

સને ૧૮૮૭ની સાલમાં છાપ્યો.

ક્રીમીનલ પ્રોસીજર કોડ.

સન ૧૮૮૨નો આક્ટ ૧૦ મો તથા સન ૧૮૮૪

નો ૩ બે. તથા સન ૧૮૮૬નો ૧૦ મો.

સને ૧૮૮૭ના ૫મા આક્ટ સાથે.

ટીકા સહીત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

કસ્તુર વીરચંદ.

અમદાવાદ — આયોદ્ય પ્રેમમાં છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૩. સન ૧૯૮૭.

આ કાયદો વલંદાની બંધેનો મામે તથા ૫ ચ.

ભાઈની પોળ પાસ કોનાબટની પોળમાં

કસ્તુર વીરચંદ પાસેથી મળ્યો.

ઈંડિયાના ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલનો હેડળ લખેલો આક્ટ
 ગવર્નર જનરલ સાહેબે સન ૧૮૮૨ ના માર્ચ માસની ૬ ડી
 તારીખે મંજૂર કર્યો તે. સઘળા લોકોને જાણવા
 સાડ છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સન ૧૮૮૨ નો આક્ટ ૧૦ મો.

સને ૧૮૮૨ નો ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદો.

ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદોને એકત્ર કરીને સુધારવા
 વિશેનો આક્ટ.

ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદોને એકત્ર કરીને સુધાર-
 વો યોગ્ય છે; વાસ્તે હેડળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

ભાગ ૧ લો

પ્રથમ નિયમો.

બાબ ૧ લો.

કુટુંબ નામ. ૧ આ આક્ટને “ સન ૧૮૮૨ નો ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીતનો
 કાયદો” કહેવો; અને તે સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહીનાની ૧ લી
 તારીખે અમલમાં આવશે.

આ આક્ટ આખા બ્રિટીશ ઇંડિયાને લાગુ છે; પણ કોઈ વિરુદ્ધ પડતો ખાસ ઠરાવ
 ન હોય તો, હાલમાં કોઈ પણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદો અમ-
 લમાં હોય તેને, અથવા બીજો કોઈ પણ કાયદો હાલ અમલમાં હોય,
 અને તેથી કોઈ પણ વિશેષ હકુમત અથવા અધિકાર આપેલો હોય તે
 ને, અથવા કામ ચલાવવાની કોઈ પણ વિશેષ રીત દરમિયાનમાં હોય તેને આ આક્ટ માંહે-
 ના કોઈ પણ મંજૂર થી બાદ થશે નહીં, અથવા આ આક્ટ માંહેનો કોઈપણ મંજૂર.—

(અ) કલકત્તા, મદ્રાસ તથા મુંબાઈ એ શહેરોમાં પોલીસ-કમીશનરોને અથવા કલકત્તા
 તથા મુંબાઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ નહીં;

જે હાવણીઓમાં તથા ધાણાઓમાં મદ્રાસ હલાકાતો તથા મુંબાઈ હલાકાતો લ-

સ્કરો રહેતાં હોય તે છાવણીઓ તથા થાણાંઓ આગળ લસ્કરી યામરોમાં ન્હાના ગુન્હાઓનો ઈનસાફ કરવાને જે અમલદારને યોગ્ય રીતે અધિકાર આવ્યો હોય તે અમલદારને લાગુ નથી.

(ક) મદ્રાસ ઇલાકામાં ગામોના મુખીઓને લાગુ નથી અથવા;

(ડ) મુંબાઈ ઇલાકામાં ગામના પોલીસ અમલદારોને લાગુ નથી;

આક્ટો રદ કરવા (ઈ) ૧૭૪ મી અને ૧૭૫ મી તથા ૧૭૬ મી કલમ માંહેનો કોષ ખાત.

પણુ મચકુર મદ્રાસ શહેરમાં પોલીસને લાગુ નથી.

ટીકા—આ આક્ટ પાસ થયો તે પેહેલાં બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના ત્રણ કાયદા અમલમાં હતા; સને ૧૮૭૨ નો આક્ટ ૧૦ મો તે સને ૧૮૭૪ ના ૧૧ મા આક્ટથી સુધારેલો હતો તે સધળે કુદાણે અમલમાં હતો તે તથા હાઈ કોર્ટનો આક્ટ સન ૧૮૭૫ નો ૧૦ મો કે જે ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોમાં અદલાખામાં તથા લાહોરમાં ચાલુ હતો અને પ્રેસીડેન્ટ માહજમેતનો સને ૧૮૭૪ નો ૪ જે જે ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોમાં ચાલુ હતો, તે સધળાઓને એકત્ર કરી આ નવો આક્ટ ચવામાં આવ્યો છે. આ કાયદાઓમાં એટલે આ આક્ટ અમલમાં આવ્યો તે પેહેલાં યદાઓમાં ઘણા ઠરાવો એક બીજાના જેવાજ હતા, તેઓની ઘણી કાનુનો તેના તેજ યોને લગતી હતી તે છતાં તેઓનાં લાખા નકામી જુદી પડતા કે જેવી કારણોને એક કાયદાનો અર્થ બેસાડતી વખતે બીજા કાયદા ઉપર અગાઉ યએલા ઠરાવોથી મદદ મળી આવતી નહોતી, એવું વારંવાર બનવાથી આ બધા કાયદાઓને એકત્ર કરીને આ નવો કાયદો રચવામાં આવ્યો છે. વળી સન ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આક્ટથી જે કે કેટલાએક આક્ટો તથા રેગ્યુલેશનો રદ કરવામાં આવેલા હતા તથાપિ સુમારે ૧૨ આક્ટો એમને એમ અમલમાં રહ્યા હતા તે સધળાઓને એકત્ર કરી આ નવો આક્ટ રચવામાં આવેલો છે.

બાર આક્ટો નીચે પ્રમાણે રદ કરવામાં આવેલા છે.

સને ૧૮૪૦ નો ૨૩ મો (પ્રોસેસની બંનવણી).

સને ૧૮૫૦ નો ૩૪ મો (રાજ્યકીય કેદીઓ).

સને ૧૮૫૮ નો ૩ જે (રાજ્યકીય કેદીઓ).

સને ૧૮૬૧ નો પાંચમો કલમ ૬, ૨૪, ૩૭ થી ૪૦ (બંને સુધાંત) કલમ ૩૫ નો થોડો ભાગ (પોલીસ)

સને ૧૮૬૨ નો ૧૮ મો (હાઈ કોર્ટમાં ફોજદારી ઈનસાફ કરવા બાબત).

સને ૧૮૬૯ નો ૨ જે (સુલેહના અમલદારો).

સને ૧૮૭૦ નો ૨૨ મો કલમો ૨ તથા ૪ (સંક્ષેપ રીતે ઈનસાફ કરવાની હકુમત આપનારા આક્ટો રાજીની વિચાયતી રદ્યતોને ત્રણ પાડવા બાબત).

સન ૧૮૭૯ નો ૨૧ મો બાબ ૩ જે (બ્રિટીશ રદ્યતે બ્રિટીશ ઇન્ડિયા બહાર કરેલા ગુન્હાની બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાં એકરી).

બંગાળનો રેગ્યુલેશન સને ૧૮૧૮ નો ૩ જે (રાજ્યકીય કેદીઓ).

બંગાળનો રેગ્યુલેશન સન ૧૮૨૫ નો ૨૦ મો (કોર્ટ મારસલની હકુમત).

મદ્રાસનો રેન્યુએશન સન ૧૮૧૯ નો ૨ નો (રાજ્યક્રીય કેદીઓ).

મુઆઘનો રેન્યુએશન સન ૧૮૨૭ નો ૨૫ મો (રાજ્યક્રીય કેદીઓ).

“ફોજદારી કોર્ટ” એ શબ્દમાં પુરાવો લાવવાને માટે જે કોર્ટ ઉપર કમિશન મોકલવામાં આવે તે કોર્ટ તથા અપીલ કોર્ટના હુકમ માનીને જદે પુરાવ લેવાની કોર્ટનો પણ સમાવેશ થાય છે. અંગાળા લો. રી. વા. ૬ પ્ર. ૬૯૮

૨. સન ૧૮૮૩ ના જન્યુઆરી મહિનાની ૧ લી તારીખે અને તે તારીખથી પેહેલાં પરિશીષ્ટમાં કહેલા આકટો સદરહુ પરિશીષ્ટનાં ત્રીજા આસનમાં લખ્યું છે તેટલે સુધી રદ થશે, પણ જે હકુમત તે વખતે કાયમ ન હોય અથવા જે રીત પ્રમાણે તે વખતે કામ ચલાવવામાં આવતું ન હોય તે હકુમત અથવા તે રીત ફરીથી સ્થાપિત થાય, અથવા જે કેદ તે વખતે કાયદેસર હોય તે કેદ જારી રાખવી જેરકાયદેસર થાય એવી રીતે તે આકટો રદ થશે નહીં.

આ કાયદાથી રદ કરેલા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા એવા કોઈ પણ કાયદાથી રદ કરેલા આકટો પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરી હોય, જે જાહેરનામાં કર્યાં હોય, જે અધિકાર આપ્યા હોય, જે નમુના ઠરાવ્યા હોય, જે સ્થાનિક હદ બાંધી હોય, જે શિક્ષાના હુકમ કર્યાં હોય અને જે હુકમો, કાનુનો તથા નિમણૂકો કરી હોય, અને જે સન ૧૮૮૩ ના જન્યુઆરી મહિનાની પેહેલી તારીખની તરત પેહેલાં અમલમાં હોય, તે સરવે જાહેરખબરો આ આકટની તેવીજ કલમ પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરી છે, તે સરવે જાહેરનામાં તેજ પ્રમાણે કર્યાં છે, તે સરવે અધિકાર તેજ પ્રમાણે આપ્યા છે, તે સરવે નમુના તેજ પ્રમાણે ઠરાવ્યા છે, તે સરવે સ્થાનિક હદો તેજ પ્રમાણે બાંધી છે, તે સરવે શિક્ષાના હુકમ તેજ પ્રમાણે કર્યાં છે. અને તે સરવે હુકમો, કાનુનો તથા નિમણૂકો તેજ પ્રમાણે કરી છે એમ સમજવું.

ફોજદારી કામ ચ ૩. આ કાયદો અમલમાં આવે તેની અગાઉ કરેલા જે જે કાલાવવાની રીતના યદમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા ઉપર એટલે કાયદા ઉપરના ત ૧૮૬૧ ના ૨૫ મા આકટ ઉપર, અથવા ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આકટ તથા બીજા રદ કરે ઉપર અથવા તેના હરકોઈ બાબ અથવા કલમ ઉપર, અથવા પ્રસ્તુત લા કાયદા ઉપરના કાયદાથી રદ કરેલા બીજા કોઈ પણ કાયદા ઉપર, હવાલો આપ્યો હોય તે પ્રસ્તુત કાયદા ઉપર અથવા તેના તેવાજ બાબ અથવા કલમ ઉપર આપ્યો છે એવું બની શકે તેટલે સુધી સમજવું.

અગાઉના આક યા કાયદો અમલમાં આવે તેની અગાઉ કરેલા દરેક આકટમાં “માટો માંહેના શબ્દો. જીજ્ઞેષ્ઠનો અખત્યાર (અથવા ‘પુરે પૂરો અખત્યાર’) ચલાવનારો અથવા અખત્યારવાળો) અગલદાર” “પેહેલા વર્ગનો તાબા માંહેનો માજીસ્ટ્રેટ.” અને “બીજા વર્ગનો તાબા માંહેનો માજીસ્ટ્રેટ” આ શબ્દો લખેલા છે તે શબ્દોનો અર્થ યથાક્રમ “પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ,” “બીજા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ,” અને “બીજા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ” એવો સમજવો; “ડીસ્ટ્રીક્ટના લાગતો માજીસ્ટ્રેટ,” આ

શબ્દોનો અર્થ “ પેટા તુકડી માળુએટ ” એવો સમજવો, “ ડિસ્ક્રીક્ટનો માળુએટ ” આ શબ્દોનો અર્થ “ જીલ્લા માળુએટ ” એવો સમજવો. અને “ પોલીસ/માળુએટ ” આ શબ્દોનો અર્થ “ પ્રેસિડેન્સી માળુએટ ” એવો સમજવો.

વાખ્યા. ૪ આ કાયદામાં હેઠળ લખેલા શબ્દો તથા વાક્યોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો, પણ વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી જુદો છરાદો દેખાતો નહીં હોય તો હેઠળ લખેલા શબ્દોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો:—

“ફરીયાદ.” (અ) “ફરીયાદ” એટલે આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ માળુએટ કામ ચલાવે એટલા માટે, કોઈ સખસે કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવો કોઈ માળુએટની આગળ મ્હોડેથી અથવા લખીને જાહેર કરેલો મજકુર, પછી તે સખસ જણાયો હોય કે ન જણાયો હોય તોપણ એવું સમજવું; પણ તેમાં પોલીસ અમલદારના રિપોર્ટનો સમાવેશ થતો નથી.

ટીકા—ફરીયાદી—એ શબ્દોનો અર્થ વીસ્તારવાળો છે એટલે ફરીયાદીનો મજકુર લખી હકીકત હોય અગર મોઢાનો હોય પણ પરંતુ પોલીસના રિપોર્ટનો “ફરીયાદી” એ શબ્દમાં સમાવેશ થતો નથી એટલુંજ નહીં પણ પોલીસ અમલદાર કોઈ ખચર આપે તો તે ખચરનો પણ “ફરીયાદી” એ શબ્દમાં સમાવેશ થતો નથી.

“તપાસ” (બ) “તપાસ” આ શબ્દોમાં પોલીસે અથવા (માળુએટ અથવા પોલીસ-અમલદાર સિવાય બીજા) જે સખસને આ જાણત કોઈ માળુએટ અધીકાર આપ્યો હોય તે સખસે પુરાવો એકઠો કરવા સાથે આ કાયદા પ્રમાણે ચલાવેલાં સઘળાં કામનો સમાવેશ થાય છે.

ટીકા—આ કલમમાં જે તપાસ એ શબ્દનો અર્થ આપ્યો છે તેથી ફક્ત પોલીસે કરેલી તપાસ સમજવી નહીં પરંતુ કલમ ૨૦૨ મુજબ સ્થાનિક તજવીજ કરવાને માટે કોઈ પણ માળુએટ કોઈપણ સખસને અધિકાર આપ્યો હોય તે સખસના સઘળાં કામોનો સમાવેશ પણ “તપાસ” એ શબ્દમાં થાય છે.

“ચોકશી.” (ક) “ચોકશી” આ શબ્દમાં માળુએટ અથવા કોરટે આ-કાયદા પ્રમાણે કરેલા દરએક ચોકશીનો સમાવેશ થાય છે.

“છાનસાદ્દી મુકદ્દમા” (ડ) “છાનસાદ્દી મુકદ્દમા” એટલે કાંઈ કામ ચાલતું હોય ત્યારે પુરાવો લેવામાં આવે છે અથવા કાયદેસર લેવાનો અધિકાર છે તેવું

કામ સમજવું.

ટીકા—એક પોલીસ પટેલની આગળ સને ૧૮૯૭ ના આક્ટ ૮ ની કલમ ૧૩ પ્રમાણે ચોકશી ચાલતા હતી તે વખત તે કામમાં આરોપિતની સાક્ષી આપવામાં આવી અને ફરીયાદી તરફથી તેની સાક્ષી તે પોલીસ પટેલે સોગવ ઉપર લીધી, ફરીયાદીને બુદ્ધિ-પુર્વક બાથા કર્યા બદલ ત્રણ ચાર સખસોપર તે આરોપ મુક્યો હતો તે જુજાની શેક્સન કોર્ટમાં સમોરડીનેટ માળુએટ પાસે મેફલવામાં આવી, અને તે માળુએટ તે કામનો છનસાફ કર્યો. આરોપિતે પોલીસ પટેલની રજા જે મજકુર કહ્યો હતો તેથી વિરુદ્ધ મજકુર

૨ તેણે તે માહુરેટની રૂબરૂ કહ્યો માટે માહુરેટ તે કામના આરોપિતને છોડી દીધો; અને આરોપિતે પોતાની રૂબરૂ યા પોલીસ પટેલની રૂબરૂ ખોટી શાક્ષી આપી છે એવા કારણથી તેના પર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી આપી.

તે ઉપરથી ધારવાડના પેહેલા વરગના માહુરેટની રૂબરૂ આરોપિતનું કામ ચાલ્યું તેમાં તેણે આરોપિતને છ મહીનાની સખ્ત મંજુરીની કેદની શિક્ષા કરી.

ધારવાડના સેશન જડજે આ કામની ચોક્કસ કરી તે વખતે તેના મનમાં નીચેના પ્રશ્ન ઉત્પન્ન થયા.

૧ આરોપિતે પોલીસ પટેલની રૂબરૂ કહેલો મજકુર ખોટી શાક્ષીનો ગુન્હો થઈ શકે કે નહીં?

૨ અને તે જદલ પીનલકોડ કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે તેને શિક્ષા થઈ શકે કે નહીં?

૩ પોલીસ પટેલ એ તે માહુરેટના (મામલતદારના) તાખાનો ન હોવાથી તેની રૂબરૂ આરોપિતે ખોટી શાક્ષી આપ્યા જદલ આરોપિત પર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની તે માહુરેટ મંજુરી આપી તે ગુના કી. પ્રો. કો. કા, ૪૬૮ ઉપરથી બરોબર છે કે નહીં?

સદરહુ પ્રશ્નની બાબતમાં સેશન જડજે પોતાનો અભિપ્રાય નકારમાં જણાવી આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી તે કોરટે ઠરાવ્યું કે—

આ કામના પ્રોસીડીંગ ઉપરથી એકાદ ગેરફાયદાનો પ્રકાર થયો છે એમ દેખાતું નથી. કોઈ પોલીસ પટેલ મુજબના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૮ ની કલમ ૨૩ પ્રમાણે કામ કરતાં છતાં તેમની આગળ સોગન ઉપર કોઈ ખોટો મજકુર કહે તો તેણે પી. કો. ક. ૧૯૧ પ્રમાણે ખોટી સાક્ષી આપી એમ થાય છે, અને કલમ ૧૯૩ ઉપરથી તે શિક્ષાને પાત્ર થાય છે; બીજી રીતે સદરહુ કલમ ૪૬૮ ઉપરથી જોતાં તે કલમમાં કહેલો અપરાધ કોઈ દીવાની કિંવા ફોજદારી કોરટ આગળ કરે તો તેના ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાને માત્ર મંજુરી જોઈએ. તેજ આક્ટની કલમ ૪ “ફોજદારી કોરટ”ની જે વાખ્યા આપી છે તે ઉપરથી જોતાં પોલીસ પટેલ એ ફોજદારી કોરટ થતી નથી સખખ આ કામમાં મંજુરી લેવાની મુજબ જરૂર નથી એમ દેખાય છે.

પીનલકોડ ક. ૧૯૩ પ્રમાણે કોઈ પોલીસ પટેલની રૂબરૂ ગુન્હો કયાં છતાં તે ગુન્હેગાર ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા માટે મંજુરી આપવાની જરૂર નથી અને તેજ અગલદાર આગળ પી. કો. બા. ૧૦ માં કહેલો એકાદ ગુન્હો કોઈએ કયાં છતાં તેનો ઈનસાફ મંજુરી લીધા શિવાય કરાતો નથી (ગુઓ કી. પ્રો. કો. સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ માની કલમ ૪૬૭) (આ આક્ટની કલમ ૧૯૫) એ વાત ચમત્કારીક છે એમાં સંશય નથી. પરંતુ હાલ એવીજ રિયતી કાયદાની છે એમ દેખાય છે. માટે કામના કાગળ પત્રને પ્રોસીડીંગ પાછું મોકલીએ છીએ, સરકાર વિરૂદ્ધ ધરણસાપા ઈ. લા. રીપોર્ટ વા. ૪ પૃષ્ઠ ૪૭૯ તા. ૨૯ એપ્રિલ સને ૧૮૮૦.

“લખીને” તથા (ઈ) ‘લખીને તથા લખેલું’ આ શબ્દમાં ‘જીયા છાપતું’ કામ ‘શિખા ‘લખેલું’ છાપતું’ કામ ‘ફોટોગ્રામતું’ કામ ‘કોતર કામ’ અને બાજે જે પ્રકારે શબ્દો અથવા આંકડાઓ કાગળ ઉપર મુદ્રવા કાંઈ વસ્તુ ઉપર બતાવી શકાય તે પ્રકાર, એઓનો સમાવેશ થાય છે.

‘લખાણુ’ આ શબ્દની વાખ્યા નવીન આપવામાં આવેલી છે અને તેમાં લેખ અને બીજી વસ્તુ જે ઉપરથી કોઈ શબ્દ અથવા આંકડા વંચાય તેવાં લેખ; ઇત્યાદિ વસ્તુનો પણ સમાવેશ કરેલો છે. એટલે હરેક બાબતના લેખ સમજવા.

‘પેટા ટુકડી’ (ક) ‘પેટા ટુકડી’ એટલે કોઈ જીલ્લાની આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી પેટા ટુકડી સમજવી.

પ્રાંત. (ગ) ‘પ્રાંત’ એટલે કોઈ સ્થાનિક સરકારના અમલ હેઠળ જે વખતે જે કાંઈ મુલક હશે તે વખતે તે મુલક સમજવો.

ટીકા—સ્થાનિક સરકારનો અર્થ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૭ માં આપેલો છે. અને તેવાજ વ્યાખ્યા સને ૧૮૧૮ ના આક્ટ ૧ ની રકમ ૨ની રકમ ૧૦ માં આપેલી છે. આ કલમથી સ્થાનિક સરકાર એ શબ્દોમાં ચીફ કમીશનર સાહેબનો પણ સમાવેશ થાય છે.

‘ધનાકાતું’ મુખ્ય (હ) ‘ધનાકાતું’ મુખ્ય શહેર” એટલે કલકત્તાની અથવા મદ્રાસની અથવા મુંબઈની ધનસાધની હાઈકોર્ટની અસલ દીવાની દાવો લેવાની ગામુલ હકુમતની સ્થળ સીમમાં જેટલી જગા હોય તેટલી જગા જે વખતે જે હોય તે વખતે તે સમજવી.

હૈકોર્ટ (આઈ) “રાણીની વિભાગતી રહયતની ઉપર અથવા રાણીની વિભાગતી રહયતની સાથે જે માણસોની ઉપર તોહમત મુકયું હોય તે માણસોની ઉપર કામ ચલાવવાના સંબંધમાં ‘હૈકોર્ટ’ આ શબ્દોનો અર્થ કલકત્તાની અથવા મદ્રાસની અથવા મુંબઈની હૈ કોર્ટ, વાવ્ય પ્રાંતની હૈ કોર્ટ પંજાબની ચીફકોર્ટ સમજવી અને રાં-ચુનનો રિકોડર સમજવો.

બીજા કામોમાં ‘હાઈકોર્ટ’ એટલે હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં સર્વના કરતાં મુખ્ય ફોજદારી અપીલની અથવા તપાસ કરનારી કોર્ટ સમજવી.

અથવા જ્યાં સદરહુ પ્રકારની કોઈ પણ કોર્ટ કોઈ પણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે સ્થાપેલી ન હોય ત્યાં જે અમલદારને ગવરનર જનરલ ધનકાંડસીલ આ બાબત નિમે તે અમલદાર સમજવો;

‘ચીફ જસ્ટીસ’ (જ) ‘ચીફ જસ્ટીસ’ આ શબ્દોમાં કોઈ ચીફ કોર્ટના સીનિયર જડ-જનો પણ સમાવેશ થાય છે.

‘આડવોકેટ જનરલ.’ (ક) “આડવોકેટ જનરલ” આ શબ્દોમાં સરકારી આડવોકેટ અથવા જ્યાં કોઈ પણ આડવોકેટ જનરલ અથવા સરકારી આડવોકેટ ન હોય ત્યાં જે અમલદારને સ્થાનિક સરકાર તેના કામ સાથે વખતે વખતે નિમે તે અમલદારનો પણ સમાવેશ થાય છે.

‘કલારક આફ્ફી કૌન,’ (લ) ‘કલારક આફ્ફી કૌન’ આ શબ્દોમાં આ કાયદાથી કલારક આફ્ફી કૌનને જે કામો સોંપ્યાં છે તે કામો બજાવવાને ચીફ જસ્ટીસે વિશેષ કરીને નિમિત્ત હરકોઈ અમલદારનો સમાવેશ થાય છે.

‘પબ્લિક પ્રાસિ-ક્યુટર.’ (મ) ‘પબ્લિક પ્રાસિ-ક્યુટર’ એટલે જહર માં કલમ પ્રમાણે નિમેલો કોઈ પણ સખ્ત સમજવો, અને તેમાં પબ્લિક પ્રાસિ-ક્યુટરના હુકમ પ્ર-

માણે કામ કરનાર હરકોઈ સખસનો સમાવેશ થાય છે; અને હરકોઈ હાઇકોર્ટ પોતાની અસલ ફોજદારી હકુમત ચલાવતી હોય ત્યારે તે કોર્ટમાં મલિકા માયા ઝમા તરફથી ફરિયાદીનું કામ ચલાવનાર હરકોઈ સખસ પણ સમજવો.

‘પ્લીડર’ (ન) “પ્લીડર” આ શબ્દ જ્યારે હરકોઈ કોર્ટ માંહેના કોઈપણ કાગના સખંધથી વપરાયો હોય ત્યારે તેનો અર્થ સદરહુ કોર્ટમાં કામ કરવાને કોઈપણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે જે પ્લીડરને અધિકાર આપ્યો હોય તે પ્લીડર એવો સમજવો અને તેમાં (૧) કોઈ હાઇકોર્ટમાં સદરહુ અધિકારવાળો કોઈ આડોક્સેટ, વકીલ તથા અટરની, અને (૨) સદરહુ કામમાં કોર્ટની પરવાનગી લઇને કામ કરવાને નિમેક્ષો હરકોઈ મુખત્યાર અથવા બીજો સખસ, એ સરવેનો સમાવેશ થાય છે;

ટીકા—આ વ્યાખ્યા ઉપરથી એમ માલમ પડે છે કે મુખત્યારોને જે નિમવા હોય તે કોર્ટની પ્રથમ પરવાનગી મેળવવી જોઈએ.

‘પોલીસચાલુ;’ (એ) “પોલીસચાલુ;” એટલે જે ઠેકાણુને સ્થાનિક સરકારે આ કાયદાનાં કારણસારે સામાન્ય રીતે અથવા વિશેષે કરીને પોલીસચાલુ; ઠરાવ્યું હોય તે ઠેકાણું સમજવું; અને તેમાં સ્થાનિક સરકારે આ બાબતે અમલદારના જત વિશેષે કરી જણાવેલાં હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રનો સમાવેશ થાય છે; અને હવાલામાં પોલીસચાલુ; હોય તે અમલદારના હવાલામાં તે ચાલુ; હોય તે અમલદાર તો તેમાંથી ગેરહાજર હોય અથવા મંદવાડને લીધે પોતાનું કામ બંજવવા ને અશક્ત હોય ત્યારે તેની પછીના દરજ્જાનો અને કોન્સ્ટેબલથી અઢતા દરજ્જાનો જે પોલીસ અમલદાર તે પોલીસ ચાલુ;માં હાજર હોય તેનો સમાવેશ થાય છે અથવા સ્થાનિક સરકાર એમ ફરમાવે ત્યારે, બીજો જે પોલીસ અમલદાર સદરહુ પ્રમાણે હાજર હોય તે પોલીસ અમલદારનો સમાવેશ થાય છે.

ટીકા—સન ૧૭૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૩૬ માં પોલીસ અમલદાર વિશે ઠરાવ હતો તે આ વ્યાખ્યામાં દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે ત્યારે બીજો જે પોલીસ અમલદાર સદરહુ પ્રમાણે હાજર હોય તે પોલીસ અમલદારનો પણ સમાવેશ થાય છે એટલા શબ્દો ઉપર કહેલી રકમ ૧૩૬ માં નવા ઉમેરવામાં આવેલા છે.

‘ગુન્હા’ (૫) ‘ગુન્હો’ એટલે કોઈ પણ ચાલુ કાયદાથી શિક્ષા લાયક કરેલું કોઈ પણ કૃત્ય અથવા કસુર સમજવી.

‘કાગ્નિ એબલ ગુન્હો;’ (કયુ) “કાગ્નિએબલ ગુન્હો” એટલે જે ગુન્હો બાબત અને ‘કાગ્નિએબલ મુકદમો’ એટલે જે મુકદમામાં ઈલાકાના મુખ્ય શહેરોની માંહે અથવા બાહાર પોલીસ અમલદાર બીજા પરિશિષ્ટ પ્રમાણે અથવા હરકોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે વગર વારંટે પકડવાને મુખત્યાર છે તે ગુન્હો અથવા મુકદમો સમજવો,

‘નાનકાગ્નિએબલ ગુન્હો;’ ‘નાનકાગ્નિએબલ ગુન્હો’ એટલે જે ગુન્હો બાબત અને નાનકાગ્નિએબલ મુકદમો’ એટલે જે મુકદમામાં ઈલાકાના મુખ્ય શહેરોની માંહે અથવા

નાનકાગ્નિએયલ બાહાર પોલીસ અમલદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખભાર નથી તે ગુ-
મુકદ્દમો. નહો અથવા મુકદ્દમો સમજવો;

ટીકા--વગર વારંટે કેવી રીતે પકડી શકાય તે બાબત આગળ કલમ ૫૪ થી કલમ
૫૯ સુધી જુઓ.

‘જામીન લઈ શ- (૨) ‘જામીન લઈ શકાય એવો ગુન્હો’ એટલે જે ગુન્હા બાબત
કાય એવો ગુન્હો.’ બીજા પરિશિષ્ટમાં બતાવ્યા મુજબ જામીન લઈ શકાય તે અથવા
જે ગુન્હા બાબત બીજા કોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે જામીન લઈ શ-
કાય તે ગુન્હો સમજવો; અને જામીન નહીં લઈ શકાય એવો ગુન્હો એટલે બીજા કોઈ
ગુન્હો સમજવો.

ટીકા--જામીન કેવી રીતે લેવા તે વીગરે બાબત આગળ કલમ ૪૯૬ થી તે કલમ
૫૦૨ સુધી જુઓ.

‘વારંટનો મુકદ્દમો’ (૩) ‘વારંટનો મુકદ્દમો’ એટલે જે ગુન્હા બાબત મોતની અ-
થવા સમુદ્રપારની અથવા છ મહીનાથી વધારે મુદત સુધી કેદની,
શિક્ષા કરી શકાય તેવા ગુન્હા સંબંધી કોઈ મુકદ્દમો સમજવો.

‘સમનનો મુકદ્દમો’ (૪) ‘સમનનો મુકદ્દમો’ એટલે જે ગુન્હા બાબત સદરહુ શિક્ષા
કરી નહીં શકાય એવા ગુન્હા સંબંધી કોઈ મુકદ્દમો.

‘રાણીની વિભાગ- (કચુ) ‘રાણીની વિભાગતી રદયત’ આ શબ્દોનો અર્થ હેઠળ
તી રૈયત.’ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો એટલે.

(૧) એટલે ખ્રિસ્ત અને આયર્લેન્ડના સંયુક્ત રાજ્યમાં અથવા યુરોપ માંહેની અથવા
અમેરિકા માંહેની અથવા આસ્ટ્રેલીયા માંહેની મલીકામાયાજમાની કોઈ પણ વસાહતોમાં અ-
થવા મુલકોમાં; અથવા ન્યુઝીલેન્ડની વસાહતમાં અથવા કેપ આફ્રિકા ગુડહોપની અથવા ને-
ની વસાહતમાં મલીકામાયાજમાનો જે રૈયત જન્મી હોય અથવા જે રૈયતને ત્યાંનો દેશજ
અધિકાર પ્રાપ્ત થયો હોય અથવા જે રૈયતે ત્યાં હમેશાં રહેવાનું ઠેકાણું કર્યું હોય એવી
હરકોઈ રૈયત.

(૨) સદરહુ પ્રકારના હરકોઈ ગાણુસનું ઔરસ છોકર અથવા તે છોકરાનું છોકર.

ટીકા--સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૭૧ માં રાણીની વિભાગતી રૈયતની વા-
ખ્યા આપેલી છે તેમાં તે રૈયતને એટલે ખ્રિસ્ત અને આયર્લેન્ડના હીત રાજ્યમાં અથવા યુરો-
પખંડમાં અથવા અમેરિકાખંડમાં અથવા આસ્ટ્રેલીયામાં મલીકામાયાજમાની જે વસાહતો
અથવા મુલકો છે અથવા ન્યુઝીલેન્ડની વસાહતમાં અથવા કેપ આફ્રિકા ગુડહોપની અથવા ને-
તલની વસાહતમાં મલીકામાયાજમાની જે રૈયતને દેશજ અધિકાર પ્રાપ્ત થયો હોય તે રૈયતને
રાણીની વિભાગતી રૈયત ગણીને લાભ આપવાને માટે આ વાખ્યામાં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.

‘બાબ’ (૫) ‘બાબ’ એટલે આ કાયદાનો કોઈ બાબ સમજવો. અને

‘પરિશિષ્ટ’ પરિશિષ્ટ એટલે આ કાયદાને જોડેલું કોઈ પરિશિષ્ટ સમજવું.

‘જગા’ (૬) ‘જગા’ આ શબ્દમાં ઘર, મકાન, તંબુ તથા વહાણ એનો
પણ સમાવેશ થાય છે.

કૃત્યોના સખધ, જે શબ્દો કરેલાં કૃત્યોના સખધમાં વાપર્યા હોય તે શબ્દો ગેરકા-
માં વાપરેલા શબ્દો. યદાસર કરેલી કસુરોને પણ લાગુ છે; અને

શબ્દોનો જે અર્થ જે શબ્દો તથા વાક્યો આ કાયદામાં વાપર્યાં હોય અને જેઓની
ચેજોદારી કાયદા બ્યાખ્યાઓ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં આપી હોય અને ઉપર
માં હોય તેજ અર્થ આપી નહીં હોય તે સર્વે શબ્દોના તથા વાક્યોના અર્થ સદરહુ કાયદામાં જે
સમજવો. પ્રમાણે આખ્યા હોય તે પ્રમાણે સમજવા.

ટીકા—જગા—આ શબ્દમાં ધર, ઈમારત, તંબુ અને વાહાણનો સમાવેશ કરવામાં
આવેલો છે, જે શબ્દો તથા વાક્યો આ આકટમાં વાપર્યાં હોય અને જેઓની બ્યાખ્યાઓ
હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં આપી હોય તે સર્વે શબ્દો તથા વાક્યોના અર્થો સદરહુ
કાયદામાં આખ્યા હોય તે તેઓને અનુક્રમે તે પ્રમાણે સમજવા.

ફોજદારી કાયદા ૫. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબના સઘળા ગુન્હાઓની
મુજબના ગુન્હાઓ ચોકશી તથા ઇનસાફ આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે
નો ઇનસાફ. કરવો અને ખીજ કોઇ પણ કાયદા મુજબના ગુન્હાઓની ચોકશી

તથા ઇનસાફ તેજ ઠરાવ પ્રમાણે કરવો. પણ તે ચોકશી અથવા ઇ-
ખીજ કાયદાઓ નસાફ, સદરહુ ગુન્હાની ચોકશી અથવા ઇનસાફ કરવાની રીત અ-
વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓનો થતા જગા સખધો નિયમન કરવા બાબત કોઇ પણ કાયદો ચાલુ
ઇનસાફ. હોય તો તેને અનુસરીને કરવો.

ટીકા—ચોકશી તથા ઇનસાફ કરવો એ બાબતની સમજાવતીને માટે કલમ ૪ માં જે
એ શબ્દોની બ્યાખ્યાઓ આપવામાં આવેલી છે તે જોવી.

ભાગ ૨ નો.

ફોજદારી કોર્ટોની તથા હોદ્દાઓની રચના તથા અધિકાર.

ફોજદારી કોર્ટોની તથા હોદ્દાઓની રચના બાબત.

બાબ ૨ નો.

અ—ફોજદારી કોર્ટોના દરજ્જા.

ફોજદારી કોર્ટોના ૧. હાઇકોર્ટો સિવાય, તથા આ કાયદા વગર ખીજા કોર્ટો પણ
દરજ્જા. ચાલુ કાયદા પ્રમાણે રચેલી કોર્ટો સિવાય, બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં પાંચ દ-

રજ્જાની ફોજદારી કોર્ટો હશે, એટલે:—

૧.—સેસન કોર્ટો.

૨.—પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો.

૩.—પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો.

૪.—ખીજ વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો.

૫.—ત્રીજ વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો.

ટીકા—પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટને પણ આ કાયદા પ્રમાણે ફોજદારી કોર્ટ ગણવાને
માટે સ્પષ્ટ ઠરાવ કરવામાં આવેલો છે. સન ૧૮૭૯ ના ૧૦ મા આક્ટની કલમ ૫ માં
આ ઠરાવ નોંધતો. પણ આમાં નવો દાખલ કરેલો છે.

ખ—મુલકની દુકડીઓ.

સેસન દુકડીઓ.

૭. (ધંધાકાના મુખ્ય શેહેરો સિવાય), દરએક પ્રાંત સેસન દુકડી યશે, અથવા તેમાં સેસન દુકડીઓ આવશે;

જલ્લા.

અને આ કાયદાનાં કારણુ સાર દરએક સેસન દુકડી જલ્લો યશે અથવા તેમાં જલ્લા આવશે.

દુકડીઓમાં તથા

જલ્લાઓમાં ફેરફાર

રકરવાનો અધિકાર

હાલની દુકડીઓ

માં તથા જલ્લાઓ

માં જ્યાં સુધી ફેરફાર

રકરવામાં આવે

ત્યાં સુધી તે કાયમ

રાખવા.

ધંધાકાનાં મુખ્ય

શેહેરોને જલ્લા

ગણવા.

જલ્લાની પેટા

દુકડીઓ કરવાનો

અધિકાર.

હાલની પેટા દુકડી

ઓ કાયમ રાખી.

જે સાથે પેટા દુકડીઓ

માં સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સુધારામાં આવે છે તે

સદરહુ દુકડીઓની તથા જલ્લાઓની સીમાઓમાં, અથવા ગવર-નર જનરલ ઇન કાંકેન્સિલની અગાધી મંજુરી લધને, તેમના સંખ્યામાં ફેરફાર કરવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે ચાલુ હોય એવી સેસન દુકડીઓમાં તથા જલ્લાઓમાં જ્યાં સુધી સદરહુ પ્રમાણે ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે સેસન દુકડીઓ તથા જલ્લા રહેશે.

આ કાયદાનાં કારણુ સાર દરએક ધંધાકાનું મુખ્ય શેહેર જલ્લો છે એમ શેહેરોને જલ્લા સમજવું.

૮. ધંધાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહારનાં કોઇ પણ જલ્લાની પેટા દુકડીઓ કરવાનો, અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઇ પણ જલ્લાના કોઇ પણ ભાગને પેટા દુકડી કરવાનો, અને કોઇ પણ પેટા દુકડીનાં ભાગને ફેરફાર કરવાનો, અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

જે સાથે પેટા દુકડીઓ હાલમાં ધણું કરીને માજીસ્ટ્રેટના હવાલામાં મુકવામાં આવે છે તે સધળી પેટા દુકડીઓ આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી છે એવું સમજવું.

ક—ધંધાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહાર કોરટો તથા હોદ્દા.

સેશન કોર્ટ.

૯. સ્થાનિક સરકારે દરએક સેશન દુકડી માટે એક સેશન કોર્ટ સ્થાપવી, અને સદરહુ કોરટનો એક જડજ નીમવો.

વળી સદરહુ પ્રકારની એક અથવા વધારે કોરટોમાં હકુમત ચલાવવાને આડીશનલ સેશન જડજને, ગ્રેન્ટ સેશન જડજને તથા આસીસ્ટન્ટ સેશન જડજને નીમવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

જ્યારે આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે જે સેશન કોરટો ચાલુ હોય તે સધળી સેશન કોરટો આ કાયદા પ્રમાણે સ્થાપેલી છે એમ સમજવું.

ટીકા—સેશન કોરટે કરેલી મોતની શિક્ષા અમલમાં લાવના પેહેલાં હાઈકોર્ટની મંજુરીની જરૂર છે. જ્યારે કોઇ ગુનેગારને સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે તેજ વખતે કોરટે દરશાવવું જોઈએ કે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૫૯ મુજબ આવી સમુદ્રપારની શિક્ષા આસાન અગર સખત જેવી હોય તેવી કેદને પદ્ધતિ કરેલી છે. કલકત્તા હાઈ કોર્ટનો સદ્ ૧૮૬૬ નો સરખુલર ૯.

સેશન કોર્ટ હાઇકોર્ટને પુછ્યા શિવાય હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૬૨ પ્રમાણે ફેદીની તમામ ગિલકત જપ્ત કરવાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે. નોર્થ વેસ્ટર્ન પ્રો-વીન્સીસ રીપોર્ટસ જાનેવારી સન ૧૮૬૯ પાનુ ૪.

બ્રાહ્મણ છતાં તેની જાગીર જપ્ત કરવાનો હુકમ મિતાક્ષરામાં મના છતાં થઇ શકે છે. ૮ મુઅસી ઈન્ડિયન અપીલ્સ પાનુ ૫૦૦.

આ કલમના બીજા ભાગમાં જે અધિકારીઓનાં નામ નામુદ કરવામાં આવ્યાં છે તેઓનો સમાવેશ તેઓની સત્તા પ્રમાણે આ કાયદામાં જ્યાં જ્યાં સેશન કોર્ટએ એ શબ્દોમાં થાય છે—પ્રીન્સેપ.

જલ્લામાજિસ્ટ્રેટ. ૧૦. ઈલાકાના મુખ્ય શેહેરોની જહાર દરએક જલ્લામાં સ્થાનિક સરકારે પેહેલા વરગનો એક માજિસ્ટ્રેટ નિમવે, અને તેને જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ કહેવો.

ટીકા—એક પુત્રપાવર માજિસ્ટ્રેટ તોહામતવાળા ઉપર સન ૧૮૫૦ના આક્ટ ૩૫ ની કલમ ૯ પ્રમાણે તોહામત રાખી તેને દંડની શિક્ષા કરી તે કામમાં એવો ઠરાવ થયો કે સન ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૫ ની ક. ૧૬ મુજબ એ વો ચુન્દો જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ સાંભળી શકે છે પણ પુત્રપાવર માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી માટે તોહામતવાળાનો તપાસ જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ કરવા જોઈએ. સરકાર વિરુદ્ધ પ્રભાશંકર સામળ મુર્શીદાદકોર્ટ રીપોર્ટ. વા. ૩, પ્ર. ૧૧

જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ ૧૧ જ્યારે કોઈ જલ્લા માજિસ્ટ્રેટનો હોદ્દો ખાલી પડવાથી કોષ્ટપાત્ર અમલદારનો હોદ્દો ખાલી દાર સદરહુ જલ્લામાં મુખ્ય અમલ અચાવવામાં કાગડુપર થોડી મુદતને પડવાથી તે ઉપર માટે આવે, ત્યારે સદરહુ અમલદાર સ્થાનિક સરકારનો હુકમ થતાં સુ-થોડી મુદતને માધી આ કાયદા ઉપરથી જલ્લા માજિસ્ટ્રેટને જે અધિકાર આપ્યા છે તે નિમાયલા અ-ધા તેને જે કામો સોંપ્યાં છે તે સર્વે અધીકારો અચાવવા તથા તે સર્વે અમલદારો. કામો કરવાં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ માંની કલમ ૫૫ ને મળતી છે આના સંબંધમાં કલમ ૧૦ ઉપરની ટીકા જુઓ.

તાબા માંહેના ૧૨ ઈલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની જહાર કોષ્ટ જલ્લામાં જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ સિ-માજિસ્ટ્રેટો. વાય, પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના અથવા ત્રીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટો દાખલ પોતાની નજરમાં આવે તેટલા માણસોને નિમવાનો અ-

ધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે; અને સદરહુ માણસોનો આ કાયદા પ્રમાણે જે અધિકારો આપવામાં આવે તે સરવે અથવા તેમાંના કોઈ પણ અધિકાર જે સ્થાનિક પ્રદેશમાં તેણે અ-તેમનો હકુમતની લાવવા તે સ્થાનિક પ્રદેશ વખતે ઠરાવવાનો અખત્યાર સ્થાનિક સરકારને સ્થાનિક સીમા. અથવા સ્થાનિક સરકારના નિરખંધ હેડળ રહીને જલ્લા માજિસ્ટ્રેટને છે.

સદરહુ પ્રકારનો પ્રદેશ ઠરાવીને જુદી રીતે ઠરાવ્યું ન હોય તો સદરહુ માણસોની હકુમત તથા તેઓનો અધિકાર સદરહુ જલ્લામાં સરવે ઠેકાણે લાગુ પડશે.

ટીકા—આ કલમનો છેલ્લો ભાગ તદ્દન નવોજ છે—તાબાના જે માજિસ્ટ્રેટોને ખાસ સત્તા આપવામાં આવી નથી તેઓને પોલીસના રીપોર્ટ ઉપરથી અગર તેમને પોતાનેજ ક-રેલી ફરિયાદ ઉપરથી મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવાને અધિકાર નથી, શંકર આબાજી હોસીંગ મુર્શીદાદકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૬, પ્ર. ૬૯.

પેટાટુકડી માણ ૧૩. સ્થાનિક સરકાર કોઇ પેટા ટુકડી પેહેલા વરગના અથવા બીજા વરગના હવાલામાં વરગના કોઇ પણ માણજોટના હવાલામાં મુકવાને અને જે પ્રસંગે જરૂર મુકવાનો અધિકાર પડે તે પ્રસંગે તે હવાલો તેની પાસે છોડાવવાને મુખત્યાર છે. સદરહુ માણજોટને પેટા ટુકડી માણજોટ કહેવા.

જીલ્લા માણજોટ સ્થાનિક સરકાર આ કલમમાં કહેલા પોતાના અધિકાર જીલ્લા મા- ને અધિકાર સોંપવા જીલ્લાને સોંપવાને મુખત્યાર છે. બાબત.

ટીકા—પેટા ટુકડી માણજોટના જે સાધારણ અધિકાર ૩ જ પરિશિષ્ટના ભાગ ૪ માં બતાવ્યા છે તે જુઓ. ૧૮૮૦ ના આક્ટ ૩ નીની કલમ પ્રમાણે કાન્ટોન્મેન્ટ મા- જોટ પેટા ટુકડી માણજોટ છે. કલમ ૧૨ થી પેટા ટુકડી માણજોટનો અધિકાર આખા ડીસ્ટ્રિક્ટમાં ચાલી શકે તે પણ તેમનો અધિકાર તેમની પેટા ટુકડીનો હદમાં જ ચાલી શકે તેવી મર્યાદા બાંધી શકાય.

સ્પેશિયલ માણ ૧૪ પેહેલા વરગના અથવા બીજા વરગના અથવા ત્રીજા વરગ જોટો. ના માણજોટને જે અધિકાર આ કાયદાથી આપ્યા છે અથવા આ કા- યદા પ્રમાણે આપી શકાય તે સરવે અથવા તેમાંના હરકોઇ અધિકાર ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બહાર હરકોઇ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં અમુક મુકદમાના સળંધમાં અ- થવા કોઇ અમુક વરગના અથવા વરગોના મુકદમાના સળંધમાં અથવા કોઇ અમુક વર- ગના અથવા વરગોના મુકદમાના સળંધમાં અથવા અમુક સામાન્ય રીતે સધળા મુકદ- માના સળંધમાં હરકોઇ માણસને આપવાનો અખત્યાર સ્થાનિક સરકારને છે.

સદરહુ માણજોટને સ્પેશિયલ માણજોટ કહેવા.

આ કલમના પેહેલા પારેઆક્ટથી આપેલો અધિકાર સ્થાનિક સરકાર પોતાના તાબા માંહેના હરકોઇ અમલદારને ગવરનર જનરલ ઇન કાઉન્સિલની અગાઉથી મંજૂરી લઈને અને પોતે દુરસ્ત ધારે એટલી હદ રાખીને સોંપવાને મુખત્યાર છે.

આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટથી ઉતરતા દરજ્જાના કોઇ પણ પોલીસ અમલદારને આ કલમ પ્રમાણે કોઇ પણ અધિકાર આપવા નહીં, અને સુલેહ બળવવા સાર તથા ગુ- ન્હો અટકાવવા સાર અને ગુન્હેગારોને માણજોટની આગળ લઇ જવા માટે તેઓને ખોળી કાઢાડવા સાર તથા પકડવા સાર, તથા અટકાવી રાખવા સાર, અને કોઇ પણ ચાલુ કા- યદાથી તે અમલદારને સોંપેલાં બીજાં કોઇ પણ કામ તેને કરવા સાર જેટલે સુધી જરૂર હોય તે કરતાં વધુ કોઇ પણ અધિકાર સદરહુ પ્રમાણે આપવા નહીં.

માણજોટની બે ૧૫ ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની હરકોઇ બહાર જગામાં હરકોઇ બે અ- ન્યો. થવા વધારે માણજોટને બેન્ય તરીકે બેસવાનું ફરમાવવાને સ્થાનિક સ- રકાર મુખત્યાર છે. અને પેહેલા, બીજા અથવા ત્રીજા વરગના માણજોટને જે અધિકારો આ કાયદાથી આપ્યા છે અથવા આ કાયદા પ્રમાણે આપી શકાય તેમાંના હરકોઇ અધિકાર સ્થાનિક સરકાર હુકમ કરીને સદરહુ બેન્યને આપવાને મુખત્યાર છે, અ- ને સ્થાનિક સરકાર દુરસ્ત ધારે એવાજ મુકદમામાં અથવા એવાજ વરગના મુકદમામાં, અને એવીજ સ્થાનિક હદમાં, સદરહુ અધિકારો ચલાવવાનું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

વિશેષ હુકમ ન . આ કલમ પ્રમાણે હરકોઇ હુકમ કરીને જુદી રીતે ઠરાવ કર્યો નહીં હોય તો બેન્ચ હોય તો સદરહુ બેન્ચના મેંબરોમાં જે જાંચમાં જાંચ દરબજનો મા- જે અધિકારોય- જીજ્ઞેષ હોય અને સદરહુ બેન્ચના મેંબર તરીકે હાજર રહીને કામમાં લાવી શકે તે. જાગ લેતો હોય તેવા માજીસ્ટ્રેટને આ કાયદાથી જે અધિકાર આપ્યા હોય તે અધિકાર સદરહુ પ્રધારની દરેક બેન્ચના છે એવું સમજવું, અ- ને આ કાયદાના કારણ સાર તે બેન્ચને જેટલે સુધી જાની શકે તેટલે સુધી સદરહુ દર- બજના માજીસ્ટ્રેટ તરીકે ગણવી.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૦-૫૧ તથા ૨૨૪ ઉપ- રથી રચનામાં આવી છે. પોરાયો ચગાર વિરૂધ શેખ ઇસ્માઇલના કામમાં નાગદાર કલકતા હાઇકોર્ટ એમ ઇરાબુ છે કે માજીસ્ટ્રેટની બેંચ કામ ચલાવે તેવારે તેના અધ્યક્ષે હાજર રહી ફરીયાદી અને તોહોમતદારનો પુરાવો સાંભળવો જોઈએ કેટલુંક કામ ચલાવતાં તે હા- જર ન હોય તો તેણે સાબીતીનો કરેલો ઇરાવ રદ થાય તાં ૨૩ જુલાઇ સન ૧૮૭૬

બેન્ચોની પોતા ૧૬ કોઇ પણ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટની બેન્ચોની તંઓમાં કામની સગ- ના કામની સગ- જીત થવા સાર હેઠળ લખેલી બાબતો સળાંધી આ કાયદાને અનુસરતી જીત થવા સાર હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને સ્થાનિક સરકાર અથવા સ્થા- કાનુન કરવાનો અ નિક સરકારના નિરબધમાં હેઠળ રહીને જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. વિકાર.

(અ) ઈનસાફ કરવાના મુકદમાના વરગો;

(બ) બેસવાની વખત તથા જગા;

(ક) ઈનસાફ ચલાવવા બાબત બેન્ચની રચના.

(ડ) બેઠેલા માજીસ્ટ્રેટો વચ્ચે મનમાં જે બેદ પડે તેનો નિકાલ કરવાની રીત.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૨ અને ૫૩ ને મળતી છે મુચવણ બરેલો મુકદમો ડીસ્ટ્રીક્ટ માજીસ્ટ્રેટ માજીસ્ટ્રેટની બેન્ચને સોંપવો નહીં જોઇએ. બોગાનાયસેન ઇડીયન લા. રીપોર્ટ કલકતા વા. ૨ પ્ર. ૨૩.

માજીસ્ટ્રેટોએ ત- ૧૭. ૧૨ મી, ૧૩ મી, અને ૧૪ મી. કલમ પ્રમાણે નિમેશ સવળા આ બેન્ચોએ જ માજીસ્ટ્રેટ તથા ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે રચેલી સવળા બેન્ચો જિલ્લા લ્લા માજીસ્ટ્રેટના માજીસ્ટ્રેટના તાબામાં છે એવું સમજવું. અને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટોને તથા તાબામાં રહેલું.

માજીસ્ટ્રેટોએ ત- કોઇ પેટા ટુકડીમાં અધિકારો ચલાવનાર પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય થા બેન્ચોએ પે- બીજો દરએક માજીસ્ટ્રેટ તથા દરેક બેન્ચ પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટના તાબા- ટા ટુકડી માજી- માં છે એમ સમજવું. તોપણ તે જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટના સામાન્ય નિરબધ ર્ટેટના તાબામાં હેઠળ છે એવું સમજવું. રહેલું.

આસિસ્ટન્ટ સેશ- સવળા આસિસ્ટન્ટ સેશન જડગૈએ, જે સેશન જડગૈની કોર્ટોમાં તે

ન જડજોએ સે- એ હકુમત ચલાવના હોય તે સેશન જડજના તાળામાં રહેવું. અને શન જડજના તા સદરહુ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજને કામ વેહેંચા આપના જાખત આ કા- જામાં રહેવું. યદાને અનુસરના હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને સેશન જડજ મુખત્યાર છે.

જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ તેમજ ૧૨ મી. ૧૩ મી. અને ૧૪ મી. કલમ પ્રમાણે નિમેશ માજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે રચેલી બેન્ચો સેશન જડજના તાળામાં નથી એ- વું સમજવું, પણ આ કાયદામાં આગળ દર્શાવેલું છે તેટલે સુધી અને તે રીતે તે તેના તા- જામાં છે એવું સમજવું.

ટીકા—માજિસ્ટ્રેટ સેશન કોરટને કઈ કઈ જાખતોમાં તાખે છે તે નિચેની બીના ઉપ- રથી જણાઈ આવશે.

કલમ ૧૨૪—સારી ચાલ સાડ તો એક વરમ કરતાં વધારે મુદતને વાસ્તે તારણ આપવાનો હકુમ કર્યા છતાં ન આપે તો તે જાખતમાં તથા

કલમ ૧૯૩—ક્રિમિ કોર્ટ કોર્ટ સેશન કોર્ટ સાંભળવા વિશે છે તે વિશે તથા

કલમ ૪૦૮ પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ શિક્ષાના હકુમ ઉપર અપીલ સાંભળ- વા જાખત છે તે વિશે તથા

કલમ ૪૩૫—નિયમસર અગર કાયદા પ્રમાણે કામ કરવામાં આવ્યું છે કે નહી તે જોવાને માટે નિચા દરજ્જાની કોર્ટોનાં દફતર મંગાવવાના અધિકાર સંબંધી છે તે જાખતમાં.

સેશન કોરટને માજિસ્ટ્રેટ તાખે છે. વળી આ જાખતોમાં ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટ તથા મા- જિસ્ટ્રેટોની બેન્ચ સેશન કોરટને તાખે છે.

૬.—પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટોની કોરટો.

પ્રેસીડેન્સીમાજિ ૧૮. સ્થાનિક સરકારે (આ કાયદામાં પાછળ જેમને પ્રેસીડેન્સી મા- જિસ્ટ્રેટોની નિમણૂક. જિસ્ટ્રેટ કહ્યા છે એવા) જોઈએ તેટલા માણસોને દરએક ઇલાકાના મુ- ખ્ય શહેરના માજિસ્ટ્રેટ તરીકે વખતે વખતે નીમવા, અને સદરહુ માણ- સોમાંના એકને તે દરેક શહેરના ચીફ માજિસ્ટ્રેટ તરીકે નીમવા.

સદરહુ માણસોમાંના દરકોઇ બે અથવા વધારે માણસો (આ કાયદામાં પાછળ આ- પેલા અધિકાર પ્રમાણે ચીફ માજિસ્ટ્રેટ કરેલી કાનુનને અનુસરીને) બેન્ચ તરીકે એકઠા બે- સવાને મુખત્યાર છે.

તેમની હકુમત ૧૯. દરએક પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ, જે ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેર માટે પોતે નીસ્થાનિક હદ. નિમાયો હોય તે માંહેના સઘળી જગાઓમાં, અને સદરહુ શહેરના બંદર-

ની તથા વાહાણ ચાલી શકે એવી તે બંદર તરફ જતી દરકોઇ નદી અથવા ખાડીની જે હદ બંદરોનું તથા બંદર દેણાનું કામ નિયમન કરવા જાખતના ચાલુ કાયદા પ્રમાણે દર્શાવેલી હોય તેવી હદ માંહેની સઘળી જગાઓમાં હકુમત ચલાવવી.

મુજાઇની પેટી ૨૦. મુજાઇ શહેરમાં દરએક પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ સન ૧૮૭૦ ના સેશનની કોર્ટ. એપ્રિલ મહિનાની પેટી તારીખની પેટીમાં તરત ચાલુ હોય એવા દર-

કોઇ કાયદા પ્રમાણે તે શહેરમાં પેટીસેશનની કોરટ જે હકુમત ચલાવી હોય તે સઘળી હકુમત ચલાવવા.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે મુંબાઈની મ્યુનિસિપાલિટીના પંદોળમ્મત બાબતના ચાલુ કાયદા મુજબની અપીલો ફક્ત ચીફ માજિસ્ટ્રેટને કરવી.

ચીફ માજિસ્ટ્રેટ. ૨૧. દરએક ચીફ માજિસ્ટ્રેટે જે અધિકાર આ કાયદાથી તેને આપ્યા છે તે સમગ્રા અધિકાર અથવા જે અધિકાર આ કાયદો અમલમાં આવ્યાની પેહેલાં તરત ચાલુ હોય એવા કોઈ પણ કાયદા પ્રમાણે અથવા કાનુન પ્રમાણે હરકોઈ સિનિયર માજિસ્ટ્રેટ અથવા ચીફ માજિસ્ટ્રેટ ચલાવવા નોંધ્યો. તે સમગ્રા અધિકાર પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ચલાવવા, અને નિચે લખેલી બાબતોનું નિયમન કરવા સારૂ આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજૂરી લઇને વખતે વખતે કરવાને તે મુખત્યાર છે:—

(અ) સદરહુ શેહેરના માજિસ્ટ્રેટોની કોરટોમાં કામ ચલાવવા બાબત તથા વેહુંચવા બાબત તથા તે કોરટોના નહિવટ બાબત;

(બ) જે વખતે તથા જગ્યાએ માજિસ્ટ્રેટોની બેન્ચોએ બેસવું તે બાબત.

(ક) સદરહુ બેન્ચોની રચના બાબત; અને

(ડ) બેઠેલા માજિસ્ટ્રેટો વચ્ચે મતમાં ભેદ પડે તેનો નિકાલ કરવાની રીત બાબત;

ઈ.—જસ્ટીસ આફ ધી પીસ.

હુલ્લાઓને મા ૨૨. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાદર સમગ્રા બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના ટે જસ્ટીસ આફ સંબંધમાં અથવા તેના હરકોઈ ભાગના સંબંધમાં ગવરનર જનરલ ઈન્ધી પીસ.

ન કૌન્સિલ,

અને પોતાના અમલ હેઠળના (સદરહુ શેહેરો વગર બીજા) મુલકોના સંબંધમાં દરએક સ્થાનિક સરકાર.

સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને પોને યોગ્ય ધારે એવી રાણીની વિશાલતા રૈયતને સદરહુ જાહેરનામામાં કહેલા મુલકોની અંદર અને તે મુલકો માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે નિમવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—ગુઓ કલમ ૪૪૩ તથા ૪૪૪ આ કલમ યુરોપિયન બ્રિટિશ રૈયત હોય તે ગનેજ સુબેહના અમલદાર નિર્મી શકાય છે.

ઇલાકાનાં મુખ્ય ૨૩. કલકત્તા શેહેરના સંબંધમાં ગવરનર જનરલ હાઈકૌન્સિલ અથવા શેહેરો માટે જસ્ટી વા સ્થાનિક સરકાર.

સ આફ ધી પીસ.

અને મદ્રાસ તથા મુંબાઈ શેહેરના સંબંધમાં સ્થાનિક સરકાર,

બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં રહેનારા જે સખસો કોઈપણ પરરાબ્યની રૈયત ન હોય, અને જે મને (પ્રસંગ પ્રમાણે) ગવરનર જનરલ ઈન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર યોગ્ય ધારે, તે સખસોને, સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં કહેલી સદરહુ શેહેરની હદમાં, જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે નિમવાને મુખત્યાર છે.

હાલના જસ્ટીસ ૨૪. કોઈ હાઇકોર્ટ આપેલાં હરકોઈ કમિશન પ્રમાણે સદરહુ શેહેરો વગર બીજા બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના કોઈ પણ ભાગની અંદર અને તે ભાગ માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે હાલમાં કામ કરનારા દરએક

માણસને સદરહુ શેહેરો વગર ખીમ આખા બ્રિટિશ ઇંડિયાને માટે જરૂરીસ આફ ધી પીસ તરીકે કામ કરવાને ૨૨ મી કલમ પ્રમાણે ગવરનર જનરલ ઈન કૌન્સિલે નિમ્નો છે એવું સમજવું.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ કમિશન પ્રમાણે સદરહુ શેહેરોમાંના હરકોઇ શેહેરની હદમાં જરૂરીસ આફ ધી પીસ તરીકે હાલમાં કામ કરનારા દરએક માણસને ૨૩ મી કલમ પ્રમાણે સ્થાનિક સરકારે નિમ્નો છે એવું સમજવું.

હોદ્દાના સળગથી ૨૫. પોતપોતાના હોદ્દાના સળગથી ગવરનર જનરલ તથા ગવ- જરૂરીસ આફ ધી રનર જનરલની કૌન્સિલના ગામુલ મેમ્બરો તથા હાઈકોર્ટના જડ્જે પીસ. તથા રંગુનનો રિકોર્ડર આખા બ્રિટિશ ઇંડિયાની અંદર અને બ્રિટિશ

ઇંડિયાને માટે જરૂરીસ આફ ધી પીસ છે એવું સમજવું. “સેસન જડ્જે અને જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટો, તેઓ જે સ્થાનિક સરકારના તાબામાં નોકરી કરતા હશે તે સરકારના વહીવટ ગાંઠેના સઘળા મુલકમાં તથા મુલકને માટે જરૂરીસ આફ ધી પીસ છે એવું સમજવું. અને પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટો જે શેહેરોના તેઓ માજિસ્ટ્રેટો હોય તે શે- હેરોની અંદર અને તે શેહેરો માટે જરૂરીસ આફ ધી પીસ છે એમ સમજવું.

ફ--સસપેન્ડ કરવા બાબત તથા દુર કરવા બાબત,

જડ્જેનેતથા ૨૬. રાયલ આર્ટરથી સ્થાપેલી હાઇકોર્ટો સિવાય બીજી ફાજદારી કો- લેજેટોનેસસપેન્ડ રોના સઘળા જડ્જેને અને સઘળા માજિસ્ટ્રેટોને હોદ્દા ઉપરથી સસપેન્ડ કરવાતથાદુરકરવા કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે. બાબત.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે જડ્જે તથા માજિસ્ટ્રેટોને હોદ્દા ઉપરથી સસપેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર હાલમાં ફક્ત ગવરનર જનરલના ઇન કૌન્સિલને છે તેઓને હોદ્દા ઉપરથી બીજા કોઇ પણ અધિકારીએ સસપેન્ડ કરવા નહીં કે દુર કરવા નહીં.

જરૂરીસઆફધી ૨૭. જે જરૂરીસ આફ ધી પીસને ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલે પીસનેસસપેન્ડ કર નિમ્નો હોય તે જરૂરીસ આફ ધી પીસને હોદ્દા ઉપરથી સસપેન્ડ કરવા- વા તથા દુર કરવા નો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલને છે અને જે જરૂરીસ આફ ધી પીસને સ્થાનિક સરકારે નિમ્નો હોય તેને હોદ્દા ઉપરથી સસપેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે

બાબ ૩ જે.

કોર્ટના અધિકાર.

અ--દરએક કોર્ટ કયા કયા ગુન્હા સાંભળી શકે તે ગુન્હાઓનું વર્ણન.

ફાજદારી કાયદા ૨૮. હાઈકોર્ટના ફાજદારી કાયદા મુજબના હરકોઇ ગુન્હાનો ઇનસા- મુજબના ગુન્હા. ફ આ કાયદાના બીજા ઠરાવોને અનુસરીને કરવાનો અધિકાર હાઇકોર્ટને અથવા સેશન કોર્ટને અથવા બીજા પરિશિષ્ટના આઠમા આસનમાં બ- તાબા પ્રમાણે બીજા જે કોર્ટથી સદરહુ ગુન્હાનો ઇનસાફ થઇ શકે તે કોર્ટને છે.

ટીકા—આ કલમ સન ૧૮૭૪ ના અગ્યારમા આક્ટની પેહેલી કલમને બદલે રચવામાં આવેલી છે. આ કલમ પ્રમાણે સાત વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ પેહેલા વરગનો માળજેટ કરી શકતો નથી. સન ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૮ પ્રમાણે પેહેલા વર્ગનો માળજેટ કોઈ પણ એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ કરી શકતો હતો તેમાં આ કલમ ૧ ઉપર મુજબનો ફેરફાર થયો છે. આ કલમ પ્રમાણે પેહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ગના કરતાં ઊંચા દરજ્જાની કોરટ આવા ગુન્હાની તપાસ કરી શકશે. આ કલમ, કલમ ૬ ની જોડે વાંચી જોવામાં આવે તો સાફ માત્રમ પડે છે કે ડિસ્ટ્રીક્ટ માળજેટ અથવા પેટા ટુકડી માળજેટ પણ આવા ગુન્હાનો ઇનસાફ કરી શકે નહીં કારણ કે તેઓની કોર્ટ પણ પેહેલા વર્ગના માળજેટની કોરટ છે.

અમુક કૃત્યની વ્યાખ્યા હરકોઈ સ્થાનિક કાયદામાં હોયેલી વ્યાખ્યા મુજબ હોય તો પણ પોલીસકોડમાં તેવાજ વ્યાખ્યા મળતી આવે તોજ તે કૃત્યને માટે પોલીસકોડ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે—જિનુરાગ વિરુદ્ધ લામેસુર વીકલી રીપોર્ટ ૭૯. પ્ર. ૭૦

બીજા કાયદા મુ ૨૯ બીજા કોષ્ટક પણ કાયદા મુજબના હરકોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ જ્યારે જળના ગુન્હા. સદરહુ કાયદામાં આ આગળ કોષ્ટક કોરટનું નામ કહ્યું હોય ત્યારે, તે કોરટે કરવો.

જ્યારે કોષ્ટક કોરટનું નામ સદરહુ પ્રમાણે કહ્યું ન હોય ત્યારે તે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હાઇકોરટને અથવા આ કાયદા પ્રમાણે રચેલી હરકોઈ કોરટને છે પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે—

- (અ) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુન્હો સાત વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોષ્ટક પણ ગુન્હાનો ઇનસાફ પેહેલા વર્ગના કોષ્ટક પણ માળજેટે કરવો નહીં;
- (બ) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુન્હો ત્રણ વરસ સુધીની મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોષ્ટક પણ ગુન્હાનો ઇનસાફ બીજા વરગના કોષ્ટક પણ માળજેટે કરવો નહીં; અને
- (ક) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુન્હો એક વરસ સુધીની મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોષ્ટક પણ ગુન્હાનો ઇનસાફ ત્રીજા વરગના કોષ્ટક પણ માળજેટે કરવો નહીં.

મેાતની શિક્ષાને ૩૦ જે મુલકોનો રાજ કારભાર, અનુક્રમે પંજાબના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર અને લાયક નહીં હોય અથોધ્યા તથા સેન્ટ્રલ પ્રાવિન્સીસના તથા ઓરિસા ગવર્નરના તથા કુર્ગના એવા ગુન્હા. તથા આસામના ચીફ કમિશનર સત્તાવતા હોય તે મુલકોમાં અને બીજા પ્રાંતોના જે ભાગોમાં ડેપુટી કમિશનરો અથવા આસીસ્ટન્ટ કમિશનરો

હોય તે ભાગોમાં મેાતની શિક્ષાને લાયક નહીં હોય એવા સઘળા ગુન્હાઓનો ઇનસાફ માળજેટ વરીકે કરવાનો અધિકાર ૨૯ મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તોપણ જુદા માળજેટને આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે.

ટીકા—જે શિક્ષાને સેસન્સ જજની મંજુરી જોઈતી હોય તે શિક્ષાને સાફ તેવી મંજુરી ન મળી હોય ત્યાં સુધી હાઇકોરટને અપીલ થઈ શકે નહીં, સાગરુદરદાસ ૨૫ વી. રી. ૧૮

આ કલમ પ્રમાણે આપેલા અધિકારવાળો ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટ જે ચુંદાને માટે મોતની શિક્ષા કાયદામાં ફરમાવેલા છે તે શિવાયના તમામ ચુંદાઓનો ઇનસાફ કરી શકે છે પણ ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટ ૩ વરસ કરતાં જાદે વરસની શિક્ષા કરે તો તે બાબત સેસન કોર્ટની મંજૂરી જોઈએ સાત વરસ કરતાં વધારે વરસની શિક્ષા તો આવે ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટ કરી શકે નહીં નથી જુઓ કલમ ૩૪ ક. ૩૮૦ માં આવે ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટના હુકમની મંજૂરી સખંધો ઠરાવ છે અને કલમ ૪૦૮ માં આવે હુકમ ઉપર અપીલ સખંધો ઠરાવ છે. પ્રાનસેપ.

ખ—જુદા જુદા દરજ્જાની કોર્ટોને જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર છે તે. જે શિક્ષાના હુકમ ૩૧. જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હર કરવાનો અધિકાર કોઈ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હાઈકોર્ટ મુખત્યાર છે.

હાઈકોર્ટને તથા
સેસન જડજને
છે તે.

જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને સેસનજડજ, આડીશનાલ સેસનજડજ અથવા જોઈન્ટ સેસનજડજ મુખત્યાર છે; પણ સદરહુ પ્રકારના હરકોઈ જડજે મોતની શિક્ષાનો હરકોઈ હુકમ કર્યો હોય તો તે કાયમ થવાને હાઈકોર્ટની મંજૂરી જોઈએ.

મોતની અથવા સાત વરસ કરતાં વતી મુદતની સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસ કરતાં વતી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને આસીસ્ટન્ટ સેસનજડજ મુખત્યાર છે; પણ કોઈ આસીસ્ટન્ટ સેસનજડજે ત્રણ વરસ કરતાં વતી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તો તે કાયમ થવાને સેસનજડજની મંજૂરી જોઈએ.

ટીકા—જુ. કલમ ૩૧૪ (સને ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૫) મુજબ આસીસ્ટન્ટ સેસન જડજે એક કામમાં ત્રણ ત્રણ વર્ષની એવી ત્રણ શીક્ષાઓ એક વખત કરી તેમાં નામદાર હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે તે શીક્ષાઓ કાયમ થવાને મંજૂરી સાર અને અપીલના કારણ સાર તે એકજ શીક્ષા ગણવી જોઈએ અને જ્યાં સુધી તેપર સેસન જડજનો હુકમ થયો નથી ત્યાં સુધી અપીલ દાખલ થઈ શકતી નથી અને તે કેસ સેસન જડજને મંજૂરી સાર પાછો મોકલ્યો. રામાભોલ ગાઉડા. ઇ. લો. રી. ૧ મુખ્યાર્થ ૨૨૩

જે શીક્ષા ફરમાવ ૩૨ માજિસ્ટ્રેટની કોર્ટોને હકલ લખેલી શિક્ષા ફરમાવવાનો અધિકાર છે; એટલે:—
અધિકાર છે તે.

(અ) પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એ તથા પેહુલા વરગના મા ક્રાંત કેદ સુધી જે વરસની મુદતની કેદ.
જેટલોની કોર્ટો.

એક હૈન્ડર રૂપિયા સુધી દંડ.
ફટકા મારવા.

(બ) બીજા વરગના માણસો કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ કરાવે. કાંત કેદ મુદ્દાં છ મહિનાની મુદતની કેદ. અસેં રૂપિયા સુધી દંડ. ફટકા મારવા.

(ક) ત્રીજા વરગના માણસો એકમહિના સુધીની મુદતની કેદ. સ્ટ્રેટોની કરાવે. પચાસ રૂપિયા સુધી દંડ.

જે શિક્ષા દરમાવવાને કાયદાથી પોતાને અધિકાર હોય તેમાંની ગમે તે શિક્ષા એકઠા કરીને કાયદાસર ગમે તે શિક્ષા દરમાવવાનો અખત્યાર હરકોઈ માણસોને કરાવે છે.

બીજા વરગના કોઈ માણસોને રથાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો નહીં હોય તો તેવા માણસોની કોઈ પણ કોરટે ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ની કલમ ૨૦ સાથે મળતી છે જે સખસ મોનની, સમુદ્રપારની, સાસનિકદાસત્વની, અથવા પાંચ વર્ષ કરતાં વધારે કેદની શિક્ષા ભોગવના હોય તેને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરી હોય તો તે ગેરકાયદેસર છે. પ્રથમ કહેલી શિક્ષા ભોગવ્યા પછી ફટકાની શિક્ષા કરવાને બદલે જે પહેલી ફટકાની શિક્ષા કરવામાં આવી હોય તો તે ફટકાની શિક્ષા રદ થાય છે. મદ્રાસ. હા. કો. પ્રોસી. એપે, ૧૯, ૧૮૭૬ ઇ. લો રી. ૧ મદ્રાસ. ૫૬.

જ્યાં કેદ, દંડની શિક્ષાનો ભાગ ન હોય ત્યાં દંડ નહીં આપવામાં આવે તે બદલ એકાંત કેદની શિક્ષા થઈ શકતી નથી. ૪, કો. રી. કી. પ્ર. ૩૭

બીજા દિવસ કરતાં વધારે દિવસ કેદની શિક્ષા કરવામાં ન આવી હોય તો પણ બધા બીજા દિવસના એકાંત કેદની શિક્ષા થઈ શકતી નથી. રાણી વિરૂદ્ધ નેનમુખ મેયર. ૩ બે. લા. રી. પ્ર. ૪૦

દંડ ન આપે તો ૩૩. દંડ ન આપે તો જેટલી મુદતની કેદ કાયદા પ્રમાણે થઈ શકે કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો માણસોને કોઈ મુખત્યાર છે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ મુદત આ એકાંત અધિકાર. કાયદા પ્રમાણે તે માણસોના અધિકાર કરતાં વધતી નહીં જોઈએ.

કેટલાએક મુકદ્દમો વળી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે જે મુકદ્દમામાં ફેસલો કોઈ માણસોએ આ બાબત વિશેષ કયો હોય અને તેમાં પહેલાની શિક્ષાના હુકમનો ભાગ કેદ ઠરાવી હોય ઠરાવ. તે મુકદ્દમામાં દંડ ન આપેથી કેદ કરવાની જે મુદત ઠરાવી તે, દંડ ન આપેથી જે કેદ ઠરાવવામાં આવે તે શિવાય તે ચુન્દાને સાફ જેટલી મુદતની બીજી કેદની શિક્ષા કરવાનો તે માણસોને અધિકાર હોય તે મુદતના અતુર્યાસ કરતાં કદાપિ વધારે ઠરાવતી નહીં.

આ કલમ પ્રમાણે જે કેદ ઠરાવતી તે, ૩૨ માં કલમ પ્રમાણે ધણીમાં ધણી જેટલી મુદતની પહેલાંની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે માણસોથી કરી શકાય તે ઉપરાંત ઠરાવવાનો અખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે જે કેદ ઠરાવતી તે, ૩૨ માં કલમ પ્રમાણે ધણીમાં ધણી જેટલી મુદતની પહેલાંની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે માણસોથી કરી શકાય તે ઉપરાંત ઠરાવવાનો અખત્યાર છે.

ટીકા—સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૦નો હેતુ ભાગ ફક્ત આ કલમમાં

હાખલ કરવામાં આવ્યો નથી. પણ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૬૪ અને ૬૫ અમલમાં છે તેથી દંડ બદલ શિક્ષા કરવાના અધિકારમાં કોઈ ફેરફાર થએલો જણાતો નથી. દંડની શિક્ષા કરતી વખતે અમુક મુદતમાં દંડ આપવો તેવો હુકમ થઈ શકતો નથી.—પ્રીતસેપ.

દંડ આપ્યા છતાં કેદની શિક્ષા ભોગવી હોય તો દંડ પાછો મળતો નથી. રાણી વિ- તથા મુળા, ૪ મુ. હા. ફો. રો. પ્ર. ૩૭

ન્યુઓ ૧૮૮૨ ના દિં. ફો. કાયદાના સુધારાના આક્ટ ૮ ની કલમ ૩.

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ માંની કલમ ૩૦૯ ની રકમ ૩ ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૬૫ પ્રમાણે ચલાવવાની ફરજ દુર થતી નથી એકત્રા દંડના શિક્ષા કરી હોય ત્યારે તે દંડ નહીં આપે તો જેટલી કેદની શિક્ષા કરવાનો માલુમ્મતને અધિકાર હોય છે તેટલી કેદની શિક્ષા તે ઠરાવે એટલોજ તેમાં ઠરાવ છે. (પણ તે મુદત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૬૫ માં ઠરાવેલા છે તે કરતાં કદીજ વધારે હોવી ન જોઈએ.) પણ કેદની તથા દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે દંડ નહીં આપેથી જે કેદની મુદત ઠરાવવાને માલુમ્મતને અધિકાર છે. તે મુદતના ચતુરથાસ કરતાં તે વધારે ન હોવી જોઈએ. મુંબઈ હાઈકોર્ટ તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૭૩ આવક નંબર ૩૫૯ સન ૧૮૭૩ પૈટ્રી માહારાણી વિરુદ્ધ અગ્રી માત્રાના કામમાં.

કેટલાએક નિ- ૩૪. જે જલ્લા માલુમ્મતને ૩૦ માં કલમ પ્રમાણે વિશેષ કરીને અ- લ્લા માલુમ્મતોના કીકાર આપ્યો હોય તે જલ્લા માલુમ્મતની કોર્ટ કાયદા પ્રમાણે જેટલી વત્તા અધિકાર. એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધાં ધણામાં ધણા સાત વરસની મુદતની કેદની અથવા દંડની અથવા ફટકા મારવાની શિ- ક્ષાનો અથવા આ શિક્ષાઓમાંની જેટલી શિક્ષા એકઠી કરવાનો કાયદા- થી અધિકાર હોય તેટલી એકઠી શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ ત્રણ વરસ કરતાં વધતી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હરકોષ્ટ હુકમ સદરહુ પ્રકાર- ની કોર્ટ કોર્ટે કર્યો હોય તે કાયમ થવાને સેશન જડજની મંજુરી જોઈએ.

ટીકા—ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની કલમ ૩૬ એટલે સન ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ કલમ ૩૪ માં એમ કહેલું છે કે જે કેસોમાં દંડ અથવા ફટકાની વિશેષ શિક્ષા ન ગણતાં ત્રણ વર્ષ ઉપરાંતની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવી હોય તેવા કેસો માં સેશન જડજથી તે શિક્ષા કાયમ થવાની જરૂર છે.

આ કલમ પ્રમાણે રાણીની વિધાયતી રૈયતની બાબતમાં થઈ શકતું નથી.

જુદા જુદા ગુ- ૩૫. જ્યારે કોર્ટ સમક્ષની ઉપર એકજ ઇતસાફના કામમાં જે ન્દા એકજ ઇત- અથવા વધારે જુદા જુદા ગુન્દા સાબિત થાય, ત્યારે સદરહુ ગુન્દાઓ- સાફના કામમાં તે માટે ઠરાવેલા જુદી જુદી જે શિક્ષાઓ કરવાનો કોર્ટને અખત્યાર સાબિત થયા હો- છે. તે શિક્ષાઓનો હુકમ તે નખસનો ઉપર કરવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર થ તો શિક્ષાનો છે. તે શિક્ષાઓ જે કેદની અથવા સમુદ્રપારની હોય, તો કોર્ટ ફરમાવે હુકમ. તેવા અનુક્રમમાં એક પુરી યદ રહ્યા પછી બીજી સર થવી જોઈએ.

એકજ ગુન્દો સાબિત થયેથી જેટલી શિક્ષા કરવાનો તે કોર્ટને અખત્યાર હોય તે- ટલી શિક્ષા કરતાં તે જુદા જુદા ગુન્દાઓની એકઠી શિક્ષા વધારે થાય છે એટલાજ સમ- બ ઉપરથી કોઈ ઉપત્તી કોર્ટ આગળ ઈતસાફ થવા સાથે તે ગુન્દોગારને મોકલવાની તે કોર્ટને જરૂર નથી.

શિક્ષાની ધણી- પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—
માં ધણી મુદત.

(અ) કોઈપણ મુકદ્દમામાં સદરહુ સખસને જ્ઞાન વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શીક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

(ખ) જો તે મુદતમાંનો ધનસાફ (૩૪ મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવનાર માછરૂટ (શિયાય બીજી) કોઈ માછરૂટને ક્યો હોય તો પોતાની મામુલ મત ચલાવતાં જેટલી શિક્ષા કરવાનો તે માછરૂટને અધીકાર હોય તે શિક્ષાની જમણી શિક્ષા કરતાં તે એકઠી શિક્ષા વધારે નહીં હોવી જોઈએ.

મંજુરીનાં અથવા અપીલનાં કારણ સાફ, એકજ ધનસાફના કામમાં સામીત થયેલા જુદા જુદા ગુન્દાઓને માટે આ કલમ પ્રમાણે એકઠી કરેલા શિક્ષા ફરમાવી હોય તે એકજ શિક્ષા છે એવું સમજવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૧૪ ને ગદ્દે રચવામાં આવી છે અને છેલ્લો પારેબ્રાહ્મ નવો છે.

જે કેશમાં એ અથવા વધારે ગુન્દાઓની એકજ શિક્ષા કાળા પાળીની કરી હોય તે કેશમાં કરેલી શિક્ષામાંની એક અથવા વધારે શિક્ષા સખ વરસની કેદની હોય તો તે કામમાં એ અથવા વધારે ગુન્દાઓની એકજ શિક્ષા સમુદ્રપારની કરવી જરૂરયાદેસર છે વી. સી. ૧ ચો. એલ. મુટકા કોરા. ૨ વુ. સી. ૧ ક્રિસ્ટો સુદર ડેપ. કોત્તો. ૫, તતુરામ અલો, ક. વુ. સી. ૪૪; શોના આઝાદ અને બીજી; ૫ વુ. સી. ૪૪

દરેક ગુન્દાની જુદી જુદી શીક્ષા કરવામાં આવે તો એક શીક્ષાનો અમલ થઈ ગયા પછી બીજી શીક્ષાનો અમલ કરવા એવું સનના ઠરાવમાં બતાવવું જોઈએ વારંટમાં પણ તેજ પ્રમાણે લખવું જોઈએ. મદ્રાસ હાઈકોર્ટ સને ૧૮૭૩ તા. ૨૩ મી ડીસેમ્બરનું પ્રોસીડીંગ.

એક કામમાં ત્રણ જુદા જુદા ગુન્દાઓ ગદ્દલ ચાર વરસની સખત મંજુરી સાથે કેદની એકજ શિક્ષા કરવામાં આવી હતી તમાં નામદાર મુખબની હાઈકોર્ટે તે શિક્ષા ભુલ ભરેલી રીતની છે એમ બતાવ્યું કે જો અપીલમાં એક એ ગુન્દાઓની શિક્ષા રદ કરવામાં આવે તો સામટી શિક્ષામાંથી કેટલી શિક્ષા કેદીઓને ભાગવવી પાડી રહી ત નક્કી થઈ શકે નહીં. મુ. હા. કો. રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર ૨૭

ચોરી કરવાના ઇરાદાથી ખાતર પાડવાના તથા માણસના રેલેડાણુ તરીકે મકાન ધર વપરાતુ હોય તે મકાનમાં ચોરી કરવાના ગુન્દા પદલ જુદા જુદા શિક્ષા કરવાને માછરૂટ મુખત્યાર છે. એવી સરતે જને ગુન્દાઓના સામટી શિક્ષા સામીત થયેલી એ ગુન્દાઓમાંની જે ગુન્દાની શિક્ષા વધારે હોય તે શિક્ષા કરતા તે સામટી શિક્ષા વધારે હોવી ન જોઈએ અને જે કોર્ટે ગુન્દાઓને શિક્ષા કરી હોય તે કોર્ટન જેટલા શિક્ષા કરવાનો આવકાર હોય તે અધિકાર કરતાં સદરહુ સામટી શિક્ષા બરતી હોવી ન જોઈએ.—અનવરખાન વ-લહે શુલખાન, ૯ મુ. ૧૭૩ કુલ બેન્ય.

એકજ ધરની એકજ કોટડીમાંથી એ જુદા જુદા માણસોનો માન એક સખસે ઓ-ચો હોય તો ચોરીના એ ગુન્દા ગણી જુદા જુદા શિક્ષા નહીં ન થઈ શકે.—વી. ૧૧ પ્ર. ૩૮

એક સખસપર એકજ પ્રકારના કેટલાક ગુલ્લ ક્યોનું તોહોમત આવ્યું હોય તે મા-છરૂટે તેના દરેક ગુન્દાનો જુદો જુદો ધનસાફ ક્યો હોય તો તે સખળા ગુન્દાની સામટી

શિક્ષા માહુજેટ પોતાની સાધારણ હકુમત કરતાં બમણી કરી શકે એમ નથી. પણ તેમાંના દરેક ગુન્હાનો શિક્ષા જુદા જુદા પોતાની સાધારણ હકુમત મુજબ કરી શકે-દાલતીઆ અને બોજે, ઈંડીયન લા. રીપોર્ટ અદલાબાદ, વા. ૩ પ્ર. ૩૦૫

એકજ શખસ ઉપર બે જુદે જુદે ફેરાણે અને તેજ તારીખે જુદા જુદા ગુન્હાઓ કર્યાની સાબીતી થાય તો ફરેજી શિક્ષા અવસ્ય કરીને જુદા જુદા ગુન્હાની છે એમ સમજવું અને જો એક મદાતાના મુદતનો અંદર દરેક ગુન્હા બન્યો હોય અને પુલપાવર માહુજેટ તે મુકદમાઓનો ઇનસાફ ચ્યો હોય તો અપોલ થઈ શકે નહિ. એકજ વખતે જુદા જુદા ગુન્હા અને જા ગુન્હાઓની જુદા જુદા શિક્ષા કરી હોય તો તે શિક્ષા એકજ ગણવી ન જોઈએ જુદા જુદા ગુન્હાઓ, જેનો ઇનસાફ એકજ વખતે થયો હોય તે ગુન્હાઓ બદલ ફરેજી જુદા જુદા શિક્ષા આ એક શિક્ષા ગણવા સાફ આ કલમ રચનામાં કાંઈ આધાર નથી. પણ એથી કેલટું જો ફેદી ઉપર જુદા જુદા ગુન્હા સાબીત થાય તો તે દરેક ગુન્હા બદલ કાયદામાં ફરમાવ્યા મુજબ જુદા જુદા શિક્ષા કરવાને ફોરટ બંધાએલી છે અને તે શિક્ષાની મુદત પુરી થયા બાદ બીજી ભોગવે. જે અમુક કોર્ટ મુકદમાઓનો ઇનસાફ કરતી તે ફોરટની શિક્ષા કરતાનો અધિકાર હોય તે શિક્ષાનો બદલ (એક અપવાદ સહીત) વિશે કહેલું છે. આ કલમનો એવા હેતુ છે કે જ્યારે કોઈ સખસ ઉપરના બધા ગુન્હાઓની ઇનસાફ એકઠો કરી જે ગુન્હાઓ સાબીત થાય તે દરેક ગુન્હાની અમુક શિક્ષા કરવી કે જેથી કરી જે અપોલમાં એક અથવા વધારે ગુન્હા સાબીત થાય તો કેટલી શિક્ષા કરી કરી તે જણાય-૬ રી. ક.ક. રી. ૨. જુલાઈ ૩. ૧૮૮૬

નામદાર કલકત્તા હાઇકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું છે કે જો એક તોહોમતમાં બે જુદા જુદા ગુન્હાઓ અને તેમાંના દરેકના સાબીતી સાફ જુદા જુદા પુરાવ હોય તો દરેક ગુન્હાને સાફ જુદા જુદા શિક્ષા કરવી જોઈએ અને એક શિક્ષા ભોગવી રહ્યા બાદ બીજી શરૂ થવી જોઈએ પણ જો બે અથવા વધારે ગુન્હાઓ એકજ અથવા એક જેવા પુરાવથી સાબીત થતા હોય તો જે ગુન્હા કાયદામાં ભારે ગણાય અને જેને પુરાવાનો ઘણો ભાગ લાગુ પડે તો તે ગુન્હા સાબીત ગણ્યા તોહોમતદારને તેનો ગુન્હેગાર ગણવા. અને બાકીના ગુન્હાઓ વિશે તેને નિરદોશ ઠરાવવો અપોલમાં જો હાઇકોર્ટની નજરમાં વ્યાજબી આવે તો જે ગુન્હાનું તોહોમત ફરમાવેલું હોય અને જમાંથી મુક્ત કરી ફેદીને છોડી મુક્યો હોય તેમથા ગમે તે ગુન્હા સાબીત ઠરાવે અને શિક્ષા, પ્રમાણમાં ઓછી કરે. વળી એમ પણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જો કોઈ કેદીપર ઘણા ગુન્હા સાબીત ગણ્યા પછી સેસન જડજની નજરમાં આવે કે બધા ગુન્હાઓની સામટી શિક્ષા જન્મ પર્યંત સમુદ્રપારની કરવી જોઈએ અને ફેદીએ ફરેજી ગુન્હાઓમાંથી હરકોઈ ગુન્હાનો શિક્ષા તે કાયદાસર પણ અતિશય છે તોપણ એવા ગુન્હા બદલ એવી શિક્ષા તે ઠરા શકે અને બાકીના ગુન્હાઓને સાફ પ્રથમની શિક્ષાના કારણથી કાંઈ શિક્ષા કરી નથી એમ તેણે લખવું જોઈએ.

જ્યારે એક આસીસ્ટન્ટ સેશન જજને કેટલાક ગુન્હાને સાફ એકજ સજા કરી હતી, ત્યાં મુંબઈ હાઇકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે દરક જુદા જુદા તોહોમત ઉપર જુદા જુદા સજા ન કરવી એ ગેરસારસ છે પરંતુ તે કાંઈ ભુલ કે ખોટ નથી કે જેનાથી હાયકોર્ટથી એ સજા ફેરવી શકાય કેરફ કરાય (આ આકટના કલમ ૨૮૩)-રાણા વિ. વિનાયક ત્રીજક અને બી. બી. ૨ મુંબાઈ હાયકોર્ટ રીપોર્ટસ કાઉન ૩૯૧

જો કોઈ એક સજા પુરી થઈ રહી ન હોય તેના અજણમાં એક (બીજી) સજા તરત અમલમાં લાવવા હુકમ ચ્યો હોય તો વારંટ ફેરવતાં કાંઈ અડચણ નથી ૩ વી. રી. કીમી-નલ લેટર, ૧૬ સજા કરનારી કોર્ટ સજા ફેરવી શકે નહીં પણ વારંટ રાખને અનુકુળ આવે તે રીતે ફેરવી શકાય.

કેદની સળતો હુકમ થયા પછી તરતજ તે સર થવી જોઈએ પરંતુ કાયદેસર કારણ હોય તો તે મોકુફ રાખી શકાય. સને ૧/૨૧ ના આકટ ૨૫ ની કલમ ૪૬, ૪૭ અને ૪૮ (એટલે આ આકટની કલમ ૩૫, ૩૬ અને ૩૭) માં ફરિયાદ કેસો સિવાય માળસરે પોતે કરેલી સળ મોકુફ રાખવા હુકમ કરી શકે નહીં. ક્રિશ્ચિયંદ અને બટાચરજના કામમાં, ૩ જાગણા, લો, રી. અપેલેન્ટ ક્રીમીનલ જ્યુરીસીડીશન, ૫૦

સમુદ્રપારની સળ સાત વરસ કરતાં ઓછી મુદતની હોવી ન જોઈએ એક કેદીને એક ઇનસાફી મુકદમામાં જુદા જુદા તોડમનાનો (૧) જુદી સાક્ષી આપવાનો હિદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૯૩ મુજબ અને જુદો દગતાવજળનાવ્યાનો કલમ ૪૬૭ મુજબ ગુન્હેગાર ઠેરવ્યો હતો, અને પેહેલા ગુન્દાને ત્રણ સાત વરસની સમુદ્રપારની સળ કરી અને બીજા ગુન્દાને ત્રણ વરસની સમુદ્રપારની સળ કરી. આદી ત્રણ વરસની સળ ગેરકાયદેસર ગણી રદ કરવામાં આવી.—રાણી વિ. ગોરચંદ્રરાય ૮. વુ. રી. કી. ર. ૨ રાણી વિ. તોનુરામગાલી અને બીજા ૩ વુ. રી. કી. ર. ૪૪. સાં. ૨.

ક—સાધારણ અને જાસ્તિ અધિકાર.

માળસરેટોનાસા ૩૬. સર્વે જલ્લા માળસરેટોના તથા પેટા ટુટડી માળસરેટોના તથા ધારણ અધિકાર. પેહેલા, બીજા અને ત્રીજા વરગના માળસરેટોના અધિકાર આ કાયદામાં આગળ તેમને આપેલા છે અને ત્રીજા પરિશિષ્ટમાં વિશેષ કરીને કહેલા છે તે પ્રમાણે સમજવા. સદરહુ અધિકારોને તેમના સાધારણ અધિકાર કહેવા.

માળસરેટોને જે ૩૭ માળસરેટના સદરહુ સાધારણ અધિકાર સિવાય વળી હરકોઇ પે-જાસ્તિ અધિકાર ટા ટુટડી માળસરેટને અથવા પેહેલા અથવા બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના હરકોઈ માળસરેટને જે અધિકારો સ્થાનિક સરકારથી અથવા જલ્લા માળસરેટથી અથવા એવું ચોથા પરિશિષ્ટમાં વિશેષ કરીને કહેલું છે તેવા હરકોઇ અધિકાર તેને, સ્થાનિક સરકાર અથવા જલ્લા માળસરેટ (જેમ હોય તેમ) આપવાને મુખત્યાર છે.

અધિકાર આપવા ૩૮. ૩૭ મી કલમથી જલ્લા માળસરેટને આપેલા અધિકાર સ્થાનિક સળધી જલ્લા-મા સરકારના નિરબધ હેઠળ રહીને ચલાવવા.

જલ્લામા અધિકાર રખાવત નિબંધ.

૬.—અધિકાર આપવા, જરી રાખવા તથા રદ કરવા બાબત.

અધિકાર આ- ૩૯. આ કાયદા પ્રમાણે અધિકાર આપવા તે સ્થાનિક સરકાર હુકમ પવાની રીત. કરીને અમુક માણસોને તેમના નામથી અથવા તેમના હોદ્દાના સળધી અથવા અમલદારોના સામાન્ય વરગોને તેમના હોદ્દાના નામથી અધિકાર આપવાને મુખત્યાર છે.

જે માણસને સદરહુ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે માણસને જે તારીખે સદરહુ હુકમ જણાવવામાં આવે તે તારીખથી સદરહુ પ્રકારનો દરએક હુકમ અગલમાં આવશે.

ટીકા—જે-માણસને સદરહુ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે માણસને જે તારીખે સદરહુ હુકમ જણાવવામાં આવે તે તારીખથી સદરહુ પ્રકારનો દરેક હુકમ અગલમાં આ

વશે એ જે કલમના છેલ્લા ભાગમાં ઠરાવ છે તે નવો છે. જુઓ મહત્ત્વ ધસાક ઇ. લા. રી. ૬. કલકત્તા પ્ર ૪૪૭

જે અમલદારો ૪૦. સરકારી નોકરીમાં કોઈ માણસ કોઈ હોદ્દા ઉપર હોય તે માણસની બદલી થઈ શકે. સને હરકોઈ સ્થાનિક સીમામાં સઘળે ઠેકાણે આ કાયદા પ્રમાણે હરકોઈ વતેમના અધિકારી અધિકાર આપ્યા હોય અને તેજ સ્થાનિક સરકારના તાગ્યાની તેવીજ રજીસ્ટ્રેશનના સ્થાનિક સીમામાં તેવાજ પ્રકારના સરખા હોદ્દા ઉપર અથવા તે કરતાં ઊંચા હોદ્દા ઉપર તેના બદલી થાય, ત્યારે સ્થાનિક સરકાર બીજી રીતનો હુકમ ન કરે અથવા તેણે બીજી રીતનો હુકમ કર્યો નહીં હોય તો જે સ્થાનિક સીમામાં પોતાના એ પ્રમાણે બદલી થઈ હોય તેમાં તેણે તેજ અધિકાર ચલાવ્યા કરવા.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૬ ને બદલે રચવામાં આવી છે ખાસ કરીને જે અધિકાર આપાય છે તેવા અધિકાર આપેલ અમલદારની બદલી કરવામાં આવે ત્યારે જ્યાં બદલી થઈ હોય ત્યાં તેણે એ ખાસ રીતે આપેલો અધિકાર ચલાવવો કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે આ કલમ છે સ્થાનિક સરકાર પોતાની સ્થાનિક હદમાં કોઈ અમલદારની બદલી કરે ત્યારે સ્થાનિક સરકાર બીજી રીત ન ફરમાવે તો પોતે જે અધિકાર ચલાવતા તે ચલાવવા આ કલમ ફરમાવે છે આગળ હોદ્દાનો ખાસ રીતે આપેલો અધિકાર બીજે તે અમલદાર જાય ત્યાં પણ તેને અગે ચોટેલો આવેલો છે એ આ કલમમાં અગત્યનો સુધારો થયો છે. ૨ ઇ. લા. રી (કલકત્તા) પાને ૧૧૭ એ પરશરામ બરહુવાનો કેસ છપાયો છે તેમાં પતાવલો અડચણ દૂર કરવા માટે આ નવી ગાયત દાખલ કરી છે. એ કેસમાં એક જગોથો બીજી જગોથે બદલી થાય ત્યારે બીજી જગોથે પેહેલા હોદ્દાનો ખાસ આપેલો અધિકાર આપ્યા વગર ચલાવો શકાય નહીં એવું હાનવ્યું હતું હવે એજ સ્થાનિક સરકાર પોતાના તાગ્યાના મુલકમાં બદલી કરે તો એ અધિકાર અમલદાર બીજી સ્થાનિક સરકારના તાગ્યામાં જાય તો ન અધિકાર ન સ્થાનિક સરકાર આપે ત્યારે અમલદાર.

અમલદારની બદલી થાય અને તેના જગોથે બીજો આવો ચારજ લેતા પછી આગલા અમલદારથી ન કારકતો કોઈ કેસ ચલાવી શકાય નહીં તેણે સમ્મત કરી હોય તે રદ જાય. રાજ્ય (વિ. આનંદસ્વરૂપ. ઇ. લા. રી. આ. વા. ૩ પ્ર (૫૬૩)

અધિકાર ૨૬૬ ૪૧ હરકોઈ માણસને આ કાયદા પ્રમાણે સ્થાનિક સરકારે અથવા રવાનો અપત્યાર છે. તેના તાગ્યા માંહેના હરકોઈ અમલદારે જે અધિકાર આપ્યા હોય તે પાછા લેઈ લેવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

ભાગ ૩ જે.

સામાન્ય ઠરાવો.

ખાખ ૪ થા.

માજીસ્ટ્રેટને તથા પોલીસને તથા પકડનારા માણસોને મદદ તથા

ખખર આપવા ગાયત.

માજીસ્ટ્રેટને તથા ૪૨ હલાકાના મુખ્ય શેહેરોની અંદર કે બહાર કોઈ માજીસ્ટ્રેટ અપોલાસને લોકોએ થવા પોલીસ અમલદાર હેઠળ લખેલી ગાયતોમાં જે માણસની બચાવની ક્યારે મદદ કરવા રીતે મદદ માગે નવાં કરેક માણસે તને મદદ કરતો જોઈએ.

(અ) બીજા કોઈ પણ માણસને પકડવાનો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ અ-

મલદારને અધિકાર હોય તેવા માણસને પકડવામાં; અથવા

(ખ) સહેહના ભંગનો અથવા દરકોઈ રેલવે, નેહર, ટેલીગ્રાફ, અથવા સાર્વજનિક મિલકતને નુકશાન કરવાની કોસીસનો અટકાવ કરવામાં; અથવા

(ક) હુજામો અથવા બખેરો બંધ પાડવામાં.

જે આ કલમમાં “ધલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બહાર કે અંદર” “વ્યાજગી રીતે” અને રકમ (ખ) માં “દરકોઈ રેલવે, નેહર, ટેલીગ્રાફ, અથવા સાર્વજનિક મિલકતને” એટલી ખાતરનો વધારો કરેલો છે.

ટીકા—જે ગુન્હા થતા અટકાવામાં લોકો મદદ કરવાને તથા ખર્ચ આપવાને બંધાયેલા છે તે ગુન્હામાં સાર્વજનિક મિલકત, રેલવે તથા નેહરોને નુકશાન કરવાની કોસીસોના ગુન્હા ઉમેર્યા છે.

આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૯૧ ને મળતી છે તથાપી આમાં કેટલોક સુધારો કરવામાં આવેલો છે આ કલમનો અર્થ સરકારી નોકરો કાયદેસર કાંઈ કામ કરતા હોય તેમાં યોગ્ય મદદ માગે તો દરેક માણસે આપવી પણ તે મદદ બની શકે તેવી હોય તો તે નહીં કરનાર ગુન્હેગાર થાય છે.

એક માણસે એક ગામના બગીચાને એવો હુકમ કીધો કે અમુક ચોરીનો પતો પંદર દિવસમાં મેળવી આપવો અને તે કામમાં પોલીસને મદદ કરવી, આ પ્રમાણે નહીં વરતવાથી બગીચાદાર પર કામ ચાલેલું તેમાં અદલાયાદ હાથકોરટે એવું કરાવ્યું કે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૯૦ અને ૯૧ પ્રમાણે આવો હુકમ માણસે કરી શકતો નથી, અને તેથી હુકમનું અપમાન કીધાનો ગુન્હો થતો નથી. ઈ. લા. રી. અદલાયાદ વા. ૩ પ્ર. ૨૦૧

પોલીસઅમલદાર ૪૩ બ્યારે પોલીસ-અમલદાર સિવાય બીજા કોઈ સખસના નામનું ર સિવાય બીજો વારંટ કરવામાં આવે, ત્યારે જે સખસના નામનું તે વારંટ કર્યું હોય તે જે સખસ વારંટ સખસ નબંદીક હોય અને વારંટ બજાવવાનું કામ કરતો હોય તો બીજો ટ બજાવતો હોય કોઈ પણ સખસ તે વારંટ બજાવવામાં મદદ કરવાને મુખત્યાર છે. તે સખસને મદદ આપવા ખાતર.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૩ ને મળતી છે તેનો મતલબ એવો છે કે બ્યારે પકડવાનું વારંટ પોલીસ-અમલદાર સિવાય દરકોઈ ત્રાહીત માણસના નામનું કાઢવામાં આવ્યું હોય ત્યારે કોઈ બીજો સખસ પાસે હોય તો તે વારંટ બજાવનાર સખસને તે વારંટ બજાવવામાં મદદ કરી શકે, “ મદદ કરી શકે ” એટલે કે મદદ કરવા તે બંધાયેલો છે એવું સમજવું નહિ. તેની મરજી હોય અને બજાવણી કરનાર તે મદદ માગે તો તે કરી શકે. તેની મરજી હોય અને બજાવણી કરનાર મદદ ન માગે તો બીજો સખસ મદદ કરવાને બંધાયેલો નથી.

પોલીસના અમલદાર સિવાય બીજા સખસને ગુન્હેગારને પકડવાના વારંટ આપવા વિશેની કલમ ૭૭-૭૮ બુઓ. આ કલમ પ્રમાણે મદદ આપવાનું મરજી ઉપર છે, કોઈ ફરજ નથી કારણ કે મદદ કરવાને મુખત્યાર છે એ શખ્સો આ કલમમાં વાપર્યા છે, મદદ કરવી એમ નથી.

લોકોએ અમુક - ૪૪. હિંદુસ્તાનના ફાજદારી મુયદાની ૧૨૧ મી, ૧૨૧ અ, ૧૨૨ મી, ગુન્હાઓની ખ. ૧૨૩ મી, ૧૨૪ મી, ૧૨૪ અ, ૧૨૫ મી, ૧૨૬ મી, ૧૩૦ મી, ૩૦૨ ખર આપવી. ૭, ૩૦૩ ૭, ૩૦૪ થી, ૩૮૨ મી, ૩૮૨ મી, ૩૮૩ મી, ૩૮૪ મી,

૩૯૫ મી, ૩૯૬ મી, ૩૯૭ મી, ૩૯૮ મી, ૩૯૯ મી, ૪૦૨ છ, ૪૩૫ મી, ૪૩૬ મી, ૪૪૯ મી, ૪૫૦ મી, ૪૫૬ મી, ૪૫૭ મી, ૪૫૮ મી, ૪૫૯ મી, અને ૪૬૦ મી, કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઇ શકતી હોય એવો હરકોષ્ટ ગુન્હો કરવા વિશે અથવા કરવાના બીજા હરકોષ્ટ સખસના ધરાદા વિશે ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની અંદર કે બહાર જે સખસ જાણુતો હોય તેવા દરેક સખસે, બ્યાજબી સચળ નહીં હોય તો, પાસેમાં પાસેના માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ-અમલદારને તે જાણતનો ખચર તાજડોળ આપવી, બ્યાજબી સચળ છે તે સાબિત કરવાનો બોલો સદરહુ પ્રમાણે જાણુનાર સખસને માંથે છેએવું સમજવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૮૯ ને મળતી છે પણ તે માં એક અગત્યની જાણત નવી દાખલ કરવામાં આવી છે કે આગલા કાયદામાં આ કલમ માં જતાવેલી કલમો વિરૂધ્ધના ગુનાહ થયા વાંશેની ખચર આપવાની લોકો ઉપર ફરજ નાંખવામાં આવો હતો પણ આ કલમમાં હવે તેવા ગુન્હા કરવાના ધરાદા વિશે પણ ખચર આપવાની ફરજ નાંખવામાં આવી છે.

આ કલમમાં જતાવેલી પીનવકોટનો કલમો નિરૂદ્ધતા ગુન્હા નિચે પ્રમાણે છે.

૧૨૧—રાણીની સાથે લઠાઇ કરવી અથવા લઠાઇ કરવાની કોશીસ કરવી અથવા લઠાઇ કરવામાં મદદગારી કરવી.

૧૨૧—અ—રાજ્ય નિરૂદ્ધ કેટલાએક ગુન્હા કરવા સાફ સંપ કરવો.

૧૨૨—રાણીની સાથે લઠાઇ કરવાના ધરાદાથી હથિયારો વિગેરે એકઠાં કરવાં.

૧૨૩—લઠાઇનું કામ સહેલ કરવાના ધરાદાથી લઠાઈની ધારણા છુપાવવી.

૧૨૪—કાંઈ કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં આણાવવા અથવા ન આણાવવાના ધરાદાથી ગવરનર જનરલ, ગવરનર વિગેરેપર દુમસો કરવો.

૧૨૪—અ—બેદોલી ઉત્પન્ન કરવી અથવા બેદોલી ઉત્પન્ન કરવાની કોશીસ કરવી.

૧૨૫—રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનારા એશિયાના કોઈ રાજા ઉપર લઠાઇ કરવી અથવા તેવી લઠાઈ કરવામાં મદદગારી કરવી.

૧૨૬—રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનારા કોઈ રાજાના મુલક ઉપર લુટ કરવી.

૧૩૦—કોઈ રાજકીય અથવા લઠાઇના કેદીને નાસી જવા દેવામાં સહાય કરવી, છોડાવવો અથવા ધરમાં રાખવો અથવા તેને પાછો પકડે તેગા સામા થવું.

૩૦૨—ખુન.

૩૦૩—જન્મ ટીપના ગુન્હેગારે કરેલું ખુન.

૩૦૪—ખુનથી ઉતરતા દરમનો શીક્ષણિય ગુનુખ્યવધ વિગેરે.

૩૮૨—ચોરી કરવા સાફ અથવા ચોરી કર્યા પછી નાસી જવા સાફ, અથવા ચોરીથી મજેલી મિલકત પાછી રાખવા સાફ, મોત, વ્યથા અગર અટકાવ કરવાની, અગર મોત, વ્યથા, કે અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાને તૈયારી કરીને પાછી ચોરી કરવી.

૩૯૨—અપહરણ.

૩૯૩—અપહરણ કરવાની કોશીસ.

૩૯૪—અપહરણ કરવામાં, અગર અપહરણની કોશીસમાં બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી, અથવા અપહરણ કરવામાં સામેલ રહેવું.

૩૯૫—ડેકોઇટી.

૩૯૬—ડેકોઇટીમાં ખુન.

૩૯૭—ખુન અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોરીસની સાથે અપહરણ અથવા ડેકાઇટી.

૩૯૮—કાંઈ લયંકર શસ્ત્ર ધારણ કર્યું હોય તો તે વખતે અપહરણ અથવા ડેકાઇટી કરવાની કોરીસ.

૩૯૯—ડેકાઇટી કરવાની તૈયારી કરવી.

૪૦૨—ડેકાઇટી કરવાના કારણસર મળેલા પાંચ અથવા વધારે સખસોમાં હોવું.

૪૩૫—સો રૂપાઆની કે વધારે નુકસાનો કરવાના ઇરાદાથી અગ્નીવડે, અથવા અવાજ સાથે ડુટે એવા પદાર્થ વડે ખીંગાડ કરવો.

૪૩૬—કાંઈ ઘર વિગેરેનો નાશ કરવાના ઇરાદાથી, અગ્નીવડે અથવા અવાજ સાથે ડુટે એવા કોઈ પદાર્થવડે ખીંગાડ કરવો.

૪૪૯—મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુન્હો કરવા સારૂ ગૃહપ્રવેશ કરવો.

૪૫૦—જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુન્હો કરવા સારૂ ગૃહ પ્રવેશ કરવો.

૪૫૬—રાતરે ગુપ્ત ગૃહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

૪૫૭—કેદની શિક્ષા થઈ શકે, એવો ગુન્હો કરવા સારૂ રાતરે ગુપ્ત ગૃહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું વીગેરે.

૪૫૯—ગુપ્ત ગૃહપ્રવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતાં કોઈને મહાવ્યથા કરવી.

૪૬૦—ઘણા સખસો રાતરે ઘર ફોડવા વીગેરેમાં સામેલ હોય, અને તેઓમાંનો કોઈ એક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે તો.

આ કલમમાં જે ગુનાહ જનાવજા છે તે થયા વીશેની કીંવા તે થવાના છે એવા ઇરાદા વીશેની ખચર આપનામાં ન આવે તો તે હિંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની કલમ ૧૭૬—૨૦૨ વીરૂધ્ધે ગુનોહ થાય છે.

ગામના મુખી ૪૫. દરએક ગામના મુખીએ, ગામના રખવાળે, ગામના પોલીસ ઓએ જમીનદારો અમલદારે, જમીનના ધણીએ અથવા ભોગવટો કરનારે, તથા તે એ અને બીજાઓ ધણીના અથવા ભોગવટો કરનારના મુખત્યારે તથા સરકારની તરફથી એ અસુક બાબતો અથવા કોરટ આફ વાઈસની તરફથી મેહેસુક અથવા જમીનનું ગણોત ની ખચર આપવી વસુક કરવાના કામ કિપર જે અમલદારોને નાંખ્યા હોય તે દર એક જોઈએ.

અમલદારે હેડગ લખેલી વાતો બાબત જે ખચર પોતાને મળે તે પાસેમાં પાસેના માજીસ્ટ્રેટને અથવા પાસેમાં પાસેનું પોલીસ થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને (એ બેમાંથી જે વધારે પાસે હોય તેને) તાબડ-તોબ આપવી જોઈએ.

(અ) જે ગામનો પોતે મુખી, રખવાળ, અથવા પોલીસ અમલદાર હોય તે ગામમાં અથવા જે ગામમાં પોતાની જમીન હોય અથવા પોતે જમીનનો ભોગવટો કરતો હોય અથવા મુખત્યાર હોય અથવા ગણોત અથવા મેહેસુક કરતો હોય તે ગામમાં મોરીની ખિલકત લેનારા અથવા વેચનારા હરકોઈ મશહૂર માણસનું કાયમ અથવા કામ ચલાઉ રહેવાનું ઠેકાણું છે એ વાત બાબત;

(બ) ફલાણો માણસ ઠગ, અપહરણ કરનાર, નાહારી ગયેલો ગુન્હેગાર અથવા ઢંઢેરા પ્રસિદ્ધ કરેલો ગુન્હેગાર છે એવું પોતાને માલમ હોય અથવા વ્યાજબી રીતે શક હોય તે માણસ સદરહુ ગામમાંની કોઈ જગ્યાએ આવતો જતો હોય અથવા સદરહુ ગામમાં થઈને જતો હોય તે બાબત;

- (ક) સદરહુ ગામમાં અથવા ગામની પાસે જામીન નહીં લઈ શકાય તેવો હરકોષ્ટિગુન્હો ક્યાંની વાત અથવા કરવાનો ઇરાદો હોય તે વાત બાબત;
- (ડ) સદરહુ ગામમાં કાંઈ પણ આકસ્મિક અથવા સૃષ્ટિગુણવિરુદ્ધ મોત થયાની વાત અથવા શક જરૂરી હકીકતમાં કાંઈ પણ મોત થયાની વાત બાબત તાબડોલ બાબત આપવી જોઈએ.

ગુલાસો.—આ કલમમાં “ગામ” એ શબ્દમાં ગામની જમીનોનો સમાવેશ થાય છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૫૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૯૦ ને મળતી છે તથા પી તેમાં કેટલોક સુધારો કરવામાં આવ્યો છે, રકમ (અ) માં ચોરીનો માલ લેનાર વગેરે કાયમ અથવા ધમ વગાઈ રહેતાનું દેખાણું છે, એવા શબ્દો વખ્યા છે રકમ (બ) માં ઠગ વિગરે પોતાના ગામને રસ્તે થઈ જતા હોય તે વિશે પણ બાબત આપવાની બાબત વધારી છે ૨-૬૫ (ક) ગામી રાત્રી થતાની બાબત કાઢી નાંખી છે. આ રકમમાં જામીન નહીં લઈ શકાય તેવા ગુન્હાની બાબત આપવા ફરજ નાખી છે તે જામીન નહીં લઈ શકાય તેવા ગુન્હા માટે આ આક્ટના પરિશિષ્ટ ૨નું ન્યાસન ૫ મુજબનું. રકમ (ડ) માં શક પડતી હાલતમાં થયેલા મોતની પણ બાબત આપવાની બાબત વધારી છે. એક માણસ માત્ર ગામના માલિકનો મુખ્યત્વાર હોય અને તેના તરફથી કોર્ટમાં કામકામ વળતે કરતો હોય તો તે મુખ્યત્વાર ઉપર આ રકમમાં બતાવેલા મુખ્યત્વારના જેવી ફરજ નથી. મધુસુદન ચક્રવર્તી ૨૩ વી. સી. પ્ર. ૬૦

આ કલમ પ્રમાણેની ફરજ કોઈ ગામના માલિક વિગરેએ જામીન નહીં એવું નોંધાવત તેમની ઉપર હોય તે વખતે એ માલિક (અ) બાણીનેઈને એ બાબત આપવામાં કસુર કરી (બ) જે ગુન્હાની બાબત તેણે ન આપી તે ગુન્હા બાબત કોઈએ ક્યો દત્તો અને (ક) તે થયો છે એવું તેણે બાણીનેઈને એ વખતે હકીકત દેખાવો જોઈએ એવું દરખાસ્ત છે. રાણી વિરુદ્ધ અહમદઅલી અને બીજા. ૨૨. વી. સી. પ્ર. ૪૨.

એક ચોરીનો પતો પંદર દીવસમાં મેળવી આપવા અને એ કામમાં પોલીસને મદદ કરવા માહિતીએ એક ગામના માલિકને હુકમ ક્યો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે આવા હુકમ માહિતીએ કરી શકતા નથી કેમકે આ કલમની કોઈ રકમમાં ચોરીનો પતો મેળવી આપવા વિગરે બાબતની મતલબ નથી. કેસરેઈદ વિરુદ્ધ બક્ષારામ અને બીજાઓ, ૩ ઈ. લા. સી. (અરહાબાદ) પ્ર. ૨૦૧

ગામડાના હિસાબ રાખનાર ઉપર કોઈ ગામડાના મુનસફના સીપ છ ઉપર આ કલમમાં બતાવેલી બાબતની બાબત આપવાની ફરજ નથી. રામીની દાનિયાર ૧ લા. સી. (મદ્રાસ) પ્ર૦ ૨૬૬

ગુલા કી. પ્રો. કો. ક. ૯૦ એટલે આ કલમ પ્રમાણે જે બાબત આપવી કાયદા પ્રમાણે જરૂર છે એવી બાબત ન આપ્યા બદલ કોઈના ઉપર આરોપ મુક્યો હોય તો તે કામમાં જે કલમ બદલ આરોપિને બાણી મુક્યો બાબત આપવાને ત્યાગ કર્યું તે કલમ કયા અપરાધનું છે અને તે અપરાધ કયા માણસે ક્યો છે અને તે અપરાધ બદલ આરોપિને મોક્તિ હતું, એટલો વાત રપટ દેખાઈ આવવી જોઈએ. આ કામમાં તેમ નથી માટે તોલમત અને શિક્ષા રદ કરવા જોઈએ અને અરજદારને કરેલો દંડ જે તેણે બચો હોય તો તે તેને પાછો આપવા. સરકાર વિરુદ્ધ અહમદઅલી અને બીજા. કલકત્તા. હા. કો. સી. વા. ૨૨ પાનુ ૪૨

જે કામમાં પોલીસે બીજી રીતે કુદા વિશે બાબત મેળવેલી હોય તેવા કામમાં જે સબ પોલીસને તે ગુન્હા સર્જી બાબત આપવાની કસુર કરે તો તે સબ ઉપર કલમ ૪૫ માં કહેલા ઠરાવને અમલ કરવો વાંધો—મદારાણી વિ. સંશી બુસન ચક્રવર્તી. અરજદાર સંશી બુસન ચક્રવર્તીના કામમાં ઈ. લા. સી. કલકત્તા વા. ૪ પ્ર. ૬૨૩

આખ પ મો.

પકડવા, નાહારી જવા, તથા ફરીથી પકડવા આખત.

અ.—પકડવા આખત સામાન્ય ઠરાવો,

પકડવું તે કેવી રીતે ૪૬. કોઈ સખસને પકડવો તે એવી રીતે કે જે પોલીસ અમલદાર અથવા ખીન્ને સખસ પકડતો હોય તેણે તે સખસના શરીરને ખરેખર અડકવું અથવા ક્રેદ કરવું; પણ જો તે સખસ કાંઈ બોલીને અથવા કાંઈ કંઈને પેદારને તાળે ચાલે તો તેમ કરવું નહીં.

પકડવાની કાસીસ જો સદરહુ સખસ પોતાને પકડવાની કાસીસની સામે જખરદસ્તી કરી સાગા થવું. રે અથવા પોતે ન પકડાય એવી કાસીસ કરે, તો તેને પકડવા સાફ જો જે ઉપાયો કરવા જરૂર હોય તે સરવે ઉપાયો કરવાને સદરહુ પોલીસ અમલદાર અથવા ખીન્ને સખસ મુખત્યાર છે.

જે સખસની ઉપર મોતની અથવા છવતાં સુધી સમુદ્રગારની શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ હુન્દાનુ તોદમત આવ્યું ન હોય તે સખસનું મોત આણવાનો હક આ કલમ માંહેના કોઈ પણ મજકુરથી આપવામાં આવતો નથી.

ટીકા—વારંટ બેવા માગે તો બતાવવું બેઈએ. જુઓ ક. ૮૦ “અથવા પોતે ન પકડાય તેવી કાસીસ કરે” એ શબ્દો નવા છે. આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૭૭-૧૭૮ ને મળતી છે.

વારંટથી પકડવાનો હુકમ થયો હોય તે સખસને કેમ પકડવો તેની રીત માટે આ કલમ છે. હું તાબે થાઉં એવું તોદમતવાર કહે અથવા પોતાની મેળે પોલીસના હવાલામાં આવી જાય તો તેના શરીરને અડકવાના જરૂર નથી. શરીરના કયા ભાગને અડકવું તે આ કલમમાં બતાવેલું નથી. પણ ધાણુંફરી તેને હાથે પકડી કબજે કરવામાં આવે છે. શરીરને અડકતાં સાધારણ બુધ્ધિ વાપરવાં બેઈએ એટલે કે તોદમતદારના હાથ બાધી તે સાથે તે ના માથા ઉપર વાળ હોય તેને પણ પ્રતિબંધમાં લાવવાની જરૂર નથી. પકડતી વખતે તે સખસ માગે તો પકડવાનું વારંટ તેને બતાવવું બેઈએ.

જે સખસને પકડ ૪૭. જો પકડવાના વારંટ પ્રમાણે કામ કરનારા હરકાંઈ સખસને વો હોય તે જ અથવા પકડવાના અધિકારવાળા હરકાંઈ પોલીસ અમલદારને એવું ગામાં પેકો હોય તે ગાનવાનું કારણ હોય કે જે માણસને પકડવો છે તે ફલાણી જગામાં જગાનો ઝાડો લેવા પેસી ગયો છે અથવા ફલાણી જગામાં છે, તો જે માણસ સદરહુ આખત. જગામાં ફેલેતો હોય અથવા જે માણસના હવાલામાં સદરહુ જગા

હોય તે માણસે ઉપર કલ્હા પ્રમાણે કામ કરનારા સખસને અથવા સદરહુ પોલીસ અમલદારને તેની માગણી ઉપરથી તે છગામાં વગર અડચણે જવા દેવો, અને તેમાં શોધ કરવા સાફ સઘળા પ્રકારની યોગ્ય મદદ આપવી બેઈએ.

ટીકા—ગુન્હેગારને ધરમાં રાખવાથી હી. ફો. કા. ક. ૨૧૨, ૨૧૬ માં કહેલી શિક્ષા થઈ શકે છે અને કોઈ સખસને કાયદેસર પકડતાં આટકાવ કરવો તે ગુન્હાને માટે કલમ ૨૨૫ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે છે. આવો ઝાડો લેવામાં સાક્ષીઓની જરૂર નથી.

જે ખાનગી સખસોને વગર વારંટ પકડવાનો હુકમથી અધિકાર ન હોય તે સખસોની પાસે વારંટ હોય તો તેઓ પણ આ કલમ પ્રમાણે કરી શકે છે. આ કલમમાં માગણી ઉપરથી એવા જે શબ્દો છે તે ઉપરથી એમ સમજવાનું છે કે ફક્ત એમ કહેવું કે અમુક

માણસ અમારે પકડવાનો છે એટલું જાણ નથી પણ હરકોઇ જગામાં પેસવાનું પોતાનું શું કામ છે અને શા આધારથી તે જગામાં પેસવા માગે છે તે આ કલમ પ્રમાણે પકડવાને પેસનાર સખસે પેસતાં અવગત બતાવવું જોઇએ. આપણને લોકો દિવસના અગર રાત્રીના કોઈ પણ કલાકે વગર આધારે માગણી કરવા ઉપરથી પોતાનાં મકાન બિઝાડી આપવાને બંધાવેલા નથી. અમુક ભતના શબ્દ બોલોને માગણી કરવી એમ જરૂર નથી. જે મકાનમાં પેસવાનું હોય તે મકાનમાં રહેનાર અગર ભોગવટો કરનારને ખબર હોય કે તે મકાનમાં પેસનાર સખસ કોઈ પણ અધિકારથી પેસવા માગે છે અને ગેરવ્યાજબી પ્રવેશ કરનાર તરીકે પેસતા નથી અને શા અધિકાર છે તે અધિકાર બતાવવાનો તેની પાસે છે તો એટલી જાણ છે અને એ મકાનવાળાએ પોતાના મકાનમાં પેસવા દેવા જોઇએ. આ કલમ પ્રમાણે માગણી દિવસે અગર રાત્રીના વખતે ગમે ત્યારે થઈ શકે છે.

આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૯૯ અને ૧૭૯ ને જદલે રચવામાં આવી છે. ગુન્દેગાર ગુન્દા કરી કોઈ જગામાં છુપી ગયો હોય તેને પકડવા માટેની ધટતી શોધ કરી આપવા તે જગાના માલિક વીગેરેના ફરજ છે તો પણ, માલિકની જાણ વગર ગુન્દેગાર આ પ્રમાણે ભરાઈ બેઠો હોય તો તેથી જગાનો માલિક ગુન્દેગાર થતો નથી જાણી જાઈને કોઈ ગુન્દેગારને ઘરમાં રાખવો એ કલમ ગુન્દા બદલે છે. જુઓ ઇ. પે. કો. કલમ ૨૦૨—૨૦૬ આ કલમમાં જગો મજકુરના માલિક ઉપર જે ફરજ નાખી છે તે પ્રમાણે વારંટ બમ્બનાર પોલીસ અમલદારને અમલ કરવામાં જાણી જોઈને હરકત કરવા માં આવે તો તે માલિક વીગેરે ગુન્દેગાર થાય છે. જુઓ ઇ. પે. કો. કલમ ૧૫૬—૨૨૫ પકડવા માટે જોઈતી મદદ આપવામાં ન આવે તો પણ ગુન્દા છે. જુઓ ઇ. પે. કો. કલમ ૧૮૬

ખોટું વારંટ લઈ કોઈ પોલીસ અમલદાર કોઈ જગામાં પેસી તેમાંથી કોઈ સખસને પકડી જાય તો તેણે ઇ. પે. કો. કલમ ૪૫૨ વિરૂધ્ધ ગુન્દા કર્યો કહેવાય—રાણી વીરૂધ્ધ નંદમોહન સીરકાર વીકલી રીપોર્ટ ૧૨. પ્રે. ૩૩.

અગર અંદર ન ૪૮. અગર ૪૭ મી કલમ પ્રમાણે સદરહુ જગામાં જઈ શકાતુ નહીં જવાયતો શું કરવું હોય તો ગમે તે પ્રસંગે વારંટ પ્રમાણે કામ કરનારા સખસને અને જે પ્રસંગે વારંટ કાઢાડવાનો અધિકાર હોય પણ જે સખસને પકડવો છે તેને નાહાસો જવાની તક આપ્યા વગર તે વારંટ ગણી શકતુ ન હોય એવે કોઈ પણ પ્રસંગે કોઈ પોલીસ—અમલદારને સદરહુ જગામાં પેસીને તેમાં શોધ કરવાનો અખત્યાર છે, અને.

તેણે પોતાનો અખત્યાર તથા આવવાનું કારણ જાહેર કર્યા પછી તથા મને પેસવા દો. એમ યોગ્ય રીતે કહ્યા પછી તેને અંદર જવાનો બીજી રીતે લાગ ન મળે તો તેને સદરહુ જગામાં પેસવાને માટે કોઈ પણ ધર અથવા જગાના બાહારનો કે માહેનો દરવાજો અથવા બારી ફાડવાનો અખત્યાર છે, પછી તે ધર કે જગા જે માણસને પકડવો છે તેની હોય કે કોઈ બીજા સખસની હોય તો પણ.

જનાનો ફાડવા પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારની કોઈ જગા ઝોરડો હોય અખત.

અને તેમાં (જે સખસને પકડવો હોય તે સખસ ન હોય એવી) કોઈ બાઈડી ખરેખાત રેહીતી હોય અને તે બાઈડી રિવાજ પ્રમાણે ચાર લોકમાં મોહોડુ દેખાડતી ન હોય તો સદરહુ સખસે અથવા પોલીસ—અમલદારે સદરહુ જગામાં પેસના પેહલાં સદરહુ બાયડીને ખબર આપવી કે તમને એ ઠંકણેથી નિકળીને બીજે

ઠેકાણે જવાની છુટ છે, તથા તે ખાયડીને ત્યાંથી નિકળી જવું જેમ સેહેલ પડે તેવો દરજોક ઘટતો ઉપાય કરવો, અને પછી તે સદરહુ ઓરડો ફાડીને તેમાં પેસવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમના પહેલા ભાગના બદલે જુના આક્ટમાં કલમ ૧૦૦ હતી તેમાંથી “ જે સખસને પકડવાનો છે તેને નાશી જતો અટકાવવાને જે જે પેરવી કરવી જરૂર હોય તે તે કરીને તુરત કોઇ માછલોટને ખગર આપવી ” એ શબ્દો કઢાડી નાખ્યા છે.

આ કલમના બીજા ભાગને બદલે જુના આક્ટમાં ક. ૧૮૦ હતી તેમાં અને આ કલમના બીજા ભાગમાં કાંઇ તફાવત નથી આ કલમ નોનકાગ્નીઝેબલ કેસને માટે રચવામાં આવી છે. કાગ્નીઝેબલ કેસમાં પણ આ કલમ પ્રમાણે થઇ શકે છે. જુઓ ક. ૬૬ અને ૬૭ છુટકારાનાં કાર ૪૯. જે પોલીસ-અમલદારને અથવા બીજા સખસને પકડવાનો અણુ સાફ દરવાજા ધિકાર આપ્યો હોય તે પોલીસ-અમલદારને અથવા બીજા સખસને કોઇ તથા ખારીઓફે -પણુ ધરનો અથવા જગાનો બાહારનો અથવા માંહેનો દરવાજો અથવા ઉવાનો અધિકાર. ખારી ખુદ પોતાને છોડવવા સાફ, અથવા પકડવા સાફ કાયદાસર રીતે પેઠેલા જે માણસને તે ઘરમાં અથવા જગામાં અટકાવી રાખ્યો હોય તેને છોડવવા સાફ તોડીને રસ્તો કરવાનો અખત્યાર છે.

નકામો પ્રતિબંધ ૫૦ પકડેલા સખસને નાહાસી જતો અટકાવવાને માટે જરૂર હોય કરવો નહીં. તે કરતાં વધારે પ્રતિબંધ કરવો નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૮૨ ને બદલે રચવામાં આવી છે. પકડેલો સખસ નાહાસી ન જાય તે માટે જરૂર હોય તેટલો બંદોબસ્ત કરવો એવી મતલબના મોઢમ શબ્દો આ કલમમાં છે.

પોલીસ અમલદારે કેદીને પકડવામાં જરૂર હોય તે કરતાં વધારે દયાણુ કરે તે માટે સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૫ માંની કલમ ૨૯ માં નીચે પ્રમાણે સરકારનો ઠરાવ છે.

પોલીસ અમલદાર પોતાને જે કરવું જોઈએ તેથી કલકી રીતે ચાલશે અથવા યોગ્ય અધિકારીએ કરેલી કાનુન અથવા કાયદો અથવા કાયદા સર હુકમ બાજી જોઈને નોડશે અથવા તેની મક્કફત કરશે અથવા પરવાનગી વગર અથવા બે મહીના આગમ્ય સુચના આપ્યા વગર પોતાના હોદ્દાનુ કામ છોડશે અથવા પોલીસના કામ શીવાય બીજુ કાંઈ કામ હુકમ વગર માથે લેશે અથવા બીજાકણુ પણુ કરશે અથવા પોતાના તાબા માંહેના કોઇ માણસને આધાર વગર મારકુટ કરશે તેની ઉપર તે વાત માછલોટની આગળ સાબીત થશે એટલે તે ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહીનાના પગાર સુધી દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહીના સુધી સખ્ત મજુરી સાથે અથવા સખ્ત મજુરી વગર કેદની શીક્ષાને અથવા એ બંને શીક્ષાને પાત્ર થશે.

ફક્ત પકડેલો સખસ નાસી ન જાય તે સાફ આ કલમનો અમલ કરવાનો છે તેથી દરેક પકડેલા તહામતદારને હાથ કડી કરવી તે કેવળ ગેરકાયદે છે. નાસવાનું યત્ન કરે અથવા પકડાવવાને હરકત કરવાને સામો થાય ખગર નાશી જશે એવું માનવાનું પુરુતુકારણુ હોય ત્યારે હાથ કડી કરી શકાય છે. જે બદલે તે કરતાં વધારે સખ્તાઇ અને જોર જુલમ વાપરવામાં આવ્યું હોય તો પોલીસ અમલદાર સદરહુ કલ્લા પ્રમાણે ગુન્હેગાર થાય છે.

બ્યારે સીતળાવાળા સખસોને પકડ્યા હોય ત્યારે તે સખસોને બીજા તોહામતદાર સખસોથી જુદા રાખવામાં કાંઇ ગેરકાયદેસર નથી. ખગાળી સરકાર નં. ૨૯૪૦ તા. ૧ જુલાઇ સને ૧૮૭૦.

પકડેલા સખ- ૫૧. જે વારંટમાં બમીન લેવા ખાખત લખ્યું નહી હોય તેવા વારંટ સોનો ઝાડો લેવા ઉપરથી કોઇ પોલીસ અમલદારે કોઇ સખસને પકડ્યો હોય ત્યારે, અ-

ખાખત. થવા જે વારંટમાં જમીન લેવા ખાખત લખ્યું હોય તેવા વારંટ ઉપ-
રથી કોઇ પોલીસ-અમલદારે કોઇ સખસને પકડ્યો હોય પણ તે સખ-
સને જમીન મળતો નહીં હોય ત્યારે, અને

કોઇ સખસને વગર વારંટે અથવા કોઈ ખાનગી સખસે વારંટ ઉપરથી પકડ્યો હોય અને
કાયદાસર તેના જમીન લઇ શકાતા ન હોય અથવા તે જમીન આપી શકતો નહીં હોય ત્યારે.

પકડનારો અમલદાર અથવા, પકડવાનું કોઇ કોઇ ખાનગી સખસે કર્યું હોય ત્યારે
પકડેલા સખસને તે જે પોલીસ-અમલદારને હવાલે કરે તે પોલીસ-અમલદાર સદરહુ સ-
ખસનો ઝાડો લેવાને તથા તેના શરીર ઉપર જરૂરનાં પેહુરવાનાં કપડાં સિવાય બીજી વસ્તુ
જડે તે સત્રણી સંભાળીને રાખવાને, મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૭૮૭ ને બદલે રચવામાં
આવી છે અને તેના અખંડોમાં સેજ સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.

તહોમતદાર પાસેથી લાધેલા માલની પોલીસ અમલદારે શી વ્યવસ્થા કરવી તે માટે
જુઓ આ કાયદાની કલમ પર ૩ નો પહેલો પેરેગ્રાફ.

કયા ચુનાહ માટે જમીન લઈ શકાય તે માટે જુઓ આ કાયદાના પરિશિષ્ટ ૨ ના
આસન ૫ મું.

ખાનગાં માણસો કયા કયા ચુનાહ કરનારને પકડી શકે છે તેને માટે જુઓ આ કાય-
દાની કલમ ૫૯.

પકડેલા સખસ પાસેનાં મારવાનાં હથેયાર લઈ લેવા માટેના નીચમ માટે જુઓ કલમ ૫૩
ખાચડીઓના ઝા પર બ્યારે કોઇ ખાચડીનો ઝાડો લેવાડાવવાની જરૂર હોય ત્યારે લોક
ડો લેવાની રીત. લજ્જા ઉપર પક્કી રીતે નજર રાખીને બીજી કોઇ ખાચડી પાસે તે
ઝાડો લેવાડાવવો.

મારવાનાં હથેયાર- ૫૩ આ કાયદા પ્રમાણે પકડનારો અમલદાર અથવા બીજો સખસ
યાર લઈ લેવાનો પકડેલા સખસનો પાસે જે કોઈ મારવાનાં હથેયારો હોય તે તેની પાસેથી
અધિકાર. લેવાને મુખત્યાર છે. અને પકડેલા સખસને આ કાયદા પ્રમાણે જે કોર-

ટની અથવા અમલદારની આગળ પકડનારા અમલદારે અથવા સખસે
રજુ ફરિયો નેઈએ તે કોરટને અથવા અમલદારને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે સધળાં હથેયારો
તેણે આધિન કરવાં.

ખ.—વગર વારંટે પકડવા ખાખત.

વગર વારંટે ૫ ૫૪. કોઇ પણ પોલીસ-અમલદાર માલજોડેના હુકમ વગર તથા
કડવાને પોલીસક- વગર વારંટે હુકમ લખેલા સખસોને પકડવાને મુખત્યાર છે—
યારે મુખત્યાર છે.

પેહલું—જે સખસ હરકોઈ કાગિજેયલ ગુન્દામાં સામીલ થયો છે અથવા જે સખ-
સની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે સામિક્ક થયો છે એવા વ્યાજબી ફરિયાદ કરવામાં આવી હોય
અથવા ખાત્રી લાયક ખચર મળી હોય અથવા વ્યાજબી શક રહેતો હોય તે સખસને;

બીજું—જે સખસના કબજામાં ધીર ફાડવાનું કોઈ ઓળર કાયદેસર કારણ વગર હોય
તે સખસને; કાદેયસર કારણ સાબીત કરવાનો બોળે તે સખસને માથે છે એમ સમજવું.

ત્રીજી—જે સખસને આ કાયદા પ્રમાણે અથવા સ્થાનીક સરકારના હુકમથી ઢંઢેરો કાઢાડીને ગુન્હેગાર તરીકે પ્રસિદ્ધ કર્યો હોય તે સખસને;

ચોથું—આ ચોરીની મિલકત છે એવો વ્યાજબી રીતે શક હોય તેવી કાંઈ પણ વસ્તુ જે સખસના કબજામાં જડે અને જેણે સદરહુ વસ્તુના સખસમાં કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવો વ્યાજબી રીતે શક હોય તે સખસને;

પાંચમું—કોઈ પોલીસ-અમલદારને પોતાનું કામ કરવામાં જે સખસ હરકત કરે તે સખસને, અથવા જે સખસ કાયદાસર પેહરમાંથી નાહાસી ગયો હોય, અથવા નાહાસી જવાની કોશિસ કરતો હોય તે સખસને;

છઠું—મલીકા માચાઝમાની જમીનપરની અથવા દરીયાઈ ફાજમાંથી ફલાણો સખસ નાહાસી ગયો છે એવો વ્યાજબી રીતે શક હોય તે સખસને.

આ કલમ કલકતા તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાયુ છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ કલમ ૬૨ ને બદલે રચવામાં આવી છે એ કલમ ૬૨ ની ત્રીજી રકમ આ કલમમાં દાખલ કરી નથી. એટલે કે તે ત્રીજી રકમ કાઢી નાંખવામાં આવી છે. અને તેને બદલે ત્રીજી રકમ દાખલ કરી છે તે કોડની વર્ગીકરણની કલમ ૫૦૩ ઉપરથી દાખલ કરવામાં આવી છે.

ગામનો ચોડીદાર એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે પોલીસ-અમલદાર નથી. કેસરેહીંદ વિરૂદ્ધ કાલુ ૩ ઈ. લા. રી. (અલ્હાબાદ) પ્ર. ૬૦

એક હંગામના ગુન્હામાં એક માણસ સખ્ત રીતે જખમી થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે પહેલો હુમલો કરનાર કોણ છે તે વિચારમાં લીધા વગર પોલીસ પોતાની ફરજ બજાવવા બંધાએલી છે. પોલીસે તેમની સત્તાનો જેર ઉપયોગ કર્યો ન હોય તે કાયદા પ્રમાણે પોલીસનો બચાવ થવો જોઈએ. રાણા વિરૂદ્ધ દામુસર્ગિ. ૮ વી. રી. પ્ર. ૨૬.

ઢંઢેરો કાઢાડીને ગુન્હેગાર તરીકે પ્રસિદ્ધ કર્યો ન હોય અથવા તેને ખુન કરતાં નજરે નેએલો ન હોય ત્યારે કોઈપણ ગામને રખેવાળ અથવા ચોડીદાર પોતે જે ગામનો રખેવાળ હોય તે ગામની હદ બહાર જે માણસ પર ખુનના ગુન્હાનું તંહામત હોય તેવા ગુન્હેગારને પોતે સરકારી નોકર તરીકે પકડવાને બંધાએલો નથી; માટે એ ચોડીદાર જ એવા ગુન્હેગારને બીજા ખાનગી સખસના કહેવાથી પકડવાને ના પાડે તો હીન્ડો ફાજદારી કાયદાની કલમ ૨૨૧ પ્રમાણે ગુન્હેગાર નથી.—માહારાણી વી. કાલુ અને બીજો ઈ. લા. રીપોટ અલ્હાબાદ વાં ૩૦ પ્ર૦ ૬૦

એક પોલીસ અમલદારે પોતાના બિપરીને પુછ્યું કે ફરીયાદીનો સુચરકો લેવો કે નહીં તે દરમ્યાન ફરીયાદીને કેદ રાખ્યો, એમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કેદ કાંઈ વ્યાજબી કારણ સિવાયની હતી પરંતુ એમ માલમ પડ્યું કે તેણે પોતાના અધિકાર બિપરાંત પણ શુદ્ધ બુદ્ધિથી કામ કર્યું હતું માટે નામદાર હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે હકીકત ઉપરથી જેરવ્યાજબી અટકાવનો ગુન્હો થઈ શકતો નથી સગળ તેમાં કાંઈ બદલાવ નહોતો અને કલમ ૩૩૬ અને ૩૪૦ માંહેલું કોઈ કૃત્ય કરવાનો ઈરાદો નહોતો અને તે એવો અટકાવ નહોતો કે જેને વાસ્તે શિક્ષા થઈ શકે—બદરહુ હુસેન વીકલોરિપોટ ૨૪ પ્ર૦ ૫૧

વારંટ વગર પકડવાને સારૂ કેટલે દરજ્જે સુધી ભારે જુલમ વાપરવો તે બાબત નામદાર કલકતા હાઇકોર્ટ નીચે પ્રમાણે લખે છે,

કાગળના કાગળો અને નીચેની કોર્ટના જજમેન્ટ ઉપરથી હાઇકોર્ટને એમ દેખાયું કે કેદી ફરીયાદીને ચોર બાણી ચોડીદાર તરીકે પકડવાને બંધાએલો હતો, જે ફરીયાદીને ચોર

માનવામાં ભુલ હોય તો તે હકીકતની ભુલ છે પણ કાયદાની ભુલ નથી, તેથી કેદીને હીંદુ-સ્તાનના ફોન્ટારી કાયદાની કલમ ૭૬ તથા ૭૯ માં જે દરાર છે તેનો લાભ મળવો જોઈએ; માટે કેદીએ મદાવ્યથાનો ગુન્હો કર્યો છે એમ દરાવી શકાતું નથી. મુળ માહિતીએ એમ દરાવ્યું છે કે કેદીએ ફરીયાદીને વગર કારણે ઘાયલ કર્યો છે પણ જરૂર સાહેબ માહિતીના અભિપ્રાયથી તદ્દન ગુલ પડ્યા છે. જરૂર સાહેબના દરાવ પ્રમાણે એમ સાબીત થયું છે કે ફરીયાદી મરણીયા થઈ સામો થયો. અને તેણે નાસી જવાને યત્ન કર્યો, તેથી કેદી એમ માનતો હતો કે જે તે નાદાસી જશે તો તે ખાખત હું જવાબદાર થઈશ. એવી સમજણો તેને પકડવાનો બીજો ઈલાજ નહીં માલમ પડવાથી કેદીએ ભાલાથી ફરીયાદીને ઘાયલ કર્યો. પરંતુ ધા એવો પ્રાણુઘાતક નહોતો કે ફરીયાદીનો જીવ બચ. આવી હકીકત છે ત્યારે ચોક્કસદારે કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એમ દરાવી શકાતું નથી અને ભટકતા ચોરને પકડવાના ઇરાદાથી જ્યારે તેને પકડવાનો બીજો કાંઈ ઇલાજ સૂચ્યો નહીં ત્યારે પોતાની જવાબદારી ઉતારવાને જરૂરીયાત જોઈ જીવન વાપરવાને તેણે વ્યવસ્થા કર્યું છે. મરણીયા ચોરને પકડવાને માટે ધા કર્યા સિવાય બીજો ઈલાજ હતો નહીં તેમ છતાં જો કેદીને શિક્ષા કરવામાં આવે તો પછી આ ફરીયાદીનો માફક જે માન નાદાસી જવાનો યત્ન કરશે તેઓ પકડવાના નથી, રાણી વિરૂદ્ધ પ્રતાપ વીકલીરિપાટ ૨ પ્ર૦ ૬

ભટકનારાઓત પપ. અને તેમજ જેના હવાલામાં કોઈ પોલીસ થાણું હોય તેવો થા અપદરણુ કર હરકોઈ અમલદાર હેડળ લખેલા સખસોને પકડવાને અથવા પકડાવવાને વાની ટેવ હોય તે મુખત્યાર છે. એટલે—

વા સખસો વીગેરે
ને પકડવા ખાખત

(અ) સદરહુ અમલદાર થાણાની હદમાં કોઈ પણ સખસ પોતે નજરે ન પડે એવો પૂર્વોપાય કરતો માલુમ પડે અને તે સખસ કાંઈ ક્રિમિનલ ગુન્હો કરવાના હેતુથી સદરહુ પૂર્વોપાય કરે છે એવું માનવાતું કારણ પ્રસંગ ઉપરથી દેખાતું હોય તો તે સખસને; અથવા.

(બ) સદરહુ થાણાની હદમાં જે સખસની પાસે પોતાનાં ગુજરાનને માટે કાંઈ સાધન જણાતું નહીં હોય, અથવા જે પોતાને વિશે ખુલાસા ભરેલા જવાબ આપી શકતો નહીં હોય તે સખસને; અથવા.

(ક) જે સખસને અપદરણુ કરવાની, ઘર ફોડવાની અથવા ચોરી કરવાની અથવા ફલાણી મિલકત ચોરીની છે એમ જાણીને તે ચોરીની મિલકત લેવાની ટેવ છે એવી રીતે મસહુર હોય તે સખસને, અથવા જેને જળરાધથી કહડાવવાની ટેવ છે અથવા જળરાધથી કહડાવવાનાં કારણ સાર કોઈ સખસોને હાની કરવાનો ભય દેખાડવાની અથવા હાની કરવાનો ભય દેખાડવાની કોશીશ કરવાની ટેવ છે એવી રીતે મસહુર હોય તે સખસને.

ટીકા—વારંટ સિવાય આ કલમમાં ખતાવેલી પકડવાની સત્તા ફક્ત જે પોલીસ અમલદારના પોતાના તાખામાં પોલીસનું થાણું છે તે ચલાવી શકે છે અને આવા પોલીસ અમલદારને પોતાના હાથ નિચેના અમલદારને કલક પદ મુજબ અમુક સખસને પકડવા વિશે લેખી હુકમ આપવાની સત્તા છે. •

પકડવાનો રિપોર્ટ તાકીદ કરવો અને કેવે પ્રસંગે પકડવામાં આવ્યો છે તે ખાખત જરૂરીયાત પુરાવા લેઈ મોકલવો કે જે ઉપરથી મેજિસ્ટ્રેટ કલમ ૧૦૯-૧૧૦ પ્રમાણે કામ ચલાવી શકે.

જુદા આઠ કલમ હર એટલે આ આકટની કલમ ૫૪ પ્રમાણે કોઇ સખસને હર કોઇ પોલીસ અમલદાર પોતાની ખુશીથી પકડી શકે. સદરહુ કલમમાં કહેલા પ્રસંગે જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં ચોક્કી હોય તેવા ઉપરી અમલદારને પોતાના તાબાના અમલદાર પાસે જે કોઇ સખસને પકડાવવો હોય તો કલમ ૫૬ મુજબ લખીત વાર હુકમ આપવો જોઈએ અને તે હુકમમાં કોને પકડવાનો છે અને શા ગુન્હા સાથે તે દરસાવવું જોઈએ. અને કલમ ૫૫ મુજબ પકડેલા માણસને જે માહિતીના રજા આપ્યો હોય તે માહિતી જાણ ૮ ની કલમ ૧૦૯-૧૧૧ મુજબ ચાલવું જોઈએ.—સૈયદ હુસેન અલી ચોક્કી વીકલીરીપોટ ૮ પ્ર. ૩૪

ગુપ્ત રહેવું, ઉદર નિર્વાહના સારા સાધન રહીત હોવું. અને પોતાના વિશે સંતોષ કારક હોવાનું આપવામાં નિષ્ફળ થવું એ ત્રણે જુદા જુદા ગુન્હા છે આ ત્રણમાંથી એક જરાય ચાલ સિદ્ધ કરવાને માટે બસ છે.

જરાય રીતે ઉદર નિર્વાહ કરવા સગવડો મુકદ્દમા કૉગ્નિઝેન્સ છે તેથી જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસની ચોક્કી છે તે અમલદાર તે મુકદ્દમાનો તપાસ કરી શકે છે.

જે સખસને કોઇ વિશેષ કે સ્થાનિક કાયદા પ્રમાણે કેદમાં રાખ્યા હોય તેમને સને ૧૮૭૦ ના ૨૭ મા આકટ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે છે.

પોલીસ-અમલ. ૫૬ જેના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-ચાણું હોય એવો હરકોઈ અમલદાર વગર વારંટે લદાર, જે સખસને વગર વારંટે પકડવાનો કાયદેસર અધિકાર હોય તે પકડવા સાથે પો સખસને (પોતાની સમક્ષ નહીં પણ બીજી) રીતે વગર વારંટે પકડવાનું તોના તાબા માંહે પોતાના તાબા માંહેના કોઈ પણ અમલદારને દરમાવે, ત્યારે તે સખસને ના અમલદારને પકડવાનું જે અમલદારને પોતે દરમાવે તે અમલદારને તેણે એક હુકમ મોકલે ત્યારે કેમ લખીને આપવો. અને તે હુકમ મધ્યે કયા સખસને પકડવો છે તે, તથા કરવું. કયા ગુન્હાને માટે તેને પકડવો છે તે લખવું.

ટીકા—કોઈ પોલીસ અમલદારે પોતાના ઉપરી અમલદારની સમક્ષ અને તેના મોંઢાનાજ હુકમથી કોઈ સખસને પકડ્યો હતો તેમાં એમ દરખાવામાં આવ્યું કે તે સખસને ઉપરી અમલદારે પકડ્યો છે અને કાયદેસર રીતે પકડ્યો છે એમ ગણવું. —શેખરચંદ્ર, ૧૧ જુ. રી. પ્ર. ૨૦.

એક કાગમાં પોલીસના ઉપરી કાન્સ્ટેબલે પોતાના દેખતાં પોતાના તાબાના કાન્સ્ટેબલ પાસે એક ઉકાષ્ટીના ગુન્હેવારને પકડાવ્યો તે વ્યાજબી ગણવામાં આવ્યું છે. —રાણી વિ. રૂધ સેખ અ. મુ. વીકલીરીપોટ ૧૧ પ્ર. ૨૦

નામ તથા રહેવા ૫૭. કોઈ પોલીસ-અમલદારની સમક્ષ કોઈ પણ સખસ કાંઈ નાન-તુઠકાણું આપવા કાગ્નિઝેન્સ ગુન્હો કરે અથવા એવો ગુન્હો કરવાનું તેના ઉપર તોહોમત નેનાપાડવાખાત. મુકવામાં આવે અને કોઈ પોલીસ-અમલદારના કૃષ્ણા ઉપરથી તે સખસ

પોતાનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડે અથવા એવું નામ અથવા રહેવાનું ઠેકાણું આપવાનું આપે કે જે ખોટું છે એમ સદરહુ અમલદારને માન થતું કારણ હોય ત્યારે તેનું નામ અથવા રહેવાનું ઠેકાણું શું છે તે ખોળી કહાડવા માટે સદરહુ અમલદાર તે સખસને પકડવાને મુખત્યાર છે; અને તેને પકડ્યા પછી પોલીસ કલાકમાં પાસેમાં પાસેના માહિતીની પાસે મોકલી દેવો પણ તે મુદત પુરી થતાં પહેલાં તેનું ખરું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું જણાયાથી તેને કોઈ માહિતીની આગળ હાજર થવાનું દરમાવવામાં આવે તો એ પ્રમાણે હાજર થવા આગતનું ખત તે કમી આપે એટલે કેને છુટો કરવો.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે નાનકાગિઝેખલ ગુન્હાની તપાસ પેહેલા અથવા બીજા વર્ગના માણસોના ખાસ હુકમ વગર પોલીસ અમલદારથી થઈ શકતી નથી પણ જે કોઈ પોલીસ અમલદારને નાનકાગિઝેખલ ગુન્હાની ફરીયાદ કરવામાં આવે તો કલમ ૧૫૫ પ્રમાણે તે ફરીયાદ તેણે ફરીયાદ બુકમાં નોંધી લેવી જોઈએ.

બીજા હકુમતમાં ૫૮. જે સખસને આ બાબ પ્રમાણે પકડવાનો અધિકાર કોઈ પોલીસ ગુન્હેગારોની પાછ અમલદારને હોય તે સખસને વગર વારંટે પકડવાના કારણ સાર તે બીજા બાબત. પોલીસ-અમલદાર બ્રિટિસ ડિવામાંની હરકોઈ જગામાં સદરહુ સખસની પાછળ જવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—ગુના આકટથી જે સખસ ઉપર કાગિઝેખલ ગુન્હાનું તોહોમત આવ્યું હોય તેવાજ સખસોને પોલીસ અમલદાર પકડી શકે એમ હતું પણ આ કલમમાંતો વિશેષ એટલું છે કે આ બાબ મુજબ જે સખસ ગુન્હાની બાબતમાં તે વગર વારંટે પકડી શકે તેવા સખસ ગુન્હાઓની બાબતમાં આ કલમ પ્રમાણે કરવાના અધિકાર આપવામાં આવ્યો છે.

ખાનગી સખસો ૫૯. કોઈ સખસ જમીન નહીં લઈ શકાય તેવો અને કાગિઝેખલ એપકડવાબાબત. ગુન્હો કોઈ ખાનગી સખસના દેખતાં કરે તો તે ખાનગી સખસ તેને પકડવાને મુખત્યાર છે; અને કોઈ સખસ ગુન્હેગાર છે એવું જાહેરનામું કાઢાયું હોય તો તેને પકડવાને કોઈ પણ ખાનગી સખસ મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રમાણે અને સદરહુ પ્રમાણે પકડેલા સખસને તેણે નકામી દીવ કર્યા વગર પકડ્યા પછી શું કોઈ પોલીસ-અમલદારને સ્વાધિન કરવો; અથવા, પોલીસ-અમલદારની કરવું. જેરહાજરીમાં, સદરહુ સખસને પાસેમાં પાસેના પોલીસયાળામાં લઈજવો.

સદરહુ સખસને ૫૪ મી કલમના ઠરાવો લાય પડેછે એમ માનવાનું કારણ હોય, તો તેને કોઈ પોલીસ-અમલદાર ફરીથી પકડવો.

તેણે કોઈ નાનકાગિઝેખલ ગુન્હો કર્યો છે એમ માનવાનું કારણ હોય. અને કોઈ પોલીસ-અમલદારના પુછવાથી તે પોતાનું નામ અથવા રહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડે, અથવા એવું નામ અથવા રહેવાનું ઠેકાણું આપે કે જે ખોટું છે એમ માનવાનું સદરહુ અમલદારને કારણ હોય, તો તેની તજવીજ ૫૭ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે કરવી. તેણે કોઈ ગુન્હો કર્યો એમ માનવાનું કોઈ કારણ ન હોય તો તેને એકદમ છોડી મુકવો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૦૫-૧૦૭ ને બદલે ધરવામાં ન્યુયોર્ક કો. પ્રોસીજરકોડની કલમ ૧૮૪ ઉપરથી કેટલોક વધારો કરવામાં આવ્યો છે.

પોલીસ-અમલદાર સિવાય બીજા સર્વ લોકોને કયા ગુન્હો કરનારને પકડવાનો અધિકાર છે. અને પકડ્યા પછી કેમ કરવું તેની રીત માટે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ ખાનગી માણસના દેખતાં કોઈ ગુન્હેગાર જમાન નહીં લેવા લામક અને પોલીસથી વગર વારંટે પકડી શકાય તેવા ગુન્હો કરે તેને તે ખાનગી માણસ પકડી શકે છે; કયા ગુન્હો જમાન લેવા લાયક નથી તેને માટે ગુન્હો આ કાયદાના પરિશિષ્ટ બીજાનું આસન ૫ મું. કયા ગુન્હો પોલીસથી વગર વારંટે પકડી શકાય તેમ છે તેને માટે ગુન્હો એજ પરિશિષ્ટનું આસન ૩ મું.

પોલીસ-અમલદાર પાસે એવા તોહોમતદારને પકડી લાવ્યા પછી તેણે કહેલો ગુન્હો પોલીસથી વગર વારંટે પકડી શકાય તેવો નથી એવી દલીલત જણાય તોતે વખતે અને તોહોમતદારે ગુન્હો કર્યો નથી એવું જણાય ત્યારે કેમ કરવું તેને માટેના છેલ્લા પ્રોસીજર તદ્દન નવા છે તે ઘણા ઉપયોગી છે. • •

પોલીસ-અમલદારને સ્વાધિન કર્યા પછી તોહોમતદાર ઉપર પોલીસ તરફથી કોઈ ગુ-

લમ કરવામાં આવે તો ખાનગી માણસ જેણે તોહોમતદારને પકડ્યો હતો તે કાંઈ જવાબ દાર નથી રાખી વિરૂદ્ધ શંભુનાથ પાંડે વીકલીરીપોટ ૧ પ્ર૦ ૬૬

પકડેલા સખસને ૬૦ વગર વારંટે પકડનારા પોલીસ અમલદારે પકડેલા સખસને તે માજીસ્ટ્રેટની આગ કાગમાં હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટની આગળ, અથવા જે અમલદારના હ-ળ અથવા જે અ' વાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેની આગળ, નૂકામી હીલ કર્યા વગર મલદારના હવાલા અને જમાન સંબંધી આ કાયદા માંહેના પુરાવાને અનુસરીને લઈ જ-માં પોલીસ થાણું' વેા અથવા મોકવેા.

હાયતેની આગલ લઈ જવેા.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટની ઓફીસ કે તંબુ નજીક પરંતુ ૩૫૩ બહાર લેઈ જવેા એટલું બસ નથી આ કલમમાં માજીસ્ટ્રેટની આગળ એવો શબ્દ છે તેથી મા-જીસ્ટ્રેટની ૩૫૩ તોહોમતવાળાને લેઈ જવેા જોઈએ કે જેથી કરીને પોતાને છુટો કરવાને માટે અરજ અગર પોલીસનો પોતા ઉપર જીલમ થતો હોય તે જીલમ સંબંધી ફરીયાદ તે કરી શકે.

ફૅજદારી કામ ચલાવવાની રીતીના કાયદાના સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ માંના બાબ ૬ પ્રમાણે જીલ્લા પોલીસના કોઈ અમલદારને ચોક્સી કરવા સાડ અધિકાર ન હોય તેવા અધિકારી જે ફૅજદારી કામ ચલાવવાની રીતીના સદરહુ કાયદાની ક. ૧૦૯ પ્રમાણે કોઈ તોહોમતવાળાને પકડે તો તેણે જે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય અથવા જે અધિકારીના હવા-લા પોલીસ ચોક્સી હોય તેના પાસે તે તોહોમતવાળાને વગર કારણની હીલ કર્યા સિવાય મોકલા દેવેા જોઈએ ફૅજદારી કામ ચલાવવાની રીતના સદરહુ કાયદાની ક. ૧૫૨ પ્રમાણે તોહોમતવાળા આસામીને ૨૪ કલાક અટકાવી રાખવાનો તેને અધિકાર નથી એજ આ-ક્ટના બાબ ૬ પ્રમાણે ચોક્સી કરવા સાડ જ્યારે કોઈ પોલીસ અધિકારીને અધિકાર હોય ત્યારે સદર કલમ ૧૫૨ પ્રમાણે અટકાવવા સાડ ૨૪ કલાક કરાવ્યા છે તે જે વખત તોહો-મતવાળા આસામી માજીસ્ટ્રેટ તરફ જ્યાં સાડ પોલીસ ચોક્સી છોડે તે વખત એ ૨૪ ક-લાકમાં ગણવેા નહીં પણ જેટલે દુર જવાનો હોય તે ઉપર તથાબીજ રથાનિક વિચાર ઉ-પર નગર રાખતાં જે વખત રોક્ષ્યો હોય તે ચોક્ષ છે કે નહીં એ વિશે તપાસ કરવાનું કામ માજીસ્ટ્રેટનું છે જે ગામના પોલીસ કોઈ તોહોમતવાળાને ૨૪ કલાક સુધી મુ'ગાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૮ પ્રમાણે અટકાવી રાખે તે ૨૪ કલાક ફૅજદારી કામ ચલાવવાની રીતીના કાયદાની ક. ૧૫૨ પ્રમાણે જે જીલ્લા પોલીસ અધિકારીને ૨૪ કલાક આપેલા છે તેમાં નહીં ગણવા મુ. હા. કો. તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૬૯ ના રોજ એમ્બરમાં થએલો ઠરાવ.

પકડેલા સખસ ૬૧ વગર વારંટે પકડેલા સખસને કોઈ પણ પોલીસ-અમલદારે ને ૨૪ કલાકથી તે કાગની સધળી હકીકત જોતાં ચોક્ષ હોય તે કરતાં વધારે મુદત સુધી વધારે વાર અટ પેટ્ટરામાં અટકાવી રાખવેા નહીં, અને ૧૬૭ માં કલમ પ્રમાણે કોઈ મા-કાવીરાખવેાનહી. જીસ્ટ્રેટનો ખાસ હુકમ નહીં થયો હોય તો સદરહુ મુદત ચોક્સી કલાક-થી વધારે ન હોવી જોઈએ પણ જે જગ્યાએ ને સખસને પકડ્યો હોય ત્યાંથી માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ સુધી જતાં જેટલો વખત લાગે તેટલો વખત સદરહુ મુદતમાં ગણવેા નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ નીકલમ ૧૨૪ નામેહેલા પારેઆફ્ટને

ખદ્દે રચવામાં આવી છે પકડેલા તોહોમતદારને જે વખતે પકડયો હોય તે વખતથી એવીસ કલાક કરતાં માલુસ્ટેના હુકમ વગર વધારે અટકાવમાં નહીં રાખવા માટે આ કલમ વીસ માલુસ્ટે પાસે મોકલતાં જે વખત લાગે તે આ એવીસ કલાક ઉપરાંત ગણવો જોઈએ. માલુસ્ટે એવીસ કલાકથી વધારે કેદીને રોકવા માટે હુકમ આપતી વખતે શું કરવું જોઈએ તે માટે ગુઓ કલમ ૧૬૭.

કેદીને ૨૪ કલાક કરતાં વધારે મુદત સુધી અટકાવી મુક્યા ખદ્દલ એક પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર ઉપર આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો તે કામમાં એવો ઠરાવ થયો કે તેણે ખદ્દ-દાનતથી કેદીને અટકાવી મુક્યો હતો એવી ફરીયાદો તરફથી સાળીની કરવાની જરૂર નથી કારણ કે વિશેષ હુકમ નહીં છતાં યોગ્ય મુદતથી અધિક વખત સુધી કોઈ પોલીસ અમલદારે આરોપીતને અટકાવી રાખવો નહીં એવું સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૨૪ અને આ કલમમાં સાફ કથું છે અને તેવો હુકમ આ કામમાં નથી, સરકાર વીરુદ્ધ ખસુ રામદાસ મુળાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૯ પ્રા. ૩૬ તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૭૩

માલુસ્ટેના હુકમ વગર એવીસ કલાકથી વધારે રોકવામાં આવે તો ઇ. પે. કા. ક. ૩૪૦ મુજબ ગુન્હો થાય છે.

કોઈ સખસને કાગળ લખી બોલાવવામાં આવે અને તે આવે ત્યારે કોઈની સાથે વાત ચીત ન કરે તેની તજવીજ રાખવા સાર પોલીસના માલુસને તેની સાથે મોકલવાની જોઈવાણુ કરવામાં આવે તો, પોલીસ-અમલદારે તે સખસને પકડેલો છે એવું ગણવું જોઈએ. રાણી વિરુદ્ધ પુરાન કુસમનારા સાપ્રાપાતુલ ૨ મ. હા. રી. પ્ર. ૩૬૬

એવીસ કલાકથી વધારે રોકવા માટે માલુસ્ટેની પરવાનગી માગવામાં આવે તે પરવાનગી એવીસસો કલાક વીતી જાય ત્યાં સુધી ન આવે તો જેટલી તજવીજ થઈ હોય તેટલી સાથે તેને માલુસ્ટે પાસે મોકલો દેવો અગર તેને છોડી દેવો જોઈએ કેમકે તેને વધારે વખત રોકી રાખવો એ ગેરકાયદેસર કૃત્ય થાય છે; રાણી વિરુદ્ધ બીહારીસીંગ અને બીજાઓ વીરુદ્ધ રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૩

કેસની વકીલતમાં બ્યાજળી આધાર હોય તે સિવાય એક કલાક લગી પણ પોલીસ અમલદાર કોઈને અટકાવી શકતો નથી. એટલે કે માત્ર એક કલાકના મેં રોક્યો એવો ખસ આવે નહીં. રાણી વિરુદ્ધ સુપ્રાસોનો ધોસાલ વીરુદ્ધ રીપોર્ટ ૬ પ્ર. ૮૮

જેશક પોલીસને પોલીસ ચોકીમાં તોહોમતદારને રાખવાનો અધિકાર છે પણ કોઈ પ્રસંગે પોલીસ અમલદાર કોઈ ખાનગી ઘરમાં કોઈ કેદીને લેઈ જાય અને તેને ખાનગી પેહરામાં રાખે તે ગેરાયર નથી. રાણી વિરુદ્ધ બીહારીસીંગ વીરુદ્ધ રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૩

દરેક કેદીને ખારોખાર પાસેના માલુસ્ટે તરફ મોકલો દેવો જોઈએ અને પોતાના ઉપરી અમલદારની મારફતે મોકલવાની જરૂર નથી. બંગાળા સરકારનો ઠરાવ તા. ૨૨ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૬૨ ની શ્રેક ૧૨.

પકડવા વિશે પો. ૬૨ જે અમલદારોના હવાલામાં પોલીસનાં થાણાં હોય તેમણે પોલીસે રીપોર્ટ કરવો. ત પોતાનાં થાણાંએની હદોનાં વગર વારંટે પકડેલા સખણા સખસો

વિશે જાના માલુસ્ટેને અથવા જલ્લા માલુસ્ટે ફરમાવે તો પેટા હુકડી માલુસ્ટેને રીપોર્ટ કરવો, પછી સદરહુ સખસોના જાગીન લીધા હોય કે નહીં જોપણુ.

પકડેલા સખસ ૬૩ જે સખસને પોલીસ-અમલદારે પકડયો હોય તેનું પોતાનું ખાને છોડી મુક્યા ત લીધા વગર અથવા તેના જાગીન લીધા વગર અથવા માલુસ્ટેના ખાણત. ખાસ હુકમ વગર તેને છોડી મુકવો નહીં.

માણસેટની સ- ૬૪. જ્યારે કોઈ ગુન્હો કોઈ માણસેટની હકુમતની સ્થાનિક હદ-
મક્ષ કરેલો ગુન્હો. માં તે માણસેટની સગક્ષ કરવામાં આવે ત્યારે ગુન્હેગારને પોતે જાતે
પકડવાને અથવા પકડવાનો કોઈ પણ સખસને હુકમ કરવાને અને
ત્યાર પછી જામીન લેવા સખધી આ કાયદા માંહેના ઠરાવોને અનુસરીને
તે ગુન્હેગારને કૈદ કરવાને તે માણસેટ મુખત્યાર છે.

માણસેટ ઈ- ૬૫ જે વખતે તથા જે પ્રસંગે કોઈ સખસને પકડવાનું વારંટ કા-
થવા માણસેટ- હાડવાનો અધિકાર કોઈ માણસેટનો હશે તે વખતે તથા તે પ્રસંગે તે
ની સગક્ષ પકડ- સખસને પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદ માંહે પોતાની સગક્ષ પકડવાને
વા બાબત. અથવા પકડવાને હુકમ કરવાને તે માણસેટ મુખત્યાર છે.

નાસી જવા ઉપ- ૬૬ જે સખસ કાયદાસર કેદમાં હોય તે સખસ નાસી જાય અથ-
રથી પાછળ જ- વા તેને છોડાવવામાં આવે, તો જે સખસના પેહરામાંથી તે નાસી ગયો
વાનો તથા ફરીથી હોય અથવા તેને છોડાવ્યો હોય તે સખસ તુરત તેની પાછળ જઈને
પકડવાનો અધિ- ક્ષિટિસ ઇંડિયામાં દરકોઈ જગાએ તેને પકડવાને મુખત્યાર છે.
કાર.

૪૭ મી તથા ૪૮ ૬૭. ૬૬ મી કલમ પ્રમાણે પકડનારો સખસ વારંટની રીઠએ ચાલ-
મી તથા ૪૯મી તો ન હોય અને તે સખસ પકડવાના અખત્યારવાળો પોલીસ અમલદાર-
કલમોના ઠરાવો ર ન હોય તોપણ સદરહુ કલમ પ્રમાણે પકડવાની બાબતોને ૪૭ મી
૬૬ મી કલમ તથા ૪૮ મી તથા ૪૯ મી કલમના ઠરાવો લાગુ પડશે.

મુજબ પકડવાની
બાબતોને લાગુ
પાડવા બાબત.

બાબ ૬ હા.

હાજર થવાની જરૂર પાડવા વિશે પ્રોસેસો બાબત.

અ. — સમન

સમનનો નમુનો. ૬૮ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ કોર્ટ કાહાડેલો દરેક સમન લખેલો જો-
ધએ, તથા તે ડુપ્લિકેટ જોધએ, અને તે ઉપર સદરહુ કોર્ટના પ્રમુખ
અમલદારે, અથવા હાઈકોર્ટ વખતે વખતે કાનુન કરીને ફરમાવે તેવા
બીજા અમલદારે સહી કરવી તથા મોહોર કરવી.

સમન કોણે બ- સદરહુ સમન કોઈ પોલીસ-અમલદારે બજાવવો, અથવા આ કાયદાને
બવવો. અનુસરતી હોય એવી જે કાનુનો સ્થાનિક સરકાર આ બાબત ઠરાવે તે
કાનુનોને અનુસરીને, તે સમન કાહાડનારી કોર્ટના કોઈ અમલદારે બ-
જાવવો જોધએ.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબાઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૫૨—૧૫૩ ને બદલે રચવામાં આવી છે.

દરેક સમન લખેલો હોવો જોઈએ એટલે કે આ કાયદાની કલમ ૪ માં “લખાણ” અને લખેલાનો જે અર્થ જતાવ્યો છે તે પ્રમાણેના હોવો જોઈએ.

દરેક સમન ઉપર તે કાદનાર અમલદારે પોતાના પુરા નામથી સહી કરવી જોઈએ. તેમાં તેનો હોદ્દો લખવો જોઈએ. ટુંકામાં પોતાના આગલા પાછલા અક્ષર લખવા વીગેરેની રીત નાપસંદ કરવામાં આવી છે.

સમનસના નમુના માટે જુઓ પરિશીષ્ટ પ નો નમુનો ૧

સાહેબને સમન કરવા માટેના નમુના માટે જુઓ પરિશીષ્ટ પ નો નમુનો ૩૧

સમન શીરીતે જ ૬૯. સમન કરેલા સખસને જે જની શકે તો તે સમનની એક દુપ્લી જાવવો.

કેટ આપીને અથવા આપવા માટે કાઢાડીને, લો એમ કહીને ખુદ તેની ઉપર તે સમન જાળવવો જોઈએ.

સમન પોહોંચ્યા જેની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે સમન જાળવ્યો હોય તેવા દરેક સખસે ની સહી. જે સમન જાળવનારો અમલદાર કહે તો, તેની બીજી દુપ્લીકેટની પછ વાડે તે સમન પોહોંચ્યાની સહી કરવી જોઈએ.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૫૪ ના પહેલા ભાગને બદલે લે ધડવામાં આવી છે.

સરકારી અને રેલવેના નોકરો ઉપર સમનસની જાળવણી કેવી રીતે કરવી તેને માટે જુઓ આ કાયદાની કલમ ૭૨.

સમન પોહોંચ્યાની સહી આપવાની ના કહેવામાં આવે તો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૭૩ પ્રમાણે તે સખસ ગુન્હો કરતો નથી—રાણી વિરૂદ્ધ કાલીયા બીન ફકીર. મુબાઇ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ પ્ર. ૮૪.

સમન કરેલો સ ૭૦ જ્યારે સમન કરેલો સખસ ધટતી મેહેનત કરતાં ન જડે ત્યારે ખસ જડે નહીં તેના કુટુંબના કોઈ પાકી ઉમરના મરદ માણસને અથવા ઇલાકાનાં મુતો તે સમન શી ખ્ય શહેરમાં તેની સ્થાયે રહેનારા તેના આકરને તે સમનની એક દુપ્લી-રીતે જાળવવો. • કેટ તેને સાફ સોંપીને તે સમન જાળવવાનો અધિકાર છે અને જેને સ

દરહુ સમન આવી રીતે સોંપ્યો હોય તે સખસે, જે સમન જાળવનારો અમલદાર કહે તો, તેની બીજી દુપ્લીકેટની પછવાડે તે સમન પોહોંચ્યાની સહી કરવી જોઈએ.

ટીકા—એક કામમાં અગદાવાદના કુલપાવર માલજોટે એક સખસને આમુક દીવસે દસ વાગતાં હાજર રહેવાને સમન કર્યા છતાં તે હાજર થયો નહીં, તેથી તેના ઉપર પીન-લકોડ કલમ ૧૭૪ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવી તેને શિક્ષા કરવામાં આવી હતી પણ સેશન જડજે આ કામ હાઇકોર્ટના હુકમ માટે મોકલ્યું એવા કારણથી કે માલજોટેના પ્રેસીડીંગ અને રીપોર્ટ ઉપરથી એમ જણાય છે કે સમનની નકલ તોહોમતવાળાને આપી નહોતી ફક્ત જાતાવી હતી અને તેના ઉપર તેને સહી કરવાનું કહેવાથી સહી કરી આપી હતી, આ કામમાં હાઇકોર્ટ એમ ઠરાવ્યું કે ફક્ત સમન જતાવ્યાથી પુરાં જાળવણી થઈ છે એમ કહેવાય નહીં કેમકે અસલ કે તેની નકલ તેને આપવી જોઈતી હતી અથવા આપવા માંડવી હતી તેથી તોહોમત અને શિક્ષા રદ કરવામાં આવી છે સરકાર વિરૂદ્ધ કરશનલાલ દાનતરામ. મુ. હા. કો. રા. વાલ્યુમ ૫ પ્ર. ૨૦

એક સેટલમેન્ટ ઓફીસરને માળુસ્ટેનો અધિકાર હતો; સેટલમેન્ટ ઓફીસર તરીકે તેણે એક માણસને પોતાની કોરટમાં હાજર થવાનો સમન કર્યો, તે માણસ હાજર થયો નહીં તેથી ઓફીસરે માળુસ્ટેની રીતે પીનલકોડ કલમ ૧૭૪ ને આધારે તે માણસ પર તો-હોમત મુકી તેનો ઈનસાફ પોતે કરી તેનો ચુનંદા સાબીત કર્યો તે પ્રકરણ સેસન જડજે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે જુના પ્રોસીજરની કલમ ૪૭૧ અને ૪૭૩ જોતાં આ તોહોમત ગેરકાયદેસર છે, સરકાર વિરુદ્ધ સુખરી, અલ્હાબાદ હા. કો. રી. વાલ્યુમ. ૨ પ્ર. ૪૦૫.

ધરના જે ઓરડામાં પ્રતીવાદી હોય તે ઓરડાના બારણામાંના કાણામાં સમનની ન કલ નાખી અને પ્રતીવાદીને એમ કહેવું કે એ સમનની નકલ છે તો તે પ્રતીવાદી ખુદને સમન પોહોંચાડ્યો છે એમ ગણાય નહીં, નેલસન.

એક કામમાં પ્રતીવાદીના ચાકરે બગીચાની દીવાલ ઉપર જે ટોપલી લટકાવેલી તે ટોપલી માં એક માણસે સમનની નકલ મુકી અને તે મુકનારને પ્રતીવાદીના ચાકરે કહ્યું કે તે ન-કલ લઈ જા માટે નથી જોઈતી એમ સમન મુકનારે સાંભળ્યું અને ચાકરે પાછળથી સમન મુકનારને એમ કહ્યું કે મેં એ સમન ખુદ પ્રતીવાદીને આપ્યો છે આ કામમાં એમ ઠરાવ થયો કે એ સમન ખુદ પ્રતીવાદીને પોહોંચાડ્યો છે એમ કહેવાય નહીં, ગોગસ વિ, હટીંગ, ટાવર. ૧૨ એમ અને ડબ્લ્યુ. ૫૦૩

પ્રતીવાદીની સ્ત્રીને અથવા તેના કોઈ પ્રસિદ્ધ એજન્ટને સમન આપવો તે સમન યોગ્ય રીતે બજાવ્યો છે એમ કહેવાય નહીં કીથ વિ. ડાનીગલ, ૨ ડી, પિ, સી. ૨૫૭ જોકે એજન્ટ સમન પ્રતીવાદીને પોહોંચાડવાનું કબ્જા કર્યું હોય તો તેણે યોગ્ય બજાવણી કરી કહેવાય નહીં ડેવીઝવી. મોરગન રસિ જે. ૨૩૭.

ઈંગ્લાંડમાં એમ છે કે જે પ્રતીવાદી માગેતો તેને અસલ સમન બતાવવો—એ જરૂર નું છે. એમ બા. એન્ડરસન સાહેબે ઠરાવ્યું છે. ગોગ્ડ વિ. હટીંગલટાવર ૧૨ એમ અને ડબ્લ્યુ. ૫૦૩ પ્રતીવાદી સમનની નકલ લેવાની ના પાડે તો તેના ખરેખર કબજામાં તે આપવાની જરૂર નથી તે કેવા પ્રકારનો છે તે જણાવી, તે સમન તેની સમક્ષ નાખવો એ બસ છે, રેડાપાથ, વ્યુલીઅમ્સ ૩ બીગ ૪૪૩, ૧૧, મું, ૩૩૩ તેની વિરુદ્ધ આલડેડ વિ, હિક સપ્ટેન્ટ. ૧૮૬. પણ ઉપર પ્રમાણે પ્રતીવાદીના સમક્ષ એવી રીતે નાખવો કે તેને ખુદને સમન પોહોંચાડ્યા વિષેના નીયમ લાગુ પડે. એક સળસ ધરના મેડાની બારીએ ઉભો હતો ત્યારે બજાવનાર જે ધર બાદાર હતો તેણે તેને બોલાવ્યો અને કહ્યું કે તારા ઉપર સમન છે એમ કહી સમનની નકલ તેને વંચાવવા સાથે ઊંચી ધરી અને તેની સ્ત્રીની સમક્ષ નાંચે નાખી તેમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે, સમનની યોગ્ય બજાવણી થઈ નથી, હાથ. વી. બ્લોઈટ. ૨. ડી, અને એલ ૪૦ નેલસન.

બ્યારે પોહોંચ મ ૭૧. ૬૯ માં અને ૭૦ મી કલમમાં કહેલી સહી થટી મેહેનત કરતાં બી શકે નહીં ત્યારે ન ગણે, તો જે ધરમાં અથવા ધરવાડીમાં સમન કરેલો સખસ ધણુ થું કરવું. કરીને રહેતો હોય તે ધરના અથવા ધરવાડીના કોઈ પ્રસિદ્ધ બાગ ઉપર તે સમનની એક ડુપ્લિકેટ સમન બજાવનારા અમલદારે ચોડવી અને પછી તે સમન યોગ્ય રીતે બજાવ્યો છે એવું સમજવામાં આવશે.

સરકારના અથવા ૭૨ સમન કરેલો સખસ સરકારની અથવા કોઈ રેલવે કંપનીની તો રેલવે કંપનીનાનો કરીમાં કામગીરીમાં હોય, ત્યારે જે કોરટે સમન કહાડ્યો હોય તે કોરટે કરઉપર સમન શી તે સમન સાધારણ રીતે, જે કચેરીમાં સદરહુ સખસ નોકરીએ રહેલો રીતે બજાવવો. હોય તે કચેરીના ઉપરી ઉપર ડુપ્લિકેટ મોકલવો જોઈએ; અને પછી સદરહુ ઉપરીએ ૬૯ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે તે સમનની બજાવણી

કરાવવી, અને તે કલમથી ફરમાવેલા શેરા સાથે તે સમન તે કોરટની ઉપર પાછો મોકલવો જોઈએ.

સ્થાનીક સીમાની ૭૩ જ્યારે કોઇ કોરટે કહાડેલો સમન પોતાની હકુમતની સ્થાનિક બહાર સમન શી સીમાની બહાર કોઇપણ જગાએ બળવવો એવી તે કોરટની મરજી હોય રીતે બળવવો. ત્યારે સાધારણ રીતે કોરટે તે સમન જે માલિકોટની હકુમતની સ્થાનીક સીમામાં સમન કરેલો સખસ રહેતો હોય અથવા હોય તે માલિકોટને, ત્યાં બળવવા સાર. ડુપ્લિકેટ મોકલવો જોઈએ.

ટીકા—આ કલમ નવી છે. સને ૧૮૪૦ ના આક્ટ ૨૩ ની કલમ ૧ ઉપરથી આ કલમ ઘડવામાં આવી છે. આ કલમની ખરેખરી ખુટ હતી વારંટા કોરટની સ્થાનીક હકુમત બહાર બળવણી માટે મોકલતા. સમનસ હકુમત બહાર બળવવા માટે સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ માં આક્ટમાં નહોતું. હવે આ અગવડ દુર થઈ છે.

સદરહુ બાબતો ૭૪ જ્યારે કોઇ કોરટે કહાડેલો સમન પોતાની હકુમતની સ્થાનિક માં તથા જ્યારે સ સીમાની બહાર બળવ્યો હોય ત્યારે, અને જે અમલદારે સમન બળ-મન બળવનારો વ્યો હોય તે અમલદાર મુકદમાની સુતાવણી વખતે હાજર ન હોય તેવે અમલદાર હાજર હરકોઈ પ્રસંગે સદરહુ સમન બળવ્યો છે એવી કોઇ માલિકોટની આગળ ન હોય ત્યારે બળ કરેલી આફ્રીડેવીટ, અને જે શખસને સદરહુ સમનની એક ડુપ્લિકેટ વણીની સાબીતી, પ્રત આપી હોય અથવા આપવા માટે કહાડાને લો એમ કહ્યું હોય અથવા જેને તે પ્રત સોંપી હોય તે સખસે (૬૯ મી અથવા ૭૦ મી કલમથી ફરમાવેલી રીતે) શેરા લખી આપેલી એવી પ્રત પુરાવામાં ગ્રાહ્ય થશે. અને તેમાં લખેલા મજકુરની વિરૂધ સાબીતી આપવામાં નહીં આવશે તો અને આપવામાં આવતાં સુધી તે મજકુર ખરો છે એમ સમજવું.

આ કલમમાં કહેલી આફ્રીડેવીટ સદરહુ સમનની ડુપ્લિકેટ પ્રત સાથે જોડીને સદરહુ કોરટને મોકલી શકાય.

બ—પકડવાનું વારંટ.

પકડવાનું વારંટ ૭૫ આ કાયદા પ્રમાણે કોઇ કોરટે કહાડેલું દરેક પકડવાનું વારંટ નો નમુનો. લખેલું હોવું જોઈએ અને ઉપર તે કોરટના પ્રમુખ અમલદારે અથવા માલિકોટની ખેંચ હોય ત્યારે, તે ખેંચના કોઇપણ મેંબરે સહી કરવી જોઈએ; અને તે ઉપર કોરટની મોહોર કરવી જોઈએ.

પકડવાનું વારંટ જે કોરટે તે વારંટ કહાડયું હોય તેણે જ્યાં સુધી તે રદ કરયું નથી ક્યાં સુધી અમલ. ત્યાં સુધી, અથવા તે બળવવામાં આવે ત્યાં સુધી, તે દરેક વારંટ અગ-માં રહેશે, લમાં રહેશે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૫૬ ના પેહેલા પેરેગ્રાફને બદલે ઘડવામાં આવી છે. દરેક વારંટ લખેલું હોવું જોઈએ એટલે કે આ કાયદાની કલમ ૪૪ થી માં “લખેલા” શબ્દની વ્યાખ્યા બતાવી છે તેવા કોઇ પણ પ્રકારનું હોવું જોઈએ.

વારંટના નમુના માટે જુઓ આ કાયદાના પરિશિષ્ટ ૫ નો નમુનો ૨ જો.

આ કલમ પ્રમાણે કાઢેલા વારંટ ઉપર કોરટો હોવી જોઈએ. જે સખસને પકડવાનો

છે તે ઝોળખાય તેવી જરૂરી હકીકતોમાં ખતાવવી જોઈએ કે જેથી કરીને તેને ઝોળખવા મુશ્કેલી પડે નહીં, તે વારંટ કાઢનાર અમલદારે પોતાનું નામ અને સરકારી હોદ્દો પણ પુરો લખવો જોઈએ. ઉપર કહેલી એક પણ હકીકતની ખામી હોય તો વારંટ ગેરકાયદે કાઢેલું કહેવાય—જેન્સટેરટીંગ્સના કામમાં સુબાઇ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૯ પ્ર. ૧૫૪ તા. ૨૦ જાન્યુઆરી સને ૧૮૭૨.

જે હકીકત ઉપરથી વારંટ કાઢવામાં આવે તે હકીકત ઉપરથી તો હોમતદારે ફરેલું કલ્પ ગુન્હો નથી એવું જણાય તો પણ વારંટ કાઢવામાં આવેલું તો તે વારંટ ગેરકાયદે કાઢેલું કહેવાય—ખીંદુ સુખી દેવીના કામમાં બંગાળાજુરીપોર્ટ વા. ૬ પ્ર. ૧૨૯.

વારંટ કાઢતી વખતે કાઢનાર અમલદાર બ્રીટીશ હકુમતમાં હોવો જોઈએ એવી કાંઈ જરૂર નથી. પરંતુ તેનું મુકામ હોય તો ત્યાંથી પણ વારંટ કાઢી શકે છે—રાણી વિરધ લખૌયા કાલીયા, ઇડોમન લા રીપોર્ટ મુખ્ય વા. ૧ પ્ર. ૩૪૦.

કોર્ટ તારણ લેવા ૭૬ હરકોઈ સખસને પકડવા સાર વારંટ કહાડનારી હરકોઈ કોર્ટનું ફરમાવવાને સુ ટની નજરમાં આવે તો તે કોર્ટ સદરહુ વારંટ ઉપર શેરા લખીને એવું ખત્યાર છે. ફરમાવવાને મુખત્યાર છે કે જે સદરહુ સખસ કોઈ અમુક વખતે અને

પછી કોર્ટ ખીજી રીતે ફરમાવે ત્યાં સુધી તે કોર્ટની આગળ હાજર રહેવા સાર જોઈએ તેટલા જાગીન સાથે એક ખત કરી આપે, તો જે અમલદારના નામનું તે વારંટ કર્યું હોય તે અમલદારે સદરહુ તારણ લેવું અને સદરહુ શખસને પેહરામાંથી છુટો કરવો.

સદરહુ શેરામાં હેઠળ કહેલી બાબતો લખવી, (અ) જામીનોની સંખ્યા, (બ) તેમણે તથા જે સખસને પકડવા સાર તે વારંટ કહાડેલું હોય તેણે જે રકમનો મુચરકો કરી આપવો તે. તથા (ક) જે વખતે તેણે કોર્ટની આગળ આજર રહેવું તે

ખત રવાના કરવું. જ્યારે આ કલમ પ્રમાણે તારણ લેવામાં આવે ત્યારે જે અમલદારના

નામનું સદરહુ વારંટ કર્યું હોય તે અમલદારે સદરહુ ખત સદરહુ કોર્ટની ઉપર રવાના કરવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૦ ને બદલે રચવામાં આવી છે. પણ આ કલમનો બાજો પારેઆફ જે જામીનોની સંખ્યામાં કેટલી રકમના જામીન વીગેરે હકીકતનો છે તે નવો દાખલ કર્યો છે. એ અગત્યનો સુધારો થયો છે.

વારંટ પાછળ શેરા કરવાના નમુના માટે જુઓ પરીશિષ્ટ ૫ માં નમુના ને જાનો ભાગ ૨ જો.

વારંટ કોનાં ના ૭૭ પકડવાનું વારંટ ધણું કરીને એક અથવા વધારે પોલીસ અમલદારના નામનું કાઢવું જોઈએ, અને જ્યારે તે વારંટ કોઈ પ્રેસિડેંસી

માજીસ્ટ્રેટ કહાડ્યું હોય, ત્યારે તે હમેશાં તે પ્રમાણે કાઢવું જોઈએ પણ સદરહુ પ્રકારનું વારંટ કહાડનારી ખીજી કોઈ પણ કોર્ટ, જે તે તાખડતોખ બજાવવાની જરૂર હોય અને કોઈ પોલીસ અમલદાર તુરત મળે તો ન હોય તો, ખીજી કોઈ પણ નામનું કાઢવાને મુખ્યાર છે. અને સદરહુ સખસે અથવા સખસોએ તે વારંટ બજાવવું જોઈએ.

ધણા સખસોનાં જ્યારે કોઈ વારંટ એક કરતાં વધારે અમલદારોના અથવા સખસોનામનું એક વારંટ ના નામનું કહાડ્યું હોય ત્યારે તે સધળા, અથવા તેઓમાંથી ગમે તે એક અથવા વધારે અમલદારો અથવા સખસો તે વારંટ બજાવવાને મુખત્યાર છે,

વારંટો જમીન ૭૮ કોષ જીલ્લા માલુમ્મેટ પોતાના જીલ્લામાં અથવા કોષ પેટા દારો વીગેરેનાં ના તુકડી માલુમ્મેટ પોતાની પેટા તુકડીમાં હરકોષ જમીનદારનાં અથવા જ- મનાં લખવાનો મીનના ઈન્જરદારનાં અથવા વહીવટદારનાં નામનું વારંટ તકસીરવાર ઠ- અધિકાર છે.

રેલો હરકોઈ સખસ નાશી ગયો હોય તેને અથવા જે ગુન્હેગાર બાબત જાહેરનામું કાઢાડયું હોય તે ગુન્હેગારને અથવા કોષ શખસ ઉપર જમીન લઈ નહીં શ- કાય એવા કોષ ગુન્હાનું તોહોમત આવ્યું હોય, અને તે તેની પાછળ લાગનારાના દાવમાંથી છટકી ગયો હોય તો તેને પકડવા સાર કાઢાડવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ જમીનદારે, અથવા ઈન્જરદારે અથવા વહીવટદારે તે વારંટની પોહોંચ લખીને આપવી, અને જે શખસને પકડવા સાર તે વારંટ કાઢાડયું હોય તે શખસ પોતાની જમીન માં અથવા ઈન્જરની જમીનમાં અથવા પોતાના હવાલા માંહેની જમીનમાં હોય, અથવા પેસે તો તેણે તે વારંટ બખવવું.

જે શખસની ઉપર સદરહુ વારંટ કાઢાડયું હોય તે શખસ પકડાય ત્યારે તેને વારંટ સુધાં પાસેમાં પાસેના પોલીસ-અમલદારને સ્વાધીન કરવો, અને ૭૬મી કલમ પ્રમાણે તા- રણ નહીં લીધું હોય તો, તેને તે કામમાં હકુમતવાળા માલુમ્મેટની પાસે મોકલી દેવો.

પોલીસ-અમલ ૭૯ જે પોલીસ-અમલદારનાં નામનું કોઈ વારંટ કાઢાડેલું હોય દારનાં નામનું વા તે પોલીસ-અમલદાર અથવા જે અમલદારનું નામ તે વારંટની પાછળ લખ્યું હોય તે અમલદાર તે વારંટની પાછળ બીજા જે પોલીસ અમ- લદારનું નામ લખે તે પોલીસ-અમલદાર પણ તે વારંટ બખવવાને મુખત્યાર છે.

વારંટનો સાર ૮૦ પકડવાનું વારંટ બખવનારા પોલીસ-અમલદારે અથવા બીજા જાહેર કરવો. સખસે જે સખસને પકડવો હોય તે સખસને તે વારંટનો સાર જણા- વવો; અને તે સખસ કહે તો તેને તે વારંટ બતાવવું.

પકડેલા સખસ ૮૧ પકડવાનું વારંટ બખવનારા પોલીસ-અમલદારે અથવા બી- ને વગર હીલે કો જ સખસે નકામો હીલ ન કરતાં (જમીન સમંધી ૭૬ મી કલમના ઠ- રટની આગળ આ રાવોને અનુસરીને) જે કોરટની આગળ કાયદા પ્રમાણે તે પકડેલા સ- જણવો. 'ખસને રજુ કરવો જોઈએ તે કોરટની આગળ તેને આણવો.

વારંટ ક્યાં બ- ૮૨ પકડવાનું વારંટ બ્રિટિશ ઈન્ડિયામાં કોષપણ જગાએ બખવવાનો જાવવાનો અધિ- અધિકાર છે. કાર છે.

હકુમતની બહા ૮૩ જ્યારે કોષ વારંટ કહાડનારી હકુમતની સ્થાનિક સીમાની બહાર ર બખવવા માટે તે વારંટ બખવવું હોય, ત્યારે સદરહુ કોરટ તે વારંટ કોષ પોલીસ-અ માલુમ્મેટને મોક મલદારનાં નામનું કહાડવાને બદલે જે માલુમ્મેટની અથવા પોલીસ-કમી- લેલું વારંટ. શનરની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વારંટ બખવવું હોય તે માલુમ્મે ટને અથવા પોલીસ-કમીશનરને સદરહુ વારંટ ટપાલ મારફતે અથવા બી- જી રીતે મોકલવાને મુખત્યાર છે.

જે માલુમ્મેટને અથવા કમીશનરને સદરહુ વારંટ સદરહુ પ્રમાણે મોકલ્યું હોય તેણે

તેની પાછળ પોતાનાં નાગની સહી કરવી, અને પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદની અંદર
અખતી શકાતું હોય તો, તે વારંટની અખતી કરવી.

હકુમતની બહા ૮૪ બ્યારે કોઈ પોલીસ અમલદારનાં નામનું કહાડયું વારંટ જે કો-
ર અખતવા સાથે રટે તે વારંટ કહાડયું તે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદની બહાર બ-
પોલીસ-અમલદાર અખતવું હોય, ત્યારે જે માલુમ્મતની અથવા જે અમલદારના હવાલામાં
રતાં નામનું વા કોઈ થાણું હોય તે અમલદારના કરતાં ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવા
રંટ.

જે પોલીસ-અમલદારની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વારંટ અખતવું
હોય તે માલુમ્મતની અથવા પોલીસ-અમલદારની પાસે સહી કરાવવા સાથે
તેણે તે વારંટ સામાન્યતઃ લખ જવું.

સદરહુ માલુમ્મતે અથવા પોલીસ-અમલદારે તે વારંટની પાછળ પોતાનાં નાગની સ-
હી કરવી, અને સદરહુ સહી ઉપરથી, જે પોલીસ અમલદારનાં નામનું સદરહુ વારંટ ક-
હાડયું હોય તે પોલીસ-અમલદારને તે વારંટ સદરહુ હદમાં અખતવાનો પુરતો અધિકાર મ-
ળશે અને સદરહુ અમલદાર કહે તો સ્થાનિક પોલીસે તેને સદરહુ વારંટ અખતવામાં મ-
દદ કરવી.

જે માલુમ્મતની અથવા પોલીસ-અમલદારની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં સદરહુ વારંટ
અખતવું હોય તે માલુમ્મતની અથવા પોલીસ-અમલદારની સહી મેળવવાથી જે હીલ થાય
તેથી સદરહુ અખતવાથી થતી અટકશે. એવું માનતાનું બ્યારે કારણ હોય ત્યારે જે પોલીસ
અમલદારના નામનું તે વારંટ કહાડયું હોય તે પોલીસ-અમલદાર તે વારંટ કહાડનારી કો-
રટની હકુમતની સ્થાનિક હદની બહાર કોઈપણ જગામાં સદરહુ સહી લીધા વગર તે વા-
રંટ અખતવાનો મુખત્યાર છે.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

જે સખસની ઉ ૮૫ બ્યારે પકડવાનું કોઈ વારંટ, જે જલ્લામાં તે વારંટ કહાડયું હોય
પર વારંટ કહા તેની બહાર અખતવું હોય, ત્યારે જે કોરટે તે વારંટ કહાડયું હોય તે
ડયું હોય તેને પ કોરટ પકડવાની જગાથી વોસ મેજની અંદર ન હોય તો અથવા જે મા-
કડયા પછી શું જાણેટની અથવા પોલીસ કમીશનરની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં પકડવા-
કરવું.

તેનું કામ કર્યું હોય તે માલુમ્મત અથવા પોલીસ કમીશનર કરતાં સદરહુ
કોરટ પાસે ન હોય તો, અથવા ૭૬ મી કલમ પ્રમાણે તારણ લીધું ન
હોય તો પકડેલા સખસને સદરહુ માલુમ્મતની અથવા કમીશનર આગળ લખ જવો.

પકડેલા સખસ ૮૬. જે કોરટે સદરહુ વારંટ કહાડયું હોય તેણે જે સખસ ધારે
ને જે માલુમ્મત- લો તેજ પકડેલો સખસ છે એવું જણાય, તો સદરહુ માલુમ્મતે અથવા
ની આગળ આ- કમીશનરે તે સખસને પેહેરામાં આપીને સદરહુ કોરટની પાસે લઈ જ-
ણ્યો હોય તેણેશું વાનું ફરમાવ્યું પણ એવું કરાવવું કે જે જાગીન લખ શકાય એવો ગુ-
કરવું.

નહો હોય, અને તે સખસ સદરહુ માલુમ્મતની અથવા કમીશનરની ખાત્રી
લાયક જાગીન આપવાને તૈયાર તથા રાજી હોય, અથવા ૭૬ મી કલમ પ્રમાણે વારંટ ઉ-
પર શેરો લખીને ફકમ કરેલો હોય, અને તે સખસ સદરહુ ફકમથી ફરમાવેલું તારણ આપ-

વાને તૈયાર તથા રાજી હોય, તો તે માછલેએ અથવા કગિશનરે સદરહુ જામીન અથવા તારણ, જેમ હોય તેમ લેવું અને જે કોરટે વારંટ કાઢાડયું હોય તેની ઉપર તે ખત રવાના કરવું.

આ કલમ ગાંહેના કોર્ટપણ મચકુરથી કોર્ટ પોલીસ-અમલદારને ૭૬ મી કલમ પ્રમાણે તારણ લેવાની મના છે એમ સમજવું નહી,

ટીકા. મુંગ્લ ઇલાકામાં ડીપોટી પો. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટો અને આ. પો. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટોને આ કલમ પ્રમાણે અમલ કરવાને સત્તા આપવામાં આવી છે સને ૧૮૭૩ના ગેઝેટનું પાનુ ૪૩૬ જુઓ.

ક—જાહેરનામું તથા જમી.

નાહાશી જનારા ૮૭. જે કોઇ કોરટને (પુરાવો લીધા પછી કે પેહલાં એમ માન-શખસનીયાખત-વાતું કારણ હોય કે જે શખસની ઉપર પોતે વારંટ કાઢાડયું છે તે ગાંજહરનામું. શખસ નાહાસી ગયો છે અથવા સંતાઇ જાય છે તેથી સદરહુ વારંટ

જામીની શકાય એમ નથી તો સદરહુ કોરટ એક લખેલું જાહેરનામું પ્રસીધ કરીને તેમાં સદરહુ શખસને કોઇ મુકરર કરેલી જગાએ તથા કોઇ મુકરર કરેલી મુદતે હાજર થવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, તે મુદત સદરહુ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કર્યાની તારીખથી ત્રીસ દીવસ કરતાં ઓછી ઠરાવવી નહી.

તે જાહેરનામું હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે પ્રસિધ્ધ કરવું:—

(અ) જે શહેરમાં અથવા ગામમાં સદરહુ શખસ ઘણું કરીને રહેતો હોય તે શહેરની અથવા ગામની કોઇ પ્રસિધ્ધ જગામાં તે જાહેરનામું જાહેર રીતે વાંચવું;

(બ) તે શખસ જે ઘરમાં અથવા ઘરવાડીમાં ઘણું કરીને રહેતો હોય તે ઘરના અથવા ઘરવાડીના કોઈ પ્રસિધ્ધ ભાગપર અથવા સદરહુ શહેરની અથવા ગામની કોઇ પ્રસિધ્ધ જગાપર તે જાહેરનામું ચોહોડવું;

(ક) અને તે જાહેરનામાંની એક નકલ તે કોરટના મકાનના કોઇ પ્રસિધ્ધ ભાગપર ચોહોડવી;

તે જાહેરનામું કોઇ અમુક દિવસે યોગ્ય રીતે પ્રસિધ્ધ કરવું હતું એ મુજબ એ જાહેરનામું કાઢાડનાહી કોરટે મચકુર લખ્યો હોય તે મચકુર હેઠળ લખેલી યાખતોનો નિર્ણયારક પુરાવો છે એમ સમજવું. એટલે, આ કલમથી ફરમાવેલી વાતોનો અમલ કરવામાં આવ્યો છે, અને તે જાહેરનામું સદરહુ દિવસે પ્રસિધ્ધ કરવું હતું.

ટીકા. આ કલમ પ્રમાણે અમલ કરતી વખતે એટલું તો સારી રીતે યાદ રાખવું જોઇએ કે ગુન્હો થયો તે અરસામાં શકવાળો માણસ ઘર છોડી જતો રહ્યો છે કે નહીં. એવું અને જતો રહ્યો હોયતો તે હકીકત તે શખસને ઇનસાફથી ખચી જવાનો ઇરાદો હતો એવો અનુમાનો પુરાવો છે. માણસ પોતાનું રેઠાણુ ઘણા કારણોસર છોડે છે તેનો નાશો જવાનો ઇરાદો હોવાની કોરટની પ્રોસેસ ન જાનવા દેવાનો અથવા બીજા કોઇ ગુન્હાની તપાસ ન થવા દેવાનો પણ હોય ગુન્હેગાર પોતાની ઉપર જે તોહોમત ખરેખર આવેલું છે તે તોહોમતમાંથી ખચી જવાને નાશી ગયો છે એવા સ્પષ્ટ સાબીતી હોય ત્યારે તે જો કે ઘણો મજબુત પુરાવો ગણાય તોપણ કોઇ પણ રીતે તે ગુન્હો સાબીત ગણવાને બસ નથી વળી એમ માત્રમ પડયું હોય કે ઘણી શક ભરેલી અને અપ્રમાણ્ય હકીકત મારી સામે પુરાવામાં આવવાની છે અંગર મારા ખચાવ સાર કાયદેસર સલાહ અને મળી શકશે.

નહી અમર જળરા અને પદ્મસાદાર માણસોએ મને ખરાબ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે અથવા મારી સામે જુદી સાક્ષિ પુરવાને વાસ્તે સાક્ષિઓને લાંચ મળી છે આ પ્રમાણે એવાં એવાં કારણો દરેક જગ્યાએ અને દરેક વખતે ધ્યાનમાં લેવાં જોઈએ. ઇનાસાફમાંથી બચા જવાને ના-શી જવું તે હકીકત હમેશાં અગત્યની ગણી ધ્યાનમાં લેવાય અને બીજી હકીકતની સાથે ગુ-ન્હાની સાબીતીનો મજબુત પુરાવો ગણાય પણ બીજા અનુમાની પુરાવ શિવાય અમુક અ-થવા નિશ્ચિત હોઈ શકે નહીં ત્યારે સદરહુ બાબત અમુક અથવા નિશ્ચિત છે એમ ગણવું તે ખોટું અને ભય ભરેલું છે.—ખેટલા ઓન એવીન્ડસ ૩૨૦ થી ૩૨૪.

આ કલમ ફક્ત પક્ષકારોનેજ લાગુ પડે છે, શાક્ષિને લાગુ પડતી નથી—હુસેન મનજી ૯ વુ. રી. કી. ૩. ૭૦

માજીસ્ટ્રેટ જાહેરનામું કરતાં પહેલાં કોઈ પક્ષકાર નાશી ગયા વિશે ખાત્રી કરવી જો-ઈએ એવો કાંઈ ધારો નથી.

વારંટ બજાવનાર અમલદારે કેવી રીતે વારંટ બજાવ્યું છે તે બાબત તપાસ કરવાને માટે પોતાની ખાત્રી થવા માજીસ્ટ્રેટ પ્રોસેસ કાઢવી—રાણી વિરૂધ્ધ બાંસોનાથ સરકાર ૩ વુ. રી. ૭૩.

આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૭૧ અને ૩૫૨ ના પહેલા પેરે-આફ્ટર બદલે ઘડવામાં આવી છે. ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે જે ગુન્હા માટે વારંટ નીકળેલું હોય તેવાજ કામમાં આ કલમનો અમલ થઈ શકે છે. સમન નિકળેલો હોય તેવા કેસમાં થઈ શકતો નથી. એકલા તહેમતદારોજ માટે આ કલમ નથી પણ શાહેદો પર વારંટ નિકળ્યા છતાં બાણી જોઈ નાશી જાય તે તેને માટે પણ આ કલમ છે.

આ કલમ પ્રમાણેના જાહેરનામાં કાઢવા માટેના નમુના માટે જુઓ આ કાયદાના પરીશિષ્ટ ૫ નો નમુનો ૪-૫

આવાં જાહેરનામાં હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટ જેમની પાસે એ કેસ ચાલતો હોય તેઓ કાઢી શકે છે. જુઓ આ કાયદાના પરીશિષ્ટ ૩ નો વિભાગ ૧ લો રકમ ૩.

નાહાસી જનારા ૮૮. ૮૭ મી કલમ પ્રમાણે જાહેરનામું કહાડવા પછી જે શખસ શખસનીમિલકત બાબત તે જાહેરનામું કહાડ્યું હોય તે શખસની જંગમ અથવા સ્થા-જમકરવાબાબત. વર મીલકત અથવા એ બંને મિલકત જપ્ત કરવાનું ફરમાવવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે.

તે હુકમ જે જલ્લામાં કર્યો હોય તે જલ્લામાં સદરહુ સખસની કોઈ પણ મિલકત જપ્ત કરવાનો અખત્યાર તે હુકમ ઉપરથી છે એવું સમજવું; અને સદરહુ જલ્લાની બા-હાર સદરહુ સખસની કોઈ પણ મિલકત જપ્ત કરવાનો અખત્યાર, જે જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ના જલ્લામાં સદરહુ મિલકત આવેલો હોય તે જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ તે હુકમ પાછળ સહી કરશે એટલે તે હુકમ ઉપરથી છે એવું સમજવું.

જે મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે મિલકત લેહેણું હોય અથવા બીજી જંગમ મિલકત હોય તો આ કલમ પ્રમાણે કરવાની જપ્તી હેઠળ લખ્યા મુજબ કરવી એટલે,—

(અ) પકડીને; અથવા

(બ) ઉબજ વસુલ કરનાર નીમીને; અથવા

(ક) જે સખસ બાબત જાહેરનામું કહાડ્યું હોય તે સખસને અથવા તેની તરફથી કોઈને પણ સદરહુ મિલકત સ્વાધીન કરવાની મના કરવા બાબતનો લેખી હુકમ કરીને; અથવા

(ક) કોરટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની સઘળી અથવા કોઈપણ બે રીતે.

જે મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે મિલકત સ્થાવર હશે, ત્યારે આ કલમ પ્રમાણે કરવાની જરૂરી, સરકારને મેહેસુલ બરનારી જમીન હોય તો, જે જલ્લામાં તે જમીન આપેલી હોય તે જલ્લાના કલેક્ટરની મારફતે કરવી, અને બીજી સઘળી બાબતોમાં હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવી.

(ઈ) કબજે લેવાને અથવા;

(ફ) ઉપજ વસુલ કરનાર નીમીને; અથવા.

(ગ) જે સખસ બાબત જાહેરનામું કઢાડ્યું હોય તે સખસને અથવા તેની તરફથી

કોઈને પણ ભાડુ અથવા ગણોત આપવાની અથવા મિલકત સ્વાધીન કરવાની મના કરવા બાબતનો લેખ હુકમ કરીને; અથવા

(હ) કોરટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની સઘળી અથવા કોઈપણ બે રીતે.

દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૩૬ માં બાબ પ્રમાણે નિમેશા ઉપજ વસુલ કરનાર જે અધિકાર, કામ તથા જવાબદારી હોય તેજ અધિકાર કામ તથા જવાબદારી આ કલમ પ્રમાણે નિમેશા ઉપજ વસુલ કરનારની છે એમ સમજવું.

જે સખસ બાબત જાહેરનામું કઢાડ્યું હોય તે સખસ જે જાહેરનામામાં લખેલી મુદતમાં હાજર ન થાય તો તે જમીનીવાળી મિલકત ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થશે પણ જમીનીવાળી તારીખથી છ મહીના પુરા થતા સુધી તે મિલકત વેચવી નહીં પણ તે મિલકત બગડી જાય તેવી હોય અથવા તે વેચાણથી માલિકને ફાયદો થશે એમ કોરટની નજરમાં આવે તો, એ બંને પ્રસંગે કોરટને જ્યારે યોગ્ય લાગે ત્યારે તે સદરહુ મિલકત વેચાવવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—જેની મિલકત જપ્ત કરી હોય, તે હાજર હોય તો એ જમીની શા માટે નહીં કરવી તેનું કારણ બતાવવા કહેવું જોઈએ તેમ કર્યું ન હોય તો જમીની રદ થાય—જાહેરનામું ૫ વી. રી. પ્ર. ૮

જેને માટે જાહેરનામું કઢાડવામાં આવ્યું તે સખસ હાજર થાય તો પછી જમીની નહીં કરવી જોઈએ તે હાજર થાય તે પહેલાં કીના તેને પકડી લાવવામાં આવે તે પહેલી જમીની થાય, હાજર થાય તો પછી આ કલમ કાંઈ પણ બીજી શિક્ષા માટે નથી હાજર થવાની જરૂર પાડવા માટેની છે—રામકીસોર સેન વીકલી રીપોર્ટ ૧૯ પ્ર. ૧૪

માહિતોએ આ કલમનો અમલ કરતાં બહુ સાવચેત રહેવાનું છે કેમકે આ કલમનો અમલ કરતાં જો સખસોના કબજાને હરકત લાવવી નહીં જોઈએ. નાસી જનાર સખસની તે મિલકત હોય તોજ તેણે જમીની કરવી જોઈએ. ચગરચા વીકલી રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૩૫

મિલકત સરકાર જપ્ત છે એવું ઠરી ગયું હોય તો પછી સરકારજ તે પાછી આપી શકે છે—ગંગાળાની સરકાર વિરૂધ્ધ મીરસર વારાંજન ૧૮ વી. રી. પ્ર. ૩૬.

કોઈ નાસી જનાર સખસની મિલકત સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ ની કલમ ૧૮૪ એટલે આ આક્ટની કલમ ૮૮ પ્રમાણે જપ્ત થઈ હોય અને સરકારના અખતીયારમાં છે એટલે એવું જાહેર થયું હોય અને ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૭૪ મુજબ પછીથી ગુન્હો સાબીત થયો હોય અને અપીલમાં તે બહાલ રહે ત્યારે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે નામદાર હાઇકોર્ટને એ મિલકત વીશે કાંઈ પણ ઠરાવ કરવાની સત્તા નથી એવી રીતે જપ્ત થએલી મિલકત છોડાવવાને વારંબે એક તરફી ચૂરણ કરી અને જુદી હકીકત જાહેર કરી નામદાર હાઇ-

કોર્ટનો હુકમ મેળવ્યો પણ સરકારની અરજી ઉપરથી નામદાર હાઇકોર્ટે તે હુકમ રદ કર્યો—
જાગણા સરકારની અરજીના કામમાં જેગાળા રીપોર્ટ વા. ૯ પ્ર. ૩૪૨.

આ કલમમાં કહેલી છ માસની મુદતની અંદર ગુનેહગારની મિલકત વેચી શકાતી નથી અને તે મુદતની અંદર જે ગુનેહગાર હાજર થાય તો તે કારણથી જપ્ત થએલી મિલકત તેને પાછી મળી શકતી નથી. નાસી ગયેલા સખસના પાછા આવવા પછી મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ જે પ્રથમથી ન થયો હોય તો યદ્ય શક્ય જરૂરી અને જાહેરનામું કાઢવાનો હુકમ, કાઢવાનો હુકમ કાઢ્યા પહેલાં ગુનેહગાર ઈનસાફમાંથી ગયી જવાને નાસી ગયો છે એવો સં-
તોષકારક પુરાવો છે કે નહીં તે વિશે માહિતી આપી કરવાનું નિર્દેશિત છે.—અન્વયાર (અશ્વતાથ સરકારના કામમાં, ૫ આર. જે. પી. જે. ૧૪૨ અગ્રા. તા. ૧૮ અને ૧૮૬૫.

જે કોઈ માણસને તેને પકડવાને અને તેની મિલકત જપ્ત કરવા સાર કહેલી પ્રોસેસ ગેરશીરસ્તે છે એવો વાંધો લેવાનો હોય તો તેણે હાઈકોર્ટને અરજી કરવા પહેલાં એવી પ્રો-
સેસ કાઢનાર માહિતીને વારંટ બરાબર નથી એમ કારણુ યત્નારી પાતાની સાફ અને પોતાની મિલકત છોડવાને માટે અરજી આપવી નેહિત છે—સાચું વૈધિ. બીસેસરપરસાદ વાવ્યખુણાના પ્રાંતની હાઇકોર્ટના રીપોર્ટ. વા. ૨. પ્ર. ૪૪૧.

જે ભુલથી અથવા સરત ચુક્યાં તોફાનના સખસ હાજર થયા પહેલાં મિલકતનો વ્યવસ્થાધિકાર સરકારને મળ્યો એમ જાહેર કરવું ન હોય તો તે સખસ હાજર થયા પછી એવો હુકમ કરવાનો અધિકાર છે. છ માસના વખત જે આવ્યો છે તે ફક્ત વેચવાને સાફ છે. જે તોફાનનાર એ વરસની અંદર હાજર આવતો એનું કામ છે કે કોર્ટની કોસસની મે હરકત કરી નથી એમ તેણે સાબીત કરવું નેહિત છે.—બીસેસનાથ સરકાર વીકલી રીપોર્ટ ૩. પ્રૌ. ૬૩.

જપ્ત કરેલી ગી ૮૯. ૮૮ મી કલમના છેલ્લા પારેઆદ્ર પ્રમાણે જે સખસની મિલ-
કત પાછી આ- કત ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થાય અથવા થયો હોય તે સખસ પવા થાયત. જે કોર્ટના હુકમથી તે મિલકત જપ્ત કરી હોય તે કોર્ટની આગળ

જમીની તારીખથી એ વર્સમાં પોતાની મેજે હાજર થાય અથવા તેને પકડી ને આજુવામાં આવે, અને સદરહુ કોર્ટની ખાત્રી થાય એવી રીતે તે સાબીતી આપે કે પોતાની ઉપર વારંટ જરૂર નહીં એવા હેતુથી પોતે નાસી ગયો અથવા સંતાઇ ગયો નહો-
તો અને જાહેરનામાં લખેલી મુદતમાં હાજર થવાનું બની શકે એવી રીતે તે જાહેરના-
માની ખબર પોતાને મળેલી નહોતી. તો સદરહુ મિલકત અથવા જે તે વચ્ચે હોય તો તે વેચવાનું નક્કી ઉત્પન્ન, અથવા જે તે મિલકતનો ફક્ત થોડોક ભાગ વેચ્યો હોય તો તે વેચાણનું નક્કી ઉત્પન્ન તથા તે મિલકતનો બાકી રહેલો ભાગ, સદરહુ જમીને લાંબે થયેલો સખજો ખરચ તેમાંથી લીધા પછી તે સખસને સ્વાધીન કરેલો.

ટીકા—જ્યારે કોઇ માણસ આ કલમ પ્રમાણે હાજર થાય ત્યારે તેને પુછવું નેહિ-
ત છે કે તે નાહાશી ગયો હતો કે સંતાઈ ગયો હતો કે શી રીતે બન્યું હતું. એક કામ-
માં માહિતી આ કલમ પ્રમાણે પુછવું નહોતું તે કામમાં માહિતી સલાવવું કામ ગેરકા-
યદ છે એમ ઠરાવી શિક્ષા અને મિલકતનું વેચાણ રદ કર્યો.—શિવદયાળસિંગ ૧ વુ. રી. ૭૯

ઈનસાફમાંથી ગયી જવાને કોશીશ નથી કરી એવું યત્નાવવાના પુરાવાનો બોલો તો-
હમતદારને માથે છે. જે તેમ કરવાને તેણે યત્ન ન કર્યો હોય તો તેથી તેની મિલકત જ-
પ્ત કરી સરકારની ઇરાવવાને સાફ જે કે સને ૧૮૬૩ ના આક્ટ ૨૫ ની કલમ ૧૭૩ એ-
ટલે આ આક્ટની કલમ ૮૮માં કહેલા છ માસની અંદર અને તોફાનનારના હાજર થયા

પેહેલાં તો હોમતદારની મિલકત જમ કરી સરકારની ઠરાવવાનો હુકમ કાઢ્યો ન હોય તો પણ તે મિલકત સરકારની ઠરાવવાનો માળખેટને અધિકાર છે.—ગોસોનાથ સરકાર, ૭ વુ. રી. ૧૩. ધણા જડજ સાહેબોના ગતથી (નામદાર જરટીસ સીટનકારના ગત વિરુદ્ધ કોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે આ કલમ અને આ કલમની પ્રથમની કલમમાં એવા ઠરાવ નથી કે જે મિલકત જપ્ત થઈ હોય તે મિલકતપર ત્રાહિત સખસના હક વિશે માળખેટે તજવીજ કરવી. તે મિલકત વેચાણથી જોગ હકદારોના દાવાને હરકત નથી અને પોતાના હક સાબિત કરવાને તેઓ સદરહુ મિલકત ખરીદ કરનાર ઉપર દીવાની કોર્ટમાં દાવા લાવે.—નામદાર મહારાણી વિરુદ્ધ ચતુરાગ વીકલી રીપોર્ટ ૭. પ્ર. ૩૫. જે કાગ રીતસર ચાલવામાં આવ્યું હોય તો નાશી જનાર સખસ દાવો ન લાવી શકે.—ગાજોરીસીંગ, ૮ વુ રી. (દાવાની મુકદમા) ૨૦૭.

એક શાક્ષી જાહેરનામુ થયા પછી અને મિલકત જપ્ત થયા પછી હાજર ન થયો તેથી માળખેટે તેનો દંડ કર્યો. અપીલમાં સેસન જડજે તે હુકમ રદ કર્યો. એવા સખસની કે અપેલેન્ટ ઉપરના તોહમતનો જવાબ નાંધવો જોઈતો હતા અને તે પ્રમાણે નથી કર્યું તેથી તે હુકમ કાયદેસર નથી પણ નામદાર કલકત્તા હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે જડજે કાયદાનો ભુલ ભરેલો અર્થ કર્યો છે સખસ સાક્ષીનો જવાબ લેવો એમ ઠરાવવું તે તોહમતદાર હાજર થયો છે એની ગરોબર છે પણ આ કેસમાં તો જાને હાજર થયો નહોતો અને તેનો જવાબ દાખલ કરવામાં નહોતો આવ્યો તેથી તે શિક્ષાને પાત્ર થઈ શકતો નથી. વીકલી રીપોર્ટ ૨. પ્ર. ૪૫

જો કોઈ સખસ વિશે જાહેરનામુ થયું હોય તેનો ઈનસાફ જ્યારે સેસન કોર્ટે કે હાઈ કોર્ટે ન કર્યો હોય ત્યારે તેની મિલકત પાછી આપવી કે નહીં તે વિશેના ડિસ્ક્રીટના માળખેટે ઠરાવ કરવો જોઈએ.

જપ્ત કરેલા મિલકત માળખેટે જપ્ત કરવા જાહેરનામું કરવાનો હુકમ કરતાં પેહેલાં જાહેરનામું કરવા બાબત કાયદા પ્રમાણે હકીકત છે કે નહીં તે વિશે સાબીતીનો પુરાવો લેવો જોઈએ.—રાણી વિ. મદનમોહન પોદર. વીકલી રીપોર્ટ કી. ૩લીંગ ૩૪.

૬—પ્રેસેસ સખધી બીજી કાનુનો

સમનને જલ્દેશ ૬૦ જે બાબતમાં હાજર થયા સાફ જ્યુરર અથવા આસેસર બી-થવા તે શિવાય- જ કોઈપણ સખસની ઉપર સમન કાઢાડવાનો કોઈ કોર્ટને આ કાયદા બી વારંટ કાઢાડ પ્રમાણે અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ બાબતમાં તે કોર્ટ સદરહુ સખસને વા બાબત, * પકડવા સાફ; પોતાના કારણ લખીને, વારંટ કાઢાડવાને મુખત્યાર છે.

(અ) જે સદરહુ સમન કાઢાડતાં પેહેલાં. અથવા તે કાઢાડ્યા પછી પણ તે સખસ હાજર થાય તેને માટે મુકરર કરેલા વખત પેહેલાં, તે કોર્ટને એવું માનવાનું કારણ જણાય કે તે સખસ નાહાસી ગયો છે અથવા તે સમન નહીં માનેતો; અથવા

(બ) જે સદરહુ વખતે તે સખસ હાજર ન થાય અને તે સગત પ્રમાણે હાજર થવાનું તેનાથી ખની શકે એવે વખતે તે સમન યોગ્ય રીતે બજાવ્યાની સાબિતા થાય અને એ પ્રમાણે હાજર નહીં થયા બાબત કોઈ વ્યાજબી કારણ આપવામાં ન આવે તો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૬ ની કલમ ૧૪૮-૧૫૦- ૧૫૬-૩૫૨ ૩૫૫-૪૬૪ ને જલ્દે રચવામાં આવી છે.

સાહેબને હાજર થવાની ફરજ પાડ્યા વગર તે હાજર થશે નહીં એવું માળખેટને માનવાનું કારણ જણાય ત્યારેજ સાહેબને પકડવા માટે તેણે વારંટ કાઢવું જોઈએ. મોહશયદર એનરજીના કામમાં બંગાળી વીકલી રીપોર્ટ. વા. ૪. પ્ર. ૧

પ્રથમ સમન કયો હોય અને તે બીજા આવ્યા છતાં સમન કરેલો સખસ હાજર ન થાય ત્યારે સમનની બાબતમાં જરૂર કરી હતા એવું સાબીત થવું જોઈએ. અબદુલ રહમાનના કાગમાં વીકલી રીપોર્ટ ૭. પ્ર. ૩૭.

સાક્ષી ઉપર સમન અને વારંટ બંને એકજ વખત કાઢવાં એવો આ કલમનો હેતુ નથી એટલે કે સમન પણ કાઢવો અને વારંટ પણ સાથે ન કાઢવું એમ નથી. રાણી વિરૂદ્ધ અંદરસીખરરાય વીકલી રીપોર્ટ ૧૨ પ્ર. ૧૮

હાજર થવા સાથે ૯૧ જે સખસને હાજર થવા સાથે અથવા જે સખસને પકડવાસાથે ખતલેવાનો અધિકાર સમન અથવા વારંટ કાઢાડવાનો કોઈ પણ કોર્ટના પ્રમુખ અમલદારને અધિકાર હશે તે સખસ જ્યારે સદરહુ કોર્ટમાં હાજર હોય, ત્યારે સદરહુ અમલદાર તે સખસને તે કોર્ટમાં હાજર થવા સાથે જામીન સાથે અથવા જામીન વગર એક ખત કરી આપવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

હાજર થવા બાબત ૯૨ આ કાયદા પ્રમાણે લીધેલાં કોઈપણ ખત પ્રમાણે જે સખસ તના ખતનો કરી કોઈ કોર્ટની આગળ હાજર થવાને બંધાએલો હોય તે સખસ એ પ્ર-
ર તોડેથી પકડવા માણે હાજર ન થાય, ત્યારે સદરહુ કોર્ટનો પ્રમુખ અમલદાર વારંટ બાબત. કાઢાડીને સદરહુ સખસને પકડીને પોતાની આગળ રજુ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

આ બાબતમાં હોના ૯૩. સમન બાબત તથા વારંટ બાબત તથા તે કાઢાડવા બાબત કરાવે સમનોને તથા બાબત બાબત આ બાબત માં હોના કરાવે આ કાયદા પ્રમાણે ક-
તથા પકડવાના તથા હાડેલા હરએક સમનને તથા પકડવાનાં દરએક વારંટને, બની શકે તે-
રંટોને સામાન્ય ટલે સુધી, લાગુ પડશે.
રીતે લાગુ પાડ
બાબત.

બાબ ૭ મો.

દસ્તાવેજો તથા બીજા જંગમ મિલકત રજુ કરવાની જરૂર પાડવા સાથે

તથા ગેરબ્યાબગી રીતે કદ કચેલા સખસો સોદી કાઢાડવા

સાથે પ્રોસેસો બાબત.

અ—રજુ કરવા વિશે સમન.

દસ્તાવેજ અથવા ૯૪. જ્યારે કોઈપણ કોર્ટની, અથવા કલકત્તા અને મું
બીજા વસ્તુ રજુ શેહેરાની દ્વારા આદાર કોઈપણ જગ્યામાં જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ
કરવા વિશે સમન પોલીસ-થાણું હોય એવા કોઈપણ અમલદારની નજરમાં એમ આવે
કે આ કાયદા પ્રમાણે પોતે અથવા પોતાની આગળ કોઈપણ તપાસ
અથવા એકસી અથવા ધનનાદ અથવા બીજા કામ ચલાવવાનાં કારણ સાથે કોઈપણ દ-
સ્તાવેજ અથવા બીજા વસ્તુ રજુ કરવી જરૂરના છે અથવા યોગ્ય છે. ત્યારે જે શખસના ક-
બાબતમાં અથવા અખત્યારમાં સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજા વસ્તુ છે. ત્યારે એવું માનવામાં
આવે તે સખસે ફૂલાણી વખતે અને જગ્યાએ તે દસ્તાવેજ અથવા બીજા વસ્તુ હાજર થ-

ધને રજુ કરવી અથવા રજુ કરવી એવો તેને સમન ફરવાને સદરહુ કોરટ અથવા એવો તેને લખેલો હુકમ કરવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

જે સખસને ફક્ત કોઇ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાનું આ કલમ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે શખસ તે દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવા સાફ જાતે હાજર થવાને જદલે તે રજુ કરાવે તો તે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલ્યો છે એમ સમજવું.

સન ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૧૧૩ મી કલમોને અથવા ટપાલ ખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના હવાલામાં કોઇ કામળી, પોસ્ટકાર્ડ, તાર અથવા બીજો દસ્તાવેજ હોય તેને આ કલમ માંહુના કોઇપણ મજકુરથી બાધ થાય છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૬૫ ને જદલે રચવામાં આવી છે પહેલાં અને બીજો પેરેગ્રાફ નવા છે. ટપાલના કાગળો વિગેરે હાજર કરવા માટે જુઓ આ કાયદાની કલમ ૯૫

આ કલમના સખધમાં પુરાવાના આક્ટ ૭૨ ના ૧ લાની કલમ ૧૨૩-૧૨૪ જોવી. કાગળો તથાતા- ૯૫. જે કોઈપણ જુદા માલસેટના અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી મારે સખધી કેમ જુલેટના અથવા હાઇકોર્ટના અથવા સેસનકોર્ટના મત પ્રમાણે સદરહુ હવાલા માંહુનો કોઇપણ દસ્તાવેજ આ કાયદા પ્રમાણે કોઇપણ તપાસ, ચોકસી, ઈનસાફ અથવા બીજી કામ ચલાવવાના કારણ સાફ જોઈતો હોય. તો સદરહુ માલસેટ અથવા કોર્ટ ફરમાવે તેવા શખસને સદરહુ દસ્તાવેજ સ્વાધીન કરવાનું ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના, જેમ હોય તેમ, અધિકારીઓને ફરમાવવાને તે માલસેટ અથવા કોર્ટ મુખત્યાર છે.

જે બીજા કોઇપણ માલસેટના અથવા કોઇપણ પોલીસ-કમીશનરના અથવા પોલીસના કોમિશન ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના મત પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારનો કોઇ દસ્તાવેજ સદરહુ પ્રકારના કોમિશન કારણ સાફ જોઈતો હોય તો સદરહુ જુદા માલસેટનો, અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માલસેટનો અથવા કોર્ટનો હુકમ થતાં સુધી, સદરહુ દસ્તાવેજનો શોધ કરાવીને તે ગટકાવી સખવાનું ટપાલખાતાને અથવા તારખાતાને, જેમ હોય તેમ, ફરમાવવાને તે મુખત્યાર છે.

બી—કોડે લેવાનાં વારંદા બાબત.

કોડે લેવાનું વા- ૯૬. જે શખસને ૯૪ મી કલમ પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ કર્યો રંટ મારે જદાગત હોય અથવા કરવાનો અધિકાર હોય અથવા જે શખસને ૯૫ મી કલમનો અધિકાર છે. મના પેહેલાં પારેગ્રાફ પ્રમાણે ફરમાશ કરી હોય અથવા કરવાનો અધિકાર હોય તે શખસ સદરહુ સમનમાં અથવા ફરમાશમાં ફરમાવ્યા મુજબ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરશે નહીં એવું જાનવાનું કોઇ કોર્ટને કારણ હોય ત્યારે.

અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ ફરમાશ શખસના કબજામાં છે એવું કોર્ટના જાણવામાં ન હોય ત્યારે.

અથવા આ કાયદા પ્રમાણે કોઇપણ ચોકસી, ઇનસાફ અથવા બીજા કામની મત-

લગ સામાન્ય રીતે ઝડો લેવાથી અથવા જઈને જોવાથી સરસે એવું કોરટની નજરમાં આવે ત્યારે.

તે કોરટ ઝડો લેવાનું વારંટ કહાડવાને મુખત્યાર છે; અને જો શખસના નામનું સ-દરહુ વારંટ કમું હોય તે શખસ તે વારંટ મુજબ અને આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો મુજબ ઝડો લેવાને અથવા જઈને જોવાને મુખત્યાર છે.

ટપાલ પોતાના અથવા તાર પોતાના અધિકારીઓના હવાલામાં કોઈ દસ્તાવેજ હોય તે પાળત ઝડો લેવાનું વારંટ આપવાનો જુદા માહિત્વે અથવા ચોક્કસ પ્રેસિડેન્સી માહિત્વે શિવાય બીજા કોઈ માહિત્વે અને આ કલમ માંહેના કોઈપણ મંજૂર થી અધિકાર છે, એવું સમજવું નહીં.

વારંટની મર્યાદા ૯૭. ફક્ત ફલાણી જગાનોજ અથવા તેના ફલાણા ભાગનોજ ઝડો પાંધવાનો અધિકાર લેવો અથવા જઈને તે જોવો એમ કોરટ, જે પેતાને યોગ્ય લાગે તા, વારંટમાં લખી જણાવવાને મુખત્યાર છે; અને તે વારંટ પાળવાનું કામ જે શખસને સોંપ્યું હોય તે શખસ પછી ફક્ત સદરહુ પ્રમાણે લખેલી જગાનોજ અથવા ભાગનોજ ઝડો લેવો અથવા જઈને તે જોવો.

ફલાણા ધરમાં ૯૮. જે કોઈ જુદા માહિત્વે પેટા ટુકડી માહિત્વે, પ્રેસિડેન્સી ચોરીની મિલકત, માહિત્વે અથવા પેહેલા વરગના માહિત્વે ખચર મળ્યા ઉપરથી પનાવટના દસ્તા તથા તેની નજરમાં જરૂર જણાય તેવી ચોક્કસ કૃતિ પછી એવું મા-વેજ વિગેરે છે એ નવાનું કારણ હોય કે ફલાણી જગા ચોરીની મિલકત મુકવા સાથે અ-વોશક આવ્યો હોય તથા વેચવા માટે વાપરવામાં આવે છે.

ય તે ધરનો ઝડો

લેવા પાળત

અથવા પનાવટના દસ્તાવેજો, ખોટી મોહોરો, અથવા ખોટા સ્ટાંપ અથવા સિક્કા, અથવા ખોટા સિક્કા અથવા સ્ટાંપ પનાવવાના અથવા ખોટા દસ્તાવેજ પનાવવાનાં હાથ-યારો અથવા સામાન મુકવા અથવા વેચવા અથવા પનાવવા માટે વાપરવામાં આવે છે.

અથવા ફલાણી જગાએ કોઈપણ પનાવટના દસ્તાવેજો, ખોટી મોહોરો અથવા ખો-ટા સ્ટાંપ અથવા શિક્કા, અથવા ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ પનાવવા માટે અથવા ખોટા દસ્તાવેજ પનાવવા માટે વાપરવાનાં હાથિયારો અથવા સામાન રાખવામાં અથવા મુકવામાં આવ્યાં છે.

તે કાનસ્ટેબલનાં કરતાં ઊંચા દરજ્જાના કોઈપણ પોલીસ-અમલદારને તે પોતાના વા-રંટથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે અધિકાર આપવાને મુખત્યાર છે.

(અ) જેટલી મદદ જોઈએ તેટલી મદદ લઈને સદરહુ જગામાં પેસવાને, તથા

(બ) વારંટમાં લખેલી રીતે તે જગાનો ઝડો લેવાને, તથા

(ક) કોઈ મિલકત, દસ્તાવેજો, મોહોરો, સ્ટાંપ અથવા શિક્કા તે જગાએ જડે અને તે મિલકત ચોરીની છે અથવા ગેરકાયદેસર મેળવેલી છે અથવા તે દસ્તાવેજો પનાવટના છે અથવા તે મોહોરો ખોટી છે અથવા તે સ્ટાંપ અથવા શિક્કા ખોટા

ખનાવેલા છે એવો તેને શક આવે તો તે ગિલકતનો, દસ્તાવેજનો, મોહોરોનો, સ્ટાંપનો અથવા શિક્કાઓનો અને વળી સદરહુ પ્રકારનાં કાંઈપણ હથિયારોનો તથા સામાનનો કબજો લેવાનો, તથા

(૩) સદરહુ ગિલકત, દસ્તાવેજો, મોહોરો, સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામાન કોઈ માલખેટની આગળ લઈ જવાને, અથવા જ્યાં સુધી ગુન્હેગારને માલખેટની આગળ લઈ જવામાં આવ્યો ન હોય ત્યાં સુધી તેજ જગાએ સંભાળી રાખવાને અથવા કોઈ નિર્લેખ જગાએ તેની ખીજી રીતે વ્યવસ્થા કરવાને. તથા

(૪) સદરહુ પ્રકારની કોઈ ગિલકત ચોરેલી છે અથવા ખોજી રીતે ગેરકાયદેસર મેળવેલી છે. અથવા સદરહુ દસ્તાવેજો, મોહોરો, સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામાન ખોટો ખનાવેલો છે, અથવા સદરહુ હથિયારો અથવા સામાન ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ ખનાવવા માટે અથવા ખોટા દસ્તાવેજ માટે વાપરેલો છે અથવા વાપરવા માટે યોગ્યેલો છે. એવું જણાય છેતાં અથવા એવો શક લાવવાને વ્યાજની કારણ છતાં ફલાણા સખસે સદરહુ પ્રકારની ગિલકત, દસ્તાવેજો. મોહોરો, સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામાન મુકવામાં. વેચવામાં અથવા ખનાવવામાં અથવા રાખવામાં અંદરખાનથી ભાગ લીધેલો છે એવું જણાય તેવો જે સખસ સદરહુ જગાએ માનુષ પડે તે સખસને પેહોરામાં લેવાને તથા કોઈ માલખેટની આગળ લઈ જવાને.

ટીકા—ચોરીનો ગિલકત કોને કહેવો તે માટે જુઓ હીં. ફો. કા. ની કલમ ૪૧૦ આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૭૭ ને મળતી છે; તથાપિ પેહેલા બાગમાં “પ્રસીડેન્સી માલખેટ” એટલા શબ્દ નવા છે તથા રકમ (ક) માં “ગેરકાયદેસર મેળવેલી” એટલા શબ્દ વધેલા છે, અને રકમ (૩) અને રકમ (૪) તદન નવાં દાખલ કરેલાં છે. તે ધણી અગત્યની રકમ છે, ખોટા શિક્કા વગેરે પકડવામાં આવે પણ તેમાં સામીલ હોનાર સખસને પકડવામાં આવે નહીં તો પછી તેઓ છટકી જાય અને તેથી ઇનસાફીની નીષ્ફળતા થાય.

આ કલમ પ્રમાણે કાઢવાનાં વારંટના નમુના માટે જુઓ પરીશીષ્ટ ૫ નો નમુનો ૯ હકુમતની બહા • ૬૬. જે કોરટે ઝાડો લેવાનું વારંટ કહાડયું હોય તે કોરટની હકુમત-ર ઝાડો લેતાંજ ની સ્થાનિક સીમાની બાહાર કોઈપણ જગાએ તે વારંટ બખવતાં ડેલી વસ્તુઓની જે વસ્તુઓને માટે ઝાડો લેવામાં આવે તેમાંનો કોઈપણ વસ્તુઓ જડે, વ્યવસ્થા. ત્યારે સદરહુ વસ્તુઓ તેમજ આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઈરાવો મુજબ

તે વસ્તુઓની તદ્દયાર કરેલી ટીપ તાબડતાબ તે વારંટ કહાડનારી કોરટની આગળ લઈ જવા, પણ સદરહુ જગા તે કોરટ કરતાં જે માલખેટને તે જગામાં હકુમત હોય તે માલખેટની વધારે નજીક હોય તો, તે ટીપ અને તે વસ્તુઓ સદરહુ માલખેટની આગળ ત્રણ જગી અને જે વિરુદ્ધ પડતું પાકું કારણ ન હોય તો સદરહુ માલખેટ હકુમ કરાને ન ટીપ તથા વસ્તુઓ સદરહુ કોરટના પાસે લઈ જવાનો અધિકાર આપવો.

કુ—ગેરબાજબી રીતે કેદ કરેલા સખસોની શોધ કરવા બાબત.

ગ્રેન્થાનથી રી ૧૦૦ જે કોષપણુ પ્રેસિડેન્સી માલુએટને, અથવા પેટેલા વરગના તે કેદ કરેલા સ માલુએટને અથવા પેટા દુકાં માલુએટને એવું માનવાનું કારણ હોય ખસોને માટે આ કે કોષપણુ સખસને એવા રોને અટકાયતમાં રાખ્યો છે કે જ્યાં કનિને ડો લેવા બાબત. એ પ્રમાણે અટકાયતમાં રાખવાનું કૃત્ય ગુન્હો થાય છે તો આડો લેવા-

નું વારંટ કાઢાડવાને તે મુખ્યાર છે અને જે સખસના નામનું તે વારંટ કાઢાડવામાં આવે તે સખસને સદરહુ પ્રમાણે કેદ કરેલા સખસ માટે આડો લેવાનો અધિકાર છે; અને તે વારંટ મુજબ સદરહુ આડો લેવો અને જે તે સખસ જડે તો તેને કોષ માલુએટની આગળ તાબડોતોબ લઇ જવો; અને તે કામની હકાકત ઉપરથી યોગ્ય જણાય એવો હુકમ તે માલુએટ કરવો.

ટીકા—આ કલમ તદ્દન નવી છે, આ કલમની પુરી ખોટ હતી કોકોની સ્વતંત્રતાને કાયદાના બળથી બંધનમાં મૂકવા કાયદો દક આપે છે પણ તે સિવાય બીજે પ્રસંગે આવી સ્વતંત્રતા ઉપર બંધન મૂકવા કોષને અધિકાર નથી કેટલાક પુરૂષો પોતાની સ્ત્રી વગેરે પર ધાતકી થઇ આવેલો રસ્તો પકડે છે તેને અટકાયત આ કલમ છે.

૬—આડો લેવા સખધી સામાન્ય ઠરાવો.

આડો લેવાના વા ૧૦૧. ૪૩ મી, ૭૫ મી, ૭૭ મી, ૭૯ મી, ૮૨ મી, ૮૩ મી, અને રંટો કોના નામ ૮૪ મી કલમના ઠરાવો, જેટલે સુધી ગનો શકે તેટલે સુધી, ૯૬ મી, ના કરવા વિગેરે. ૯૮ મો અથવા ૧૦૦ મી કલમ પ્રમાણે કહાડેલા સધળા આડો લેવાના વારંટોને લાય છે એવું સમજવું.

બંધ કરેલી જ ૧૦૨. આ બાબત પ્રમાણે જે જગા આડો લેવાને અથવા જમને જો- ગા જે સખસોના વાને પાત્ર હોય તે જગા બંધ હોય ત્યારે જે સખસ તે જગામાં રહેતો હવાલામાં હોય તે હોય અથવા જે સખસના હવાલામાં તે જગા હોય તે સખસે વારંટ આગે આડો લેવા બળવનારા અમલદારની અથવા બીજા સખસની માગણી ઉપરથી તથા દેવો. વારંટ કર્યા ઉપરથી, તે અમલદારને અથવા બીજા સખસને તે જગાની અંદર જવા દેવો, તથા ત્યાં શોધ કરવો, જેમ સેહેલ પડે તેવા સધળા ધટતા ઉપાયો કરી દેવા.

ટીકા—આ કલમ ૨૬ થયેલા કાયદાની કલમ ૩૮૨, ૩૮૩, ૩૮૪ ને ગળતી છે જગ્યોને માલિક અથવા તેમાં રહેનારો સખસ વારંટ બળવનાર સખસને કાંઈ અડચણ કરે તો ઈ. પે. કો. ક. ૧૮૬ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થાય છે.

જે સદરહુ જગાની અંદર સદરહુ પ્રમાણે જવાદેવામાં ન આવે તો વારંટ બળવના- શ અમલદાર અથવા બીજા સખસ ૪૮ મી કલમના ઠરાવથી રોને ચાલવાને મુખત્યાર છે.

આડો લેવો તેસા ૧૦૩. આ બાબત પ્રમાણે આડો લેતા પેહેલા, આડો લેવા જગારા અ- હોદ્દોની સમક્ષ લેવો. મલદારે અથવા બીજા સખસે જે જગાનો આડો લેવો હોય તે જગા

જે લતામાં આવેલા હોય તે લતાનાં બે અથવા વધારે આગરદાર રહે- વાસીઓને આડો લેતી વખત હાજર રહેવા તથા તે જગા સાર બોલાવવા.

તે આડો તેઓની સમક્ષ લેવો, અને તે આડો લેતી વખતે જમ કરેલી સધળી ચીજો

ની તથા જે જે જગાએ તે ચીજો જડી હોય તે તે જગાઓની એક ટીપ સદરહુ અમલ-
દારે અથવા જાંજ સખસે તઈવાર કરવી અને તેની ઉપર સદરહુ સાહેદોએ સહી કરવી. પ-
છ આ કલમ પ્રમાણે લેવાનો ઝાડો જોનારા કોઇપણ સખસને કોરટ ખસુસ સમન કયો ન-
હી હોય તે તેને કોર્ટમાં સાહેદ દાખલ હાજર થવાનું ફરમાવતું નહીં.

ઝાડો લેવાની જગાનો ભોગવટો કરનારાને અથવા તેની તરફથી કોઈ
ગાનોભોગવટો કર સખસને દરએક પ્રસંગે ઝાડો લેવાનો હોય, ત્યારે હાજર રહેવા દેવો,
નારને હાજર રહે- અને સદરહુ ભોગવટો કરનારો અથવા સદરહુ સખસ કહે એટલે તેમે
વાનો અધિકાર છે. આ કલમ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી ટીપની એક નકલ સદરહુ સાહેદોની સ-
હી કરાવીને સ્થાપિત કરવી.

ઈ—પરચુરણ-

રજુકરેલો દસ્તાવે ૧૦૪. આ કાયદા પ્રમાણે પોતાની આગળ રજુ કરેલા હરકોઇ દસ્તા
જવિગરે અટકાવી વેજને અથવા બીજી વસ્તુને, યોગ્ય લાગે તો અટકાવી રાખવાને હરકોઇ
રાખાનો અધિકાર. કોરટ મુખત્યાર છે.

માછલોટ પોતાની ૧૦૫. જે જગાનો ઝાડો લેવા સાફ વારંટ કાઢાડવાનો પોતાને અ-
ની સગલ્લ ઝાડોયે ખત્યાર હોય તે જગાનો ઝાડો પોતાની સગલ્લ લેવાનું ફરમાવવા કોઈ મા-
વાનું ફરમાવવાને છલોટ મુખત્યાર છે.

ભાગ ૪ થો.

ગુન્દા અટકાવવા બાબત.

બાબ ૮ મો.

સુલેહ રાખવા સાફ તથા સારી રીતે ચલાવવા સાફ તારણ બાબત.

અ.—ગુન્દા કયા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સાફ તારણ.

ગુનોહ કયા ઉ ૧૦૬. બ્યારે હંગામો. હુમલો અથવા સુલેહનો બીજો ભંગ કરવાનું
પરથી સુલેહરા- અથવા તેમાં ગદદગારી કરવાનું, અથવા તેમ કરવાના સાફ ધરાદારથી હ-
ખવા સાફ તા ધિયારવાળા માણસોને એકાં કરવાનું અથવા કોઈની વિરુદ્ધ બીજા ઉપા-
રણ. ચો કરવાનું અથવા શરીરને અથવા મિલકતને નુકશાન કરવાનો ડર દે-

ખાડીને સાપરાધ ધમકી આપવાનું તહોગત જે સખસની ઉપર આવ્યું
હોય તે સખસની ઉપર કોઇ હાર્દકોઈની આગળ અથવા સેશન કોર્ટની આગળ અથવા પ્રે-
સિડેન્સી માછલોટ જલ્લા માછલોટની, પેટા હુકમો માછલોટની અથવા પેહલ્લા વરગના
માછલોટના કોરટની આગળ તે ગુન્દા કરે.

અને તે કોરટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સુલેહ રાખવા સાફ ખત કરીને આપવાનું
સદરહુ સખસને ફરમાવવાના જરૂર છે.

ત્યારે સદરહુ કોરટ તે સખસની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરતી વખતે ત્રણ વરસ કર-

તાં વત્તી ન હોય એવી જે મુદત તે કોરટ મુકરર કરવાનું યોગ્ય ધારે તે મુદત સુધી સુલેહ રાખવા સાફ જામીન સાથે કે વગર જામીને, તેની સ્થિતિને ઘટની રકમનું ખત કરી આપવાનો તે કોરટ તે સખસને હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

અપીલ ઉપરથી અથવા બીજી કોઈ રીતે જે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ થાય એ પ્રમાણે આપેલું ખત રદ થશે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૮૯-૪૯૦ ને બદલે રચવામાં આવી છે. છેલ્લો પારેઆદ નવો છે, તે રાણી વિ. ધીસાના કેસ ઉપરથી કરવામાં આવ્યો છે, (જુઓ) અ. હા. કો. રી. વા. ૭ પ્ર. ૩૭૬.

આ કલમમાં જે માજીસ્ટ્રેટો વગેરેને જમાન લેવા અધિકાર આપ્યો છે તે શિવાયના માજીસ્ટ્રેટોએ આવા જમાન લેવા માટે કેમ કરવું તે માટે જુઓ આગળ કલમ ૧૦૮.

આખરે નુકશાન કરવાના ધરાદારી સાપ્રાધ ધમકી આપવાનું કોઈ સખસપર તહોગત આવ્યું હોય તે સખસનો આ કલમમાં સમાવેશ થતો નથી.—પ્રીનસેપ.

આ કલમ પ્રમાણે સુલેહ રાખવા બાબતના ખતના નમુના માટે જુઓ પરિશિષ્ટ ૫, નો નમુનો ૧૦ મો.

હું તારી ઉપર ખોટાં તહોગત મુકીશ એવી સાપ્રાધ ધમકી આપી હોય અને તે કેસ સાબિત થયો હોય તો તેના સુલેહ રાખવાના જમાન લેવાય નહીં.—રાણી વિ. રાધુળા ઇન્ડિયન લા. રીપોર્ટ (અલ્હાબાદ) વા. ૨, પ્ર. ૩૫૧

એક કામમાં હિંદુસ્થાનના ફૅમ્લરી કાયદાની કલમ ૪૪૭ મુજબ સાપ્રાધ પ્રવેશનો ગુન્હો સાબિત થયાથી શિક્ષાની મુદત પૂરી થયે સારી ચાલના જમાન લેવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું તે વ્યાજબી ગણવામાં આવેલું છે કેમકે કેલે સુલેહનો ભંગ કરશે એવો તેનો ધરાદો જણાયો હતો—રાણી વિ. જીંદુખાન વીકલી રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૧૪.

બવિષ્યમાં સુલેહનો ભંગ કરશે એવો માત્ર સંભવ હોય તો તેટલા ઉપરથી આ કલમનો ઉપયોગ થઈ શકે નહીં. રાણી વિરુદ્ધ અગલ્લહક, વિકલી રીપોર્ટ ૨૦ પ્ર. ૫૭. પણ કલમ ૧૦૭ પ્રમાણે અગલ કરવો જોઈએ.

ડિસ્ક્રિટનો માજીસ્ટ્રેટ એપેલેટ કોરટનો અધિકાર ચલાવતો હોય ત્યારે પણ તે આ કલમ પ્રમાણેનો અધિકાર બજાવી શકે છે. કેસરે હિંદ વિ. કાલકાપ્રસાદ ઇન્ડિયન લા. રીપોર્ટ અલ્હાબાદ વા. ૪ પ્ર. ૨૧૨.

જામિનને બદલે નાણાની રકમ અથવા સરકારી નોટ મુકે તોપણ ચાલે જુઓ ક. ૫૧૩

ખ—બીજાં કામેમાં સુલેહ રાખવા સાફ તથા સારી રીતે ચાલવા સાફ તારણ.

બીજાં કામેમાં ૧૦૭ બ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને, જલ્લા માજીસ્ટ્રેટને પેટા સુલેહ રાખવા સાફ તુકડી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેટેલા વરગના માજીસ્ટ્રેટને એવી ખબર મળે તારણ.

કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ફલાણો સખસ સુલેહનો ભંગ કરશે એવો સંભવ છે. અથવા જોયો સુલેહનો ભંગ થયું કરીને થાય એવું કોઈ પણ ગેરબ્યાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે. અથવા સદરહુ હદમાં એવો કોઈ સખસ છે કે જે સદરહુ હદની બહાર હરકોઈ જગામાં સુલેહનો ભંગ અથવા ઉપર મુજબ કોઈ પણ ગેરબ્યાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, ત્યારે એક વરસ કરતાં વત્તો ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુકરર કરવાનું યોગ્ય ધારે તે મુદત સુધી સુલેહ રાખવા સાફ, જામીન સાથે કે વગર જામીને, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ સખસને શા સાફ ન કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે સખસને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—કોઈ સખસ માજીએ પાસે આવી અમુક સખસ મારી જીંદગીને જોખમ પહોંચાડશે એવી મને બીક છે એવું સોગંદ ખાઈ કહે તો એ ખચર વિશ્વાસ રાખવા લાયક ગણાય છે.—તારીનીકાંત લાહોરી. વીકલી રીપોટ ૮ પ્ર. ૭૯ તેજ ધોરણ ઉપર કીસતેદ્રો-રાય વી. રી. ૭ પ્ર. ૩૦

આવા કાગમાં પોલીસનો રીપોર્ટ કાયદાસર પુરાવ નથી એટલે કે માત્ર તેની ઉપરજ આધાર રાખી કાંઈ થઈ શકે નહીં—અમાયા ચોધરી વીરૂષ રાજેન્દ્ર કીશોર ચોધરી બેંગાળા રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૧૪૮ તેમજ વીકલી રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૫૫.

એક સખસના ધરની જોડે બીજો સખસ નવું ધર પાંધે તેનાં નેવાં એ ધર પુર થયે તેના પાડોસીના ધર ઉપર પડે તેમ છે અને તેથી તે વખતે સુલેહનો ભંગ થાય એવું ગણી તે ધર પાંધનાર સખસને માજીએ ધર પાંધતો અટકાવી શકતો નથી—કાશીચંદર-દાસ વીરૂષ હરકીસોરદાસ બેંગાળા રીપોર્ટ વા. ૧૦ પ્ર. ૪૪૧

આ કલમ પ્રમાણે માજીએ કામ ચલાવતો હોય તે વખતે તોહોમતદારની રૂબરૂ આ-પેલા પુરાવાનો ઉપયોગ ન કરતાં આગળના ફોજદારી ઇનસાફ વખતે પડેલા પુરાવાનો ઉપયોગ કરવાને પુરાવાના સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૩૩ ઉપરથી તેને અધિકાર મળતો નથી રાણી વીરૂષ પોસેનોચંદર ગોસામી અને બીબા વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૩૬.

જે ખચર ઉપરથી સુલેહ રાખવાના જાગીન માગવામાં આવ્યા હોય તે ખચર ખોટી માલુમ પડે તો પછી માજીએ કાંઈ હુકમ કરવો ન જોઈએ—જે આધાર ઉપરથી સખસ કર્યો હોય તે આધારથી તદ્દન જુદોજ આધાર જાણીને લેવાનો જાણાય તો તે જામીન શા માટે ન લેવા તેનું કારણ બતાવવા પક્ષકારને વખત આપવો જોઈએ—રામકીસન અચારજી ચોધરી વીકલી રીપોર્ટ ૨૧ પ્ર. ૬

કાયદા પ્રમાણે જે પુરાવ લેવો જોઈએ તે લીધા વગર માજીએ હુકમ કર્યો હોય તે ખામી વિશે જે સખસને હુકમ કર્યો હોય તે સખસે ચુપકી પકડી હોય અથવા તે ખાખત વીશે કાંઈ જાહેર કરવા ગફલત કરી હોય અથવા એવી ખાગીની તકરાર લાવવા તે સખસે હક ઉઠાવી લીધો હોય તો તે ખામી દુર થઈ શકતી નથી—હરીરામ લીખનના કામમાં મું ખાઈ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૧ પ્ર. ૧૭૦

૧૦૭ મી કલમ ૧૦૮ ૧૦૭ મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો જે માજીએટને અ-પ્રમાણે ચલાવતો ધિકાર ન હોય તે માજીએટને અથવા સેસન કોર્ટને અથવા હાઇ કોર્ટને, જે માજીએટ વગેરે એવું માનવાનું કારણ હોય કે ફલાણો સખસ સુલેહનો ભંગ અથવા રેને અધિકાર નહો જેથી સુલેહનો ભંગ થયું કરીને થાય એવું કાંઈ ગેરવ્યાજની કામ કર થ તેણે કેમ કરવું. શે એવો સંભવ છે. અને સદરહુ સખસને પેહેરામાં અટકાવી રાખ્યા વગર બીજી રીતે તે સુલેહના ભંગનો અટકાવ થઈ શકવાનો નથી. ત્યારે (જે તે સખસ પેહેરામાં અથવા કોર્ટની આગળ આવી ચુક્યા ન હોય તો) તેને પકડવા માટે વારંટ કહાડવાનો, તથા ૧૦૭ મી કલમ પ્રમાણે તે મુકદમાની તજવીજ કરવાનો જે માજીએટને અધિકાર હોય તેની આગળ તે સખસને મોકલવાનો, સદરહુ માજીએટને અથવા કોર્ટને અખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે જે માજીએટની આગળ કાંઈ સખસને મોકલ્યો હોય તે માજીએટ આ કાયદામાં આગળ કહેલી ચોકસી પુરી થતાં સુધી પોતાની નજરમાં આવે તો તે સખ-સને અટકાવી રાખવાને મુખત્યાર છે.

ભટકનારાઓતથા ૧૦૯ જ્યારે જ્યારે કોષ પ્રેસિડેન્સી માલસ્ટ્રેટને, જીલ્લા માલસ્ટ્રેટને સકવાળાસખસો પેટા તુકડી માલસ્ટ્રેટને અથવા પેહેલા વર્ગના માલસ્ટ્રેટને એવી ખખર પાસેથી સારી રીતે મળે—
ચાલવા સાર તાર
બુલેવાળાખત).

(અ) કે કોઈપણ સખસ સદરહુ માલસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં પોતાની હા-
જરી છુપાવવાને પુર્વે પાય કરે છે અને સદરહુ સખસ કાંઈ ગુન્હો કરવાના હે-
તુથી આવ્યા ઉપાયો કરે છે એવું માનવાનું કારણ છે, અથવા

(બ) કે સદરહુ હદમાં એવો કોષ સખસ છે કે જેની પાસે ગુજરાનનું કાંઈ પણ
સાધન હેખતું નથી, અથવા જે પોતાને વિશે કાંઈ ખાત્રી લાયક હકીકત કહી
શકતો નથી.

ત્યારે ત્યારે છ મહીના કરતાં વત્તી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માલસ્ટ્રેટ મુકરર
કરવાનું દુરસ્ત ધારે તે મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સાર, જમીનો સાથે એક ખત કરી આપ-
વાનો હુકમ સદરહુ સખસને શા સાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે સ-
ખસને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માલસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.
ગુન્હો કરવાની ટેવ ૧૧૦ જ્યારે કોષ પ્રેસિડેન્સી માલસ્ટ્રેટને જીલ્લા માલસ્ટ્રેટને, પેટા તુ-
હોય તેવા ગુન્હોના કડી માલસ્ટ્રેટને અથવા પેહેલા વર્ગના જે માલસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે
શા પાસેથી સારી આ બાબત વિશેષે કરીને અવિધાર આપ્યો હોય તે માલસ્ટ્રેટને એવી
રીતે ચાલવાસાર ખખર મળે કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ફલાણા સખસને અ-
તારણુ (લેવા બા- પહરણુ કરવાની, ઘર ફોડવાની અથવા ચોરી કરવાની ટેવ છે, અથવા
ખત.) ફલાણી મિલકત ચોરીની છે એમ જાણીને તે ચોરીની મિલકત લેવાની
ટેવ છે, અથવા તે સખસને જગરાઈયા કહડાવવાની ટેવ છે, અથવા
જખરાઈથી કહડાવવા સાર કોષ સખસને હાની કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની ટેવ છે અથ-
વા ભય ઉત્પન્ન કરવાની કોશિસ કરવાની ટેવ છે.

ત્યારે ત્રણ વર્ષ કરતાં વત્તી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માલસ્ટ્રેટ મુકરર કરવાનું
દુરસ્ત ધારે તે મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સાર, જમીનો સાથે, એક ખત કરી આપ-
વાનો હુકમ સદરહુ સખસને શા સાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે સ-
ખસને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે ફરમાવવાને સદરહુ માલસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

દીક્ષ—આ કલમ સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૦૫ ૫૦૬ ને બદલે રચવામાં
આવી છે. ગુન્હો કરવાની ટેવ હોય તેવા સખસને પાસેથી સારી ચાલના જમાન લેવા માટે
બુએ આ કાયદાના પરીશીષ્ટ ૫ નો નમુનો ૧૧ મો.

પુરાવો લીધા વગર આ કલમ પ્રમાણે હુકમ થઈ શકે નહીં—રાણી વિ. બુધીયા વ-
લ્લે ગુરાયા વગેરે. મુ. હા. કો. તા. ૧૫ મી ડિસેમ્બર સને ૧૮૭૦, રાણી. વિરુદ્ધ બદલા, અ-
લ્લાબાદ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૪૫૫.

એક વરસ સુધી સારી રીતે ચાલવા માટે પાંચ હજાર રૂપીઆના ચાર જમાન એટલે
કે વીસ હજાર રૂપીઆના જમાન આપવા અને તે જમાન ન આપે તો બે મહીના આ-
સાન કેદ અને બાકાના દસ મહીના સખત કેદ રહેવાને ફરમાવવામાં આવ્યું. તે મેરબાજબી

માણવામાં આવ્યું છે—અખીકાપ્રસાદના કામમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧ પ્ર. ૨૬૮ એક માણસ સારો આગરવાળો નથી, તે તેની પાસેથી સારી ચાલના જમાન માગવાનું પુરતું કારણ નથી—કાલાચંદ્રદાસ ઇ. લા. રી. (કલકત્તા) વા. ૬ પ્ર. ૧૪

એક માણસે કેદી ઉપર ઈ. પેનલકોર્ટની કલમ ૪૪૮ પ્રમાણેના ગુન્હો સાબિત કરાવી સજાનો ઠરાવ કર્યો તેમાં એવું ઠરાવ્યું કે “સજાનો અગત્ય થઈ રહે ત્યારે એક વરસના સારી ચાલના જમાન લેવા માટે તેને કોર્ટ આગળ મળવો.” આ હુકમ રદ કરવામાં આવ્યો—રાણી. વિ. કીઆલ જાણુજી મુંબઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૩૯

જે સખસેના જમાન માગવા હોય તે સખસ ઉપર આગળ માત્ર સુલેહનો ભંગ કરવાના ગુન્હા સાબિત થયા હોય તે કારણ; તેના આ કલમ પ્રમાણે જમાન લેવા પુરતા નથી અથવા એ માણસની આખર એના હોય કે તે ન્હાના ન્હાના જખરાઈથી કઢાવવાના ગુન્હા કરનારની ટોળીનો ઉપરનો છે તો એ કારણ નથી તેના જમાન લેવા પૂરતાં નથી.—રાણી. વિ. ઘોસરીલાલ અદલાખાદ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૧૧૭.

કેટલી કેટલી રકમના કેટલા કેટલા જમાન આપવા તે જેના જમાન લેવા હોય તેને જણાવવું જોઈએ એવા જમાનો. જેના જમાન થયા હોય તેની સારી ચાલે ચાલવા માટે જમાન એવા છે તે માટે જમાન આગ ત્યારે જેટલી રકમના જમાન થયા હોય તેટલી રકમ કોર્ટમાં અનાગત મુદતના જમાન એવા નથી.—રાણી વિ. શીવજી અદલાખાદ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૨૫

યુરોપીયનમટક ૧૧૧. જે કામમાં રાણીનો વીડાયતો રધવતની તખવીજ સને ૧૮૭૪ નારા સખધી વિ ના યુરોપીયન વેચન્સી આકટ પ્રમાણે થઈ શકતી હોય તે કામોમાં તે શેષ ઠરાવ. રધવતને ૧૦૯ મી તથા ૧૧૦ મી કલમના ઠરાવો લાયુ નથી.

ટીકા—આ કલમ રદ થયેના કામનાની કલમ ૫૧૭ ને બદલે ઘડવામાં આવી છે. જે કામોમાં રાણીનો વીડાયતો રધવતને સને ૧૮૭૪ નો યુરોપીયન વેચન્સી આકટ લાયુ હોય તથા કામને ઉપરની કલમ ૧૦૯ અને ૧૧૦ ના ઠરાવ લાયુ પડતા નથી એવું આ કલમ કહે છે. એ યુરોપીયન વેચન્સી આકટ સને ૧૮૭૪ નો આકટ ૯ મો છે. એ આકટો રાણીનો વિલાયતી રધવત પાસેથી સારો ચાલના જમાન લેવા હોય ત્યારે શું કરવું જોઈએ તે બતાવેલું છે.

હુકમ કરવા તથા ૧૧૨. જ્યારે ૧૦૭ મી, ૧૦૮ મી અથવા ૧૧૦ મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારા કોઈ માણસે તે સદરહુ કલમ પ્રમાણે કારણ બતાવવાનું

કોઈપણ સખસને ફરગાવવાની જરૂર લાગે, ત્યારે તેણે એક લેખી હુકમ કરીને તેમાં જે ખજર મળી હોય તેનો સાર, તથા કેટલા રકમનું ખત કરી આપવું તે; તથા કેટલી મુદત સુધી તે અગત્યમાં રહેશે તે તથા જમાન (જોઈતા હોયતો) કેટલા, કેવા પ્રકારના, અને કયા વર્ગના જમાન જોઈયે તે જણાવવું.

ટીકા—એક માણસે એવા હુકમ કર્યો કે તમારા ઘરથી એક માણસ દુર રહેતો ન હોય તેવા કોઈ આગરદાર ત્રાદીત સખસને જમાન આપો. હકીકત ઉપરથી એવું માલમ પડ્યું કે એક માઈલનો હદમાં એવા કેઈ આગરદાર માણસ નહી હતો. જેથી હાઈકોર્ટે એ એક માઈલની જાખન રદ કરી—નારાયણ સુમુખીના કામમાં વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૩૭

આગળ એક કેમમાં આવું હતું છે કે આ કલમના ઠરાવ પ્રમાણે માણસે જમાન આપવાનો જે હુકમ કર્યો હોય તે રદ કરવા તેનો અર્થકાર છે.—આર્નલ્ડ કુંવર વિરહ સુનીત કુંવર વીકલી રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૪૦.

આ કલમ પ્રમાણે વીરહ કારણ બતાવવાનો હુકમ લખ્યા વગર એકદમ જામીન

આમવા હુકમ કરવો તે ગેરવ્યાજબી છે એવું ઠરાવ્યું છે.—રાણી. વિરૂદ્ધ મુની કુળી
આદેશાનું હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વાંચે પ્ર૦ ૧૮૬ નથા રાણી વિરૂદ્ધ હદ્દ વા. ૩ પ્ર. ૨.

જે સખસ કોર્ટ ૧૧૩. જે સખસની બાબતમાં સદરહુ હુકમ કર્યો હોય તે સખસ જો
માં હાજર હોય તે કોર્ટમાં હાજર હોય, તો તે હુકમ તેને વાંચી સંભળાવવો. અથવા તે
ની બાબતમાં કેમ કહે તો, તે હુકમનો સાર તેને સમજાવવો.
કરવું.

જે સખસ સદરહુ ૧૧૪. જે સદરહુ સખસ કોર્ટમાં હાજર ન હોય, તો માજીસ્ટ્રેટ સ-
રહુ પ્રમાણે હાજર મન કઢાડીને તે સખસને કોર્ટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવું, અ-
ન હોય તેની બા- થવા બ્યારે સદરહુ સખસ પહેરામાં હોય ત્યારે માજીસ્ટ્રેટ વારંટ કઢાડીને
બતમાં સમન આ જે અમલદારના પહેરામાં તે સખસ હોય તેને એવું ફરમાવવું કે એને
થવા વારંટ (કહા કોર્ટની આગળ આણો.
ડવા બાબત.)

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, બ્યારે કોર્ટ પોલીસ અમલદારના રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા
બીજી ખબર ઉપરથી (તે રીપોર્ટનો અથવા ખબરનો સાર માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં લખવો) સ-
દરહુ માજીસ્ટ્રેટને એવું જણાય કે સુવેદનો ભંગ થવાની ઝીંક રાખવાનું કારણ છે, અને
સદરહુ સખસને તુરત પકડવા વગર બીજી રીતે તે સુવેદના ભંગનો અટકાવ થઈ શકશે
નહીં, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તેને પકડવા સારૂ ગમે તે વખતે વારંટ કઢાડવાને મુખત્યાર છે.

૧૧૨ મી કલમ ૧૧૫. ૧૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કહાડેલા દરેક સમન અથવા વારંટ-
પ્રમાણે કરેલા હુક ની સાથે ૧૧૨ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમની એક નકલ મોકલવી,
મની નકલ સમન અને જે સખસને સદરહુ સમન પોહિયાડવામાં આવે અથવા જે સ-
અથવા વારંટની ખસને સદરહુ વારંટ પ્રમાણે પકડવામાં આવે તે સખસને તે સમન
સાથે મોકલવી. પોહિયાડનારા અથવા તે વારંટ બાબતનારા અમલદારે સદરહુ નકલ આપવી.

જાતે હાજર થ- ૧૧૬. સુવેદ રાખવા સારૂ ખત કરી આપવાનો હુકમ શા સારૂ નહીં
વાનું માફ કરવા- કરવો જોઈએ તેનું કારણ જતાવવા માટે જે સખસને ફરમાવ્યું હોય તે-
નો અધિકાર. ને જો માજીસ્ટ્રેટને પુરતું કારણ જણાય તો જાતે હાજર થવાનું માફ ક-
રવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. તથા કોઈ પક્ષીર મારફતે હાજર
થવાની પરવાનગી આપવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

ખબર ખરી છે ૧૧૭. જે સખસ કોર્ટમાં હાજર હોય તે સખસને ૧૧૨ મી કલમ
કે નહીં તે વિશે પ્રમાણે કરેલા હુકમ ૧૧૩ મી કલમ પ્રમાણે વાંચી સંભળાવ્યો હોય અ-
ચોક્કસી. થવા સમજાવ્યો હોય અથવા કોઈ પણ સખસ ૧૧૪ મી કલમ પ્રમાણે
કહાડેલા સમનની રૂબરૂ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થાય, અથવા
તે કલમ પ્રમાણે કહાડેલા વારંટની બાબતથી કરીને તેને માજીસ્ટ્રેટની આગળ આણ્યો હોય
ત્યારે જે ખબરને આધારે પોતે આદ્યો તે ખબર ખરી કે નહીં તે વિશે માજીસ્ટ્રેટ ચોક્કસી
કરવી, અને જે જાસ્તી પુરાવાની જરૂર જણાય તે લેવો.

બ્યારે સદરહુ હુકમમાં સુવેદ રાખવા સારૂ તારણ માગ્યું હોય, ત્યારે સમનના મુક-
દમાં ખતસાફ ચલાવવા સારૂ આ કાયદામાં આગળ જે રીત કહી છે તે રીતે, ખતી શકે
તેટલે સુધી, સદરહુ ચોક્કસી કરવી; અને બ્યારે સદરહુ હુકમમાં સારી રીતે ચલાવવા સારૂ

તારણુ માગ્યું હોય, ત્યારે વારંટના મુકદ્દમામાં ઇનસાફ ચલાવવા સારૂ આ કાયદામાં આગળ જે રીત કહી છે તે રીતે, બની શકે તેટલે સુધી, સદરહુ ચોક્સી કરવી, પણ એમાં તો હોમતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી.

આ કલમના કારણુ સારૂ, કોઇ સખસને ગુન્હો કરવાની ટેવ છે એ વાત (તેની) સાધારણુ લૈ કિક સખંધી પુરાવો આપીને અથવા બીજી કોઇ રીતે સાબીત કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—જેમના જમાન લેવા હોય તેમની વિરૂદ્ધ જેઓ ગુનાની આપવા આવે તેઓનો ઉક્ત નપાસણી કરવા દેવો જોઇએ—રાણી વિરૂદ્ધ શંકર અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૪૦૬

એક પક્ષકાર તરફથી જે સાહેદો આપવાના હોય તેઓને હાજર કરવા માટે માજીસ્ટ્રેટ મદદ કરવી જોઇએ—રાણી વિરૂદ્ધ ચેતર્સીંગ વીક્સીરીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૭૦

તોહોમતદાર સુલેહનો ભંગ કરવાનો છે એવા સંભવ ઉપરથી તેના જમાન લેવાય નહીં પુરાવા ઉપરથી જો તેમ દેખાય તો જમાન લેવાય—રાણી. વિરૂદ્ધ અમદુલ હક ૨૦ વી. રી. પ્ર. ૫૭ ગોશીન લાહોર પ્રસાદપુરી. વિ. પુલ્કપત રાયતપુરી ૨૪ વી. રી. પ્ર. ૩૦ વિરૂદ્ધ હેમચંદ્ર ચૌધરી. બેં. લા. રી. વા. ૪ પ્ર. ૪૬ સરકાર વિરૂદ્ધ બીહારીલાલ અજવાસી બેં. લા. રી. વા. ૪ પ્ર. ૪૬

તોહોમતદાર સુલેહનો ભંગ કરશે એવું સાબીત કરવાનો બોજો ખચર આપનારની ઉપર છે. રાણી વિ. નરસિંહસીંગ અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૪૩૧

જે પુરાવા જોઇએ તે કાયદાસર પુરાવા જોઇએ. કોઇ તાગાનો માજીસ્ટ્રેટ એક રીપોર્ટ કરે તો એટલાજ ઉપરથી જમાન લેવાનો હુકમ થઇ શકે નહીં—રાણી. વિ. જયજીભ લીંગજી મુળંદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૬ પ્ર. ૧૬૨

તાગાના માજીસ્ટ્રેટના રીપોર્ટ ઉપરથી જમાન નહીં આપવાનું કાયદાસર નિર્ણયવાના સખસ કાઢવા હરકત નથી—રાણી. વિ. દલપતરામ પ્રેમાભાઇ મુ. હા. રી. વા. ૫ પ્ર. ૧૦૫

તારણુ આપવા ૧૧૮ જે સખસની બાબતમાં સદરહુ ચોક્સી કરવી હોય તે સખસે નો હુકમ. સુલેહ રાખવા સારૂ અથવા સારી રીતે ચાલવા સારૂ, જેમ હોય તેમ જમીન સાથે કે વગર જમીને ખત કરી આપવું જરૂરનું છે એવું જો

સદરહુ ચોક્સી ઉપરથી સાબીત થાય તો માજીસ્ટ્રેટ તે મુજબ હુકમ કરે.

પણ એવું કરાવ્યું છે.—

ચહેલુ—કે. ૧૧૨ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમમાં જે પ્રકારનું, જે રકમનું અથવા જે મુદતનું તારણુ કહ્યું હોય તેમાં ગુના પ્રકારનું અથવા વત્તી રકમનું અથવા વત્તી મુદત સુધીનું તારણુ આપવાનો કોઇપણ સખસને હુકમ કરવો નહીં.

બીજી—દરેક ખતની રકમ તે કામની હકીકત ઉપર ધટનું ધ્યાન આપીને મુકરર કરવી અને તે અતીશે ભારે હોવી નહીં જોઇએ.

ત્રીજી—જે સખસ સખંધી ચોક્સી કરવામાં આવે તે સખસ સગીર હોય ત્યારે ફક્ત તેના જમીનોએજ ખત કરી આપવું.

જે સખસની વિ ૧૧૮. જે સખસની બાબતમાં ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે ચોક્સી કરી રહ્યો ખચર આપ હોય તે સખસે, સુલેહ રાખવા સારૂ અથવા સારી રીતે ચાલવા સારૂ, વામાં આવી હોય જેમ હોય તેમ, ખત કરી આપવું જરૂરનું છે, એવું સદરહુ ચોક્સી તેને છોડી મુકવા ઉપરથી સાબીત ન થાય, તો તે માજીસ્ટ્રેટ ફક્તમાં તેની મતલબની

ખાળત. નોંધ કરવી, અને જે સદરહુ સખસને ફક્ત તે ચોકસીના કારણે સાફજ પેઢરામાં રાખેલો હોય તો તેને છુટો કરવો અથવા જે સદરહુ સખસને પેઢરામાં રાખેલો નહીં હોય તો તેને છોડી મુકવો.

કુ—તારણ આપવાનો હુકમ કર્યા પછી સઘળી બાબતમાં કામ

ચલાવવા બાબત.

જે મુદત સુધી ૧૨૦. જે સખસની બાબતમાં ૧૦૬ ઠી અથવા ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે તારણ જોઈતું હોય તારણ આપવાનો હુકમ કર્યો હોય, તે સખસની ઉપર, સદરહુ હુકમ કય તે મુદતની સયો હોય તે વખતે, જે કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, અથવા કેદની રખાત. શિક્ષા લે જોગવતો હોય, તો તે મુદત સુધી સદરહુ તારણ માગ્યું હોય તે મુદત સદરહુ શિક્ષાનો હુકમની મુદત પુરી થયેથી સર થવી જોઈએ.

બીજાં કામેમાં સદરહુ મુદત તે હુકમની તારીખે સર થવી જોઈએ.

ખતમાં શું શું ૧૨૧ જે ખત સદરહુ પ્રકારના કોઈ સખસે કરી આપવાનું હોય તે લખવું. ખતમાં પ્રસંગ પ્રમાણે. સુલેહ રાખવી અથવા સારી રીતે ચાલવું એ પ્રમાણે તે સખસને ખાંધી લેવો, અને સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત હોય તો કેદની શિક્ષા કરવા લાયક કાંઈપણ ચુન્હો કરવાથી અથવા કરવાની કોશિશ કરવાથી અથવા કરવામાં મદદગારી કરવાથી, પછી તે ચુન્હો ગમે તે ઠેકાણે જતે, તે ખતની સરત તુટી એવું સમજવું.

જમીનો નાકબુલ ૧૨૨ સારી રીતે ચાલવા સાફ આ બાબત પ્રમાણે આપવા માંડેલો કરવાનો અધિકાર. કોઈ પણ જમીન ના લાયક સખસ છે એ સખસ ઉપરથી તેને ના કબુલ કરવાનો અધિકાર માજરત્રેટને છે, પણ તે માજરત્રેટ તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં લખવાં.

તારણ ન આપે ૧૨૩. ૧૦૬ ઠી અથવા ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે તારણ આપવાનો જે તો કેદ. સખસને હુકમ કર્યો હોય તે સખસ, જે મુદત સુધી સદરહુ તારણ આપવાનું હોય તે મુદત જે તારીખે શરૂ થતાં હોય તે તારીખે અથવા તે પેઢરાં જે સદરહુ તારણ ન આપે તો, આનીજ હેઠળ લખેલા પ્રસંગ ખાસ કરીને. સદરહુ મુદત પુરી થતાં સુધી, તે સખસને તુરંગમાં મોકલવો અથવા તે અગાઉથીજ કેદમાં હોય તો તેને કેદમાં અટકાવી રાખવો, એ પ્રમાણે તુરંગમાં મોકલવો અથવા અટકાવી રાખવો એ તે તારણ માગવાનો હુકમ કરનારી કોરટને અથવા માજરત્રેટને અથવા જે તુરંગમાં સદરહુ પ્રમાણે હુકમ કરેલા સખસને અટકાવા રાખ્યો હોય તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને સદરહુ મુદતની અંદર તે તારણ આપે ત્યાં સુધી તેને તુરંગમાં મોકલવો જોઈએ, અથવા કેદમાં અટકાવી રાખવો જોઈએ.

હાઇકોર્ટની અ- બ્યારે એક વરસ કરતાં વતી મુદત સુધી તારણ આપવાનો સદરહુ થવા સેશન કોર્ટ સખસને કોઈ માજરત્રેટ હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે જે સદરહુ સખસ ઉપર નીઆગળ ક્યારે ફરિયા મુજબ તારણ ન આપે તો તે માજરત્રેટ વારંટ કહાડીને એવું ફરિયામ રજુ કરવું. માર્વેનું કે સેશન કોર્ટનો હુકમ થતાં સુધી, અથવા સદરહુ માજરત્રેટ પ્રે-

સિડેન્સી માછલેટ હોય તો. હાઇકોર્ટનો હુકમ થતાં સુધી, તે સખસને તુરંગમાં અટકાવી રાખવો, અને જની શકે તેટલી તાકીદે, તે કામ સદરહુ કોર્ટની આગળ રજુ કરવું.

સદરહુ કોર્ટ તે કામ તપાસીને અને કાંઈ પણ વધારે ખચ અથવા પુરાવો પોતાને જરૂરનો લાગે તે માર્ગોને તે કામમાં પોતે દુરસ્ત ધારે તેવો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે તારણ નહીં આપવા બાબત કોઈ પણ સખસને કેદ કર્યો હોય તો તે કેદની મુદત ત્રણ વરસ કરતાં વધી હોવી નહીં જોઈએ.

કેદનો પ્રકાર. સુલેહ રાખવા સાર તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ આસાન હોવી જોઈએ.

સારી રીતે ચાલવા સાર તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ દરેક કામમાં કોર્ટ અથવા માછલેટ ફરમાવે તે પ્રમાણે સખત મજુરી સાથે અથવા આસન થઈ શકે.

તારણ નહીં આપવા ૧૨૪. જ્યારે જ્યારે જલ્દા માછલેટનો અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી મા-પવા બાબત કેદ જરૂરનો એવો મત હોય કે આ બાબત પ્રમાણે તારણ નહીં આપવા રેલા સખસને છુટા બાબત કેદ કરેલા કોઈપણ સખસને છુટો કરવાથી લોકને અથવા કોઈ કરવાનો અધિકાર. પણ બીજા સખસને જોખમ પોહોંચશે નહીં, ત્યારે ત્યારે તે સદરહુ સખસને છુટો કરવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે; પછી તે સખસને કેદ કરવાનો હુકમ તેણે પોતે કરેલો હોય કે પોતાના હાથ ઉપર જે અમલદાર હોય તેણે કરેલો હોય કે કોઈ તાબામાં હોના માછલેટ કરેલો હોય તોપણ.

જ્યારે જ્યારે જલ્દા માછલેટનો અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માછલેટનો એવો મત હોય કે આ બાબત પ્રમાણે તારણ નહીં આપવા બાબત સેશન કોર્ટના અથવા હાઇકોર્ટના હુકમ પ્રમાણે કેદ કરેલા કોઈ પણ સખસને સદરહુ જોખમ વગર છુટો કરી શકાય એવું છે, ત્યારે ત્યારે સદરહુ માછલેટ, પ્રસંગ પ્રમાણે, સેશન કોર્ટના અથવા હાઇકોર્ટના હુકમ સાથે તે કામનો તુરત રીપોર્ટ કરવો. અને સદરહુ કોર્ટ દુરસ્ત ધારે તો તે સદરહુ સખસને છુટો કરવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

સુલેહ રાખવા ૧૨૫. જલ્દા માછલેટ પોતાના જલ્દામાંની જે કોર્ટ પોતાની કો-બાબત કોઈ પણ રીતથી અદલત દરજ્જાની ન હોય તેવી કોઈ કોર્ટના હુકમથી સુલેહ રાખત રદ કરવાનો ખાસ સાર જે ખાસ આ બાબત પ્રમાણે કરી આપ્યું હોય તે ખાસ જલ્દા માછલેટનો કારણો સાથે ગમે તે વખતે રદ કરવાને મુખત્યાર છે. તે કારણો જલ્દા અધિકાર. રમાં લખવાં.

જામીનોતો છુટ ૧૨૬. કોઈ પણ સખસની સુલેહ ભરેલી અથવા સારી આજ માટે કારણ. બીજો જે સખસ જામીન થયો હોય તે સખસ કોઈ પ્રેસીડેન્સી માછલેટની. જલ્દા માછલેટની. પેટાટુકડી માછલેટની અથવા પેલેલા વર્ગના માછલેટની હુકમની સ્થાનિક હદમાં આ બાબત પ્રમાણે કરી આપેલું હરકોઈ ખાસ રદ કરવા બાબતની અરજી ગમે તે વખતે સદરહુ માછલેટને કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ અરજી થયા બાદથી તે માછલેટ પોતાને દુરસ્ત લાગે તે પ્રમાણે પોતાનો સખસ અથવા વારંટ કાઢાડીને જે સખસને માટે સદરહુ જામીન બંધાએલો હોય તે સખસ

ને પોતાની આગળ હાજર થવાનું અથવા આજીવાનું ફરમાવવું.

જ્યારે તે માલ્ટ્રેટની આગળ સદરહુ સખસ હાજર થાય અથવા તેને આપ્યો હોય ત્યારે સદરહુ માલ્ટ્રેટે તે ખત રદ કરવું, અને તે ખતની મુદતના બાકી રહેલા ભાગને માટે અસલ તારખના જેવાજ પ્રકારનું નવું તારખ આપવાનો સદરહુ સખસને હુકમ કરવો. સદરહુ પ્રકારનો દરએક હુકમ ૧૨૧ મી, ૧૨૨ મી, ૧૨૩ મી, અને ૧૨૪, કલમનાં કારણ સાથે, પ્રસંગ પ્રમાણે ૧૦૬ ઠી, અથવા ૧૧૮ મી, કલમ મુજબ કરેલો હુકમ છે એવું સમજવું.

બાબ ૬ મો.

કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીઓ.

માલ્ટ્રેટના અ ૧૨૭. કોઇ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને, અથવા જેથી લોકની સુલેહમાં થવા પોલીસઅમ ગડગડ થવાનો સંભવ હોય એવા પાંચ અથવા વધારે સખસોની મંડલદારના હુકમ ઉ બીને, વીખરાઇ જવાનો હુકમ કરવાને કોઇપણ માલ્ટ્રેટ અથવા જે પરથી મંડળીએ અમલદારના હવાલામાં કોઇ પોલીસથાણું હોય તે અમલદાર મુખ-વીખરાઇ જવું. ત્યાર છે; અને એવો હુકમ થએથી તે હુકમ મુજબ વીખરાઇ જવાની તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીના અંગભુતોની ફરજ છે.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબાઇ એ શહેરોમાં પોલીસને લાયુ છે.

વિખરી નાખવા ૧૨૮. એ પ્રમાણે હુકમ કર્યા ઉપરથી સદરહુ પ્રકારની કોઈ મંડળી સાથે જિન લસ્કરી વિખરાઈ નહીં જશે અથવા એ પ્રમાણે હુકમ કર્યા વગર વિખરાઈ નહીં જશે જખરી કરવા બા-તો તેના વર્તણુક ઉપરથી વિખરાઈ નહીં જવાનો તેનો નિશ્ચય જણાય તો હર-ખત. કોઇ માલ્ટ્રેટ અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઇ પોલીસથાણું હોય તે અમલદાર, પછાતે ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોની અંદર કે બાહાર હોય તોપણ સદરહુ મંડળીને જખરીથી વિખરી નાંખવાને મુખત્યાર છે, અને સદરહુ મંડળી વિખરી નાંખવાના કારણસાથે, અને જરૂર હોય તો, સદરહુ મંડળી વીખરી નાંખવાને અથવા તે મંડળીના માણસોને કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે તે માણસોને પકડવા તથા કેદ કરવા સાથે મલોકામાઆઝમાના લસ્કરમાંના અમલદાર અથવા સીપાઈ નહીં હોય તેવા અથવા ૧૮૬૯ ના હિંદુસ્તાનના વાલન્ટીયરોના આક્ટ પ્રમાણે નોંધેલા વાલન્ટીયર નહીં હોય અને તેવા તરીકે કામ કરતો ન હોય એવા કોઇપણ મરદ માણસની મદદ માગવાને મુખત્યાર છે.

લસ્કરી જખરીક ૧૨૯. જે સદરહુ પ્રકારની કોઇ મંડળી બીજી રીતે વિખરી નખાતી રવા બાળત. નહીં હોય, અને લોકોની સહીસલામતી રાખવા સાથે તે મંડળી વીખરી નાખવાની જરૂર હોય, તો જિંયામાં જિંયા દરજ્જાનો જે માલ્ટ્રેટ હાજર હોય તેને તે મંડળી લસ્કરી જખરીથી વિખરી નખાવવાનો અખત્યાર છે.

લસ્કરના જે કમાં ૧૩૦. જ્યારે કોઇ માલ્ટ્રેટ સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ મંડળી લ-ડીંગ આફિસરને સ્કરી જખરીથી વિખરી નાખવાનો નિશ્ચય કરે, ત્યારે મલોકામાઆઝ-મંડળીવિખરીના માના લસ્કરમાં હરકોઇ સિપાઇઓની અથવા ૧૮૬૯ ના હિંદુસ્તાનના અવાનુ માલ્ટ્રેટ વાલન્ટીયરોના આક્ટ પ્રમાણે નોંધેલા હરકોઇ વાલન્ટીયરોની, કમાંડ જે ટેકરમાબુદોય તે કોઇ સનદી અથવા બીનસનદી અમલદારની પાસે હોય તે અમલદારને

કર્મીડીંગઆફીસ સદરહુ મંડળી તેવી જખરીથી વિખરી નાખવાનુ, તથા પોતે ફર-
રતુ કામ. માવે તેવા, અથવા તે મંડળી વિખરી નાખવાને, અથવા કાષ્ઠા પ્રમાણે
શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે જેમને પકડી અટકાવી રાખવાની જરૂર
હોય તેવા, તે મંડળીના માણસોને પકડી અટકાવી રાખવાનું, ફરમાવવા-
ને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારના દરએક અમલદારે પોતાને દુરસ્ત લાગે એવી રીતે સદરહુ હુકમ પ્ર-
માણે ચાલવું; પણ તેમ કરવામાં તેણે તે મંડળી વિખરી તો નાખવીજ તથા સદરહુ મા-
ણસોને પકડીને અટકાવી તો રાખવાજ, પણ તેમ કરવામાં જેટલી ઓછી જખરી થાય, તે-
ટલી ઓછી જખરી કરવી. અને જનમાસને જેટલું ઓછું નુકશાન થાય તેટલું ઓછું નુ-
કશાન કરવું.

મંડળી વિખરી ૧૩૧. જ્યારે સદરહુ પ્રકારની કોઇ પણ મંડળીથી લોકોની સહીસ-
નાખવાનો કમીશ લામતીને ઉઘાડી રીતે ઘોકા પોહ્યાંચતો હોય, અને કોઇ માજીસ્ટ્રેટને
ન્ડ(સનંદી) લશ્ક જણાવી શકાતું નહીં હોય, ત્યારે મલ્લીકામાઆઝમાના લશ્કરના હરકોઇ
રી અમલદારોનો કમીશન્ડ (સનંદી) અમલદારને સદરહુ મંડળી લશ્કરી જખરીથી વિખરી
અધિકાર. નાખવાનો અધિકારછે, તથા સદરહુ મંડળી વિખરી નાખવા માટે અથ-
વા કાષ્ઠા પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે તે મંડળીના હરકોઇ

માણસોને પકડીને કેદ કરવાનો તેને અધિકાર છે; પણ જ્યારે આ કલમ પ્રમાણે તે ચાલ-
તો હોય તેવામાં કોઈ માજીસ્ટ્રેટને તે બાબતની હકીકત જણાવવાની તક મળી આવે તો
તેણે તેમ કરવું અને ત્યાર પછી પોતે સદરહુ પ્રમાણે કરવાનું જરૂરી રાખવું કે નહીં તે બા-
બત તેણે માજીસ્ટ્રેટના હુકમ પ્રમાણે ચાલવું.

આ બાબ પ્રમા ૧૩૨. આબાબ પ્રમાણે કરેલાં કામો છે એવું કહેવામાં આવતું હોય તેવાં
જે કરેલાં કામ કોઇપણ કામ બાબત કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ, લશ્કરી અમલદાર, પોલીસ
બાબત ફરિયાદમાં અમલદાર. સિપાઇ અથવા વાલન્ટીયરની ઉપર કોઇપણ ફરિયાદ, જખરનર
ડવાવિરૂદ્ધચાવ. જનરલ ઇનકાઉન્સિલની મંજુરી વગર, કોઇપણ ફાજદારી કોર્ટમાં ગાં-
ડવી નહીં; તથા.

બ(અ) આ. બાબ પ્રમાણે શુધ્ધબુધિયો ચાલનારા કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ
અમલદારે;

(બ) ૧૩૧ મી કલમ પ્રમાણે શુધ્ધબુધિયો ચાલનારા કોઇપણ અમલદારે;

(ક) ૧૨૮ મી અથવા ૧૩૦ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ હુકમ મુજબ શુધ્ધબુધિયો હર-
કોઈ કામ કરનારા કોઈ પણ સખસે, અને

(ડ) લશ્કરી કાષ્ઠા પ્રમાણે જે હુકમ માનવાને પોતે બંધાએલો હોય તે હુકમને
તાબે થઇને કોઈપણ કામ કરનારા કોઈ હલકા દરજ્જાના અમલદારે અથવા સિપાઇએ. અથ-
વા વાલન્ટીયરે.

તે ઉપરથી કાંઇ ગુન્હો કર્યો છે એવું સમજવું નહીં.

• બાબ ૧૦ મો.

લોકાપકારક કૃત્યો.

અપકારક વસ્તુ ૧૩૩. જ્યારે જ્યારે કોઇ રિપોર્ટ અથવા બીજી બગર મળ્યાંઉપરથી

ખશેડના બાબત તથા પોતે દુરંત ધારે એવો પુરાવો (જો જોઇતો હોય તો) લીધા ઉપર-
શરતી હુકમ. થી કાંઈ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટના અથવા પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટના અથવા
પેહલા વરગના જે માજિસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબતનો અધિ-
કાર આપ્યો હશે તે માજિસ્ટ્રેટના વિચારમાં એમ આવે કે,

ફલાણો રસ્તો અથવા નદી અથવા કાંસ લોકો કાયદેસર વાપરે છે અથવા લોકોને
કાયદેસર વાપરવાનો અધિકાર છે તે રસ્તામાંથી અથવા નદીમાંથી અથવા કાંસમાંથી અથવા
ફલાણી સારવજનિક જગામાંથી ફલાણી કાયદા વિરૂધ્ધ અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખ-
શેડની જોઈએ, અથવા

ફલાણો વેપાર અથવા ધંધો, અથવા ફલાણો માલ અથવા વેપારની જાણસ રાખવી
એ લોકોની તનદુરસ્તીને અથવા શરીર સુખને નુકશાનકારક હોવાના સંજયથી તે વેપાર
અથવા ધંધો બંધ કરી નાખવો જોઈએ અથવા ખસેડવો જોઈએ અથવા તે બાબત મના
કરવી જોઈએ અથવા તે માલ અથવા વેપારની જાણસ રાખવાનું બંધ કરી નાખવું જોઈએ
અથવા ખસેડવું જોઈએ અથવા તે બાબત મના કરવી જોઈએ, અથવા

ફલાણી ઇમારત બાંધવાથી અથવા ફલાણા પદારથની વ્યવસ્થા થયાથી આગ લાગ-
વાનો અથવા અવાજ થઇને કુટવાનો સંભવ છે માટે તે અટકાવવી જોઈએ, અથવા બંધ
કરવી જોઈએ; અથવા.

ફલાણી ઇમારત એવી હાલતમાં છે કે તે પડશે અને તેથી પડોશમાં રહેનારા અ-
થવા ધંધો ચલાવનારા લોકોને અથવા પાસે થઇને આવનાર જનાર લોકોને નુકશાન થશે
એવો સંભવ છે, અને તેટલા માટે તેને ખશેડનાની અથવા તેની મરામત કરવાની અથવા
તેને ટેકો આપવાની જરૂર છે.

અથવા સદરહુ પ્રકારના ફલાણા રસ્તા પાસેના અથવા ફલાણી સારવજનિક જગા
પાસેનાં ફલાણાં તળાવની અથવા કુવાની અથવા ખાડાના આશપાસ વાડ અથવા પાળ એ-
વી રીતે બાંધી લેવી જોઈએ કે પછી તેથી લોકોને કાંઈ હાનિ ઉત્પન્ન થાય નહીં,—

ત્યારે ત્યારે જે સખસ તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કરતો હોય, અથવા તે
વેપાર કે ધંધો ચલાવતો હોય અથવા તે માલ કે વેપારની જાણસ રાખતો હોય, અથવા
તે ઇમારતનો, પદાર્થનો, તળાવનો, કુવાનો, અથવા ખાડાનો માલીક અથવા કબજેદાર હોય
અથવા તે ઉપર અજબત્યાર ચલાવનાર હોય તે સખસની ઉપર એક શરતી હુકમ મોકલ-
વાને તે માજિસ્ટ્રેટ સુખત્યાર છે તે હુકમમાં તે સખસને એમ ફરમાવવું કે આ હુકમમાં
કરાવેલી આટલી મુદતમાં તમે:—

તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કાઢાડી નાખજો; અથવા

તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરજો અથવા ખસેડજો; અથવા

તે માલ અથવા વેપારની જાણસ ખસેડજો; અથવા

તે ઇમારત બાંધવો નહીં અથવા બાંધાવવો બંધ રાખજો; અથવા

તે ખસેડી લઈ જજો અથવા તેની મરામત કરજો અથવા તેને ટેકો આપજો; અથવા

તે પદાર્થની વ્યવસ્થામાં ફેરફાર કરજો; અથવા •

તે તળાવને અથવા કુવાને અથવા ખાડાને વાડ અથવા પાળ બાંધી લેજો. (આટલી
બાબતોમાંથી પ્રસંગે હોય તે બાબત હુકમમાં લખવી.)

અને તેમાં બીજું એમ ફરમાવવું કે અગર તમે એ પ્રમાણે ન કરો તો આ હુ-
કમથી હસવેલી ફલાણી વખતે તથા જગાએ તમે અમારા આગળ અથવા કોઈ પેઢલા
અથવા બીજા વર્ગના માણસોની આગળ હાજર થજો, અને આ કાયદામાં આગળ હરા-
વેલી ફલાણી રીતે તે હુકમ રદ કરાવવાની અથવા બદલાવવાની દરખાસ્ત કરજો.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માણસને યોગ્ય રીતે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ વિશે કોઈ
પણ દિવાની કોર્ટમાં તકરાર ઉઠાવવી નહીં.

ખુલાસો—“સાર્વજનિક જગા” આ શબ્દોમાં સરકારની માલ મિલકતનો તથા છા-
વણીની જગાનો અને લોકોની તનદુરસ્તી ઠીક રાખવા સાડ અને તેઓની ગમતને સાડ જે
જગા છુટી રાખેલી હોય તે જગાનો પણ સમાવેશ થાય છે.

દીકા—આ કલમ ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૨૧ ને મળતી છે પણ તેમાં
ધણા અગત્યના સુધારા થયા છે.

આ કલમ પ્રમાણે અપકારક વસ્તુ ખસેડવા બાબતનો હુકમ કરવા માટેના નમુના માટે
જુઓ પરીશીષ્ટ ૫ નો નમુનો ૧૬ મો.

જે લોકાપકારક કૃત્ય ખસેડવા દરખાસ્ત કરવામાં આવી હોય તે લોકાપકારક કૃત્ય ધ-
ણા વરસથી છે એવો બચાવ આપી શકે નહીં રાણી વિરૂદ્ધ કોશ. આર્થ. પ્ર. ૯૫૭ કલક-
તાના પરાનો મ્યુનિસિપાલ કમિશનર વિ. ગદમદઆલી બેગાળા રીપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૪૯૯

સરીયાગ રસ્તો પહોળો અને મોટો હોય તેને કોઈ હમેશને માટે સાંકડો કરવાની તજ-
વીજ કરે તો તે લોકાપકારક કૃત્ય કહેવાય રાણી વિરૂદ્ધ યુનાઇટેડકીંગડમ ઇલેક્ટ્રીક ટેલીગ્રાફ
કંપની, આર્થ. પ્ર. ૯૬૭

અમુક જગો સ્મશાન તરીકે વપરાય નહીં એવી અરજ માણસોને થઇ શકે નહીં
તેમ તે મંજુર પણ કરી શકે નહીં ગદાધર કાગીલા વિ. બૈદનાથ જગા. ૨૨ વી. રી. પ્ર. ૬

જે ખાકમાં ફરીયાદી પોતાનો કચરો પુલો નાખતો હોય તો તે માટે માણસોની
કાંઇ થઈ શકે નહીં—ફરીયાદીએ દીવાની દાદે પહોંચવું જોઈએ—શામદાસ. વિ. બોલાદાસ
વીકલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૩૨૪

આ કલમનો ઉપયોગ કરવા માટે માણસો પાસે જે સખસે ફરીયાદ કરી હોય તેમ-
ની ઉપર કાંઈ નુકશાનોની ફરીયાદ માંડી શકાય નહીં પણ માણસોને જે ખર્ચ આપી હોય
તે દૂધથી આપેલી હોય અથવા સામાન્યગણે કાંઈ ઈજા કરવા આપી હોય તો એવી નુક-
શાનીની ફરીયાદ આપી શકે ચીંતાગાની બાપુ. વિ. દીગંજ ચીંતર, બે. વા. ૨ પ્ર. ૧૫

આ અને આગળની બીજી કલમો પ્રમાણે કામ ચલાવવામાં કાંઈ કાયદાની ભૂલ થઇ
હોય તો હાઇકોર્ટ તે જોઇ શકે છે. ગણપતપરસાદ બીનસોબારાની કામમાં મુજબ હા-
ઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૯ પ્ર. ૧૬૦

હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૨૬૮ મુજબ કોઈ સખસ ઉપર લોકાપકારક
કૃત્યના ગુનાની ફરીયાદી થઇ હોય તે કામ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ મના બાબ ૩૯
એટલે હાલના કાયદાનો બાબ ૧૧ મુજબ પ્રથમ કામ ચાલેલું નથી એવા સખસથી સદર-
હુ ફરીયાદી ગેરકાયદે ગણાય નહીં. સુખલાલ અને બીજા મુજબ હાઇકોર્ટ સપ્ટેમ્બર તા. ૧૦
૧૭ સને ૧૮૯૯

કોઈ સખસના ઘરમાં થઇ રાજગારી ઉપર જવાનો રસ્તો હોય તે ખાનગી રસ્તો માણ-
સોને ઉઘડાવવાને સતા નથી સખસ તે ખાનગી રસ્તો રાજગારી નથી તે કામ દીવાની કોર્ટ
લાયક છે; જંકીનાથ ભટ્ટાચાર્ય, વીકલી રીપોર્ટ ૨ પ્ર. ૩૬.

જે તળાવ ફક્ત જળાશય હોય તે તળાવને અકસમાત બનાવ અટકાવવાને ફક્ત વાડ
કરવાનોજ હુકમ માણસોની કરી શકે પણ જો તે અર્ધો સુકાવેલો એક ખાડો હોય અને તેમાં

લોકો પુ'ને નાખતા હોય અને તેથી લોકાપકારક કૃત્ય થતુ હોય તે બીજો ઉપાય ન હોય તે. ગાજીસ્ત્રેટ તે ખાડો પુરાવી નાખવાને હુકમ કરવાને સત્તાવાન છે, બિસ્તોચંદ અકબતી. વી-કક્ષી રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૨૭.

હુકમ પહોંચાડ ૧૩૪ ને સખસની ઉપર સદરહુ હુકમ ક્યો હોય તે સખસને, બની વા અથવા જાહેર શકે તો આ કાયદામાં સમન બળવવા સાર કરાવેલી રીતે, તે હુકમ કરવા બાબત. પોહોચાડવો.

જો સદરહુ હુકમ એ પ્રમાણે પોહોચાડી શકાતો ન હોય તો, સ્થાનીક સરકાર કાનુન કરીને ફરમાવે તે રીતે જાહેરનામુ પ્રસિદ્ધ કરીને તે હુકમ જાહેર કરવો તથા તેની ખાતર તે સખસને પોહોચાડવા માટે સૌથી લાયક હોય એવી જગ્યાપર અથવા જગ્યાઓપર તેની નકલ ચોહોડવી.

૧૩૫ ને સખસની ઉપર સદરહુ હુકમ ક્યો હોય તેણે—

જે સખસને હુકમ (અ) તે હુકમમાં લખેલી મુદતમાં તે હુકમથી ફરમાવેલું કામ ક્યો હોય તેણે તે કરવું અથવા. હુકમ માનવો.

અથવા કારણ (બ) સદરહુ હુકમ પ્રમાણે હાજર થવું અને તેની વિરૂધ્ધ કારણ બતાવવું અથવા બતાવવું અથવા તે હુકમ બ્યાબગી તથા યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ધન-જ્યુરી માગવી. સાફ કરવાને એક જ્યુરી મુકરર કરવા સાર, જે ગાજીસ્ત્રેટ તે હુકમ ક્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટને અરજી કરવી.

ટીકા—અમુક રસ્તે જવાના મારગપત્ની અડચણ દુર કરવી અને એવો હુકમ કેમ ન કરવો તેનું કારણ બતાવવું એવો ગાજીસ્ત્રેટ આ કામનો હુકમ ક્યો હતો. જે માજીસપર આરોપ હતો તે માજીસે અરજી કર્યા ઉપરથી તે માજીસ્ત્રેટ જુના ક્રિમીનલ પ્રેસીજર કોડની કલમ ૫૨૩ એટલે આ કલમ ૧૩૫ પ્રમાણે પંચ નિમ્યા.

તેમાં કરાવવામાં આવ્યું કે માજીસ્ત્રેટ પેહેલાં જે હુકમ ક્યો હતો તે જરાબર અને યોગ્ય હતો કીંવા નહીં? અને તેને નિર્ણય કરવા માટે ખરેખર રીતે અમુક જમીનમાંથી જવા આવવાના રસ્તાનો ટુટો ખરેખર છે કીંવા નહીં? એ વાતની ચોક્કસી કરવા વિશે માજીસ્ત્રેટ તે પંચને કહેવું જોઈતું હતું. કલકત્તા હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨૧ પ્ર. ૧૪ તા. ૩૦ માર્ચ ૧૮૭૪

આ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવામાં પંચના આશામી નિમવા તે માજીસ્ત્રેટ પોતે પોતાની મરજી પ્રમાણેના નિમવા અને માજીસ્ત્રેટનો હુકમ કાયમ કરવામાં જે વિરૂધ્ધ પક્ષ-કારનું હિત છે તે પક્ષકારે પસંદ કરેલાને માજીસ્ત્રેટ નિમવો નહીં.

આ કામમાં વિરૂધ્ધ પક્ષકારે નિમેજા પંચ માજીસ્ત્રેટ નિમ્યા દતા સળગ તે માજીસ્ત્રેટનો પંચ નિમવા યદ્વતનો હુકમ હાઇકોર્ટ જુના ક્રિમીનલ પ્રેસીજર કોડની કલમ ૨૯૭ના આધારે તપાસણી કોર્ટ તરીકે રદ કર્યો. કારણ તેણે કરીને કામમાંના ગુણ દોષને બાધ આ-વ્યો છે. સળગ આ કામ ચલાવવાના કામમાં મોટી મુદ્દાની ચુક છે એવો હાઇકોર્ટનો અભિપ્રાય હતો. કલકત્તા તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪ વા. ૨૧ પ્ર. ૪૩

તેમ નહીં કરવા ૧૩૬. ૧૩૫ મી કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સદરહુ સખસ સદરહુ નું ફળ.

કામ ન કરે અથવા હાજર થઇને કારણ ન બતાવે અથવા જ્યુરી મુ-કરર કરવા સાર અરજી ન કરે, તો તે બાબત હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૮૮ મી કલમમાં ફરમાવેલા શિક્ષાને તે પાત થશે, અને તે હુકમ નિઃસંકેત કરવામાં આવશે.

ટીકા—એ કેસમાં એવું ઠર્યું હતું કે નિમેલી મુદત વીતી ગયા પછી પણ એ હુકમ નહીં આપવાનું કામ ચલાવવું શરૂ કર્યો પહેલાં કાંઈ કારણ બતાવવામાં આવે તો માલુમેટ કારણ સાંભળવાં જોઈએ. બોસ્તોઅંદર ચક્રવર્તીના કામમાં વી. સી. ૧૦ પ્ર. ૨૭. તે કારણ બતાવે ૧૩૭. જો તે સખસ હાજર થાય અને તે હુકમની વિરૂધ્ધ કારણ વચાને હાજર થા બતાવે, તો માલુમેટ તે બાબતમાં પુરાવો લેવો. બધારે કેમ ઠરવું.

જો માલુમેટની એવી ખાત્રી થાય કે તે હુકમ બ્યાજખી તથા ચોગ્ય નથી. તો તે બાબતમાં આગળ કામ ચલાવવું નહીં.

જો તે માલુમેટની એવી ખાત્રી ન થાય તો તે હુકમ નિઃસંકેત કરવો.

ટીકા—આ કલમમાં પુરાવો લેવા માલુમેટ ઉપર જે ફરજ નાખી છે તે પ્રમાણે તેએ એ પુરાવો લેવો જોઈએ એવું આ કલમના ઠરાવથી દેખાય છે અને એવું ઠર્યું પણ છે, નીમાઈચરણ દેવા વિરૂધ્ધ કાળીનાય રકોથ વો. રો. ૨૬ પ્ર. ૭

સરીયામ રસ્તા ઉપરથી કાંઈ અડચણ દુર કરવા માટે કાંઈ માલુમેટ પાસે કાંઈ ફરીયાદ કરવામાં આવી હોય ત્યારે સદરહુ રસ્તો સરીયામ છે એવું માલુમેટે પ્રથમ તપાસવું જોઈએ એ તપાસમાં રસ્તો ગજકુર સરીયામ છે એવું જણાય તો તે બાબતનું કામ આગળ ચલાવવા તેનો અધિકાર છે જો તે રસ્તો ગજકુર સરીયામ નથી એવું તેને એ તપાસને અંતે જણાય તો એ કામ આગળ ચલાવવા તેનો અધિકાર નથી અને તેથી અડચણ દુર કરવા તેનો હુકમ અમલમાં લાવવો નહીં જોઈએ. બચ્ચારામ ભટ્ટાચારજી વોકત્રી રીપોર્ટ ૧૫. પ્ર. ૬૭

તે સખસ જ્યુ ૧૩૮. જ્યુરી મુકરર કરવા સાથે ૧૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અરજી આરી માગે બધારે કે વે એટલે માલુમેટે,—
મ કરવું.

(અ) તુરત એક જ્યુરી મુકરર કરવી તેમાં પાંચ સખસો કરતાં ઓછા નહીં હોય તેવી વિષમ સંખ્યા હોવી જોઈએ અને તેનો પ્રમુખ તથા બાકીના સભાસદો માંહેના અડધા સભાસદોએ માલુમેટે મુકરર કરવા, અને બીજા સભાસદો તે અરજી દારે મુકરર કરવા.

(બ) સદરહુ પ્રમુખને તથા સભાસદોને માલુમેટ દુરસ્ત ધારે તેવી જગાએ તથા વખતે હાજર થવા સાથે સમન કરવા; અને

(ક) તેમણે પોતાનો ઠરાવ કેટલી મુદતમાં આપવો તે મુદત મુકરર કરવી.

ટીકા—આ કલમ સતે ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૨૩ ના બીજા પારીચાદ કલમ ૫૨૪ ના પહેલા પારેચાદને મળતી છે. જ્યુરી રચવા બાબત માલુમેટે જે હુકમ કરવો તેના નમુના માટે જ્યુઓ પારિશિષ્ટ ૫ નો નમુનો ૧૭ મો.

નીમેલી મુદતમાં જ્યુરી પોતાનો નીવેડો લાવે નહીં તો તે નીવેડો રદ બાતલ છે. જો મુદત વધારી હોય તો તે મુદતમાં નીવેડો આવવો જોઈએ પણ તે મુદતમાં નીવેડો આપવામાં ન આવે તો તે નીવેડો રદ છે. દીનોનાય ચક્રવર્તી વિરૂધ્ધ હરગોવીંદ પાલ વી-કલી રીપોર્ટ ૧૬ પ્ર. ૨૩

જ્યુરીઓમાંથી એક જુરરે પોતાનો રીપોર્ટ માલુમેટને મોકલ્યો ન હોય તે કારણથી બીજી જુરી ભરવાની અથવા બીજી જુરીને તે બાબત ફરીથી સોંપવાની સત્તા માલુમેટને નથી. બધારે કલમ ૧૩૮ મુજબ ચોગ્ય રીતે નામેલી જુરી કાંઈ સારા કારણને લીધે સંપિલા

ખાખતનો નીવેડો કરી શકે નહીં ત્યારે માછલોને નવી જુરી નિમવાનો અપત્ત્યાર છે. નિ-
માએલા જુરીમાંથી એક સખસ મરણ પામે અથવા એમ ધારે કે જુરી હઠ કરી જે ખા-
ખતસાથ નિમવામાં આવી હોય તે ખાખતનો ફેંસલો કરવા ના પાડે તો એવી ખાખતમાં
જુરી નિમવાનો પ્રથમનો હુકમ નીરઉપયોગી અને રદ થાય છે એમ ગણી માછલો કલમ
૧૩૮ મુજબ બીજી જુરી નિમવાને મુખત્યાર છે પણ ઉપરના કામમાં તો બીજી જુરી નો
આછ ત્યાર પહેલાં પ્રથમના જુરોએ પોતાનો અભિપ્રાય પ્રમુખને જણાવ્યો હતો અને મા-
છલોને રિપોર્ટ કરવાનું જ બાકી રહ્યું હતું ખામી એટલીજ રહી હતી કે પ્રમુખે રીતસર
રીપોર્ટ માછલોને ક્યો નહોતો પણ એ રીપોર્ટ બીજી જુરીના પ્રમુખ મારફત માછલો
ફરીઆદમાં માગેલો હુકમ કાઢ્યો ત્યાર પહેલાં તેને પોદોચાડ્યો હતો. આ ઉપરથી એમ
ઠરાવવામાં આવ્યું કે માછલો પ્રથમની જુરીએ કરેલા રીપોર્ટ પ્રમાણે વરતવું અને બીજી
જુરીના રીપોર્ટ રદ બાતલ ગણવો નેપ્રત્યે—શેખનોઝીમુડાના કામમાં વીકલી રીપોર્ટ ૨૧ પ્ર ૫૪

જે જુરી માછ ૧૩૯. જે તે જુરીને અથવા જુરોમાંના અડવાથી વધારે જણને
સ્નેહનો હુકમ આ માછલોનો અસલનો હુકમ વ્યાજબી તથા યોગ્ય છે અથવા તે હુકમમાં
જબી ઠરાવે તો કે કાંઈએક ફેરફાર ક્યો હોય તો તે હુકમ વ્યાજબી તથા યોગ્ય થશે એવું
મ કરવું. દેખાશે અને તે ફેરફાર માછલો કમુકાર કરશે તો સદરહુ પ્રકારના (જે
કાંઈ ફેરફાર હોય, તો તેને અનુસરીને તે માછલો તે હુકમ નિઃસંકેતકરવો.

બીજી ખાખતોમાં આમળ કામ ચલાવવું નહીં.

હુકમ નિઃસંકેત ૧૪૦ જ્યારે ૧૩૯ મી, ૧૩૭ મી; અથવા ૧૩૯ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ
કરેથી કેમ કરવું. હુકમ નિઃસંકેત કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે જે સખસની ઉપર તે હુકમ
ક્યો હોય તેને તે માછલો તે હુકમની નોટીસ આપવી અને તે નો-
ટીસમાં જે મુદત ઠરાવવામાં આવે તે મુદત તે હુકમથી ફરમાવેલું કામ કરવાનું તે સખસને
વળી ફરમાવવું અને તેને ખબર આપવી કે જે તમે આ હુકમ નહીં માનો તો હિંદુસ્તા-
નના ફોજદારી કાયદાની ૧૮૮ મી કલમમાં ઠરાવેલી શિક્ષાને તમે લાયક થશો.

હુકમ નહીં મા- જે તે ઠરાવેલી મુદતમાં સદરહુ કામ કરવામાં ન આવે, તો તે મા-
નવાનાં ફળ. જાહેર તે કામ કરાવવાને મુખત્યાર છે, અને તે કરવાનો ખર્ચ જે

કોઈ ઇમારત અથવા માલ અથવા બીજી મિલકત તેના હુકમથી ખસેડ-
વામાં આવે તેનું વેચાણ કરીને, અથવા સદરહુ સખસની બીજી કોઈ જગમ મિલકત સ-
દરહુ માછલોની હુકમતની સ્થાનિક હકની અંદર કે બાહાર હોય, તે મિલકત જપ્ત ક-
રીને તથા વેચીને, વસુલ કરવાને તે માછલો મુખત્યાર છે, જે સદરહુ પ્રકારની બીજી મી-
લકત સદરહુ હકની બાહાર હોય, તો જપ્ત કરવાની મિલકત જે માછલોની હુકમતની સ્થા-
નિક હકમાં માલમ પડે તે હુકમની પાછળ સહી કરે એટલે તે મિલકત જપ્ત કરીને વેચ-
વાનો અધિકાર તે હુકમથી મળશે.

આ કલમ પ્રમાણે શુદ્ધપ્રધિયી કાંઈપણ ક્યું હોય તે સખધી કાંઈપણ દાવો ચાલશે નહીં.
જ્યુરી મુકરર નહીં ૧૪૧. જે ગફલતથી કોઈ બાજી રીને અરજદાર જ્યુરી મુકરર થતી
કરેથી અથવા જ્યુ અટકાવે, અથવા મુકરર કરેલી જ્યુરી ઠરાવેલી મુદતમાં અથવા જેટલી
રી પોતાનો ઠરાવ મુદત વધારે આપવાનું માછલોની નજરમાં આવે તેટલી મુદતમાં કોઈ
નહીં કહી સંભળા પણ કારણને લીધે પોતાનો ઠરાવ નહીં કહી સંભળાવે, તો પોતે દુર-

વેથી ક્રમ કરવું. સ્ત ધારે એવો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને ૧૪૦ મં કસમમાં ઠરાવેલી રીતે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવો.

એકસી થતા સુ ૧૪૨. જે ૧૩૩ મી કસમ પ્રમાણે હુકમ કરનારા કોઈ માજીસ્ટ્રેટના ધી તાકીદ આપવા વિચારમાં એવું આવે કે લોકને તુરત થાય એવું જેખમ અથવા ભારે નુકશાન અટકાવવાને તાબડોતોબ ઇલાજ કરવો જોઈએ, તો તે જેખમ અથવા નુકસાન દૂર કરવાને અથવા અટકાવવાને, જ્યુરી મુકરર કરવાની હોય અથવા ન હોય અથવા જ્યુરી મુકરર કરી હોય કે ન કરી હોય તોપણ જે સખસની ઉપર તે હુકમ કર્યો હોય તે સખસને જેવી જોઈએ તેવી તાકીદ મોકલવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

સદરહુ તાકીદ પ્રમાણે તુરત ચાલવામાં જે તે સખસ કસુર કરે તો તે જેખમ દૂર કરવાને અથવા તે નુકશાન અટકાવવાને પોતે દુરસ્તી ધારે એવા ઇલાજો પોતે કરવાને અમલ કરાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

આ કસમ પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ટ્રેટે કાંઈપણ શુદ્ધબુદ્ધિથી કર્યું હોય તે સંબંધી કાંઈપણ દાવો ચાલશે નહીં.

લોકોપકારકત્વ ૧૪૩. લોકોપકારક કૃત્ય આ શબ્દોની વ્યાખ્યા હિંદુસ્તાનના ફોજદારી ફરીથી કરવાની અ કાયદામાં લખી છે, અથવા કોઈ વિશેષ કે સ્થાનિક કાયદામાં લખી હોય થતા જારીરાખવા તે લોકોપકારક કૃત્ય ફરીથી નહીં કરવાનો અથવા જારી નહીં રાખવાનો ની મના કરવાને હુકમ જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ખીજા જે માજીસ્ટ્રેટ મુખ- માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે અથવા જલ્લા માજીસ્ટ્રેટે આ બાબત અધિ- ત્યાર છે. કાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ કરવાને મુખત્યાર છે.

બાબ ૧૧ મા.

અપકારક કૃત્ય સંબંધી તાકીદના મુકદ્દમાઓમાં હંગામી હુકમો.

અપકારક કૃત્ય ૧૪૪ જે બાબતોમાં કોઈ જલ્લા માજીસ્ટ્રેટની પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટની, સંબંધી તાકીદના અથવા ખીજા જે માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટ માજી- મુકદ્દમાઓમાં એ સ્ટ્રેટ આ કસમ પ્રમાણે ચાલવાનો વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય કદા નિઃસંકેત હુ તે માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં તાબડોતોબ અટકાવ કરવો અથવા દેહેલો ઈલા- કમકહાડવાનો અ જ કરવો ચોગ્ય જણાય તે બાબતોમાં. અધિકાર.

જો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એવું આવે કે જલ્લા સખસને હેઠળ લખ્યા પ્રમા- ને દરગાવ્યાથી કાયદાસર રીતે કામ કરનારા કોઈ પણ માણસોને અડચણ, દુખ અથવા નુકશાન થતું, અથવા અડચણ, દુખ અથવા નુકશાનનું જેખમ થતું, અથવા માણસની જીંદગીને અથવા તનદુસ્તીને અથવા સન્નામતીને જેખમ થતું, અથવા કાંઈ હંગામો અ- થવા બખેડો થતા, ઘણું કરીને અટકશે અથવા અટકે એવું છે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ એક લ- ખેલો હુકમ કહાડીને તથા નમાં તે કામની મુદતની હકીકત જણાવીને તથા ૧૩૪માં કસમમાં ઠરાવેલી રીતે તે હુકમ પોહાંચાડીને તે સખસને એવું દરમાવવાને મુખત્યાર છે કે, તમારે

ફલાણી કાગથી દુર રહેવું અથવા તમારા કળાજામાંની અથવા વહિવટમાંની ફલાણી મિલકતની તમારે ફલાણી વ્યવસ્થા કરવી.

જરૂરીને પ્રસંગે અથવા જે સંખસને તે હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે સંખસની ઉપર યોગ્ય વખતમાં નોટીસ જાળવવાનું બનતું ન હોય એવી હકોક્ત હોય તેવે પ્રસંગે આ કલમ પ્રમાણે એક તરફ હુકમ કરવાનો અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ કોઈ મુકરર સંખસનું નામ લખીને અથવા કોઇ મુકરર જગાએ લોકો મળતાં હોય અથવા જતાં હોય ત્યારે સામાન્ય રીતે સઘળા લોકોને ફરમાવવાનો અખત્યાર છે.

પોતાની જાતે અથવા પોતાના તાળા માંહેના કોઈ પણ માણસોએ અથવા પોતાના હુદા ઉપર પોતાની અગાઉ જે અમલદાર હોય તે અમલદારને આ કલમ પ્રમાણે જે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ રદ કરવાનો અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો અખત્યાર હરકોઈ માણસોને છે.

માણસની જીંદગીને અથવા તનદુસ્તીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય તેવે પ્રસંગે અથવા કાંઈ હામો અથવા બખેડો થવાનો સંભવ હોય તેવે પ્રસંગે સરકારી જોડીટમાં જાહેરનામું પ્રસિધ્ધ કરીને સ્થાનિક સરકાર બીજી રીતે ફરમાવે નહીં તો આ કલમ મુજબ ફરેલા કાંઈપણ હુકમ, તે ક્યાં પછાં બે મહિના કરતાં વધારે મુદત સુધી અમલમાં રહેશે નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૧૮ ને મળતી છે પણ તેમાં ઘણા અગત્યના સુધારા વધારા થયા છે; બીજા પારેઆફમાં લખેલા હુકમમાં કેસની અગત્યની હકોક્ત બતાવવાની બાબત છે તે તદ્દન નવી છે.

આ કલમ પ્રમાણે અમલ કરી હુકમ કાઢતી વખતે ઘણોજ અગત્યનો પ્રસંગ હોય અને તુરત અડચણ વગેરે દુર નહીં કરવાથી માણસની જીંદગીને હરકત પોહાંએ વગેરે જેવું છે. ત્યારેજ તેવો હુકમ કાઢી શકાય. બાની માધવધોસ વિરૂધ્ધ વુમાનાથરાય ચોધરી; વીકલી રીપોટ ૨૧ પ્ર. ૨૧.

સ્થાવર મિલકતના સંબંધમાંજ માણસો આ કલમ પ્રમાણે અમલ કરી શકે છે, કાંઈ નાણાની રકમ માટે એક પક્ષકારની તકરાર હોય અને તેથી મુલેદનો લાંબ થાય તેવું હોય તો એ નાણાની રકમના કળાજા માટે માણસો કાંઈ પણ હુકમ કરી શકતા નથી; રાણી વિરૂધ્ધ ગોલખચંદર મુહો. વીકલી રીપોટ ૧૨ પ્ર. ૩૮

બજારની કોઈ ઉધરાતના સંબંધમાં બે પક્ષકારની તકરાર પડે તે વખતે માણસો કાંઈ પણ હુકમ કરી શકતા નથી, રાણી વિરૂધ્ધ સુબનસીંગ. વીકલી રીપોટ ૨૩, પ્ર. ૫૩

તમારા દોરની તમે સંભાળ લેજો, નહીં તો કાયદા પ્રમાણે તમને સજા થશે એવો આ કલમ પ્રમાણે માણસો હુકમ કરી શકતા નથી. રાણી વિરૂધ્ધ મુઝાફર ખલીફા બેગાળા રીપોટ વા. ૬ પ્ર. ૩૬

જો કે આવો હુકમ કાઢવો યોગ્ય છે કે નહીં તે ઉપલી કોર્ટ જોઈ શકતી નથી તો પણ જો એ હુકમ ન ગાન્યા માટે સજા કરવામાં આવે તો હુકમ મજબૂર કાઢવો યોગ્ય હતો કે નહીં તે ઉપલી કોર્ટ તપાસી રદ કરી શકે છે. સુરજ નારાયણદાસ ઇંડીયન લા. રીપોટ કલકત્તા વા. ૬ પ્ર. ૮૮

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૧૮ એટલે આ કલમ (૧૪૪) મુજબ બીજા વર્ગના માણસોએ એકાદ હુકમ કીધા છતાં તે હુકમ અગાન્ય ક્યાં બંદલ સને ૧૪૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કલમ ૪૭૩ એટલે આ આક્ટની કલમ ૪૮૭ ઉપરથી શિક્ષા કરવાનો અધિકાર તેને મળતો નથી માટે બીજા વર્ગના માણસોએ કરાવેલું તોહોમત અને શિક્ષા રદ કરવામાં આવી, સરકાર વિરૂધ્ધ રજુહોડ દયાળા, મુબાઇ હાઈકોર્ટ વા. ૧૦. પ્ર. ૪૨૪.

એક માણસને એક સંખસને એવો હુકમ કીધો કે તમારી વધી પડેલી વાડ કાપી બ-

રોજર કરવી, આ હુકમ નહી માનવાથી માળસેટ તેનીપર કામ ચલાવી પીનલકાડ કન-
ભગ ૧૮૮ મુજબ તોહોમતની સાખીતી કરી. તે કામમાં એવું હતું કે. તાપડતોજ દલાજ
કરવાની કાંઈ જરૂર નહોતી, અને જે હુકમ માનવામાં આવ્યો નથી તે હુકમ કરવા માળ-
સેટને અખત્યાર નહોતો. કેમકે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૧૮ ના પહેલા
ખુલાસામાં આવી જાણતને સાંજીની અને થોડો સંક્ષેપમાં ખુલાસો ગતાવ્યો છે. સરકાર
વિરૂધ્ધ જાણુ બેહેચર મુજાબ હાઈકોર્ટ તા. ૧૧ જુન ૧૮૭૪

બોળાનાથ બોસ વિરૂધ્ધ કંગરદીનના કામમાં નામદાર કલકત્તા હાઈકોર્ટ એવો ઠરાવ
કીધો છે કે, માળસેટની ખાતરી થવા જેવી જાતની ગણે તે પ્રસંગે તે જાતની ઉપરથી તેને
મનાઈ હુકમ કરવાનો સને ૧૮૭૨ આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૧૮ ની વ્યાખ્યા બે ઉપરથી તે
કાયદા વિરૂધ્ધ થતુ નથી, તેટલા માટે સદરહુ આક્ટની કલમ ૨૯૭ ના આધારે તે હુકમ
રદ કરવાનો હાઈકોર્ટને અધિકાર નથી; કલમ ૫૧૮ પ્રમાણે થયેલો હુકમ એ ન્યાયનું કામ
પણ નથી તેટલા માટે તે કલમ ૨૯૭ નાંચે આવતું નથી, વીકલી રીપોર્ટ ૨૦, પ્ર. ૫૩

આ કલમ ઉપરથી અડચણ દુર કરવા વિશે હુકમ કરવા માળસેટને અધિકાર છે. પણ
તે જે વખતે કાયદાસર રીતે કામ કરનાર માણસને હરકત કીવા ઉપદ્રવ કીવા નુકશાન થવા
નો ભોજમ અથવા માણસના જીવને કીવા આરોગ્યતા સુસ્થીતપણાને ધોક્કા વા ગરદી કીવા
મારામારી થવાનો સંભવ હોય તે વખત માત્ર ચલાવવા જોઈએ, શ્રાવ્ય દત. વિરૂધ્ધ અ-
નંદચરણ દત, કલકત્તા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ. વા. ૨૩. પ્ર. ૩૪. તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી. ૧૮૭૫

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૧૮ એટલે આ કલમ પ્રમાણે માળસેટને જે
ચોગ્ય રીતે હુકમ કર્યો હોય તેમાં ચારટર આક્ટ પ્રમાણે હાઈકોર્ટથી હાય કોર્ટ સકાનો નથી,
ચંદ્રનાથ શેન અને જીભઓની જાણતમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટ વા. ૩, પ્ર. ૨૬૩, તા. ૨૦ ફે-
બ્રુઆરી સને ૧૮૭૭.

ખાખ ૧૨ મા.

સ્થાયર ગિલકત સખંધી તકરારો જાણત.

જમીન વગેરે જા ૧૪૫ જ્યારે જ્યારે કોઈ પોલીસ રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા જીજી અ-
જાતની તકરારથી જર ઉપરથી જિલ્લા માળસેટની અથવા પેટા હુકમી માળસેટની અથવા
સુબેહનો ભંગ થ પહેલા વરગના માળસેટની એમ ખાત્રી થાય કે પોતાની હકુમતની સ્થા
વાનો સંભવ હોય નીક હદમાં કોઈપણ સ્પર્શિય સ્થાયર ગિલકત સખંધી અથવા તેની હદ
ત્યારે કેમ કરવું. સખંધી એવી કાંઈ તકરાર છે કે જેથી સુબેહનો ભંગ થવાનો સંભવ

છે, ત્યારે ત્યારે તેણે એક લેખી હુકમ કરવો અને તેમાં પોતાની ઉપલી
ખાત્રીનાં કારણો લખવા, અને પોતે મુદત ઠરાવીને તે તકરારમાં જેઓનું લાગતુ વળાગતુ
હોય તેવા સઘળા પક્ષકારોને ફરમાવવું કે આટલી મુદતમાં તમે જાતે અથવા ખોડરની મા-
રફતે હમારી કોર્ટમાં હાજર થઇને તે તકરારની વસ્તુ ખરેખર કોના કબજામાં છે તે વિશે
તમે તમારા પોતપોતાના દાવાની લખેલી કેદીયત આપો.

કબજા જાણત પછી તે તકરારની વસ્તુના કબજાના હક જાણત સદરહુ પ્રકારના કોઈ
એકસી.

પણ પક્ષકારના દાવાના ગુણદોષનો વિચાર ન કરતાં તે માળસેટ ઉપર
લખ્યા મુજબ આપેલી કેદીયત વાંચી જોવી, તે પક્ષકારોનું કહેવું સાંભળ-
વું, તેઓએ રજુ કરેલો પુરાવો લેવો, તે પુરાવાનું શું પરિણામ થાય છે તે ધ્યાન માં લેવું, પોતાને
જરૂરનો ભાગે એવો જરૂરી પુરાવો (જો હોય તો) લેવો, અને તકરારની વસ્તુ તે પક્ષકાર
માંથી તે વખતે કોઈના પણ કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે છે કે કેમ અને કોના કબજામાં છે તે
અની શકે તો ઠરાવવું.

જે સખસના કે જે સદરહુ વસ્તુ તે વખતે તે પક્ષકારોમાંથી ફલાણા પક્ષકારના કળ-
ખજમાં તે વસ્તુ જમાં સદરહુ પ્રમાણે છે એવું તે માજીએટ ઠરાવે તો તેણે હુકમ કાઢા
હોય તે સખસના ઉપર અને તેમાં લખવું કે સદરહુ પક્ષકારના કળખમાંથી તે વસ્તુ કાયદાના
કળખમાંથી તે વ કમથી લઈ લેવામાં આવે ત્યાં સુધી તે વસ્તુનો કળખે રાખવાનો તેનો
સ્તુ કાયદાપ્રમાણે હક છે, અને ત્યાં સુધી તે કળખમાં કોઈએ હરકત કરવી નહી.
લઈ લેવામાં આવે
ત્યાં સુધી તે તેની
પાસે રાખવી.

જે પક્ષકારને સદરહુ પ્રમાણે હાજર થવાનું ફરમાવ્યું હોય તે પક્ષકારને, સદરહુ પ્રકા-
રની કાંઈ તકરાર થઈ નથી અથવા થએલી નથી, એવું ખતાવવામાં આ કલમ માંહેના કોઈપણ
મયકુરથી હરકત છે એમ સગજવું નહી; અને એવું ખતાવવામાં આવે ત્યારે માજીએટ પોતા
નો સદરહુ હુકમ રદ કરવો, અને પછી આગળ સઘળું કામ ચલાવવાનું જાંધ થવું જોઈયે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૩૦ ને મળતી છે પણ
તેમાં હેલો પારેબ્રાફ તદ્દન નવો છે.

દિવાની કોરટથી પક્ષકારના હક નક્કી થઈ જાય તો પછી આ કલમ પ્રમાણે ફરી અ-
મલ કરવાની જરૂર નથી. રાણીગંજકોલ એસોસીએસન, વિરૂદ્ધ હેગલાલ ધટવાલ. વીકલી
રિપોર્ટ ૨૪ પ્ર. ૧૭

એક પોલીસના રીપોર્ટ ઉપર વીરવાસ રાખી માજીએટ આ કલમ પ્રમાણે ઉપાય લીધા
પણ એ પોલીસના રીપોર્ટમાં જે સખસો વીરૂદ્ધ હુકમ કરાવવાનો હતો તે સખસોએ કાંઈ
માજીસ ભેગા કર્યાની હકીકત તેમાં નહોતી; આથી માજીએટ ચલાવેલું સઘળું કામ રદ કરવા
માં આવ્યું. પદમેનોદોસી, વિરૂદ્ધ જગદંબાદોસી વીકલી રિપોર્ટ ૨૫ પ્ર. ૨

આ કલમ પ્રમાણે કળખે રાખવા માટે કોનો ખરેખરે હક છે એવું દિવાની કોરટથી
નક્કી થતાં સુધી તકરારી મીલકત જેનો કળખે છે તેને સોંપવામાં આવે ત્યારે એ મીલકત
ખીજા ત્રાહિત સખસની છે એવું કદી એ ત્રાહેત સખસ કાંઈ દાવો ફોજદારી કોરટમાં ઉઠાવી
શકતો નથી. રાયમોહનરાય, વીરૂદ્ધ વાઘજી વીકલી રિપોર્ટ ૧૬ પ્ર. ૨૪

એક જમીનને માટે બેક પક્ષકારને કળખની તકરાર પછી તેમાં બેઠીની એવી તકરાર છે
કે એ જમીન અમારા કળખમાં છે અને તેનો વહીવટ અમારા ખેડુત કરે છે. દિવાની કોરટથી
ફેસલો થતાં સુધી તે જમીનનો કળખે અમુક એક પક્ષકાર પાસે છે એવો માજીએટ જુના
ફોર્મીનલ એસોજરકોડ કલમ ૫૩૦ પ્રમાણે હુકમ કર્યો તે કામમાં હાઇકોર્ટે એવો ઠસાવ કર્યો
કે સર્વ જમીન એક પક્ષકાર પાસે રહેવા દેવા વિશે હુકમ ન કરતાં પ્રત્યેક પક્ષકાર પાસે ફટ-
લી જમીન અને કોના કોના કુળ પાસે છે એનો નિર્ણય કરી તેટલી જમીનનો ભાગ એક
પક્ષકારના કળખમાં રહેવા દેવાનો માજીએટ હુકમ કરવો જોઈતો હતો. કલકત્તા હાઇકોર્ટ
રિપોર્ટ વા. ૨૧ પ્ર. ૫૫ તા. ૨૪ માર્ચ ૧૮૭૪.

જે જમીન ખાખત ટંકાથી લોકોની સુલેહ હુટવા જેવું હોય તે જમીનના કળખ ખાખત
સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૩૦ એટલે આ કલમ ૧૪૫ મુજબ પક્ષકારને જે
પુરાવો આપવાનો તે માજીએટ જે વખતે તે સળાંધીનું કામ ચલાવ્યું હોય તે વખતના કળ-
ખનો પુરાવો આપવો અને માજીએટ પોતાનો ફેસલો કહે તે વખત કળખનો પુરાવો આપ-
વાની જરૂર નથી. કલકત્તા હાઇકોર્ટ રિપોર્ટ વા. ૨૦ પ્ર. ૨૧ તા. ૧૬ જુલાઈ ૧૮૭૩. પર-
થી રાયમોહનરાય આદાદુરના કામમાં.

બેકપોર્ટથી જમીનદારોની દરમીયાન કળખ બદલ ટંકો હોય અને તે જમીન તેણે
કોઈ માજીસને સાથે આપ્યાથી તે જમીનના કળખે તથા મુકતેદારને ધારે આપતો હોય તો

તે જમીનદારનો કબજો આ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે છે એમ થતું નથી. સરકાર વીરૂધ્ધ કાકુર દયાળસીંગ અને બાબા. કલકત્તા હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૩૨૦

આ કલમ નીચે આવનાર કામનો ઇનસાફ કરવા સાર કોઈ પણ માલુસ્ટ્રેટની એવને બિશ્વા માલુસ્ટ્રેટ હુકમ કરી શકતા નથી. સકરફીન વીરૂધ્ધ ઇબ્રાહીમના કામમાં કલકત્તા હાઇ કોર્ટ તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૮૭૮ વા. ૩ પ્ર. ૭૫૪

જે માણસ પાસે કાયદેસર કબજો હોય તે કબજો કોઈ માણસ કારણ વગર કાઢી લે તો તે કાઢી લેનારનો કબજો સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૩૦ આ કલમ ૫૧૪ પ્રમાણે ચાલેલા કામમાં માન્ય કરવામાં આવનાર નથી તેઓની દરમિયાન ટૂંકા ઉત્પન થયાની અગાઉ બેમાંના કયા પક્ષકાર પાસે સ્વથપણે કબજો હતો તે કોર્ટે જોવું જોઈએ. મો-હેસચંદરખાનની અરજીની બાબતમાં કલકત્તા હાઇકોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૪૧૭ તા. ૭ આગષ્ટ ૧૮૭૮

સરકાર વિરૂધ્ધ કુતુબ નારાયણબુપના કામમાં નાગદાર કલકત્તા હાઇકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું છે કે અસુક એકાદી ગિલકતનો કબજો કોની પાસે છે એવો ઠરાવ કરવાને માલુસ્ટ્રેટને સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૩૦ એટલે આ કલમ ૧૪૫ માં જે અધિકાર છે તેજ કામમાં લોકોનો સુલેહનો ભંગ થવાનો છે એવી માલુસ્ટ્રેટની ખાતરી થાય અને તાકીદથી તજવીજ નહીં થાય તો લોકોની સુલેહનો ખર્ચોત ભંગ થશે એમ માલુસ્ટ્રેટને દેખાય તો તે કામમાં માલુસ્ટ્રેટે માત્ર અધિકાર ચલાવવો; નહીં તો ચલાવવો નહીં. લોકોની સુલેહનો ભંગ થવાનો છે એ જદલ જે કાંઈ પોતાના કારણો હોય તે માલુસ્ટ્રેટે દાખલ કરવા જોઈએ.

આ કલમ પ્રમાણે માલુસ્ટ્રેટની રૂબરૂ હાજર થવાને જે પક્ષકારને નોટીસ આપવાની તેનો જો કે કોઈપણ જાતનો નકી નમુનો નથી તોપણ તે નોટીસ બહારાંત સ્વરૂપની નહીં છતાં કોઈ એકાદ અગર અનેક માણસના નામની હોવી જોઈએ, આ કલમ પ્રમાણે માલુસ્ટ્રેટ કામ ચલાવ્યા છતાં દરમિયાન કોઈ માણસને વચે આવવાની પરવાનગી આપવા વિશે સદરહુ આક્ટમાં કોઈ ઠેકાણે ઠરાવ નથી. તા. ૧૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮ વા. ૪ પ્ર. ૬૫૦

કાંઈ જમીન બાબતની તકરાર ઉપરથી સુલેહનો ભંગ થશે એવી પોતાની ખાતરી અમાના સખબો પોતાના પ્રોસિડીંગ (દફતર) માં લખ્યા વગર કોઈ કુલપાવર માલુસ્ટ્રેટ ૧૮૬૧ ના ૨૫ મા આક્ટનો કલમ ૩૧૮ એટલે આ ૧૪૫ પ્રમાણે કબજા વિશેની તકરારનો ઠરાવ કર્યો તેનું પ્રોસિડીંગ હાઇકોર્ટે રદ કર્યું સરકાર વિરૂધ્ધ અમરચંદ (વરચંદ મુખ્ય હાઇકોર્ટ-૬ તા. ૧૮ અગષ્ટ ૧૮૭૦

કોઈ અસુક કામમાં વાદીએ પોતાનો હક તથા કબજો કહી તે સમ્પત્તિ કર્યો નથી એ વા કોષ્ટ દિવાની કોર્ટના ઠરાવ ઉપરથી સદરહુ વાદીનો કબજો લેખ બીજાને કબજો આપવાનો હુકમ માલુસ્ટ્રેટ કરે તો તે વ્યાજબી નથી આ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવી શકાય એવી જમીન સંબંધી તકરારના કામમાં જો સદરહુ તકરાર જમીન તથા પાક વીજેરેના કબજા વી. શેનો હોય તો તેવાજ કામમાં માલુસ્ટ્રેટને હકુમત છે. બે જમીનદારો વચે લાડુ લેવાના હક સંબંધી તકરાર હોય તો તેવી તકરારનો સમાવેશ આ કલમમાં થતો નથી. મદ્રાસ હાઇ-કોર્ટ તા. ૧૩ જુલાઈ સને ૧૮૬૮

આ કલમ પ્રમાણે તકરારી કબજા સંબંધી ઠરાવ કરતાં પહેલાં રીતસર કામ ચલાવેલું હોવું જોઈએ, જે પક્ષકારનો કબજો માલુસ્ટ્રેટને માલમ પડે તે પક્ષકારને તે કબજો જારી રાખવાનો હક છે એટલુંજ માલુસ્ટ્રેટના છેવટના હુકમમાં હોવું જોઈએ. પોલીસ પસંધી કબજો અપાવવા હુકમ કરવો તે ગેરકાયદેસર છે. રાણા વિરૂધ્ધ ઓગા મોની, ૨ આર, જે, પી, જે, ૩૮૭ તા. ૩૦ જાન્યુઆરી. ૧૮૬૪

સુલેહનો ભંગ થાય એવી તકરાર વિશે માલુસ્ટ્રેટને ખબર મળ્યા છતાં જો તેણે તે તકરારથી સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ છે એવા મારી ખાતરી થઈ છે એ પ્રમાણે, પોતા-

સા હુકમમાં લખ્યું ન હતું એવા સળગથી તે હુકમમાં હાથ ધાલવો મિલકતુલ નિષેધ છે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું છે. રાણી વિરૂધ્ધ મસ્તજી હોદ્દા નં. રી. ૬ પ્ર. ૪

એક કામમાં એક પક્ષકાર આ. હોતો અને બીજી તરફ બ. અને તેના ત્રણ બેટા હતા, તે કામમાં આ કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ એમ હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો કે તકરારી મિલકતનો કળખે આ. નો છે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે તે કેસની અંદર જે સખસો ખરેખરા પક્ષકાર છે તેમનેજ આ હુકમ બાંધનકારક છે અને સદરહુ હુકમ બ. ના પાછળ થી રાખેલા બેટાઓ અગાન્ય કરે તે બદલ તમને ફાજદારીરાહું શિક્ષા થઇ શકે નહીં.—ગ્રા. પ્રાણચુરનાબર બેંગાળા રી. બા. ૩ પ્ર. ૧૩

નદીમાં રેલ આવવાથી એક જગાપર પાણી ફરી વળ્યું ત્યારબાદ તે જગાના માલકી પક્ષના હક મુળધર્મીનો સાબિત થયો, સળગ તે જગામાં જે જમીનનો વધારો થયો હતા તે તથા તેપર આવેલી વસ્તુઓ તે તે જગાના માલિકની છે અને તેપર પાસેની જમીનના માલિકનો હક નથી. ફિલીકસકોપેટ વિરૂધ્ધ મદન ઠાકર બેંગાળા લા રી. બા. ૫ પ્ર. ૫૨૧.

તકરારની વસ્તુ ૧૪૧. જે ગાજુરેટ એવો ઠરાવ કરે કે તકરારની વસ્તુ તે પક્ષકારો જપ્ત કરવાનો આ. માંના કોઇના કળખમાં સદરહુ પ્રમાણે તે વખતે નથી. અથવા તે કયા વિકાર. પક્ષકારના કળખમાં સદરહુ પ્રમાણે તે વખતે છે એ બાબત પોતાની ખાત્રી ન થઇ શકે, તો પક્ષકારોના તે સળધી હક બાબત અથવા તેનો કળખે કોને મળવાનો હક છે તે બાબત, યોગ્ય અધિકારવાળી દિવાની કોર્ટનો ફેસલો થતાં સુધી તે તકરારની વસ્તુ જપ્ત કરવાને મુખત્યાર છે.

ઈઝમેન્ટના હક ૧૪૭ બ્યારે બ્યારે ઉપર કહ્યા મુજબ સદરહુ પ્રકારના હરકોઇ ગા. વિગેરે સળધીત. જીએટી. એવી ખાત્રી થાય કે પોતાની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં આવે. કરારો. લી કોઇપણ સ્પર્શિય સ્થાપર મિલકતમાં અથવા મિલકત ઉપર કાંઈપણ

વસ્તુ કરવાના અથવા નહીં કરવા દેવાના હક બાબત એવો કાંઈ તકરાર છે કે તેથી મુમેદનો લાંબ થવાનો સંભવ છે ત્યારે ત્યારે તે બાબત ચેકશી કરવાને તે મુખત્યાર છે, અને સદરહુ હક વિધાન છે એમ તેને જણાય. તો જે સખસ સદરહુ વસ્તુ કરવામાં હરકત કરતો હોય અથવા જે સદરહુ વસ્તુ કરવાનો દાવો કરતો હોય તે સખસને, પ્રસંગ પ્રમાણે સદરહુ વસ્તુ નહીં કરવા દેવાનો, અથવા કરવા દેવાનો હક છે એ પ્રમાણે કોઇ યોગ્ય અધિકારવાળી દિવાની કોર્ટના ઠરાવ તે સખસ મેળવે ત્યાં સુધી, સદરહુ વસ્તુ કરવા દેવા બાબત અથવા તે વસ્તુ નહીં કરવા દેવા બાબત પ્રસંગ પ્રમાણે એક હુકમ કરવાને તે ગાજુરેટ મુખત્યાર છે.

પણ, એવું ઠરાવ્યું છે કે બ્યારે કોઇપણ વસ્તુ કરવાનો હક વર્ષમાં સઘળી વખતે બ. બાવી શકાય એવો હોય ત્યારે જે તે ચોક્કસીની શરૂઆત થતાં પહેલાં તુરત ત્રણ મહિનામાં સદરહુ હક બળવ્યો ન હોય તો તે વસ્તુ કરવા દેવાનો, અથવા બ્યારે તે હક ફક્ત મુકરર મોસમે જ બળવી શકાય એવો હોય, ત્યારે જે સદરહુ ચોક્કસી સરૂ થવાથી તુરત પહેલાંની તે મોસમે તે હક બળવ્યો ન હોય તો, આ કલમ પ્રમાણે તે વસ્તુ કરવા દેવાનો, કાંઇપણ હુકમ કરવો નહીં.

સ્થાનિક ચોક્કસી. ૧૪૮. બ્યારે બ્યારે આ બાબતના કારણસર કાંઇ સ્થાનિક ચોક્કસી કરવાનો જરૂર હોય ત્યારે ત્યારે તે ચોક્કસી કરવાને પોતાના તાબા માં હોના હર-

કોઈ માલ્ખેટને મોકલવાને, તથા તેણે શી રીતે ચોકસી કરવી તે બાબતમાં તેની સમજૂતી થવા સાર જરૂર જણાય તેવો કલ્પેક્ષો હુકમ ચાલુ કરવાનું ધોરણ રાખીને તેને કરવાને, અને ચોકસી કરવાનો જરૂરનો સમજો અરચ અથવા તેમાંનો કોઈપણ ભાગ કોણે આપવો તે હસવવાને હરકોઈ જીલ્લા માલ્ખેટ અથવા પેટા ટુકડી માલ્ખેટ મુખત્યાર છે.

અરચબાબતહુકમ આ બાબત પ્રમાણે ચલાવેલાં કોઈ કામમાં કોઈપણ પક્ષકારને શાહે-દોની અથવા પ્લીડરોની અથવા એ જાનેની ફી બાબત કાંઈ અરચ થયો હોય ત્યારે તે અરચ કોણે આપવો, સદરહુ પક્ષકારે આપવો કે તે કામના બીજા કોઈ પક્ષકારે આપવો તે, અને તે અરચ સમજો આપવો કે થોડો આપવો કે ફાળાપડતો આપવો તે ફરમાવવાનો અધિકાર ૧૪૫ મી અથવા ૧૪૬ મી અથવા ૧૪૭ મી કલમ પ્રમાણે ઠરાવ કરનારા માલ્ખેટને છે, જે અરચ આપવાનું એ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે સમજો અરચ જાણે દંડ હોય એવી રીતે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

બાબ ૧૩ મી.

અટકાવ કરવા બાબત પોલીસનું કામ.

કાગિઝેબલ ગુ- ૧૪૮. કોઈ પણ કાગિઝેબલ ગુન્હો થતો અટકાવવાનાં કારણ સાર ન્હાતો અટકાવપો દરેક પોલીસે અમલદાર વચ્ચે પડવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે બનતો લીસે કરવો. પ્રયત્ન કરીને સદરહુ ગુન્હો થતો અટકાવવો જોઈએ.

સદરહુ ગુન્હો કે ૧૫૦. કોઈપણ કાગિઝેબલ ગુન્હો કરવાની ધારણા જે પોલીસ અરવાની ધારણા બા મલદારને ખબર પડે તે પોલીસ અમલદારે તે ખબર જે પોલીસ અબત ખબર. મલદારના તાબામાં પોતે હોય તે પોલીસ અમલદારને, તથા તે ગુન્હો થતો અટકાવવાનું અથવા તે સાંબળવાનું બીજા જે અમલદારનું કામ હોય તે અમલદારને આપવી.

સદરહુ ગુન્હો અ ૧૫૧. કોઈપણ કાગિઝેબલ ગુન્હો કરવાની ધારણા જે પોલીસ અટકાવવા સાર પક મલદારના જણ્યામાં હોય તે પોલીસ અમલદારને જો એમ જણાય કે ઉત્તર બાબત. તે ગુન્હો થતો બીજી રીતે અટકાવી રાખશે નહીં તો કોઈ માલ્ખેટના હુકમ શિયાય અને વગર વારંટ તેવી ધારણા કરનાર સખસને પકડવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે.

સાર્વજનિક મિત્ર ૧૫૨. કોઈ પોલીસ અમલદારના દેખતાં કોઈ સાર્વજનિક સ્થા-કતને નુકસાન થતું વર અથવા જંગમ મિલકતને જે નુકસાન કરવાની કોશિસ કરવામાં અટકાવવાબાબત આવે તે નુકસાન થતું અટકાવવા સાર, અથવા કાંઈ સાર્વજનિક ભુમિ-ચિન્હ અથવા બેચું અથવા વાહાણ ચલાવવાના કામમાં વપરાતો હોય એવી બીજી કોઈ નાશાનો કાઢાડો બાબત અથવા તેને નુકસાન થતું અટકાવવા સાર, પોતાનાજ અખત્યારથી વચ્ચે પડવાને તે પોલીસ અમલદાર મુખત્યાર છે.

કાટલાં તથા માપ ૧૫૩ કોઈ પોલીસચાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને જ્યારે એમ માનવાનું કારણ હોય કે પોતાના ચાણાની હદમાં-હેવી ફલાણી જગામાં કાંઈ ખોટાં કાટલાં અથવા અપ અથવા તોળવા-

નાં ચંત્ર છે ત્યારે તે જગામાં વપરાતાં અથવા રાખેલાં કાટલાં અથવા માપ અથવા તો-
જવાનાં ચંત્ર તપાસવાને અથવા તેના શોધ કરવાને વગર વારંદે તે જગામાં પેસવાને તે
અમલદાર મુખત્યાર છે.

જો તે અમલદારને તે જગામાં કાંઈ ખોટાં કાટલાં, માપ અથવા તોજવાનાં ચંત્રો જડે,
તો તે પકડવાને પોતે મુખત્યાર છે, અને હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટને તેણે તે પકડવાની તુરત
ખબર આપવી.

લાગ ૫ મો.

પોલીસને ખબર આપવા બાબત તથા તપાસ કરવાના તેના અધિકાર બાબત.

બાબ ૧૪ મા.

કામિઝેબલ મુક ૧૫૪. જે અમલદારના હવાલામાં કોઇ પોલીસથાણું હોય તેને કા.
દગામાં ખબર કર ગિનઝેબલ ગુન્હો કયાં સંબંધી જે જે ખબર મ્હોડેથી આપવામાં આવે
વા બાબત. તે દરેક ખબર તેણે અથવા તેના હુકમ પ્રમાણે લખી લેવાં અને ખબર

આપનારને વાંચી સંભળાવવી; અને સદરહુ પ્રકારની ગમે તે ખબર
લખીને આપી હોય કે ઉપર કહ્યા મુજબ લખી લીધી હોય તોપણ તે આપનાર સખસે તે
ઉપર સહી કરવી; અને આ બાબત સ્થાનિક સરકાર દ્વારા તેવા નમુનાની જે એક પુક
તે અમલદારે રાખવી જોઇએ તે પુકમાં તેના સાર નોંધવો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૧૨ ને જદલે રચવામાં
આવી છે, પોલીસની રૂબરૂ જુબાની લેતાં પોલીસ અમલદારે સોગન આપવાનો અધિકાર
નથી પણ જે ફરીયાદ લખેલી અગર લખી લીધેલી હોય તે ફરીયાદ કરનારને વાંચી સં-
ભળાવવી, ફરીયાદીએ કરેલી ફરીયાદ ખોટી પડે તો તે પીનલકોડ કલમ ૧૮૦ પ્રમાણે ગુ-
ન્હોગાર થાય છે. રાણી વિદ્યા બેનોગાલા સેદાર્થ વાંકલી રાંપોટ પ. પ્ર. ૩૨

નાનકાગિનઝેબલ ૧૫૫. જ્યારે કોઇ પોલીસથાણુની હદમાં કોઇ નાનકાગિનઝેબલ
મુકદમામાં ખબર ગુન્હો કયાંની ખબર જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસથાણું હોય
કરવા બાબત. તેને આપવામાં આવે, ત્યારે તે અમલદારે ઉપર કહ્યા મુજબ એક પુક
રાખીને તેમાં સદરહુ ખબરનો સાર નોંધવો અને તે ખબર આપનારને
માજીસ્ટ્રેટની આગળ જવાતું દરમાવતું.

નાનકાગિનઝેબલ કોઇ નાનકાગિનઝેબલ મુકદમાની તપાસ પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા
મુકદમાની તપાસ. વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદમાનો ઈનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ
કરવા સાર તે મુકદમો કગિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટના
અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટના હુકમ વગર કોઈપણ પોલીસ અમલદારે કરવો નહીં.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસથાણું હોય તે અમલદાર જેટલો અધિકાર કાગિન
ઝેબલ મુકદમામાં ચલાવી શકે તો હોય તેટલો અધિકાર (વગર વારંદે પકડવાના અધિકાર
સિવાય) સદરહુ હુકમ પોંદેએથી હરકોઈ પોલીસ અમલદાર તે તપાસના સંબંધમાં ચલા-
વવાને મુખત્યાર છે.

કાગિઝેગલ મુક ૧૫૬. કોઈ પોલીસથાણાની હદમાંહેના સ્થાનિક ક્ષેત્ર ઉપર જે કો-દમાની તપાસ, રટને હકુમત હોય તે કારટને ચોક્કસી અથવા ઇનસાફતી જમા સખ'થી ૧૫ મા ગાખના ઠરાવો પ્રમાણે જે કાગિઝેગલ મુકદમાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હોય તેવા હરકાઈ કાગિઝેગલ મુકદમાની તપાસ, કોઈ મા-જીસ્ટ્રેટના હુકમ વખર, કરવાનો અધિકાર સદરહુ પોલીસથાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને છે.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદમામાં કોઈ પોલીસઅમલદાર જે કાંઈ કામ ચલાવે તે વિશે, સદરહુ અમલદારને આ કલમ પ્રમાણે તે મુકદમાની તપાસ કરવાનો અધિકાર નહોતો, એ સગળ ઉપરથી મુકદમો ચાલતાના દરમિયાન કોઈ પણ વખતે તકરાર ઉઠાવવી નહીં. કાગિઝેગલ મુકદમા ૧૫૭. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અથવાનાં શક આવે મલદારને ૧૫૬ માં કલમ પ્રમાણે જે ચુન્હાની તપાસ કરવાનો અધિકાર ત્યારે કેમ કરવું. ૨ હોય તે ચુન્હો થયે છે એ મુજબ અમલદારને ખબર મળ્યા ઉપરથી અથવા જીજી રીતે શક આવવાનું કારણ હોય, તો જે મજીસ્ટ્રેટને પોલીસના રીપોર્ટ ઉપરથી સદરહુ ચુન્હો સાંભળવાનો અધિકાર હોય તે મજીસ્ટ્રેટને તે ખાખત તાખડતોમ રીપોર્ટ મોકલવો, અને તે મુકદમાની હકીકત તથા જીનાની તપાસ કરવા સાફ તથા ચુન્હોગારને શોધો કાઢાડવા તથા પકડવા માટે સદરહુ હોય તેવા ઉપાયો કરવા સાફ પોતે જાન તે ઠેકાણે જવું, અથવા પોતાના તાખા માંહેના અમલદારોમાંના એક અમલદારને મોકલવો.

સ્થાનિક તપાસ પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—
કરવાની ક્યારે જ
ર નથી.

(અ) જ્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઈ પણ ચુન્હો થયા વિશે કાંઈ પણ ખબર કોઈ સખસ-નું નામ દહતે તે સખસનો વિરુદ્ધ આપનામાં આવે અને તે કામ ભારે ન હોય ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તેને તે ઠેકાણે તપાસ કરવા સાફ જાતે જવાની અથવા તાખા માંહેના કોઈ અમલદારને મોકલવાની જરૂર નથી.

જે અમલદારના (ખ) જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અમલ-હવાલામાં થાણું દારને જે એમ જણાય કે તપાસ કરવા માંડવાનો કોઈ પુરતો સગળ હોયને અમલદાર નથી, તો તેણે તે મુકદમાની તપાસ કરવી નહીં.

નેતપાસ કરવાનો
પુરતો સગળ જણાય
ય નહીં તો શું કરવું.

(અ) તથા (ખ) રકમોમાં કહેલે દરેક પ્રસંગે, જે અમલદારના હવામાં પોલીસથાણું હોય તે અમલદારે આ કેનમનાં પેહેલા પ્રારેઆફમાં દરમાલ્યા પ્રમાણે પુરતી રીતે નહીં ચાલવાનાં કારણ સદરહુ રીપોર્ટમાં લખવાં.

૧૫૭ માં કલમ ૧૫૮. સ્થાનિક સરકાર દરમાલે તો ૧૫૭ માં કલમ પ્રમાણે માહ-

પ્રમાણે રીપોટ કે સ્કેટને મોકલવાનો દરેક રીપોટ સ્થાનિક સરકાર, સામાન્ય અથવા વિશેષી રીતે મોકલવા. ૫ હુકમ કરીને પોલીસના જે ઉપરી અમલદારને આ બાબત નીચે તે અમલદારની મારફતે મોકલવો.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસથાણું હોય તેને સદરહુ ઉપરી અમલદાર પોતાને દુરસ્ત લાગે એવી સમજુત આપવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે તે સમજુત સદરહુ રીપોટ ઉપર લખીને તે ગાળુસ્કેટને તે રીપોટ વગર ઢીલે મોકલી દેવો.

તપાસ કરવાનો ૧૫૯. સદરહુ રીપોટ પોંદ્દાયેથી પોતાને દુરસ્ત લાગે તો, આ કાયદામાં અથવા પ્રથમ એ કરાવેલી રીતે તે કામની તપાસ અથવા પ્રથમ ચોક્કસી કરવા સાફ, અક્કસી કરવાનો અથવા બીજી રીતે તે કામની વ્યવસ્થા કરવા સાફ સદરહુ ગાળુસ્કેટ તુરત ધિકાર. ત્યાં જવાને અથવા પોતાના તાબામાં હોના કોઈ ગાળુસ્કેટને મોકલવાને મુખત્યાર છે.

સાહેદોને હાજર ૧૬૦. આ બાબ પ્રમાણે હરકોઈ પોલીસઅમલદાર જે કામની તપાસ કરવાનું ફરમાવવા પાસ કરતો હોય તે કામની હકીકતથી પોતાના થાણાની અથવા કોઈ નો પોલીસઅમલદાર પાસેના થાણાની હદમાં હોના ફલાણો સખસ વાકેફ છે, એમ મજબી ખદારનો અધિકાર. ખર ઉપરથી અથવા બીજી રીતે તેને જણાય, તો તે અમલદાર લેખી હુકમ કરીને તે સખસને પોતાની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અને તે હુકમમાં ફરમાવ્યા પ્રમાણે તે સખસે હાજર થવું જોઈએ.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૧૮ ને મળતી છે; પોલીસ અમલદાર કોઈ પણ સાહેદને જગરદસ્તીથી પોતાનો રૂબરૂ હાજર થવાને ફરજ પાડી શકતો નથી પણ જે લોકોને હાજર થવાને હુકમ ફરમાવવામાં આવ્યો હોય તે માણસો હાજર થવા ખંધાએલા છે. રાજી વિ. ખીંદારીસીંગ અને ખીંજઓ વી. રી. ૭ પ્ર. ૩.

આ કલમ પ્રમાણે પોલીસના સુપ્રીટેન્ડેન્ટે સલાવેલું કામ હાઈકોર્ટ તરફ મોકલવાનો ડીસ્ક્રીક્ટ ગાળુસ્કેટને સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૯૬ એટલે આ કાયદાની કલમ ૪૩૬ ની રકમ પેહેલી અને ૪૩૮ ના ભાગ પેહેલા મુજબ અખત્યાર નથી, કેમકે પોલીસનો સુપ્રીટેન્ડેન્ટ એ ગાળુસ્કેટના તાબાની કોર્ટ નથી.

આ કલમ પ્રમાણે સાક્ષીઓને સગન કરી બોલાવવાની બાબતમાં પોલીસ અમલદારને નજરમાં આવે તેવું કરવાની મુખત્યારી સોંપા છે તે મુખત્યારી પોલીસનો અમલદાર ખજવે તેમાં ડીસ્ક્રીક્ટ ગાળુસ્કેટ હાય લાલી શકતો નથી. (માત્ર પોલીસના અમલદારને સુચના તથા સલાહ આપી શકે છે. મુંબઈ હાઈકોર્ટ તા. ૮ એપ્રિલ સને ૧૮૭૮ સરકાર વિ. સાંકળચંદ જેઠાભાઈના કામમાં.

પોલીસે સાહેદો ૧૬૧. આ બાબ પ્રમાણે તપાસ કરનાર હરકોઈ પોલીસઅમલદાર, ની જખાની લેવા તે કામની ખીના તથા હકીકતથી ફલાણો સખસ વાકેફ છે એમ ધારબાબત. વામાં આવે તે સખસની મુખજખાની લેવાને અને એ પ્રમાણે જે સખસની જખાની લેવામાં આવે તે સખસ જે કહે તે લખી લેવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ કામ સખંધી જે સવાલોના જવાબ દેતાં પોતાની ઉપર કાંઈ ફેજદારી ગુન્હાનું તોહમત આવી પડે અથવા કાંઈ દંડ અથવા ગુન્હેગારી આપવી પડે તે સવાલો સિવાય ખીજા જે સવાલો પોતાને સદરહુ અમલદાર પુછે તે સધળા સવાલોના ખરા જવાબ સદરહુ સખસે દેવા જોઈએ.

પોલીસને કહેલા ૧૬૨. મરતી વખતે કહેલા મચકુર સિવાય જીને જે મચકુર આ બાળ મચકુર ઉપરે સહી પ્રમાણે તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે પોલીસ અગલદારને કોઈ પણ સખસે કરવી નહીં અથવા કહ્યો હોય તેવો કોઈ પણ મચકુર લખી લેવામાં આવ્યો હોય તો તે મ- તે પુરાવામાં દા મચકુર કેહેનાર સખસે તે ઉપર સહી કરવી નહીં અથવા તે તો હોમત- ખજકરવી નહીં. વાળાની વિરૂધ પુરાવા તરીકે વાપરવો નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૧૬ ના પેરેગ્રાફ ૩ બ અને કલમ ૧૨૧ ને મળતી છે. છેલ્લો ભાગ તદ્દન નવો છે.—જે કોઈ સાહેબે કહેલો મચકુર પોલીસે લખી લીધો હોય અને પછી તે માલુમોટની રૂબરૂ કરી જાય તો તે સાહેબનો મચ- કુર પુરાવામાં મુકાય નહીં પ્રત્યેક.

પોલીસ કાંઈ ગુન્હાની તજવીજ કરતી ન હોય તે વખતે કમ્યુનિત નહીં પણ કોઈ તહો- મતદાર કાંઈ ગુન્હાની હકીકત કહે તો પુરાવામાં લેવા લાયક છે એવું ઠરવું છે.—કૈસરે હીંદ વિરૂધ દોષી પ્રસાદ છંડીયન લા, રીપોર્ટ કલકત્તા વા. ૬ પ્ર. ૫૩૦.

કોઈ ગુન્હાની તજવીજ કોઈ પોલીસ અગલદાર કરતો હોય તે વખતે જે હકીકત કહે તો પુરાવામાં લઈ શકાતી નથી કૈસરે હીંદ વિરૂધ રામા બીરામા છંડીયન લા, રીપોર્ટ મુંબઈ વા. ૩, પ્ર. ૧૨.

પોલીસ પાસે કેદીએ કમ્યુનિત કરી ત્યારે માલુમોટ પાસે હતો એટલા કારણથી તે ક- મ્યુનિત પોલીસ પાસે ક્યા છતાં પુરાવામાં લઈ શકાતો ન હોય.—રાણા વિરૂધ દોહમ કાદાર અને જામ્નઓ; વોકલી રીપોર્ટ ૧૧ પ્ર. ૮૨.

પોલીસની પાસે કેદીએ જે હકીકત કહી હોય તે ગુન્હાની કમ્યુનિત તરીકે ન હોય પણ પોતે નીરદોષ અથવા ઈરાદાથી પોલીસની રૂબરૂ તે કમ્યુનિત કરેલા હોય તો પણ ગુન્હા થાય તેવી હકીકતની તે કમ્યુનિત થતા હોય તો તે કમ્યુનિત પુરાવા બાબતના સને ૧૮૭૨ ના આ ક્ટ ૧ લાની કલમ ૨૫-૨૬ પ્રમાણે તે તો હોમતવાળા વિરૂધ પુરાવામાં લઈ શકાતો નથી. કૈસરે હીંદ વિરૂધ પંદારીનાથ, છંડીયન લા. રીપોર્ટ મુંબઈ વા. ૬ પ્ર. ૩૪.

કાંઈ લાલચ દેખા ૧૬૩ કોઈ પણ પોલીસ અગલદારે અથવા અધિકારવાળા સખસે કહી નહીં. સને ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૨૪ મી કલમમાં કહ્યું

છે તેવી કાંઈ પણ લાલચ અથવા ધમકી દેખાડવી નહીં અથવા દેખાડા- વવી નહીં, અથવા તેવું વચન આપવું નહીં. અથવા અપાવવું નહીં.

પણ આ બાબ પ્રમાણે કાંઈ પણ તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે કાંઈ મચકુર પોતાની રાજી ખુશીથી કહેવાની કોઈ પણ સખસની મરજી હોય તો કોઈ પણ પોલીસ અગલદારે અ- થવા બીજા સખસે ચેતવણી આપીને અથવા બીજી રીતે તે સખસને તે મચકુર કહેતાં અ- ટકાવવો નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૮૪ ને મળતી છે, ગુન્હો કમ્યુનિત કરવા માટે કોઈ પોલીસ અગલદારે અથવા હરકોઈ અખત્યારવાળા સખસે સાહેબ અ- થવા તો હોમતદારને ધમકી અગર લાલચ આપવી નહીં એ બાબતને માટે આ કલમ છે.

એક કદીને માફીનું વચન આપી કમ્યુનિત લીધી હતી તે કમ્યુનિત ક્યા પછી તે નાહાસી ગયો તેને ફરીથી પકડ્યો ત્યારે તેણે કરેલી કમ્યુનિત પુરાવામાં લેવા લાયક નથી એવું ઠરવું— રાણી વિરૂધ રાધાનાથ દોસાધ વીક્લી રીપોર્ટ ૬ પ્ર. ૫૩.

કાંઈ લાલચ, બીક વીગેરે ઉપરથી કમ્યુનિત કરી છે એવું કેદી કહે તો તે લાલચ વીગે- રેની હકીકત તેણે સાબીત કરી દેવી જોઈએ ત્યાં સુધી તે કમ્યુનિત બાબત રહી શકે—રાણી વિરૂધ અલબત્ત પેદાકર, મુંબઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૧ પ્ર. ૧૩૮

જે પોલીસ અમલદારનો, જે કામમાં કુચિત આપી હોય તે સાથે કાંઈ સંબંધ ન હોય એટલે કે જે જગ્યાએ તે ગુન્હો ગન્યો હોય ત્યાંનો તે પોલીસ અમલદાર ન હોય તો પણ તેની આગળ કરેલા કુચિત પુરાવામાં લેવાય નહીં—કલકત્તા હાઇકોર્ટ. તા. ૧૨ મી જુલાઈ સને ૧૮૭૭

કહેલો મચકુરત ૧૯૪ જે માજીસ્ટ્રેટ પોલીસઅમલદાર ન હોય તે માજીસ્ટ્રેટ આ થાક્યુક્ત કરેલા'વા જાળ પ્રમાણે કોઈ તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે, અથવા પછી પણ ચોકસી દફતરમાં દાખ અથવા ઇનસાફ સફ થતાં પેહલાં કોઈપણ વખતે પોતાને કહેલો કાંઈ લ કરવાનો અધિકાર પણ મચકુર અથવા પોતાની આગળ કુચિત કરેલી કાંઈપણ વાત દફતરમાં દાખલ કરવાને મુખત્યાર છે.

પુરાવો દફતરમાં દાખલ કરવાસાથે આ કાયદામાં આગળ કહેલી રીતોમાંની જે રીત તે કામની હકીકત બેતાં પોતાની નજરમાં ઘણીજ યોગ્ય આવે તે રીતે સદરહુ મચકુરો દફતરમાં દાખલ કરવા. ૩૬૪ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે સદરહુ કુચિત કરેલી વાતો દફતરમાં દાખલ કરવી તથા તે ઉપર સહી કરવી, પછી જે માજીસ્ટ્રેટ તે કામની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની ઉપર ને કુચિત કરેલા વાતો રવાના કરવી.

સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ કુચિત રાજી ખુશીથી કરવામાં આવી છે એમ, તે કુચિત કરનાર સખસને સવાલ પુછ્યા ઉપરથી, માનવાનું કારણ ન હોય તો કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ તે કુચિત દફતરમાં દાખલ કરવી નહીં; અને તે કુચિત નીચે માજીસ્ટ્રેટ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ટીપ લખવી.

“ મને લાગે છે કે આ કુચિત રાજી ખુશીથી કરી છે. આ મારી સમક્ષ તથા મારા સાંમળના લાંબી છે, અને આ કુચિત કરનાર સખસને તે વાંચી સંમળાવી છે, અને તે ખરી છે એવો તેણે અંગીકાર કર્યો છે, અને તેણે કહેલા મચકુરનો પુરેપુરો તથા ખસે હવાલો તેમાં છે.”

(સહી) અ. જ.

“માજીસ્ટ્રેટ.”

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૧૨ ને મળતી છે. પોલીસમાં કેસ હોય ત્યારે સાહેબોની જુગ્યાની અને તોહોમતદારોની જુગ્યાની લખી લેવા માટે શું નિયમ છે તેને માટે આ કલમ છે.

પોલીસ પાસે કેસ હોય તે વખતે કુચિત માજીસ્ટ્રેટ પાસે લેવાય છે તે માટે આ કલમ છે. નમજ પોલીસમાં કેસ હોય, ત્યારે કોઈ સાહેબની જુગ્યાની લેવાવવી હોય તો તેને પણ આ કલમના નિયમ લાગુ છે પણ તે જુગ્યાની પ્રતીજ્ઞા ઉપર લેવી જોઈએ, કેસરે હીંદ વિરૂદ્ધ ગલકા. ઇડીયન લા, રીપોર્ટ મુંબાઈ વા. ૨, પ્ર. ૬૪૩ તા. ૪ જુલાઈ ૧૮૭૮

આર કેદાપર ખુન કર્યાનું તોહોમત છતાં તેનો ઇનસાફ કલાદમીજીલ્લા બેલગામના બેઈટ સેસનનજીબ ડબ્લ્યુ. એચ કે. એ કર્યો અને તેઓને ફાંસીની શીક્ષાનો હુકમ કર્યો.

જે વખતે તેઓને પકડ્યા તે વખતે તેઓ પૈકી કેટલાક આસામીને એક ત્રીજા વરગના માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ લેઈ ગયા અને તેઓએ ગુન્હો કુચિત કરી જુગ્યાની લખી આપી અને તે ઉપર તેઓએ સહી કરી માજીસ્ટ્રેટ તે જુગ્યાની દફતરમાં દાખલ કરી રાખી. તે કુચિતપર જુગ્યાની કો પ્રો કે. કલમ ૧૨૨ એટલે આ કલમ ૧૬૪ પ્રમાણે તે માજીસ્ટ્રેટ “મને લાગે છે કે આ અપરાધ તેમણે પોતાની ખુશીથી કુચિત કર્યો છે” એવો ટીપ લખી છે. પણ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૪૨ એટલે આ કાયદાની કલમ ૩૬૪ માં કલ્પા પ્રમાણે તનાવર શરો લખ્યો નથી, પછી પ્રયગની ચોકસી કરવા માટે તે આરોપીતને તેજ મા-

જીએટની રૂબરૂ હાજર કર્યો, તે વખતે તેમાંના બે જણો પોતે અગાઉ કહેલો મજકુર ના કમુલ કર્યો. સદરહુ કલમ ૩૪૬ માં કહ્યા પ્રમાણે તે જીજ્ઞાનીપર શેરો લખ્યો અને તે સરવેને ઈનસાફ માટે સેસન કોર્ટમાં કમીટ કર્યો. સેસનગડબને તેઓ અપરાધી જણાયાથી ઉપર પ્રમાણે શિક્ષા કરી.

આ ઠરાવપર અપીલ થવાથી ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૨૨ પ્રમાણે કેદની લખી લીધેલા કમુલતપર માજીસ્ટ્રેટે “મને દેખાય છે કે આ અપરાધ પોતાની ખુશીથી કમુલ કર્યો છે.” એવી ટીપ લખી હોય તેથી તે પુરાવામાં લેવા જોગ થતી નથી. પણ સદરહુ કલમ ૩૪૬ પ્રમાણે “આ જીજ્ઞાની ગારી રૂબરૂ અને હું સાંભળું એવી રીતે લીધી છે અને આરોપોને જે મજકુર કહ્યા તે સર્વ મેં બરાબર લખ્યો છે.” એવો પોતાની સહીનો શેરો માજીસ્ટ્રેટે તેનીપર લખવો જોઈએ.

આ કાગમાં પ્રથમ કલમ ૧૨૨ પ્રમાણે લખેલી કમુલતપર કલમ ૩૪૬ પ્રમાણે શેરો લખેલો નથી તેથી તે કમુલત પુરાવામાં લેવા યોગ્ય નથી અને તેમ નથી ત્યારે તેવી કમુલત થઈ હતી કાંવા તેમાં અમુક મજકુર હતો એ સાબિત કરવાને મુખજીજ્ઞાન પુરાવલઈ શકાતો નથી માટે આ કાગમાંની કમુલત પુરાવામાં લેવાને અમે તદ્દન ના કમુલ કરીએ છીએ અને તે સિવાય આમાં બીજા પુરાવ નથી ત્યારે આ કાગમાંનું તોહોગત રદ કરીએ છીએ આગ કરવાને અમેને સાફ લાગતું નથી પણ જે કમુલત પુરાવામાં લેવા જોગ હોય તો એ કેદાએ સર્વ મજકુર લખી આપ્યો નથી અને તેઓએ કહેલો મજકુર એક બીજા સાથે મળતો નથી માટે કેદની છાડી દેવા બદલ આસેસરોનો જે અભિપ્રાય છે તે અભિપ્રાયને અમે મળીએ છીએ. સરકાર વિરુદ્ધ સીવાયા ભાગાઈનો પુત્ર અને બીજા ત્રણ, મુઝાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧ પ્ર. ૨૧૯ તા. ૫ એપ્રિલ સને ૧૮૭૬

તે ઉપરથી ઠરાવ કર્યો કે જીના કી. પ્રો. કો. કલમ ૧૨૨ એટલે આ કલમ ૧૬૪ પ્રમાણે કરેલી કમુલતને કાંવા કલમ ૩૪૨ થી ૩૪૬ પ્રમાણે કોર્ટે કરેલા સવાલના આરોપોને આપેલા જવાબને પાનલકોડ કલમ ૧૮૦ લાયુ છે કાંવા નહીં એ વિષે તો મણો સંસય છે એમ દેખાય છે. તે કમુલત અને જવાબ પોતાની ખુશીથી આપેલાં જોઈએ. અને તેપર આરોપિને સહી કરતાં સુધી તે પુરાં થયાં છે એમ સમજવામાં આવતું નથી એમ દેખાય છે એવાજ કાયદાનો હેતુ છે એમ સરકાર વિરુદ્ધ બારી રતન મુઝાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૦ પ્ર. ૧૬૬ ના કાગમાં કુલબેએ ઠરાવ કર્યો છે. અને એ કાગના ફેસલો આપતા પેહેલાં કુલબેએ જીના કી. પ્રો. કોડમાંના ઠરાવના પુર્ણપણે વિચાર કર્યો છે.

જીજ્ઞાનીપર આરોપિત માણસની સહી અને નિશાની લેવાનો જે કાયદો કરનારાનો હુકમ છે તે બદલ કુલબેએ જે પોતાનો અભિપ્રાય આપ્યો છે, તે આરોપિતે સહી કરવા માટે તેનો દંડ કરવો કાંવા તેમ કરવાની તેને જરૂર પડવી એ વાતને બીજકુલ મળતો નથી.

માટે એકસી ચાલતા છતાં કોર્ટે કરેલા સવાલનો જવાબ આપતાં કહેલા મજકુરપર સહી કરવાને આરોપિત માણસે ના કમુલ કર્યું તો તેથી પાનલકોડ કલમ ૧૮૦ પ્રમાણે શિક્ષા આપવા જોગ ગુન્હા તેણે કર્યો એમ થતું નથી.

માટે આરોપિતપરનું તોહોગત રદ કર્યું તેમજ શિક્ષા રદ કરી માટે દંડ બર્યો હોય તો પાછો આપવો. સરકાર વિરુદ્ધ સીવાયા મુઝાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૧૫ તા. ૫ અગસ્ટ ૧૮૭૯ તંગર કલકત્તા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૬૯૬ જીઓ.

પોલીસઅમલ- ૧૬૫. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તેને અદારે ઝાંડો લેવા થવા કોઈ પોલીસઅમલદાર તપાસ કરતો હોય તેને જે ગુન્હા બાબત બાબત તપાસ કરવાનો અખત્યાર હોય તે ગુન્હાની તપાસ કરવા સાફ ફાલો ફરતાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ હાજર થવાની જરૂર છે એમ તે અમલદારની નજરમાં આવે, અને જે સખસને ૬૪ મી કલમ પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ મોકલ્યો હોય અથવા

મોકલી શકાય તે સખસ તે સમનમાં અથવા હુકમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા ખીજ વસ્તુ હાજર કરશે નહીં અથવા નહીં કરે એમ માનવાનું કારણ હોય, અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા ખીજ વસ્તુ ફક્ત સખસના કબજામાં છે એવું માનવામાં ન હોય, ત્યારે ત્યારે જે થાણું પોતાના હવાલામાં હોય અથવા જે થાણામાં તેને નિમ્નો હોય તે થાણાની દફતરમાંથી કોઈ પણ જગ્યામાં તેને માટે ઝાડો લેવાને અથવા ઝાડો લેવરાવવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે.

સદરહુ અમલદારે ખાની શકે તે, ઝાડો લેવો તે જાતે લેવો.

જો તે ઝાડો તેનાથી જાતે લેવાનું ન જાતી શકે, અને તે ઝાડો લેવાને જાણે કાંઈપણ હાયક સખસ તે વખતે હાજર ન હોય, તે પોતાના હાથ તજોના કોઈપણ અમલદારને તે ઝાડો લેવાનું ફરમાવવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે અને તેણે તે હાથ તજોના અમલદારને એક હુકમ લખાને આપવો, અને કયા દસ્તાવેજ અથવા ખીજ વસ્તુને માટે ઝાડો લેવા છે તે, તથા કઈ જગ્યાનો ઝાડો લેવા છે તે, હુકમમાં લખવું, અને ત્યાર પછી તે જગ્યામાં તેને માટે ઝાડો લેવાને તે હાથ તજોના અમલદાર મુખત્યાર છે.

ઝાડો લેવાના વારંદા આગળ આ કાયદાના ઠંઠા, આ કલમ પ્રમાણે સંધિના ઝડાને, ખાની શકે તેટલે સુધી લાયક પડશે.

પોલીસથાણું જે ૧૬૬ પોલીસનું એક થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદાર અમલદારના હવાલા જે કામમાં પોતાના થાણાની દફતરમાં કાંઈ ઝાડો લેવાવાને મુખત્યાર હામાં હોય તે અમલદાર હોય તે કામમાં તેવો ઝાડો કાંઈપણ જગ્યામાં લેવરાવવાનું, પોલીસનું હવાલા ખાજી તેવા કાંઈ ખાજી થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, પછી તે ખાજી થાણું પણ હવાલામાં હોય કે જુદા લેવાનું વારંદામાં હોય તે પણ ઉપરના કાયદા પ્રમાણે વાનું મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારના અમલદારને સદરહુ પ્રમાણે ફરમાવું હોય ત્યારે તેણે ૧૬૫ માં કલમના ઠંઠા પ્રમાણે ચાલવું અને કાંઈ વસ્તુ જડે તે તે અમલદારના ફરમાવ્યાથી ઝાડો લીધો હોય તે અમલદારના ઉપર તેણે તે વસ્તુ માફલ દેવી.

જ્યારે ચોરી ૧૬૭. જ્યારે જ્યારે આ જાણ પ્રમાણે કોઈપણ તપાસ કરી માં કલમથી લોકમાં તપાસ પુ મુકરર કરેલી ચોરી તપાસ કરવાની મુદતમાં પુની થઈ શકશે નહીં એમ જરી થઈ શકે નહીં જાય, અને તે હોમત પાકા આધારવાળું છે એમ માનવાના સખસ ત્યારે કેમ કરવું. હોય, ત્યારે ત્યારે પોલીસથાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે આ કાયદામાં આગળ ફરમાવેલા રોજનામાં તે મુકદ્દમા સંબંધી કરેલી નોંધની એક નકલ પાસેમાં પાસેના માલસ્ટ્રેટને તાત્કાલિક મોકલવી અને તેજ વખતે તે તોહોમતવાળાને સદરહુ માલસ્ટ્રેટની આગળ મોકલા દેવો.

જો માલસ્ટ્રેટની આગળ આ કલમ પ્રમાણે તોહોમતવાળા સખસને મોકલ્યો હોય તે માલસ્ટ્રેટ તે કામને ઠીકસાદ કરવાના પોતાને હકુમત હોય કે નહિ તે પણ તે તોહોમતવાળાને ખાંધી ગળાને પંદર દિવસની મુદત સુધી પોતાને થોડું લાગે તેવા પંદરમાં અટક-

બી રાખવાનો વખતે વખતે અધિકાર આપવાને મુખત્યાર છે, જો તે ધામનો ઇનસાફ કરવાની અથવા ઇનસાફ કરવા સાથે તે કામ કમિટ કરવાની પોતાને હકુમત ન હોય, અને પોતાના વિચારમાં એવું આવે કે તોહોમતવાળાને વધારે વાર અટકાવી રાખવાની જરૂર નથી તો તે માજીસ્ટ્રેટ તેને સદરહુ હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે પોલીસના પેહેરામાં અટકાવી રાખવાનો અધિકાર આપનારા માજીસ્ટ્રેટ તેમ કરવાનાં કારણો પોતાનાં દફતરમાં લખવાં.

જો તે હુકમ જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટાડુકડી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટ કર્યો હોય, તો તેણે પોતાના હુકમની નકલ તથા તે હુકમ કરવાના કારણો પોતે જ માજીસ્ટ્રેટના પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે માજીસ્ટ્રેટને લખી મોકલવાં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૨૪ ને મળતી છે પોલીસ અમલદાર જે તપાસ કરે તે ચોવીસ કલાકમાં પુરી ન થાય તો તેણે કેમ કરવું તે માટે આ કલમ છે.

ચોવીસ કલાકથી માત્ર થોડોજ વખત અટકાવવામાં રાખ્યો હતો એવો પોલીસઅમલદાર જાણ કરી શકે નહીં પણ કોઈ એવો અસાધારણ બનાવ બન્યો હોય તો તે વખતે થોડી થડી રોકી રાખવાની હકીકત ધ્યાનમાં લેવાય છે ખરો-રાણી વિરૂદ્ધ સુપ્રીમ્સનો હુસાલ. વીકલી રીપોર્ટ ૬ પ્ર. ૮૮

તાબાગાંહેના પો ૧૬૮. જ્યારે તાબાગાંહેના કોર્ટ પોલીસ અમલદારે આ જાળ મુલીસઅમલદારે ત જળ કાંઈ તપાસ કરી હોય, ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ પાસનોરીપોર્ટકરવો થાણુ હોય તે અમલદારને તેણે તે તપાસનાં પરીણામનો રીપોર્ટ કરવો.

જ્યારે પુરાવોજ ૧૬૯ તોહોમતવાળાને કોઈ માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાનું વ્યાજબી થાય રોજર ન હોય ત્યાં એટલે પુરતો પુરાવો અથવા એવા વાજબી આધારવાળો શક નથી એમ રેતોહોમતવાળાને જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસથાણુ હોય તે અમલદારને, આ છુટો કરવો.

જાળ પ્રમાણે તપાસ કર્યા ઉપરથી, જણાયતો જે માજીસ્ટ્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી, તે ગુન્હો સાંભળવાનો અધિકાર તથા તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સાથે તેને કમિટ કરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવામાં જે અને જ્યારે આવેતો અને ત્યારે હાજર થવા જાળત સદરહુ અમલદાર ફરમાવે તે મુજબ, જામીન સાથે, અથવા જામીન વગર, તે સખસ એક ખત લખી આપે એટલે, જો તે પેહેરામાં હોય તો, તેને તે અમલદારે છુટો કરવો.

જ્યારે પુરાવો પુ ૧૭૦ ઉપર કલ્લા પ્રમાણે પુરતો પુરાવો અથવા વ્યાજબી આધારવા રતો હોય ત્યારે કા જો શક છે એમ જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસથાણુ હોય તે મમાજીસ્ટ્રેટની પા અમલદારને, આ જાળ પ્રમાણે તપાસ કર્યા ઉપરથી જણાય તો જે માસે મોકલવું.

જો તે પોલીસ રીપોર્ટ ઉપરથી તે ગુન્હો સાંભળવાનો અધિકાર તથા તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સાથે તેને કમિટ કરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે સદરહુ અમલદારે તોહોમતવાળા ને પેહેરામાં આપીને મોકલી દેવો, અથવા જો તે ગુન્હો જામિન લઈ શકાય એવો હોય

અને તે હોમતવાળો તારણ આપી શકતો હોય તો, કાંઈ મુદ્દર દિવસે સદરહુ માહિત્રની આગળ હાજર થવા તથા સાફ જ્યાં સુધી જાણ રાતે ફરમાવવામાં આવે નહીં ત્યાં સુધી સદરહુ માહિત્રની આગળ રોજરોજ હાજર રહેવા સાફ તેની પાસેથી તે અમલદારે તારણ લેવું.

જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસચાણું હોય તે અમલદાર જ્યારે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ તહોમતવાળા સખસને માહિત્રની પાસે મોકલે અથવા સદરહુ માહિત્રની આગળ હાજર થવા સાફ તેની પાસેથી તારણ લે, ત્યારે તે માહિત્રની આગળ જે હથિયાર અથવા બીજી વસ્તુ હાજર કરવાની જરૂર હોય તે પણ તેણે મેકલવાં અને કોઈ ફરિયાદી હોય તો તેને તથા ફલાણા સખસો તે કાગની હકીકતથી વાકેફ છે એમ તે અમલદારને જણાવ તેમાંના જેટલાની પોતાને જરૂર લાગે તેટલા સખસોને તહોમતવાળાની ઉપર મુકલાનો-હમતના કામમાં માહિત્રની આગળ હાજર થવા સાફ તથા પ્રસંગ પ્રમાણે ફરિયાદીને કામ ચલાવવા સાફ અથવા પુરાવો આપવા સાફ એક ખત લખી આપવાનું ફરમાવું.

જે તે ખતમાં જણા માહિત્રની અથવા પેટા ટુકડાં માહિત્રની કોરટ કદા હોય તો જે કોરટની પાસે સદરહુ માહિત્ર તે કામ ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનારે મોકલે તે કોરટનો તેમાં સમાવેશ થાય છે એવું સમજવું, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ પ્રમાણે કામ મેકલવાની વ્યાજગી નોટીસ સદરહુ ફરિયાદીને અથવા સખસોને આપવી જોઈએ.

આ કલમ પ્રમાણે મુદ્દર કરવાનો દાહડો તહોમતવાળા સખસ પાસેથી હાજર થવાનું તારણ લીધું હોય તો તેને જે દહાડે હાજર થવાનું હોય તે દહાડો, અથવા તે સખસને પેહરામાં આપીને મોકલવો હોય તો, જે દહાડે તે માહિત્રની કોરટ આગળ આવી પોહોં-ચવાની તેની વડી હોય તે દહાડો હોવો જોઈએ.

જે અમલદારનો સમક્ષ તે ખત લખી આપ્યું હોય તે અમલદારે તેની એક નકલ જે સખસોએ તે ખત લખી આપ્યું હોય તેમાંના એક જણને આપવી, અને પછી તે અસલ ખતને પોતાના રીપોર્ટ સાથે માહિત્ર ઉપર મોકલવું.

ટીકા—એક સખસની પાસેથી પોલીસ અમલદારે એવો મુચરકો લીધો કે રાખી અ-પ્રેલના રોજ તેણે માહિત્રના રજાફ હાજર રહેવું બાદ રજા માંના રોજ મુદ્દમો સુનાવાણું ઉપર લેવામાં અને પછી દીવસે દીવસે મુજતની રાખવામાં આવ્યો. છેવટે તા. ૬મી માહિત્ર મેના રોજ માહિત્ર કામ ચલાવવાને તૈયાર થયો ત્યારે ફરિયાદી ગેરહાજર હતો તેથી માહિત્રે એકદમ મુચરકો બજાવવાનો ફતવા કર્યો તે કામમાં હાઈકોર્ટનો અગિયાર્ય એવો થયો કે આ રીતનો મુચરકો બજાવવો એસ્પષ્ટ રીતે ગેરકાયદે છે માટે વસુલ કરેલી રકમ પાછી આપવી મક્કાસ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૧૮

પોલીસના અમલદારને ફરિયાદ પાછી ખેંચી લેવાની અરજ સંબંધીનો અધિકાર નથી. ફરિયાદ પાછી ખેંચી લેવા દેવી એ ન્યાયનું કામ છે આવું કામ માહિત્રે કલમ ૨૪૮ અ ને ૩૪૫ પ્રમાણે કરી શકે છે. પણ પોલીસ અમલદારને એવા કામમાં હાથ લાગવાનો કાંઈ અધિકાર નથી. સુરતે જલ્લાના માહિત્રના પત્ર નંબર ૩૦૬ ઉપરથી થએલો મુંબઈ હાઇ-કોર્ટેનો ઈરાવ તા. ૧૫ જુન ૧૮૭૫

ફાજદારી મુકદમામાં હાજર થઈ સાક્ષી આપવાનું મામે રાખી મુચરકો આપ્યા છતાં હાજર ન થાય તો તે ઇનસાફના કામને અડચણકારક છે તેથી મુચરકો બજાવવી શકાય છે પણ બજાવતાં અવસરે સખસને તે પોતે શામાટે હાજર નહીં થઈ શક્યો તેનું કારણ બતાવવા સાફ લાગે આપવો જોઈએ વીકલા રીપોર્ટ ૧૧ પ્ર. ૩૬

ફરીયાદીઓને ત ૧૭૧. કોઈપણ ફરીયાદી અથવા સાહેદ માહિતીની કોરટમાં જતો
થા સાહેદને પો- હોય ત્યારે રસ્તે તને કોઈ પોલીસઅમલદારની સાથે જવાનું ફરમાવવું નહીં.
લીસ અમલદાર
ની સાથે જવાનું
ફરમાવવું નહીં

ફરીયાદીઓને ત, અથવા કોઈપણ ફરીયાદીને અથવા સાહેદને નકામો પ્રતિજ્ઞ અથવા
થા સાહેદને પ્રતિ અડચણ કરવી નહીં, અને હાજર થવા બાબતે તેના પોતાનાં જાત મુ-
ખે કરવો નહીં. ચરકા સિવાય કોઈ બીજું તારણ આપવાનું તેને ફરમાવવું નહીં.

હુકમ નહીં માન પણુ એવું ઠનાવ્યું છે કે ૧૭૦ માં કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ અગર કો-
નારા ફરીયાદીને ઈપણુ ફરીયાદી અથવા સાહેદ હાજર થવાની ના કહે અથવા ખત લખી
અથવા સાહેદને પે આપવાની ના કહે તે, જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસથાણુ હોય તે
હેરામાં આપાની મો અમલદાર તે ફરીયાદીને અથવા સાહેદને પેહેરામાં આપીને માહિતીની
લખવાનો અધિકાર છે પાસે મોકલવાને મુખત્યાર છે અને તે ફરીયાદી અથવા સાહેદ સદરહુ
ખત લખી આપે ત્યાં સુધી, અથવા તે કામની સુનાવણી પુરી થાય ત્યાં
સુધી તેને પેહેરામાં અટકાવી રાખવાને તે માહિતી મુખત્યાર છે.

તપાસમાં ચલાવે ૧૭૨. આ બાબત મુજબ તપાસ કરનારા દરેક પોલીસઅમલદારે તે
લાં કામનું રોજ તપાસમાં ચલાવેલું પોતાનું કામ રોજ રોજ એક રોજના મામાં લખવું.
નામું. તે મધ્યે પોતાના પાસે ખચરે ક્યારે આવી તે વખત, પોતે તપાસ ક્યારે
કરવા માંડી તથા ક્યારે બંધ કરી તે વખત, જે જે જગાએ પોતે જઈ
આવ્યો હોય તેઓનાં નામ તથા પોતે કરેલી તપાસ તથા જે જે હકીત માત્રમ પડી હોય તેની
વિગત, એટલી તાત લખવી.

પોતાની આગળ જે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ચાલતો હોય તે મુકદ્દમા બાબત
પોલીસનાં રોજનામાં હોય તે રોજનામાં મંગાવતો, અને તે રોજનામાં મુકદ્દમામાં પુરાવા
દાખલ નહીં પણ તે ચોકસીમાં અથવા ઇનસાફમાં પોતાને મદદ મળે એટલા સાફ વાપર-
વાનો હરકોઈ ફેરફારી કોરટે અખત્યાર છે તોલોમતવાગાને અથવા તેના મુખત્યારોને તે
રોજનામાં મંગાવવાના હક નથી. અથવા કોરટે તે જતા લીધા એટલાજ સગવડો તે જોવાનો
તોલોમતવાગાને અથવા તેના મુખત્યારોને હક નથી, પણ જે પોલીસઅમલદારે તે રોજ-
નામાં લખ્યાં હોય તેણે પોતાની વાદવાસ્ત તાજ કરવા સાફ તે કામમાં લીધાં હોય, અ-
થવા તે પોલીસઅમલદારને ખોટો પાડવા સાફ કોરટે તે કામમાં લીધાં હોય, તો સન
૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૧૬૧ મી અથવા ૧૪૫ મી, જેમ હોય તેમ,
કલમના ઠરાવો લાગુ પડશે.

ટીકા—પોલીસની ડાયરી પુસ્તીકારક પુરાવ દાખલ કેસમાં દાખલ કરાય નહીં રાણી
વિરૂદ્ધ ઠાકોરચંદ સરમા વીકલી રીપોર્ટ ૧૩ પ્ર. ૨૨

એવી ડાયરી કાયદાસર પુરાવ નથી. રાણી વિરૂદ્ધ હરદત સરમા વીકલી રીપોર્ટ ૮ પ્ર. ૬૮
પોલીસ અમલદાર ૧૭૩ આ બાબત પ્રમાણે દરેક તપાસ નકામી ઢીલ ન કરતાં પુરી

રનો રિપોર્ટ. કરવી જોઈએ, અને તે પુરી થઈ રહે કે તુરત, જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસથાણું હોય તેણે સ્થાનિક સરકારે ફરમાવેલા નમુના મુજબ એક રિપોર્ટ જે તે માલુમોટને પોલીસ રીપોર્ટ ઉપરથી તે ગુન્હો સાબિત થયેલા અધિકાર આપ્યો હોય તે માલુમોટની પાસે મોકલવો. તેમાં પક્ષકારોનાં નામ, ખર્ચરનો પ્રકાર, તથા જે સખસો તે મુકદ્દમાની હકીકતથી વાકેફ જણાતા હોય તેઓનાં નામ એ વિગત લખવી, અને તોહોમતવાળા, સખસને પેદરાગાં આપાને મોકલ્યો છે કે તેને તેના ખર્ચર ઉપરથી છુટા કર્યો છે અને, અગર તેને એ પ્રમાણે છુટા કર્યો હોય તો, જામીન સાથે કે જામીન વગર તેમ કર્યું છે, તે પણ લખવું.

જ્યારે ૧૫૮ ગી કલમ પ્રમાણે કોઈ જામીન દરજ્જાના પોલીસ અમલદારને નીમ્યો હોય ત્યારે તે રીપોર્ટ તેની મારફતે મોકલવો, અને માલુમોટનો હુકમ થતા સુધી જે અમલદારને હવાલે તે પોલીસથાણું હોય તે અમલદારને વધારે તપાસ કરવાનું ફરમાવવાને સંદર્ભ અગલદાર મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે મેકલેલા રીપોર્ટ ઉપરથી જ્યારે એમ જણાય કે તોહોમતવાળાને પોતાના ખર્ચર ઉપરથી છુટા કર્યો છે ત્યારે તે માલુમોટે તે ખર્ચર રદ કરવાનો અથવા બીજી રીતનો જે હુકમ તેને વ્યાજબી લાગે તે હુકમ કરવો.

આત્મઘાતવિગેરે ૧૭૪ જે અગલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અગનીચેક્કસી કરીને લગરને એવી ખર્ચર મળે કે,—
પોલીસે રીપોર્ટ કરવો.

(અ) કોઈ સખસે આત્મઘાત કર્યો છે, અથવા.

(બ) કોઈ સખસને કોઈ બીજા સખસે અથવા કોઈ જાનવરે મારી નાખ્યો છે અથવા કોઈ સખસ સંચાથી અથવા અકસ્માતથી મરણ પામ્યો છે; અથવા.

(ક) કોઈ સખસ એવી રીતે મરણ પામ્યો છે કે તે ઉપરથી કોઈ બીજા સખસે ગુન્હો કર્યોનો વ્યાજબી શક ઉત્પન્ન થાય છે.

એટલે તુરત તે અગલદારે પાસેના જે માલુમોટને * ધનકવેર ભરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માલુમોટને તે ખર્ચર ખર્ચર આપવી, અને સ્થાનિક સરકારે કરેલા કોઈ પણ કાનુની અથવા જુદા માલુમોટના અથવા પેટા નુકડી માલુમોટના કોઈપણ સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમથી બીજી રીતે ફરમાવ્યું ન હોય તો જે જગ્યાએ સંદર્ભ મરેલા સખસનું મુકદ્દમ હોય તે જગ્યાએ જવું અને ત્યાં પડોસમાંના એ અથવા વધારે આખરદાર રહેવાશીઓની સમક્ષ તપાસ કરીને મોતનાં દેખાતાં કારણોનો રિપોર્ટ તૈયાર કરવો, અને તેમાં તે મુકદ્દમ ઉપર જે જખમ, ભાગેલા અવયવ, ચગદાયાની તથા નુકસાનની બીજી નીશાણીઓ માલુમ પડે તેનું વર્ણન કરવું તથા શી રીતે અથવા કેવાં (જે હોય તો) શસ્ત્રવડે અથવા હથિયારવડે સંદર્ભ નીશાણીઓ કરેલાં જણાય છે તે લખવું.

તે રીપોર્ટ પર તે પોલીસઅમલદારે તથા બીજા સખસોએ અથવા તેઓમાંના જે-

* કોઈ પણ ચોક્કસ અથવા તપાસ; વિશેષ કરીને અકસ્માતથી અથવા બીજી રીતે આકસ્મિક મરણ નિપજ્યું હોય ત્યારે.

ભાનો વિચાર તેમાં લખ્યા પ્રમાણે હોય તેટલામાં સહી કરવી, અને પછી તુરત તે રીપોર્ટ જિલ્લા માલસ્ટ્રેટની પાસે અથવા પેટા તુકડી માલસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવો.

ન્યારે મોતના કારણ સખંધી કાંઈપણ શક હોય, અથવા ન્યારે ખીજ કોઈપણ કારણ સાર પોલીસ અમલદાર યોગ્ય ધારતો હોય ત્યારે આ બાબત સ્થાનિક સરકાર જે જે કાનુનો ફરમાવે તે તે કાનુનોને અનુસરીને તે પોલીસઅમલદારે તે મુડુ પાસેમાં પાસેના સિવિલસર્જન પાસે તપાસવા સાર અથવા આ બાબત સ્થાનિક સરકારે ખીજ જે વૈધકીય અમલદારને નિમ્નો હોય તે અમલદાર પાસે તપાસવા સાર મોકલી દેવું, પણ હવા તરફ જોતાં તથા કેટલે દુર તે મુડુ મોકલવું છે તેનો વિચાર કરતાં એમ જણાય કે સદરહુ તપાસ નિરૂપણ-મી થઈ પડે એવી રીતે તે મુડુ રસ્તે જતાં જતાં સડી જવાનો ભય નથી તો એ પ્રમાણે મોકલવું

મદ્રાસ ધલાકામાં તથા મુંબાઈ ધલાકામાં આ કલમ પ્રમાણે તપાસ કરવાનો અધિકાર ગામના મુખીને છે, અને પછી તે મુખીએ પાસેમાં પાસેના જે માલસ્ટ્રેટને ઈનકવેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર મળ્યો હોય તે માલસ્ટ્રેટને તે તપાસનાં પરિણામનો રીપોર્ટ કરવો.

હુકમ લખેલા : માલસ્ટ્રેટને, ઇનકવેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર આપ્યો છે, એટલે હરકોઈ જુદા માલસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માલસ્ટ્રેટ, તથા જે માલસ્ટ્રેટને આ બાબત સ્થાનિક સરકારે અથવા જુદા માલસ્ટ્રેટ વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માલસ્ટ્રેટ.

માણસોને બોલા ૧૭૫. સદરહુ તપાસ કરવા સાર ઉપર કલા પ્રમાણે એ અથવા વવાનો અખત્યાર. વતાં માણસોને અને તે કામની હકીકતથી ખીજુ જે માણસ વાકેફ જણાવું હોય તે માણસને, હુકમ લખીને બોલાવવાનો અખત્યાર જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અમલદારને છે. એ પ્રમાણે બોલાવેલો દર-એક માણસ હાજર થવાને અને જે સવાલોના જવાબ દેતાં કાંઈ ફાજલારી ગુન્હાનું તોફાન-મત પોતાની ઉપર આવી પડે, અથવા કાંઈ દંડ અથવા ગુન્હેગારી આપવી પડે એવા સવાલો સિવાય ખીજ સઘળા સવાલોના ખરા જવાબ દેવાને બંધાએલો છે એમ સમજવું.

એવો કોઈ કાગિજેખસ ગુન્હો હકીકત ઉપરથી રૂદેખાતો ન હોય કે જેને ૧૭૦ મી કલમ લાગુ પડતી હોય, તો તે માણસને માલસ્ટ્રેટની કારટમાં હાજર થવાનું તે પોલીસ અમલદારે ફરમાવવું નહીં.

મોતનાં કારણની ૧૭૬. ન્યારે કોઈ સખસ પોલીસના હવાલામાં હોય તેવામાં તે મ-ચોકસી માલસ્ટ્રેટ રણ પામે ત્યારે પાસેમાં પાસેના જે માલસ્ટ્રેટને ઇનકવેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર મળ્યો હોય તેણે, તે પોલીસઅમલદારે કરેલી તપાસને જલ્દે અ-થવા તે ઉપરાંત મોતનાં કારણની ચોકસી કરવી, અને ૧૭૪ મી કલમની

(અ) (બ) અને (ક) રકમોમાં કહેલી ખીજ કોઈપણ બાબતમાં જે માલસ્ટ્રેટને એ પ્રમાણે અધિકાર મળ્યો હોય તે માલસ્ટ્રેટ તે પોલીસઅમલદારે કરેલી તપાસને જલ્દે અથવા તે ઉપરાંત મોતનાં કારણની ચોકસી કરવાને મુખત્યાર છે; અને તે એ પ્રમાણે ચોકસી કરે તો, કોઈ ગુન્હાની ચોકસી કરવા બાબત તેનો જેટલો અધિકાર હોય તેટલો સઘળો અધિકાર તેને સદરહુ પ્રકારની ચોકસી કરવા બાબત છે એવું સમજવું સદરહુ પ્રકારની કોઈ ચોકસી કરનારા માલસ્ટ્રેટ તે ચોકસીના સંબંધમાં પોતે લીધેલો પુરાવો, કામની હકીકત પ્રમાણે આ કાયદામાં આગળ કહેલી રીતે ગાંઠેની ગમે તે રીતે ફરતરમાં મુખત્યાર કરવો.

દાટેજી મુડુ ખો જે સખસનું મુડુ દાઢી દીધું હોય તે સખસનાં મોતનું કારણ શોધી દીઠાવવાનો અ- કાઢાડવા માટે તેના મુકદ્દાની તપાસ કરવાનું બ્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ બિદાર. ચોખ્ખા ધારે ત્યારે તે મુડુ ખોદી કઢાડાવવાને તથા તેની તપાસ કરાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કલમ ૧૩૫ ને મળતી છે છેલ્લો પા- રેખાક તદ્દન નવો છે આક્ટની અથવા શક બારેલા રીતે મરણ થયું હોય તેની તબવીજ કરવા માજીસ્ટ્રેટોનો શું અધિકાર છે તે માટે આ કલમ પ્રમાણે ચલાવેલું કામ ફરી તપાસી જોવાનું નથી જુઓ કલમ ૪૩૫

ભાગ ૬ ઠો.

ચાલેલા મુકદ્દમામાં કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૧૫ મા.

ચોક્કસી તથા ઇનસાફ કરવામાં ફોજદારી કોર્ટોની હકુમત બાબત.

અ—ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ કરવાની જગા.

ચોક્કસી તથા ઇન ૧૭૭. દરેક ગુન્હાની ચોક્કસી તથા ઇનસાફ જે કોર્ટની હકુમતની સાફ કરવાની મા સ્થાનિક હદમાં તે ગુન્હો કયાં હોય તે કોર્ટે ઘણુંકરીને કરવો. મુલ જગા.

મુકદ્દમાનો ઇનસાફ ૧૭૮. ૧૭૭ માં કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં ફલાણા જલ્લા- જુદીસેસન ટુકડીએ માં ઇનસાફ કરવા સાર કમિટ કરેલા ફલાણા મુકદ્દમાનો અથવા ફલાણા માં કરવાનું ફરમાવ વર્ગના મુકદ્દમાનો ઇનસાફ ફલાણી સેસન ટુકડીમાં કરવાનો અધિકાર છે વાનો અધિકાર. એવો હુકમ ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

પણ એવું કારણ છે કે, વિક્ટોરીયાની કારકોર્દીના ચોવીસમા તથા પચીસમા વરસના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪ થા બાબની ૧૫ માં કલમ પ્રમાણે, અથવા આ કાયદાની પર ૨૬ માં કલમ પ્ર- માણે કોઈ હુકમ અગાઉથી કાઢાડયો હોય તેની વિરુદ્ધ સદરહુ હુકમ હોવો નહીં જોઈએ.

જે જલ્લામાં કાય ૧૭૯. કાંઈ વસ્તુ કયાંના સબખથી, અને તેનું કાંઈ પરિણામ થયું કયું હોય, અથવા હોય તે સબખથી, કાંઈ ગુન્હો કયાંનું તોહોમત કોઈ સખસ ઉપર આ- જે જલ્લામાં પરિ બ્યું હોય, ત્યારે જે કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વસ્તુ કરી ણામ થયું હોય તે હોય અથવા તે પરિણામ થયું હોય તે કોર્ટને તે ગુન્હાની ચોક્કસી અ- જલ્લામાં તોહોમ થવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

તવાબાનો ઇનસા-

ફ થઈ સકશે.

દર્શાવે.

(અ) અ. નાગનો સખસ ક્ષ- કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં જખમી થયો અને તે

જ. કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં મરણ પામ્યો. અ. ના શિક્ષણીય મનુષ્યવધના ગુન્હાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ ક્ષ. ને અથવા જ. ને કરવાનો અધિકાર છે,

(બ) અ. નામનો સખસ ક્ષ. કોરટની હકુમતની હદમાં જખમી થયો; અને દક્ષ દાહાં ડા સુધી ય. કોરટનો હકુમતની સ્થાનિક હદમાં રહ્યો. અને ય. કોરટની કે ઝ કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તેનાથી પોતાનો મામુલ ધધો કરાયો નહીં. અ. ને માદાવ્યથા કરવાના ગુન્હાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ક્ષ. ને અથવા ય. અથવા ઝ. ને કરવાનો અખત્યાર છે.

(ક) અ. નામના. સખસને નુકશાન કરવાનો હાય ક્ષ. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ઉત્પન્ન કર્યો, અને જે ગાણુસે એને હાય ઉત્પન્ન કર્યો તેને તે કારણથી માલસાધિન કરવાને ય. કોરટની હકુમતનો સ્થાનિક હદમાં અ. લલચાયો. અ. ની ઉપર જખરાધથી કહડાવવાનો હુકમ કર્યો તેની ચોકસી તથા ઇનસાફ ક્ષ. ને અથવા ય. ને કરવાનો અખત્યાર છે.

જ્યારે બીજા ગુ ૧૮૦. જે કલ્પ ગુન્હો હોય અથવા જે કૃત્યનો કરનાર ગુન્હો કરી સન્હાસાયેસખધહો- કનો હોય તો તે ગુન્હો થાય તેવા કાંઈ કલ્પની સાથે સખધ હોવાના સવાના સખગથીકાઈ જખમી ગાળુ કાંઈ કૃત્ય પણ ગુન્હો હોય ત્યારે આ છેલ્લા કહેલા ગુન્હા કલ્પગુન્હાથાયત્યારે ના તોહમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ જે કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં કરવાનો દમાં એ બેમાંનું ગમે તે કયું હોય તે કોર્ટને કરવાનો અધિકાર છે.

જગાં

દૃષ્ટાંતો.

(અ) મદદગારીના તોહમતની ચોકસી અથવા જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં મદદગારી કરી તે કોરટને, અથવા મદદગારી કરેલો ગુન્હો જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં કર્યો હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) ચોરીનો માલ લેવાના અથવા રાખવાના તોહમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં માલ ચોર્યો હોય તે કોરટનો અથવા તે માલમાનો કાંઈપણ માલ જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં કોઈપણ વખતે બદલાવતથી લાધો અથવા રાખ્યો હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) કોઈ સખસનું હરણ થયું છે એવું જાણીને તે સખસને ગેરવ્યાજની રીતે સંતાડવાના તોહમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ગેરવ્યાજની રીતે સંતાડવાનું કામ ગન્યું હોય તે કોરટને; અથવા જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે સખસનું હરણ થયું હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૬૬ ને બદલે રચવામાં આવી છે. ચોરી ખીટીસ હદમાં થઈ હોય પણ ચોરીનો માલ રાખવાનો ગુન્હો પારકા રાજ્યની હદમાં ગન્યો હોય તો ખીટીસ કોરટથી ચોરીનો માલ રાખવાના ગુન્હાનો ઇનસાફ ચર્ચ શકે નહીં—રાણી વિરદ બેચરાવા મુખર્ષ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર ૩૮.

આ કામમાં ચાર કેદી હતા તેમાં પહેલા ત્રણ કેદીએ ખુલ્લો અને ચોથા (પીરનાઈ) એ ખુલ્લો કરવામાં મદદ કર્યોનો ગુન્હો. કર્યાનું સાબીત ઠરાવી સતારાના સેસન જડગે આરેખણને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો.

તે ઠરાવથી નારાજ થઈ ચોથા નંબરના કેદી (આ અરજદારે) અપીલ કર્યાથી હાઇકોર્ટે ઠરાવનું કે બાબાજીની વિધવા પીરનાઈ ઉપર જે ગુન્હો સાબિત ઠરાવી શિક્ષા કરી છે

તે તોહોમત અને શિક્ષા અમે રદ કર્યો છે, કારણકે તે પરરાજ્યમાં રહેનાર પ્રજા છે અને ખુન કરવામાં મદદ કરવાનો જે ગુન્હો તેણે કર્યો છે તે સર્વ પરમુલ્કમાં થયેલ છે. ગુના ક્રી પ્રો. કો. એ બ્રીટીસ કોર્ટને માત્ર લાગુ છે, અને તે કોર્ટ ઉપરના જે કોર્ટ સ્થાપન થયેલા છે તે તે કોર્ટની સ્થળ સીમામાં જે ગુન્હો થાય તે ગુન્હાને માત્ર ગુના આક્ટની કલમ ૬૬ લાગુ છે. ઈ. પી. કો. કલમ ૨ ઉપરથી કી. પ્રો. કો. એ બ્રિટિસ મુલકમાં થયેલા ગુન્હાને લાગુ છે. અને ઈ. પી. કો. કલમ ૩ પ્રમાણે વિશેષ કાયદાથી પિરતાઈ બ્રિટિસ મુલકની કોર્ટથી ચોક્કસી થવાને લાયક થયાનું દેખાઈ આવતું નથી. સરકાર વીરૂધ્ધ પોરતાઈ મુંબઈ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૦ પ્ર. ૩૫૬ તા. ૧૯ જુલાઈ ૧૮૭૩.

નેપાલના રાજની પ્રજામાંના એક માણસે નેપાલમાં કાંઈકોર ચોરી બ્રિટિસ રાજ્યમાં આવેલો તેને અહીંયાં પકડ્યો અને તેના પર પી. કો. કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે ચોરીનો માત્ર પોતાની પાસે રાખવા બદલ તોહોમત મુકી તેને એક માલુસ્ત્રેટે એક વરસની સખત મજુરીની ક્ષેત્રની શિક્ષા કરી આ કાગને બ્રિટિસ સરકારના મુલકમાંના માલુસ્ત્રેટે ચોક્કસી કરવાનો અધિકાર નથી એમ જીદ્દના માલુસ્ત્રેટેનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે તે કાગ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે.

આરોપીત પર પીનલકોર્ટ કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે તોહોમત સાગીત કર્યું છે તે કાયદેસર છે. તેણે નેપાલના રાજ્યમાં ચોરી કરી, અને ચોરીનો માલ બ્રીટીસ મુલકમાંથી તેના કબજામાંથી જડ્યો; સગળ ગુના કી. પ્રો. કલમ ૬૬ એટલે આ કલમ ૧૮૦ ઉદાહરણ પં. પ્રમાણે તેનો ઇનસાફ કરવાનો અત્રેની કોર્ટને અધિકાર છે. આમાં તેણે ચોરીનો જે ગુન્હો કર્યો તે બ્રિટિસ મુલક બાહાર કરેલો હોવાથી ચોરીના તોહોમત બદલ તેના પર ઇનસાફ થાય નહીં પણ ચોરીનો માલ તાગ્યામાં રાખવા બદલ તેને શિક્ષા કરવાનો અત્રેની કોર્ટને અધિકાર છે, સગળ તોહોમત રદ નહીં કરતાં કાયમ રાખાંએ છોએ, સરકાર વિરૂદ્ધ સંકર ગોપ કલકતા હા. કો. લા. રી. વા. ૬ પ્ર. ૩૦૭ તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૮૦

ઠગહોવા બાબત ૧૮૧. ઠગ હોવાના, ઠગ થઈને ખુન કરવાના, ડાકાઈટી કરવાના ખુન અથવા ડાકાઈટી કરીને ડાકાઈટી કરવાના, ડાકાઈટીની ટોળીમાં હોવાના, અથવા પેહેરામાં ની ટોળીમાં હોવા થા નાશાં જવાના, ગુન્હાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ જે કોર્ટની હકુમ બાબત અથવા પેહે તની સ્થાનિક હદમાં તોહોમતગણો સખસ હોય તે કોર્ટને કરવાનો અરામાંથી નહાસોજવા બાબત વિગરે.

સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ કરવાના અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાના પયોગ તથા સાપ ના ગુન્હાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ, જે મિત્રકત બાબત તે ગુન્હો કર્યો રાધ વિશ્વાસઘાત. હોય તે મિત્રકતનો કાઢપણુ ભામ જે કોર્ટની હકુમતની ક્રિયાનિક હદમાં તોહોમતવાળા સખસે લાયો હોય તે કોર્ટને, અથવા જે કોર્ટની હકુમતની ન્યાનિક હદમાં તે ગુન્હો કર્યો હોય તે કોર્ટને કરવાનો અધિકાર છે.

ચોરના બાબત. કાંઈપણુ વસ્તુ ચોરવાના ગુન્હાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ જે કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વસ્તુ ચોરી હોય અથવા ચોરના કબજામાં હોય અથવા તે ચોરેલા છે એવું બધાં છતાં અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં તે વસ્તુ સેનારા અથવા રાખનારા કાંઈપણુ સખસના કબજામાં હોય તે કોર્ટને કરવાનો અધિકાર છે.

ગુન્હાનું સ્થળન ૧૬૨. ધણું એક સ્થાનિક ક્ષેત્રમાંના, કયાં સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં ગુન્હો થ-

કકી ન થાય ત્યારે. યો તેનો નિશ્ચય નહિ હોય ત્યારે, અથવા
અથવા એકજ ગુન્હાનો કાંઈક ભાગ એક સ્થાનિકક્ષેત્રમાં અને કાંઈક ભાગ બીજા
જગ્યામાં ગુન્હો સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં થયો હોય ત્યારે, અથવા

ન હોય ત્યારે.

અથવા ગુન્હો આ ગુન્હો ચાલુ રહે તેવો હોય, અને એક કરતાં વધારે સ્થાનિક ક્ષેત્રોમાં
લુપ્તહોવાનો હોય ત્યારે તે કરવાનું ચાલુ રહેલું હોય ત્યારે. અથવા

અથવા ધણીએક જુદાં જુદાં સ્થાનિક ક્ષેત્રોમાં કરેલાં ધણીએક કત્યો મળીને એક ગુ-
ન્હો થયો હોય ત્યારે.

થયો હોય ત્યારે.

એકસીઅથવાઈ સદરહુ પ્રકારનાં ગમે તે સ્થાનિકક્ષેત્ર ઉપર જે કારટને હકુગત હોય
નસાફ કરવાની તે કારટને તે ગુન્હાની એકસી અથવા ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.
જગા.

મુસાફરીમાં કરે ૧૮૩. કાંઈ ગુન્હો જ્યારે ગુન્હેગાર મુસાફરી, અથવા સફર કરતો હો
લો ગુન્હો. ય ત્યારે કયો હોય તે ગુન્હાની એકસી અથવા ઈનસાફ, ગુન્હેગાર અથ-

વા જે સખસની વિરુદ્ધ અથવા જે વસ્તુ સખધમાં તે ગુન્હો કયો હોય
તે સખસ અથવા વસ્તુ એ પ્રત્યેક તે મુસાફરી અથવા સફર કરતાં કરતાં જે કારટની હ-
કુમતની સ્થાનિક હદમાં થઈને અથવા હદમાં ગયા હોય તે કારટને કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૬૭ ના દૃષ્ટાંત (અ) ઉપ-
રથી ધડવામાં આવી છે.

મુખ્યથી કલકતે જવાની મુસાફરીમાં એક ગુન્હો થયો એવું કેહેવામાં આવ્યું હતું
અને ખરેખરી રીતે આ ગુન્હો મુખ્ય અને અલ્હાબાદ વચ્ચે થયો હતો. અલ્હાબાદના સ્ટે-
સનથી ફરીયાદી અને તોહોમતદાર જુદી જુદી રેલવેમાં કલકતે ગયા. હાઉરાના માજીસ્ટ્રેટ એ
ગુન્હાનો ઈનસાફ કયો તે રફ કરી એવું ઠરાવવામાં આવ્યું કે તેનો ઈનસાફ કરવા તેનો
અધિકાર નહોતો, કેમકે આ કલમના હેતુ મુખ્ય ફરીયાદી, અને તોહોમતદારની મુસાફરી
કલકત્તા સુધી બેગી થયેલા હોવી જોઈએ. અલ્હાબાદથી તેઓ જુદી ગાડીમાં ગયા તેમ ગ-
યેલા હોવા જોઈએ એટલે કે મુસાફરી એકસી સાથેજ અને ક્યાંઈથી જુદા પડ્યા વગર ક-
રેલી હોવી જોઈએ, રાણી વિ. પારાન, એ. સો, રીપોર્ટ વા. ૧૩ પ્ર. ૪

એક મુસાફરીમાં થોડાં વખત માટે એક જગ્યાએ મુકામ કયો તે મુકામે એક એરી
થઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે એ એરીની તજવીજ બધાં મુસાફરી પુરી કરી હોય ત્યાં થ-
ઈ શકે—રાણી વિ. અબદુલ અલી વી. રી. ૨૪ પ્ર. ૪૫

રેલવે, ટેલેગ્રાફ, ૧૮૪. રેલવે, ટેલેગ્રાફ, ટપાલ આદીસ અથવા લડાઈનાં શહજ અને
ટપાલ આદીસ ત લડાઈના સામાન સખધી હરકોઈ ચાલુ કાયદાના ઠરાવો વિરુદ્ધ સખળા
યા લડાઈના શહ ગુન્હાઓની એકસી તથા ઈનસાફ ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં કરવાનો અ-
સ સખધી આક્ટો ધિકાર છે. પછી તે ગુન્હો સદરહુ શેહેરમાં કરેલો છે એવું જણાવ્યું
ની વિરુદ્ધ ગુન્હો હોય કે નહીં હોય તોપણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ગુન્હેગાર તથા તેની
પર મુકદ્દમો ચલાવવા માટે જરૂરના સખળા સાહેબો સદરહુ શેહેરમાં

મુકદ્દમ પઢવા જોઈએ.

કયા જીલ્લામાંથી ૧૮૫ જ્યારે જ્યારે ફાલ્ગુણ ગુન્દાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ આ કસી અથવા ઇનસા આખમાં પાછળ કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે કઇ કારટે કરવો તે આખત કાંઈ કરવો તે, સંસ પણ સંસય પડે, ત્યારે ત્યારે જે હાઈકોર્ટની અપેલેન્ટ ફાળદારી હકુ-યને પ્રસંગે, હાઇ મતની સ્થાનિક હદમાં ગુન્દેગાર ખરેખર હોય તે હાઇકોર્ટ તે ગુન્દાની કોર્ટ ઠરાવવું. ચોકસી અથવા ઇનસાફ કઇ કારટે કરવો તે ઠરાવવાને મુખત્યાર છે.

• બ્રિટિસ ખરમામાં, જ્યારે ગુન્દેગાર રાણીની વિભાગતી રમ્યત હોય ત્યારે, રંગુનનો રી-કારડર, અને બીજે સમજે પ્રસંગે, જુડીશીયલ કમીશનર આ કલમના કારણે સાફ હાઇકોર્ટ છે એમ સમજવું.

સ્થાનિક હકુમત ૧૮૬ જ્યારે કોઇ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટને કોઇ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને કોઇ નીબાહાર કરેલા પેટા ટુકડી માજિસ્ટ્રેટને અથવા પેહલા વરગના જે માજિસ્ટ્રેટને સ્થાનિક ગુન્દા સાફ સમન સરકારે આ આખત વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજિસ્ટ્રેટ-અથવા વારંટ કા ને એવું માનવાનું કારણ જણાય કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદ હાડવાનો અધિકાર માંહેના કોઇપણ સખસે સદરહુ હદની બાહાર (પછી બ્રિટિશ ઈંડીયાની અંદર કે બાહાર) એવો કોઇ ગુન્દો ક્યો છે કે જેની ચોકસી અથવા

ઇનસાફ ૧૭૭ થી ૧૮૪ સુધીની કલમો (એ બંને કલમો સુધી) કલમોના ઠરાવો પ્રમાણે, અથવા બીજા હરકોઇ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે, સદરહુ હદની અંદર થઇ શકે એમ નથી, પણ જેનો ઇનસાફ કોઇ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે બ્રિટિસ ઈંડીયામાં થઇ શકે એમ છે, ત્યારે તે ગુન્દો જાણે સદરહુ હદમાં થયો હોય એવી રીતે તેની ચોકસી કરવાને, તથા

પકડ્યા પછી મા સદરહુ સખસને પોતાની આગળ હાજર થવાની આ કાયદામાં પાછળ જીએટે કેમ કરવું ઠરાવેલી રીતે જરૂર પાડવાને, તથા સદરહુ ગુન્દાની ચોકસી અથવા ઇન-સાફ કરવાની હકુમત જે માજિસ્ટ્રેટને હોય તે માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે સખસને મોકલવાને, અથવા સદરહુ ગુન્દો જામીન લઇ શકાય એવો હોય તો, સદરહુ મા-જિસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવા સાફ તેની પાસેથી જામીન સાથે કે વગર જામીને ખત ભેવા ને તે માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

જ્યારે સદરહુ હકુમતવાળા એક કરતાં વધારે માજિસ્ટ્રેટો હોય અને સદરહુ સખસને કયા માજિસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવો, અથવા કયા માજિસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવા સાફ ખાંધી લેવો, તે આખત આ કલમ પ્રમાણે ચાલનારા માજિસ્ટ્રેટની ખાત્રી થાય નહીં, ત્યારે હકુમ મળવા સાફ હાઇકોર્ટને તે કાયમો રીપોર્ટ કરવો.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે વારંટ કાઢાડતી વખતે માજિસ્ટ્રેટો જે પોતાની હદમાં હો-ય ત્યારે કહેવા જેવું કાંઈ નથી, પારકા રાજ્યમાં તે પોતે હોય ત્યાંથી પણ આવા વારંટ કાઢી શકે છે. રાણી વિ. લખીયા કાલા ઈંડીયન લા. રી. મુ. વા. ૧ પ્ર. ૩૪૦

તાખામાંહેલા મા ૧૮૭. ૧૭૬ મી કલમ પ્રમાણે પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ વારંટ કા માજિસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઇ માજિસ્ટ્રેટ કાઢેલા વારંટ ઉપરથી જે તે હાડવું હોય ત્યારે સખસને પકડવામાં આવ્યો હોય તો સદરહુ માજિસ્ટ્રેટ તે સખસને જે જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ તાખામાં પોતે હોય તે જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને મોકલ-વો પણ તેવા ગુન્દાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની જે માજિસ્ટ્રેટને

હકુમત હોય તે માલુમ છે જે તે સખસને પકડવા માટે પોતાનું વારંટ કાઢાડયું હોય તે તે પકડેલા સખસને જે પોલીસઅમલદાર તે વારંટ જાખવતો હોય તે પોલીસઅમલદારને હુકમે કરવો. અથવા જે માલુમ છે તે વારંટ કાઢાડયું હોય તેની પાસે મોકલવો.

જે તે પકડેલા સખસને જે ગુન્હો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા કર્યાનો શક આવ્યો હોય તે ગુન્હાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ તેજ જુદલામાં ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારા માલુમની કોર્ટ સિવાય બીજી કોઇ ફાજદારી કોર્ટને કરવાનો અધિકાર હોય, તો સદરહુ માલુમ છે તે સખસને સદરહુ કોર્ટની પાસે મોકલવો.

બ્રિટિસ ઈન્ડિયા ૧૮૮ જ્યારે રાણીની કોઇ વિધાયતો રઈયત હિંદુસ્તાન માંહેના અને ગ-નીબંદારકરેલા ગુલિકામાઆઝગાની સાથે મૈત્રી રાખનારા કોઇ રાજના અથવા સંસ્થાનાના નહાખાખતશ્રિટીસ મુલકોમાં કાંઈ ગુન્હો કરે, અથવા રૈયતનીજવાબદારી

જ્યારે મલિકામાઆઝગાની હિંદુસ્તાન માંહેની કાંઈ દેશો રૈયત બ્રિટિસ ઈન્ડિયાની હદની બહાર કોઇપણ જગાએ કાંઈ ગુન્હો કરે.

ત્યારે બ્રિટિસ ઈન્ડિયા માંહેની જે જગાએ તે રઈયત જડી આવે તે જગાએ જાણે તે ગુન્હો કર્યો છે એવી રીતે તે ગુન્હા સંબંધી તેની તજવીજ કરવાનો અધિકાર છે.

તોહામતવાખત પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુલકમાં સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુ-ચોકસીકરવાનીયો નહો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે મુલકમાં કોઇ પોલીટીકલ એજન્ટ વ્યતી સંબંધીયો હોય તો તેના મત પ્રમાણે તે તોહામતની ચોકસી બ્રિટિસ ઈન્ડિયામાં ક-લીટીકલ એજન્ટે રવી જોઈએ એવો દાખલો તે આપે નહીં તો સદરહુ ગુન્હા સંબંધી દાખલો આપેલો. કોઇ પણ તોહામતની ચોકસી બ્રિટિશ ઈન્ડિયામાં કરવી નહીં.

વળી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ સખસની ઉપર કાંઇ પણ કાગ ચલાવ્યું હોય તેથી, જે તેજ ગુન્હો બ્રિટિસ ઈન્ડિયામાં કર્યો હોય તો તે ગુન્હા ખાખત સદરહુ સખસની ઉપર પછીથી કાગ ચલાવતાં જેમ અટકાવ થાત તેમજ સદરહુ ચ-લાવેલા કામથી બ્રિટિસ ઈન્ડિયાની હદની બહાર કોઇપણ મુલકમાં તેજ ગુન્હા સંબંધી સન-૧૮૭૬ના પરરાજમાંહેની હકુમત ખાખતના અને ગુન્હોગારી સ્વાધીન કરવા ખાખતના આકટ પ્રમાણે આગળ બીજી કામ ચલાવતાં. અટકાવ થશે એમ સમજવું.

ટીકા—સાચી સાહેબની હિંદુસ્તાનની રઈયતે રાણી સાહેબની સાથે સલાહવાળા દેશી સ્વસ્થાનની હદમાં એક ગુન્હો કીધો અને તે ગુન્હો રાણી સાહેબની સાથે સલાહવાળા બીજા દેશી સ્વસ્થાનની હદમાં પકડાયો અને ત્યાંથી ગુન્હોગાર પોતે પોતાની મેળે અમદાવાદ આવ્યો અંગર તેને લાવ્યા. પોલીટીકલ એજન્ટે સરટીફિકેટ આપ્યું કે મારા વિચાર પ્રમાણે આ ગુન્હાની ચોકસી ઇંગ્લેન્ડ રાજ્યમાં થવી જોઈએ, અમદાવાદમાં માલુમ છે પ્રથમ ચોકસી કી-ધી અને તેણે તોહમતવાખતને સેસન કોર્ટમાં ઇનસાફ થવા કમીટ કીધો તે કાગમાં એવો ઠરાવ થયો કે અમદાવાદની સેસન કોર્ટને પરરાજ્યની હદમાં કરેલા ગુન્હાનો ઈન્સાફ અ-મદાવાદ જુદલામાં ગુન્હો જાણ્યો હોય તેજ માફક ૧૮૭૬ ના એક્ટઆડીશન અને પરરાજ્યના હકુમતના આકટની કલમ ૯ મુજબ, કરવાને અખત્યાર હતો કારણ કે જ્યારે તે તોહમત-વાખતને પરરાજ્યની હદમાંથી અમદાવાદ લાવ્યા ત્યારે તે કલમના અર્થ પ્રમાણે તે બ્રિટિશ ઈન્ડિયાની એક જગાએ માલમ પડ્યો આ કલમમાં “ માલમ પડ્યો ” એ શબ્દનો અ-ર્થ એવા ના લેવો જોઈએ કે જ્યાં આગળ તે સખસ માલમ પડ્યો; પણ ત્યાં એવો અર્થ

લેવો જોઈએ કે “જ્યાં આગળ તે ખરેખર હોય” રાણી વિરહ મગનલાલ ઇંડીયાન લા. રીપોર્ટ મુ. વા. ૬ પ્ર. ૬૬૨

જુગાનીની તથા ૧૮૯. જ્યારે જ્યારે ૧૮૮ મી કલમમાં કહેલા કોષ્ટકો જુગાની એ-
રજુ કરેલા કાગળો કસી અથવા ઇનસાફ ચાલતો હોય ત્યારે ત્યારે સ્થાનિક સરકારને યોગ્ય
નકલો પુરાવા લાગે તો જે મુલકમાં સદરહુ ગુન્હો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે મુ-
ળ લેવાનું ફરમા લકમાંના અથવા તે મુલકના પોલીસીકલ એજન્ટ અથવા કોઈ જુડી-
કાનો અખત્યાર શીયલ (ન્યાયખાતાના) અમલદારની આગળ આપેલી જુગાની અથવા ૨
જુ કરેલા કાગળો જે બાબતો સાથે સંબંધ રાખતા હોય તે બાબતોની સંબંધી પુરાવો લેવા
સાર સદરહુ એકસો અથવા ઇનસાફ કરનારી કોર્ટ જે પ્રસંગે કમિશન કાઢાડી શકે તે પ્રસંગે
સદરહુ જુગાનીની અથવા ૨જુ કરેલા કાગળોની નકલો સદરહુ કોર્ટે પુરાવા દાખલ લેવી એ-
વું સ્થાનિક સરકારને ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

“પોલીસીકલ એ ૧૬૦. ૧૮૮ મી તથા ૧૮૯ મી કલમમાં “પોલીસીકલ એજન્ટ”
નંટ” આ શબ્દો આ શબ્દનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે અને તે શબ્દોમાં હેઠળ લ-
ની વ્યાખ્યા. ખેડા અમલદારોનો સમાસ થાય છે.—

(અ) બ્રિટિસ ઇંડિયાની હઠ બાહારના કોષ્ટ મુલકમાં હિંદુસ્તાનની બ્રિટિસ સરકારની ત-
રફથી મુખ્ય અમલદાર હોય તે અમલદાર.

(બ) જે મુલક બ્રિટિસ ઇંડિયાનો ભાગ નહીં હોય તે મુલકમાં સન ૧૮૭૯ ના પરરા-
ન્ય માંહેની હકુમત બાબતના અને ગુન્હેગારોને સ્વાધીન કરવા બાબતના આકટ પ્ર-
માણે પોલીસીકલ એજન્ટના સઘળા અથવા હરકોષ્ટ અધિકાર ચલાવવાને ગવર્નર
જનરલ ઇનકાઉસીસે અથવા મદ્રાસ અથવા મુંબઈ ઇન્કાકાના ગવર્નર ઇનકાઉસીસે
બ્રિટિસ ઇંડિયામાંહેનો કોષ્ટ અમલદાર નિમ્નો હશે તે અમલદાર.

બ—કામ ચલાવવા માટે જે સરતો આવશ્ય છે તે.

માજીસ્ટ્રેટોએ ગુ ૧૬૧. આ કાયદામાં આગળ ઠરાવ્યું છે તે સિવાય હરકોષ્ટ પ્રેસીડે-
ન્હા સાંભળવાના ન્સી માજીસ્ટ્રેટ, જલ્દત માજીસ્ટ્રેટ, પેટા ફકડી માજીસ્ટ્રેટ, અને બીજા જે
ખત. માજીસ્ટ્રેટને આ બાબત વીશેષે કરીને અધિકાર આપ્યા હોય તે માજી-
સ્ટ્રેટ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હરકોષ્ટ ગુન્હો સાંભળવાને મુખત્યાર છે.

(અ) જે હકીકતનો સદરહુ ગુન્હો બનેલો હોય તે હકીકતની ફરીયાદ આવ્યા બિપરથી;

(બ) સદરહુ હકીકત વીશે કોષ્ટ પોલીસ રીપોર્ટ બિપરથી;

(ક) પોલીસ અમલદાર સિવાય બીજા કોઈપણ સખસ પાસેથી ખબર મળ્યા બિપ-
રથી, અથવા સદરહુ ગુન્હો થયો છે એવું પોતેજ જાણ્યા બિપરથી અથવા એવો
પોતાતેજ શક આવ્યા બિપરથી;

જે માજીસ્ટ્રેટને જે ગુન્હાઓનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરવા-
નો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે ગુન્હો રકમ (અ) પ્રમાણે અથવા રકમ (બ) પ્રમાણે
સાંભળવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકાર, અથવા સ્થાનિક સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેષ
હકુમતે અનુસરીને નિહલા માજીસ્ટ્રેટ આપવાને મુખત્યાર છે.

પહેલા અથવા બીજા વચ્ચેના જે માજીસ્ટ્રેટને જે ગુન્હાઓનો ધનસાફ કરવાનો અથવા ધનસાફ થવા સાથે કમીટ કરવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે ગુન્હા રકમ (ક) પ્રમાણે સાંભળવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકાર આપવાને મુખત્યાર છે.

“(ક) રકમ. પ્રમાણે જ્યારે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ ગુન્હા સાંભળે ત્યારે તે હોમતદારને અથવા જ્યારે ધણા તે હોમતદાર હોય ત્યારે તેઓમાંના હરકોઈને મુકદ્દમાનો ધનસાફ એવા માજીસ્ટ્રેટ કરવાને ગદલે તે મુકદ્દમો કાંતો બીજા માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાનું કહેવાનો અથવા સેસન કોર્ટમાં કમીટ કરવાનું કહેવાનો હક છે.”

ટીકા—પોતાના તાળાના એકાદ માજીસ્ટ્રેટ જુના ફી. પ્રો. કલમ ૨૧૫ એટલે આ કાયદાની કલમ ૨૫૩ મુજબ એકાદ તે હોમતદારાગાને યોગ્ય રીતે છાંડી મુકયો છે એમ જુલા માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે ત્યારે તેણે જુના ફી. પ્રો. કલમ ૨૬૬ એટલે આ કાયદાની કલમ ૪૩૮ મુજબ પ્રોસીડીંગ હાઇકોર્ટ તરફ ન મોકલવાં જુના ફી. પ્રો. કલમ ૧૪૨ એટલે આ કલમ પ્રમાણે તે મુકદ્દમો (ધનસાફને સાથે) લઈ જરૂર હોય તો તે જુના આકટની કલમ ૪૪ એટલે આ કાયદાની કલમ ૧૬૨ મુજબ ધનસાફ થવા સાથે મોકલવો એજ યોગ્ય માર્ગ છે, સરકાર વિરૂધ્ધ શીઘ્રાગીન સત્યા તા. ૧૭ જુલાઈ સને ૧૮૭૩ મુજબ હાઇકોર્ટ. આ કલમમાં છેલ્લા પારેબ્રાફ રકમ (ક) એ સને ૧૮૮૪ ના આકટ બીજાથી સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.

માજીસ્ટ્રેટોએ મુકદ્દમો ૧૬૨ ને મુકદ્દમો પોતે હાથમાં લીધો હોય તે મુકદ્દમાની ચોકસી અદમાબીજની પાસે થવા ધનસાફ કરવા સાથે પોતાના તાળામાંહેના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટની મોકલવામાં આવત. પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવાને હરકોઈ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

પહેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને જે મુકદ્દમો હાથમાં લીધો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદ્દમો પોતાના જિલ્લામાંતો બીજા વિશેષે કરીને કહેલો જે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ આ કાયદા પ્રમાણે તે હોમતદારાગાનો ધનસાફ કરવાને અથવા ધનસાફ થવા સાથે કમીટ કરવાને લાયક હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે ચોકસી અથવા ધનસાફ કરવા સાથે મોકલવાનો અધિકાર આપવાને હરકોઈ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે; અને તે મુજબ સર્દરદુ માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદ્દમાની વ્યવસ્થા કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—અરજીથી ફરીયાદ કરવામાં આવે ત્યારે ફરીયાદીની જુગાની લીધા વગર તાળાના માજીસ્ટ્રેટને એ ફરીયાદનો નીકાલ કરવા સોંપી શકાતુ નથી. રાણી વિરૂધ્ધ બીજારી અદલાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૮૮

કોઈ તાળાના માજીસ્ટ્રેટ પાસે કોઈ કેસ ધનસાફ થવા માટે મોકલવામાં આવ્યો હોય તો તે તાળાનો માજીસ્ટ્રેટ કોઈ બીજા તાળાના માજીસ્ટ્રેટ પાસે તે કેસ ધનસાફ થવા મોકલી શકતો નથી ગ્રાસ રીપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૩૩

સેસન કોર્ટોએ ૧૬૩ આ કાયદાથી અથવા બીજા હરકોઈ ચાલુ કાયદાથી બીજી રીતે ગુન્હા સાંભળવા સ્પષ્ટ ઠરાવ કર્યો હોય તે સિવાય કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળા માજીસ્ટ્રેટ આવત. તે હોમતદારાગા સખસને કમીટ કર્યા વગર કોઈપણ સેસન કોર્ટ અસલ હકુમતની કોર્ટ દાખલ કોઈપણ ગુન્હા સાંભળવો નહી.

આડીશનલ સેસન આડીશનલ સેસન જડજોએ તથા જાન્યુઆરી સેસન જડજોએ ફક્ત જે મુજબ જડજોએ અને કદમાનો ધનસાફ કરવાનું સ્થાનિક સરકાર સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ

બાઈન્ટ સેસન જ કરીને તેને ફરગાવે, અથવા જે મુકદ્દમા તે દુકડીનો સેસન જડાવે ઈન-
ડનેએઈનસાફ સાફ કરવા સાફ તેને સોંપે, તેવાજ મુકદ્દમાનો ઈનસાફ કરવો.
રવાના મુકદ્દમા.

આસિસ્ટન્ટસેસન આસિસ્ટન્ટ સેસન જડાવે ફક્ત જે મુકદ્દમા દુકડીનો સેસન જ-
ડાવેએઈનસાફ ડગ ઇનસાફ કરવા સાફ પોતાને સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ કરીને
કરવાના મુકદ્દમા) ને સોંપે તેવાજ મુકદ્દમાનો ઈનસાફ કરવો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૭-૧૮ અને ૨૩૧ ને
ગળતી છે આ કલમ પ્રમાણે આસિસ્ટન્ટ સેસન જડાવે કાળા પાણીનો હુકમ કરવાનો અધિ-
કાર નથી અથવા કેદની શિક્ષા બદલ પાણી કાળાપાણીનો શિક્ષા કરી શકતો નથી. મુ'બાઈ
હાઈકોર્ટ તા. ૧ અક્ટોબર અને ૧૮૭૯.

અધિકારવાળા માજિસ્ટ્રેટ કેસ, કમીટ કર્યા વગર કોર્ટપણ સેસન જડાવે મુળ કેસ હા-
થમાં લેવો નહીં એવો કાયદાનો ઠરાવ છે. તે ઠરાવનું કારણ એવું છે કે, માજિસ્ટ્રેટ પાસે
કેસ ચાલવાથી તેની ઊપર જે તોહોમત હોય તેની હકીકતથી કેદ વાકેફ થાય, અને તેથી
તેણે તેનો બચાવ કેમ કરવો તે કેદી વાકેફ થઈ તેવો બચાવ કરવા શક્તિવાન થાય. રાજી
વંશ મુક્તિરાય ઇંડીયન લા. રીપોર્ટ ગ્રાસ વા. ૧ પ્ર. ૩૫૧

આરોપીત સરકારી નોકર છતાં તેણે સાપ્રાધ વિશ્વાસવાત કર્યો એવા તોહોમત ઊપરથી
સુરતના આસિસ્ટન્ટ સેસન જડાવે જી. હુછટ નેનો ઇનસાફ કરી આરોપિને અપરાધ કચ્છલ
કર્યાથી તેને ચાર વરસની સખત મજુરીનો કેદની શિક્ષા કરી તેની મંજુરી મેળવવા આ કામ
સુરતના સેસન જડાવે એમ, એવ જર્ડીન તરફ મોકલ્યું. સેસન જડાવે તે શિક્ષા વધારી
પાંચ વરસની શિક્ષા આપી.

હાઈકોર્ટ ગુન્હા ૧૯૪ હાઈકોર્ટ હરકોઈ ગુન્હો આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે
સાંભળના બાબત. પોતાને ત્યાં કમિટ કર્યા ઊપરથી સાંભળવાને મુખત્યાર છે.

વિક્ટોરિયા રાજીની કારકિર્દીના ચોવીસમા તથા પચીસમા વરસના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪
થા બાજ પ્રમાણે આપેલા હરકોઈ લેટસેસ્ટન ઠરાવોને આ કલમ માંહના કોર્ટપણ મચ-
કુરથી બાધ થાય છે એવું સમજવું નહીં.

સરકારી નોકરો ૧૯૫.—(અ) હીંદુસ્તાનના ફ્રાન્સીસી કાયદાની ૧૭૨ થી ૧૮૮ સુધી-
ના કાયદેસર અખ ની કલમો (એ બંને કલમો સુદ્ધાં) પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કોર્ટપણ
ત્યારના તીરસ્કાર ગુન્હો, જે સરકારી નોકરનું લાગતું વળગતું હોય તેની અથવા તે જે સ-
બાબત ફરીયાદનું રકારી નોકરના તાબામાં હોય તેની પ્રથમ મંજુરીયત લીધા વગર અથવા
કામ ચલાવતું. તેની ફરીયાદ વગર, કોર્ટપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં;

સરકારી ઇનસાફ (ખ) સદરહુ કાયદાની ૧૯૩ મી; ૧૯૪ મી, ૧૯૫ મી, ૧૯૬ મી,
ની વિશ્વ કેટલા ૧૯૯ મી, ૨૦૦ મી, ૨૦૫ મી, ૨૦૬ મી. ૨૦૭ મી, ૨૦૮ મી,
એક ગુન્હાઓ ૨૧૦ મી, ૨૧૧ મી, અથવા ૨૨૮ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લા-
બત ફરીયાદનું કા- ચક કોર્ટપણ ગુન્હો, જ્યારે તે હરકોઈ કોર્ટમાં ચાલેલાં હરકોઈ કામમાં
મ ચલાવતું. અથવા કામના સમયમાં કર્યો હોય ત્યારે, તે કોર્ટની, અથવા બી-

જ જે કોર્ટના તાબામાં તે કોર્ટ હોય તેની પ્રથમ મંજુરિયત લીધા
વગર અથવા તેની ફરીયાદ વગર કોર્ટપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં.

પુરાવામાં આપે (ક) સદરહુ કાયદાની ૪૬૩ મી કલમમાં વર્ણવેલો અથવા ૪૭૧ મી,

લા દસ્તાવેજો સ ૪૭૫ મી, અથવા ૪૭૬ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કોર્ટપણ
ખાંધી કેટલાએક ગુન્હો બ્યારે તે હરકોઇ કોરટમાં હરકોઇ કાગના કોઇ પક્ષકારે તે કામ
ગુન્હા બાબત ક માં પુરાવામાં આપેલા કોઇ દસ્તાવેજના સંબંધમાં ક્યો હોય ત્યારે તે કો-
રીયાદનું કાગ ચ રટની અથવા બીજી જે કોરટના તાબામાં તે કોરટ હોય તે કોરટની પ્ર-
લાવવું. થમ મંજુરિયત લીધા વગર અથવા તેની ફરીયાદ વગર કોઇ કોરટે સાં-
લખવો નહીં.

મંજુરિયત કેવા આ કાગમાં સુચવેલી મંજુરિયત મોક્ષમ રીતે આપવાનો અખત્યાર
પ્રકારની જોઈએ. છે, અને તેમાં તોહમતવાળા સમ્પસનું નામ લખવાની જરૂર નથી; પણ
બની શકે તેટલે સુધી જે કોરટમાં અથવા બીજી જગ્યામાં અને જે પ્ર-
સંગે તે ગુન્હો ક્યો હોય તે કોરટ અથવા જગ્યા અને તે પ્રસંગ, એ વિશેષે કરીને તેમાં જણાવવા.

બ્યારે આ કલમમાં સુચવેલા હરકોઇ ગુન્હાના સંબંધમાં મંજુરિયત આપી હોય ત્યારે
તે મુકદ્દમે સાંલખનારી કોરટને સદરહુ પ્રમાણે સુચવેલો બીજો જે ગુન્હો હકીકત ઉપરથી
જણાઇ આવે તે ગુન્હાનું તોહમતનામું તદ્યાર કરવાનો અધિકાર છે.

જે મંજુરિયત આ કલમ પ્રમાણે આપી હોય અથવા આપવાની ના કહી હોય તે
મંજુરિયત રદ કરવાનો અથવા આપવાનો અખત્યાર જે અધિકારીના તાબામાં તે મંજુરિયત
આપનારો અથવા આપવાની ના કહેનારો અધિકારી હોય તે અધિકારીને છે; અને જે ત્સ-
રીખે સદરહુ પ્રકારની કોઇપણ મંજુરિયત આપી હશે તે તારીખથી છ મહીના કરતાં વતી
સુદત સુધી તે મંજુરિયત અમલમાં રહેશે નહીં.

આ કલમનાં કારણો સાડ સ્માલકાજ કોરટ સિવાય બીજી દરેક કોરટ, ફક્ત જે કો-
રટમાં તેની ઉપર અપીલો ધણું કરીને ચાલી શકતી હોય તે કોરટના તાબામાં છે એવું સમજવું.

ઈલાકાના મુખ્ય શેહેરોમાં હોની સ્માલકાજ કોરટો હાઈકોરટના તાબામાં છે એવું સ-
મજવું, અને બીજી દરેક સ્માલકાજ કોરટ જે સેસન ટુકડીમાં તે કોરટ આવેલી હોય તે
કોરટના તાબામાં છે એવું સમજવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૬૭-૪૬૮-૪૬૯ અને
૪૭૦ કલમોના નીચે લખ્યા મુજબના ભાગને મળતી રચવામાં આવી છે.

આ કલમની રકમ (અ) ને બદલે જુના આક્ટમાં કલમ ૪૬૭ હતી તેમાં કેટલોક
ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે એટલે જુના આક્ટમાં, જે મંજુરિયત અને “તેના ઉપરી અ-
મલદારની” એ શબ્દો હતા તેને બદલે અનુક્રમે “પ્રથમ મંજુરી અને જે સરકારી નો-
કરના તાબામાં હોય તેની” એ શબ્દો આ કલમમાં નવા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે, તથા
રકમ (બ) ને બદલે જુના આક્ટમાં કલમ ૪૬૮ હતી તેમાં પણ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો
છે, તથા રકમ (ક) ના બદલે જુના આક્ટમાં કલમ ૪૬૯ હતી, તેમાં પણ ફેરફાર થયો છે;
અને આ કલમના એવા ભાગને બદલે કલમ ૪૭૦ હતી તેમાં પણ ફેરફાર થયો છે, અને
આ કલમની રકમ (ક) ના બીજા પારંપરિકમાં બીજો ભાગ નવો છે અને તે રાણી વિરજ
બાલાજી શીવારામ મું. હા. વા. ૧૧ પ્ર. ૩૪ મે છપાયો છે તે ઉપરથી ઘડવામાં આવેલો છે.

સરકાર વિરજ કુળતારણસીંગના કામમાં નામદાર અલ્હાબાદ હાઇકોરટે ઠરાવ્યું છે કે
ન્યાયના કામની વિરજના જે ગુન્હો છે તે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૭૦
ના અર્થ પ્રમાણે કોરટના અધિકારનું અપમાન કરી અપરાધ કરેલો છે એમ થતું નથી.

પરંતુ એમ હોય તો પણ સદરહુ આક્ટની કલમ ૪૬૭, ૪૬૮ અને ૪૬૯ આમાં ક-

હેલા કોઇપણ તોફાનની ચોકસી કરવાને પુરતુ કારણ છે એવું કોઇ દીવાની કીવા ફ્રાન્કફાર્ટ કોર્ટને દેખાય તે વખતે સદરહુ આક્ટની કલમ ૪૭૨ માં જે ચારજ બદલ લખ્યું છે તેનું ચાર્જ હોવા સિવાય મુકેલા ચાર્જની તે કોર્ટને પોતાને ચોકસી કરવાનો અધિકાર નથી.

સળળ આરોપિત કે જેનાપર એક આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટરે પોતાની રૂબરૂ ધારાની બાબત આલેલા દાવામાં ખોટી શાક્ષીના ઉપયોગ કર્યા બાબત પોનલકોડ કલમ ૧૯૬ પ્રમાણે તોફાન રાખી આસિસ્ટન્ટ માજિસ્ટ્રેટ તરીકે પોતે ચોકસી કરી શિક્ષા કરી હતી તે આ કોર્ટ રદ કરે છે. વા. ૧ પ્ર. ૨૨૯ તા. ૧૫ જાનવારી ૧૮૭૬

આ કામની હકીકત એવી છે કે એક રાવજીએ ચીકોડીના મામલતદારની કોર્ટમાં એક સાવન્તી (અરજદાર) ઉપર કબજાનો દાવો કર્યો હતો, મામલતદારે તે દાવો રદ કર્યો અને ઠરાવમાં પોતાનો અભિપ્રાય જણાવ્યો કે સાહેબોએ ખોટી જુગાની આપી છે માટે તે મના ઉપર ખોટી જુગાની આપ્યાનું કામ ચલાવવું જોઈએ, પણ કાયદા પ્રમાણે સાંકશન આપ્યા પહેલાં તે મરી ગયો.

તે ઉપરથી પ્રતિવાદીએ કલેક્ટરને સાંકશન માટે અરજ કરી પણ કલેક્ટરસાહેબે ઠરાવ્યું કે મામલતદારની કોર્ટ એ જુના કી. પ્રો. કો. ની કલમ ૪૬૮ ને માટે સીવીલ કોર્ટ નથી તેથી કરીને સાવન્તે ચીકોડીના ફર્ટ કલાસ માજિસ્ટ્રેટની રૂબરૂ ફરીયાદ માંડી તેમાં તેલેએ એમ ઠરાવ્યું કે મામલતદારની કોર્ટ એ સાવીલ કોર્ટ છે માટે મરનાર મામલતદારની જગ્યાએ આવનાર અધિકારીના સાંકશન સિવાય ફરીયાદ ચાલી સકતી નથી તે ઉપરથી અરજદારે હાઇકોર્ટને અરજ કરી કે માજિસ્ટ્રેટનો કરેલો હુકમ રદ કરવો જોઈએ અથવા તે કોર્ટે નવેસરથી સાંકશન આપવું જોઈએ.

હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે મુંબઈના સને ૧૮૭૬ ના આક્ટ ૩ ના આધારે જે મામલતદારની કોર્ટ સ્થાપન કરવામાં આવી છે તે કોર્ટ જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૪૬૮ ને માટે સીવીલ કોર્ટ છે. તેટલા માટે તે કલમમાં બતાવેલા ગુન્હાની ફરીયાદ બધારે તે ગુન્હો મામલતદારની કોર્ટની રૂબરૂ અથવા તેની સામે થયેલો હાથ તે ફ્રાન્કફાર્ટ કોર્ટના સાંકશન સિવાય અથવા જેના તાબાની તે કોર્ટ છે તે કોર્ટના કે હાઇકોર્ટના સાંકશન સિવાય ચાલી શકે નહિ. સરકાર વિરૂદ્ધ સાવન્તીની બાબતમાં મું. હા. રી. વા. ૫ પ્ર. ૧૩૭

ન્યાયની વિરૂદ્ધ કરેલો અપરાધ એ જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૪૭૩ ના અર્થ પ્રમાણે કોર્ટના અપમાનથી કરેલા અપરાધ પ્રમાણે નથી.

કી. પ્રો. ઉપરથી જેટલી કોર્ટોને ફ્રાન્કફાર્ટમાં કામ ચલાવવાની મંજૂરી આપવાનો અધિકાર છે તે કોર્ટો પૈકી એકાદી કોર્ટે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કલમ ૪૬૮ અને ૪૬૬ પ્રમાણે મંજૂરી આપી છતાં તે કામમાં હાથ ધાલવાને કોઇપણ વરિષ્ઠ કોર્ટને અધિકાર નથી પણ તે કોર્ટો પૈકી એકાદી કોર્ટે મંજૂરી આપવાને ના કબુલ કર્યા છતાં તે કોર્ટ ઉપરની જે વરિષ્ઠ કોર્ટને તેવા મંજૂરી આપવાનો અધિકાર છે તે તે અધિકારને બંધ આવતો નથી. જરૂરતુજા અરજદાર વિરૂદ્ધ રેની અને બીજા અલ્લાયાદ હાઇકોર્ટ રી-પોઝ વા. ૧ પ્ર. ૧૦ તા. ૩ જુલાઇ સને ૧૮૭૫

કી. કો. કા. ૨૯૧ પ્રમાણે બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કૃત્ય ભરી રાખ્યા બદલ હલિયાલના બીજા વરગના માજિસ્ટ્રેટ આરોપિતની ચોકસી કરી તેનાપર તેજ કલમ પ્રમાણે અપરાધ સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરી.

ખોટી સાક્ષી આપ્યા બદલના તોફાન ઉપરથી એક પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટ પંક્તિસહ નામના માજિસ્ટ્રેટ અપરાધ સાબિત કર્યો હતો. મોરતર માનદીય અને મીસ્તર ઠાકુર એ બેજ પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટ આગળ આરોપિતે એક બીજાની વિરૂદ્ધ એવા બે મંજૂર કલા ઉપરથી તેનાપર ખોટી પ્રતિજ્ઞા કર્યાનું તોફાન રાખવામાં આવ્યું હતું. સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કલમ ૪૬૮ પ્રમાણે ફ્રાન્કફાર્ટમાં કામ ચલાવવા માટે જે મંજૂરી જોઈએ તે મંજૂરી મીસ્તર માનદીયે આપી હતી, પરંતુ મિસ્તર ઠાકુરની રૂબરૂ આરોપિતે જે

મજકુર કલ્હો તે મજકુરના સંજયે તેણે તેવી મંજુરી આપવાને ના કબુલ કર્યું. તથાથી તે આગતમાં જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને અરજ થયાથી મી. ઠાકુરની રૂપર કહેલા મજકુરને સંજયે આરોપિતપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટે આપી તે ઉપરથી કામ ચાલી સદરહુ પ્રમાણે નિકાલ થયો એટલે આરોપિતને શિક્ષા કરી.

તે ઉપર આરોપિતે સેસન જડજને અપીલ કરી તેમાં સેસન જડજે માજિસ્ટ્રેટનો ઠરાવ રદ કર્યો કેમકે પહેલા વરગતો માજિસ્ટ્રેટ એ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટના તાગામાંના માજિસ્ટ્રેટ નથી, જો કે કેટલાક કાગના સંજયે સર્વ માજિસ્ટ્રેટ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટના તાગાના માજિસ્ટ્રેટ છે તોપણ ન્યાયાધીકારની રીતે તે માજિસ્ટ્રેટ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટના તાગામાંના માજિસ્ટ્રેટ નથી, અને પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટની કોરટ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટના તાગામાંની કોરટ નથી, પરંતુ પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટના ફેસલાપર હમેશની કોર્ટ તરીકે સેસન જડજની કોર્ટમાં અપીલ ચાલે છે, સંજય તે કોરટના તાગામાંની પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટની કોર્ટ છે. માટે જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને તેવી મંજુરી આપવાનો અધિકાર નહોતો.

તે પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટના સને ૧૮૭૭ ની સાલના માર્ચ માસના રીટરનની હાઇકોર્ટ તપાસણી કરી અને કામના કાગળપત્ર મંગાવ્યા. તેનો સાથે સેસન કોર્ટના ફેસલા પર મુજાઈ સરકારે હાઈકોર્ટને અપીલ કરી.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે જુના કી. પ્રો. કો. કા. ૪૧૮ ના કારણ માટે પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટ એ જીલ્લાના માજિસ્ટ્રેટના તાગામાંના માજિસ્ટ્રેટ છે. પહેલા વરગના માજિસ્ટ્રેટની રૂપર જાણી બુજીને ખોટી સાક્ષી આપ્યા બદલ કોઈ માણસપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટે પરવાનગી આપ્યા છતાં તે પરવાનગી તેનાપર કામ ચલાવવાને કાયદેસર અને વ્યાજગીએ એમ સમજવું જોઈએ. માટે સેસન જડજને ઠરાવ રદ કરી આરોપિતની અપીલનો નિકાલ કરી ગુણદોષ વિશે ચોક્કસી કરવાનો સેસન કોરટને હુકમ કરવામાં આવ્યો સરકાર વિરુદ્ધ પદનાલ પરકર મુજાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૩૪૮ તા. ૪ અક્ટોબર ૧૮૭૭.

ખોટી શાહેદી આપવી એ ગુન્હો સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૭૩ ના ના બાવાર્ય પ્રમાણે કોરટના અધિકારના અપમાન કર્યાનો ગુન્હો છે માટે ખોટી સાક્ષી આપ્યા બદલ જે સેસન જડજે આરોપ મુક્યો હોય તેનો જાજાગળ સદરહુ આરોપિતને કગિન કર્યાથી તેનો ઈનસાફ તેજ સેસન જડજ કરી શકતો નથી. સરકાર વિરુદ્ધ મજકુરના છું. મુ. હા. કો. રી. વા. ૧ પ્ર. ૩૧૧ તા. ૨૪ અગષ્ટ ૧૮૭૬.

ઉપર બતાવેલા કેસમાં એવી હકીકત હતી કે કેદી બાલાજી સીતારામ અને એક અનાજ દરશરામ કોઈ ગામની જકાત વસુલ કરવાના કામમાં વઢા પડ્યા તેથી તેઓએ એક એક ઉપર દિવાની અને ફાજદારીમાં દરિયાદ કરી. તેમાં એક બીજાએ આપેલી જુગાની ખોટી છે એમ એક એકનું કહેવું હતું. આ બે સખસ ગાંહેના અનાજ દરશરામે એક પ્રસંગે ખોટી સાક્ષી આપ્યા બદલ પાંચ વર્ષ કેદની સજા ભોગવી હતી, અને હવે કેદી બાલાજી સિતારામ ઉપર ફાજદારીમાં દરિયાદ કરવા પ્રયત્ન કરે છે તે માટે તેણે મંજુરી મેળવી કુટલીક અરજીઓ કરી તેમાં તે ફાવ્યો નહિ. પણ આખરે સતારાના જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટે તેને નિચે પ્રમાણે પરવાનગી લખી આપી. “ ઇ. પે. કો. કલમ ૧૬૩ ના આધારે બાલાજી સિતારામે જુદી જુદી કોર્ટમાં સોગન ખાદ્ય જુદો જુદો મચકુર કલ્હો છે જેથી તેની ઉપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી આપું છું. ” આ મંજુરીના હુકમ ઉપર આરોપિતે હાઈકોર્ટને પોતાની અસાધારણ હકુમત ચલાવવા અરજ કરી તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી આપવી તેમાં જે ખોટો મજકુર કલ્હો હોય તે મજકુર જે કોર્ટમાં ખોટો કલ્હો હોય તે અને જે પ્રસંગે કલ્હો હોય તે કોર્ટનું નામ અને પ્રસંગ એ વું લખવું જોઈએ. આ મંજુરીમાં તેમ નહીં હતું. તેથી મંજુરી રદ કરી.

આ કલમમાં જે ફાજદારી કાયદાની કલમો બતાવવામાં આવી છે તેને માટે જુઓ

પીનકકોડ બાળ ૧૦ કલમ ૧૭૨ થી કલમ ૧૯૦ સુધી.

રાજ્યમાં વિરૂદ્ધ ૧૯૬. હિંદુસ્તાનના ફ્રેન્ચદારી કાયદાની ૧૨૭ મી કલમ સિવાય ૬ ઠા
ગુન્હાબાબત ફરિયાદ બાળ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો અથવા તેજ કાયદાની કલમ ૨૯૪
યાદનું કામ ચલાવવું. અ. પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો કોષ્ટપણ ગુન્હો ગવરનર જનરલ ઇન
વનું. કાઉન્સિલના અથવા સ્થાનિક સરકારના અથવા જે અમલદારને ગવરનર

જનરલ ઇનકાઉન્સિલે આ બાબત અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારના

હુકમથી અથવા અખત્યાસી ફરિયાદ કર્યા વગર કોષ્ટપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં.

જડજો તથાસર ૧૯૭. ઇંડિયા સરકારની અથવા સ્થાનિક સરકારની મંજૂરિયત વગર
કારીનોકરોઉપર પોતાના હોદ્દા ઉપરથી ખસેડી ન શકાય એવા હરકોઈ જડજોની ઉપર અ
ફરિયાદનું કામચલાવું થવા એવા હરકોઈ સરકારી નોકર ઉપર તે સદરહુ પ્રકારનો જડજો છે,
લાવવું. અથવા સરકારી નોકર છે તે સળગથી કોષ્ટ ગુન્હાનું તોહમત મુકવામાં
આવે, ત્યારે તેને ખસેડવાનો હુકમ કરવાનો જે સરકારને અધિકાર હોય

તે સરકારની અગાઉથી મંજૂરિયત લીધા વગર અથવા એવી મંજૂરિયત આપવા બાબત જે
અમલદારને તે સરકારે અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારની અથવા જે કોર્ટના અથવા
બીજા અધિકારીના તાબામાં સદરહુ જડજો અથવા સરકારી નોકર હોય અને સદરહુ મંજૂ-
રિયત આપવાના જેના અધિકારની સદરહુ સરકારે મર્યાદા કરી ન હોય તે કોર્ટની અથવા બીજા
અધિકારીની અગાઉથી મંજૂરિયત લીધા વગર કોષ્ટપણ કોર્ટે તે ગુન્હો સાંભળવો નહીં.

ફરિયાદનું કામ- કયા સખસે તથા કઈ રીતે સદરહુ જડજો અથવા સરકારી નોકરની
આલવા બાબત સ ઉપર ફરિયાદનું કામ ચલાવવું તે નક્કી કરવાને તથા જે કોર્ટની આ
રકારનો અધિકાર ગળા ઇનસાફ કરાવવો હોય તે કોર્ટ વિશેષે કરીને જણાવવાને સદરહુ
સરકાર મુખત્યાર છે.

ટીકા—જ્યારે સન ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૬ ની કલમ ૨૬ પ્રમાણે કુલકરણીને માગ-
લતદારે રીપોર્ટ કરવાનું કહ્યું હોય ત્યારે એ કુલકરણી આ કલમના અર્થ મુજબ મામલત-
દારના તાબામાં છે, તેટલા માટે જ્યારે સળ માજીસ્ટ્રેટ તરીકે કામ ચલાવતાં દરમ્યાન હીં-
દુસ્તાનના ફ્રેન્ચદારી કાયદાની કલમ ૨૧૮ મુજબ શિક્ષા કરવા લાયક ગુન્હો થયાનું માલમ
પડે ત્યારે ખોટો રીપોર્ટ કર્યા બાબતના ગુન્હાનું કામ એ કુલકરણી ઉપર ચલાવવા માટે મા-
મલતદારને પરવાનગી આપવાને કાંઈ હરકત નથી માટે આપેલા મંજૂરી સિવાય બીજા મં-
જૂરીની જરૂર નહોતી—રાણી વિરૂદ્ધ મલદાર રામચંદ્ર ૭ ગ્રાસ. હા. કો. રી. કા. કે. પાનું
૬૪ મુખાધ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ. વા. ૭ પ્ર. ૬૪

અમુક અધિકારીએજ અમુક સરકારી નોકર ઉપરના તોહમતનું કામ ચલાવવું એવું
સરકારે ખસુસ કરીને મંજૂરીના હુકમમાં લખ્યું હોય તો પછી બીજા કોષ્ટ અધિકારીથી એ
કામ ચલાવી શકાય નહીં. કામ ચલાવ્યું હોય તો રદ થાય—રીણી વિરૂદ્ધ વીનાયક દીવાકર
મુખાધ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર૦ ૩૩

કરારતોડવા બા ૧૯૮ જે ગુન્હો હિંદુસ્તાનના ફ્રેન્ચદારી કાયદાના ૧૯ મા અથવા ૨૧
બત, આખરે લેવા મા બાબતમાં અથવા તેજ કાયદાની ૪૯૩થી ૪૯૬ સુધીની (એ બંને
બાબત અને લગ્ન કલમો સુધાં) કલમોમાં આવતો હોય તે ગુન્હાથી જે સખસને નુકશાન
વિરૂદ્ધગુન્હા બાબત પોહોંચ્યું હોય તે સખસે કરેલી ફરિયાદ વગર કોષ્ટપણ કોર્ટે તે ગુન્હો
તફરીયાદનું કામચલાવું સાંભળવો નહીં.
લાવવું.

છીનાળાં ખાત ૧૯૯ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૯૭મી અથવા ૪૯૮મી કલમ અથવા મરજુલી મુજબના કોઈ ગુન્હા ખાત, તે સ્ત્રીના ધણીએ, અથવા તેની ગેરહાજરીમાં રોગાં, તેની તરફથી જે સખસના હવાલામાં સદરહુ સ્ત્રી તે ગુન્હો કર-ખાત કરિયાદનું વાગાં આવ્યો તે વખતે હોય તે સખસે ફરિયાદ ન કરી હોય તો કોઈ કામચલાવનું પણ કોરટે તે ગુન્હો સાંભળવો નહિ.

ખાખ ૧૬ મા.

માજીસ્ટ્રેટેને ફરિયાદ કરવા ખાખત.

ફરીયાદીની જખા ૨૦૦ ફરિયાદ ઉપરથી કોઈ ગુન્હો સાંભળનારા માજીસ્ટ્રેટે તુરત ફરિ-ની લેવા ખાખત. યાદીની કસમ ઉપર જખાની લેવી, અને તે જખાનીનો સાર લખી લેવો તથા તે ઉપર ફરિયાદીએ અને માજીસ્ટ્રેટે પણ સહી કરવી. પણ હુકમ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

(અ) જ્યારે ફરિયાદ લખાને કરવામાં આવે ત્યારે આ કલમ માંહેના કોઈપણ સચ-કરથી, ૧૯૨ મી કલમ પ્રમાણે તે મુકદમો ખીજની પાસે મોકલતાં પહેલાં કોઈ માજીસ્ટ્રેટેને ફરિયાદીની જખાની લેવાની જરૂર છે એવું સમજવું નહીં;

(ખ) જ્યારે માજીસ્ટ્રેટ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ હોય, ત્યારે દરેક મુકદમામાં તે માજી-સ્ટ્રેટ દુરસ્ત ધારે તે પ્રમાણે સદરહુ જખાની કસમ ઉપર અથવા તે વગર લેવાનો અધિકાર છે; અને તે લખી લેવાની કોઈ જરૂર નથી પણ પોતે દુરસ્ત ધારે તો, ફરિયાદીની ખાખત ખો-તાની આગળ આણતા પેહલાં, તે માજીસ્ટ્રેટ તે ખાખત લખી આપવાનું ફરમાવવાને મુ-ખત્યાર છે.

(ક) જ્યારે તે મુકદમો ૧૯૨ મી કલમ પ્રમાણે કોમખીજ પાસે મોકલવામાં આવ્યો હોય અને આ પ્રમાણે મોકલનારા માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદીની જુખાની લખ ચુક્યો હોય ત્યારે જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદમો મોકલવામાં આવ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદીનો ફરીયાદ જખાની લેવાને ખંધાએલો નથી.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૪૪ ને મળતી છે ફરીયા-દીની ફરીયાદ લખી હોય કે મોહોડેયો કરવામાં આવી હોય તે ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટ ગુન્હો સાં ભળે તેને માગુ પડે છે. આ કલમમાં તુરત પ્રતીજ્ઞા લેવા ખાખતનો ઠરાવ છે તે તદન નવો છે, દોવાની કામ ચાલતુ હોય ત્યારે કોઈ પ્રકારે ફોજદારીમાં તે કામ ચલાવવા માગતો હોય તો ચાલતે કામે તેમ કરવું ઉચીત નથી. પણ જે તેને તેમ કરવા મરજી હોય તો દોવાની કેસ પુરો થતાં મુધી ફોજદારી કામ ચાલતુ મુલતવી રહી શકે—રાણી વીરૂપ અચરતલાલ. વીકલી રીપોટ ૧૭ પ્ર૦ ૪૬.

ફરીયાદીની જુખાનીમાં તેને ફરીયાદના મચકુર વીરોજ પુછવું અને તે વીરોજ પુરાવ લેવો એમ નથી ફરીયાદના મચકુર વીરો ખારીકારથી પુછપરછ કરવાથી જે કામોમાં પુછ તપાસ કથી ખાદ છોડી મુકવાને હુકમ કરવો પડે નેવા કામોમાં પ્રથમથીજ નકામી લખાણ કરી આખર મુધી તપાસ કરવાની જરૂર રહેતી નથી. સું. હા. કો. સરકયુલર મુક. પ્ર. ૪૩

આ કલમ પ્રમાણે કામ કરવાને દરેક પેહલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટેને અધીકાર છે હોનરરી માજીસ્ટ્રેટેને આ કલમ પ્રમાણે કામ કરવાને માટે ખાસ સરકારનો હુકમ જોઈએ સન ૧૮૭૨ નું મુખાઈનું સરકારી જોહટ પ્ર. ૧૩૨૫; સને ૧૮૭૩ નું મુખાઈનું સરકારી જોહટ પ્ર.

૧૬, કોમ્પીએગ્ન ગુન્હાની ફરીયાદને આઠ આનાનો સ્ટાંપ જોઈતો નથી પણ સાદા કાગળ ઉપર ફરીયાદ લખી આપે તો ખસ છે. મુ. હા. કો. નો ઠરાવ તા. ૪ થી અપ્રેલ સને ૧૮૭૩.

જે માજીસ્ટ્રેટને ૨૦૧ જે તે ફરીયાદ લખીને કરી હોય અને તે મુકદ્દમે સાંભળવાનો ફરીયાદગ્રેવાનો આ માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર ન હોય તો, તેણે તે ફરીયાદ યોગ્ય કોર્ટની આગળ ધીકાર નહોત્ય તે રજુ કરવા સાફ પાછી આપવી અને તેની ઉપર તે મતલબનો શેરો લખવો. જે શુ કરવું.

પ્રોસેસ કાઢાડવાનું ૨૦૨ ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને અથવા જીમ જે પ્રેસિડેન્સી મા- મુક્તતરી રાખવું. જીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકાર આ જાગત વખતે વખતે અધિકાર આપે તે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પહેલા અથવા બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને જે ગુન્હો સાંભળવાનો જેને અધિકાર હોય તે ગુન્હાની ફરીયાદના ખરાપણા જાગત શક આજુવાનું કારણ જણાય, તો ફરીયાદીની જગ્યાની લીધા પછી તે ફરીયાદના ખરાપણા જા- જત શક આજુવાના કારણ પોતાના દફતરમાં દાખલ કરવાને અને પછી જે સખસની ઉપર ફરીયાદ થઈ હોય તે સખસને હાજર થવાની જરૂર પાડવા માટે પ્રોસેસ કાઢાડવાનું મુક્તતરી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને ફરીયાદનું ખરાપણું અથવા ખોટાપણું નકી કરવા સાફ માજીસ્ટ્રેટ તે મુકદ્દમાની પોતાની જાતે ચોકશી કરવાને અથવા પોતાના તાબા માંહેના હરકોઈ અમલદારને અથવા કોઈ પોલીસઅમલદારને અથવા પોતે યોગ્ય ધારે એ વો બીજો જે સખસ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસઅમલદાર ન હોય તે સખસને પ્રથમ સ્થાનિક તપાસ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

જે સખસ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસઅમલદાર હોય તેવો કોઈ સખસ સદરહુ ત- પાસ કરે તો જે અગલદારના હવાલામાં પોલીસથાણું હોય તે અગલદારને આ કાયદાથી આપેલા સખસના અધિકાર તે સખસે ચલાવવા; પણ વગર વારંટે પકડવાનો અધિકાર તેને નથી. આ કલમ કલકતા અને મુંબઈ શહેરમાં પોલીસને લાયુ છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૪૬ ને ગણતી છે પણ તે- માં એક અગત્યનો ફેરફાર એ થયો છે કે ફરીયાદીની ફરીયાદના ખરાપણા વિશે પોતાને એ વિસ્વાસ આવે તો તેનાં કારણ તેણે દફતરમાં લખવાં જોઈએ. ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે ફરીયાદીની ફરીયાદના ખરાપણા માટે કોઈ ખાનગી માણસને હુકમ કરવામાં આવે તો તે ખાનગી માણસ કોઈ સખસને માજીસ્ટ્રેટના વારંટ વગર કોઈન પકડી શકે નહીં એવા ખા- નગી માણસને આ કાયદામાં પોલીસના ઉપરી અમલદારને જે સત્તા છે તે ચલાવવા હક છે. પોલીસના ઉપરી અમલદારને શું સત્તા છે તે માટે જુઓ આ કાયદાની કલમ ૧૬૦, ૧૬૧, ૧૬૫, ૧૭૧.

આ કલમ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવતો હોય ત્યારે ફરીયાદીને તેના વકીલને હાજર રાખવા હક નથી—જીનદાચારી. વિરૂદ્ધ દરેક પ. મુંબઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮. પ્ર. ૨૦૨ વારંટથી તો હોમતદારને હાજર કરવામાં આવ્યો હોય તો પછી આ કલમ પ્રમાણે કોઈ તજવીજ કરી શકતી નથી—રામકાંત સરકાર વિરૂદ્ધ જ્વલ ચંદરબોસ કલકતા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨૧ પ્ર. ૪૪

ફરીયાદ કાઢાડી ૨૦૩. જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ ફરીયાદ કરી હોય અથવા જે માજી- નાખવા જાગત. સ્ટ્રેટની પાસે તે ફરીયાદ મોકલી હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ફરીયાદીની જગ્યાની લીધા પછી અને ૨૦૨ જ કલમ પ્રમાણે તપાસ કરી હોય તો તેના

પરીણામ ઉપર વિચાર કર્યા પછી આગળ કામ ચલાવવાનો પુરતો સળગ નથી એવું તેની નજરમાં આવે તો તે ફરીયાદ કાઢાડી નાખવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ નો કલમ ૧૪૭ ના પહેલા પારેઆફ ને મળતી છે “જે માછલેટની પાસે તે ફરીયાદ મોકલી હોય તે માછલેટ” એ શબ્દો તથા કલમ ૨૦૨ પ્રમાણે “તપાસ કરી હોય તો તેના પરીણામ ઉપર વિચાર કર્યો પછી” એ શબ્દો નવા છે.

એક માછલેટે ફરીયાદની ફરીયાદ મંજૂર કરી તોહોમતદારને પકડવાનું વારંટ કાઢ્યું તે વખતે તેના ઉપર માછલેટે પોતાને ત્યાં એ કેસ ચલાવવા ગંગાવી લીધો અને પકડવાનું વારંટ કાઢવાનું વારંટ રદ કરી ફરીયાદની ફરીયાદ કાઢી નાખી અને રીનસર કામ ચલાવ્યું નહીં તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે એ પ્રમાણે કરવામાં ગેરવ્યાજની થયું છે તેણે કેસ મંગાવ્યો ત્યારે જે સ્થિતિમાં કેસ હોય તે સ્થિતિમાં તેણે કામ ચલાવ્યું જોઈએ એટલે કે તાજાના માછલેટે કાઢેલું વારંટ રદ કરી છોડી મુકાય નહીં. વારંટ જાજી આવ્યા પછી પોતાને યોગ્ય લાગે તે કરવું જોઈએ—રાધુપેરોરાની અરજના કામમાં એંગાળા લા રીપોર્ટ વા. ૧૦ પ્ર. ૨૬

માછલેટે પાસે ફરીયાદ થાય તે ઉપરથી માછલેટને એવું જણાય કે ફરીયાદી જે હાકીત કહે છે તે ગુન્હો તો છે પણ ફરીયાદી દીવાની કાર્ટમાં ફરીયાદ કરશે તો તેને વધારે અનુકૂળ પડશે આવા કારણથી ફરીયાદની ફરીયાદ કાઢી નાખી શકાતી નથી રાણી વિશ્વ ખુશાલસીંગ તુલસી આધરી વીકલી રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૪૦

ફરીયાદી એકથી વધારે ગુન્હાની ફરીયાદ કરે તો તેમાંની એક ખાતતનો ગુન્હો જાન્યો જણાય નહીં તો તે ખાતતનો ફરીયાદ કાઢી નાખી શકે છે પણ બીજી ખાતતનો ગુન્હો થવાનું જણાય તો તે ખાતત કામ ચલાવવા હરકત આપતી નથી મુંબાઈ સરકાર. વિશ્વ સીં ડાયા ઈડીયન લા. રીપોર્ટ મુંબાઈ, વા. ૫ પ્ર. ૪૦૫ તા. ૦૧૩ એપ્રિલ ૧૮૮૧

જ્યારે માછલેટને ફરીયાદી કરી હોય ત્યારે ફરીયાદીને તપાસવા પછી આગળ કામ ચલાવવાનું કારણ ન જણાયતો આ કલમ મુજબ માછલેટ તે ફરીયાદ કાઢાડી નાંખે અથવા કલમ ૨૦૨ મુજબ પ્રોસેસ કાઢાડતું મોકુફ રાખી તપાસ કરવા હુકમ કરે, અને તપાસ થઈ રહ્યા પછી કારણ ન જણાય તો ફરીયાદ કાઢાડી નાંખે. જે કે ચોરીના મુકદ્દમામાં ફરીયાદીએ પેહેલાં પોલીસ પાસે જવું જોઈતું હતું, પરંતુ તે માછલેટે પાસે ગયો તો તેને તપાસવાને માછલેટે બંધાએલો હતો વુ રી. ૧૪ પ્ર. ૩૬

કોઈ માછલેટે સોગન ઉપર ફરીયાદીની જુગાની લીધા શિવાય ફરીયાદ કાઢાડી નાંખી શકે નહીં તેમ છતાં જે તે કાઢાડી નાંખે તો ફરીયાદ ફરીથી માંડતાં હરકત નથી. સન ૧૮૭૦ નું મદ્રાસ જ્યુરીસ્ટ પ્ર. ૬૩

તોહોમતદાર ઉપરનું તોહોમત સાળીત ન થતું હોય એમ ધ્યાનમાં આવે તો પછી તે કેસ અગાડી ચલાવવાની ફરજ રહેતી નથી તેથી તે ફરીયાદ એકદમ કાઢાડી નાંખવામાં આવી છે તે અખત્યાર જાહારની વાત નથી. વીકલી રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૫૦

ધારો એ છે કે જે કેસમાં તેના રૂપ ઉપરથી જે ફરીયાદ સાચી માલમ પડી હોય તે કામમાં માછલેટે ફરીયાદી તથા તેના સાક્ષીઓને તપાસવા જોઈએ પણ જે કામમાં ફરીયાદ તેના રૂપ ઉપરથી ખરી માલમ ન પડતી હોય તે કામમાં સાક્ષીઓ તપાસવા વગર માછલેટે જે ફરીયાદ કાઢાડી નાંખે તો તે ગેરવ્યાજની છે અને ફરીયાદીને તપાસ્યો હતો તે પાસ છે. વુકલી રીપોર્ટ ૧૬ પ્ર. ૩૯

કોઈ ફરીયાદમાં દીવાની કામ ચાલ્યું હોય તે સળગ ઉપરથી તે ફરીયાદ કાઢી નાંખી શકાય નહીં, કારણ કે દીવાની કામથી ફેજદારી કામ ચલાવવાને અટકાવ થતો નથી—માધ્યકાથ જરધો વિશ્વ કેસગરીંગ અને બીજા વીકલી રીપોર્ટ ૯ પ્ર. ૨૨

માછલેટેની રૂપ ફરીયાદ કરવામાં આવી હોય અને ફરીયાદના સાક્ષીઓને સમન્સ

કરવામાં આવ્યા હોય અને તે સાક્ષીઓ તે સમન્સપરથી હાજર થયા હોય અને ફરીયાદી ગેરહાજર રહે અને તેની ગેરહાજરીમાં તે કાગની તજવીજ ચલાવવી માહુસ્ત્રેટને જરૂરી ન લાગતી હોય તો તે માહુસ્ત્રેટ તોહોમતદારને છોડીદેવાને મુખત્યાર છે. વુકલી રીપોર્ટ ૧૧ પ્ર. ૩૯ ફરીયાદીની જુગાની લેનાર અમલદારે તે ફરીયાદના કાગમાં સમન્સ કાઢવો કે વારંટ કાઢવું તે ઠરાવવાનું કાગ તેનુંજ છે. કલકત્તા હાઇકોર્ટ સરકયુલર નંબર ૬ સને ૧૮૯૪

સમન્સ અંગર વારંટ કાઢાડી કામ ચલાવવાનો કોઈ માહુસ્ત્રેટને હુકમ કરવા સાફ અથવા જે સમન્સ અંગર વારંટ કાઢવા અમલ આ કલમ પ્રમાણે જે ફરીયાદ માહુસ્ત્રેટ માંડીવાળી હોય તે ફરીયાદના કામમાં વધારે તજવીજ કરવા સેસન જડજને, માહુસ્ત્રેટને હુકમ કરવાની સત્તા નથી તેવા કાગમાં માહુસ્ત્રેટની ગદ્ગત અથવા અજ્ઞાનતા માત્રમ પડે તો સેસન જડજને તે ખાખત હાઇકોર્ટને રીપોર્ટ કરવો. કલકત્તા હાઇકોર્ટ સરકયુલર નં. ૪૩૨ સને ૧૮૯૩

ખાખ ૧૭ મો.

માહુસ્ત્રેટની આગળ કાગ શરૂ કરવા ખાખત.

પ્રોસેસ કહાડવા ૨૦૪ કોષ્ટ ગુન્હો સાંભળનારા માહુસ્ત્રેટના મતપ્રમાણે આગળ કામ ખાખત.

ચલાવવાનો પુરતો સળખ હોય, અને બીજા પરિશિષ્ટના ચોથા આસન પ્રમાણે પ્રથમજ સમન નિકળવો જોઈએ એવો તે મુકદ્દમો જણાય તો, તોહોમતવાળો હાજર થાય એટલા માટે તે માહુસ્ત્રેટ પોતાનો સમન કહાડવો. જો તે મુકદ્દમો એવો જણાતો હોય કે તેમાં તે આસન પ્રમાણે પ્રથમજ વારંટ નિકળવું જોઈએ તો, તે માહુસ્ત્રેટ તોહોમતવાળા પોતાની આગળ અથવા હકુમતવાળા બીજા કોષ્ટ માહુસ્ત્રેટની આગળ અમુક વખતે પકડી મંગાવવા સાફ અથવા હાજર ઠરાવવાસાફ વારંટ, અથવા પોતાને થોગ્ય લાગે તો, સમન કહાડવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ માંહેના કોઈ પણ મચકુરથી ૯૦ મી કલમના ઠરાવોને ખાધ થાય છે. એવું સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૪૭ના ત્રીજા પારેઆફ, કલમ ૧૪૮ ના પહેલા પારેઆફ અને કલમ ૧૪૯ને મળતો છે. માહુસ્ત્રેટને ખાતરી થાય કે સાક્ષીએ તેને પોચાડેલા સમનનું અપમાન કર્યું છે તે શિવાય તે શક્ષાને પકડવાનું વારંટ માહુસ્ત્રેટ કહાડી શકતો નથી. વોકલી રીપોર્ટ ૧૪ પ્ર. ૨૦

ફરીયાદીની જુગાની લાંબા પેહુલા તોહોમતદારને ઘોંઝાવવા એ ગેરવ્યાજબી છે. વી-કલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૩

જે મુકદ્દમામાં ડીપ્યુટી માહુસ્ત્રેટ પોતેજ ફરીયાદી હોય તે મુકદ્દમામાં તેણે માહુસ્ત્રેટ તરફ પોતાની રૂબરૂ કેફીઓની કબુલાતો લેવી જોઈએ નહીં—રાણી વીરધી બોધદનાથ શર્મા અને બાબ, વીકલીરીપોર્ટ ૩ પ્ર. ૨૯

માહુસ્ત્રેટ તોહો ૨૦૫ બ્યારે માહુસ્ત્રેટ સમન કહાડે, ત્યારે તોહોમતવાળાને જાતે મતવાળાને જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનું અને તેના પ્હોડરની મારફતે હાજર થવાની હાજર થવાનું મા છુટ આપવાનું પોતાને કારણ જણાયતો તેમ કરવાને તે માહુસ્ત્રેટ મુદ્દ કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ તે મુકદ્દમાની ચોક્કસ અથવા ધનસાફ કરનારા માહુસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તો, કામ ચાલતું હોય ત્યારે ગમે તે વખતે, તે માહુસ્ત્રેટ તોહોમતવાળાને જાતે હાજર થવાનું

ફરમાવવાનો, અને જરૂર હોય તો, આ કાયદામાં પાછળ કરાવેલી રીતે તેને જળસીંચી હાજર કરાવવાને મુખત્યાર છે.

બાબ ૧૮ મો.

સેસન કોર્ટ અથવા હાઇકોર્ટ ઇનસાફ કરી શકે એવા મુકદ્દમાની ચોકસી બાબત. ઇનસાફ અથવા સા ૨૦૬ હરકોઈ પ્રેસિડેન્સી માલ્સ્ટ્રેટ, જિલ્લા માલ્સ્ટ્રેટ, પેટા ટુકડી ૩ કમિટ કરવાનો માલ્સ્ટ્રેટ, પેટેલા વરગનો માલ્સ્ટ્રેટ, અથવા જે માલ્સ્ટ્રેટને આ અધિકાર. બાબત સ્થાનિક સરકારે અધિકાર આપ્યો હોય તે માલ્સ્ટ્રેટ સેસન કોર્ટથી અથવા હાઇ કોર્ટથી ઇનસાફ થઈ શકે એવા હરકોઈ ગુન્હા બાબત હરકોઈ સમસને સદરહુ કોર્ટમાં ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાને મુખત્યાર છે.

પાંચુ આ કાયદામાં બીજી રીતે દરાવ્યું છે તે સિવાય, જે સમસનો ઇનસાફ સેસન કોર્ટથી થઈ શકતો હોય તે સમસને હાઇકોર્ટમાં ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવો નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૪૩ ને ગણતી છે પ્રથમ ની ચોકસીમાં પુરાવો લીધા વગર સેસન કમિટ કરવાનો હુકમ કરવો તે ગેરકાયદે છે રાણી વીરજી શીતારામ વેનકુ મુંગાઈ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૦ જુન ૧૮૭૬

કમિટ કરતાં પેટે ૨૦૭ જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ ફક્ત સેસન કોર્ટને અથવા હાઇકોર્ટને લાંચોક્સીમાંકમ કરી શકે અથવા જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ માલ્સ્ટ્રેટના ગત પ્રમાણે સ-અલાવવાની રીત. દરહુ કોર્ટે કરવો જોઈએ, તેવા મુકદ્દમાની ચોકસી માલ્સ્ટ્રેટની આ-ગળ ચાલતી હોય ત્યારે હેકગલખેલી રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવું.

રજુકરેલો પુરાવો ૨૦૮ બ્યારે માલ્સ્ટ્રેટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય અ-લેવાબાબત. થવા તેને આજુવામાં આવે, ત્યારે ફરિયાદી હોય તો તેનો મચકુર મા-લ્સ્ટ્રેટે સાંભળવો, અને ફરિયાદીપક્ષની સાબેતીમાં અથવા તોહોમ-વાળાની તરફથી જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે અથવા જે પુરાવો માલ્સ્ટ્રેટ માગે તે સમજાવો પુરવો આ કાયદામાં આગળ કરાવેલી રીત લેવો.

વધારે પુરાવો ૨ જે ફરિયાદી અથવા ફરિયાદીપક્ષ ચલાવનારો અગલદાર અથવા તો-જુકરવા બાબત હોમતવાળો હરકોઈ સાહેબને હાજર થવાની અથવા હરકોઈ દસ્તાવેજ આ પ્રોસેસ. થવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવા બાબત પ્રોસેસ કાઢાડવાની

માલ્સ્ટ્રેટને આરજી કરે, તો તે પ્રોસેસ કાઢાડવાની જરૂર નથી એમ ધા-રવાનાં માલ્સ્ટ્રેટને કારણ નહીં હોય તો, જો હોય તો તે દફતરમાં દાખલ કરવાં જોઈએ; તેણે તે પ્રોસેસ કાઢાડવું જોઈએ;

આ કલમ માંહેના કોઈપણ ગચકુરથી કોઈ પ્રેસિડેન્સી માલ્સ્ટ્રેટને પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાની જરૂર છે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૦-૩૫૭ નો પેરેગ્રાફ ૧ લો અને ૩૬૨ ને ગણતી છે. ફરીયાદી તરફનો પુરાવો લેવા અને ફરીયાદીએ નહીં ખતાવેલો બીજો વધતો પુરાવો માલ્સ્ટ્રેટે લેવા શું નિયમ છે તે માટે આ કલમ છે,

તોહોમતનામું તૈયાર કરાવે પ્રતીવાદીએ જવાબ આપતાં સરકાર તરફના સાક્ષીદારને ફરી બોલાવી તેને ઊલટ સવાલ કરવાનો પ્રતીવાદીને જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૨૧૮ ઉપરથી હક છે.

સરકાર તરફના સાક્ષીદારને ફરી બોલાવવાનો હક એ જુના કી. પ્રો. કલમ ૩૬૨ પ્રમાણે એકાદ સાક્ષીદારને સમન કરવા વીશે પ્રો. એ કરેલી અરજી તદ્દન જુદીજ છે.

સરકાર તરફના સાક્ષીદારને ઉલટ સવાલ કરવાના હેતુએ બોલાવવા વિશે આરેપિને

અરજ કયી છતાં જો તે અરજ સેસન જડજે કીવા ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટ ના કબુલ કરી હોય તો તેના ઉપર અપીલ ચાલતી નથી. પરંતુ તે ના કબુલ કરવાનો હુકમ એ એવી પ્રકારનો ચુક છે કે તે લાગણીજ દુરસ્ત કરવા જોગ નથી પરંતુ હાઇકોર્ટમાં પોતાની તપાસણી કરવા ના અધિકારની રીતે માત્ર તે દુરસ્ત કરવા જોગ છે. જે. આર. બેલીલીયાસુ વિરુદ્ધ કાળીદાસ બેનરજી, કલકત્તા હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૯, પ્ર. ૫૩

ફરીયાદીએ જેટલા સાક્ષીદાર આપ્યા હોય તેટલા સર્વ સાક્ષીદારને માજીસ્ટ્રેટ સમન કરવો જોઈએ એમ નથી, જુના કી. પ્રો. કલમ ૨૧૫ ની વ્યાખ્યા ૩ એ જુના આક્ટની કલમ ૩૬૨ સાથે વાંચવી જોઈએ અને તેમ કર્યું એટલે સાક્ષીદારને સમન કરવો કીવા નહીં એ બાબત માજીસ્ટ્રેટની મુખત્યારી છે એમ દેખાય છે. કલકત્તા હા. કો. રી. વા. ૨૩. પ્ર. ૯.

પ્રથમ ચોકશી કરતી વખતે કાંઈ પુરાવો ન લેતાં કામ ઈનસાફ થવા સાફ કમિટ કરવું જેરકાયદેસર છે એમ ઠરાવ થયો અને તે તેમ છે તેથી રદ કરવામાં આવ્યું તોહમતવાળા સખસને સવાલ પુછી તેના જવાબ લેવાની જુના કી. પ્રો. કલમો ૧૮૨ તથા ૩૪૨ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટને ફરજ છે એમ નથી પણ કલમ ૨૪૮ માં એવો અભિપ્રાય છે કે તેને સવાલ પુછી તેના જવાબ લેવા અને તોહમતવાળા સખસને પોતાની તરફનો પુરાવો હાજર કરવાની તક પણ આપવી જોઈએ એમ જુના આક્ટની કલમ ૩૫૮ અને આ કલમ ૨૦૮ માં છે તે પુરાવો ન લેવાબાબત પોતાના કારણો કયાં કયાં છે તે દફતરમાં લખ્યા વગર માજીસ્ટ્રેટથી તે લેવાનો ના પડાય નહિ. મુંબઈ હાઈકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૦ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬ તોહમતવાળા સ-

૨૦૯ જ્યારે ૨૦૮ માં કલમના ૧ લા તથા ૨ ના પારેઆફમાં કહેલો ખસને ક્યારે છો પુરાવો બીધો હોય અને જે હકીકત તોહમતવાળાની વિરુદ્ધ પુરાવામાં જડી મુકવો. જુના હોય તે હકીકતનો તે ખુલાસો કરી શકે એટલા સાફ તે તોહમતવાળાની પોતે જુગ્યાની લીધી હોય, ત્યારે જો પોતે એવું ઠરાવે કે ઈનસાફ થવા સાફ તોહમતવાળા સખસને કમિટ કરવાનો પુરતો સળખ નથી તો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ તેને છોડી મુકવો, પણ પોતાની આગળ અથવા બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ સદરહુ સખસનો ઈનસાફ કરવો જોઈએ એવું તે માજીસ્ટ્રેટને જણાય તો તે બાબતમાં તેણે તે મુજબ કરવું.

જો માજીસ્ટ્રેટ એમ ધારતો હોય કે તોહમત પાયા વગરનું છે, તો મુકદ્દમો ચાલતો હોય તેવામાં અગાઉ કોઈપણ વખતે તોહમતવાળાને છોડી મુકતાં તેને આ કલમના કોઈપણ મત્તકરથી અટકાય થશે એવું સમજવું નહીં; પણ સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં નોંધવા.

તોહમતનામું આ ૨૧૦ જ્યારે સદરહુ પુરાવો લીધા ઉપરથી અને સદરહુ જુગ્યાની (જો તે તહયાર કરવું હોય તો) લીધા ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટને એવું દેખાય કે તોહમતવાળાનો ઈનસાફ થવા સાફ તેને કમિટ કરવાનો પુરતો સળખ છે, ત્યારે તેણે પોતાની સહીવાળું એક તોહમતનામું તઈયાર કરવું, અને તોહમતવાળાની ઉપર કયા ગુન્હાનું તોહમત મુકવું છે તે તેમાં જણાવવું.

તોહમતવાળાનેતો તે તોહમતનામું તઈયાર થઈ રહે એટલે તુરત તોહમતવાળાને તે

હમતનામું સમગ્ર વાંચી સંભળાવવું તથા સમજાવવું, અને તે માટે તો તેની એક નકલ વડું અને તેની નકલ તેને મફત આપવી.
આપવી.

ટીકા—કમિટ કરવાના હેતુથી જે માછરૂંદે એકસી કરતો હોય તે માછરૂંદે ખાસ રીતે જે પુરાવા ઉપરથી કમિટમેન્ટ કરવું હોય તે પુરાવા સારી રીતે દફતરમાં દાખલ કરવા તે બંધાએલો છે.—રાણી વિરૂદ્ધ એડરસન વી. રી. ૨ પ્ર. ૬૫

કમિટમેન્ટ કરતાં તોહમતદાર સખસના ગુન્હા વિશે માછરૂંદે પુરી ખાત્રી કરવી જે ઉંચે એવી કાંઈ જરૂર નથી પરંતુ જ્યારે તોહમતદાર સખસનો ઇનસાફ થવાની જરૂર હોય ત્યારે કમિટમેન્ટ કરવું જોઈએ—રાણી વિરૂદ્ધ ગહાસીંગ અને બીજા વાવ્યખુણાના પ્રાંતોની હાઈકોર્ટના રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૨૭ જે પુરાવો સમગ્ર હોય અને માછરૂંદે તે શક રહેતો હોય તો તે કમિટ કરવા બંધાએલો છે—ગુજરાતના કેસમાં

કમિટ કરવાના કારણોમાં અમુક કેદોની વિરૂદ્ધ જે પુરાવ હોય તે સ્પષ્ટરીતે જણાવવો જોઈએ અને તે ગુન્હો કેવી રીતે સાબેત કરવામાં આવ્યો છે તે પણ જણાવવું જોઈએ. કો-દારી કહાર. વી. રી. ૫ પ્ર. ૬

ઇનસાફની વખત. ૨૧૧ પોતાના ઇનસાફની વખતે પુરાવો આપવા સારું જે કોઈ સને તે તોહમતવાળા- ખસોને સમન કરાવવાની તોહમતવાળાની મરજી હોય તો તે સખસોની નાળાયાવસારશા- ટીપ મેંડેરથી બોલીને અથવા લખીને આપવાનું તેને તુરત ફરમાવવું.
હેદોની ટીપ.

બીજી ટીપ. માછરૂંદેની નજરમાં આવે તો પાછળથી કોઈ વખતે તે તોહમતવાળાને સાહેદોની કાંઈ બીજી ટીપ આપવા દેવાને તે માછરૂંદે મુખત્યાર છે; અને તોહમતદારને તેને ઇનસાફ થવાસારું દાખલે રતમાં કમિટ કર્યો હોય ત્યારે તેને ઇનસાફની વખતે પુરાવો આપવાસારું જે સખસોને સમન કરાવવાનાં તે તોહમતવાળાની મરજી હોય તે સખસોની બીજી ટીપ પોતાનો ઇનસાફ થવાની અગાઉ કોઈપણ વખતે, કલારક આફ ધી કૈનને આપવામાં આ કલમ માંહેના કોઈપણ મત્તકરથી તે તોહમતવાળાને બાધ છે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૦૦ ના પારેચાફ ૧ લા અને ૩ ને મળતી છે. તોહમતદારને કમાડીંગ માછરૂંદે પાસે પોતાના સાહેદોની યાદી આપવા માટે અને પાછળથી બીજી વધારાની યાદી આપવા માટેની સમજીત માટે આ કલમ છે. તોહમતદારનો સાહેદ તોહમતદાર સાથે ગુન્હો કરવામાં સામેલ છે એવું કહી તેમને બોલાવવા ના પડાય નહીં—રામસાહી ચૌધરી વિરૂદ્ધ શંકરગાહાદુર એ. રી. વા. ૬ પ્ર. ૬૫

જ્યારે કેદી કમિટ થયા પછી કલમ ૪૨૦ મુજબ સાક્ષીઓની ટીપ આપે ત્યારે માછરૂંદે તે વાત ઉપર નજર પોહોંચાડી સાક્ષીઓને સમન કાઢવા કે નહીં તે કેહેવાને બંધાએલો છે, સમન કાઢાડવાની ના પાડવામાં આવે તો તેણે તેના કારણો જતાવવાં જોઈએ. જો તેમની નજરમાં એમ આવે કે કોઈ કરવાનાં કારણોસર સાક્ષીઓનાં નામ ટીપમાં દાખલ કર્યા છે તો તેણે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૫૬ એટલે આ આક્ટની ક. ૨૧૬ મુજબ ચાલવું જોઈએ—રાણી વિરૂદ્ધ રાજકુમાર મુકરજી વી. રી. ૧૬ પ્ર. ૧૪

સદરહુ સાહેદોની ૨૧૨ માછરૂંદેની નજરમાં આવે તો ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે પોતાને જ્યાંની લેવાનોગા આપેલી હરકાઇ ટીપમાં જે સખસનું નામ લખેલું હોય તે સખસને સે-જીએટને અધિકાર. મન કરીને તેની જગ્યાની લેવાને તે માછરૂંદે મુખત્યાર છે.

કમિટ કરવાનો ૨૧૩. જ્યારે ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ટીપ આપવાનું તોહમતવાળા-

હુકમ. જાને ફરમાવેથી તેણે તેમ કરવાની ના કહી હોય, અથવા જ્યારે સદ-
રહુ ટીપ તેણે આપી હોય અને તે માંહેના (જે હોય તો) જે સાહેબોની
જગ્યાની લેવાની તે માજીસ્ટ્રેટની મરજી હોય તે સાહેબોને ૨૧૨ મી કલમ પ્રમાણે સમન
કરીને તેમની જગ્યાની લાંબી હોય, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ તોહામતવાજાનો હાઇકોર્ટમાં અથવા
સેસન કોર્ટમાં (જેમ હોય તેમ) ઇનસાફ થવા સાડ તેને કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાને સુ-
ખત્યાર છે, અને (તે માજીસ્ટ્રેટ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ ન હોય તો) તેણે આવી રીતે કમિટ
કરવાનાં કારણ પણ મુખતેસરમાં નોંધવા.

ઇત્તાકાનાં મુખ્ય ૨૧૪. (રાણી સાહેબની વિલાયતી રમ્યત ન હોય એવા) કોઇ સખસે
સેહેરાનીયાહારજે રાણી સાહેબની કોઇ વિલાયતી રમ્યતની સાથે મળીને કાંઇ ગુન્હો કર્યો
સખસની ઉપરરા છે એવું તે સખસની ઉપર પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ શિવાય બીજા કોઈ
ણીસાહેબનીવિદ્યા માજીસ્ટ્રેટની આગળ નોંધાવત મૂકવામાં આવે, અને રાણી સાહેબની સ-
યતી રૈયતનીસાથે દરહુ વિલાયતી રૈયતને તેજ કાગમાંથી ઉઠેલાં તેવાંજ તોહામત ઉપરથી
એકહું તોહામત હાઇકોર્ટમાં તેનો ઇનસાફ થવા સાડ કમિટ કરવાની, અથવા તેનો ઇ-
આવ્યું હોય તેસ નસાફ કરવાની તૈયારી હોય, અને તોહામતવાજાને તેનો ઇનસાફ થવા
ખસ બાગત. સાડ કમિટ કરવાના પુરતા સખગ છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવે, તો
તેણે તોહામતવાજાને તેનો ઇનસાફ થવા સાડ સેસન કોર્ટમાં કમિટ ન
કરતાં હાઇકોર્ટમાં કમિટ કરવો.

૨૧૩ મી અથવા ૨૧૫. કોઇ યોગ્ય અધિકારવાળા માજીસ્ટ્રેટે ૨૧૩ મી અથવા ૨૧૪
૨૧૪મી કલમ પ્ર મી કલમ પ્રમાણે કમિટ કરવાનો હુકમ એક વખતે કર્યો એટલે પછી
માણેકમિટકર્યાના તે ફક્ત હાઇકોર્ટમાંજ રદ થઈ શકે, અને ફક્ત કાયદાની કોઈ બા-
હુકમરદ કરવાબા બત ઉપરથીજ રદ થઈ શકે.
બત.

ટીકા—કમિટ કર્યા પછી ફરિયાદી રાજનામુ આપે તો કમિટ કરેલું કાગ માંડવાળી
શકાતું નથી—રાણી વિરૂદ્ધ સલીમસેખ વીકલો રીપોર્ટ ૨ પ્ર. ૫૭

જે સેસન જડજની નગરમાં એમ આવે કે કમિટ કરવાનો હુકમ ગેરબ્યાબની છે તો
તેણે હાઇકોર્ટને એ બાગત લખી માફલવું જોઈએ. પોતાથી કાંઇ થઈ શકે નહીં—રાણી
વિરૂદ્ધ મલતા દયાલ અલહાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૧૪

માજીસ્ટ્રેટે ચાર સાહેબ લાંબા અને તોહામતવાજાને છોડા મુકવાને હુકમ કર્યો બાદ એ-
ગ માલમ પડ્યું કે એક પાંચમે સાહેબ કોર્ટમાં હાજર છે તેથી છોડા મુકવાનો હુકમ રદ
કરી વધારે પુરાવો લાંબો અને પછી તોહામતવાજાને સેસન કમિટ કરવાનો હુકમ કર્યો આ
કાગમાં એમ ઠરાવ્યું કે માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ ગેરકાયદેસર નથી. મલ્લાસ હા. કો. રી. એપે
લેન્ટ વા. ૭ પ્ર૦ ૪૦ તા૦ ૨૩ નવેમ્બર સન ૧૮૭૪

જ્યારે તોહામત ૨૧૬. જ્યારે તોહામતવાજા સખસે ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે સાહે-
વાજાને કમિટકર્યો દોની કોઇપણ ટીપ આપી હોય અને તેનો ઇનસાફ થવા સાડ તેને
હોયત્યારે તેના કમિટ કર્યો હોય, ત્યારે તે ટીપ માંહેના જે સાહેબો પોતાની આગળ થયા
આસાડ સાહેબો હોય તે સાહેબોને જે કોર્ટમાં તોહામતવાજાને કમિટ કર્યો હોય તે કોર્ટ-
ને સમન કરવા ટની આગળ હાજર થવા સાડ તે માજીસ્ટ્રેટે સમન કરવા.
બાગત.

પણ એવું કરાવ્યું છે કે જ્યારે સદરહુ સખસને હાઇકોર્ટમાં કમિટ કર્યો હોય, ત્યારે માજીસ્ટ્રેટની તજ્જરમાં આવે તો સદરહુ સાહેબોને સગન કરવાનું કામ કલાર્ક આદિ ધી કાં-જીનની પાસે રહેતા દેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને સદરહુ સાહેબોને તે પ્રમાણે સમન કરવા જોઈએ.

(સાહેબના પરચ વળી એવું પણ કરાવ્યું છે કે જો તે ટીપમાં કોઈપણ સાહેબનું નામ નીરકમ)અનામત તરફી આપવા સાફ અથવા વિલંબ કરવા સાફ અથવા ન્યાયની મતલબ મુકવામાં ન આવે પાર ન પડે એમ કરવા સાફ દાખલ કરેલું છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટ ધારે, તો નકામા શાહેદ તો સદરહુ શાહેદનો પુરાવો મુદ્દાનો છે એવું માનવાનાં યોગ્ય કારણો છે ને સમન કરવાની એવી પોતાની ખાત્રી કરી આપવાનું તો હોમતવાળાને ફરમાવવાને તે ના કેહેવી. માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને પોતાની ખાત્રી ન થાય તો, તે શાહેદને

સગન કરવાની ના કેહેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. (એ પ્રમાણે ના કેહેવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં) અથવા તે સાહેદને સમન કરતાં પેહેલાં તેને હાજર કરાવવાનો પરચ પુરા પાડવા સાફ પોતે જરૂરની ધારે તેવી રકમ અનામત મુકવાનું ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—અમુક સાહેદોને બોલાવવાનું શું કારણ છે એવું માજીસ્ટ્રેટ કેદીને પુછે ત્યારે તે કાંઈ કારણ જતાવે નહીં તો પછી એ શાહેદોને સગન્સ કરવા માજીસ્ટ્રેટની ફરજ નથી પણ એ શાહેદોને બોલાવવા હોય તો આટલું પરચ લાગશે અને તે અનામત મુકે તો સ-અન્સ કરવા હરકત નથી એવું માજીસ્ટ્રેટ કેદીને તેજ વખતે કહી દેવું જોઈએ—સુભારાપા મુદ્દાલીનો કેસ મદ્રાસ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪. પ્ર. ૮૧

આ કલમમાં તો હોમતદારના સાહેદોને ઈનસાફના કામમાં હીલ થશે વગેરે કારણથી ન બોલાવવા માજીસ્ટ્રેટને જે મુખત્યારો આપી છે તે માટે કલકત્તા હાઇકોર્ટના વિદ્વાન જ-ડજ મી. જેક્સન આ પ્રમાણે કહે છે.—તો હોમતદાર શું ગયાવ કરવાનો છે તે માજીસ્ટ્રેટ જાણી શકે અને પછી એ ગયાવનો પ્રકાર જાણી તો હોમતદારના સાહેદોને તે બોલાવવા ના કેહે તેને માટે આ મુખત્યારો આપી નથી સાહેદ અગત્યનો છે કે કેમ તેજ માત્ર તેણે જાણી લેવું જોઈએ—કૈસરેલીંદ વિરૂદ્ધ, દીનોનાથ ઘટક. ઈન્ડિયન લા. રીપોર્ટ કલકત્તા. વા. ૩૫. ૫૮૨

તો હોમતદારના સાહેદોને નહીં બોલાવવા માટે આ કલમમાં જે આધાર જતાવ્યા છે તે આધાર સિવાય તો હોમતદાર જે સાહેદોનાં નામ આપ્યા હોય તે સાહેદોને સગન્સ કરવાની ના કેહેવા માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર નથી તો હોમતદારને તેના સાહેદોના નામ આપવાનું કેહેવામાં આવે ને વખતે તે તેવા સાહેદો આપવાનું ના કેહે ત્યારે પછી માજીસ્ટ્રેટ કાંઈ નવો પુરાવો લેતો આગળ પોતાના સાહેદના નામ આપવાને કાંઈ હરકત થતી નથી—દીલા-માહાતન વિરૂદ્ધ સીવોદયાલ કોરી ઈન્ડિયન લા. રીપોર્ટ કલકત્તા. વા. ૬ પ્ર. ૭૧૪

ફરિયાદીઓનું ૨૧૭ ફરિયાદીઓ તથા ફરિયાદી પક્ષનો અને તો હોમતવાળાના સ્પ-થાસાહેદોનું જત. હેદો, જેઓની હાજરી સેસન કોર્ટમાં અથવા હાઇ કોર્ટમાં જરૂરની

હોય, અને જેઓ તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થાય, તેઓએ જ્યારે તેમને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે, પ્રસંગ પ્રમાણે. ફરિયાદનું કામ ચલાવવા સાફ અથવા સાક્ષી આપવા સાફ સેસન કોર્ટમાં અથવા હાઇ કોર્ટમાં હાજર થવા જાણતનાં ખત તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ લખી આપવા.

હાજર થવાની અથવા ખત લખી આપવાની નાકહે પેઢેરામાં અટકાવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને જ્યારે સદરહુ પ્રમાણે જરૂર પડે ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ તેને પેઢેરામાં આપીને, પ્રસંગ પ્રમાણે સેશન કોર્ટની અથવા હાઇ કોર્ટની પાસે મોકલી દેવો.

કમિટ કરવાની વાત ક્યારે જાહેર કરવી.

તોહોમતના મુવિ ગેરે હાઇ કોર્ટની પાસે અથવા સેશન કોર્ટની પાસે મોકલવા બાબત.

હાઇ કોર્ટની પાસે અંગરેજી તરજુમો મોકલવા બાબત.

પુરવણી સાહેદોને સમન કરવાનો અર્થ.

સદરહુ જુગાની બની સકે તો, તોહોમતવાળાનો સમક્ષ લેવી, અને જ્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ ન હોય ત્યારે, તોહોમતવાળો માગે તો, સદરહુ સાહેદોના પુરાવાની એક નકલ તેને મફત આપવી.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

ઈનસાફ થતાં મુઘીતોહોમતવાળાને પેઢેરામાં રાખવા બાબત.

જો કોઈપણ ફરિયાદી અથવા સાહેદ સેશન કોર્ટની અથવા હાઇ કોર્ટની આગળ હાજર થવાની, અથવા ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ મુયરકો લખી આપવાની ના કહે, તો તે સદરહુ ખત લખી આપે ત્યાં સુધી તેને પેઢેરામાં અટકાવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને જ્યારે સદરહુ પ્રમાણે જરૂર પડે ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ તેને પેઢેરામાં આપીને, પ્રસંગ પ્રમાણે સેશન કોર્ટની અથવા હાઇ કોર્ટની પાસે મોકલી દેવો.

૨૧૮ જ્યારે તોહોમતવાળાને તેનો ઈનસાફ થવા સાફ કમિટ કરવામાં આવે, ત્યારે જે સખસને સ્થાનિક સરકાર આ બાબત નીમે તે સખસની ઉપર તે માજીસ્ટ્રેટ એક ટુકડા મોકલવો. તેમાં કમિટ કર્યાની વાત જણાવવી અને તોહોમતના માનના નમુનાની બગર સદરહુ સખસને થઈ ચુકી છે એવી તે માજીસ્ટ્રેટની ખાત્રી થાય તો તેમ કરવાની જરૂર નથી.

અને તોહોમતવાળા, એકસીનું દફતર તથા જે હથિયાર અથવા બીજી વસ્તુ પુરાવામાં રજુ કરવાની હોય તે, એટલું તે માજીસ્ટ્રેટ સેશન કોર્ટને અથવા (જ્યારે તે કામ હાઇ કોર્ટમાં કમિટ કર્યું હોય ત્યારે) કલાઈડ આફ ધી કાઉન્ટે અથવા બીજા જે અમલદારને હાઇ કોર્ટ આ બાબત નીમ્યો હોય તે અમલદારને મોકલવું.

જ્યારે તે કામ હાઈ કોર્ટમાં કમિટ કર્યું હોય અને દફતરનો કોઈ પણ ભાગ અંગ્રેજી ભાષામાં ન હોય ત્યારે સદરહુ ભાગનો અંગ્રેજી તરજુમો દફતર સાથે મોકલવો.

૨૧૯ કામ કમિટ કર્યા પછી અને ઈનસાફ સર થતાં પેઢેલાં પુરવણી સાહેદોને સમન કરીને તેઓની જુગાની લેવાને, અને હાજર થઈને સાક્ષી આપવા સાફ આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે તેમને બાંધી લેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે,

સદરહુ જુગાની બની સકે તો, તોહોમતવાળાનો સમક્ષ લેવી, અને જ્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ ન હોય ત્યારે, તોહોમતવાળો માગે તો, સદરહુ સાહેદોના પુરાવાની એક નકલ તેને મફત આપવી.

૨૨૦ ઈનસાફ થતાં સુધી, અને ઈનસાફનું કામ ચાલતું હોય ત્યારે માજીસ્ટ્રેટ, જમીન લેવા સખધી આ કાયદાના ઠરાવોને અનુસરીને તેને પેઢેરામાં રાખવા હોમતવાળાને પોતાનું વારંટ ફાદાડીને કેદ કરવો.

૨૨૧ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૨ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૩ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૪ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૫ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૬ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૭ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૮ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

૨૨૯ તોહોમતવાળાની બગર જે ચુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ચુન્હો આ કાયદા મુજબના દર એક તોહોમતનામાં લખવો,

ગુન્હાનું વર્ણન કરી કાયદા પ્રમાણે તે ગુન્હો થતો હોય તે કાયદામાં તેનું કાંઈ સુકરર નામ પાડયું હોય તો તોહોમતનામામાં ફક્ત તે નામ લખીને તે ગુન્હાનું વર્ણન કરવામાં આવે તો ચાલે.

ગુન્હાનું કોંઈ મુક
રરનામનહોયત્યા
રે તે કેગલખવો.

જે કાયદા પ્રમાણે તે ગુન્હો થતો હોય તે કાયદામાં તેનું કોંઈ મુકરર
નામ પાડ્યું ન હોય; તો તોહોમતવાળાનો ઉપર જે આજતનું તેહમત
મુકયું હોય તે આજતની તેને ખજર મળે એટલે તે ગુન્હાની વ્યાખ્યાનો
બાગ લખવો જોઈએ.

જે કાયદાની તથા તેવી જે કલમની વિરુદ્ધ તે ચુરો કથાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે કાયદો તથા કલમ નોંંહામતનામાં જાગ્યાવાં.

તોહોમતનામાંગે તોહોમતનામું કર્યું છે એ વાત જે યુદ્ધાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે પરથો શું શું સ યુદ્ધો થાતે કાયદાસર જે જે સત્ત કાયદા પ્રમાણે જોઈએ તે તે સરત મનવું. તે અમુક કાગમાં પાર પડીછે, એવું કહ્યા સગાન છે.

તોહિમતનામા- ઇત્યાદિનાં મુખ્ય શેરેશમાં તોહિમતનામું અગ્રેજમાં લખવું; જીજી
ની બાબા. ટેકાણે તે અગ્રેજમાં અથવા કારંટની બાબામાં લખવું.

અગાઉગુન્હેસા- તોદમતવાળાની ઉપર અગાઉ કાંઈ ગુન્હે સાબિત થયાનો દરાવ થયો
ખિતથયાનોદરાવ હોય અને જે શિક્ષા દરાવવાનો કોરરતને અધિકાર હોય તે શિક્ષા ઉપર
ક્યાં લખ્યો. અસર થયા સાડ અગાઉનો દરાવ સાબિત કરવાનો ધરાવો હોય તો અ.

આક્રુ શુન્દો સાગિત થયાના ઠરાવની વાત તથા તેની તારીખ તથા જગા તોહમતનાગામાં લખવી. તે મચકુર વખતે નહીં હોય, તો શિક્ષાનો હુકમ કરતાં પહેલાં કોર્ટપણ વખતે તે મચકુર વધારવાનો કોરરતે અધિકાર છે.

ହାତୀମାନେ

(મ) જ નું પુન કયાંતુ તોહમત અ. ની હિપર મુકયું છે એ વાત હેઠળ કહ્યા સમાનિ છે; એટલે દિંદુરતાનના ફોજદારી કાયદાની રદદ મો અને ૩૦૦ મી કલમમાં પુનની વ્યાખ્યા લખા છે તે વ્યાખ્યામાં અ. નું કૃત્ય આવે છે; અને તેજ કાયદાના સાધારણ અપવાદમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કૃત્ય આવતું નથી; અને ૩૦૦ મી કલમમાં પાંચ અપવાદ છે તેમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કૃત્ય આવતું હોય તો તે અપવાદમાં ત્રણ શરતો છે તેમાંની એક નહીં તો બીજી શરત તેને લાયક પડે છે.

(ખ) ગોળી મારવાનાં હથિયારવડે જાને બુધ્ધિપૂર્વક મરડાવ્યા કરવાનું તો હોંગત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૪૫ મી કલમ પ્રમાણે એ ની ઉપર સુક્યું છે; એ વાત હેઠળ કલ્લા સમાન છે, એટલે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૩૫ મી કલમમાં તે બાળત સંબંધી કરાવ્યું નથી, અને તે બાળતને સાધારણ અપવાદો લાગુ પડતાં નથી.

(ક) અ ની ઉપર ખુનનું અથવા ઠગાઇનું અથવા ચોરીનું અથવા જબરાઇથી કહડાવવાનું અથવા છિનાળાનું અથવા સાપરાઇ ધમકીનું અથવા મિલકતની ખોટી નિશાણી વાપરવાનું તોહોમત આવ્યું છે, હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં એ ગુન્હાઓની જે વ્યાખ્યાઓ લખી છે તે વિષે કાંઇપણ કહ્યા વગર, એ એ ખુન અથવા ઠગાઇ અથવા

ઓરી અથવા જળરાધથી કહાડાવવાનો ગુન્હો “અથવા છિનાળું કર્યું” છે અથવા સા-
પરાધ ધમકી દેખાડી છે, અથવા ગિલકતનો ખોટો નિશાણી વાપરી છે એટલુંજ તો-
હોમતનામામાં લખવામાં આવે તો ચાલે. પણ તે ગુન્હા બાબત જે કલમ મુજબ
શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે કલમ, પ્રત્યેક પ્રસંગે, તોહોમતનામામાં લખવી.

(૬) સરકારી નોકરના કાગદેસર અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલો ગિલકતના વૈચાણ્યમાં ઇ-
રાદા પૂર્વક અડચણ કરવાનું તોહોમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૮૪ મી ક-
લમ પ્રમાણે એ નો ઉપર મુક્યું છે. ત્યારે તોહોમતનામામાં એ શબ્દો લખવા.

ટીકા—આ કલમ અંતે ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ નો કલમ ૪૩૯ ના પારેગ્રાફ ૧—૨
૩-૪-૫-૬ ને મળી છે, અને છેલ્લા ભાગમાં ઠગવ થયાની વાત એ શબ્દો પછી જે “તેની
તારીખ તથા જગ્યા” એ શબ્દો નવા છે.

આગળ ગુન્હો કર્યો ની હકીકત છેવટ ફેંસલો થયા બાગાઉ કોઇપણ વખતે વધારી શ-
કાય છે રાણી વિરૂદ્ધ રાજકુમાર બાસ વોકલી રીપોર્ટ ૧૯ પ્ર. ૪૧

આગળ ગુન્હોગાર દુર્યો હતો એ હકીકતનો બાબત છે જેથી તેનો નિર્ણય જજથી
નહી પણ જુરીયા થયો જોઈએ ઇશનચંદર દેવ ની રી. ૨૧ પ્ર. ૪૦

એક સેકંડ ક્લાસ માલસ્ટ્રેટ તોહોમત ના ૬ મહીના સખત મજુરીનો કેદની તથા
ખસ રૂપિયા ૬૦નો અત ન નહા આપ તા એક મહીનો વધારે સખત મજુરીની કેદની
એવો શિક્ષા કરી. પોનલસ્ટ્રેટના બાબ ૧૨ થા ૧૭ પ્રમાણે તે સખત ઉપર પેહલાં શિક્ષ-
ણીય ગુન્હા કેરોએક વખત સાબિત થયા છે એ વાત ધ્યાનમાં લઈ (કલમ ૭૫) જીલ્લા
માલસ્ટ્રેટ તે મુકદ્દમા આ સખતના નવાઈ માર માલસ્ટ્રેટના જે તે સખસને હમેસ ગુ-
ન્હો કરવાની ટેવ છે માટે તેનો ઇનમાદ કરવાનો મજકુર સેકંડ ક્લાસ માલસ્ટ્રેટને અધિક-
કાર નથી બ્લુ. કો. પ્રો. કો. કલમ ૩૧૫ આ કાયદાની કલમ ૩૪૮ પેસ્તરના ગુન્હાનો સા-
બિતીયો જુના કો. પ્રો. કો. ૩૧૫ આ કાયદાની કલમ ૩૪૮ પ્રમાણે મજકુર સખસ વિશે
તપાસ થરી થયે છે એવા ત જીલ્લા માલસ્ટ્રેટનો અધિકાર છે તની સાથે હાઇકોર્ટ મ-
ળતો છે તોએ પણ ઇનસાદ કરનાર માલસ્ટ્રેટને મજકુર કલમ ૩૧૫ ઉપરથી પોતાના
બ્યાબ્બી અધિકાર પ્રમાણે ચાલના વિશે અધિકાર આપવામાં આવેલો છે તે જોતાં મજકુર
સેકંડ ક્લાસ માલસ્ટ્રેટને મજકુર ૩૧૫ ઉપરથી પોતાના બ્યાબ્બી અધિકાર પ્રમાણે ચાલ-
વા વિશે અધિકાર આપવામાં આવેલો છે તે જોતાં મજકુર સેકંડ ક્લાસ માલસ્ટ્રેટને અ-
ધિકાર નથી એમ આ કોર્ટ કહી શકતી નથી એવું ઠરાવવામાં આવ્યું અને તેજ કારણ-
સર નવો ઇનસાદ કરવા સાર આ કોર્ટથી હુકમ કરી શકાતો નથી, કોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે
પેહેલા ગુન્હાની સાબિતી જુના. કો. પ્રો. કો. કલમ ૪૩૯, આ કલમ ૨૨૧ મુજબ ચાલ-
માં દાખલ કંધેલી નથી માટે શિક્ષા વિધારવામાં તેઓનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી, કારકાર
વિરૂદ્ધ આજુજી કૃષ્ણા. મુ. હા. કો. નો ઠરાવ તા. ૨૪ એપ્રિલ ૧૮૭૩.

વખત, જગ્યા ૨૨૨. જે ગુન્હો કર્યાનું કેહેવામાં આવતું હોય તે ગુન્હાના વખત સં-
ને સખસ સંજ બંધી તથા જગા સંજ બંધી અને (કોઇ સખસની વિરૂદ્ધ તે ગુન્હો કરવામાં
બંધી વિગત. આવ્યો હોય તો) તે સખસ સંજ બંધી અથવા (કોઇ વસ્તુની બાબતમાં તે

ગુન્હો કરવામાં આવ્યો હોયતો) તે વસ્તુ સંજ બંધી જેટલી વિગત તોહોમત-
વાળાની ઉપર મુકેલાં તોહોમતની બાબત વિશે તેને ખગર આપવાને બ્યાબ્બી રીતે બસ
થાય તેટલી વિગત તોહોમતનામામાં લખવી.

ગુન્હો કર્યાની રીત ૨૨૩. જ્યારે કાગળું સ્વરૂપ એવું હોય કે ૨૨૧ મી અથવા ૨૨૨

ક્યારે લખવી જો મી કલ્પનામાં કહેલી વિગત ઉપરથી તોહોમતવાળાની ઉપર મુકેલું તોહોમત ઇએ. તેને પુરતું સમજતુ નહી હોય, ત્યારે જે ગુન્હો કરવાનું કહેવામાં આવતું હોય તે ગુન્હો જે રીતે કર્યો હોય તે રીત સખંધી જેટલી વિગત પશુ તે કારણ સાર ખસ થાય તેટલી વિગત તોહોમતનામામાં લખવી.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ફલાણી જણસની ચોરી કર્યાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે કઇ રીતે ચોરી કરી તે રીત તોહોમતનામામાં લખવાની જરૂર નથી.

(બ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ બ ને ઠગ્યાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે અ એ બ ને શી રીતે ઠગ્યો તે રીત તોહોમતનામામાં લખવી જોઇએ.

(ક) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ખોટા સાહેદા આપવાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે, ત્યારે અ એ આપેલી સાહેદીનો ફલાણો ભાગ ખોટા છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય તે ભાગ તોહોમતનામામાં લખવો જોઇએ.

(ડ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ બ. નામનો સરકારી નોકર ખોતાનું સરકારી કામ કરતો હોય ત્યારે તેને અડચણ કરવાનું તોહોમત અ. ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે ખ. ખોતાનું કામ કરતો હતો ત્યારે તેને અ. એ જે રીતે અડચણ કરી તે રીત તોહોમતનામામાં લખવો જોઇએ.

(ઇ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ બ. નું ખુન કર્યાનું તોહોમત અ. ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે અ. એ બ. નું ખુન શી રીતે કર્યું તે રીત તોહોમતનામામાં લખવાની જરૂર નથી.

(ફ) બ. ને શિક્ષામાંથી બચાવવાના ઇરાદાથી કાયદામાં ફરમાવેલો હુકમ નહિ માનવાનું તોહોમત અ. ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે જે હુકમ નહિ માન્યાનું તોહોમત હોય તે હુકમ નહીં માન્યાની વાત અ. એ જે કાયદો તોડ્યો હોય તે કાયદો એ બેઠેલાનાં તોહોમતનામામાં લખવાં જોઇએ.

તોહોમતનામામાં ૨૨૪ દરએક તોહોમતનામામાં ગુન્હાનું વર્ણન કરવામાં વાપરેલા શબ્દો હેનાશબ્દોનો અર્થ જે કાયદા પ્રમાણે સદરહુ ગુન્હો શિક્ષા કરવા લાયક હોય તે કાયદામાં જે કાયદાપ્રમાણે તેમનો જે અર્થ કર્યો હોય તે અર્થમાં વાપરેલા છે એવું સમજવું.

નહોશિક્ષાકરવાલા-
યકહોયતેકાયદાપ્ર-
માણે કરવો.

સુકનું ફળ.

૨૨૫. તોહોમતનામામાં જે ગુન્હો અથવા વિગત લખવી જોઇએ તે લખવામાં કાંઇ સુક પડે તેથી, અને તે ગુન્હો અથવા વિગત લખવામાં કાંઇ કસુર થાય તેથી તોહોમતવાળો ઉલટું સમજ્યો નહીં હોય તો તે સુક અથવા કસુર સુ-
હાની છે એવું મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે કોઇપણ વખતે સમજવું નહીં.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) “ખોટો શિક્ષકો ખોતાના કળજમાં આવ્યો તે વખતે તે ખોટો છે એમ જણા કરતાં

તે શિક્કો પોતાના કબજામાં રાખ્યાનું” તોહમત હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૪૨ મી કલમ પ્રમાણે આ ની ઉપર મુક્યું છે. “દગલખાજી” આ શબ્દ તોહમતનામાં મુકી દીધો છે. આ શબ્દ મુકી દીધાથી આ ખરેખર ઉલટું સમજ્યો એવું જણાવું નહિ હોય તો તે ચુક મુદ્દાનો છે એવું સમજવું નહીં.

(ખ) બ. ને ઠગવાનું તોહમત આ ની ઉપર મુક્યું છે, અને તેણે બ. ને શી રીતે ઠગ્યો તે રીત તોહમતનામાં લખી નથી આથવા ખોટી લખી છે. આ પોતાનો જવાબ કરે છે, અને સાહેદોને બોલાવે છે. તથા એ કામ શી રીતે બન્યું તે વિશે પોતાનો હવાલો આપે છે. ત્યારે ઠગાઇ શી રીતે કરી તે રીત તોહમતનામાં લખવાની કસુર કરી, તે મુદ્દાની નથી એવું અનુમાન કરવાનો અખત્યાર કોરટને છે.

(ક) બ. ને ઠગવાનું તોહમત આ ની ઉપર મુક્યું છે, અને તેણે બ. ને શી રીતે ઠગ્યો તે રીત તોહમતનામાં લખી નથી; આ ને તથા બ. ને ધણી આપ લે થઇ હતી, અને તોહમત કાંઇ આપ લે બાબત છે તે જાણવાનું સાધન બ. ની પાસે નહીં હતું માટે તેણે કાંઇ જવાબ કહ્યો નહીં. ઠગાઇ શી રીતે કરી તે રીત તોહમતનામાં લખવાની કસુર કરી તે મુદ્દાની ચુક છે એવું અનુમાન સદરહુ વાતો ઉપરથી કરવાનો કોરટને અખત્યાર છે.

(ડ) સન ૧૮૭૨ ના બન્યુઆરી મહિનાની ૨૧ મી તારીખે ખુદાબક્ષનું ખુન કર્યાનું તોહમત આ ની ઉપર મુક્યું છે. ખરું જોતાં જે માણસનું ખુન કર્યું તેનું નામ હૈદરબક્ષ હતું. અને ખુન થવાની તારીખ ૨૦ મી બન્યુઆરી સન ૧૮૭૨ એ હતી. એ ક ખુન સિવાય બાળ કોઈ ખુનનું તોહમત આ ની ઉપર મુક્યું નહીં હતું. અને માજીસ્ટ્રેટની આગળ જે એકસી થઇ તે હૈદરબક્ષના મુકદ્દમા બાબતે હતી, અને તે એકસી આ એ સાંબળી છે આ ઉલટું સમજ્યો નથી. અને તોહમતનામાં માંહેના તે ચુક મુદ્દાની નથી એવું એ વાતો ઉપરથી અનુમાન કરવાનો અખત્યાર કોરટને છે.

(ઇ) આ ની ઉપર સન ૧૮૭૨ ના બન્યુઆરી મહિનાનો ૨૦ મી તારીખે હૈદરબક્ષનું ખુન કર્યાનું અને તેને ખુન બાબત પકડવાનો ચલ ખુદાબક્ષ કરતો હતો તેનું સન ૧૮૭૨ ના બન્યુઆરી મહિનાની ૨૧ મી તારીખે ખુન કર્યાનું તોહમત મુક્યું છે, હૈદરબક્ષના ખુનનું તોહમત મુક્યું હતું ત્યારે ખુદાબક્ષના ખુનનાં તોહમત બાબત તેનો ઈનસાફ થયો. તેનો જવાબ કરતી વખતે જે સાહેદો હાજર હતા. તે હૈદરબક્ષના મુકદ્દમાના સાહેદો હતા એ ઉપરથી આ ઉલટું સમજ્યો હતો. અને તે ચુક મુદ્દાની હતી એવું અનુમાન કરવાનો અખત્યાર કોરટને છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૪૩ ને મળતી છે, તોહમતનામાં ચુદ્દાનું વર્ણન લખવા વગેરેની જુલ થઈ હોય તો તેથી શું અસર થાય છે તે માટે આ કલમ છે.

હીં. ફોજદારી કાયદાની કલમ ૪૧૧ પ્રમાણેના તોહમતમાં “બદલન નથી” મિલકત લીધાનું લખવું રહી ગયું હોય. પણ તેથી કેદને કોઈ નુકશાન થયું ન હોયતો તેટલા કારણથી સબળું કામ રદ થાય નહીં.—રાણી વિરૂધ્ધ રખમા અને બાબા મુ. હા. રા. ૧૦ પ્ર ૩૭૩

તોહમતનામું મોઢમ મુક્યું હોય અને તેમ હોવાથી તોહમતદારને જવાબ આપવાના કામમાં નુકશાન થયું થયું હોય તો સબળું કામ રદ થાય—કૈસરે હીંદ વિ. બાબનબાન મસદોજી ઈડાયન લા. રી. ૨ મુખાઈ. વા. ૨ પ્ર. ૧૪૨

તોહમતનામા ૨૨૧. બ્યારે ક્રેષપણુ સખસને તોહમતનામા વગર અશ્વત્થ અધુરે
અર અશ્વત્થ અધુરે અથવા બુદ્ધ હરેલું તોહમત મુકીને તેનો ઈનસાફ થવા સાર કમિટ કર-
તોહમત મુકીને ક વામા આવે, ત્યારે કોરટને અથવા હાઈકોરટની યાખતમાં કલાર્ક આફ
મિટ કરવામાં આ ધા કૈનને તોહમતનામું તૈયાર કરવાનો અથવા તોહમતનામામાં ઉમેરો
મે ત્યારે કેમ કરવું કરવાનો અથવા યીજી રીને ફેરફાર કરવાનો, જોગ હેય તેમ અધિકાર
છે; અને તેમ કરવામાં તોહમતનામાં યાખત આ કાયદા માંહેના નમુના
સખધા કાનુનો ઉપર ધ્યાન આપવું.

કોરટનેતોહોમત ૨૨૭ કાંઈ પણ કોરટ ફેસલો જાણવાનાં પેહેલાં અથવા સેશન કો-
નામામાં ફેરફારક રટતી અથવા હાઈકોરટની આગળ ઇનસાફનાં કામ ચાલતાં હોય તે
રવાનો અધિકાર છે યાખતમાં, જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ કેહે તેના પેહેલાં અથવા આસેસરો પો-
તાના અભિપ્રાય જાણવે તેની પેહેલાં કોષ્ટાખત વખતે કોઈ પણ તો-
હોમતનામામાં ફેરફાર કરવાને મુખત્યાર છે.

સરરહુ પ્રકારના દરએક ફેરફાર તોહોમતનામાને વાંચી સંભળાવવો તથા સમજાવવો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૪૪. ૪૪૫ ને મળતી છે
તોહોમત ફેરવવા માટે કોરટના કેસે અધિકાર છે તેની રીતી માટે આ કલમ છે. જુદીએ
પોતાના નાવડો આપ્યા પછી તોહોમત ફેરવી શકાય નહીં એવું આગળ થયું છે. રાણી
વિરધ સેખઅલી. મુંયાઇ હાઈકોરટ રીપોર્ટ, ક્રા કે. વા. ૫ પ્ર૦ ૯

ખુનના તોહોમત માટે આસેસરોએ પોતાનો મત આપ્યા પછી તેમને રજા મળી,
જડત્તે પાછળથી ખુનનું તોહોમત ફેરવો શીક્ષણ મનુષ્યવધનું તોહોમત સખ્યું અને કેદીને
સજા કરી તે એ પ્રમાણે ફેરવેલું તોહોમત ગેરવ્યાજબી ઠરયું—રાણી વિરધ ડીજીઓલા.
વીકલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૪૦

તોહોમત મુકી તોહોમતદારને સેશન કમીટ કરવામાં આવ્યો હોય તે તોહોમતને બદલે
યીજી તોહોમત સેસનજડજ મુકો શકે છે, પણ નીચલી કોરટે મુકલા તોહોમતથી તદ્દન જુ-
દજ હોય એવું નવું તોહોમત વધારવા તેના અધિકાર નથી—રાણી વિરધ વારીજ અલી
અદલાવાદ હાઈકોરટ રીપોર્ટ વા, ૩ પ્ર, ૩૩૭.

ફેરફારકથી પછી ૨૨૮ ૨૨૬ મી કલમ મુજબ અથવા ૨૨૭ મી કલમ મુજબ તૈયાર
ઈનસાફનું કામ તુ કરેલું તોહોમતનામું અથવા કરેલો ફેરફાર જો એવી તરેહનો હોય કે
રેતક્યારે ચલાવી પછી તુરત તે ઈનસાફનું કામ ચલાવવાથી કોરટના અભિપ્રાય પ્રમાણે,
શકાય. તોહોમતવાળાને પોતાનો જવાબ કરવામાં અથવા ફરીયાદનું કામ ચલાવ

નારને તે મુકદ્દમો ચલાવવામાં કાંઈ તુકશાન થવાનો સંભવ નથી, તો
સદરહુ તોહોમતનામું નહ્યાર કથી પછી, અથવા સદરહુ ફેરફાર કથી પછી, જાણે તે નવું
અથવા ફેરફાર કરેલું તોહોમતનામું અસલ તોહોમતનામું હોય એવી રીતે, તે ઈનસાફનું
કામ, પોતાની નજરમાં આવે તો, ચલાવવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

નવેસરથી ઇનસાફ ૨૨૯ જો તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું તોહોમતનામું એવી તરેહ
કેરવાનું ક્યારે ફર હોય કે પછી તુરત તે ઇનસાફનું કામ ચલાવવાથી, કોરટના અભિપ્રાય
માની શકાય અથ પ્રમાણે તોહોમતવાળાને અથવા ફરીયાદનું—કામ ચલાવનારને ઉપર કહ્યા
વા ઇનસાફ ક્યારે મુજબ તુકશાન થવાનો સંભવ છે, તો નવેસરથી ઈનસાફ કરવાનું ફર-
મુલતવી રાખી શકાય અથવા જોટલી મુલત જરૂરી હોય તેટલી મુલત સુધી ઇનસા-

કામ.

‘ફનું’ કામ મુલતવી રાખવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

ફેરફાર કરેલાં તો હોમતનામાં માંહે ના ગુન્હા બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવા સાડ અઘાઉથી ગંજુરીયત લેવી ના ગુન્હા બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવા ‘સાંઈ અઘાઉથી’ ગંજુરીયત ને બેઠતી હોયતો કામ બાંધે રાખ્યું.

૨૩૦ જે તે નવાં અથવા ફેરફાર કરેલાં તો હોમતનામાં માંહે ગુન્હા બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવા સાડ અઘાઉથી ગંજુરીયત લેવી નજરની હોય, તો તે મંજુરીયત મેળવવામાં આવે ત્યાં સુધી તે મુકદ્દમો ચલાવતો નહીં, પણ જે હકીકતોને આધારે તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું તો હોમતનામાં ગનાવું હોય તેજ હકીકતોને આધારે ફરીયાદનું કામ ચલાવવા સાડ ગંજુરીયત લેવાઈ ચુકી હોય તો તે મુકદ્દમો ચલાવવા ને હરકત નથી.

જ્યારે તો હોમત નામાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાં રે સાહેદોને પાછા બોલાવવા બાબત.

૨૩૧. જ્યારે ઈનસાફ સર થયા પછી કોરટ કોઈ તો હોમતનામાં ફેરફાર કરે, ત્યારે સાહેદની જુગાની લેવાઈ હોય તે સાહેદને ફરીથી બોલાવીને અથવા ફરીથી સમન કરીને સદરહુ ફેરફારના સર્જામાં તેની જુગાની લેવાની છુટ ફરીયાદનું કામ ચલાવવાને તથા તો હોમતવાળાને આપવી.

મુદ્દાની ચુકતું ફળ.

૨૩૨. કોઈ પણ અપીલ કોરટના અથવા હાઈકોર્ટ તપાસ કરવાનો અથવા ૨૭ મા બાબ મુજબનો પોતાનો અધિકાર ચલાવતો હોય ત્યારે હાઈકોર્ટના મતમાં એમ આવે કે જે સખસના ઉપર કોઈ ગુન્હો સાબિત થવાનો ઠરાવ થયેલો છે તે સખસ કાંઈ તો હોમતનામાં નહીં હોવાને લીધે અથવા તો હોમતનામાં કાંઈ ચુકતે લીધે પોતાનો જવાબ કરવામાં ઉલટું સમજ્યો છે. ત્યારે પોતે દુરસ્ત ધારે એવી ગમે તે રીતે તો હોમતનામાં તબયાર કરીને તે ઉપરથી ઈનસાફ નવેસરથી કરવાનું તે કોરટે ફરમાવવું.

જો તે કોરટનો નજરમાં એવું આવે કે સાબિત થયેલી હકીકતોના સર્જામાં તો હોમતવાળાનો ઉપર કોઈ કાયદેસર તો હોમત ચૂકી શકાય નહીં એવાં તે મુકદ્દમાની હકીકત છે તો તે ગુન્હો સાબિત થવાનો ઠરાવ તે કોરટે રદ કરવો.

દ્રષ્ટાંત.

અ. ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફેઝલગરી કાયદાની ૧૯૬ માં કલમ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે, અને જે સાહેદો આપવા પુરાવાને ખરા સાહેદો અથવા અરખાં પુરાવાની માફક તેણે હુક લાવ્યો વાપર્યો અથવા વાપરવાની કાશીસ કરી તે સાહેદો બોલી છે અથવા તે પુરાવા ગનાવતો છે એવું તે બાજુનો હતો એવાં મચકુર તો હોમતનામાં ચૂકી દીધો છે. અ. ને સદરહુ પ્રકારનું જ્ઞાન હતું, અને તે વાતનો મચકુર તો હોમતનામાં ચૂકી દેવાથી તે પોતાનો જવાબ કરવામાં ઉલટું સમજ્યો એવું તે કોરટને સંભવિત લાગે, તો તો હોમતનામાં સુધારો કરીને તે ઉપરથી ઈનસાફ નવેસરથી કરવાનું તે કોરટે ફરમાવવું; પણ અ. ને સદરહુ પ્રકારનું કાંઈ જ્ઞાન હતું નહીં એવું ચલાવેલાં કામ ઉપરથી સંભવિત જણાય, તો તે સાબિત થવાનો ઠરાવ તે કોરટે રદ કરવો.

તો હોમતનામાં એકઠાં કરવાં.

જો હોમતનામાં

૨૩૩. કોઈપણ સખસની ઉપર જુદા જુદા ગુન્હાના તો હોમત મુકવા-

ખાખત જુદાજુદા માં આવે ત્યારે તે દરેક ગુન્હા ખાખત જુદુ જુદુ તોહમત મુકવું, અને તોહમતનામાં. તે દરેક તોહમતનો ઇનસાફ જુદો જુદો કરવો. જોઈએ, પ્રશ્ન ૨૩૪ મી, ૨૩૫ મી, ૨૩૬ મી, અને ૨૩૯ મી કલમોમાં કહેલી ખાખતોમાં તેમ નહીં કરવું.

દ્રષ્ટાંતો.

એક વખતે ચોરી કર્યાનું અને બીજી વખતે મહાવ્યથા કર્યાનું તોહમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ચોરી ખાખત અને મહાવ્યથા કર્યા ખાખત અ ની ઉપર જુદુ જુદુ તોહમત મુકીને જુદો જુદો ઇનસાફ કરવો.

એક વરસમાં એ ૨૩૪ ન્યારે એકજ જાતના એક કરતાં વત્તા ગુન્હા પેહેલેથી તે છેલ્લા કજ જાતના ત્રણ ગુન્હા સુધી ખાર મહીનાની મુદતમાંહે કર્યાનું તોહમત કોઈ સખસની ગુન્હા કર્યા હોયતે ઉપર આવ્યું હોય ત્યારે તે ગુન્હાઓમાંના ધણામાં ધણા ત્રણગુન્હા સુધી ઓનું એકકું તો ગમે તેટલા ગુન્હાઓનું તોહમત તે સખસની ઉપર મુકીને તે ખાખત હોમત મુકવાનો તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

અધિકાર છે. જે ગુન્હાઓ ખાખત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની અથવા હરકોઈ વિષય અથવા સ્થાનિક કાયદાની એકજ કલમ પ્રમાણે એકસરખી સિક્ષા થઈ શકે તે ગુન્હાઓ એકજ જાતના છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૫૩ ને મળેલી છે. એક વરસમાં કેદીએ જુદા જુદા ધણા ગુન્હા કર્યા હોય તો તે ગુન્હા માટે જુદા જુદા તોહમત મુકી તેનો એકજ દિવસે જુદો જુદો ઇનસાફ કરવાને હરકત નથી—રાણી વિરૂદ્ધ રામનાઈ કપા. ઈંડીયન લા રીપોટ કલકત્તા વા. ૨૦ પ્ર. ૫૪૦

તોહમતદારે જુદા જુદા સખસના સખંધમાં ગુન્હા કર્યા હોય તો સાથે તોહમત મુકાય નહીં એકજ સખસ ફરીયાદી હોય તો એકઠાં તોહમત મુકાય—કેસરે હર્દિ વિરૂદ્ધ મુરારી. ઈંડીયન લા રીપોટ અલ્હાબાદ વા. ૪ પ્ર. ૧૪૭.

એકજ જાતના જે ત્રણ કરતાં વધારે ગુન્હાઓ એક વરસમાં ખતેલા હોય તે ગુન્હાઓનો ઇનસાફ જુદુ જુદુ કામ ચલાવી કર્યો. આવા પ્રસંગે આ તમામ ગુન્હાઓને માટે માજિસ્ટ્રેટ ફક્ત પોતાના અધિકારથી બમણી શિક્ષા કરી શકે છે એમ નથી. આવા પ્રસંગે દરેક ગુન્હા ને માટે પોતાને જે શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે તેટલી શિક્ષા તે માજિસ્ટ્રેટ કરી શકે છે દોહતોયા વિગેરેના કામમાં ઈંડીયન લા. રીપોટ અલ્હાબાદ વા. ૩ પ્ર. ૩૦૫

૧ એક કરતાં વ ૨૩૫ ૧—કેટલાંએક કૃત્યોનો એક બાંજ સાથે એવો સખંધ હોય કે ત્તા ગુન્હા ખાખત તેથી તે કૃત્યો મળીને એકજ કામ થાય તેવાં કૃત્યો કરવામાં જે એકજ ઇનસાફ. સખસે એક કરતાં વત્તા ગુન્હા કર્યા હોય, તો એવા દરએક ગુન્હાનું તોહમત તે સખસની ઉપર મુકીને તે ખાખત તેનો ઇનસાફ એકજ વખતે કરવાનો અધિકાર છે.

૨—એક ગુન્હાને ૨.—જે કૃત્યો કર્યાનું કહેવામાં આવતું હોય તે કૃત્યો મળીને એક જે વ્યાખ્યા લાગુ ગુન્હો થાય અને જે કોઈ ચાલુ કાયદામાં ગુન્હાઓની વ્યાખ્યા અથવા હોય તે ગુન્હો. શિક્ષા કહેલી હોય તે કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી વ્યાખ્યા તે ગુન્હાને લાગુ હોય, તો જે સખસની ઉપર તે કૃત્યોનું તોહમત આવ્યું

હાય તે સખસની ઉપર સદરહુ ગુન્હાઓમાંના દરએક ગુન્હાઓનું તોહોમત મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ધનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

૩-જે કત્યો (હુ ૩—જે કત્યોમાંનું એક અથવા એક કરતાં વધારે કત્ય જાનેજ કાંઈ ટા છુટા લેવાથી) ગુન્હો થાય તેવાં કેટલાએક કત્યોને બ્યારે એકઠાં કરવામાં આવે ત્યારે એક ગુન્હો થાય, કાંઈ જુદોજ ગુન્હો થાય, તો જે સખસની ઉપર તે કત્યોનું તોહોમત પશુએકઠાંલેવાથી આવ્યું હોય તે સખસની ઉપર જે ગુન્હો સદરહુ કત્યો એકઠાં કરવાથી કાંઈ જુદો ગુન્હો થતો હોય તે ગુન્હાનું અથવા જે ગુન્હો સદરહુ કત્યોમાંના એક અથવા થાય તેવાં કત્યો. વધારે કત્યથી થતો હોય તે ગુન્હાનું તોહોમત મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ધનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

આ કલમના કોઈ પશુ મચકુરથી હીંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની ૭૧ મી કલમ ને બાધ આવશે નહીં.

દ્રષ્ટાંતો.

૧ લા પારેઆફનાં—

(અ) બ નામનો સખસ કાયદાસર કેદમાં છે તેને અ છોડાવે છે, અને તેમ કરવામાં કનામના જે કાન્સ્ટેબલના પેહેરામાં બ હતો તે કન્સ્ટેબલને મહાવ્યથા કરે છે. અ ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની ૨૨૫ મી તથા ૩૪૩ મી કલમમાં કહેલા ગુન્હામાં તોહોમત મુકવાનો અને તે ગુન્હા બાબત તેનો ધનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) છીનાળુ કરવાના ઈરાદાથી અ દાહાડે ધર ફોડે છે, અને જે ધરમાં એ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યો, તે ધરમાં બ ની બાયડી સાથે છિનાળું કરે છે. અ ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની ૪૫૪ મી તથા ૪૯૭ મી કલમ મુજબના ગુન્હાનું જુદુ જુદુ તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબીત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવા નો અધિકાર છે.

(ક) બ જે ક ની બાછડી છે તેની સાથે છિનાળુ કરવાના ઈરાદાથી અ બ ને ફેસલાવીને ક ની પાસેથી લઈ જાય છે, અને પછી તેની સાથે છિનાળુ કરે છે, અ ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની ૪૯૮ મી તથા ૪૯૭ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદા જુદા તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબીત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ડ) અ ના કળજમાં કેટલીએક મોહોરો છે અને તે ખોટી છે એવું તે જાણે છે, અને હીંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની ૪૬૬ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કેટલાએક ખોટા લેખ બનાવવાના ગુન્હા કરવાસાથ તે મોહોરોનો ઉપયોગ કરવાનો તે ધરાહો રાખે છે અ ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફૈજદારી કાયદાની ૪૭૩ મી કલમ પ્રમાણે દર-એક મોહોર રાખવા બાબત જુદુ જુદુ તોહોમત મુકવાનો અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબીત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ઈ) બ ને નુકસાન કરવાના ઈરાદાથી અ તેની ઉપર ફૈજદારી કાયદામાં માંડે છે અને એ પ્રમાણે કામ માંડવા માટે કાંઈ વ્યાજબી અથવા કાયદેસર આધાર નથી એવું તે જાણે છે, અને વળી તે બ ની ઉપર કાંઈ ગુન્હો કર્યાનું જુદું તોહોમત મુકે છે અને તે તોહોમત માટે કાંઈ વ્યાજબી અથવા કાયદેસર આધાર નથી એવું તે જાણે છે.

અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા સાથે જુદા જુદા તોહમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાનો જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) અ ને નુકસાન કરવાના ઈરાદાથી અ તેની ઉપર કોઈ ગુન્હો કર્યાનું જુદું તોહમત મુકે છે, અને તે તોહમત માટે કોઈ વ્યાજબી અથવા કાયદેસર કારણ નથી બોધાતું તે જાણે છે, ઇનસાફની વખતે અ. બ ની વિરુદ્ધ ખોટી શાહેદી આપે છે, અંતે એ પ્રમાણે બ ની ઉપર દેકાનત શિક્ષા કરવા સાથે કોઈ ગુન્હો સાબિત થવાનો ઠરાવ કરાવવાનો ઈરાદો રાખે છે અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૧૧ મી અને ૧૭૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદા જુદા તોહમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થવાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ગ) અ બીજા છ માણસોની સાથે મળીને હંગામો, મદાવ્યથાનો, અને કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હુદાનું કામ બળવતાં તે હંગામો બંધ પાડવાનો મત કરતો હોય ત્યારે તેની ઉપર હુમલો કરવાનો ગુન્હો કરે છે. અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૪૭ મી, ૩૨૫ મી અને ૧૫૨ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદા જુદા તોહમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થવાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(હ) બ, ક અને ડ ના મનમાં દેહેસત ઉત્પન્ન કરવાના ઈરાદાથી અ તેમનાં શરીરને નુકસાન કરવાની ધમકી એકજ વખતે ત્રણને દેખાડે છે, અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૫૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે એ ત્રણ ગુન્હામાંના દરએક ગુન્હા બાબત જુદું જુદું તોહમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થવાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(અ) થા (હ) સુધીના ડ્રાઈંતોમાં કહેલાં જુદા જુદા તોહમતોનો ઇનસાફ એકજ વખત કરવાનો અધિકાર છે.

૨ બ પારેઆફનાં—

(આઈ) અ એક નેતરવતી બ ને ગેરવ્યાજબી રીતે મારે છે. અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાનો ૩૫૨ મી તથા ૩૨૩ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદા જુદા તોહમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થવાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(જે) ફટકીએક ચોરેલો હાથાની ગુણે અ ને તથા બ ને સંતાડવાનાં કારણુ સાફ સ્વાધીન કરવામાં આવી છે, તે ચોરીની ગિલકત છે એવું તેઓ જાણે છે, પછી તે ગુણે એક કોઠારને તળીએ સંતાડવાને અ તથા બ એક બીજાને બુદ્ધિપૂર્વક મદદ કરે છે. અ તથા બ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૧૧ મી તથા ૪૧૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદા જુદા તોહમત મુકવાનો, અને તેમની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થવાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(કે) અ પોતાનું બચ્ચું બુલ્લું મુકે છે તેથી તે એનું મોત આણશે એવું તે જાણે છે, સદરહુ પ્રમાણે બુલ્લું મુકવાથી તે બચ્ચું મરી જાય છે, અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૧૭ મી તથા ૩૦૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદાં

જુદાં તોહમત મુકવાનો અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) બીજામાં એક સરકારી તોહમતી ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૬૭ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા સાબિત કરવા માટે આ એક બનાવટના દસ્તાવેજનો ખરા પુરાવા માફક બદલવાનતથી ઉપયોગ કરે છે. આ ની ઉપર તેજ કાયદાની ૪૭૧ મી કલમ (સાથે ૪૬૬ મી કલમ ધ્યાનમાં લઈને) અને ૧૯૬ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા માખત જુદાં જુદાં તોહમત મુકવાના અને તેની ઉપર તે તે ગુન્હાની સાબિતીના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

૩ બી. પારેમાદતું—

(મ) આ બીજું અપરાધજી કરે છે, અને તેમ કરવામાં તેને બુધિપૂર્વક વ્યથા કરે છે. આ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૩ મી તથા ૩૯૨ મી તથા ૩૯૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા માખત જુદાં જુદાં તોહમત મુકવાનો અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૫૪ ને મળતી છે અને ક્રેટલોક ભાગ નવો દાખલ કરેલો છે.

તોહમતવાળા સખસે એક ઘરના એક જ ઝોરડામાંથી રાત્રે બે જુદા જુદા સખસોનો ખલ્લો ચોર્યો. ઠરાવ એમ થયો કે બે સખસોના સામે બે ગુન્હા કર્યાનું સાબિત કરી ઠરાવ કરી શકાય નહીં પરંતુ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૪૫૭ મુજબ ઘર ફોડી ચોરી કરવાનો ગુન્હો સાબિત કરી ઠરાવ કરાય—રાણી વિરધ્ધ સેખ મુનીઆદ વીકલી રીપોર્ટ કી. ૩. ૧૧ પ્ર. ૩૪ જે કામમાં ખંડ જોતાં એક ગુન્હો થયેલો હતો અને સેશન જડને ૫૦૬ અને ૫૦૭ એ બંને કલમો મુજબ બે જુદા તોહમતનામાં ઉપર એક સખસને સાપ્રાધ ધમકીનો ગુન્હોગાર ઠરાવ્યો; એ કામમાં હાઇકોર્ટે જીજ્ઞ તોહમતનો ઠરાવ રદ કર્યો—રાણી વિરધ્ધ ઝોરા કાટુબેગ ૪. મુ. હા. કો. રી. કી. કે. ૧૨

કેદી તુક્યાં જીન તેમનાપર રાત્રે ઘર ફોડ્યા બદલ ઇ. પી. કો. કલમ ૪૫૭ પ્રમાણે અને રહેવાના ઘરમાં ચોરી કર્યા માટે પીનલકોડ કલમ ૪૪૦ પ્રમાણે આરોપ મુદી આમુપર બદલે બેલગામના પેહેલા વરગના માલજોટ શ્રીનીવાસ બાળાજીએ તેની ચોકસી કરી અને તેના ઉપર બે ગુન્હાની સાબિતી થવાથી બંને બદલ એકઠી પંદર મહીનાની સખત મંજુરીની કેદની શિક્ષા કરી. તે માલજોટના ફોજદારી રીટર્નની તપાસથી થઇ તે વખતે હાઇકોર્ટે સરકાર વિરધ્ધ હરિદાસના કાગમાં કરેલા ઠરાવ પ્રમાણે બેલ અપરાધ બદલ પેહેલા વરગના માલજોટને જુદી જુદી શિક્ષા કરી નથી. આ કાગમાં મુદાની ચુક થઇ છે કે નહીં? એ જોવા માટે આ કામના કાગળ પત્ર અને પ્રોસીડીંગ મં'ગાવ્યું, કાગળો જોઇ હાઇકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે ચોરી કરવાના ઇરાદે રાત્રે ઘર ફોડવું અને ચોરી કરવી એવા બે ગુન્હાની સાબિતી એકજ કામમાં થઇ તો તે અપરાધ બદલ એકજ શિક્ષા કરી તેપણ ચિંતા નથી પરંતુ તે શિક્ષા તે પૈકીમાં જે બારે ગુન્હો હોય તેને માટે કાયદામાં જે શિક્ષા ફરમાવી હોય. તે શિક્ષાથી જત્તી કરવી નહીં જોઇએ; કીંવા તે પૈકી પ્રત્યેક ગુન્હા બદલ જુદી જુદી શિક્ષા આપવી અને તે જુદી જુદી શિક્ષા પણ તેમાંના જત્તી ગુન્હા બદલ કાયદામાં ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં વધવી ન જોઈએ. તેમજ જુદા કીર્મીનલ પ્રોસીજર કોડ ૪૫૩ નવાની (કલમ ૨૩૪) પ્રમાણે જુદા જુદા ગુન્હા બદલ જે કામમાં એકજ તોહમત સાબિત કર્યું હોય તે વખતે જુદા અપરાધ બદલ જુદી શિક્ષા કરે કીંવા સર્વ અપરાધ બદલ મળીને એકજ શિક્ષા ફરે તેપણ હરકત નથી. સરકાર વિરધ્ધ તુક્યાંજીન તમના. ઇન્ડિયન લા, રીપોર્ટ મુ'બ. ઇ. વા. ૧ પ્ર. ૨૧૪

ચોરી કરવા સાડ રાતરે ઘર ફાડવું તથા રેહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવી એ ગુન્હાઓ જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૪૫૪ પારેથ ૩ આ કલમ ૨૩૫ મુજબ શિક્ષા કરવાસાથે એક ગુન્હા જેવા સમજવા એમ છે. માટે તે ગુન્હાઓની સામિતીના ઠરાવ ઉપરથી એક ગુન્હાને સાથે બમણી કેદની શિક્ષા તથા બીજા ગુન્હાને સાથે ફટકા મારવાની શિક્ષા એમ કાયદેસર રીતે કરાય નહીં. સરકાર વિરૂદ્ધ ગોરીદાબાન રામા વિગરે મુખર્દી હાઇકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૧ મી ડીસેમ્બર સન ૧૮૭૩.

તોહમતદાર ચોરી કરવાના ધરાદારી બાર વરસની અંદરની વયના એક છોકરાને એક ટુકણે લલચાવી લઈ ગયો, અને ત્યાંહાં તે છોકરાના અંગ ઉપરથી તેણે બદલાનતથી કેટલાક દાગીના કાઢી લીધા. સેશન જડજે પેહેલા ચોરી કરવાના ધરાદારી હરણુ કરવાના ગુન્હાનો તથા બીજાવાર ચોરીના ગુન્હાનો એ રીતે તોહમતદારને ગુન્હાગાર ઠેરવ્યો. એ પ્રમાણે ગુન્હાગાર ઠેરવી પેહેલી બાબત વિશે તેને એક વરસ સખત મજુરી કેદની શિક્ષા કરી તથા બીજા બાબત વિશે તેને પંચોતેર ફટકા મારવાની શિક્ષા કરી, તેમાં ઠરાવ્યું કે જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૪૫૪ આ (કલમ ૨૩૫) મુજબ કેદની તથા ફટકાની બેવડી શિક્ષા ગેર કાયદેસર છે. સરકાર વિ. દાદા પરસરામ મુ. હા. કોર્ટનો ઠરાવ તા. ૨ મે સને ૧૮૭૬.

કથોગુન્હા કયો છે ૨૩૬. જે વાતો સાબિત થઈ શકે છે તે ઉપરથી કેટલાએક ગુન્હા-તેનાશક હોયત્યારે ઓગાંનો કથો ગુન્હો થાય છે તે બાબત શક પડે એવા પ્રકારનું એકજ કેમ કરવું. કત્ય હોય અથવા કત્યોનો સમુદાય હોય ત્યારે તોહમતવાળાની ઉપર સ-

દરહુ પ્રકારના સઘળા ગુન્હા અથવા તેમાંનો હરકોઇ ગુન્હો કયોનું તોહમત મુકવાનો અધિકાર છે, અને સદરહુ પ્રકારનાં ગમે તેટલાં તોહમતોનો એકી વખતે ઈનસાફ કરવાનો અત્રિકાર છે; અથવા સદરહુ ગુન્હાઓમાંનો એક નહીં તો બીજો ગુન્હો કયોનું તોહમત વિકલ્પની રીતે તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે.

દ્રષ્ટાંત.

ચોરી કરવાનો અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનો, અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનો, અથવા ઠગાઈ કરવાનો, અથવા ગુન્હો થયો હોય એવાં કાંઈ કત્યનું તોહમત આ ની ઉપર આવ્યું છે ત્યારે ચોરી કરવાનું અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનું તથા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું તથા ઠગાઈ કરવાનું તોહમત તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે, અથવા ચોરી કયોનું અથવા ચોરીની મિલકત લીધાનું અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કયોનું અથવા ઠગાઈ કયોનું તોહમત તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૫૫ ને મળતી છે. કથો ગુન્હો થયો છે એ વિશે શક હોય ત્યારે તોહમત કેવી રીતે મુકવું તે માટે આ કલમ છે. ખોટા પુરાવો આપ્યાનું તોહમત વિકલ્પ રીતે મુક્યું તેમાં કયા કયા શબ્દો ખોટા કથા તે બતાવવા બોધ્યો. રાણી વિરૂદ્ધ સુદર મોહરી. વો. રી. ૫ પ્ર. ૩૭

વિકલ્પ રીતે તોહમત મુકવામાં આવે ત્યારે સઘળાં તોહમતો પિનલકોડ વિરૂદ્ધનાં હોવાં બોધ્યો—રાણી વિરૂદ્ધ આજમકેલા. મુ. હા. કો. રી. વા. ૮ પ્ર. ૧૨૫

આ કલમ જે કેસોમાં હકિકત શક ભરેલી હોય તેવા કેસોએ નહીં પણ બનેલી હકીકતને કથો કાયદો લાગુ કરવો તે શક ભરેલી હોય તેવા કેસોને લાગુ પડે છે.—રાણી વિરૂદ્ધ બ્યુરહા. આ. હા. કો. રી. વા. ૭ પ્ર. ૧૩૭.

બ્યારે કોઈસખ ૨૩૭. ૨૩૬ મી કલમમાં કહેલી બાબતમાં જે તોહમતવાળાની ઉસની ઉપર એક પર એક ગુન્હાનું તોહમત મુક્યું હોય અને જે જુદા ગુન્હા બાબત

ગુન્હાનું તોહમત તે કલમના ઠરાવો પ્રમાણે તેની ઉપર તોહમત મુકી શકાય તેવો જુદોજ મુક્યુ હોય ત્યારે ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું પુરાવા ઉપરથી દેખાય તો ફલાણો ગુન્હો તે- તેની ઉપર બીજો હો કર્યો છે એવું ખતાવવામાં આવે તે ગુન્હાનું તોહમત તેની ઉપર મુ- ગુન્હો ઠરી શકે. કેલું ન હોય તોપણ તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવા- નો અધિકાર છે.

દ્રષ્ટાંત.

અ. ની ઉપર ચોરીનું તોહમત મુક્યુ છે. તેણે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનો અથવા ચોરીનો માલ લેવાનો ગુન્હો કર્યો એવું જણાય છે. સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું અથવા ચોરીનો માલ લેવાનું, (પ્રસંગ પ્રમાણે) તોહમત તેની ઉપર મુક્યું નથી તોપણ તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

જે ગુન્હાનું તોહ- ૨૩૮. જે ગુન્હાનું તોહમત કોઇ સખસની ઉપર મુક્યું હોય તે ગુ- હમતમુક્યુ હોય તે ન્હો કેટલીએક બાબતોનો બનેલો હોય અને તે બાબતોમાંની ફક્ત કે- ગુન્હામાં સાબિત થયેલી બાબતોને એકઠો કરવાથી કોઇ પૂર્ણ નહાનો ગુન્હો થતો હોય અ- થએલા ગુન્હાનો ને સદરહુ રીતે એકઠો બાબતો સાબિત કરવામાં આવે પણ બાકી રહે- સમાવેશાયત્યારે લી બાબતો સાબિત ન કરવામાં આવે ત્યારે તે નાહાના ગુન્હાનું તોહ- (કિમ કરવું) મત તેની ઉપર મુક્યું નથી તોપણ તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયા- નો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

કોઇ સખસ ઉપર કોઇ ગુન્હાનું તોહમત મુક્યું હોય અને એવી હકિકત સાબિત થા- ય કે તેથી તે ગુન્હો ઓછો થઈને નાહાનો ગુન્હો થાય ત્યારે તે નાહાના ગુન્હાનું તોહમત તેની ઉપર મુક્યું નથી તોપણ તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

બારે ૧૯૮ મી અથવા ૧૯૯ મી કલમથી ફરમાવ્યા પ્રમાણે કાંઈ ફરીયાદ કરવામાં આવી ન હોય ત્યારે તે કલમમાં કહેલો કોઈપણ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અ- ધિકાર આ કલમ માંહેના કોઈપણ ગચકુરથી છે એવું સમજવું નહીં.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ ને બારવાહક દાખલ કાંઈ મિલકત સોંપી તે બાબત સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૦૭ મી કલમ પ્રમાણે તેની ઉપર મુક્યું છે. તે મિલકત બાબત તેણે ૪૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે વિશ્વાસઘાત કર્યો, પણ તે મિ- લકત તેને બારવાહક દાખલ સોંપેલી નહિ એમ જણાય છે. ૪૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાતનો ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૫ મી કલમ મુજબ અ. ની ઉપર મહાવ્યથાક- થાનું તોહમત મુક્યું છે. બારે તથા આકસ્મિક કરોધ ચડ્યાથી તેણે એમ કર્યું, એવું તે સાબિત કરે છે. તે કાયદાની ૩૩૫ મી મુજબ તેની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૫૭ ને મળતી છે. જે ગુન્હાનું તોહમત મુક્યું હોય તેમાં સાબિત થયેલા ગુન્હાનો સમાવેશ કર્યારે થાય છે તેને માટે આ કલમ છે.

કેલકાક ભાગ મળી થનારા ગુન્હા બદલ કોઈના ઉપર તોહમત મુક્યું હોય અને ભાગ પૈકી કાંઈ ભાગ મળીને એકાદ નાનો અપરાધ પુર્યું થતો હોય તો આ કલમ પ્રમાણે તે માણસપર તે નાહાના ગુન્હા બદલ ગુરૂં તોહમત મુક્યું ન હોય તો પણ તે ગુન્હા ઠરાવવાને હરકત નથી. પરંતુ તેના ઉપર જો મોટું તોહમત મુક્યું હોય તો તેમાંની કોઈક ઉપરથી નાહાનો અપરાધ સાચ છે એવું દેખાઈ આવ્યું જોઈએ—રાણી વિ. ચાંદપુર અને પોરાભાઈ આદમજી મુ. હા. રી. વા. ૧૧ પ્ર. ૨૪૦ તા. ૧૩ નવેમ્બર સને ૧૮૭૪

એક સખસ ઉપર હિં. ફો. કા. ની કલમ ૩૦૪ અને ૩૨૫ વિરુદ્ધતા ગુન્હા કર્યાનું તોહમત વહતું પણ પુરાવ ઉપરથી કલમ ૩૩૫ વિરુદ્ધતા ગુન્હા કર્યાનું જણાતાં તે કલમ ૩૩૫ તો ગુન્હા કર્યાનો ગુન્હેગાર ઠરાવ્યો તે વ્યાજબી ગણવામાં આવ્યું છે—સખી નાસાયણ અગેરી વિકાસી રીપોર્ટ ૨૩ પ્ર. ૧૧

ડોકાઈટીનું તોહમત મુક્યું હોય પણ પુરાવા ઉપરથી ડોકાઈટીમાં ગયેલી મિલકત સખવાનો ગુન્હા કર્યાનું જણાય તો તેને માટે કેદી ઉપર એ મિલકત રાખવાનું તોહમત મુક્યું ન હોય તો પણ એ ગુન્હાનો ગુન્હેગાર ઠરાવી શકાય—કેસરે હાઈ વિરુદ્ધ લખીયા એવીંડ ઈંડીયન લા. રીપોર્ટ મુબઇ વા. ૧ પ્ર. ૫૦

કેદીપર મુકેલું તોહમત સાબિત ન થયાથી જ્યુરીએ કેદીને છોડી દીધો. પરંતુ કામમાં જો વાત સાબિત થઈ હતી તે ઉપરથી કેદીએ એક બાળે જુદોજ અપરાધ કર્યો છે એવું જો કે દેખાઈ આવતું હતું તેથી તે બીજી ગુન્હા બદલ જુદા કી. પ્રો. કો. ૪૫૭ પ્રમાણે જ્યુરીએ કેદીપર તોહમત સાબિત કર્યું નહિ. પછી તે કામ જુદા કી. પ્રો. કો. કલમ ૨૪૩ ના આધારે હાઈકોર્ટની રજૂઆત આવ્યું તે વખતે તે બીજો અપરાધ ઠરાવવાનો હાઈકોર્ટને અધિકાર છે એમ સમજી હાઈકોર્ટે તે તોહમત ઠરાવ્યું. કલકત્તા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૧૮૯ સરકાર વિ. ઉમેદ સરદાર વિગેરેના કામમાં.

કયા સખસો ઉ ૨૩૯. જ્યારે એકજ ગુન્હા કર્યાનું અથવા એકજ કામમાં જુદા જુદા પર એકઠા તોહમત ગુન્હા કર્યાનું તોહમત એક કરતાં વધારે સખસો ઉપર આવ્યું હોય તો મુકવાનો અ અથવા કોષપણ ગુન્હા કર્યાનું તોહમત એક સખસની ઉપર આવ્યું હોય તો એક છે. અને તે ગુન્હામાં ગદદગારી કરવાનું અથવા તે ગુન્હા કરવાની કોસીશ કરવાનું તોહમત કોષ બીજા સખસ ઉપર આવ્યું હોય ત્યારે કોર્ટની નજરમાં ગોચર તે પ્રમાણે તે સખસો ઉપર એકઠું તોહમત મુકીને ઇનસાફ કરવાનો અભિપ્રાય જુદાં જુદાં તોહમત મુકીને ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે, અને આ બાબના પાછલા ભાગમાં નાહાના ઠરાવો એવાં સઘળાં તોહમતોને લાગુ પડશે.

દ્રષ્ટાંતો.

- (અ) અ. તથા બ. ની ઉપર એકજ ખુનનું તોહમત આવ્યું છે, તે ખુન બાબત અ તથા બ. ની ઉપર એકઠું તોહમત મુકીને ઇનસાફ કરવાનો અભિપ્રાય છે.
- (બ) અ. તથા બ. ની ઉપર અપહરણ કરવાનું તોહમત આવ્યું છે, તે અપહરણ કરવામાં અ એ ખુન કર્યું તે ખુનમાં બ તો કાંઈ સખધ નથી; અ તથા બ એ બેઠીની ઉપર અપહરણ કરવાનું તોહમત મુકીને અને એકલા અ ની ઉપર ખુનનું તોહમત મુકીને તેઓનો એકઠો ઇનસાફ કરવાનો આધિકાર છે.
- (ક) અ તથા બ એ બંનેની ઉપર એક ચોરી કર્યાનું તોહમત મુક્યું છે, અને તેજ કામમાં બ એ બીજી બે ચોરી કર્યાનું તોહમત બ ની ઉપર મુક્યું છે. અ તથા બ એ બંનેની ઉપર એક ચોરીનું તોહમત મુકીને અને એકલા બ ની ઉપર બીજી બે ચોરીનું તોહમત મુકીને એ બંનેનો એકઠો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—કેદીઓએ જડજની રૂબરૂ ખોટી સાક્ષિ આપ્યાથી તે ત્રણે કેદીઓની એકઠી તપાસ કરી બચવાના આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજે શિક્ષા કરી, અપીલિંગ એમાં ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જાણીપુછ ખોટી સાહેલી આપ્યાના ગુન્હાની ત્રણે કેદીઓની એકઠી તપાસ કરવામાં આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ સાહેબે જુલ્લ કરેલી છે, જુદો જુદો તપાસ કરાવવાનો કેદીનો હક છે. સરકાર વિરૂદ્ધ બવાનીશ કર હરીમાઈ વિગેરે મુજબ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા ૫ પ્ર. ૫૫

એક સખસના ઉપર ચોરી કયાનું અને જીન ઉપર ચોરોનો ગાલ જાણીપુછને લીધાનું તોહમત મુકી તેઓ બંનેનો ધનસાફ એકઠો થઇ શકે છે. ડાડેવીડના કામગીરી-કલકતા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ. વા. ૬ પ્ર. ૨૪૫

સામા સામા તડના માણસો ઉપર હંગામાંનું તોહમત મુકવામાં આવ્યું હતું તે કામમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે દરેક તડના માણસો એટલે દરેક પક્ષનો ધનસાફ જુદો જુદો થવો જોઈએ. સરકાર વિરૂદ્ધ હુસન બક્ષ ઈ. લા. રી. વા. ૬ કલકતા પ્ર. ૬૬.

કેટલાંએક તોહ ૨૪૦ જ્યારે એકજ સખસની ઉપર એક કરતાં વતાં તોહમત મુકયાં મતોમાંના એકતો હોય અને જ્યારે તેમાંના એક અથવા વધારે તોહમત ઉપરથી ગુન્હો ઠરે હોમત ઉપરથી જ ત્યારે ફરીયાદી અથવા ફરીયાદનું કામ ચલાવનારો અમલદાર કોર્ટની સં-ન્હાઠરેતો પાકીનાં મતિ લઇને પાકીનું તોહમત અથવા પાકીનાં તોહમત પાછાં લઇ લેવાને તોહમત પાછાં મુખત્યાર છે, અથવા તે કોર્ટ તે પાકીના તોહમતની અથવા તોહમતોની લઇલેવા બાબત. એકસી અથવા ધનસાફ કરવાનું પોતાનીજ મેજેબંધ રાખવાને મુખત્યાર છે. સદરહુ પ્રમાણે તોહમત અથવા તોહમતો પાછાં લઈ લેવાનું ફળ, સદરહુ તોહમત અથવા તોહમતો બાબત ગુન્હો ના સાબીત થયાના ઠરાવ જેવું થશે, પણ જે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ કરવામાં આવે તો તે પ્રસંગે (તે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ કરનારી હુકમને કોર્ટના અનુસરીને) સદરહુ કોર્ટ એ પ્રમાણે લઇ લીધેલા તોહમતની અથવા તોહમતોની એકસી અથવા ધનસાફનું કામ ચલાવવાને મુખત્યાર છે.

બાબ ૨૦ મા.

સમનના મુકદમાઓનો માજીસ્ટ્રેટોએ ધનસાફ કરવા બાબત.

સમનના મુકદમા ૨૪૧. સમનના મુકદમાઓનો ધનસાફ કરતી વખતે માજીસ્ટ્રેટોએ માંડમ ચલાવવા હેઠળ લખેલી રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવું. ની રીત.

તોહમતનો સાર ૨૪૨. જ્યારે માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહમતવાળો હાજર થાય અથવા કહી જણાવવો. તેને આજુબામાં આવે ત્યારે જે ગુન્હાનું તોહમત તેની ઉપર આવ્યું હોય તે ગુન્હાની વિગત તેને કહી જણાવવી અને તેને પુછવું કે તમારી ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ શા સાર નહીં કરવો જોઇએ તેનું કોઇ કારણ તમારે બતાવવાનું છે પણ કાંઇ પદ્ધતી પ્રમાણે તોહમતમાંનું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી.

ટીકા—જો કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૦૩, ૨૦૬ ને મળતી છે, સમનસના મુકદમામાં તોહમતદારોને પ્રથમ શું પુછવું જોઇએ તેની રીત માટે આ કલમ છે.

તોહમતદાર ગુન્હો કયાનું ના કબુલ કરે એટલે પુરતું નથી, એ પ્રમાણે ના કહે ત્યારે ફરીયાદીની પ્રતિજ્ઞા ઉપર લીધેલી જુલાની ઉપર વધારે વીસવાસ મુકવો જોઇએ અને ફરીયાદીના સાહેબને રજુ કરાવી છેવટ આજુબું જોઇએ—જંગીખાન વિરૂદ્ધ હરમંદરાય. વીકલી રીપોર્ટ ૧૬ પ્ર. ૬૯

તોહમતસાચું કે ૨૪૩ તોહમતવાળાની ઉપર જે ગુન્હાનું તોહમત મુક્યું હોય તે એવું કબુલ કરેથી ગુન્હો મેં ક્યો છે એવું તે કબુલ કરે તો તેની કબુલત બની શકે તેટલે ગુન્હાની સાબિતી મુધો તેણે વાપરેલા શબ્દોમાં નોંધી લેવી, અને તેની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ શા સાફ નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ તે નબતે તો એ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ માળજેટ કરવો.

સદરહુ પ્રકારની ૨૪૪ જો તોહમતવાળો સદરહુ પ્રકારની કાંઈ કબુલત કરે નહીં તો કાંઈ કબુલત કરવા માળજેટ ફરીયાદી હોય તો તેની વાત સાંભળવી, અને ફરિયાદનું કામ માં ન આવેત્યારે ચલાવવાની પુષ્ટિમાં જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે તે સબજો લેવો કેમ કરવું. અને વળી તોહમતવાળાની વાત સાંભળવી તથા તે પોતાના જવાબમાં જે પુરાવો રજુ કરે તે સબજો લેવો.

જો માળજેટ દુરસ્ત ધારે તો તે ફરીયાદીની અથવા તોહમતવાળાની અરજ ઉપરથી કોઈપણ શાહેદને હાજર થવાની જરૂર પાડવા જાણત અથવા કોઈપણ દસ્તાવેજ અથવા ખીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવા જાણત પ્રોસેસ કહાડવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ અરજ ઉપરથી કોઈપણ શાહેદને સમન કરતાં પેહેલાં તેને ઈનસાફનાં કારણ સાફ હાજર થવામાં જે વ્યાજબી ખરચ થાય તે કોરટમાં અનામત મુકવો એવું ફરમાવવાને તે માળજેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—ડીપ્યુટી માળજેટ જો તોહમતવાળો સખસ તેના ઉપર મુકેલું તોહમત સાચું છે એમ કબુલ ન કરે તો તોહમતના જવાબમાં તે તોહમતવાળા સખસની જુગ્યાની લેવાતથા તેના સાહેદ લેવા તે બંધાએલ છે—રાણી વિરૂદ્ધ બીસેસરસેન વી. રી. ૬ ર્લીંગ ૧૨

માળજેટ એક મુકદ્દમો હાઈકોર્ટમાં મોકલ્યો તેમાં તોહમતવાળા સખસને અને ફરીયાદી તરફના સાક્ષીઓને સમન કર્યા હતા પણ તે મુકદ્દમો સાંભળવાને દીવસે ડીપ્યુટી માળજેટ ફરીયાદ કરનારની તરફથી અને તોહમતવાળા તરફથી ફક્ત બેજ સાક્ષીઓની વાત સાંભળી, અને તે ઉપરથી મુકદ્દમો કાઢાડી નાંખ્યો હતો આ મુકદ્દમામાં તકરાર લેવામાં આવી કે માળજેટ બધા સાક્ષીઓની જુગ્યાનીઓ લેવા બંધાએલ હતો, હાઈકોર્ટ એ ખતને મળતી આવી—ક્રીસોસાહાઈ વિરૂદ્ધ શંઘરીસાહાઈ વી. રી. ૧૬ ર્લીંગ ૪૮

ધણી વખતે એમ અને છે કે તોહમતવાળો ગરીબ હોય છે અને પોતે પોતાના જવાબમાં સાહેદો બતાવી જવાય સારો કરે છે અને એમ કહે છે કે એ સાહેદો લેવાથી સારો જવાબ બરોબર રીતે સામેત થશે પણ સમન કર્યા વગર મારા સાહેદ હાજર થાય તેમ નથી અને મારી પાસે સમન કરાવવાની શક્તી નથી માટે કોરટે સમન કરી મારા સાહેદને બોલાવવા જોઈએ આવા કામમાં બેસક માળજેટ સાહેદોને સમન કરી બોલાવવા જોઈએ નેલસન સાહેદ હાજર છતાં અને તેની જુગ્યાની લેવાને તોહમતવાળા તરફથી અરજ થયા છતાં માળજેટ તે સાહેદની જુગ્યાની લેવા ના પાડી હતી તે ઉપરથી તોહમતવાળાની શિક્ષા રદ કરવામાં આવી. રાણી વિરૂદ્ધ મહીમાયંદ ચક્રવર્તી બેંગાળા લે. રી. વી. ૪ એપે ૮.

ગુન્હોના સાબિત ૨૪૫ ૨૪૪ મી કલમમાં કહેલો પુરાવો અને પોતાનીજ મેજે કાંઈ થયાનો ઠરાવ. વધારે પુરાવો રજુ કરાવે તો તે પુરાવો લીધા ઉપરથી અને (પોતે એમ ધારેતો) તોહમતવાળાની જુગ્યાની લીધા ઉપરથી જો માળજેટ એવું ઠરાવે કે તોહમતવાળો તકસીરવાર નથી તો તેણે ગુન્હોના સાબિત થયાના ઠરાવનો હુકમ દફતરમાં નોંધવો.

શિક્ષાનો હુકમ. તોહમતવાળો તકસીરવાર છે એવું માછલેટ ઠરાવે તો તેણે તેની ઉપર કાયદા પ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

ટીકા—સદનોહમતદારે કમ્પુત કરી બીજા સખસનું તેમાં નામ લીધું હોય પણ એ બીજા સખસને જોળખાવા માટે કાંઈ પુષ્ટીકારક પુરાવ ન હોય તો તે કમ્પુત કરનારની જુબાની ઉપરથી કોઈ બીજા સખસને ગુન્હોગાર ઠરાવી શકતો નથી. એક નહીં પણ એકથી વધારે કમ્પુત કરનારાઓ બીજા સખસનું નામ લે તેથી એ પુષ્ટીકારક પુરાવ બનતો નથી પુષ્ટીકારક પુરાવ સ્વતંત્ર હોવો જોઈએ—રાણી વિરૂદ્ધ બુધુ ના નફો ઈડીયન લો. રીપોર્ટ મુજબ વા. ૧ પ્ર. ૪૭૫

અરજદારપર દિવાનીમાં એક હુકમનામું થયું હતું તેમાં અમુક ઠેકાણે તારે ઝુંપડી બાંધવી નહીં એમ જડજે અરજદારને તાકીદ કરી હતી, તે તાકીદને નહીં માની અરજદારે તે ઠેકાણે ઝુંપડી બાંધી. તેથી જડજે પીનલકોડ કલમ ૧૮૮ પ્રમાણે નહીં માન્યા બદલ અરજદારને ફોજદારીમાં મોકલવાનો હુકમ કર્યો તે કાગ માછલેટ પાસે ગયાથી તેણે કલમ ૧૮૮ પ્રમાણે આ કાગમાં તબવીજ થઈ શકે નહીં એમ ઠરાવી જુના ફોર્મીનલ પ્રોસીજર કોડ કલમ ૧૨૧ (નવાની ૬, ૨૪૭) પ્રમાણે છોડી દીધો. તે માછલેટનો અભીપ્રાય જુલા જડજેને ના પસંદ લાગ્યાથી તે જડજે નીચેનો પ્રશ્ન હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યો “દિવાની કોર્ટે કરેલો હુકમ અમાન્ય કર્યો છતાં તે પ્રસંગે પીનલકોડ કલમ ૧૮૮ લાગુ પડે છે કીંવા નહીં ?” તે કાગમાં ઠરાવ થયો કે સરકારી અગત્યદાર સાર્વજનિક કામ માટે જે હુકમ પ્રસિદ્ધ કરે છે તે હુકમને માત્ર કલમ ૧૮૮ માંના ઠરાવ લાગુ પડે છે. અને દિવાની દાવામાં પક્ષકારોની દરમિયાન થયેલા હુકમને તે કલમ લાગુ પડતી નથી. એકાદ દાવામાંના પ્રતિવાદીએ એકાદ તાકીદ અમાન્ય કર્યો છતાં તેને તુરંગમાં મોકલવો એટલોજ ફક્ત દિવાની કોર્ટને માર્ગ છે. ચંદરકાંતદે અરજદારનો બાબતમાં ઈડીયન લો રીપોર્ટ કલકત્તા વા. ૬ પ્ર. ૪૪૫

કોઈ માછલેટે ન્યાયાધિકારીની રીતીએ મુખત્યારી સલાવવાના કામમાં એકાદ કામ કાઢી નાંખ્યા છતાં તે કાઢી નાખવાનું એ જુના ફોર્મીનલ પ્રોસીજર કોડ કલમ ૨૧૨ પ્રમાણે આરોપિત માણસે અપરાધ કર્યો નથી એવો ઠરાવ કર્યો પ્રમાણે છે. સરકારે અરજ કર્યા શિવાય કીંવા સરકારની મંજુરીથી અરજ કર્યા શિવાય કેદીએ અપરાધ કર્યો નથી એવો જે ઠરાવ થયેલો છે તે ઠરાવમાં હાથ ધાવવાનો આ કોર્ટને અધિકાર નથી. સરકાર વિરૂદ્ધ જે. જી.

અગ્રાકાસ વોકલી રીપોર્ટ ૧૯ પ્ર. ૫૨

ફરિયાદ અથવા ૨૪૬. ફરિયાદનો અથવા સમનનો પ્રકાર ગમે તેવો હોય તોપણ આ સમનપ્રમાણે ઠરાવ બાબત પ્રમાણે ઇનસાફ થઈ શકે એવો કોર્ટપણ ગુન્હો કમ્પુત કરેલી અવ કરવો એવી કાં થવા સાબિત થએલી હકાકત ઉપરથી તોહમતવાળાએ કરેલો છે એમ જ હદ નથી જાય તે ગુન્હા બાબત તેની ઉપર ૨૪૩ ગી અથવા ૨૪૫ માં કલમ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને કોર્ટ માછલેટ મુખત્યાર છે.

ફરિયાદીની ગેર ૨૪૭. જે સમન ફરિયાદ થવા ઉપરથી કહાડયો હોય અને તોહમતવાળાને હાજર થવા સાડ મુદરર કરેલે દિવસે અથવા ત્યારપછી જે દિવસ

સ સુધી સુનાવણી મુક્તતવી રાખવામાં આવે તે દિવસે ફરિયાદી હાજર ન થાય તો આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, માછલેટે તોહમતવાળાની ઉપર ગુન્હો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો, પણ કાંઈ કારણ સાડ પોતે તે કામની સુનાવણી બીજા કોઈ દિવસ સુધી મુક્તતવી રાખવાનું યોગ્ય ધારે તો તેમ કરવું નહીં.

ટીકા—સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૦૫, ૨૦૮ અને ૨૧૨ માં “ ફરિયાદી કાઢાડી નાંખવી” એવા જે શબ્દો હતા તે બદલે આ કલમમાં “ તોહમતવાળાની ઉપર ગુન્હો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો” એ શબ્દો દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

પક્ષકારની સમક્ષ નહીં પણ ગેરહાજરીમાં સુનાવણીનો દિવસ મુકરર કરવામાં આવ્યો હોય તે કારણથી ફરિયાદી ગેરહાજર રહ્યો હોય તેથી ફરિયાદ કાઢાડી નાંખી હોય તો તે કાયદેસર નહીં, મદ્રાસ હા. કો. રી. વા. ૮ પ્ર. ૬ તા, ૨૪ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૭૫

બ્યારે માલુમ્મેટ સ્વારીમાં ફરતા હોય અને સમનમાં લખેલે ઠેકાણે નહીં ને બીજે ઠેકાણે કોરટ બરે તેવે પ્રસંગે ફરિયાદીની ગેરહાજરીને લીધે ફરિયાદ કાઢાડી નાંખવામાં આવે ત્યારે ફરિયાદ ફરીથી સાંભળવી જોઈએ નહીં. મંડમદ મંડળ વિરુદ્ધ કૃશનાથરાય વીગરે બેંગાળા હા. રી. વા. ૭ પ્ર. ૭

ફરિયાદીએ પોલીસ પાસે જઈ એવી ફરિયાદ કરી કે આરોપિત મને પકડીને એક ઘરમાં લઇ ગયો અને ત્યાંમાં મને માર મારીને અટકાવી મુકી પછી છોડી દીધો, એક ત્રીજા વર્ગના માલુમ્મેટની રૂબરૂ તે કામગીરી ચોકસી થઇ તે માલુમ્મેટે આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એમ જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૨૨૧ આ કલમ ૨૪૭ પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો અને આરોપિતને છોડી મુક્યો, અને ફરિયાદીએ આરોપિતને નુકસાન બદલ રૂ. ૨૦ આપવાનો ઠરાવ કર્યો. જોઈએ માલુમ્મેટે તે કામ હાઈકોરટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ઠરાવ કર્યો કે—આ કામમાં થયેલો ધનસાફ અને આરોપિતે ગુન્હો કર્યો નથી એમ થયેલો ઠરાવ ગેરકાયદાસર છે. એમ અમને જણાવું નથી હવે નુકસાની બદલ રકમ આપવાનો જે હુકમ કરવાનો તે આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એમ ઠરાવ થયો હોય તે વખતે ન કરતાં ફરિયાદ કાઢાડી નાંખી હોય તે વખતે કરવાનો છે એમ જુના કાયદાની કલમ ૨૦૯ નવાની કલમ ૨૫૦ થી દેખાય છે. પરંતુ જુની કલમ ૨૨૨ આ કલમ ૨૪૭ ઉપરથી જોતાં આરોપિતે ગુન્હો કર્યો નથી એવો જે વખતે ઠરાવ થયો હોય તે વખતે નુકસાની આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે ગેરકાયદેસર થાય એમ અમને દેખાવું નથી. મોનાશેખ વિરુદ્ધ ઈરાન બરધન ઈંડીયન હા. રી. કલકત્તા વા. ૬ પ્ર. ૫૮૧

ફરિયાદી માંદો હોવાથી નીમેલી તારીખે હાજર નહીં થઇ શકવાથી કેસ મુલતવી રાખવા અરજ કરી પણ તે અરજની હકીકત માલુમ્મેટના ધ્યાનમાં નહીં રહેવાથી તેની ફરિયાદ કાઢાડી નાંખી બીજે દિવસે એ અરજની બાબત તેના જણાવમાં આવી તેથી આગલે દિવસે કરેલો હુકમ રદ કરી કેસ આગળ ચલાવ્યો તેનો ઉપલી કોર્ટે અપીલમાં કેસ ફરી ફાઈનલ બાબતે લેવાનો હુકમ રદ કર્યો. હાઈકોર્ટમાં એ કામ જતાં પેહેલી જે તારીખે કેસ મુલતવી રહેલો હતો, તે તારીખ પછીનું સઘળું સાહેલું કામ રદ કર્યું અને મુલતવી રહેલા દિવસ પેહેલાં જે સ્થિતિમાં એ કામ રહેલું હતું તે સ્થિતિમાં એ કામ મુકયુ—રાણી વિરુદ્ધ રામનારાયણ ઘોષ વીકલી રીપોર્ટ ૮ પ્ર. ૫

ફરિયાદીના સાહેલો સમન કર્યા મુજબ હાજર હોય પણ ફરિયાદી ગેરહાજર હોયતો પણ જો માલુમ્મેટની નજરમાં આગળ કામ ચલાવવા જરૂર ન જણાય તો ફરિયાદીની ફરિયાદ કાઢી નાંખી શકે છે—રાણી વિરુદ્ધ દાસો માનજી વોકલી રીપોર્ટ ૧૧ પ્ર. ૩૯

ફરિયાદ પાછીલ ૨૪૮ આ બાબત પ્રમાણે કાંઈપણ કામમાં છેવટનો હુકમ થતાં પે-ઈલેવા બાબત, હેલાં કોઈ પણ વખતે જો કોઈ ફરિયાદી માલુમ્મેટની એવી ખાત્રી

કરી આપે કે પોતાની ફરિયાદ પાછી લઇ લેવાને પોતાને પરવાનગી આપવાના પાકાં કારણ છે તો તે ફરિયાદ પાછી લેઈ લેવાની તેને પરવાનગી આપવાને તે માલુમ્મેટ મુખત્યાર છે, અને તે બપરથી તોહમતવાળાની ઉપર ગુન્હો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો.

દીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કલમ ૨૧૦ ને મળતી છે. સગ-
ન્સના મુકદ્દમાનો છેવટ નીકાલ થયા પેહેલાં ફરિયાદીઓ ફરીયાદ કાઢી લઈ શકે છે.

જુના કોમીનલ કલમ ૧૮ અને ૨૧૦ પ્રમાણે ફરિયાદ પાછી ખેંચી લેવા દેતી એ
ધનસાક્ષી કામ છે અને તે કામ માજીસ્ટ્રેટનું છે એવા કામમાં હાથ ધાલવા પોલીસને સત્તા
નથી એટલે પોલીસ અગલદારની પાસે થએલી ફરીયાદ પાછી ખેંચી લેવાતી નથી. મુળાધ
ની એમ્બરમાં થએલો ઠરાવ તા. ૧૫ જુન ૧૮૭૫

ગરનારે પોતાના પાડોસીની અને એક પોલીસ કાનરેજલની રૂંચણ કહેલો મચકુર
એક ખુનના કામમાં લાગુ પડતી વાત તરીકે પુરાવાના આક્ટની કલમ ૩૨ પ્રમાણે પુરા-
વામાં લીધો કારણ તે કલમમાં એવું કહેલું છે કે જે માણસ મરો ગયો તેણે કહેલો. લખેલો
કીંવા મુખ જુગાનીનો મચકુર તે લખતાં કીંવા કહેતાં તેને પોતાનું મરણ થશે એમ દેખાય
કીંવા નહીં તેપણુ લાગુ છે એમ સમજવું. સરકાર વિરૂધ્ધ દોષગંજર ઠાકુર અને બીજા વી
કલા રોપોટ ૧૪ પ્ર. ૪૪

એક સરકારી નોકરનો કાયદેસર હુકમ ન માન્યો હોય તે બદલ તે પોતાના માજી-
સ્ટ્રેટના હોદ્દાની રૂબરૂ સન ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૬૭ મુજબ કાંઈ ફરિયાદ
માંડવા મંજુરી આપેલી હોય ત્યાર બાદ સન ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ માંની કલમ ૨૧૦
મુજબ તે ફરિયાદ કાઢાડી લેવા મુખત્યાર છે, રાણી વિરૂધ્ધ બાજીબાદ નથુભાઈ. મુળાધ
હાઈ કોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૭૧

બ્યાં તોહોમત મુકદ્દા ગુન્હા સાચુ મહિના કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા અ-
પાય, તથા બાળ ૧૪ પ્રમાણે તબીબી થાય, એવા કામમાં સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫
ની કલમ ૨૭૧ (૨૪૮) લાગુ પડતી નથી. અને એવા ગુન્હા કર્યા બીજેનું તે ફરીયાદીમાં
કહેલું છે તે ફરીયાદી કાઢાડી લઈ શકાતી નથી. સરકાર વિરૂધ્ધ જીકાસગલા મુળાધ હાઈ-
કોર્ટનો ઠરાવ તા. ૮ જુલાઈ સને ૧૮૬૯

બ્યારે કોઈ ફરી ૨૪૯ ફરીયાદ સિવાય બીજી રીતે માંડેલા કોઈપણ મુકદ્દમામાં
યાદી ન હોય ત્યારે ગુન્હો ના સાબીત થયાનો અથવા સાબીત થયાનો ફેંસલો આપ્યા વ-
કામ બંધ કરવા ગર કોઈપણ વખતે કામ બંધ કરવાને પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ અથવા
નોઅધિકાર. પેહેલા વરગના માજીસ્ટ્રેટ, અથવા જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટની અગાઉથી મંજુરી
લખને બીજો કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. પણ તેમ કરવાના કા-
રણો તેણે દફતરમાં લખવાં, અને પછી તોહોમતદારને છોડી મુકવાને મુખત્યાર છે.

નજીબીઅથવા ત. ૨૫૦ ફરિયાદી ઉપરથી માંડેલા કોઈપણ મુકદ્દમામાં જો કોઈ મા-
સ્દી આપેએવીજ જીલ્લા તોહોમતવાળાની ઉપર ૨૪૫ થી અથવા ૨૪૭ થી કલમ પ્રમા-
નીયાદો બાબત: જે ગુન્હો ના સાબીત થયાનો ઠરાવ કરે અને તેની નજરમાં એવું આવે
કે તે ફરિયાદ નજીબી અથવા તસ્દી આપે એવી છે તો તેની મરજીમાં
આવે તો તે માજીસ્ટ્રેટ ગુન્હો ના સાબીત થયાના પોતાના હુકમથી તોહોમતવાળાને, અથવા
બ્યારે એક કરતા વધારે તોહોમતવાળા હોય ત્યારે તેમાંના દરેકને ધણામાં ધણા પચાસ રૂ-
બીઆ મુકી પોતે યોગ્ય ધારે તેટલો નુકશાનીનો અવેજ આપવાનું ફરીયાદીને ફરમાવવાને
મુખત્યાર છે.

નુકસાનીનો અવે એ પ્રમાણે જે રકમ આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે તે રકમ જાણે
જવસુલ કરવાના દંડ હોય એવી રીતે વસુલ થઈ શકશે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે તે ર-
કમ વસુલ ના થઈ શકે તો જે કેદ ઠરાવવાનો આસાન હોવી જોઈએ
અને ધણામાં ધણા ત્રાસ દિવસ મુકીની જેટલો મુદત માજીસ્ટ્રેટ ફરમા-

ને તેટલી મુદત સુધીની હોવી જોઈએ.

પછી તેજ બાળત સળંગથી દિવાનીમાં કાંઈપણ ફરીયાદ કરવામાં આવે તેમાં તુકશાનીનો અવેજ આપવો હુકમ કરતી વખતે આ કલમ મુજબ જે રકમ તુકશાનીના અવેજ દાખલ આપેલી અથવા વસુલ કરેલી હોય તે રકમ કોરટે હાંસાળમાં લેવી.

ટીકા—એક ગુન્દાની તજવાજ થવાને નીમેલે દિવસે ફરીયાદી તેના શાહેદ સાથે હાજર થયો, તોહમતદારો હાજર થયા, તોહમતદારો માંહેનો એક સખસ ૮ વરસનો છોકરો છે એવું માહિતીને જણાતાં ફરીયાદી તરફનો કાંઈપણ પુરાવ નહીં લેતાં ફરીયાદ કાઢી નાખી અને તોહમતદારને ફરીયાદી પાસેથી તુકશાની અપાવવા હુકમ કર્યો એ કામમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ફરીયાદી તરફનો પુરાવ લોધા તરફ આવ્યો રીતે ફરીયાદી કાઢી નાંખી તુકશાન અપાવવા હુકમ થઈ શકે નહીં એક તોહમતદાર લાયક હોય તેના નોંધેલો તેવા કામ માટે કોયદામાં બતાવેલી રીતે માહિતી આપવું જાણીતું હતું બીલાસ વિરૂદ્ધ મકર, બેંગાળા લો રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૧૫

ગેરબ્યાજગી કેદ કર્યાની ફરીયાદમાં તુકશાની અપાવવા નહીં—મદાદ વીરૂદ્ધ બાહાર અલી અને બીબાઓ વીકલી રીપોર્ટ ૭ મદ્રાસ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ પ્ર. ૪૦

આખરે માટે કરેલી ફેજલદારી ફરીયાદમાં તુકશાની અપાવવા નહીં—અસુરદીખાન વીરૂદ્ધ બાલુ ખાંનવીકલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૬

આવી તુકશાની અપાવવાથી તોહમતદારને દીવાની કોર્ટમાં ફરીયાદ કરવા બાધ આવતો નથી—અશ્રમ વીરૂદ્ધ મુલકમ અલ્લાખાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૪૮

ફરીયાદીએ તોહમતદાર ઉપર બે તોહમત મુકી ફરીયાદ કરી હોય તે માહેતું એક તોહમત સમન્સ કેસનું હોય. બીજું વારંટ કેસનું હોય તો સમન્સ કેસના તોહમત માટે તુકશાની અપાવો શકાય છે—મધુસુદન ઘોસ. વીરૂદ્ધ ઈમરામ પેર. વીકલી રીપોર્ટ ૧૩ પ્ર. ૩૬

તોહમતદાર ખરાબ ચાલ અથવા ખરાબ આખરનો માણસ છે એવા તોહમતના કામમાં ફરીયાદી પાસેથી તુકશાની અપાવી શકાતી નથી—રાણી. વીરૂદ્ધ બાલકીશન અલ્લાખાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૪૪૩

મુળ કોર્ટથીજ આવું તુકશાન અપાવી શકાય છે, અર્પીત કોર્ટથી અપાવી શકાતું નથી—મુળાઇ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર. ૭

જ્યાં બે ગુન્દાનું તોહમત પ્રતીવાદી ઉપર, એક ગેરબ્યાજગી કેદનું કે જેનો ઇનસાફ સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આક્ટના બાળ ૧૭ મુજબ થઈ શકે તેવો ગુન્દો, તથા બીજો હુમલાનું કે જેનો ઇનસાફ આ આક્ટના બાળ ૧૬ મુજબ થઈ શકે એવા પ્રકારના બે ગુન્દાનું તોહમત મુકવામાં આવ્યું હોય તો પહેલા ગુન્દાને સાડ કલમ ૨૭૦ મુજબ તુકશાની અપાવવા કોર્ટને સત્તા નથી—બોયરિયંદર પંડિત વી. હાસેનઅલી એધરી વાઈમન્સ રેવન્યુ સીવીલ એન્ડ ક્રીમીનલ, રીપોર્ટ, ક્રીમીનલ રૂલીંગ, ૧૭ પૃષ્ઠ માધુસુદન ઘોસ ઉરફે માધવચંદર ઘોસ અને જોયરાય હજરાદ અને બાબના કેસમાં, જ્યાં ત્રણ જુદા જુદા ગુન્દાના ત્રણ તોહમતો મુકવામાં આવ્યાં હતાં જેમાં બેનો ઇનસાફ આ આક્ટના બાળ ૧૬ મુજબ અને એકનો ઇનસાફ આ આક્ટના બાળ ૧૭ મુજબ થઈ શકતો હતો તેમાં એમ ઠરાવ થયો હતો કે બે તોહમત તરફ અપવાનજ કર્યું હોય તો ક્રીમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૨૭૦ મુજબ માહિતી તોહમતવાળાને તુકશાની અપાવવા મુખ્યત્વાર છે. વીકલી રીપોર્ટ કી ૧૩ રૂલીંગ ૩૬

બાળ ૨૧ મા.

વારંટના મુકદમાઓનો માહિતીએ ઇનસાફ કરવા બાળત.

વારંટના મુકદ્દમા ૨૫૧ વારંટના મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરતી વખતે માજીસ્ટ્રેટને હેઠળ માં કામ ચલાવ લખેલી રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવું.
વાની રીત.

ફરીયાદનું કામ ૨૫૨ જ્યારે માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહમતવાળો હાજર થાય અથવા અલાવનારની તરફ તેને આપ્યો હોય ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ ફરીયાદી (જે હોય તો) ને કહે ફનો પુરાવો. તે સાંભળવું અને ફરીયાદનું કામ ચલાવવાના ટેકામાં જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે તે સમજાવો પુરાવો લેવો.

જે સખસો તે મુકદ્દમાની હકીકતથી વાકેફ હોય એવો અને ફરીયાદનું કામ ચલાવનારની તરફથી સાહેદો આપી સફ એવો સંભવ હોય તે સખસોનાં નામ ફરીયાદી પાસેથી અથવા બીજી રીતે માજીસ્ટ્રેટ નક્કી કરી લેવાં. અને તેમાંના જે સખસોની પોતે જરૂર ધારે તેઓને પોતાની આગળ સાહેદો આપવા સાફ સમન કરવા.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે સાહેદો ઉપર સમન કરવા માટે જુવો આ કાયદાના પરીશીષ્ટ ૫ નો નમુનો ૩૧.

દેશી રાજ્યમાં રહેનારા સાહેદોને સમન કરવા માટે શું નિયમો છે અને સાહેદો વગેરેને બધું આપવા શું નિયમ છે તે માટે જુવો કલમ ૬૮

ફરીયાદીએ જતાવેલા સાહેદની જુગ્યાની લીધા બાદ બીજા વધારે સાહેદની માજીસ્ટ્રેટને જરૂર જણાય તો તેમને સમન કરે પણ તે હાજર થાય નહીં તેથી ફરીયાદી તરફનો પુરાવો પુરાવ નથી એવું ઠરાવો ફરીયાદીનો ફરીયાદ કાઢી નાખી શકે નહીં—રાણી વીરધ્વ બીહારીલાલ બોસ વીકલી રીપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૯

પુરાવાની ખામીને લીધે કોઈ સખસ છુટી ગયો હોય તો પછી કોઈપણ કેસમાં ફરીયાદીના સાહેદ તરીકે તેની જુગ્યાની લેવા હરકત નથી—રાણી વીરધ્વ બીહારીલાલ બોસ વીકલી રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૪૪

ફરીયાદી જેટલા સાહેદના નામ દે તેટલા સાહેદોને માજીસ્ટ્રેટ બોલાવવા એવી કાંઈ જરૂરીયાત નથી તેની નજરમાં યોગ્ય લાગે તેટલાને બોલાવે. એવું આ કલમના છેલા પેરે-ગ્રાફથી ઠર્યું છે અને આગળ પણ એવા ફેસલા થયા છે—જલધરશીંગ અને બીજાઓ, વીરધ્વ; સંકર દયાળ અને બીજાઓ વીકલી રીપોર્ટ ૨૩ પ્ર. ૯

તોહમતવાળાને ૨૫૩. ૨૫૨ માં કલમમાં કહેલો સમજાવો પુરાવો અને પોતાને જરૂર છોડી મુકવાના અત. લાગે એવી તોહમતવાળાની જુગ્યાની (જે હોય તો) લીધા બાદ પછી જો માજીસ્ટ્રેટ એવું ઠરાવે કે તોહમતવાળાની વીરધ્વ એવી કાંઈ બાબત સાબીત કરવામાં આવી નથી કે જે તેણી પાડવામાં ન આવે તો તેની બાદ જુવો ના સાબીત થયાનો ઠરાવ કરવાનું વ્યાજબી થાય તો તે માજીસ્ટ્રેટ તેને છોડી મુકવો.

જે કાંઈ કારણસર કોઈ માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે તોહમત પાયા વગરનું છે. તો તે માજીસ્ટ્રેટને મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે અગાઉ કાંઈપણ વખતે તોહમતવાળાને છોડી મુકવામાં અટકાવ થશે એવું આ કલમ માંહેના કોઈપણ મત્તેકરથી સમજવું નહીં, સ્વસ્થ કારણો તેણે દફતરમાં નોંધવા જોઈએ.

ટીકા—કાગનીએમલ નહીં એવા જુવો વીરધ્વની ફરીયાદી ઉપરથી વારંટ કાઢાડ્યા વગર પોલીસે જેરકાયદે પકડાવ્યાના કારણથી માજીસ્ટ્રેટ તોહમતવાળાને છોડી મુકે તો તે વ્યાજબી નથી મુકદ્દમાનો નીકાલ કરતી વખતે તે તોહમતવાળા વીરધ્વનો પુરાવો તે લે ત્યાં સુધી તે-

નાથી છોડી મુકવાનો હુકમ કરી સંકાય નહીં સરકાર વિરૂધ્ધ સંગ્રાપા સંકરોપા મુન્શાઈ હાઈકોર્ટ તા. ૨૧ મે સને ૧૮૭૩.

આ કલમમાં મુકદ્દમો આલેતો હોય તેવામાં કોઈપણ વખતે તોહમતવાળાને છોડી મુકવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો છે પણ તેહમત પાયા વગરનું છે એમ ધારવાનાં કારણો દફતરમાં નોંધવા જોઈએ. આ કલમ સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૧પને મળતી છે. અને જોખે ભાગ તદ્દન નવો છે.

કોઈ સરકારી નોકરને કાયદાથી જે અધિકાર મળેલો છે તે અધિકારે તે માણસને નુકશાન કરે એવાં ઇરાદાએ તે નોકરને ખોટી ખજાર આપ્યા બદલ અને ન્યાતના કામમાં ખોટી સાક્ષિ આપ્યા બદલ પી. કો. ક. ૧૮૨ અને ૧૯૩ પ્રમાણે આરોપીતપર તોહમત રાખવામાં આવ્યું હતું. તેની ચોકસી પેહેલા વરગના માલ્જેટ રાવજહાદુર રામચંદ્ર ખા. પુછ્યું કરી અને જુના કી. પ્રો. કો. ક. ૨૧૫ પ્રમાણે આરોપીતને છોડી દીધો.

કામમાં હાજર કરેલા પુરાવા ઉપરથી જેતાં આરોપીતને છોડી દેવાનો તે પેહેલા વરગના માલ્જેટ કરેલા હુકમ અયોગ્ય છે એમ જલ્લા માલ્જેટ મિસ્તર સ્પ્રાયને લાગ્યાથી તે કામમાંના કાગળપત્ર અને પ્રોસીડીંગ મંગાવ્યાં; અને જુના કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૨ ના આધારથી કા. ૪૪ પ્રમાણે આરોપીતની ફરી ચોકસી કરવાનો હુકમ આપીને તે કાગળપત્ર અને પ્રોસીડીંગ મિસ્તર ક્યામ્પબેલ પાસે મોકલ્યાં.

તે ઉપરથી મિસ્તર ક્યામ્પબેલે ઇનસાફ કરીને આરોપીતપર ખોટી શક્ષિ આપ્યાનો અપરાધ સાબિત કરી તેને છ મહીનાની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી.

તે ઠરાવપર સેસન જડજને આરોપીતે અપીલ કરી. તેમાં સેસન જડજે કામના મુલ્ય દોષપર વિચાર ન કરતાં મોહસ મિસ્તરી (ઈડીયન લા રીપોર્ટ કલકત્તા વા. ૧ પ્ર. ૨૮૨) ના કામના ઠરાવને અનુસરીને મિસ્તર ક્યામ્પબેલે જોજી ચોકસી કરી, તે અધિકાર નહીં છતાં કરી છે એમ ઠરાવી તોહમત અને શિક્ષા રદ કર્યાં.

સેસન જડજના એ હુકમ ઉપર મુન્શાઈ સરકારે જુના કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ ના આધારે હાઈકોર્ટને અપીલ કરી હતી. તેમાં ઠરાવ થયો કે—

એકાદ સમોરડીનેટ માલ્જેટ જુના કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ના આધારે એકાદ આરોપીતને છોડી દીધો હોય અને તેનું તે પ્રોસીડીંગ મંગાવી જોયા પછી તે માલ્જેટ આરોપીતને છોડી દીધો તે જરોજર નથી. એમ જલ્લા માલ્જેટને જણાય તો જોખ સમોરડીનેટ માલ્જેટને નવી ચોકસી કરવાનો હુકમ નહીં કરતાં તે કામ હાઈકોર્ટમાં મોકલવું એજ જલ્લા માલ્જેટને યોગ્ય મારગ છે.

આ કામમાં પણ તેમ થવું જોઈતું હતું તે થયું નથી માટે સેસન જડજે કરેલો હુકમ જરોજર છે કેમકે જુના કી. કા. ૧૪૨ પ્રમાણે નવી ચોકસી કરવાનો હુકમ કરવાને જલ્લા માલ્જેટને સત્તા નહોતી તેથી મુન્શાઈ સરકારે કરેલી અપીલ અમે ના મંજુરી કરીએ છીએ. સરકાર વિરૂધ્ધ ગ્રાહપા જોખ વ્યાકુગોડા મુન્શાઈ હાઈકોર્ટ રી. વા. ૨ પ્ર. ૫૩૪

સરકાર વિરૂધ્ધ મોહસ મિસ્તરી અને જોખ એની અરજીની બાબતમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૨૮ માર્ચ ૧૮૭૬ વા. ૬ પ્ર. ૨૮૨.

એક સમોરડીનેટ માલ્જેટ પુરાવો લીધા પછી અરજદારને જુના કી. પ્રો. કલમ ૨૧૫ પ્રમાણે છોડી દીધો તેનાપર ફરી કામ ચલાવવા માટે જલ્લા માલ્જેટે હુકમ કર્યો તે હુકમ જરોજર નથી સખગ રદ કરવો એવી અરજદારે હાઈકોર્ટને અરજ કરી.

તે કામમાં હાઈકોર્ટ ઠરાવ કર્યો કે સમોરડીનેટ માલ્જેટે અરજદારને છોડી દેવા વિશે કરેલો હુકમ અયોગ્ય હતો એવા કારણ ઉપરથી તે કામ જલ્લા માલ્જેટની રજા જુના કી. મિનસ કલમ ૨૯૫ પ્રમાણે આવ્યું હતું. એવા પ્રસંગે જલ્લા માલ્જેટે તે કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલવું હતું, અને હાઈકોર્ટને સમોરડીનેટ માલ્જેટનો હુ-

ક્રમ અયોગ્ય લાગત તો ફરી ચોક્કસી કરવાનો હુકમ તે કોરટ કરત. પણ આ કામમાં તેમ મધુ નથી માટે જલ્દા માછરત્રેટ કાગ ફરી ચલાવવા કરેલો હુકમ રદ કરીએ છીએ.

ગુન્હો સાગિત થ ૨૫૪. સદરહુ પુરાવો તથા જુગ્યાની લીધા પછી જે તે માછરત્રેટની થસો જણાયત્યારે નજરમાં એમ આવે કે આ જાળ પ્રમાણે ઇનસાફ થઈ શકે એવા જે તોહમતનામું તૈ ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો પોતાને અધિકાર છે તથા જે જાળત પોતાના આર કરવું. મત પ્રમાણે પોતે યોગ્ય શિક્ષા કરી શકશે તેવો કાંઈ ગુન્હો તોહોમતવાળાએ કયો છે એવું અનુમાન કરવાનો સળખ છે, તો તે માછરત્રેટ તોહમતવાળાની ઉપર એક તોહમતનામું લખીને તૈયાર કરવું.

ટીકા—ફરિયાદીએ અરજીમાં જે ગુન્હાની ફરિયાદ કરી હોય તે કરતા ફરિયાદી તરફના પુરાવ ઉપ થી જુદોજ ગુન્હો થએલો માલમ પડે તો જે ગુન્હો થયાનું માલમ પડે તે ગુન્હાનું તોહમત મુકવું જોઈએ,—રાણી વિરહ ધુકુ રામચંદ્ર મુખાઇ હાઈકોરટ રીપોર્ટ વા. ૫. પ્ર. ૧૦૦

કોઈ માછરત્રેટ કોઈ કેસની તજવીજ કરતો હોય ત્યારે જે ગુન્હાની ફરિયાદ કરી હોય તે ગુન્હા સિવાય કાંઈ બીજો ગુન્હો થયાનું અથવા તે ગુન્હાની સાથે કાંઈ બીજો ગુન્હો થયાનું જણાય તો તે તોહમત વિશે તેણે તજવીજ કરવી જોઈએ અને એ બીજા ગુન્હા વિશે તમારે નવી ફરિયાદ કરવા એવું ફરિયાદીને કહેવું નહી જોઈએ—દોગંજરપાલી. વિરહ કાળીદાસ દત્ત. વી. રી. ૮ પ્ર. ૮૨

જવાબ. ૨૫૫. પછી તે તોહમતનામું તોહમતવાળાને વાંચી સંભળાવવું તથા સમજાવવું. અને તેને પુછવું કે તું તકસીરવાર છે કે તારે કાંઈ જવાબ કરવાનો છે.

જે તે તોહમતવાળો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ આપે, તો તે જવાબ માછરત્રેટ દફતરમાં લખી લેવો, અને તે ઉપરથી પોતાની નજરમાં આવે તો માછરત્રેટ તેની ઉપર ગુન્હો સાગિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—એક કામમાં ખુદિપૂર્વક માહાવ્યથા કયાનું એક કેદી ઉપર તોહમત હતું; કેદી ઉપર તોહમત મુકી તે ગુન્હો કમુલ કરે છે કે નહી તે પુછવામાં આવ્યું તેના જવાબમાં તેણે કહ્યું કે ફરિયાદી સાથે મારે કજીઓ થયો અને તેને રીસમાં બે લાકડી મારી હતી. ઇનસાફ કરનારી કોરટ કેદીનું આ કહેવું ગુન્હો કમુલ કયો એવું ગણી તેને સજા કરી તે કાગમાં સજા રદ થઈ અને કેસ ફરીથી ચલાવવાનો હુકમ થયો.—રાણી વિરહ જોયલાલ કોરી વીકલી રી. ૧૧ પ્ર. ૯

કેદી જ્યારે ગુન્હેગાર છડે એમ કહે અને તે સાથે એવું પણ કહે કે મારી ઉપર જે ગુન્હાનું તોહમત મુકાયું છે તે ગુન્હો કયો નથી. તોહમતદારનું આ કહેવું પોતે ગુન્હેગાર નથી એવું કહે છે—રાણી વિ. મીતન ચોધરી વી. રી. ૧૧ પ્ર. ૫૩

તોહમતનામું તઈયાર કર્યું હોય તો તોહમતદારને તે વંચાવી તેને કાંઈ સાહેદ આપવાના છે કે કેમ તે પુછવા માછરત્રેટની ફરજ છે—રાણી વિ. હરનાથરાય વી. રી; ૨ પ્ર. ૫૦

જેટલી જાળત્રો ભેગી થઈને ગુન્હો થયો હોય તે સમજી હકીકતની તે કમુલત ન કરે પણ થોડાજ હકીકતની કમુલત કરે તો પોતે ગુન્હેગાર છે એવો જવાબ કેદીએ આપ્યો એવું કરવું નથી—રાણી વિ. સુનાઉલા. વી. રી. ૨૫ પ્ર. ૨૩

તોહમતવાળાને ૨૫૬. જે તે તોહમતવાળો જવાબ આપવાની ના કહે અથવા જવાબ નજાબ આપે નહીં અથવા મારો ઇનસાફ થયો જોઈએ એવો દાવો કરે તો

તેને પોતાનો જવાબ કરવાનું અને પોતાનો પુરાવો રજુ કરવાનું ફરમાવ્યું; અને તે પોતાનો જવાબ કરતો હોય ત્યારે, કોઇપણ વખતે ફરીયાદી તરફનો કોઇપણ સાહેબ કોરટમાં અથવા કોરટના મકાનની હદમાં હાજર હોય તેને પાછો બોલાવીને તેની ઉચ્ચ તપાસણી કરવાની તે તોહમતવાળાને રજા આપવી.

જે તોહમતવાળો કાંઈ લખેલો અથવા આપશે તો તે દફતરમાં માળખેટ ફાઈલ કરવો.

ટીકા—પોતાનો અથવા તોહમતદારે કર્યા પછી ફરીયાદી તરફના એક સાહેબને ફરી બોલાવી કેટલીક હકીકત પુછી અને તેથી એ સાહેબે પાછળથી જે હકીકત કહી તેના સખ-ધમાં કાંઈ પુરાવો રજુ કરવા તોહમતદારને તક મળી નહીં તેથી હાઇકોર્ટે તેના ઉપર કરેલી સજા રદ કરી નવેસરથી તજવીજ ચલાવવા ફરમાવ્યું—રાણી વિ. એસેનુલા વી. રી. ૧૩ પ્ર. ૧૫

તોહમતદારે તેનો અથવા કર્યા પછી ફરીયાદીએ પોતા તરફના કોઇ નવા શાક્ષીને તપાસના એ અનિયમીત છે, પણ તોહમતદારે અથવામાં કાંઈ નવીજ જાગત જણાવી હોય તો ફરીયાદીનો સાહેબ અથવા કર્યા પછી પણ તપાસી શકાય છે—રાણી વિ. છોટીલાલ અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૨૭૧

તોહમતદાર ઉપરના તોહમતનો ફેસલો થતાં સુધી કોઇપણ વખતે ફરીયાદી અને તેના સાહેબોને બોલાવી ઉચ્ચ તપાસ કરવા તેનો હક છે તેનો અથવા માગ્યા પેહલાં એ શાક્ષીઓ, વિગેરેની તેણે ઉચ્ચ તપાસણી કરી હોય તે કારણથી અથવા તેનો અથવા કરવાનું તેને કહેવામાં આવ્યું તે વખતે શાક્ષીઓ કોરટમાં હાજર હતા. તેપણુ તેણે તેની ઉચ્ચ તપાસણી કરવા ઇચ્છા ન જતાથી તે કારણથી શાક્ષીઓને ફરી બોલાવી ઉચ્ચ તપાસણી કરવાનો હક તેનો જતો નથી—રાણી વિ. લાન્સીંગ અ. હા. રી. વા. ૬૨૭૦

એક કેસમાં કલકત્તા હાઇકોર્ટે એવું ઠરાવ્યું કે—જ્યાં તોહમતદારે એક હીતવાળી કોમના હોય ત્યાં તેમનાં એકથી તજવીજ વખતે એક બીજા તરફથી અથવા એક બીજા વિરુદ્ધ તેઓમાંના કોઈને અથવા બધાને તેઓ સાહેબ તરીકે જુગાની લેવરાવી શકે—રાણી વિ. અલ્લરફરીંગ વી. રી. ૬ પ્ર. ૮૧

જે સ્ત્રી સાથે પોતે સંભોગ કર્યાનું તોહમત હોય તે જાગતના કામના અથવામાં તે સ્ત્રીને કેદી લાવી શકે છે કેમકે કોઇ સખસ યુન્હા કરવામાં સામીલ હોય તેથી કેદીની વિરુદ્ધ કે તરફેનમાં સાહેબી આપવા અપાવ થતા નથી. સેખ બીમુ વી. રી. ૬ પ્ર. ૬૨

કેદીઓ ઉપર ત્રણ તોહમતની બેળી તજવીજ ચાલતી હતી તે માંહેના એક યુન્હા સંગ્રામી તોહમતદારનો અથવા સાંભળ્યો પણ બીજા બે યુન્હાનો અથવા સાંભળ્યો નહીં તેથી સવળું કામ રદ કરવામાં આવ્યું. રાણી વિ. જાંકળાહારી વી. રી. ૧ પ્ર. ૩૬

આરોપિત બિત્તમચંદ અને બીજા, એઓના કામમાં સુરતના પેહેલા વરગના માળ-રત્રેટ જગજીવનદાસ ખુસાવદાસે જે કામ ચલાવ્યું હતું તે બદલ જુના કી. પ્રો. કો. હા. ૨૬૬ પ્રમાણે રીપોર્ટ કરીને તે સુરતના આક્ટીંગ સેસન જડજ, એચ એમ. બરડઉં હાઇકોર્ટના અભીપ્રાય વારને મોકલ્યું.

આ કામની મુખ્ય મુદ્દાની વાત એ છે કે સરવે આરોપિતપર ઇ. પી. કો. કા. ૧૫૨ પ્રમાણે તોહમત સાગીત ઠરાવમાં આવ્યું હતું અને તે પછી એક ઉપર કા. ૩૨૩ મુજબ પણ અપરાધ સાગીત થયો હતો. આરોપીત નવલચંદ સેસન જડજને અપીલ કર્યાથી તેનાપરનો અપરાધ અને શિક્ષા રદ કર્યા જાકીના આરોપીતને ૩૫૭ ની કમી રકમનો દંડ થયો હોવાથી તેઓને અપીલ કરવાના હક નોહોતો પરંતુ ફરીયાદી તરફના સાક્ષીદાર પોલીસની રૂબરૂ જે મજકુર કહ્યો હતો તે મજકુર વિરુદ્ધ તેણે માળખેટની રૂબરૂ મજકુર

કહ્યો છે એવું સામીત કરવાની અમને પરવાનગી આપી નહીં એમ જાણીના આરોપિતે સે-
સન જડજને અરજ કરી હતી તે ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટનો જવાબ માગ્યો તે વખતે માજીસ્ટ્રેટ
લખી મોકલ્યું કે ફરીયાદી તરફના સાક્ષીદારને કોસ એકઝમીન કરવાની પરવાનગી આરો-
પિતને મેં આપી નથી કારણ કે કી. પ્રો. કો. કા. ૧૧૯ ઉપરથી જોતાં શાક્ષિદાર પોલીસ
ની રૂબરૂ કહેલો મજકુર પોલીસે લખી લીધો હોય તો તે લેખ દફતરનો કાગળ છે એમ
સમજવું નહીં કીવા તે પુરાવામાં લેવો નહીં એમ છે. માજીસ્ટ્રેટ જે પુરાવો ન કમુલ કર્યો
તે ફરીયાદીના સાક્ષીદારના મજકુરમાં ખરાપણું નથી એવું બતાવવા વાસ્તે પુરાવામાં લેવા-
નો હતો એમ સેશન જડજનો અભિપ્રાય હોવાથી તેમણે આ કામ મોકલ્યું.

તેથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે પુરો તપાસ ચાલ્યા છતાં જે કાંઈ મજકુર કહેવામાં આવ્યો
હોય તે પોલીસે લખી લેવો જોઈએ એમ જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૧૧૯ ઉપરથી થતું નથી
કીવા તે કલમ ઉપરથી કીવા ઇંગ્લીશના પુરાવાના આક્ટની કલમ ૯૧ ઉપરથી તે મજકુર
આપત સુખ જુગાન પુરાવ આપેલ છે એમ પણ નથી. એવા પ્રકારનો મજકુર જે લખી
લીધો હોય તો તે દફતરમાંનો એક ભાગ છે એમ સમજવામાં આવશે નહીં. કીવા તે પુ-
રાવાનાં ઉપબોધમાં લાવવામાં આવશે નહીં પરંતુ ઇંગ્લીશના પુરાવાના આક્ટની કલમ ૧૫૯
પ્રમાણે ચાલેલ તાજ કરવા વાસ્તે માત્ર તે લેખનો ઉપયોગ થશે. એટલા વાસ્તે જે મા-
ણસે તે મજકુર કહ્યો હોય તે માણસને તે મજકુર જદલ પ્રશ્ન કરવામાં આવશે અને જે
પોલીસ અમલદારને કીવા બીજા કોઈ માણસના સાંભળવામાં આવવા સરખો તે મજકુર
કહેનારનું ખરાપણું બતાવવા વાસ્તે લેવાનો અધિકાર છે (પુરાવાના આક્ટની કલમ ૧૫૫)

માટે ફરીયાદી તરફના સર્વ સાક્ષીદાર કીવા તે પૈકીકોઈએ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ મજકુર
કહ્યો હોય કરતાં વિરૂધ્ધ મજકુર પોલીસે રૂબરૂ કહ્યો હતો એમ સાબિત કરવા વાસ્તે ફરિ-
યાદી તરફના શાક્ષિદારને કોસ એકઝમીનને સગવડે પ્રશ્ન કરી જવાબ લેવાની આરોપિતને
માજીસ્ટ્રેટ પરવાનગી આપવામાં ચુક કરી છે જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૨૯૭ ના અર્થ પ્ર-
માણે મોટી સુદાની ચુક છે. એટલા માટે આ કામમાંનું તોલમત રદ કરવું જોઈએ. અને
ફરીયાદી તરફના સાક્ષીદાર પૈકી અમુક એ શાક્ષિદારે અગાઉ વિરૂધ્ધ મજકુર કહ્યો હતો તેથી
તેનાપર ભરોસો રાખવામાં આવતો નથી એમ સાબિત કરવાની આરોપિતને પરવાનગી
આપી અને જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૨૧૮ પ્રમાણે સદરહુ કામ વાસ્તે જે કોઈ શાક્ષિદાર-
ને બોલાવવાની આરોપિતની ઇછા હોય તે સાક્ષીદારને બોલાવી લાવી નવીન ફેસલો કરવાને
વાસ્તે આ કલમો માજીસ્ટ્રેટ પાસે પાછો મોકલવા જોઈએ. જે પ્રમાણે કર્યા પછી માજીસ્ટ્રેટ
જે ફેસલો કરે તે વખતે તેણે જુના કી. પ્રો. કો. ૪૬૪ માંના ઠરાવને અનુસરીને ચાલવું
એવો તેમને હુકમ કર્યો.

બ એ પેનશન ખાતામાં નોકર (કારકુન) હતો. બ એ પેનશન લેવા અરજ કરી હ-
તી. બ ને આ મળ્યો તે વખતે આ ખાતામાં માફ સાફ ચલણ છે. અને તેથી એક બે આ
સામીતે મેં જરૂરી પેનશન અપાવ્યું છે એમ બ એ બ ને કહ્યું અને તમે કાંઈ તજવી-
જ કરી તો તમારૂં આ પેનશન જરૂરી થાય એમ પણ તેને કહ્યું. તે વાત બ એ ના
કમુલ કરી તેથી બ એ બ ને એમ કહ્યું કે તમે ના કમુલ કરો છો પણ તેમાં તમો પ-
સ્તાશો. તેમાં ઠરાવ્યું કે બ નું આ કલ લાંચ મેળવવાનો ચલ કર્યાનો ચુનહો થાય છે,
(કી. કો. ક. ૧૭૧) આરજ તોલમત આરોપિત માણસને વાંચી બતાવ્યાથી તેણે તેનો જવાબ
આપ્યા પછી ફરીયાદીના જે સાહેબ હાજર છે તેઓની ઉલટ તપાસણી કરવા વિશે આરો-
પિતને માજીસ્ટ્રેટ કહ્યું. મારા સાહેબોની જુગાનીઓ થતાં સુધી ફરીયાદીના સાક્ષીદારને ઉ-
લટ તપાસણી કરવાને આરોપિતે ના કમુલ કર્યું પરંતુ આરોપિતના સાક્ષી હાજર નહોતા
તેથી માજીસ્ટ્રેટ ફરીયાદીના સાક્ષીદારને જવાનું કહ્યું અને આરોપિતના સાક્ષી હાજર કરવા
માટે કામ મુલતવી રાખ્યું. તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપિતના સાક્ષીદારની જગ્યાની લેવાનો
જે સિદ્ધિ નામનો હોય તે દિવસે ઉલટ તપાસણી કરવા માટે ફરીયાદી તરફના સાક્ષીદારને

હાજર કરવા વિશે સમન કરાવવાનો આરોપિતનો હક નથી. સરકાર વી. ગણદેવ સહાર્ષ-
ધરિયન લો. રીપોર્ટ અલ્હાબાદ વા. ૨ પ્ર. ૨૫૩

તોહમતવાળાની ૨૫૭. કોઇપણ સાહેબની તપાસણી અથવા ઉચ્ચ તપાસણી કરવા
અરજી ઉપરથી પુ સાર (પછી તે મુકદ્દમામાં તે સાહેબને અગાઉ તપાસ્યો હોય કે નહીં
સાબો રજુ કરવાની હોય તો પણ) તેને હાજર થવાની જરૂર પાડવા બાબત અથવા કોઈ
જરૂર પાડવાબાબ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવા બાબત કોઈ
ત પ્રોસેસ. પણ પ્રોસેસ કાઢાડવાની તોહમતવાળો માજીસ્ટ્રેટને અરજી કરે, અને સન

દરહુ અરજી તરફી આપવા સાર અથવા વીલંબ કરવા સાર અથવા ઈ-
નસાફતો હેતુ પાર ન પડે એમ કરવા સાર કરી છે એવું તેને દેખાઈ ન આવે તો મા-
જીસ્ટ્રેટ તે પ્રોસેસ કાઢાડવું જોઈએ. તે સળગ માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં લખવો.

સદરહુ અરજી ઉપરથી કોઇપણ સાહેબને સમન કરતાં પેહલાં તે ઇનસાફતો કારણ
સાર તે સાહેબને હાજર થવામાં જે વ્યાજબી ખરચ થાય તે કોર્ટમાં અનાગત મુકદ્દમા એવું
ફરમાવવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—તોહમતદારના સાહેબને સમન કરી બોલાવવા એ માજીસ્ટ્રેટનું કામ છે.
એ સાક્ષી ઉપર તે કેવો વિશ્વાસ મુકરે, એવું માજીસ્ટ્રેટને આગળથી નક્કી કરવાનું નથી—
મહીમાચંદ્રસાહેબ બેંગાળા લો. રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૭૮ એપેનડીક્ષ

તોહમતદારે જે સાહેબનાં નામ આપ્યાં હોય તેઓ તોહમતદાર સાથે યુન્હો કરનારાં છે
એવું માજીસ્ટ્રેટ ધારે પણ એ સાહેબો તોહમતદાર તરીકે ઉભા રાખેલા ન હોય તો પછી મા-
જીસ્ટ્રેટ એ સાહેબને બોલાવવા બંધાયેલા છે. તેમ ન બોલાવે તો તેનું ચલાવેલું કામ રદ થા-
ય—રામસેહાદ યોધરી વિરુદ્ધ શંકરજીહાદુર બેંગાળા લા. રી. વા. ૧ પ્ર. ૧૫

કારણ બતાવ્યા વગર તોહમતદારના સાહેબો લેવા નાં પાડીને કેદોને સજા કરવામાં
આવે તો તે વ્યાજબી નથી—સતનારાયણશર્માગના કામમાં ઇડિયન લા રીપોર્ટ અલ્હાબાદ
વા. ૩ પ્ર. ૩૯૨

બ્યારે તોહમત સંલગ્નાવવામાં આવે અને તેનો બચાવ કરવા તોહમતદારને કહેવામાં
આવે ત્યારે ફરિયાદી તરફના સાહેબને ફરીથી મને ઉચ્ચ તપાસણી કરવા દો એવી તોહ-
મતદારે પોતાની ઈચ્છા બતાવવી જોઈએ એટલે કે તેના કહ્યા વગર એવા સાહેબોને બો-
લાવવા માજીસ્ટ્રેટની ફરજ નથી—રોણ કુઈજલાલ અને બીજાઓના કામમાં કલકત્તા હાઇ-
કોર્ટ તા. ૧૬ મી માર્ચ સને ૧૮૮૧

જે બચાવમાં બોલાવવાના સાહેબને સમન કાઢાડવાની ના પાડવામાં આવી હોય તેનાં
કારણ દફતરમાં નોંધવામાં ન આવ્યાં હોય તો તે મ્હાટી ભુલ છે. આવી ભુલથી સતનારા-
યણ શર્માગના કામમાં શિક્ષા કરવામાં આવી હતી. હા રી. અલ્હાબાદ વા. ૩ પ્ર. ૩૯૨.

સાહેબી આપ્યા અવલ ખરચ ન માગવામાં આવ્યું હોય તોપણ તેણે સાહેબને બોલા-
વવાને સમન કરાવ્યો હોય તેનેજ તેને ખરચ આપવું જોઈએ. ઈ. લા રી. વા. ૪ મુખાર્થ પ્ર. ૧૧૯

બચાવના ત્રણ સાહેબોને સમન કરી બોલાવવાનો હુકમ થયો તેમાંના એક ઉપર સન
મન બજ્યો. અને હાજર થયો અને બીજા બે સાહેબ ગામમાં નથી એવો રીપોર્ટ થયો તેથી
બે સાહેબોને ન તપાસતાં તોહમતવાળાને શિક્ષા કરી આ શિક્ષા રદ કરી યોગ્ય મુદતમાં એ
સાહેબની સાહેબી લેવરાવવાનો તોહમતવાળાને ભાગ આપવો એવા ઠરાવ થયો, મદ્રાસ હા-
ઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ એપ્રિ. ૨૬

યુન્હો ના સાબિ ૨૫૮. આ બાબ પ્રમાણે જે મુકદ્દમામાં તોહમતનામું તૈયાર કર્યું
તે થયાનો ઠરાવ. હોય તે મુકદ્દમામાં જે માજીસ્ટ્રેટ એમ ઠરાવે કે તોહમતવાળો તકસીર-

વાર નથી તો તેણે ગુન્હોના સાબિત થયાનો હુકમ દફતરમાં નોંધવો.
ગુન્હો સાબિત થ સદરહુ પ્રકારના કાઠપણ મુકદમામાં જો તોહમતવાળો તકસીરવાર છે
યાનો ઠરાવ. એમ માણજેટ ઠરાવે તો તેણે કાયદા પ્રમાણે તેની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

ટીકા—આરજ ફરમાવ્યા વગર ગુન્હો ના સાબેત થયાનો ઠરાવ થઇ શકતો નથી. સજા
વિરૂદ્ધ જહી આહીર વીકલી રીપોટ વા. ૨૨ પ્ર. ૬.

તોહમતવાળાના ઉપર જે ચોરીનું તોહમત આવ્યું હતું તે ચોરીનો ગુનો ના સાબેત
થયાનો ઠરાવ ફક્ત માણજેટ ક્યો, પોલીસની ખાએસથી ફરી તપાસ કરવાનો ડીક્લીકટ
માણજેટ હુકમ ક્યો અને તેમાં એવું કારણ બતાવ્યું કે તોહમતવાળા ઉપર તોહમત ફર-
માવવામાં આવેલ નથી તો ડેપુટી માણજેટનો હુકમ છોડી મુકવાના હુકમ યરાયર છે. આ
કામમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે તોહમતનામું નહીં ફરમાવવાથી કાંઈ ધનસાફને ખલેલ
થયું નથી અને સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૬૦ એટલે આ કાયદાની કલમ ૭૩
પ્રમાણે જ્યાં સુધી ગુન્હો ના સાબેત થયાનો ઠરાવ રદ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી ફરી ત-
પાસ કરવાનો ડીક્લીકટ માણજેટને અધિકાર નથી જોગપાસના; કલકતા હાઇકોર્ટ રીપોટ
વા. ૩ પ્ર. ૧૩૧.

તોહમતનામું ફરમાવ્યા બાદ ફરીયાદ કાઢાડી નાંખવામાં આવે તો તેથી ગુન્હો ના
સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો છે એમ સમજવું, જરૂર સુકરેજ પ. કલકતા ૩૫૬ જ્યારે
ગુન્હો ના સાબેત થયાનો ઠરાવ થાય તેથી કલમ ૨૫૦ મુજબ તોહમતવાળાને પદલો માગ-
વાનો હક નથી. રાધાનાથ પન્ન વિરૂદ્ધ ઉમાચરન વીકલી રીપોટ ૨૨ પ્ર. ૧૨

ગુન્હો સાબિત થયા પછી માણજેટ શીક્ષાનો હુકમ કરવા અધાયેલા છે. તે કોઈ સખસ
ને એતવણી આપી છોડી શકશે નહીં—પોરણના કેસમાં વીકલી રીપોટ ૩ કી. લેટર. પ્ર. ૧૫

જ્યારે પુરાવામાં આપેલી પછી હકીકત મળી એક આખો ગુન્હો બનતો હોય ત્યારે કાઠ
નીંગ એટલે ઠરાવ કરી તે ગુન્હાને સાફ ફક્ત શીક્ષાનો હુકમ કરવો. જોઈએ જો પુરાવાની
હકીકતના એક ભાગથી એક ગુન્હો થતો હોય, અને બીજા જુદાજ ભાગથી એક બીજો નવો
અને જુદોજ ગુન્હો થતો હોય, તો દરેક તોહમત ઉપર કાઠનીંગમાં ઠરાવ કરી મુખ્ય ગુન્હાને
સાફ ખરેખરી શીક્ષાનો હુકમ કરવો જોઈએ અને બીજા ગુન્હાના તોહમતને સાફ હલકી
શીક્ષાનો હુકમ અથવા મુળગી શીક્ષા ન કરવી જોઈએ, અગર જો જરૂર હોય તો દરેક
ગુન્હા ઉપર ખરેખરી શીક્ષાનો હુકમ કરવો જોઈએ, વીકલી રીપોટ ૧ કી. ર્લીંગ પ્ર. ૨

આરોપિત ઉપર ઇડીયન પીનલકોડ કલમ ૫૦૦ પ્રમાણે એક સ્ત્રીએ પુનાના એક કુલ-
પાવર માણજેટ જી. બી. રીડને ફરીયાદી કરી. તે કુલપાવર માણજેટ ફરીયાદીનો પુરાવો લેખ
તોહમતનામું તૈયાર કર્યું અને તે તોહમતવાળાને વાંચી સંભળાવ્યું પછી સને ૧૮૬૧ ના
આક્ટ ૨૫ ની કલમ ૨૫૫ એટલે આ કલમના અધારે તા. ૨ નવેમ્બર સને ૧૮૭૧ ને
રોજ તેને છોડી દેવાનો ઠરાવ કર્યો. ફરીયાદીની અરજીપરથી પુનાના સેસનજડગે તા. ૨૪
નવેમ્બર ૧૮૭૨ ના રોજ સદરહુ છોડી દેવાનો હુકમ રદ કર્યો, અને ગસકુર આક્ટની
કલમ ૪૩૫ આ આક્ટની ૪૩૮ પ્રમાણે આરોપીતને સેશન કોર્ટમાં ચોકસી કરવા વિશે તે
કુલપાવર માણજેટને હુકમ કર્યો, પુનાના જુદલા માણજેટ જે ઈ. ઓલ્લીફ્ટે નીચેની હકી-
કત સહીત આ કામ હાઇકોર્ટ વિચારમાં લઈ હુકમ થયા માટે તે કોર્ટને મોકલ્યું: “સને
૧૮૬૬ ના આક્ટ ૮ થી સુધરેલી કલમ ૪૩૫ માં “છોડી દેવું” એ શબ્દ છે તે શબ્દએજ
આક્ટની કલમ ૨૨૫ (અને ૨૫૦ પ્રમાણે) કામનો નિકાલ કર્યો હોય તેને માત્ર લાગુ છે
એમ દેખાય છે, “હાલના આ કામમાં ગસકુર કલમ ૨૫૫ (કલમ ૨૫૮) પ્રમાણે છોડી
દેવાનો હુકમ કર્યો છે તો તે હુકમ રદ કરવાનો અને કલમ ૪૩૫ પ્રમાણે આરોપીતને કષ્ટિ
કરવાનો હુકમ કરવાનો સેશન જડગને અધિકાર નથી એમ અને દેખાય છે કોમકે તેના પર

તોહામતનામું તૈયાર કર્યા પછી તેને છોડી દીધેલો છે.” આ પ્રમાણે હકીકત સાથે કામ હાઈકોર્ટમાં આવ્યાથી ઠરાવનું કે આરોપિતને તેની ચોકસી થયા પછી છોડી દીધો છે સખખ કલમ ૪૩૫ પ્રમાણે આ કામમાં હાય ધાલવાનો સેશન જડજને અધિકાર નથી માટે આરોપિતને સેશન કોર્ટમાં કમીટ કરવા વિશે સેશન જડજને કરેલો હુકમ આ કોર્ટ રદ કરે છે. સરકાર વિરુદ્ધ વ્યાકુ નરસા મુંબઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૬ પ્ર. ૧૭૦

આરોપિતકેપર ચાર્જ મુક્યા પછી આગળ કામ ચલાવવાનું બંધ કરવાનો અને આરોપિતને ઇનસાફ માટે સેશન કોર્ટમાં મોકલવાનો માહુસ્સેટને જુના ક્રીમિનાલ પ્રાસીજર કોડ કલમ ૨૨૧ (નવાની ૩૪૭) ઉપરથી અધિકાર છે. ચાર્જ તૈયાર કર્યા પછી કૈદીએ અપરાધ કર્યો નથી કિંવા તેનાપર અપરાધ સાબેત થયો એ બેમાંથી કોઈ પણ ઠરાવ કરવો નોંધએ એવો જે ઠરાવ જુની કલમ ૨૨૦ (ઓટલે આ ક. ૨૫૮) ની વ્યાખ્યામાં છે તે ઊપરથી નેતાં જે માહુસ્સેટે ચારજ તૈયાર કર્યો તેજેજ તે ઠરાવ કરવો નોંધએ એમ નથી એવો ઠરાવ સેશન કોર્ટે કર્યો તો હરકત નથી, સરકાર વિરુદ્ધ કદરુજા અને જોગ્ગ ઈડીયન લા. રીપોર્ટ કલકતા વા. ૩ પ્ર. ૪૬૫

ફરિયાદીની ગેર ૨૫૯ જ્યારે ફરીયાદ થયા ઊપરથી કામ ચલાવવા માંડયું હોય અને હાજરી.

મુકદ્દમાની સુનાવણી માટે મુકરર કરેલો કોર્ટપણુ દીવસ ફરીયાદી ગેરહાજર હોય અને ગુન્હો કાયદા પ્રમાણે માંડીવાળવાનો અધિકાર હોય તો આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં તોહમતનામું તૈયાર કરવાની અગાઉ કોર્ટ પણુ વખતે પોતે દુરસ્ત ધારે તો માહુસ્સેટ તોહમતવાળાને છોડી મુકવાને મુખત્યાર છે.

ખાખ ૨૨ મો.

સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવા જાગત.

સંક્ષેપરીતેઇનસાફ ૨૬૦ આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં—
કરવાનો અધિકાર.

(૧) જુદા માહુસ્સેટ,

(૨) પહેલા વર્ગના જે માહુસ્સેટને સ્થાનીક સરકારે આ જાગત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માહુસ્સેટ; અને

(૩) માહુસ્સેટોની જે બેચને પહેલા વરગના માહુસ્સેટનો અધિકાર આપ્યો હોય અને જે ને સ્થાનિક સરકારે આ જાગત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે બેચ હુકમ લખેલા સઘળા અથવા હરકોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ સંક્ષેપ રીતે કરવાને મુખત્યાર છે.

(અ) જે ગુન્હા મોતની, સમુદ્રપારની, અથવા છ ગહિના કરતાં વત્તી મુહતની કેદની શિક્ષા કરવા લાયક નહિ હોય તેવા ગુન્હા.

(બ) હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૬૪ મી, ૨૬૫ મી, અને ૨૬૬ મી કલમ પ્રમાણે કાઠલાં તથા ગાય સળંધો ગુન્હા.

(ક) તેજ કાયદાની ૩૨૩ મી કલમ પ્રમાણે વ્યથા.

(ડ) તેજ કાયદાની ૩૭૯ મી અથવા ૩૮૦ મી અથવા ૩૮૧ મી કલમ પ્રમાણે ચોરીની મિલકતની કીમત પચાસ રૂપીઆ કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;

(ઈ) તેજ કાયદાની ૪૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ચોરીની મિલકત લેવી અથવા રાખવી સહ-રહુ મિલકતની કીમત પચાસ રૂપીઆ કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;

(ક) તેજ કાયદાની ૪૧૪ મી કલમ પ્રમાણે ચોરીની મિલકત સંતાડવામાં અથવા તેની વ્યવસ્થા કરવામાં મદદ કરવી સદરહુ મિલકતની કીંગ્મ પચાસ રૂપીયા કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;

(ગ) તેજ કાયદાની ૪૨૭ મી કલમ પ્રમાણે ગિપ્સાડ;

(હ) તેજ કાયદાની ૪૪૮ મી કલમ પ્રમાણે મહાપ્રવેશ;

(આઈ) તેજ કાયદાની ૫૦૪ મી કલમ પ્રમાણે મુલેહનો જંગ કરવાના ઇરાદાથી અપમાન કરવું, અને તેજ કાયદાની ૫૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે સાપરાધ ધમકી;

(જે) ઉપર કહેલા ગુન્હાઓમાંના કોઈપણ ગુન્હામાં મદદગારી કરવી;

(કે) ઉપર કહેલા ગુન્હાઓમાંનો કોઈપણ ગુન્હો કરવાની કોસીશ—તે કોસીશ ગુન્હો હોય ત્યારે;

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુકદમામાં કોઈ જુદા ગાજુલેટ ૩૪ મી કલમમાં આવેલો વિશેષ અધિકાર ચલાવતો હોય તેવા કોઈપણ મુકદમાનો ઇન્સાફ સંક્ષેપ રીતે કરવો નહીં.

ટીકા—આ કલમને જદલે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ માં કલમ ૨૨૨, ૨૨૩, ૨૨૪ અને સને ૧૮૭૪ ના આક્ટ ૧૧ ની કલમ ૧૭ હતી.

આ કલમની રકમ (ધ) ને જદલે ક. ૨૨૨ ની રકમ ૭ હતી તેમાં પ્રથમ ચોરીના માલની કીમતની કાંઈ હદ નહોતી પણ આ રકમ (ધ) માં પચાસ રૂપીયાની કીમત ઠરાવી ચોરીના માલની કીમતની હદ બાંધવામાં આવી છે. આ કલમના પ્રોવીઝો તદ્દત નવા છે.

આ બાબ પ્રમાણે જે કામ ચલાવવામાં આવે તેમાં આ બાબમાં ઠરાવેલી રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવાને માજુસ્ત્રેટ બંધાયેલો છે. જોહોરીસીંગ વી. રી. ૨૨ કી. ૩. ૨૮

તોહમતવાળા ઉપર ડાકાઘટીનું હીં. ફો. કા. ની ક. ૩૯૫ મુજબનું તોહમત રાખવામાં આવ્યું હતું. અને તે આ કાયદાના બાબ ૨૨ પ્રમાણે ચલાવવામાં પણ આવ્યું હતું. કામ ચાલતાં આ વાત જુલો જઈ તોહમતવાળા ઉપર હીં. ફો. કા. ક. ૧૪૩ મુજબ તોહમત મુકવામાં આવ્યું અને કામ સંક્ષીપ્ત રીતે ચલાવવામાં આવ્યું. આ કામમાં એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે ફરીયાદી ડાકાઘટી બાબત હીં. ફો. કા. ક. ૩૯૫ મુજબની છે તેથી સંક્ષીપ્ત રીતે આ કામનો નિર્ણય થઈ શકતો નથી અને કામ સાધારણ રીતે ચલાવવું જોઈએ. રાજી વિ. દારકાનાથ ગજમુદાર વી. રી. ૨૧ કી. ૩. ૮૬

તોહમતવાળા ઉપર આઠ આનાની કીમતની પેટી અને તેમાંથી ૩ પ૦) રોકડા ચોરી બાબત તોહમત મુકવામાં આવ્યું હતું. પેટીની કીમત વિશે પુરાવ લીધા વગર તે પેટીની કીમત ધ્યાનમાં લીધા સિવાય માજુસ્ત્રેટે સંક્ષીપ્ત તજવીજ કરી. આ કામમાં એજ ઠરાવવામાં આવ્યું કે પેટીની કીમત બાબત પુરાવ લેવો જોઈતો હતો તેમ કરવામાં આવ્યું નથી. તેથી માજુસ્ત્રેટનું ચલાવેલું કામ અખત્યાર વગરનું છે. જગલેબલી વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ કી. ૩. ૧૫ વળી હરનશેખ વિરુદ્ધ રાયધન ગિચાસ (૨૪ વુ. રી. ૨૧) ના કામમાં માજુસ્ત્રેટે ગેરબ્યાબ્જી કેદની ફરિયાદનું કામ હીં. ફો. કા. ની કલમ ૧૪૩ મુજબ ગેરબ્યાબ્જી મંડળીના અંગજુત હોવાનું તોહમત રાખી સંક્ષીપ્ત રીતે ચલાવેલું કામ રદ કરવામાં આવ્યું હતું.

માજુસ્ત્રેટની ધારણા ઉપરથી નહીં પણ જે ફરિયાદ કરવામાં આવી હોય તે ઉપરથી સંક્ષીપ્ત રીતે કામ ચલાવવું કે નહિ એ નક્કી કરવાનું છે, સંક્ષીપ્ત રીતે કામ ચલાવ્યા બાદ માજુસ્ત્રેટની ધારણા અરી પડે તેટલા કારણથી સંક્ષીપ્ત રીતે ચલાવેલું કામ કાયદાસર થતું નથી. રામચંદ્ર અતરજી વિરુદ્ધ કનઈયાલાલ વીકલી રીપોર્ટ ૨૫ કી. ૩. ૧૬

ગેરબાજીની રીતે કર માગવાનું સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૮ મુજબના તોહમતનું કામ સંક્ષીપ્ત રીતે ચલાવી શકાતું નથી. ઉત્તમચંદ્ર વિ. ઈસર વિ. રી. ૨૨ કી. ૩. ૭૬

આ કાયદાના જાગ ૩૬ મુજબનું કામ પણ આ કલમ પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત રીતે ચલાવી શકાય નહિ હરીકીસોરી પાળો વિ. ભારોથી વીકલી રીપોટ ૨૪ કી. ૩. ૬૧ ચેલરડવિ. પોથીઅલઈ. લા. રી. ૪ ગદ્રાસ ૨૩૪ તથા રાણી વિ. રામાવતાર પૌરે વી. રી. ૨૫ કી. ૩. ૫

સને ૧૮૫૬ ના આકટ ૨૧ ની ક. ૪૯ પ્રમાણે થયેલા તોહમતનો ઇનસાફ જુના કી. પ્રો. કો. ક. ૨૨૨ આ કાયદાની ક. ૨૬૦ પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત કરી શકાય છે. સંરકાર વિ. બહદુનાયદાસ ઇ. લા. રી. વા. ૩ ક. પ્ર. ૪૬૬

પ્રાંત આશામ જલ્લા કામરૂપના આસિસ્ટન્ટ કમીશનર મી. કારેગીએ અરજદાર ઉપર જુના કી. પ્રો. ક. ૨૨૨ આ આકટની કલમ ૨૬૦ ના આધારે સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરવાનો અધિકાર ચલાવી ખોટી ખચર આપ્યાના ચુન્દાનો અપરાધ સાબીત કર્યો હતો. આ કામ સને ૧૮૭૫ ની સાલમાં થયું છે. સને ૧૮૭૨ ની સાલે સીંજસાગર જલ્લા પૈકી જોરહત ડીવીઝન મી. કરીગીના તાબામાં હતો અને તેને પેહલા વરગના માજીસ્ટ્રેટનો અને જુના કી. પ્રો. કો. ક. ૨૨૨ (૨૬૦) માં કહેલી સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરવાનો અધિકાર હતો, તે સને ૧૮૭૪ ની સાલે રજા લેઈ ઈંગ્લાંડ પાછો ગયો અને સને ૧૮૭૫ ની સાલે હિંદુસ્તાનમાં પાછો આવ્યો ત્યારે તેને કામરૂપ જલ્લામાં નીમ્યો. અને પેહલા વરગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર આપ્યો પણ સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરવાનો અધિકાર જુની ક. ૨૨૨ (ક. ૨૬૦) પ્રમાણે ફરી મળ્યો નહોતો એમ છતાં તેણે અરજદારપર સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરીને તોહમત સાબીત કર્યું. તે કામમાં એવી તકરાર કરવામાં આવી કે આ માજીસ્ટ્રેટને તેથી અધિકાર સને ૧૮૭૨ ની સાલમાં સીંજસાગર જલ્લામાં મળ્યો હતો અને તે કામ ઉપરથી તેની બહલી કામરૂપ જલ્લામાં થઈ છે એમ સમજાવ્યું જોઈએ, અને એટલા માટે જુના કી. પ્રો. કો. ક. ૫૬ (ક. ૪૦) ઉપરથી કામરૂપ જલ્લામાં સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરવાનો તેને અધિકાર હતો અને તે અધિકાર પ્રમાણે તેણે અરજદાર ઉપર તોહમત સાબીત કર્યું હતું અરજદાર તરફથી એવી તકરાર કરવામાં આવી છે કે સને ૧૮૭૨ ની સાલે જુના કી. પ્રો. કો. કલમ. ૨૨૨ (ક. ૨૬૦) પ્રમાણે તેને અધિકાર મળેલો હતો અને બીજા જલ્લામાં તે અધિકાર ચલાવવાને તેને અધિકાર મળ્યો નહોતો. તે રજા લેઈ જે વખતે ઈંગ્લાંડ પાછો ગયો તે વખતે તેણે પોતાનો પેહલો હોદ્દો છોડી દીધો હતો, એમ સમજાવ્યું જોઈએ; સને ૧૮૭૨ ની સાલે તેને પેહલા વરગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર મળેલો હતો પછી ફરી જે વખતે ઈંગ્લાંડથી પાછો આવ્યો તે વખતે સરકારના જહેરનામા ઉપરથી ફરી તેને પેહલા વરગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર કામરૂપ જલ્લામાં કેમ આપ્યો? સળખ કામરૂપ જલ્લામાં સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરી ઇનસાફ કરવાનો તેને અધિકાર નહોતો અને એટલા માટે અરજદારપર તેણે ઠરાવેલું તોહમત રદ કરવું જોઈએ તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે—મી. કારેગીને સીંજસાગરમાં જે અધિકાર મળ્યો હતો તે કેવળ જલ્લામાં માત્ર ચલાવવા પુરતો મળ્યો હતો સળખ તેને કામરૂપમાં તે અધિકાર ચલાવવાનો હક નહોતો એટલા માટે આ કામમાં જુના કી. પ્રો. કો. ક. ૫૬ (ક. ૪૦) લાયક પડતી નથી. તેમજ મી. કારેગીને સીંજસાગરમાં જે અધિકાર હતો તેટલો કામરૂપમાં નહોતો કીંવા તેથી બચ્તી કીંવા પણ નહોતો કામમાં સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસી કરવાનો અધિકાર તેને મળ્યો નહોતો કીંવા અગાઉના કામ ઉપરથી બહલી મળેલી હોવાથી તેણે એ અગાઉનો અધિકાર કામરૂપમાં ચલાવ્યો છે એમ કહેવાય તરી, કોઈ અમલદાર પોતાનો હોદ્દો છોડી ઈંગ્લાંડ ગયો એટલે તેની અગાઉનો સર્વ અધિકાર જાય છે અને ફરી પાછો આવ્યો એટલે ફરી મુદ્દામ જો તેને તે અધિકાર આપવામાં આવે તોજ માત્ર તેને તે અધિકાર મળે છે, નહોતો મળતો નથી તે પ્રમાણે મી. કારેગી પાછો આવ્યો.

થી સરકારે તેને પેહેલા વરગના માલુસ્ત્રેટનો અધિકાર માત્ર આપ્યો હતો પરંતુ સંક્ષીપ્ત રીતે ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર સરકારે તેને આપ્યો નોહોતો સળગ આ કામને જુની કલમ ૫૬ લાગુ પડતી નથી. એવા કારણથી અરજદારપર મુકેલું તોહોમત કોર્ટ ૨૬ કરે છે આ પ્રમાણે ઠરાવ થયો હતો તે ૨૬ કરી આ કાયદાની કલમ, ૪૦ માં વિશેષ અધિકાર આપ્યો છે તે કલમ ૪૦ જુઓ.

જુ. કી. પ્રો. કો. ના જાળ ૧૮ પ્રમાણે જે અધિકાર આપ્યો છે તેનો એવો હેતુ નથી કે આરોપિત માલુસપર જે આરોપ આપ્યો હોય તે બદલીને સદરહુ જાળ મધ્યે જે અપરાધ કહેલા છે તે પૈકી એકાદ અપરાધ તે આરોપિતપર મુકવો, પરંતુ સંક્ષીપ્ત રીતે ઈનસાફ કરવા જોગ જે અપરાધ નથી એવા એકાદ અપરાધનો આરોપ કોઈના ઉપર મુકવો હોય તે વખતે એવા આપરાધની જાખતમાં જે કામ ચલાવવાની રીત કહી છે તે રીત તેને લાગુ કરવી અને તે આરોપિતપર અપરાધ સાબિત કરવો કોઈવા તેને દોશ મુકત કરવો કોઈવા ઇનસાફ માટે તેને મોકલવો એ માલુસ્ત્રેટનું ખુલ્લું કર્તવ્ય કમંછે, જુની ક. ૨૨૨ માં જે આરોપ કહ્યો છે તે પૈકીના ખુલી રીતે અને પ્રત્યેક રીતે એકાદ આરોપ હોય તે વખતે માત્ર જાળ ૧૮ માં કહેલી રીતી પ્રમાણે કામ ચલાવવું, ચંદરશેખર થાકુર વિરૂદ્ધ નિતલુખને જીજી વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૨૯ વળી જુઓ જાણુલુલા વી, નજરમેળ કલકત્તા હા. કો. રી વા, ૨ પ્ર. ૩૩૪

જુના કી; પ્રો કો, ૨૨૨ પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત રીતે કામ ચલાવવા વિશે જે ગંજુરછે, તે નીચે આવનારા કાગમાં અપરાધ સ્થાપન કરવા ઉપરથી એવું સ્પષ્ટપણે દેખાઇ આવવું જે છંદો કે તે કલમમાં જે કામ લખેલું છે તે પૈકી આ એક કામ છે, ચોરીબદલતુ કામ હોય તો ચોરીએ ગયેલા માલની ખરી કીંગત શી છે તે ઠરાવવું જોઈએ સરકાર વિરૂદ્ધ અલીત પરીદા અને જીજી વીકલી રીપોર્ટ ૨૦ પ્ર. ૧૭

અરજદારે માંછલાં પકડવા માટે કાંછક ઝાડના પાદડાં એક નદીમાં નાંખ્યા હતાં તે ઉપરથી માલુસ્ત્રેટ જુ. કી પ્રો. કો. ક, ૨૨૩ (ક, ૨૬૦) પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત રીતે ચોક્કસ કરી અને તેને શીક્ષા આપી. આ અપરાધ પી, કો. ક. ૨૭૭ પ્રમાણે થયો છે એમ માલુસ્ત્રેટ ઠરાવ્યું તેપર તેણે હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—પી. કો. ક. ૨૭૭ માં “સાધારણુ સરવ લોકોનો ઝરો કીંવા હદ” એવા જે શબ્દ છે તેમાં “નદી” નો સમાવેસ થતો નથી. અને એટલા માટે માંછલાં પકડવા માટે નદીમાં ઝાડના પાદડાં નાખતાં એ કામ કલમ ૨૭૭ પ્રમાણે અપરાધ થતો નથી, સળગ અરજદારપર થયેલો અપરાધ ૨૬ કર્યો છે, સરકાર વિરૂદ્ધ હલધર પોરે અને જીજી ઇ, લા, રી, કલકત્તા વાર. પ્ર. ૩૮૩ માલુસ્ત્રેટની જે ૨૬૧ માલુસ્ત્રેટની જે કાંછ બે અને જીજી અથવા ૩ જ વરગના મા-એ અને એણે આ માલુસ્ત્રેટનો અધિકાર આપેલો હોય તે બે અને હેઠળ લખેલા સંખ્યા ગુન્હા-ધિકારઆપ્યોહો એનો અથવા તેઓમાંના કોઇપણ ગુન્હાનો સંક્ષીપ્ત રીતે ઈનસાફ કર-વતેબે અને અધિકા વાનો અધિકાર આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.—

૨ આપવાનો આ

ખત્યાર

(અ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૨૭૭ મી, ૨૭૮ મી, ૨૭૯ મી, ૨૮૫ મી, ૨૮૬ મી, ૨૮૯ મી, ૨૯૦ મી, ૨૯૨ મી, ૨૯૩ મી, ૨૯૪ મી, ૩૨૩ મી, ૩૩૪ મી, ૩૩૬ મી, ૩૪૧ મી, ૩૫૨ મી, ૪૨૬ મી, તથા ૪૪૭ મી કલમ વિરૂદ્ધ ગુન્હા.
(બ) મ્યુનિસિપાલ આક્ટો વિરૂદ્ધ અને શેહેરતું જતન કરવા જાખત જે કલમો પોલીસ

આક્ટોમાં છે તે કલમો વિરૂધ્ધ જે ગુન્હા માટે ફકત દંડની અથવા એક મહિના

સુધીની મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુન્હા;

(ક) ઉપર કહેલા ગુન્હાઓમાં કોઈપણ ગુન્હામાં મદદગારી;

(ડ) ઉપર કહેલા ગુન્હાઓમાંનો કોઈપણ ગુન્હા કરવાની કોશીષ—તે કોશીષ ગુન્હો હોય ત્યારે.

સમનના તથા ૨૬૨. આ બાબ પ્રમાણે ઈનસાફ કરતી વખતે સમનના મુકદમા રેટના મુકદમા માટે માટે ફરમાવેલી રીત પ્રમાણે સમનના મુકદમામાં કામ ચલાવવું અને કામ ચલાવવાની વારંટના મુકદમા માટે ફરમાવેલી રીત પ્રમાણે વારંટના મુકદમામાં કામ જે રીત છે તે રીત ચલાવવું, પણ આ કાયદામાં આગળ કહેલી બાબતોમાં તેમ કરવું નહીં. ત લાગુ પાડવા બાબત.

કેદની હદ.

આ બાબ પ્રમાણે હરકોઈ ગુન્હો સાબિત થવાનો ઠરાવ કરવામાં આવે ત્યારે ત્રણ મહિના કરતા વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં. જે મુકદમામાં આ ૨૬૩. જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી નહીં હોય તે મુકદમામાં ગા-પીલ ચાલતી ન જીજ્ઞેષ્ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટની જેચને સાહેદોનો પુરાવો દફતરમાં દાખલ હોય તે મુકદમાનું કરવાની અથવા પદ્ધતિ પ્રમાણે તોહમતનામું તદ્દપાર કરવાની જરૂર નથી દફતર. પણ રથાનિક સરકાર ફરમાવે એવા પત્રકમાં હેઠળ લખેલી વિગત મા-

જીજ્ઞેષ્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટની જેચે દાખલ કરવી.

(અ) અનુક્રમે ચઢતો નંબર;

(બ) ગુન્હો થવાની તારીખ;

(ક) રીપોર્ટની અથવા ફરીયાદની તારીખ;

(ડ) ફરિયાદી હોય તો તેનું નામ;

(ઈ) તોહમતવાળાનું નામ, તેના બાપનું નામ, તથા તેનું રહેવાનું ઠેકાણું.

(ફ) જે ગુન્હાની ફરીયાદ થઈ હોય તે ગુન્હો તથા કોઈ ગુન્હો સાબિત થયો હોય તે તે ગુન્હો, અને ૨૬૦ મી કલમની રકમ (ડ) રકમ (ઈ) અથવા રકમ (ફ) માં આવે એવી બાબતોમાં જે મિલકતના સબંધમાં ગુન્હો કર્યો હોય તે મિલકતની કિંમત.

(અ) તોહમતવાળાનો જવાબ તથા તેની જવાબી (જો હોય તો).

(હ) ગુન્હો બાબત ઠરાવ અને ગુન્હો સાબિત થવાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો તેના કારણોનો સુખ્તેસરમાં મજકુર.

(આઈ) શિક્ષાનો હુકમ અથવા બીજો આપરનો હુકમ; અને

(જ) જે તારીખે કામ પુરું થયું તે તારીખ.

ટીકા—આ કલમને ૧૯૭૨ ના આક્ટ ૧૦માં કલમ ૨૨૭ હતી તેમાં “રજીસ્ટર” એ શબ્દ હતો તેને બદલે આ કલમમાં પત્રક એ શબ્દ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે આ કલમની રકમ (ફ) માં “અને ૨૬૦ મી કલમની રકમ (ડ) રકમ (ઈ) અથવા રકમ (ફ) માં આવે એવી બાબતોમાં જે મિલકતના સબંધમાં ગુન્હો કર્યો હોય તે મિલકતની કિંમત” એ શબ્દો નવા છે.

જો કે માજીસ્ટ્રેટની ફરજ પુરાવ નોંધવાની નથી તોપણ ગુન્હો સાબિત કરાવતી વખતે

તે માલજોરે એવી રીતે પુરાવ બતાવવો જોઈએ કે તે પુરાવથી હાઇકોર્ટ કામ ફરી તપાસતી વખતે વિચારી જુએ કે ગુન્હો સામેલ થયાનો ઠરાવ બરાબર છે કે નહીં. પબ્લિક-ગના કામમાં એવી રીતે પુરાવ બતાવવામાં નહીં આવ્યો તેથી શિક્ષા રદ કરવામાં આવી ઈન્ડિયન લો. રી. ક. વ. ૬ પ્ર. ૫૭૯.

જે મુકદમામાં અ. ૨૬૪. જે મુકદમાનો ઇનસાફ કોઈ માલજોરે અથવા બેંચ સંક્ષિપ્ત ચાલતો હોય તે રીતે કરે અને જેમાં અપીલ ચાલતી હોય તેવા દરેક મુકદમામાં તે ચ તે મુકદમાનું માલજોરે અથવા બેંચે શિક્ષાનો હુકમ કરતાં પહેલાં ફેંસલો દફતરમાં દાખલ કરવો અને ફેંસલામાં સાક્ષી પુરાવાનો સાર દાખલ કરવો અને ૨૬૩ મી કલમમાં કહેલી વિગત પણ દાખલ કરવી.

દફતર સદરહુ પ્રકારનો ફેંસલો આ કલમ લાગુ હોય તેવા મુકદમાઓનું દફતર છે એ વું સમજવું.

ટીકા—માલજોરના (ફાઇન્ડીંગ) ઠરાવ ઉપરથી અપીલમાં સેસન જડાવે કદી ગુન્હે-ગાર છે એવો સ્વતંત્ર અભિપ્રાય બાંધવાને કોઈ સાધન ન હોય અને જે પુરાવ પોતાની રજૂ પડ્યો હોય તે ઉપરથી એમ ખાતરી ન થાય કે તોહમતવાળાઓને વ્યાજબી શિક્ષા થઈ છે તો સેસન જડાવે એને છોડી મુકવા જોઈએ. રાણી વિરૂદ્ધ ખેસનમુક્ષા બેંગાળા લો. રીપોર્ટ વા. ૧૧ પ્ર. ૩૩ વીક્ટો રીપોર્ટ ૨૦ પ્ર. ૧૩ આ ઠરાવથી ઉલટો ઠરાવ રાણી વિરૂદ્ધ કરનસીંગના કામમાં થયો છે ઈન્ડિયન લો. રી. અ. વા. ૧ પ્ર. ૬૮૦ આ કરનસીંગના કામમાં એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે ઉપર કહેલા પ્રસંગે શિક્ષા રદ કરવી ન

હીં જોઈએ પણ ફરી તપાસવાને કામ પાછું મોકલવું જોઈતું હતું.

દફતર અને ફેંસ ૨૬૫. ૨૬૩ મી કલમ પ્રમાણે તર્જ્યાર કરેલાં દફતર તથા ૨૬૪ મી લાની લાખા. કલમ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરેલા ફેંસલા પ્રમુખ અધિકારીએ અંગ્રેજીમાં અથવા કોર્ટની ભાષામાં, અથવા તે પ્રમુખ અધિકારી જે કોર્ટના પ્રત્યક્ષ તાળામાં હોય તે કોર્ટ ફરમાવે તો તે પોતાની સ્વાધિકારમાં લખવાં.

બેંચને કલાકાર માલજોરની જે બેંચને ગુન્હાઓનો સંક્ષિપ્ત રીતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર. અધિકાર આપેલો હોય તે બેંચ જે કોર્ટના પ્રત્યક્ષ તાળામાં હોય તે આપવાનો અખ કોર્ટે આ બાબત નિમેશ કોઈ અગત્યનાર પાસે સદરહુ દફતર અથવા ફેંસલો તદ્યાર કરાવવાનો અધિકાર તે બેંચને આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે. અને એ પ્રમાણે તર્જ્યાર કરેલા દફતર ઉપરથી અથવા ફેંસલા ઉપર તે બેંચના જે મેમ્બર હાજર રહીને કામમાં ભાગ લેતા હોય તેવા દરેક મેમ્બરે સહી કરવી.

હાઇકોર્ટની આગળ તથા સેશન કોર્ટની આગળ ઇનસાફ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૨૩ મો.

અ.—પ્રથમ નિયમો.

“હાઇકોર્ટ” એ ૨૬૬. ૩૦૭ મી કલમ સિવાય આ બાબમાં “હાઇકોર્ટ” એ શબ્દોનો અર્થ વિક્ટોરિયા કારકીર્દીના ચોવીસમા તથા પચાસમા વરસના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪ થા બાબ પ્રમાણે ઇનસાફની જે હાઇકોર્ટ સ્થાપી હોય

અથવા સ્થાપવાની હોય તે હાઈકોર્ટ એવો સમજવો, અને તેમાં પંચમની ચીફ કોર્ટનો તથા બીજી જે કોર્ટને ગવર્નર જનરલ ઇનકંડિસીસ વખતે વખતે ઈંડિયા આર્ક્ટેમાં જન-હોરનામું પ્રસિધ્ધ કરીને આ બાબના કારણ સારૂ હાઈકોર્ટ ઠરાવે એવી કોર્ટનો સમાવેશ થાય છે. હાઈકોર્ટની આ ૨૬૭ હાઈકોર્ટની આગળ આ બાબ પ્રમાણે સમજા મુકદમાઓનો ગળાઈનસાફ જુરી ઈનસાફ જુરીથી કરવો; થી કરવો.

અને આ કાયદામાં ગમે તે કશું હોય તે છતાં આ કાયદા પ્રમાણે અથવા વિક્ટોરી-યાની કારકીરદીના ચોવીસમા તથા પચીસમા વરસના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪ થા બાબ પ્રમાણે સ્થાપેલા મુકદમામાં કોર્ટપણ હોય કોર્ટની લેટર્સપેટન્ટ પ્રમાણે કોઈ હાઈકોર્ટની પાસે મો-કલેલા સમજા ફોજદારી મુકદમામાં જે તે હાઈકોર્ટ ફરમાવે તો, ઇનસાફ જુરીથી કરવાનો અધિકાર છે.

સેશન કોર્ટની આ ૨૬૮ સેશન કોર્ટની આગળ સમજા મુકદમાઓનો ઈનસાફ જુરી-ગળાઈનસાફ જુરી થી અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો. થી કરવો અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો.

સેશન કોર્ટની ૨૬૯ કોર્ટપણ સેશન કોર્ટની આગળ સમજા ગુન્હાઓનો અથવા આગળ ઇનસાફ કોર્ટપણ અમુક વરગના ગુન્હાઓનો ઈનસાફ કોર્ટપણ જીલ્લામાં જુરી-જુરીથી કરવાનો થી કરવો એવું સ્થાનિક સરકાર સરકારી ગેઝેટમાં હુકમ પ્રસિધ્ધ કરીને હુકમકરવાને સ્થા ફરમાવવાને અને વખતે વખતે તે હુકમ રદ કરવાને અથવા તેમાં ફેર-નિક સરકાર મુ-ફાર કરવાને મુખત્યાર છે. જ્યારે કેટલાએક ગુન્હાનું તોહમત તોહમતવાળા ખત્યાર છે. ઉપર એકજ ઇનસાફની વખતે મુકદમામાં આવ્યું હોય અને તેમાંના થોડા-એક ગુન્હાઓનો ઇનસાફ જુરીથી થઈ શકે અને થોડાએકનો ઇનસાફ

તેથી રીતે ન થઈ શકે એમ હોય ત્યારે તે સમજા ગુન્હા માટે તેનો ઇનસાફ જુરીથી કરવો. સેશન કોર્ટની આ ૨૭૦ સેશન કોર્ટની આગળ જે જે ઇનસાફ થાય તેમાં ફરીયાદનું ગળાઈનસાફનું કામ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરે ચલાવવું. મ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરે ચલાવવું.

ખ.—કામ ચલાવવાની સરખાત.

ઇનસાફની સર ૨૭૧ જ્યારે ઇનસાફ સર કરવાને તૈયાર હોય ત્યારે તેની આગળ આત. તોહમતવાળાએ હાજર થવું અથવા તેને આજુવો અને તોહમતનામું કોર્ટમાં વાંચી સંભળાવવું તથા તેને સમજાવવું અને તેને પુછવું કે જે ગુન્હાનું તોહમત મુકયું છે તેનો તું તકસીરવાર છે કે તારો ઈનસાફ થાય એવો તું દાવો કરે છે.

તકસીરવાર છું જે તોહમતવાળો એવો જવાબ આપે કે હું તકસીરવાર છું તો તે એવો જવાબ આ જવાબ દક્ષતરમાં દાખલ કરવો અને તે ઉપરથી તે તોહમતવાળાને મુ પે ત્યારે. ન્હેગાર ઠરાવવો.

ટીકા—કોઇ સાધારણ અથવા ખરા અપવાદથી તોહમતવાળા ગુન્હેગાર નથી એવો જવાબ આપે તે સાબિત કરવાનો બોલો સને ૧૮૭૨ ના પુરાવના આક્ટ ૧ લા મુજબ તોહમતવાળાને શીર છે સીવપ્રસાદ પંડ્યા, ઇંડીયન લા રીપોર્ટ કલકત્તા વા. ૪ પ્ર. ૧૨૪

તોહમતદારે પોતાના ઉપર મુકેલા ગુન્હાનો હું તકસીરવાર છું એમ જવાબ આપ્યા પછી તોહમતનામું ફરવવા સેશન જડજને અખત્યાર નથી—રાણી વિરધ ગોપ્તરધન બયાન વીકલી રીપોર્ટ ૧૩ ૩. ૫૫

‘બ’ ને માહાવ્યથા કર્યાના એક મુકદ્દમામાં કેદીને તોહમતનામું વાંચી સંભળાવતાં તેણે જવાબમાં એમ કહ્યું કે મારે ‘બ’ ની સાથે લડાઇ છે અને ગુસ્સામાં લાકડીથી તેને બે વખત માર્યો, ઠરાવ થયો કે સેશન જડજે આ હકીકત તકસીરવારનો જવાબ ગણી તે ઉપરથી તેણે ગુન્હેગાર ઠેરવ્યો એ ઠેરવ્યાજબી હતું, કારણ કેદીએ પોતે માહાવ્યથાનો ત-કસીરવારછે એમ કબુલ કર્યું નોહોતુ—રાણી વિરધ જયપાલ વીકલી રીપોર્ટ ૧૧ પ્ર. ૬.

જવાબ દેવાની ના ૨૭૨. જે તોહમતવાળા જવાબ આપવાની ના કહે અથવા જવાબ કેહેવી અથવા ઈ- આપે નહીં અથવા મારો ઇનસાફ થવો જોઇએ એવો દાવો કરે તો નસાફ કરવાનું કે કોર્ટે જ્યુરરી અથવા આસેસરો આ કાયદામાં આગળ કહ્યા પ્રમાણે હેવું. પસંદ કરીને તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવા માંડવો.

એક પછી એક પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કાયદામાં આગળ હરકત લેવાનો જે કેટલાએક ગુન્હે- હક કહ્યા છે તેને અનુસરીને કોર્ટને યોગ્ય લાગે તેટલા તોહમતવાળા મારોનો ઇનસાફ સખસોનો એકપછી એક એ રીતે ઇનસાફ તેની તેજ જ્યુરી કરી શકે તેજ જ્યુરીથી અ અથવા તેના તેજ આસેસરો તે ઇનસાફના કામમાં મદદ કરી શકે. થવા આસેસરોથી કરવા બાબત.

સાબિત થઇ શકે ૨૭૩. હાઇકોર્ટની આગળ ઇનસાફ ચાલે તેમાં જે સખસની ઉપર એવાં તોહમતના તોહમત મુકયું હોય તે સખસનો ઇનસાફ શરૂ થતાં પેહેલાં કોર્ટપણુ મા ઉપર નોંધ. વખતે તે હાઇકોર્ટને એમ જણાય કે તોહમતનામું અથવા તેનો કોઇ ભાગ સાબિત થઇ શકશે નહીં એ સ્પષ્ટ છે ત્યારે જડજે તે તોહમત-નામા ઉપર તે મતલબની એક નોંધ કરવી.

નોંધનું ફળ. સદરહુ નોંધનું ફળ એવું થશે કે, પ્રસંગ પ્રમાણે તોહમતનામા ઉપરથી અથવા તેના ભાગ ઉપરથી ચલાવવાનું કામ બંધ થશે.

ક.—જ્યુરી પસંદ કરવા બાબત.

જ્યુરીમાં કેટલામા ૨૭૪. હાઇકોર્ટની આગળ ઇનસાફ થતી વખતે જ્યુરીમાં નવ મા-ણસો જોઈએ. છુસો હોવાં જોઈએ.

સેશન કોર્ટની આગળ જ્યુરીથી ઇનસાફ થતી વખતે ત્રણ કરતાં ઓછી ન હોય અને નવ કરતાં વત્તી ન હોય એવી જે વિષમ સંખ્યા સ્થાનિક કોર્ટપણુ અમુક જીલ્લાને અથવા તે જીલ્લામાં કોર્ટપણુ અમુક વરગના ગુન્હાઓને લાગુ પડે એવા હુકમથી વખતે વખતે ફરમાવે તે સંખ્યા જ્યુરીના માણસોની હોવી જોઈએ.

યુરોપિયનઅથવા ૨૭૫. યુરોપીયન અથવા અમેરિકન ન હોય એવા કોઇ સખસનો અમેરિકન ન હોય ઇનસાફસેશન કોર્ટની આગળ જ્યુરીથી કરવામાં આવે ત્યારે જે તે સ-

એવાસખસોનોસે ખસની ઇચ્છા હોય તો તે જુરીમાં અરધાધિક યુરોપિયન અથવા અમે-
શન કોસ્ટની આ રિકન ન હોય એવાં માણસો હોવાં જોઈએ.

ગળ ઇનસાફ કર
વા સાફ જુરી.

ચીઠી કાઢાડીનેજી ૨૭૬. જુરરો સુઠી કાઢાડવા તે જુરર તરીકે કામ કરવા સાફ સમન્સ
રો પસંદ કરવા. કરેલાં માણસો મધ્યેથી હાઈકોસ્ટ વખતે વખતે કાનુન કરીને દરખાવે
તેવી રીતે ચીઠી કાઢાડીને સુઠી કાઢાડવા;

વિશેષ ઠરાવ પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે:—

હાલનો રીવાજ પ્રથમ.—આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ કોસ્ટને માટે કાનુનો કાઢાડવામાં
કાયમ રાખ્યો. આવે, ત્યાં સુધી તે કોસ્ટમાં જુરરો પસંદ કરવાની બાબતમાં જે રી-
વાજ હાલ ચાલુ હોય તે રીવાજ પ્રમાણે ચાલવું.

જે માણસોને સ બીજી—સગન કરેલા માણસો પુરતા ન હોય તો બીજા જે માણસો
મનન કર્યા હોય તે હાજર હોય તે મધ્યેથી કોસ્ટની રજા લઈને જુરરોની જોઈતી સંખ્યા
ક્યારે સુઠી કાઢા- પસંદ કરવાનો અધિકાર છે, અને
ડવા લાયક છે.

વિશેષ જુરરોની ત્રીજી—ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોમાં:—
આગળ ઇનસાફ.

(અ) તોહમતવાળા સખસની ઉપર મોતની શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ ગુન્હો કર્યાનું તોહ-
મત મુક્યું હોય તો અથવા.

(બ) બીજા કોઈપણ મુદ્દામાં હાઈકોસ્ટનો કોઈ જડજ ફરમાવેતો.

આ કાયદામાં આગળ વિશેષ જુરીની જે ટીપ કહી છે તે ટીપ મધ્યેથી જુરરો સુઠી
કાઢાડવા.

જુરરોનાં નામ ૨૭૭. જુરર સુઠી કાઢાડવામાં આવતા જય તેમ તેમ તે દરએકનું
બોલાવવાં નામ મોઢેથી બોલાવવું અને હાજર થાય એટલે તોહમતવાળાને પુછવું
કે એ જુરરથી તારો ઇનસાફ થાય એમાં તને હરકત છે.

જુરરો બાબત તે વખતે તે જુરરથી બાબત તોહમતવાળો અથવા ફરિયાદનું કામ
હરકત. ચલાવનારો હરકત લેવાને મુખત્યાર છે, અને તે હરકતનાં જે કારણ
હોય તે કહેવાં.

કારણો કલાવગ પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, હાઈકોસ્ટમાં સરકારની તરફથી આઠ સં-
ર હરકત. ખ્યા સુધી અને જે સખસનો અથવા સખસોની ઉપર તોહમત મુક્યું
હોય તે સખસની અથવા સખસોની તરફથી આઠ સંખ્યા સુધી કારણો
કલા વગર હરકતો લેવા દેવી.

હરકતનાં કારણો ૨૭૮. કોઈ જુરર બાબત હેઠળ લખેલાં કારણોમાંનાં કોઈપણ કાર-
ણપરથી હરકત લીધી હોય અને કોસ્ટની ખાત્રી થાય એવી રીતે તે
સાબિત થાય તો તે હરકત ગંજુર રાખવી.

(અ) તે જુરર અનુમાન પ્રમાણે અથવા ખરેખરો પક્ષપાતી છે.

(બ) જાતનું કાંધ કારણ, જેમ કે પરદેશના વતની હોવું, અથવા કોઇપણ ચાલુ કાયદાથી અથવા કાયદા પ્રમાણે અમલ થતો હોય એવી કોઇપણ કાનુનીય ફરમાવેલી યોગ્યતામાં ખામી હોવી, અથવા એકવીસ વરસ અંદરની વયના અથવા સાઠ વરસથી વધી વયના હોવું.

(ક) તેણે પોતાની રીતથી અથવા ધરમ સંબંધી સંકલ્પથી દુનિયાદારીની વાતોની સમજી ચીતા તણ દીધી છે.

(ડ) તે કોરટ મધે અથવા તેના હાથ તળે કાંધ હોદ્દા ધરાવે છે.

(ઘ) તે પોલીસનું કાંધ કામ કરે છે અથવા પોલીસનું કાંધ કામ તેને સોંપેલું છે.

(ઙ) તેની ઉપર કોઇપણ ચુનહો સાબીત થયો છે જે પરથી તે કોરટની નજરમાં જુરીમાં કામ કરવાને તે આયોગ્ય થાય;

(મ) જે ભાષામાં સાહેદી અપાતી હોય તે ભાષા અથવા જ્યારે તે સાહેદી સમજાતી હોય ત્યારે જે ભાષામાં તે સમજાતી હોય તે ભાષા સમજવાને તે અશક્ત છે.

(હ) બીજી કોઇ હકીકતથી તે કોરટની નજરમાં તે જુરર તરીકે નાલાયક થાય તે હકીકત.

હરકતવીશકરાવ. ૨૭૯ કોઇ જ્યુરર ખાખત જે હરકત લેવામાં આવે તે દરએક હરકત વીશે કોરટે ઠરાવ કરવો અને તે ઠરાવ દફતરમાં નોંધવો અને તે આખરનો છે એવું સમજવું.

જે જુરરની વિશ્વ જે તે હરકત મંજુર કરવામાં આવે, તો તે જ્યુરરને ઠેકાણે સમન હરકત મંજુર મુજબ હાજર થયલા અને ૨૭૬ મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે ચુંટી કાઢા કરવામાં આવે તે કેલા બીજી કોઇ પણ જ્યુરરને નિમવો, અથવા તેવો બિન્ને કોઇ જ્યુરર જ્યુરરની જગા પુ હાજર ન હોય તો જેનું નામ જ્યુરરોની ટીપમાં હોય અથવા જે માણસ કોરટની નજરમાં તે જ્યુરીમાં કામ કરવાને યોગ્ય જણાય એવો બીજો જે માણસ કોરટમાં હાજર હોય તે માણસને નિમવો; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ જ્યુરર અથવા બીજા માણસ ખાખત ૨૭૮ મી કલમ પ્રમાણે હરકત લીધી ન હોય અને મંજુર રાખી ન હોય તો તેમ કરવું.

જુરીનો અગ્રેસર. ૨૮૦ જ્યારે જ્યુરરોને પસંદ કરવામાં આવે ત્યારે તેમણે પોતાનામાંથી એક જણને અગ્રેસર નિમવો.

તે અગ્રેસરે જ્યુરીની તકરારોમાં જિપરીપણું કરવું, જ્યુરીનો ઠરાવ કોરટે કહી સંભળાવવો, અને જ્યુરીને અથવા તેમાંના કોઇપણ જ્યુરરને કાંધ ખખર જોઇતી હોય તે કોરટ પાસેથી પુછી લેવી.

જડજને વ્યાજબી લાગે એટલા વખતમાં જે જ્યુરીમાંના ધણા જણ કોઇ અગ્રેસર નિમવામાં એકમત ન થાય તો તેની નિમણૂક કોરટે કરવી.

જ્યુરરોને સમખ ૨૮૧ જ્યારે અગ્રેસર નિમવામાં આવે ત્યારે સને ૧૮૭૩ના હિંદુસ્તાન વડાવવા ખાખત. નના સમનના આકટ પ્રમાણે જ્યુરરોને સમ ખવડાવવા.

જ્યુરરહાજરેહે ૨૮૨ જ્યુરીથી ઇનસાફતું કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં જ્યુરીનો તો બંધ થાય ત્યારે ઠરાવ કહી સંભળાવતાં પેહલાં કોઇપણ વખતે, કાંધ પુરતા કારણસર કેમ કરવું. કોઇ જ્યુરર તે ઇનસાફતું કામ પુરું થતાં સુધી હાજર ન થઇ શકે અથવા કોઈ જ્યુરર જરહાજર રહે અને તેને હાજર ન કરી શકાય એવ

હોય અથવા જે બાષામાં સાહેદી અપાતી હોય તે બાષા કોઇ જ્યુરર સમજી શકતો નથી અથવા તે સાહેદી સમજવાતી હોય ત્યારે જે બાષામાં તે સમજવાતી હોય તે બાષા સમજી શકતો નથી એવું જે દેખાય તો, એક નવો જ્યુરર માંહે લેવો અથવા તે જ્યુરીને રજા આપવી અને નવી જ્યુરી પસંદ કરવી.

સદરહુ પ્રસંગોમાંના દરએક પ્રસંગે ઈનસાફ નવેસરથી શરૂ કરવો.

કેદી માંદો હોય ૨૮૩ જ્યારે કોઇ કોજરમાં રહેવાને અશક્ત થાય ત્યારે જ્યુરીને રજા ત્યારે જ્યુરીને રજા આપવાને પણ જરૂર મુખત્યાર છે.
આપવા બાબત.

૩.—આસેસરો પસંદ કરવા બાબત.

આસેસર કેવી ૨૮૪ જ્યારે ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કરવાનો હોય ત્યારે આસેસરો તે પસંદ કરવા. સર તરીકે કામ કરવાને સમન કરેલા માણસોમાંથી જરૂરને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે જે અથવા વધારે માણસો ચૂંટી કાઢાડવા.

આસેસરથી હા ૨૮૫ આસેસરોની મદદથી કોઇ ઇનસાફનું કામ ચલાવું હોય તે દરે જરૂર થવાનું હોય મિયાનમાં જે ઠરાવ થતાં પહેલાં કોઇપણ વખતે કોઈ પુરતાં કારણસર ત્યારે કેમ કરવું. કોઈ આસેસર તે ઇનસાફનું કામ પુરૂ થતાં સુધી હાજર ન થઈ શકે અથવા ગેરહાજર રહે અને તેને હાજર કરવાનું બની શકે નહીં તો બાકીના આસેસરની મદદથી તે ઇનસાફનું કામ ચલાવવું.

જે સધળા આસેસરો હાજર થતા અટકે અથવા ગેરહાજર રહે તો કામ ચલાવવાનું બંધ રાખવું અને નવા આસેસરોની મદદથી ઇનસાફનું કામ નવેસરથી ચલાવવું.

ઈ—ફરીયાદી તરફનો તથા તોહમતવાળા તરફનો મુકદ્દમો પુરો

થતાં સુધી ઇનસાફનું કામ.

ફરીયાદનું કામ ૨૮૬ જ્યુરરો અથવા આસેસરો ચૂંટી કાઢાડવામાં આવ્યા બાદ ફરી ચલાવનાર તરફ ચાલુનું કામ ચલાવનારે હાજરતાના ફાજલારી કાયદામાંથી અથવા બીજા નો મુકદ્દમો સર કાયદામાંથી જે ગુન્દાનું તોહમત મુકયું હોય તે ગુન્દાનું વર્ણન વાંચીને તથા કરવા બાબત. કયા પુરાવા ઉપરથી તે તોહમતવાળાની તકસીર સાબીત કરવાની આશા રાખે છે તે ટુંકામાં કહી જણાવવાને પોતાનો મુકદ્દમો શરૂ કરવો.

સાહેદોની જાણતી. પછી ફરીયાદનું કામ ચલાવનારો પોતાના સાહેદોને તપાસે.

ટીકા—પણ આગળ લાંબેલી જુગાની સામેલ કરી બીજી નહીં લેવા કેદી કહે તો પછી નવેસરથી જુગાની લેવા જોર નથી પરમેશ્વર સીંગ વીરજી સરખાઈ કુરી. ૧૩ વી. રી. પ્ર. ૪૦

માજીસ્ટ્રેટની આ ૨૮૭ તોહમતવાળાની જે જાણતી કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટ અથવા ગણતોહમતવાળા તેની રજૂ થોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરી હોય તે જાણતી ફરીયાદનું એઆપેલી જાણ કામ ચલાવનારે રજૂ કરવી અને તે પુરાવા દાખલ વાંચવી.
નીતે પુરાવો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૪૮ને મળતી છે—

માજીસ્ટ્રેટ પાસે કેદીએ જે કબુલત આપી હોય તે કબુલત જજ આગળ કેદી ફરી નવ્ય તોપણ એ કબુલત કેદી વિરૂદ્ધ મચકુર પુરાવ છે પણ તે કબુલત ખુશીથી કરી છે એવી જજને ખાતરી થવી જોઈએ—રાણી વિરૂદ્ધ જોગા પુલી વીકલી સીપેટ ૧૧ પ્ર. ૩૯

માજીસ્ટ્રેટ પાસે લીધેલી જુગ્યાની નીચે માજીસ્ટ્રેટની સહી હોય તો તોહમતદારની એ જુગ્યાનીની સ્થાપિતી લેવાની જરૂર નથી. વિરૂધ્ધ સાબિત થતાં સુધી તેણે લખેલા હકીકત ખરી છે એવું ગણવું જોઈએ—રાણી વિરૂધ્ધ શ્રીમતો મંગેળા. વી. રી. ૬ પ્ર. ૮૧ તથા રાણી વિરૂધ્ધ મસામત જુયા વી. રી. ૮ પ્ર. ૪૦

કમીટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટ પાસે આપેલી જુગ્યાની ઉપરથી કેદીને યુનેગાર ઠરાવતાં પેહેલાં મેસન જડજે નીચેની બાબત ખાત્રી કરવી જોઈએ.

(અ) એ કબુલત કેદીએ ખુશીથી કરી છે કે નહીં.

(બ) કબુલત કર્યા પછી કેદીને કમીટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટે બતાવી અગર વાંચી સંભળાવી હતી.

(ક) એ કબુલત નીચે માજીસ્ટ્રેટનું સરટીફિકેટ છે કે નહીં.

રાણી વિરૂધ્ધ મસામત નીચે વીકલી રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૪૯

કબુલત નીચે સરટીફિકેટ ન હોય અને એ કબુલત તેણે કરી છે એવો બીજો પુરાવો આપવામાં ન આવે તો તે કબુલત પુરાવામાંજ લેવી નહીં જોઈએ—રાણી વિરૂધ્ધ પીતાંબર ધુળી વીકલી રીપોર્ટ ૧૪ પ્ર. ૧૦

પ્રથમ ચોકસીની ૨૮૮. કમીટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહમતવાળાની સગક્ષ વખતે આપેલો કોઈ શાહેદની જુગ્યાની યોગ્ય રીતે લેવામાં આવી હોય તે જુગ્યાની કોર-રાવો દાખલ થઈ ટમાં અધ્યક્ષસ્થાને બેસનાર જડજની નજરમાં આવે તો, જો સદરહુ શકશે. શાહેદને રજુ કરવામાં આવે અને તેની તપાસ કરવામાં આવે તો તે

કામમાં પુરાવો દાખલ ગણવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—કમીટીંગ માજીસ્ટ્રેટ પાસે સાહેદે જે હકીકતની જુગ્યાની આપી હોય તે સાથે જડજ પાસે આપેલી જુગ્યાનીની હકીકતનો જડજે મુકાબલો કરવો જોઈએ—રાણી વિરૂધ્ધ બી. દાખલ લા. રી. ૫ વી. રી. પ્ર. ૫૪

ફરીયાદનું કામ ૨૮૯ ફરીયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શાહેદોની જુગ્યાની અને લાવનારની તરફ તોહમતવાળાની જુગ્યાની (જો હોય તો) પુરી થઈ રહે ત્યારે તોહમતવા-ના સાહેદોની જ બાને પુછવું કે તારે પુરાવો રજુ કરવો છે કે નહીં.

બાની લીધા પછી કેમ કરવું.

તે કેહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો નથી તો ફરીયાદનું કામ ચલાવનારે પોતાની તરફના મુકદ્દમાનો સાર કહી સંભળાવવો, અને જો કોરટની નજરમાં એવું આવે કે તોહમતવાળાએ યુન્હો કર્યો છે એવો કાંઈ પુરાવો નથી તો પછી આસેસરોની મદદથી જે કામમાં ઈનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરવાને અથવા જે કામમાં જ્યુરીથી ઈનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ કહી સંભળાવવાનું જ્યુરીને ફરમાવવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

જો તોહમતવાળો અથવા કેટલાક તોહમતવાળાઓમાંનો હરકોઈ તોહમતવાળો કહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો છે અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તોહમતવાળાએ યુન્હો કર્યો છે એવો કાંઈ પુરાવો નથી તો પછી આસેસરોની મદદથી જે કામમાં ઈનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરવાને, અથવા જે કામ-

માં જુરીથી ધનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ કહી સંભળાવવાનું જુરીને ફરગાવવાને મુખત્યાર છે.

જો તોહમતવાળો અથવા કેટલાએક તોહમતવાળાઓમાંનો હરકોઈ તોહમતવાળો કેહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો છે; અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તેણે ગુંહો કર્યો છે. એવો પુરાવો છે, અથવા મારે પુરાવો રજુ કરવો નથી એવું તેના કેહેવા ઉપરથી ફરીયાદનું કામ ચલાવનાર પોતાની તરફના મુકદ્દમાનો સાર કહી સંભળાવે અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તોહમતવાળાએ ગુંહો કર્યો છે એવો પુરાવો છે, તો તોહમતવાળાને તેનો જવાબ કરવા માંડવાનું કોરટે ફરગાવવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૫૧ ના પેરેગ્રાફ ૧ લા અને બોન્નને મળતી છે. ફરીયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના સાહેદોની જુખાની લીધા પછી ન્યાયાધીશે શું કરવું તેને માટે આ કલમ છે.

તોહમતદાર તરફથી શું બચાવ કરવામાં આવ્યો તે દફતરમાં લખ્યું ન હોય તો તે અપુર્ણ દફતર કેહેવાય જોવાળા હજમના કામમાં વી. સી. ૧૫ પ્ર. ૧૬

તોહમતવાળાનો બચાવ યઈ રહ્યા પછી ફરીયાદીના એક સાહેદને ફરી બોલાવ્યો તેથી તે બાબત પુરાવ આપવાનો તોહમતવાળાને કાંઈ લાગ નહોતો. આ કામમાં એમ ઠરાવ થયો કે શિક્ષા રદ અને કામ ફરી ચલાવવું રાણી વિ. અસાનુક્ષા વીકલી રીપોર્ટ ૧૨ પ્ર. ૧૫ ૨૬૦ પછી તોહમતવાળો અથવા તેનો પ્લીડર પોતાની તરફનો મુજબાબ.

કદમો શરૂ કરવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે તેમાં જે હકીકત ઉપર અથવા આ કાયદા ઉપર આધાર રાખવાનો પોતાનો ધરાદો હોય તે હકીકત અથવા કાયદો કેહેવો, તથા ફરીયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના પુરાવા ઉપર જે જે ટીકા પોતાને જરૂરની લાગે તે કરવી. પછી તે પોતાના સાહેદો હોય તો તેઓને તપાસવાને મુખત્યાર છે, અને તેઓની ઉલટ તપાસણી અથવા ફરી તપાસણી કરવા હોય તો તે કયા પછી પોતાની તરફના મુકદ્દમાનો સાર કહી સંભળાવવાને મુખત્યાર છે.

સાહેદોની જળ્યા ૨૬૧. જે સાહેદનું નામ તોહમતવાળાએ અગાઉ નહીં કહ્યું હોય નીલેવા બાબત તે સાહેદ હાજર હોય તો તેની જુખાની તોહમતવાળાને લેવા દેવી, પણ યા તેઓને સમન જે માળુએટે તેનો ધનસાફ થવા સાથે તેને કમિટ કર્યો હોય તે માળુકરાવવા બાબત એટલે આપેલી ટીપમાં જે સાહેદોના નામ લખ્યાં હોય તે સિવાય બીજા તોહમતવાળાનો કોઈપણ સાહેદને સમન કરીને બોલાવવાનો હક, ૨૧૧ મી તથા ૨૩૧ મી હક. કલમમાં કેહેલા પ્રસંગ સિવાય બીજે પ્રસંગે નથી.

કમિટ કરનાર માળુએટે પાસે જે સાહેદોનાં નામ આપેલાં ન હોય તે સાહેદોની જુખાની લેવરાવવા કેદાં હક તરીકે માગણી કરી શકતો નથી.—રાણી વિ. બોલ્ડ નામનું ગ વી. સી. ૩ પ્ર. ૨૬

બચાવનો સાહેદે સમન્સ કર્યા છતાં ગેરહાજર હોય તો કેસ મુલતવી રાખવા જજ બંધાએલા છે. ખસુસ કરીને એ સાહેદ અગત્યનો હોવો જોઈએ અને તેની જુખાની લીધા વગર કેસનો સંતોષકારક ફેસલો થઈ શકે નહીં તેવું હોયું જોઈએ—રાણી વિ. હસનઅન-દરદત બે. લો. સી. વા. ૬ પ્ર. ૮૮

પ્રત્યુત્તર આપવા ૨૬૨. જે તોહમતવાળાએ અથવા તોહમતવાળાઓમાંના હરકોઈએ

નો ફરીયાદનું કામ ૨૮૯ મી કક્ષમ મુજબ પોતાને પુછ્યા ઉપરથી એવું કહ્યું હશે કે મારે ચલાવનારનો હક. પુરાવો રજૂ કરવો છે તો ફરીયાદનું કામ ચલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવાનો હક છે એવું સ્મજવું.

જ્યુરીએ અથવા ૨૯૩. જ્યારે કોરટ એમ ધારે કે જે ગુન્હાનું તોહમત મુક્યું છે તે આસેસરોએ કાંઈ ગુન્હો જે જગાએ કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું છે તે જગા અથવા બીજી જગા નજરે જોવા જે જગાએ ઈનસાફને લગતી મુદ્દાની બીજી કોર્ટવાત ગન્યાનું કહેવામાં આવ્યું છે તે જગા, જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ નજરે જોવી જોઈએ, ત્યારે કોરટે તે પ્રમાણે હુકમ કરવો, અને કોરટના કોઈ અમલદાર ના હવાલામાં તે જ્યુરીને અથવા આસેસરોને એકઠા તે જગાએ લઈ જવા અને તે જગા કોરટે નિમેશ કોઈ સખસે તેઓને દેખાડવી.

તે અમલદારે કોરટની રજ સિવાય બીજા કોઈપણ સખસને તે જ્યુરીમાંના અથવા આસેસરોમાંના કોઈની જોડે બોલવા અથવા ચીંટી પત્રી વગેરે વડે વ્યવહાર ચલાવવા દેવો નહીં અને કોરટ બીજી રીતે ફરમાવે નહીં તો તે જગા જોવાનું કામ પુરું થઈ રહે એટલે તુરત તેઓને પાછા કોરટમાં લઈ જવા.

જ્યુરરની અથવા ૨૯૪. કોઈ જ્યુરર અથવા આસેસર સગંધ રાખનારી કોઈ લગતી આસેસરની જગ્યા હકીકતથી પોતાની જાતે વાકેફ હોય તો હું એ વાતથી વાકેફ છું એવું ની ક્યારે લેવાનો જડજને જાહેર કરવાની તેની ફરજ છે. અને પછી કોઈ સાહેબની માફ અખત્યાર છે કજ તેને સર્વે આપોને તેની તપાસણી, ઉલટ તપાસણી, અથવા ફરી તપાસણી કરવાનો અધિકાર છે.

જે દિવસ પર એક ૨૯૫. જો કોઈ ઇનસાફનું કામ મુલતવી રાખવામાં આવે તો જ્યુરી કે મુલતવી હોયતે એ અથવા આસેસરોએ મુલતવી રાખેલાં બેઠકે હાજર થવું અને ઇનસાફનું કામ પુરું થતાં સુધી પછીની દરેક બેઠકે હાજર રહેવું. અથવા આસેસરોએ હાજર રહેવું.

જ્યુરીને પુરી રાખ ૨૯૬. હાઈકોરટની આગળ કોઈ મુકદમાનો ઇનસાફ એક કરતાં વધારે દિવસ સુધી આલે તે દરમિયાનમાં જ્યુરીને એકઠી રાખવા બાબત તે હાઈકોરટ વખતે વખતે કાનુનો કરવા મુખત્યાર છે, અને જ્યુરરોને તે કોરટના કોઈ અમલદારના હવાલામાં એકઠા રાખવા કે તેમને પોતપોતાને ઘેર પાંછા જવા દેવા અને રાખવા તો કેવી રીતે રાખવા તે બાબત પ્રમુખ જડજ સદરહુ કાનુનોને અનુસરીને હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

ક—જે મુકદમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કર્યો હોય તે મુકદમાઓમાં ઇનસાફનો છેટો. જ્યુરીને આદેશ. ૨૯૭. જે મુકદમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કર્યો હોય તે મુકદમાઓમાં તો-

હમતનો જવાબ દેવાનું કામ પુરું થઈ રહે અને ફરીયાદનું કામ ચલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવો હોય તો તે પ્રત્યુત્તર આપે એટલે કોરટે જ્યુરીને આદેશ આપવા માંડવો તેમાં ફરીયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના તથા તોહમતવાળાની તરફના સાહેબોને પુરાવાનો સાર કહી સંજાણવવો અને જે કાયદા પ્રમાણે જ્યુરીએ આલવું તે કાયદો કહેવો.

રીક્ષા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧ લાની કલમ ૨૫૫ ના પારેઆફ ૧ લા ને મળતી છે.

કેહી ઉપર દયા કરવી એવું જ્યુરીને આ દેશ આપતી વખત જડજ કહી શકતા નથી એ દયા કરવી અગર ન કરવી એ જ્યુરીનું કામ છે—રાણી વિરક્ષ દોસા મુસલમાની વીકલી રીપોટ ૧૪ પ્ર. ૪૬

કેહી વિરક્ષ કાંઇ પુરાવો ન હોય તો કેહીને નિરદોષ કરવા જડજે જ્યુરીને કહેવું જોઈએ. કેહી ગુન્હેગાર છે કે જીન ગુન્હેગાર છે તે કહેવાનું કામ જ્યુરી ઉપર સખવું નહીં જોઈએ—રાણી વિરક્ષ ગીધારી માનજી વી. રી. ૭ પ્ર. ૩૯

આ કલમના નિયમ પ્રમાણે વરતવામાં જડજ ગણવત કરે અને પુરાવાનો સાર જ્યુરીને કહી સંભળાવે નહીં તો નવેસરથી તજવીજ થવાનો હુકમ થઈ શકે—રાણી વિરક્ષ સગશેર એ. વી. રી. ૬ પ્ર. ૫૧

જ્યુરીથી ઈનસાફ થાય તેવા કેસમાં પુરાવાનો સાર કહેવા આ કલમ ફરમાવે છે પણ એક વખતે કલકતા હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે આસેસરથી ઇનસાફ થાય તેવા કેસમાં જડજ પુરાવાનો સાર કહે તેથી કાંઇ ગેરવ્યાજની થતું નથી—રાણી વિરક્ષ અમીરદીન એ. ગાલા દો રીપોટ ૫૦ ૭ પ્ર. ૬૩

જ્યુરીને આદેશ આપતી વખતે યોરીની મીલકતને ઓલખાવા વિશેની રવીસ્તર હકીકત કહેવા જડજ ભુલી ગયો હોય તો તેથી જ્યુરીને જડજે ખોટો આદેશ આપ્યો એવું સમજવું નહીં—રાણી વિરક્ષ માધવપાલ અને જાગન વીકલી રીપોટ ૧ પ્ર. ૨૨

જડજનું કામ. ૨૯૮ સદરહુ મુકદમાઓમાં જડજનું કામ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે.

- (અ) કાયદાની જે તકરારો ઇનાસાફ ચાલતી વખતે નિકળે તે સઘળી તકરારોનો, અને વિશેષ કરીને જે હકીકતો સાબીત કરવાનો વિચાર હોય તે હકીકતોનાં લાગુપણાયાનત, તથા કાંઇપણ પુરાવો દાખલ થઈ શકે કે નહીં તે બાબત અથવા પક્ષકારોએ અથવા તેમની તરફથી પુછેલા સવાલોની યોગ્યતા બાબત સઘળી તકરારોનો ફેસલો કરવો; અને પોતાની નજરમાં આવે તો દાખલ ન થઈ શકે એવો પુરાવ રજુ થતો અટકાવવો. પછી તે પુરાવા બાબત પક્ષકારોએ હરકત લીધી હોય કે નહીં હોય તો પણ.
- (બ) ઇનસાફની વખતે પુરાવામાં આપેલા સઘળા દસ્તાવેજોના અર્થ તથા અન્વય બાબત ફેસલો કરવો;

- (ક) મુકદ્દર બાબતોનો પુરાવો આપાય એટલા માટે હકીકતની જે બાબતો સાબીત કરવાની જરૂર હોય તે સગલી બાબતોનો ફેસલો કરવો,

- (ડ) કાંઇ તકરાર નિકળે તેનો નિકાલ પોતે કરવો કે જ્યુરીએ કરવો તે બાબત ફેસલો કરવો, અને એ બાબત તેનો ફેસલો જ્યુરીને બંધક છે.

સાહેદી પુરાવાનો સાર કહી સંભળાવતી વખતે પોતાની નજરમાં યોગ્ય જણાય તે હકીકતની કાંઈ તકરાર અથવા કાયદાની અને હકીકતની એ બેજાની બેગી કાંઇ તકરાર તે કામને લગતી હોય તે બાબત પોતાનો અભિપ્રાય જ્યુરીને જણાવવાને જડજ મુખ્યત્વાર છે.

દ્રષ્ટાંતો.

- (અ) જે સખસ તે કામમાં સાહેદ ન હોય તે સખસે કાંઇ મચકુર કહ્યો હોય તે મચકુરનો પુરાવો જે હકીકત પરથી દાખલ થઈ શકે તે હકીકત સાબીત થઈ છે એ સખસ પરથી તે મચકુર સાબીત કરવાનો વિચાર છે.

તેવી હકીકત હતી એવું સાબીત થયું છે કે નહીં તેનો નિશ્ચય કરવો એ જડજનું કામ છે, જ્યુરીનું કામ નથી.

(બ) જે અસહ્ય દસ્તાવેજ ખોવાઈ ગયાનું અથવા જેનો નાશ થઈ ગયાનું કેહેતા હોય તે દસ્તાવેજ આપવાનો વિચાર છે.

તે અસહ્ય દસ્તાવેજ ખોવાઈ ગયલો છે કે નહીં અથવા તેનો નાશ થઈ ગયો છે કે નહીં તેનો નિશ્ચય કરવો એ જડજનું કામ છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ લાની કલમ ૨૫૬ ને મળતી છે. જ્યુરીથી ઈનસાફ થાય તેવા કેસોમાં જડજનું શું કરવાનું કામ છે તેને ગાટે આ કલમ છે.

હકીકતના સ્વાદ ઉપર જ્યુરીને સલાહ આપવા જડજન પાંચાએલા છે અને વળી પહેલા પુરાવા ઉપરથી પોતાના મન ઉપર કેવી અસર થઈ છે તે પણ જ્યુરીને જડજન કહી શકે છે રાણી વિરુદ્ધ દારકાનાથ સેનાના કામમાં વીકલી રીપોર્ટ ૧૩ પ્ર. ૩૪

એક છોકરીનું હરાવ થયું હતું તે બાબતના કામમાં એ છોકરીની ઉમર નક્કી કરવાનું કામ જડજે જ્યુરીને સોંપ્યું જડજે પોતે તો તે મળધી પોતાનો શું અભિપ્રાય છે તે જણાવે એ મત સાથે જ્યુરી એક મત થઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે આથી જડજે જ્યુરીને અવગણે રસ્તે દોરી આવ્યું થતું નથી રાણી વિરુદ્ધ સામા જ્ઞાનકી વીકલી રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૨૨

“તોહમનદારના કામમાં મુદ્દામાત્ર કેમ આવ્યો તે તે સાબીત કરી શકે નહીં તો તમારી ફરજ છે કે તમારે તેને શુનહંગાર ઠરાવવો કેમકે કાયદો એવું અનુમાન કરે છે કે જે એવું બતાવે નહીં તે એ મીલકત જેરકાયદે તેણે મેળવ્યો છે.” આ શબ્દોમાં જડજે જ્યુરીને ફરમાવ્યું તે ખોટો આદેશ કર્યો એવું નથી—રાણી વિરુદ્ધ નારાયણ બાગદી વીકલી રીપોર્ટ ૫ પ્ર. ૩.

એક ખુનાની કેસમાં જે ખુન થયું હતું તે કારણ વિશે અને એ ખુનાના સળાંધમાં લાંચ કેવલ આપવાના પ્રયત્ન થયાં હતાં તે સાથે કેદીનો કેટલો સળાંધ હતો એ બેઉ બાબત જ્યુરીએ વિચારવા જેવી હતી પણ જડજે તે વિચારેલી હોવાથી જડજે જ્યુરીને ખોટો આદેશ આપ્યો એવું ઠરાવી જ્યુરીના નીવેદો ૨૬ કયો—રાણી વિરુદ્ધ કાલીચરણ ગાંગુલી વી. રી. ૭ પ્ર. ૨

જ્યુરીનું કામ. ૨૯૯. જ્યુરીનું કામ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે:—

(અ) મુકદ્દમામાંની હકીકતોની કઈ બાબત ખરી છે તે નક્કી કરવું અને પછી તે બાબતે આધારે જે ઠરાવ જડજના આ દેશ પ્રમાણે કહી સંભળાવવો જોઈએ તે ઠરાવ કહી સંભળાવવો.

(બ) કાયદાના શબ્દો સિવાય બીજા જે પારિભાસીક શબ્દોનો તથા જે શબ્દોનો અર્થ અસાધારણ અર્થમાં કયો હોય તથા તે નક્કી કરવાનો જરૂર હોય તેનો અર્થ નક્કી કરવો. પછી તે શબ્દો દસ્તાવેજમાં આવ્યા હોય કે નહીં તે બાબત.

(ક) જે તકરારોને કાયદા પ્રમાણે હકીકતની તકરારો ગણવી જોઈએ તે સમગ્રી તકરારોનો ફેસલો કરવો.

(ડ) સામાન્ય મોક્ષ વાક્યો હોય તે અમુક પ્રસંગને લાગુ છે કે નહીં તેનો ઠરાવ કરવો, પણ તે વાક્યોનો સળાંધ કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવાની રીત સાથે હોય અથવા તે જોતો અર્થ કાયદાથી નક્કી કયો હોય તો એ બેઉ પ્રસંગે તે જોતો અર્થ ઠરાવવો એ જડજનું કામ છે. જ્યુરીનું નથી.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) બ. નાં ખુન બાબત અ. નો ઈનસાફ આલે છે.

ખુનમાં અને શિક્ષણીય મનુષ્યવધમાં કેટલો ફર છે. તે જ્યુરીને સમજાવવો અને

હકીકતોની ક્ષમ સમજ પ્રમાણે અ. ની ઉપર ખુનતો અથવા શિક્ષણીય મનુષ્ય વધતો, ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો અથવા કઈ સમજ પ્રમાણે અ. એ ગુન્હો કર્યો નથી એવો ઠરાવ કરવો એ તેઓને કહેવું એ જડજનું કામ છે. હકીકતોની ક્ષમ સમજ ખરી છે એનો નિશ્ચય કરવો અને જડજનો આદેશ ખરો અથવા ખોટો હોય અને તે પ્રમાણેજ પોતાનો મત હોય કે નહીં હોય તોપણ તે આદેશ પ્રમાણે પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો એ જ્યુરીનું કામ છે.

(૫) તકરાર એવા છે કે કોઈ અમુક યાગ્યત ઉપર કોઈ સખસે વ્યાજબી મત ધારણ કરેલો કે નહીં—કામ ઘટિત હુશીયારીથી અથવા જરાજર મેહેનત કરીને કરેલું કે નહીં આગાંની દરેક તકરારનો નિશ્ચય કરવો એ જ્યુરીનું કામ છે.

વિચાર કરવાને ૩૦૦. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં જ-એકાંતિમાં જવાના ઉન્ને પોતાનો આદેશ પુરો કર્યો પછી જ્યુરી પોતાના ઠરાવ યાગ્યત વિચાર ખત. કરવાને એકાંતમાં જવાને મુખત્યાર છે.

કોરટની રજા વગર જ્યુરર સિવાય બીજા કોઈ સખસે સદરહુ જ્યુરીના કોષપણ મેં ખરની જોડે ખોત્તવું નહીં અથવા ચાંદી પત્રી વગેરે વડે અવધાર ચત્તાવો નહિ.

ઠરાવ કહી સંભ ૩૦૧. જ્યારે જ્યુરી પોતાના ઠરાવ યાગ્યત વિચાર કરી રહે ત્યારે તે-જાવવા યાગ્યત. મનો જે ઠરાવ હોય તે અથવા તેમાંના અધિકાધિકોનો જે ઠરાવ હોય તે જ્યુરીના અગ્રેસરે જડજને જણાવવો.

જ્યુરીવાળાઓના ૩૦૨ જ્યુરીનાં સઘણાં માણસો એક મત ન હોય તો વધારે વિચાર જુદા જુદા મત કરવા સાફ એકાંતમાં જવાનું તે જુરીને ફરગાવવાને જડજ મુખત્યાર છે. હોય ત્યારે કેમકે જડજ યોગ્ય ધારે તેટલી મુદત પછી જુરીના સઘણાં માણસો એક મત રવું. ન હોય તોપણ તે જુરી પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—આરોપિતપર જે ગુન્હો સાબેત થયો તે બદલ જો કે જુદુ તોહમત તેના ઉપર મુકત્તામાં આવ્યું નહોતું તોપણ જુરી સાથે એક એકમત થઈ તે તોહમતને માટે કરેલો ઠરાવ અમલમાં લાવી શકાય છે. આરોપિતપર જે તોહમત મુકત્તામાં આવ્યું હોય તે તોહમતનો કાંઈ લાગ સાબેત થયો હોય તો તે તોહમતમાં ખતાવેલો ગુન્હો સાબેત થયાનો ઠરાવ કરવાનો કોરટને અધિકાર છે. જુરીએ કાયદા પ્રમાણે સર્વ મત આપેલા અભિપ્રાય જડજને પસંદ ન હોય તો આ કલમ પ્રમાણે કામ ચત્તાવવું જોઈએ. જુરીના સઘણા સખસનો એકમત હોય અને તેમનો અભિપ્રાય કાયદા વિરુદ્ધ ન હોય તો જુરીને વધારે વિચાર કરવા સાફ એકાંતમાં મોકલવાની જરૂર નથી, જગાળા સરકાર વિરુદ્ધ પડાડી વિગરે ઈશીયન લા. રી. ક. વા. ૫ પ્ર. ૮૭૧

જોહવા તોહમતદારની યાગ્યતમાં જુરીએ એમ ઠરાવ્યું કે કેદી નિરદોષ છે અને બી-જામાં તે ગુન્હેગાર સાબિત ગણ્યો તે પરથી સેસન જડજ સાહેબે તેમનો ઠરાવના મંજુર કર્યો અને પ્રથમની યાગ્યતમાં કેદીને ગુન્હેગાર ઠરાવવા સાબિત સાફ જુરીને ફરગાવ્યું—એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે જુરીને ઉપર મુજબ હુકમ કરવાનો સેસન જડજને અધિકાર નથી. જ્યારે ઘણાં તોહમતોનો ઇનસાફ કરવા જુરીને સોંપવામાં આવ્યું હોય ત્યારે એવું અનુ-ગાન કરવું જ જોઈએ કે દરેક તોહમતની પુષ્ટીને સાફ જોઈએ તેટલો પુરાવ હતો અને સઘણાં તોહમતોમાંથી ક્યાં ક્યાં સાબિત ગણ્યો અને ક્યાં ક્યાં ન સાબિત ગણ્યો એ જુરીના અખત્યારની વાત છે જડજ સાહેબે જુરીનો પ્રથમનો ઠરાવ નોંધતો જોઈતો હતો, અને કેદીને તે ઠરાવ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા જોઈતી હતી. માણુ વિરુદ્ધ જ્યોયકિસ્તો ગોસા-મી વી. રી. ૭ પ્ર. ૨૨

દરેક તોહમતના ૩૦૩ કોરટે બીજી રીતે હુકમ કર્યો ન હોય તો જે તોહમતો ઉપ-
ખત ઠરાવ કહીસ' રથી તોહમતવાળાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે સધળાં તોહમતો યાખતને
બળાવવો.

જુરીએ પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો, અને તેમનો ઠરાવ શો છે તે-
નો નિશ્ચય કરવા સાફ જે સવાલો પુછવાની જરૂર હોય તે સવાલો તે-

જુરીને સવાલ પુછવાને જડજ મુખત્યાર છે.
છવાતો જડજને અધિકાર છે.

સવાલો તથા જ સદરહુ સવાલો તથા તેમના જવાબો દફતરમાં દાખલ કરવા.
વાબો દફતરમાં દાખલ કરવા.

રીકા—જુરીએ કાંઈ અમુક રીતે પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો તે યાખત કાયદામાં
ઠરાવ નથી અને તથા જુરી પોતાની નજરમાં જે અ લાગે એવા રીતે તે ઠરાવ કહી સં-
ભળાવવાને મુખત્યાર છે તે ઠરાવમાં જે મુદ્દાની સધળા દફતર ઉપર જે તોહમત અથવા
તોહમતોનો આધાર હોય તેમાંથી કાંઈ રહી જતુ ન હોય તો જુરીનો ઠરાવ શો છે તે નિ-
શ્ચય કરવા સાફ જે સવાલો પુછવાની જરૂર હોય તે સવાલો પુછવાને જડજને અપત્યાર છે.
તથા તે પ્રમાણે સવાલો પુછવાના તેની ફરજ છે. રાણી વિરધ. હરિપ્રસાદ ગાંગોલા વીકલી
રીપોટ ૧૪ પ્ર. ૫૮

તેથી ઉલટો કેસનો રાણી વિ. મુખનકુમારનો જુઓ. વીકલી રીપોટ ૧ પ્ર. ૨૭૫.
એક કામમાં નામદાર જસ્ટીસ પ્રીનસેપે એવું ઠરાવ્યું છે કે જુરીએ જે ઠરાવ કહી સં-
ભળાવ્યો તે હોય ઠરાવનાં કારણ પુછવા જડજને કાયદાથી પ્રતિબંધ નથી. જુરીનો ઠરાવ શો છે
તેનો નિશ્ચય કરવા સાફ જે જડજને જુરીને સવાલ પુછવાની જરૂર છે આવી રીતની
જરૂર ખરેખરી હોય તોજ સવાલ પુછવા કાયદેસર છે. જુરીએ ઠરાવ કહી સંભળાવ્યા બાદ
તેમણે જે અનુમાનો કરેલાં છે તે ગેરકાયદેસર અને વિરધ છે એવું યતાવયાના હેતુથી અ-
થવા તેમનો ઠરાવ છેવટનો નથી એવા નકરાર ઉઠાવવાને જડજને સત્તા મળે એવા સાધનો
આપવાના હેતુથી જુરીને કિતપાલટ સવાલ પુછવાનો સેસન જડજને અપત્યાર આપવો
એ લય ભરેલું છે. એમ બેશક કાયદા કરનારે ખારેલું દર્શો; પણ આ કેસમાં પેહેલાં તોહ-
મત વિશે જુરીએ કરેલા ઠરાવની યાખતમાં જુરીના અગ્રેસરે જે જવાબો આપેલા છે તે
જવાબો પરથી એમ માલુમ પડે છે કે તેમનાં વિશે તેમનાં મનમાં કાંઈ શક હતો અને
અમે ધારાએછીએ કે એ શક જડજને માલુમ પડવાયા એકંદરે જેતાં જડજને જે સવાલો
પુછ્યા હતા તે સવાલો આ કલગના ઠરાવ મુજબ વ્યાજગી રીતે પુછામાં આવ્યા હતા—
ફીઅર જસ્ટીસ સાહેબ રાણી વિરધ સુસ્તારામ મંડળ વીકલી રીપોટ ૨૧ પ્ર. ૫૧૨

જુરીનો ઠરાવ મુ ૩૦૪ જ્યારે અકસ્માતથી અથવા ભુલથી ખોટો ઠરાવ કહી સંભ-
ધારવા યાખત. જાઓ હોય ત્યારે તે દફતરમાં દાખલ કરતાં પેહેલાં અથવા દાખલ
કર્યા પછી તુરત તે ઠરાવમાં સુધારો કરવાને જુરી મુખત્યાર છે અને
આખરે સુધાર્યા પ્રમાણે તે ઠરાવ થવો જોઈએ.

હાઇકોર્ટમાં જુરી ૩૦૫ જ્યારે હાઇકોર્ટની આગળ જે મુકદમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય
ના ઠરાવ પ્રમાણે જુરી તે મુકદમામાં જુરીના સધળા માણસો એક મત હોય અથવા જ્યારે
રેચાલનું તેમાંના છ જણ એક મત હોય અને જડજ તેમની સાથે મળતો આ-
વે ત્યારે જડજ સદરહુ મત પ્રમાણે ઠરાવ આપવો.

જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મુકદ્દમામાં જુરીની ખાતરી થાય છે એમ એકમત થઈ જાય નહીં, પણ તેમાંના છ જણ એકમત હોય ત્યારે અગ્રેસરે જડજને તે મુજબ ખર્ચ આપવી.

બીજે પ્રસંગે જુરીને જુરીમાંના અધિકાધિક સાથે જડજ ગળતો ન આવે તો તેણે રીતે રજા આપવા જુરીને એકદમ રજા આપવી.

આખત.

જુરીમાંના છ જણ એકમત ન હોય તો પોતાને યોગ્ય લાગે એટલો વખત વીત્યા પછી જડજને જુરીને રજા આપવી.

સેસન કોર્ટમાં ૩૦૬ જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ સેસન કોર્ટની આગળ ક્યો હોય જુરીના ઠરાવ પ્રમાણે તે મુકદ્દમામાં જુરીનો ઠરાવ અથવા જુરીમાંના અધિકાધિકનો ઠરાવ જે ક્યારે ચાલવું ના કમુત કરવાની જરૂર નથી એમ જડજને લાગે, ત્યારે તેણે તે ઠરાવ મુજબ ફેસલો આપવા.

તોહમતવાળો બીન તકસીરવાર ઠરે તો જડજને તેની ઉપર ગુન્હો ના સ્થાપિત થયાનો ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવો. તોહમતવાળો તકસીરવાર ઠરેતો જડજને કાયદા મુજબ તેની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

જ્યારે જુરીનો ૩૦૭ સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મુકદ્દમામાં જે તોહમતો ઉપરથી તોરાવસેસન જડજ હોમતવાળાનો ઈનસાફ ક્યો હોય તે સઘળા તોહમતો આખત અથવા નાકમુતકરેત્યારેકે તેમાંના કોઈપણ તોહમત આખત જુરીના ઠરાવથી અથવા જુરીમાંના અધિકાધિકનો ઠરાવથી જડજ એટલો બધો જુદો પડે કે ઈનસાફની મતત્રણ પારપાડવા સાથે તે મુકદ્દમો હાઇકોર્ટમાં મોકલવાની તેને જરૂર લાગે, તો તે મુજબ તે મુકદ્દમો તેણે મોકલવો અને પોતાના મતના કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં અને જ્યારે જુરીનો ઠરાવ ગુન્હો ના સાબીત થયાનો હોય ત્યારે જે ગુન્હો થયેલો પોતાને લાગે તે ગુન્હો જણાવવો.

આ કલમ પ્રમાણે જડજ કોઈ મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે જે તોહમત ઉપરથી તોહમતવાળાનો ઈનસાફ ક્યો હોય તેમાંના કોઈપણ તોહમત આખત તે ગુન્હો ના સાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવો નહીં, પણ તોહમતવાળાને પાછો પેરામાં મોકલવાને અથવા તેના જગીન લેવાને તે મુખત્યાર છે.

અપીલનાં હાઇકોર્ટ જે અખત્યાર ચલાવી શકે તેમાંના હરકોઈ અખત્યાર આવી રીતે મોકલેલા મુકદ્દમાની તજવીજ કરતી વખતે ચલાવવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે, પણ જે તોહમત તદ્દયાર કરી તે પોતાની આગળ રજુ કર્યું હોય તે તોહમત ઉપરથી જે ગુનો તોહમતવાળાની ઉપર જુરી ઠરાવી શકત તેવા કોઈપણ ગુન્હા આખત તોહમતવાળાને ગિનતકસીરવાર અથવા તકસીરવાર ઠરાવવાને હાઇકોર્ટ મુખત્યાર છે; અને જે તેને પોતે તકસીરવાર ઠરાવેતો જે શિક્ષાનો હુકમ સેસન કોર્ટ કરી શકત તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હાઇકોર્ટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૬૩ ના પારેગ્રાફ ૫ અને ૬ અને સન ૧૮૭૪ ના આક્ટ ૧૧ ની કલમ ૨૧ ને મળતી છે. આ કલમમાં “એટલો બધો (જુદો પડે) કે” એ શબ્દો નવા છે. આ શબ્દો જે રાણી વિરજ ભવાની બીન

ખંડુછ (ઈ' લા. રી. મુંગાઈ વા. ૨ પ્ર. ૫૨૬) ના કામમાં ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો તે પ્રમાણે ઉમેરવામાં આવ્યા છે. આ કલમમાં વળી “અને જ્યારે જુરીનો ઠરાવ ગુન્હો ના સાબિત થયાનો હોય ત્યારે જે ગુન્હો થયો તે પોતાને લાગે તે ગુન્હો જણાવવો” એ જે શબ્દો છે તે રાણી વિ. શાહેરાય (ઈ' લા. રી. વા. ૩ કલકત્તા પ્ર. ૬૨૩) ના કામમાં જે ઠરાવ થયો છે તે પ્રમાણે ઉમેરવામાં આવ્યા છે. વળી છેલ્લા પરેશાદમાં “પણ જે તો-હમત તૈયાર કરીને પોતાની આગળ રજુ કર્યું હોય તે તોહમત ઉપરથી જે ગુન્હો તોહમ-તવાળાની ઉપર જુરી ઠરાવી શકત તેવા કોઈપણ ગુન્હો આગત તોહમતવાળાને ખીન ત-કસીરવાર અથવા તકસીરવાર ઠરાવવાને હાઈકોર્ટ મુખત્યાર છે; એ જે શબ્દો છે તે રાણી વિરૂદ્ધ હરી ગીરધા (ઈ' લા. રી. કલકત્તા વા. ૩ પ્ર. ૧૯૨) ના કામમાં જે ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે તેને અનુસરીને દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

જુરીએ કેદીને નીરહોષ ઠરાવ્યાના નીચેડા આવ્યો હોય તે સાથે જડજ એકમત ન થયો હોય એમ છતાં હાઈકોર્ટમાં તે કેસ ન મોક્ષવતાં તે નીચેડા પ્રમાણે ઠરાવ કરે તો સ-રકારને નીચેડા વિરૂદ્ધ અપીલ કરી શકે છે, કેસરે હીંદ વિરૂદ્ધ હરીગનુ. ૨ ઈ' લા. રી. (મુંગાઈ) પ્ર. ૫૨૬

ગ—જ્યુરીને રજા આપ્યા પછી તોહમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ કરવા આગત.

જ્યુરીને રજા આપ્યા ૩૦૮ જ્યારે જ્યુરીને રજા આપવામાં આવે ત્યારે તોહમતવાળાને (પ્ર-પ્તિ પછી તોહમત સંગ પ્રમાણે) પેહેરામાં અટકાવ રાખવો અથવા જમીન ઉપર છોડવો, તવાળાનો ફરી અને બીજી કોઈ જ્યુરીથી તેનો ઇનસાફ કરવો. પણ જે જડજની ગજ-થી ઇનસાફ કરવા રમાં એમ આવે કે તોહમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ નહીં કરવો જોઈ-આગત. એ તો તે પ્રસંગે જડજે તોહમતનામાની ઉપર તે મતલબની નોંધ કરવી અને તે નોંધનું ફળ ગુન્હો ના સાબિત થયાના ઠરાવ જેવું થશે.

હ—આસેસરો લખને જે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવો હોય તે મુકદમામાં ઇનસાફનો છેડો.

આસેસરોનાં મત ૩૦૯ જે મુકદમાનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કર્યો હોય તે કહી સંભળાવવા મુકદમામાં જ્યારે તોહમતનો જવાબ દેવાનું કામ પુર થઈ રહે અને ફ-આગત. રિયાદનું કામ—અલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવો હોય તો તે આપે એટલે કોર્ટ ફરિયાદનું કામ અલાવનારની તરફના અને તોહમતવાળાની તરફના સાહેદી પુરાવાનો સાર કહી સંભળાવવાને મુખત્યાર છે, અને પછી કોર્ટે દરએક આસેસરને તેનો મત મોહોરથી કહેવાનું ફરમાવવું અને તે મત દફતરમાં દાખલ કરવો. ફેસલો. પછી જડજે ફેસલો આપવો; પણ તેમ કરવામાં તે આસેસરોના મત પ્રમાણે ચાલવાને બંધાયલો નથી.

જો તોહમતવાળો તકસીરવાર ઠરે તો જડજે તેની ઉપર કાયદા મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

ટીકા—આ કલમમાં જે કામ આસેસરોના મદદથી અલાવવામાં આવ્યું હોય તેમાં ફરિયા-દીનો તથા ડિફેન્સનો કેસસમ અપ કરવા એટલે કોર્ટની રૂયર હકીકત તથા દલાલો મુકવા વિશે જે ઠરાવ છે તે ઠરાવ રાણી વિરૂદ્ધ અમીરહીનના કામમાં જે સુચના નામન જસ્ટીસ સાહેબે કરેલી તે ઉપરથી નવો રચવામાં આવ્યો છે વિકલી રીપોર્ટ ૧૫ ફે. ૩. ૨૫.

જુના. ફી. પ્રો. કો કલમ ૨૫૫ (આ કલમ ૩૦૯) તથા જુ. ૨૬૧ (કલમ ૩૦૯) જેમાં કાયદા કરનારનો એવો હેતુ છે કે કહી અપરાધી છે કીંવા નહીં અને જો અપરાધી છે તો તેનાપર મુકદમાં તોહમત જે ઠરાવ છે તે ઠરાવ રાણી વિરૂદ્ધ અમીરહીનના કામમાં આસેસરોએ

એટલું જ કહ્યું છે કે મહાજનીએ ગાળો દીધાથી આરોપીતે તેને માર્યો છે. જડજે ને મોટા શ્રમ લઈ ફેંસલો લખ્યો છે તે ઉપરથી જોઈએ તો તેણે આસેસરોનો અભિપ્રાય બીલકુલ ધ્યાનમાં લીધો નથી એવું દેખાઈ આવે છે આસેસરે જે ઉત્તર આપ્યો તે ઉપરથી આરોપીત અપરાધો છે કીવા નહીં એ બદલ તેમનો શો વિચાર હતો એ કાંઈ સમજાતું નથી માટે આ કામ ફરી સેશન જડજે પાસે મોકલવું અને જડજે ફરી કામ ચલાવી આસેસરનો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય લેવો અને પછી પોતાના ફેંસલો કહીને એટલે સર્વ કામ કમ-દેસર થશે. સરકાર વિ. ગાતમ માલ વીંકલી રી. ૨૨ પ્ર. ૩૪

જુદો પુરાવ આપવાના ખોટા ધરાદાનું, કેફીયત ઉપરથી, અનુમાન થઈ શકે છે—રાણી વિ. રવનરાય સધરલેંડ વુકલી રીપોટ ૨ કી. ૩. ૧૩ દરેક આસેસરનો અભિપ્રાય જુદો જુદો સ્પષ્ટ રીતે જડજે લખી લેવો જોઈએ કેમકે તેનું વજન ફક્ત તે અભિપ્રાયના જે કારણો બતાવવામાં આવે તે ઉપર આધાર રાખે છે. વી. રી. ૩. કી. ૩. ૬

જુદો પુરાવો આપવાના જે કેસમાં પુરાવો આપ્યો હોય તે કેસનું દફતર અપીલ કોર્ટમાં મોકલી દેવું જોઈએ.—રાણી વિ. અનુપાટોની અન બીબ વી. રી. ૩ કી. ૩. ૧૫.

એક સાક્ષિનો પુરાવો ભરંસો રાખવા જોગ હોય તો તે ખસ છે—રાણી વિ. બીડુ વીંકલી રીપોટ ૮ કી. ૩. ૬૦

જજમેન્ટ આપતાં પેરલાં કોર્ટ સેશન જડજની બદલી થાય તો નવેસરથી ઈનસાફનું કામ શરૂ કરવું જોઈએ. જે કદાપી તોહમતવાળો કબુલ કરે કે નવેસરથી કામ ચલાવવાની જરૂર નથી તાપણ નવેસરથી કામ નહીં ચલાવતાં જુના દફતર ઉપરથી ફેંસલો આપે તો કાયદાસર નથી. રધુનાથદાસ વી. રી. ૨૩ પ્ર. ૫૬; ગોવિંદચુનાવી. રી. ૨૧ પ્ર. ૪૭

કલમ ૨૯૭ નિચે રાણી વિ. દાસી મુગલમાનીનો કેસ બતાવ્યો છે તે જુઓ.

આઈ—અગાઉ ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ થયો હોય તો કામ ચલાવવાની રીત.

અગાઉ ગુન્હાની ૩૧૦ જુરાંથી અથવા આસેસરોનો મદદથી ઇનસાફ કરવામાં આવે સાબિતીનો ઠરાવ તેમાં તોહમતવાળાની ઉપર જે ગુન્હાનું તોહમત મુકયું હોય ત્યારે ૨૭૧ થયો હોયતો કેમ મી. ૨૮૬ મી. ૩૦૫ મી. ૩૦૬ ઠી અને ૩૦૯ મી કલમમાં કામ ચ-કરવું.

લાવતાની જે રીત ઠરાવી છે તેમાં હેઠળ લખ્યા મુજબ ફેરફાર કરવો:—

(અ) પછાડેના ગુન્હાનો હું તકશીરવાર છું એવો જવાબ તોહમતવાળાએ દીધો ન હોય અથવા પછાડેનો ગુન્હો તેનો ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કયો નહીં હોય તો, અને ત્યાં સુધી તોહમતનામાના જે ભાગમાં અગાઉ ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ થયાનો વાત લખી હોય તે ભાગ કોર્ટમાં વાંચી સંભળાવવો નહીં, અને તોહમતનામામાં કહ્યા મુજબ અગાઉ તમારી ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો કે નહીં એવું હતો-મતવાળાને પૂછવું નહીં.

(બ) પછાડેના ગુન્હાનો હું તકશીરવાર છું એવો જવાબ તે આપે અથવા તે ગુન્હો તેની જીપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે, તો પછી તેને પૂછવું કે તોહમતનામા-માં કહ્યા મુજબ તમારી ઉપર અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો છે કે નહીં.

(૩) મારી ઉપર સદરહુ પ્રમાણે અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો છે એવો જ-વાબ તે આપે તો જડજને તેની ઉપર તે મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને અપત્યાર છે પણ મારી ઉપર સદરહુ પ્રમાણે અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો નથી એમ તે કહે, અથવા સદરહુ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહે અથવા જવાબ દે નહીં તો પછી જ્યુરીએ અથવા કોર્ટે અને આસેસરોએ (જેમ હોય તેમ) સદરહુ પ્રમા-

જો અગાઉ ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ થયાની વાત સખંધી ચોકસી કરતી અને તે પ્રસંગે (જુરીથી ઈનસાફ થતો હોય ત્યારે) જુરરોને ફરીથી સમ આપવાની જરૂર નથી.

જ-હાઈકોર્ટ સાર જુરરોની ટીપ તથા તે કોર્ટ સાર જુરરોને સમન કરવા બાબત, જુરરોની બુક. ૩૧૧ આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે ચાલતા વરસની જુરરોની બુકમાં આ બાબત પ્રમાણે જુરર દાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સખસોની ખરી ટીપ આપેલી છે એવું સમજવું.

સ્પેશિયલ જુરરો માત્ર સ્પેશિયલ જુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર છે એ પ્રમાણે જેઓના નામ સદરહુ બુકમાં નોંધ્યાં હોય તે સૂખસો જે વરસ માટે સદરહુ ટીપ તૈયાર કરેલી હોય તે વરસમાં આ બાબત પ્રમાણે સ્પેશિયલ જુરર દાખલજ કામ કરવાને હકદાર તથા પાત્ર છે એવું સમજવું.

સ્પેશિયલ જુરરો ૩૧૨. સ્પેશિયલ જુરરોની ટીપમાં એકંકી વખતે બસે કરતાં વત્તાની સખ્યા. સખસોનાં નામ નોંધવા નહીં.

કામની તથા સ્પે ૩૧૩. દરેક વરસમાં અપ્રેક્ષ ગઢિનાની પેહેલી તારીખની અગાઉ અશિયલ જુરરોની ને હાઈકોર્ટ વખતે વખતે ફરમાવે તેવી કાનુનોને અનુસરીને કલાર્ક આ-ટીપ. ૬ ધી કોતે.—

(અ) કામની જુરર કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સખણા સખસોની ટીપ તૈયાર કરવી; અને

(બ) ફક્ત સ્પેશિયલ જુરર દાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સખસોની ટીપ તૈયાર કરવી.

આ બીજી ટીપ તૈયાર કરવામાં, જે સખસોના નામ તેમાં નોંધવામાં આવે તે સખસોની મિલકત, આયર તથા કેળવણી ઉપર નજર રાખવી.

કોઈ સખસનું નામ કોઈ અગાઉના વરસની સ્પેશિયલ જુરરોની ટીપમાં દાખલ કરેલું હતું તેટલાજ સખબપરથી તે સખસનું નામ સ્પેશિયલ જુરરોની ટીપમાં દાખલ કરાવતો તેનો હક થશે નહીં.

કલકત્તાની હાઈકોર્ટની બાબતમાં ગવરનર જનરલ ઈનકાઉસીસ, અને બીજી હાઈકોર્ટોની બાબતમાં સ્થાનિક સરકાર, કોઈપણ પગારવાળા અમલદારને જુરર દાખલ કામ કરવાનું માફ કરવાને મુખત્યાર છે.

ટીપ તૈયાર કર ઉપર કહેલી કાનુનોને અનુસરીને સદરહુ ટીપ પોતાને બ્યાજબી જનાર અમલદારની ભાષા તેવી રીતે તૈયાર કરવાની કલાર્ક આફ ધી કોતે પુરતી છુટ છે મુખત્યારી. એવું સમજવું, અને તેના ઠરાવ ઉપર કોઈ અપીલ ચાલશે નહીં અથવા તે ઠરાવની તપાસ થશે નહીં.

પ્રારંભની તથા ૩૧૪. કામની જુરર દાખલ અને સ્પેશિયલ જુરર દાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સખસોની પ્રારંભની ટીપો ઉપર કલાર્ક આફ ધી કોતે સહી કરવી, અને તે તૈયાર થાય ત્યારપછીના અપ્રેક્ષ ગઢિનાની ૧૫ મી તારીખ પેહેલાં એક વખત સ્થાનિક સરકારી ઝેઝીટમાં તે ટીપો પ્રસિધ્ધ કરવી.

કામની જ્યુરર દાખલ તથા સ્પેશિયલ જ્યુરર દાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સખસોની સુધારેલી ટીપો ઉપર સદરહુ મુજબ સહી કરીને તે તર્થવાર થાય ત્યાર પછીના મે મહીનાની પેહેલી તારીખ પેહેલાં એક વખત રૂયાનિક સરકારી ઝેઝીટમાં તે ટીપો પ્રસિધ્ધ કરવી.

સદરહુ ટીપોની નકલો કોરટના મકાનના કોઇ પ્રસિધ્ધ ભાગ ઉપર ચોટાડવી.

ઇલાકાના મુખ્ય ૩૧૫. સદરહુ સુધારેલી ટીપોમાં જે સખસોનાં નામ લખ્યાં હોય તે શેહેરમાંકેટલાજ્યુ સખસોમાંથી જેઓ સ્પેશિયલ જ્યુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર હોય તેઓ-રેનેસમનકરવા. માંના ઓછામાં ઓછા સતારીશ સખસોને, અને જેઓ કામની જ્યુરી-ઓમાં કામ કરવાને પાત્ર હોય તેઓમાંના ઓછામાં ઓછા ચોપન સખસોને, દરેક ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરમાં દરેક સેશન માટે સમન કરવા.

કોઈ સખસને છ ગઢિનામાં એક દરતાં વધારે વારે તેના વગર સંખ્યા પુરી થઇ શકતી ન હોય તો એ પ્રમાણે સમન કરવો નહીં.

પુરવણી સમન. કોઇપણ સેશન આવતી હોય તે દરમિયાનમાં જે એક જણાય કે સદરહુ પ્રમાણે સમન કરેલા સખસોની સંખ્યા પુરતી નથી, તો ઉપર કહ્યા મુજબ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા બીજા સખસોની જેટલી સંખ્યાની જરૂર હોય તેટલી સંખ્યાને સદરહુ સેશન માટે સમન કરવો.

ઇલાકાના મુખ્ય ૩૧૬. જ્યારે હાઇકોર્ટે પોતાની અસલ ફેજદારી હકુમત અલાવવા શેહેરોની બહાર સાડે ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બહાર કોઈપણ જગાએ બેઠક કરવાના પોતાના ઇરાદાની નોટીસ આપી હોય, ત્યારે તે હાઇકોર્ટ કોઇપણ હકુમ કરે તેને અનુસરીને સદરહુ જગાની સેશન કોર્ટે પોતાની આગળ જુરેને સમન કરવા જામત આ કાયદામાં આગળ ફરમાવેલી રીતે પોતાની ટીપમાંથી જુરેની પુરતી સંખ્યાને સમન કરવો.

લશ્કરી જુરે. ૩૧૭. એ પ્રમાણે જુરર દાખલ સમન કરેલા સખસો ઉપરાંત જે સદરહુ સેશન કોરટને જરૂર લાગે તો મલીકામાઆઝમાના લશ્કરમાંના જે સનદી તથા વગર સનદી અમલદારો પોતાની બેઠકની જગાથી દસ માઇલની અંદર રહેતા હોય તે અમલદારોની જેટલી સંખ્યા ઉપર કહ્યા મુજબ હાઇકોર્ટની આગળ જે સખસોની ઉપર ચુન્દાના તોહમત મુક્યાં હોય તે સખસોનો ઈનસાફ કરવા સાડે બેઠતી જુરીઓ પુરી કરવાને પોતે જરૂરની ધારે તેટલી સંખ્યાને તે સેશન કોર્ટે, કમાડીંગ અમલદારને લખી જણાવ્યા પછી, સમન કરાવવા.

એ પ્રમાણે સમન કરેલા સવળા અમલદારો, આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં સદરહુ જુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર થશે, પણ સદરહુ પ્રકારના જે અમલદારને તેનો કમાડીંગ અમલદાર તાકીદના લશ્કરી કામના સજાથી, અથવા બીજા કોઇપણ વિશેષ લશ્કરી કારણ સાડે, માફ કરાવવા માગતો હોય તે અમલદારને સમન કરવો નહીં.

જુરે હાજર થ ૩૧૮. ૩૧૫ માં, ૩૧૬ માં, અથવા ૩૧૭ માં કલમ પ્રમાણે સમન વાનેચુકેત્યામન. કરેલો જે સખસ કાયદેસર કારણ વગર તે સમનથી ફરમાવ્યા મુજબ હાજર થવાને ચુકે, અથવા હાજર થઈને જડજની રજા લીધા વગર જતો રહે. અથવા કોર્ટે કામ સુલતી રાખીને પછી હાજર થવાનો હુકમ કર્યો હોય તે વખતે

હાજર થવાને ચુકે, તે સખસે તિરસ્કારનો ચુન્હો કર્યો છે એવું સમજવું. અને જડજને યોગ્ય લાગે એટલે દંડ તેના હુકમથી આપવાને તે સખસ પાત્ર થશે, અને સદરહુ દંડ આપવા માં કસુર થાય તો તે આપે ત્યાં સુધી દીવાની તુરંગમાં કેદને પાત્ર થશે;

કે.—સેશન કોર્ટસાર જ્યુરરોની તથા આસેસરોની ટીપ, અને તે કોર્ટ સાર

જ્યુરરોને તથા આસેસરોને સગન કરવા યાગત.

જ્યુરરો અથવા ૩૧૯ હેઠળ કહ્યું છે તે સિવાય કરીને એકવીસથી તે સાઠ વરષની આસેસરો દાખલ હિમ્મર સુધીના સઘળા ચરદો જે જીલ્લામાં તેઓ રહેતા હોય તે જીલ્લા કામ કરવાની પા ની અંદર જે ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં જ્યુરરો અથવા આસેસરો દા ત્રતા. ખલ કામ કરવાને પાત્ર છે એમ સમજવું.

માફી. ૩૨૦ હેઠળ લખેલા સખસોને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાની જવાબદારીમાંથી માફી છે, એટલે—

(અ) જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટથી જેન્યા દરજ્જાના જે અગત્તદારો મુલકીખાતામાં ચાકરીએ હોય તે અમલદારો,

(બ) જડજો;

(ક) રેવિન્યુ અથવા કસ્ટમના કમિસનરો તથા કલેક્ટરો;

(ડ) કસ્ટમખાતામાં પ્રિવેનટિવ સર્વિસમાં કામે લાગેલા સઘળા સખસો;

(ધ) રેવિન્યુની વસુલાતના કામમાં લાગેલા જે સખસોને તેઓના હુદાના કામના સળળથી માફ કરવાનું કલેક્ટર યોગ્ય ધારે તે સખસો;

(ફ) જે સખસો પોતપોતાના ધર્મમાં ખરેખર ઉપાધ્યાય અથવા ઉપદેશકનું કામ કરતા હોય તે સખસો;

(ગ) ગલીકામોયાઝમાના લશ્કરમાંના જે સખસો, પણ જ્યારે કોઈ ચાલુ કાયદાથી તેઓને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને વિશેષે કરીને પાત્ર કર્યા હોય તે શિવાય કરીને;

(હ) સર્જન તથા ખીજ જે સખસો ખુદી રીતે તથા હમેશ વૈધનો ધંધો કરતા હોય તે સખસો;

(આધ) જે સખસો ટપાલચાકીસમાં અથવા તારખાતાઓમાં નોકર હોય તે સખસો;

(જે) દિવાની કામ ચલાવવાની રીત યાગતના કાયદાની ૬૪૦ મી તથા ૬૪૧ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે જે સખસોને કોર્ટમાં જાતે હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય તે સખસો;

(કે) ખીજ જે સખસોને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાની જવાબદારીમાંથી સ્થાનિક સરકારે માફી આપી હોય તે સખસો;

જ્યુરરો તથા આ- ૩૨૧ જે સખસો જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને પા- સેસરોની ટીપ. ત્ર હોય અને જેઓ સેશન જડજના તથા જીલ્લાના કલેક્ટરના અથવા

જે અમલદારને સ્થાનિક સરકાર આ યાગત નિમે તે અમલદારના વિ-

ચાર પ્રમાણે જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને યોગ્ય હોય, અને જેઓની વિ- રૂધ્ધ ૨૭૮ મી કલમની બ થી હ સુધીની (એ જો સુધ્ધ) રકમો મુજબ સઘળ થાય એ વી રીતે હરકત લેવાનું સંભવતું ન હોય તે સખસોની કક્કાવાર એક ટીપ સેશન જડજે તથા કલેક્ટરે અથવા ઉપર કલ્લા મુજબ ખીજ અમલદારે તઈયાર કરવી.

તે ટીપમાં સદરહુ પ્રકારના દરએક સખસતું નામ, રહેઠાણું ટેકાણું અને તે કાણ છે તે અથવા તેનો ધધો શી છે, એ લખવું; અને જો તે સખસ સુરોપિયન અથવા અમેરિકન હોય, તો તેની કામ તે ટીપમાં લખવી.

ટીપ પ્રસિધ્ધ ૬ ૩૨૨. સદરહુ ટીપની નકલો કલેક્ટરની અથવા ઉપર કહેલા ખીજ રવા બાબત. અમલદારની આફ્રીસમાં તથા જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટની કોરટના તથા જીલ્લા કોરટના મકાનોમાં તથા જે શહેર અથવા શહેરોમાં અથવા જે શહેર અથવા શહેરોની પાસે તે ટીપમાં કહેલા સખસો રહેતા હોય તે શહેર અથવા શહેરોમાંની કામ પ્રસિધ્ધ જગામાં બોલાડવી.

ટીપ બાબત ૬- ૩૨૩. તેવી દરએક નકલ નાચે એક નોટીસ બેઠવી એવી રીતે કે એ રકતો. ટીપ બાબત જે દરકતો કરવી હોય તે સેશન કોરટના મકાનમાં ફલાણી વખતે સેશન જડજ તથા કલેક્ટર અથવા ઉપર લખેલા ખીજે અમલદાર સાંભળીને તેનો ફેંસલો કરશે, અને તે વખત નોટીસમાં લખવો.

ટીપની તપાસ ૩૨૪. સદરહુ દરકતો સાંભળવા માટે સેશન જડજે કલેક્ટર અથવા ઉપર કહેલા ખીજ અમલદારની સાથે બેસવું, અને તે નોટીસમાં લખેલી વખતે તથા જગાએ, તે ટીપ તપાસવી અને સુધરાવવામાં જેઓનું લાગતું વળગતું હોય તેવા સખસોની દરકતો (અગર હોય તો) સાંભળવી, અને પોતાની નજરમાં જે સખસ જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને યોગ્ય ન જણાય તેવા સખસતું નામ અથવા જે સખસ ૩૨૦ મી કલગમાં કહેલી માફી ઉપર પોતાનો હક સાબિત કરે તેવા સખસતું નામ કાઢાડી નાખવું, અને તે ટીપ મધ્યે જે સખસતું નામ લખ્યું નહીં હોય પણ જેને તે કામ સાફ પોતે યોગ્ય સમજે, તે સખસતું નામ તેમાં દાખલ કરવું.

સેશન જડજતો અને કલેક્ટરનો અથવા ઉપર લખેલા ખીજ અમલદારનો ગત જુદો પડે તો જે સખસને જ્યુરર અથવા આસેસર કરવાનો વિચાર હોય તેનું નામ ટીપમાંથી કાઢાડી નાંખવું.

તે તપાસેલી ટીપની એક નકલ ઉપર સદરહુ સેશન જડજે તથા કલેક્ટરે અથવા ઉપર લખેલા ખીજ અમલદારે સહી કરવી અને સેશન કોરટને તે નકલ મોકલવી.

તે ટીપ તથ્યાર કરવામાં તથા તપાસવામાં સદરહુ સેશન જડજે તથા કલેક્ટરે અથવા ઉપર લખેલા ખીજ અમલદારે કાંઈપણ હુકમ કર્યો હોય તે આખરનો છે એવું સમજવું.

આ કલગ મુજબ માફીનો દાવો કર્યો નહીં હોય તો તે ટીપ પાછી તપાસવામાં આવે ત્યાંહાં સુધી તે માફીનો હક છોડી દીધો છે એમ સમજવું.

ટીપની વરણી ૩૨૫. એ પ્રમાણે તથ્યાર કરેલી તથા તપાસેલી ટીપ હરવરશે એ રશ તપાસણી. ક્યાર ફરી તપાસવી.

જો પ્રમાણે તપાસેલી ટીપને નવી ટીપ ગણવી, અને અસત્ત તથ્યાર કરેલી ટીપ બાબત આ કાયદામાં પાછળ કહેલી સવળી કાનૂનો તેને લાય પડશે.

જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટ ૩૨૬ સેશન હરવર સાફ વખતે વખતે જે દીવસ સેશન જડજ કરાવે જ્યુરરોને તથા આ તે દીવસથી ઘણું કરીને ઓછામાં ઓછા ત્રણ દીવસ પહેલાં સેશન જડજે સેસરોને સમન કે ડજે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને પત્ર મોકલવો અને તેમાં લખવું કે તે સેશનમાં

રવા બાબત. જુરીથી જે કામોનો ઇનસાફ થવાનો હોય તથા આસેસરોની મદદથી જે કામોનો ઇનસાફ થવાનો હોય તે કામોના ઇનસાફને સાર જોડવાનો ખપ સેશન જડજને જણાય તેટલા સદરહુ તપાસેલી ટીપ મધ્યે લખેલા સખસોને સમન કરવા તેવા હરકોઇ કામના ઇનસાફને સાર જોડેલી સખસોનો ખપ હોય તેથી બગણા કરતાં ઓછાને સમન કરવા નહીં.

જે સખસોને સમન કરવા હોય તેઓનાં નામ ખુલ્લી કોરટમાં સીધીથી કાઢાડવાં, અને તપાસેલી ટીપ માંહેના જે સખસોએ છ ગહિના મધ્યે કામ કર્યું હોય તે સખસોને બાતલ કરવા. પણ જોઈતી સખ્યા તેમના વગર પુરી ન થાય તો તેમને બાતલ કરવા નહીં; અને એ પ્રમાણે કાઢાડેલાં નામ સદરહુ પત્રમાં વિશેષે કરીને જણાવવાં.

ખીજા જુરોને ૩૨૭ સેશન કોરટની આગળ એટલાં બધાં કામો ઇનસાફ થવાનો અથવા આસેસર હોય કે એકજ વર્ગના જુરોને અથવા આસેસરોને એક આખી સેશન રોને સમન કરવા સુધી હાજર રાખવા એ જુરોમાં ભરેલું થાય, અથવા ખીજાં કારણોને લીધે તેમ કરવાની જરૂર જણાય, ત્યારે ૩૨૬ માં કલમમાં વખત સિવાય બીજાં વખતે જુરોને અથવા આસેસરોને સમન કરવાનું ફરમાવવાને તે સેશન કોરટ મુખત્યાર છે.

સમનનો નમુનો ૩૨૮ જુરર અથવા આસેસરને જે સમન કરવો તે લખીને કરવો, તથા તેની બજા અને તેમાં એ પ્રમાણે ફરમાવવું કે તમે જુરર અથવા આસેસર દાખલ જેમ હોય તેમ ફલાણી વખતે તથા જગાએ હાજર થાઓ; તે વખત તથા જગા સમનમાં લખવી જોઈએ.

સરકારી અથવા ૩૨૯ જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને સમન કરેલા કોઈ રેલવેના નોકરને પણ સખસ સરકારની અથવા કોઇ રેલવે કંપનીની ચાકરીમાં હોય, અને ક્યારે માફ કરવા જે આદેશમાં તે નોકર હોય તે આદેશના ઉપરીએ જાહેર કરવા ઉપરથી નો અધિકાર છે. એમ જણાય કે લોકોને અડચણ થયા વગર તે સખસથી, પ્રસંગ પ્રમાણે જુરર અથવા આસેસરનું કામ થઈ શકશે નહીં, તો જે કોરટમાં કામ કરવા સાર તે સખસને એ પ્રમાણે સમન કર્યો હોય તે કોરટ તે સખસને હાજર થવાનું માફ કરવાને મુખત્યાર છે.

જુરર અથવા આ ૩૩૦ યોગ્ય કારણસર કોઇ પણ જુરરને અથવા આસેસરને કોઈપણ સેસરને હાજર થવાનું માફ કરવાને સેશન કોરટ મુખત્યાર છે. આમુક સેશનમાં હાજર થવાનું માફ કરવાને સેશન કોરટ મુખત્યાર છે.

હાજર થયેલા જુર ૩૩૧ દરએક સેશને તે સેશનમાં જુરર અથવા આસેસર દાખલ જે રો અને આસેસર સખસો હાજર થયા હોય તેઓનાં નામની ટીપ સદરહુ કોરટે તૈયાર કરાવવી. રોની ટીપ.

૩૨૪ માં કલમ પ્રમાણે તપાસેલી જુરોની તથા આસેસરોની ટીપની સાથે સદરહુ ટીપ રાખવી.

આ કલમ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી ટીપમાં જે નામો લખેલાં હોય તેમાંના દરએક નામ વિશે સદરહુ તપાસેલી ટીપના હાંસીઆમાં હવાલો આપવો.

જુર અથવા આ સેસર દાખલ હાજર થવાને સમન કરેલો જે સેસર હાજર ન સખસ કાયદેસર કારણ વગર સમનમાં ફરમાવ્યા મુજબ હાજર થવાને યામ તો હાજર થાય તે સુધે, અથવા હાજર થઈને કોર્ટનો રજા લીધા વગર જતો રહે, અથવા કોર્ટે કામ મુકતવી રાખીને પછી હાજર થવાનો હુકમ થયો હોય તે વખતે હાજર થવાને સુધે, તે સખસ, સેશન કોર્ટના હુકમથી, સો રૂપિયા સુધી દંડને પાત્ર થશે.

સદરહુ જુરની અથવા આસેસરની કાંઈ પણ જગમ મિલકત તે હુકમ કરનાર કોર્ટની હુકમતની સ્થાનિક હદમાં હોય તે મિલકત જમ કરીને તથા વેચીને જુદા માલગુસ્તે સદરહુ દંડ વસુલ કરેલો.

સદરહુ જમી તથા વેચાણથી જે તે દંડ વસુલ ન થાય તો, સદરહુ જુરને અથવા આસેસરને સેશન કોર્ટના હુકમથી પંદર દીવસની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ કરવાનો આધિકાર છે, પણ જે સદરહુ મુદત પુરી થતાં પહેલાં તે દંડ આપવામાં આવે તો તેને તરતજ છોડી મુકવો.

લ—હાઇકોર્ટના જાણત વિશેષ ઠરાવો.

ફરિયાદનું કામ ૩૩૩ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ હાઇકોર્ટની આગળ કોઈપણ કામનો ખર્ચ કરવાનો આ ઇનસાફ થાય ત્યારે જુરીનો ઠરાવ કહી સંબંધાવવામાં આવે તેની અગાઉ વોકેટ જનરલનો ઉ કોઈ પણ વખત આડવોકેટ જનરલને યોગ્ય લાગે તો મલિકાગાઆ અધિકાર. ઝમાની તરફથી કોર્ટને એવું જાહેર કરવાને તે મુખત્યાર છે કે તોહમતવાળાના ઉપર મુકેલાં તોહમત જાણત હું ફરિયાદનું કામ આગળ ચલાવીશ નહીં; અને તે જિપરથી સદરહુ તોહમત જાણત તોહમતવાળાની ઉપર સધળું કામ ચલાવવાનું ખર્ચ કરવું, અને તેને તે તોહમત જાણત અને તેમાંથી છોડી મુકવો પણ પ્રમુખ જડજ બીજી રીતે નહીં ફરમાવે તો એ પ્રમાણે છોડી મૂકવાની વાત ગુનહો ના સાખીત થવાના ઠરાવની બરાબર છે એમ સમજવું નહીં.

બેઠકો કરવાનો ૩૩૪ દરએક હાઇકોર્ટ પોતાની અસલ ફાજદારી હકુમત ચલાવવા વખતે. સાફ તે કોર્ટનો ચીફ જસ્ટીસ વખતે વખતે ઠરાવે એવે દિવસે તથા એવે ફાવતે અંતરે બેઠકો કરવી.

બેઠકો કરવાની ૩૩૫ હાઇકોર્ટ પોતાની બેઠકો જે જગાએ તે હાલ કરતી હોય તે જગા. જગાએ, અથવા કલકત્તાની હાઇકોર્ટની જાણતમાં ગવરનર જનરલ ઈન કાઉન્સિલ અને બીજી હાઇકોર્ટની જાણતમાં સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તેવી બીજી (જે હોય તો) જગાએ કરવી.

પણ કલકત્તાની હાઇકોર્ટ ગવરનર જનરલ ઈન કાઉન્સિલની સમતીથી અને બીજી સધળી હાઇકોર્ટ સ્થાનિક સરકારની સમતીથી, પોતાની અપેલેટ હકુમતની સ્થાનિક હદમાં બીજી જે જગાએ પોતે મુકરર કરે તે જગાએ વખતે વખતે બેઠકો કરવાને મુખત્યાર છે.

બેઠકોની નોટીસ. જે અમલદારને ચીફ જસ્ટીસ ફરમાવે તે અમલદારે હાઇકોર્ટની અસલ ફાજદારી હકુમત ચલાવવા સાફ જે બેઠકો કરવાનો વિચાર હોય તે સધળી બેઠકોની નોટીસ અગાઉથી સ્થાનિક સરકારી અગ્રેટમાં આપવી.

સાથીની વિધાય ૩૩૧. હાઇકોર્ટને એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે કે રાણીની જે વિલાતનીરૈયતનો ઇનસાફ યતરૈયતનો તથા જે સખસોનો ઇનસાફ ૨૧૪ થી કલમ મુજબ હાઇકોર્ટથી કરવા જોગ્ય હોય તેઓનો ઇનસાફ હાઇકોર્ટથી કરવા સાફ તે

ઓને કોટલાએક વિશેષ જીલ્લામાં અથવા વર્ષની કોઈ વિશેષ મુદત માટે કમીટ કર્યા હોય તેવી સધળી વિલાયતી રઇયતનો અને તેવા સધળા સખસોનો ઇનસાફ પોતાની મામુલ બેઠકની જગાએ કરવામાં આવશે,

અથવા એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે કે ફલાણી જગાએ તેઓનો ઇનસાફ કરવામાં આવશે.

આખ ૨૪ એ

ચોકસી તથા ઇનસાફ ખાત સામાન્ય ઠરાવો.

જે સખસ ગુન્હા ૩૩૭ જે ગુન્હાનો ઇનસાફ સેશન કોર્ટથીજ અથવા હાઇકોર્ટથીજ માં સામીલ હોય તે થઈ શકે તેવા કોઈ પણ ગુન્હાની ખાતમાં ગુન્હાની ચોકસી કરનારો સખસને માફી આ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ, પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ પેહલા વર્ગનો કોઈ પણ માજિસ્ટ્રેટ પત્રાનું કહેવામાં અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટની મંજૂરીયત લઈને બીજો કોઈ પણ માજિસ્ટ્રેટ ખત.

જે ગુન્હાની ચોકસી ચાલતી હોય તે ગુન્હામાં ફલાણો સખસ પોતે જાતે અથવા પરંપરાથી સામીલ છે અથવા તે ખાત જાણીતો છે એમ ધારવામાં આવતું હોય તે સખસની સાહેદી લેવાના હેતુથી તેને, તે ગુન્હા સખધી તથા બીજા જે સખસ તે ગુન્હા કરવામાં મુખ્ય અથવા મદદગાર તરીકે સામીલ હોય તે સખસ સખધી જે જે કદિયત તેના જણામાં હોય તે સધળી કદિયત પુરેપુરી તથા ખરેખરી તેણે જાહેર કરવી એવી શરતથી માફી આપવાનું વચન આપવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે માફી આપવા માંડી હોય તે કમુલ કરનાર દરએક સખસની તે મુકદ્દમામાં સાહેદ દાખલ જુખાની લેવી.

સદરહુ સખસને જે જમીન ઉપર છોડયો ન હોય તો, પ્રસંગ પ્રમાણે, સેશન કોર્ટ અથવા હાઇકોર્ટ તે ઇનસાફનું કાગ પુર કરે ત્યાં સુધી તેને પેહરામાં અટકાવી રાખવો.

પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ શિવાય બીજા જે માજિસ્ટ્રેટ આ કલમ પ્રમાણે માફી આપવાનું કહે તે માજિસ્ટ્રેટ તેમ કરવાના પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં; અને બ્યારે કોઈ પણ માજિસ્ટ્રેટ એ પ્રમાણે માફી આપવાનું કહ્યું હોય અને જે સખસને તે આપવાનું કહ્યું હોય તે સખસની જુખાની લીધી હોય, ત્યારે તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ તેણે જાતે કરવો નહીં, પણ જે ગુન્હા સદરહુ સખસે કયોનું જણાવ્યું હોય તે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર તે માજિસ્ટ્રેટને હોય તોપણ.

માફી આપવાનું કે ૩૩૮ મુકદ્દમો કમીટ થયા પછી પણ ફેંસલો કરતાં પેહલાં ગમે તે હેવાનો હુકમ કર વખતે કોર્ટમાં મુકદ્દમો કમીટ કયો હોય તે કોર્ટ સદરહુ પ્રકારના વાનો અધિકાર.

કોઈ પણ ગુન્હામાં ફલાણો સખસ પોતે જાતે અથવા પરંપરાથી સામીલ છે અથવા તે ખાત જાણીતો છે એમ ધારવામાં આવતું હોય તે સખસની સાહેદી ઇનસાફની વખતે લેવાના હેતુથી તે સખસને તેજ શરતથી માફીનું

વચન આપવાને અથવા કમિટ કરનારા માછરવે અથવા છલા માછરવે તેજ શરતે હેવા સખસને માફીનું વચન આપવું એવું ફરમાવવાને સુખત્યાર છે.

જે સખસને માફી ૩૩૬ બપોરે ૩:૩૭ મી અથવા ૩:૩૮ મી કમમ પ્રમાણે માફીનું વચન આપવાનું કહ્યું હોય એવું જાણ્યું હોય અને જે સખસને સદરહુ માફીનું વચન કમુશ કર્યું તે સખસને કમિટ કરે છે. તે સખસને જાણી જોઈને કાંઈ મુદ્દાની વાત છુપાવીને અથવા ખોટી રવાનાગત.

સાહેબી આપીને, જે શરતથી સદરહુ માફી આપેલી તે શરત પ્રમાણે આપેલી નહીં હોય ત્યારે જે ગુન્હા બાબત તે માફી એ પ્રમાણે આપવાનું કહેલું તે ગુન્હા માટે, અથવા તેજ બાબતના સખસમાં બીજા જે ગુન્હાનો તે તકસીરવાર થયેલા જણાય તે ગુન્હા માટે, તેનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

જે સખસને માફીનું વચન કમુશ કર્યું હોય તે સખસને જે મચકુર કહ્યો હોય તે મચકુર, બપોરે તે માફી આ કમમ પ્રમાણે રદ કરી હોય ત્યારે, તેની વિરુદ્ધ પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર.

સદરહુ મચકુરના સખસમાં ખોટી સાહેબી આપ્યાના ગુન્હા બદલ હાઇકોર્ટની મંજુરી વગર કાંઈ પણ ફરિયાદ લેવી નહીં.

ટીકા—આ કલમમાં “ અથવા તેજ બાબતના સખસમાં બીજા જે ગુન્હાનો તે તકસીરવાર થયેલા જણાય તે ગુન્હાને માટે” એવા જે શબ્દો છે તે તથા આ કલમનો ત્રીજો પારેઆફ નવો છે.

જે સખસને શરતથી માફી આપવામાં આવી હોય તે સખસને જે શરતથી તેને માફી આપવામાં આવી હોય તે શરત પ્રમાણે વરત્યા નથી એમ જો સેશન કોર્ટની નજરમાં આવે તો આ કલમમાં આવેલા અખત્યાર પ્રેમાણે સેશન જજને તે સખસનો ઇનસાફ જે બીજા કદાચોના કેસમાં તેણે સાક્ષી આપ્યો હોય, તેજ કેસમાં કરવો જોઈએ નહીં રાણી વિરુદ્ધ પતિનાગર ધોળા વોકત્રી રો. ૧૪ પ્ર. ૧૦. જે કામમાં શરતી માફી પછી ખેંચી લેવામાં આવેલી હોય તે કામમાં યોગ્ય રસ્તો એ છે જે કદાચે માફી આપવામાં આવી હોય તે શિવાસના બાબત કદાચોનો છેવટ ઇનસાફ થાય ત્યાં સુધી અને તેઓ જે ગુન્હેગાર સાબિત થયા હોય તો તેમનો ફેસલો કર્યા પહેલાં સદરહુ માફી આપેલા સખસનું કલમ ૩૩૬ મુજબ જજને કામ ચલાવવું જોઈએ, જેમણે પારીમાણિક, કલકત્તા રી. વા. ૭ પ્ર ૬૬.

કમીટ કરનારા માછરવે આપવા માંડેલી માફી તો હમતવાળાએ કમુશ કરી તથા સેશન કોર્ટ આગળ તેણે સાક્ષી આપ્યાં પણ સેશન જજને તથા આસેસર લોકોના ધાર્યામાં એવું આવ્યું છે કે તેણે જાણી જોઈને જરૂરની વાતો છુપાવી રાખી તેથી સેશન જજને તેને પાંજરામાં ઉભો કરવા એકદમ હુકમ કરી ગુન્હેગાર છું એવા તેના જવાબ ઉપર તેને ગુન્હેગાર ઠરાવ્યો. એ બાબતમાં એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ જે કમુદેસર છે તે રદ કરવો જોઈએ કારણ કે જુ. કી. પ્રો. કો. ક. ૩૪૬ માં ફરમાવ્યા પ્રમાણે કમિટ કર્યા વગર સેશન જજને તે ગુન્હાની ચોકસી કરવાનો અધિકાર નહોતો. સરકાર વિ. વિઠ્ઠલભટ્ટ વિગેરે મું. હા. કોર્ટનો ઠરાવ તા. ૨૪મી જાન્યુઆરી સન ૧૯૭૭ જનાયકરવાનો. ૩૪૦. કાઈ પણ ફોજદારી કોર્ટની આગળ જે સખસની ઉપર તોહમતવાળાનો હક. મત આવ્યું હોય ત્યાં દરેક સખસને કોઈ ખીડરની મારફતે પોતાનો જવાબ કરવાનો હક છે.

ટીકા—મુખત્યારને હાથે કામ લેવું તે ગેરકાયદેસર નથી જુઓ કલમ ૪ ની ૨૬મ (૧) મુખત્યારની હાથે કામ લેવાનું માછરવેની મુખત્યારી ઉપર છે. ૭મકાસ હા. કો. રી. એ. પ્ર. ૩૭ તા. ૧૧ નવેમ્બર સન ૧૯૭૪. યોગ્ય અખત્યારવાળા સનહી વકીલ અથ-

વા હાઇકોર્ટનો કોર્ટ એડવોકેટ કે અટર્ની તોહમતવાળાનો જાણ કરવાને કોર્ટમાં હાજર થાય ત્યારે તેમને વકીલ પત્ર દાખલ કરવાની જરૂર નથી. મદ્રાસ હા. કો. રી. વા. ૭ પ્ર. એપે. ૩૭ તા. ૨૩ મી નવેમ્બર ૧૮૭૪.

મુખત્યારને હકથી વકીલાત કરવાનો હક નથી જુઓ કમલ ૪ માં પ્લીડરની વ્યાખ્યા. આર્ચર, અટર્ની કે યોગ્ય રીતે લાયક ગણેલા વકીલ સિવાય બીજા કોઈ વકીલનું કામ કરવાને દાવો કરી શકે નહીં. મુખત્યારને એ છુટ આપવી કે ના આપવી એ માહિતીની મરજી ઉપર છે. કોર્ટપણ જરૂરીયાત કામમાં સરકાર તરફથી વકીલો નિમવામાં અથવા એવા પ્રકારની નિમણૂક કરવામાં. મંજુરી મેળવવામાં માહિતી મરજી મુજબ કરવાને મુખત્યાર છે.

જે વકીલ સન ૧૮૨૭ ના (મુંગાઇના) કાયદા ૨ પ્રમાણે ઘટતી રીતે લાયક થયો હશે તેને કોઈ તોહમતવાળા આસામીની તરફથી જવાબ કરવામાં અટકાવ થઈ શકતો નથી. વકીલ દાજી મનરુપરામના કામમાં મુંગાઇ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૭ મી અક્ટોબર સન ૧૮૬૯

સન ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ માંની કલમ ૪૩૨ (આ ક. ૩૪૦) ના હેઠળે અપેલેન્ટ ને લાયુ પડતા નથી. અપેલેન્ટના તરફથી મુખત્યારનું ખાલતું સાંભળવાની તે કાયદાની કલમ ૪૧૭ તથા ૪૧૯ (ક. ૪૨૧, ૪૨૩) પ્રમાણે અપેલેન્ટ કોર્ટની ફરજ છે. સરકાર વિ. બેલ્લેયર પીતાંબર મું. હા. કો. નો ઠરાવ તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૭૦ પણ આ બાબત આ કલમમાં ફેરફાર કર્યો છે. અને મુખત્યારને સાંભળવા કે નહીં તે કોર્ટની ખુશી ઉપર છે. તોહમતવાળો આ ૩૪૧. તોહમતવાળો દિવાનો નહીં હોય તોપણ આલેખું કામ તેને સંલેખું કામ સમજતો. મળવી શકતું નહીં હોય તો ચોક્કસ અથવા ધનસાદનું કામ ચલાવવા નહીં હોય ત્યારે કે નો કોર્ટને અખત્યાર છે; અને હાઈકોર્ટ સિવાય બીજા કોઈ કોર્ટની મંજૂર. , બાબતમાં જે તે ચોક્કસ કરતાં તોહમતવાળાને કમિટ કરવો પડે, અથવા તે ધનસાદ કરતાં તેની ઉપર ચુંદા સાબિત થવાનો ઠરાવ કરવો પડે તો ચલાવેલાં કામના કામગીરી તથા તે કામની હકીકતનો રીપોર્ટ હાઈકોર્ટમાં મોકલવો. અને હાઈકોર્ટને યોગ્ય લાગે તેવો તે બાબત હાઈકોર્ટને હુકમ કરવો.

ટીકા—એક મુગા અને બેલ્લેયર સળસળર ચુંદા સાબિત થવાનો ઠરાવ થયો હતો. તેનો ધનસાદ થતો વખતે તેનાપર આવેલા તોહમત વિશે તેને કોઈ પુછવાનો યત્ન કરવામાં આવ્યો નહોતો તેથી શિક્ષા રદ કરવામાં આવી હતી. મદ્રાસ હા. કો. રી. વા. ૭ પ્ર. ૭

આ કામની હકીકત એવી છે કે તોહમતવારને એક થઈ કલાસ માહિતીને તપાસ કરી ચુંદેગાર ઠરાવ્યો પણ પોતાના અધિકાર કરતાં બંદે સજ્જ થવા માટે તેણે આ કામ જુના કી. પ્રો. કો. ક. ૪૬ પ્રમાણે ડીવીઝન માહિતીને લુખ્તશાયર પાસે મોકલ્યું. તે સાંભળતે આરોપિતની વરતણુક અન્યથા જેવી બ્રજાઈ તેથી તેને તપાસને માટે સીવીલ સરજન પાસે મોકલ્યો, તેને તપાસી જુનાની આપા કે આરોપિત પોતાનો જાણ કરવાને અશક્ત છે.

એમ હું ધારું છું, હું નથી ધારતો કે હાલના કરતા વધારે સારા કેષપણ દિવસ થાય હું ધારું છું કે તે ધણા વરસથી એવી હાલતમાં છે, તે એવો અશક્ત છે કે કોર્ટપણ કલ્પનો પ્રકાર જેમકે ચોરી યા ચોરી કરતી વખતે જે કૃત્ય બન્યું તે ખાટું છે અથવા કા-યલા વિશ્વ છે એમ તે બણી શકે” આ પુરાવા ઉપરથી ડીવીઝન માહિતીને ઠરાવ્યું કે

આરોપિત આલેખું કામ સગજી શકે તેમ નથી પણ જુના કી. પ્રો. કો. કલમ ૧૮૬ પ્રમાણે તેણે કામ આગળ ચલાવ્યું અને આરોપિતપર ચુંદા સાબિત ગણ્યો તે ઉપરથી ધા-રવાડના જલ્લા માહિતીને જે. આર. મીડલ્ટને આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું હતું. પણ ફાઇનલિંગ પુરતુ રાખે નહિ હોવાથી હાઈકોર્ટે ચુંદેગારનું મન અશક્ત છે

કે શી રીતે તે નક્કી કરવાને ફરી ફરમાવ્યું તેથી તે જાળતમાં ડીવીઝન માલુમ્મેટે ઠરાવ કર્યો કે “ ગુન્હેગાર અશક્ત છે તેટલા માટે ચાલતું કામ તે સગળ શકે એમ નથી પણ તેનું ગન અશક્ત નથી. આ કામ પછી હાઇકોર્ટમાં આવ્યાથી ઠરાવ કર્યો કે આ તફાવત નહીં સરખો છે તેથી જુના કી. પ્રો. કોડ કલમ ૨૯૭ પ્રમાણે આ કામનો ઠરાવ રદ કરી ફરમાવ્યું કે આરોપિતની જરાજર સંભાળ લેવામાં આવશે અને પોતાની જાતને અથવા જાળ કોઇ સખસને નુકશાન ન કરે તે સારું જાહેાસ્ત કરવામાં આવશે અને જ્યારે ફર માવે ત્યારે તેને રજુ કરવામાં આવશે એવો પુરતો જાગિન આપે તો તેને છોડી મુકવો અને તે પ્રમાણે જામિન આપવામાં આવે નહીં તો તે કામવિશે હાઇકોર્ટને રીપોર્ટ કરવો વળી એમ પણ ઠરાવ્યું છે કે જુના કી. પ્રો. કોડ કલમ ૧૮૬ (આ કલમ ૩૪૧) ને મા-લુસનું ગન અશક્ત છે તેને લાયુ પડતી નથી. બેહેરાશથી અથવા મુગાપણથી અથવા તે દેશની ભાષાના અજાણપણથી અથવા તેવા બીજા કારણથી ને સખસો ચાલતું કામ સ-ગળ શકે તેમ નથી તે સખસોને તે કલમોના ઠરાવ લાયુ પડે છે પણ મનના અશક્તપ-ણથી ને સખસો ચાલતુ કામ સગળ શક્તા નથી તેવા કામમાં તો જુના કી. પ્રો. કોડ ના ૩૧ મા જાળ મુજબ કામ ચલાવવું જોઈએ સરકાર વિરૂદ્ધ હુસેન. ઇડિયન લા, રીપોર્ટ મુંબઇ વા. ૫ પ્ર. ૨૬૨

આરોપિત એ બેહેરા અને મુગો છતાં ને ડેપ્યુટી માલુમેટે તેના પર અપ્રાધ નક્કી ક-ર્યો હતો તે ડેપ્યુટી માલુમેટેને, આરોપિત કળ્યાનું પ્રોસીડીંગ મગજવાને લાયક નથી એમ દેખાયાથી તેણે તે કામ જુના કી. પ્રો. કોડ કલમ ૧૮૬ (આ કલમ ૩૪૧) પ્રમા-ણે માલુમેટે પાસે મોકલ્યું. જે અપરાધ બદલ આરોપિત પર આરોપ રાખવામાં આવ્યો છે તે અપરાધ આરોપિત સમજ્યો છે એમ માલુમેટે ઠરાવ્યું તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે માલુમેટેનો ઠરાવ કાયમ રાખવો જોઈએ. અને આ કામને જુની કલમ ૧૮૬ લાયુ પડતી નથી. હાઇકોર્ટે જુ. કી. પ્રો. કો. કલમ ૨૯૭ ના આધારે ડેપ્યુટી માલુમેટેનો તે હુકમ રદ કર્યો અને આરોપિત પર જે ગુન્હાને માટે ત્રણ વરસની સખત મજુરીની શિક્ષા કરી છે તેવા ગુન્હાનો પીનલકોડ જાળ ૧૭ પ્રમાણે આગાઉ અપરાધ ઠરેલો હોવાથી જુના કી. પ્રો. કોડ કલમ ૩૧૫ (કલમ ૩૪૮) પ્રમાણે તેની ચોકશી થવા વાસ્તે સેશન કોર્ટને મોકલવો એવો હાઇકોર્ટે હુકમ કર્યો. દુનરી હલવાઈ વીરૂદ્ધ એક મુંગો માલુસ જેનું નામ નકી વથી. વીકલી. રીપોર્ટ ૧૯ પ્ર. ૩૭

તોહમતવાળાની ૩૪૨ તોહમતવાળાની વિરૂદ્ધ પુરાવામાં કાંઈ હકીકત જણાતી હોય જ્યાનીલેવાનોઅ તેનો ખુલાસો તોહમતવાળો કરી શકે એટલા સારૂ, હરકોઇ ચોકસી ધિકાર.

અથવા ઇનસાફ ચાલતો હોય ત્યારે કોઇપણ વખતે તેને અગાઉથી તા-કીદ આપ્યા વગર તેને જે સવાલો પુછવા જરૂર જણાય તે સવાલો પુછવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે, અને ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના સાહેબોની જ-યાની લેવાઇ રહ્યા પછી અને તે તોહમતવાળાને જવાબ આપવાનું ફરમાવતાં પેહેલાં ઉપર કહેલાં કારણસર કોર્ટે તે મુકદમા જાળત તેને સવાલ સામાન્યત પુછવા.

તે સવાલોના જવાબ આપવાની ના કહેવાથી અથવા તે સવાલોના ખોટા જવાબ દે-વાથી તે તોહમતવાળો શિક્ષાને લાયક થશે નહીં; પણ એ પ્રમાણે ના કહેવા ઉપરથી અથવા એવા જવાબ આપવા ઉપરથી પોતાને વ્યાજબી લાગે એવું અનુમાન કોર્ટ તથા જુરી હોય તો તે કરવાને મુખત્યાર છે.

તોહમતવાળાએ આપેલા જવાબો સદરહુ ચોકશી અથવા ઇનસાફની વખતે ધ્યાનમાં

લેવાનો અખત્યાર છે. અને સદરહુ જવાબો ઉપરથી બીજો જે ગુન્હો તેણે કર્યાનું દેખાતું હોય તે ગુન્હા બાબત ચોકસી અથવા ઇનસાફ થતી વખતે તે જવાબો તેની તરફ અથવા તેની વિરૂધ્ધ પુરાવામાં આપવાનો મુખત્યાર છે.

તોહોમતવાળાને કાંઈ સોગત આપવા નહીં.

ટીકા—આ કલમ મદ્રાસ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા ૧ પ્ર. ૧૬૬ ના કેસને અનુસરીને રચવામાં આવી છે. તોહોમતદાર વિરૂધ્ધ જે પુરાવ પડ્યો હોય તેનો ખુલાસો કરવાને તે શક્તિમાન થાય તે માટે તેની ગુજાની લેવી એટલે તેને ગુન્હેગાર ઠરાવવા જેવા સવાલ પુછવા નહીં. વિરૂધ્ધ પુરાવનો તે કેવો ખુલાસો કરે છે તે જાણવા માટે તેની ગુજાની લેવી.

આવી ગુજાની બિપર સહી કરવા તોહોમતદાર ના કહેતો તેણે પીનક્કોડની કલમ ૧૮૦ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો ગણાય નહીં. તેની મરજી ઉપર એ બાબત છે કેસરે હોંદ વિરૂધ્ધ સીરસાપા. ઇંડીયન લો. રીપોર્ટ મુંબાઇ વા. ૪ પ્ર. ૧૫

આ કલમ કરવાનો ખરેખરો હેતુ એવો છે કે તોહોમતદાર પાસેથી વખતો વખત (ખમ્સ કરીને તેનો કોઈ જવાબ કરવાવાળો ન હોય ત્યારે) તેની વિરૂધ્ધ કહેવાએલી હકીકત વીશે તે શું ખુલાસો આપે છે તે નક્કી કરવું અથવા કેસ પુરો થયા પછી તેને નુકશાન કરતાં હકીકત વિશે તેનું શું કહેવું છે તે જાણવા માટેજ શક્તિવાન થાય. આ કલમ સેશન કોર્ટને એક બારીક તપાસનારી કોર્ટ બની જવા અને ઉચ્ચ તપાસવાની માફક ઝીણા ઝીણા સવાલ પુછી તે ગુન્હેગાર ઠરે એવી કમ્પ્યુલત તેની પાસેથી પરાણે મેળવવાની સત્તા મળતી નથી—કેસરે હોંદ વિરૂધ્ધ હુસેનખાન શેખ, અને બીજાઓ કલકત્તા હાઇકોર્ટ તા. ૨૪ જુન સને ૧૮૮૦ નો ફરાવ તથા વીકલી રીપોર્ટ ૨૫ સરકાર વિરૂધ્ધ બોળાનાથ સેન પ્ર. ૫૩ અને રાણી વિરૂધ્ધ શેખબાલુ વીકલી રીપોર્ટ ૮ પ્ર. ૩૭ ના ચુકાદા જુઓ.

એક કામમાં બે તોહોમતદાર હતા તેમાં એક એકને જુદા રાખી ગુજાની લેવામાં આવી તોપણ તે ગુજાનીમાં કહેલી હકીકત કહેનાર સખસ વિરૂધ્ધ વાપરી શકાય—બીજા તોહોમતદાર વિરૂધ્ધ તે વાપરી શકાય નહીં—કેસરે હોંદ વિરૂધ્ધ લક્ષ્મણ બાળા અને બાળા રામશેઠ. ઇંડીયન લો. રીપોર્ટ (મુંબાઇ) વા. પ્ર. ૧૨૪ કેસરે હોંદ વિરૂધ્ધ ચંદરનાથ સરકાર. ઇંડીયન લો. રીપોર્ટ (કલકત્તા) વા. ૭ પ્ર. ૬૫.

તપાસ ચાલતી હોય તેની વચમાં તોહોમતદારને સવાલ પુછી ફરીયાદી તરફનો પુરાવ પુરો પાડવાના હેતુ પાર પાડવામાં આવે તો તે ગેરવ્યાજબી છે. આ કામમાં જડને છેદીને સવાલ પુછતાં પહેલાં તેને એવું કહ્યું હતું. “ તમારે સવાલનો જવાબ દેવો કે નહીં તે તમારી મરજીની બાબત છે. પણ જવાબ દેવાની ના કહેવામાં આવશે તો તમારીતે કમ્પ્યુલત લખવામાં આવશે”—રાણી વિરૂધ્ધ જે, એમ ડીઆસ, મુંબાઇ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૫૧ લલચાવીને કાંઈ ૩૪૩. ૩૩૭ મી અને ૩૩૮ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે શિવાય, કોઈ વાતપ્રગટ કરવાને તોહોમતવાળા સખસના જાણવામાં કાંઈ પણ વાત હોય તે પ્રગટ કર-કાંઈદામ વાપરવો વાને અથવા નહીં કરવાને તે લલચાય એટલા માટે તેને કાંઈપણ નહીં. વચન અથવા ધમકી આપીને અથવા બીજી રીતે તેની ઉપર કાંઈ દાબ વાપરવો નહીં.

કામ ચલાવવાનું ૩૪૪. કોઇ સાહેદની ગેરદાબરીને લીધે અથવા બીજા કાંઇ યોગ્ય કાર-
 શરૂથી અથવા વ બુને લીધે કોઈપણ ચોક્કસી અથવા ઈનસાફતું કામ શરૂથી અથવા વ-
 ચમાં મુલતવી રા ચમાં મુલતવી રાખતું જરૂર અથવા યોગ્ય જણાય, તો કોરટ વખતે વ-
 ખવાનો અખત્યાર ખતે લખેલો હુકમ કરીને અને તે આગતના કારણ જણાવીને પોતાને દુ-
 રસ્ત લાગે એવી શરતે, અને પોતાને યોગ્ય લાગે એટલી મુદત સુધી,
 સદરહુ ચોક્કસી અથવા ઈનસાફતું કામ શરૂથી અથવા વચમાંથી મુલતવી
 પાછો મોકલવો. રાખવાને મુખત્યાર છે, અને તોદમતવાળો પેહેરામાં હોય તો વારંટ કાઢા-
 ડીને તેને પાછો મોકલવાને મુખત્યાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈપણ માહુરતે આ કલમ પ્રમાણે કોઇ તોદમતવાળા
 સખસને એક્ટી વખતે પંદર દિવસ કરતાં વત્તી મુદત સુધી પેહેરામાં પાછો મોકલવો નહીં.

હાઇકોરટ સિવાય બીજી કોઇ કોરટે આ કલમ પ્રમાણે કરેલો દરેક હુકમ લખેલો હો-
 વો જોઇએ અને તેની ઉપર પ્રમુખ જડજે અથવા માહુરતે સહી કરવી.

પાછો મોકલવાનો ખુલાસો—તોદમતવાળાએ કોઈ ગુન્હો કર્યો હશે એવો વેહેમ આવે
 વ્યાજ્ઞી સળગ. તેવો પુરતો પુરાવો મળ્યો હોય, અને તેને પાછો મોકલવાથી વધારે પુ-
 રાવો મળે તેવું છે એવું દેખાય તો તેને પાછો મોકલવાનો આ વ્યા-
 જ્ઞી સળગ છે.

ટીકા—માહુરતે દિવસેનું નામ પાડ્યા સિવાય મુકદ્દમો મુલતવી રાખ્યો, અને પછી
 મુકદ્દમો સાંભળવાને દિવસે ફરિયાદીની ગેરદાબરીમાં ફરીયાદ કાઢાડી નાંખી; તે કામમાં હાઇકો-
 રટે હુકમ રદ કર્યો. મહમદ આલમ વિ. સેકઆલિક અને બીકનવી. રી. ૧૬ પ્ર. ૬૮

તોદમતવાળાને પોલીસે ચોરીના ગુન્હા ઉપરથી તા. ૪ માટે અગષ્ટ સન ૧૮૬૭ ના
 રોજ પકડ્યો અને પછી તા. ૪ સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૬૭ ના રોજ સુધી તે તોદમતવાળાને
 માહુરતે પાસે પોલીસે મોકલ્યો નહોતો; આ ઉપરથી થાણાના સેસન જડજે સદરહુ કામ
 હાઇકોરટના હુકમ માટે મોકલ્યું, તેમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે હદ વગરની મુદત સુધી
 પોલીસને તોદમતવાળાને અટકાવી રાખવાને માટે માહુરતે આપેલી મંજુરી ગેરકાયદેસર
 છે. પકડયાથી ૨૪ કલાક અંદર તોદમતવાળાને માહુરતેની રૂયર હાજર કરવો જોઇએ અ-
 ને હાજર કર્યા બાદ યોગ્ય કારણ હોય તો પંદર દિવસ સુધી (પણ વધારે નહીં) અટકાવમાં
 રાખવાને માત્ર તોદમતવાળાને પાછો મોકલી શકાય છે સરકાર વિ. સરકયા ધાકુ મુ'બાઇ
 હા. કો. રી. વા. ૫ પ્ર. ૩૧ તેમજ વી. રી. ૧૭ પ્ર. ૫૫

તોદમતવાળો મુદતને રોજ હાજર થયો પણ બીજું કામ હોવાથી બીજે દિવસે હા-
 જર થવાનું ફરમાવ્યું પણ તે હાજર ન થયો તે ઉપરથી તેને ગુન્હેગાર ઠરાવ્યો તે કામમાં
 યોગ્ય ઠરાવ થયો છે એવો ઠરાવ થયો. ગ. હા. કો. રી. વા ૫ એપે. પ્ર. ૧૬

પાછો મોકલવાને સાંડે સાક્ષીની હાજરી અથવા બીજું યોગ્ય કારણ હોવું જોઈએ; દ-
 રેક વખત કેદમાં પાછો મોકલતાં આવલ કેદીને માહુરતેની રૂયર લાવવો જોઇએ, મ.હા.

કો. તા. ૧૦ જુન સને ૧૮૬૭ નો ઠરાવ.

ગુન્હો માંડીવાળ ૩૪૫. આ નીચેના કોષ્ટકના પેહેલા બે આસનામાં હિંદુસ્તાનના ફા-
 વા આગત. જદારી કાયદાની જે કલમોનું વર્ણન કર્યું છે તે કલમો મુજબ શિક્ષા ક-

કરવા લાયક ગુન્હાઓ તે કોષ્ટકનાં ત્રીજા આસનમાં કહેલા સખસોને માંડીવાળવાનો અધિકાર છે.—

ગુન્હો.	હીંદુસ્તાનની ફૅબ્રિકારી કાયદાની લાગુ પડતી કલમો.	જે સખસને ગુન્હો માંડીવાળવાનો અધિકાર છે તે સખસ.
ધર્મ સખંધી કોઈપણ સખસનું દિવ દુખાવવાના પાકા ઈરાદા થી કોઈ શખ્દો બોલવા વગેરે વ્યથા કરવી.	૨૯૮ ... .. ૩૨૩, ૩૩૪	ધર્મ સખંધી જે સખસનું દિવ દુખાવવાનો ઈરાદો હોય તે સખસ. જે સખસને વ્યથા કરી હોય તે સખસ.
હરકોઈ સખસને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવો અથવા કેદ કરવો.	૩૪૧, ૩૪૨	જે સખસને અટકાવ કર્યો હોય અથવા કેદ કર્યો હોય તે સખસ.
હુમલો અથવા સાપરાધળી વાપરવું	૩૫૨, ૩૫૫, ૩૫૮...	જે સખસની ઉપર હુમલો કર્યો હોય અથવા સાપરાધળી વાપર્યું હોય તે સખસ.
કાયદા વિરૂદ્ધ જજરાધથી ગળતુરી કરાવવી.	૩૭૪	જે સખસ પાસે જજરાધથી ગળતુરી કરાવી હોય તે સખસ.
ખિગાડ—જ્યારે જે હાની અથવા નુકશાન કરવામાં આવે તે કક્ત કોઈ ખાનગો સખસને કરેલી હાની અથવા નુકશાન હોય ત્યારે	૪૨૬, ૪૨૭	જે સખસને હાની અથવા નુકશાન કરવામાં આવે તે સખસ.
સાપરાધ પ્રવેશ.	૪૪૭	જે મિલકતમાં પ્રવેશ કર્યો હોય તે મિલકત જે સખસના કળખમાં હોય તે સખસ.
અહ પ્રવેશ.	૪૪૮	
નોકરી કરવાનો કરાર સાપરાધ રીતે તોડવો.	૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨...	જે સખસની સાથે ગુનેહગાર કરાર કર્યો હોય તે સખસ.
છિનાળું.	૪૯૭	જે સ્ત્રી હોય તેનો ધણી.
સાપરાધ ધરાદાથી કોઈ પરણેલી સ્ત્રીને ફેસલાવી નવી અથવા લઈ જવી અથવા રોકી રાખવી.	૪૯૮	
આળસ લેવી.	૫૦૦	જે સખસની આળસ લીધી હોય તે સખસ.
કોઈ ખાખત આળસ લેવા જેવી છે એવું જાણીને તે છાપવી અથવા કોતરવી.	૫૦૧	
છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુમાં આળસ લેવા જેની ખાખત છે એવું જાણીને તે વસ્તુ વેચવી.	૫૦૨	જે સખસને તિરસ્કાર કર્યો હોય તે સખસ.
સમાધાનીનો ભંગ કરાવવાના ઈરાદાથી તિરસ્કાર કરવો.	૫૦૪	
સાપરાધ ધમકી, જ્યારે તે ગુન્હો સાત વરસની કેદની શિક્ષા કરવાલાયક ન હોય ત્યારે.	૫૦૬	જે સખસને ધમકી આપી હોય તે સખસ.

બુધિપૂર્વક વ્યથા કરવાનો અથવા બુધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાનો અથવા જીવંત જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને મહાવ્યથા કરવાનો અથવા જીવંત જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને મહાવ્યથા કરવાનો જે ગુન્હો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૩૨૪ માં અથવા ૩૩૫ મી અથવા ૩૩૭ મી અથવા ૩૩૮ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક છે તે ગુન્હો જે સખસને વ્યાધા કરી હોય તે સખસને જે કોર્ટની આગળ તે ગુન્હો ખાખત કાંઈ ફરીયાદનું કામ ચાલુ હોય તે કોર્ટની રજા લઇને માંડી વાળવાનો અધિકાર છે.

આ કલમ મુજબ હરકોઈ ગુન્હો માંડીવાળવાનો અધિકાર હોય ત્યારે તે ગુન્હામાં મદદગારી કરવાનો ગુન્હો અથવા (બ્યારે સદરહુ ગુન્હો કરવાની કોશીસ અને ગુન્હો હોય ત્યારે) તે કોશિસ કરવાનો ગુન્હો એવીજ રીતે માંડીવાળવાનો અધિકાર છે.

જો કોઇ સખસ ખાખત, અથવા માંડો અથવા દિવાનો હોય અને જો તેવો ન હોત તો તે આ કલમ મુજબ કાંઈ ગુન્હો માંડીવાળવાને લાયક થાત તો તે સખસની તરફથી કરાર કરવાનો જે સખસને અધિકાર હોય તે સખસ સદરહુ ગુન્હો માંડીવાળવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ મુજબ કાંઈ ગુન્હો માંડીવાળવાનું ફળ એવું થશે કે તોહોમનવાળાની ઉપર ગુન્હો ના સાબિત થવાનો ઠરાવ થશે.

જે ગુન્હો આ કલમમાં કહ્યો નથી તેવો કોઇપણ ગુન્હો માંડીવાળવો નહીં.

ટીકા—આ કલમના ઠરાવથી રાણી વિરૂધ્ધ રહીમત ઈંડિયન લા. રીપોર્ટ મુંબાઇ વા. ૧ પ્ર. ૧૪૭ નો કેસ તથા રાણી વિરૂધ્ધ મદનમોહન ઈંડિયન લા. રીપોર્ટ અલ્હાબાદ વા. ૬ પ્ર. ૩૦૨ ઉપલા કેસો રદ થાય છે.

છીનાળાની ખાખતમાં ફક્ત ફરીયાદીની ગેરહાજરીના સખસથી માજીસ્ટ્રેટ ફરીયાદ કાઢી નાખે તો તે વ્યાજબી નથી પણ જે ફરીયાદી ગેરહાજર હોય અને પુરાવો રજુ ના થયો હોય તો ફરીયાદીને હાજર રહેવા જરૂર પાડવા અથવા પુરાવો મેળવવા માજીસ્ટ્રેટ બંધાએકો નથી. જુડીશીયલ કમીશનર સેન્ટરલ પ્રોવીનસીસ નંબર ૫૮, ૩. ૧૫૫

આરોપિતપર પી. કો. ક. ૪૯૭ મુજબ એક નટલ નામના માણસે પોતાની બર્થ-રી સાથે છીનાળુ કર્યાનું તોહમત મુક્યું. માજીસ્ટ્રેટ આરોપિતને તે ગુન્હો બદલ સેશન માં મોકલ્યો સેશન જડજે આરોપિતને શિક્ષા કરી તેપર આરોપિતે હાઇ કોર્ટને અપીલ કરી તોહમત સાબિત થયા પછી ધણી ધણીઆણી એકત્ર રહેવા લાગ્યાં, અને અપીલની અને એકશીની વખતે સદરહુ અપરાધ માંહોમાંહે માંડીવાળવાની પરવાનગી મળવા માટે ધણીએ હાઈકોર્ટને અરજ કર્યાથી ઠરાવ્યું કે સેશન જડજે આરોપિત પર તોહમત સાબિત કરવા પછી ફરીયાદીએ પોતાની બધીને પોતાના ઘરમાં ધાલી છે અને એ અપરાધ માંહોમાંહે માંડીવાળવાની પરવાનગી મળવા માટે અરજ કરી છે પણ કામના ચાવા સબંધની વખતે તેવો પરવાનગી અપાય નહીં. તોપણ પક્ષકારનો સબંધ મતમાં આણ્યો અને તા. ૫ મેથી આરોપિત કેદમાં છે એ વાત મનમાં આણી તેને થયેલી શિક્ષા બરોગર છે. સરકાર વિરૂધ્ધ થાગસન ઈંડિયન લા રીપોર્ટ અલ્હાબાદ વા. ૨ પ્ર. ૩૩૯.

જે મુકદમા પ્રાંત ૩૪૬ ઇલાકાના મુખ્ય શહેરની બહાર કોઇપણ જિલ્લામાં કોઇ માન્યો માજીસ્ટ્રેટ જિલ્લાની આગળ કાંઇ ચોકશી અથવા ઇનસાફતું કામ ચાલતું હોય ત્યારે ચુકવી શકતો નહીં જે પુરાવા ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટને એવું અનુમાન કરવું વ્યાજબી જણાવે તે મુકદમા ય કે સદરહુ જિલ્લામાં બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટ તે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવા તોણેકેમકરવું. વો જોઇએ અથવા ઇનસાફ કરવા સાડ તે કમિટ કરવો જોઇએ, તો તેણે તે કામ ચલાવવું બંધ રાખીને જે માજીસ્ટ્રેટના હાથતળે પોતે હોય

તે માલ્સ્ટ્રેટની આગળ અથવા જીલ્લા માલ્સ્ટ્રેટ ફરમાવે તેવા બીજા હકુમતવાળા માલ્સ્ટ્રેટની આગળ તે મુકદ્દમો મોકલવો, અને તેની સાથે ટુંકામાં એક રીપોર્ટ કરીને તથા તે મુકદ્દમાનો પ્રકાર સમજાવવો.

જે માલ્સ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવામાં આવે તેને જો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર આપેલો હોય તો તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ તે જાતે કરવાને અથવા પોતાના હાથ તળેના જે માલ્સ્ટ્રેટને હકુમત હોય તે માલ્સ્ટ્રેટને તે મુકદ્દમો સોંપવાને, અથવા તો હકુમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવા સાફ કમિટ કરવાને સુખત્યાર છે.

ટીકા—દફતરમાં એક માલ્સ્ટ્રેટ આગળ પડેલો પુરાવ દાખલ કરવામાં આવેલો તે ઉપરથી બીજા માલ્સ્ટ્રેટે કેદીને ગુન્હેગાર ઠેરવ્યો હોય તે કામમાં ફરીથી પુરાવ દફતરમાં દાખલ કરી ગુન્હો સાબિત છે એમ ગણી કરેલો ઠરાવ બાહ્ય રાખ્યો હોય તેમાં થએલી ખામી દુરસ્ત થતી નથી. ગુન્હો સાબિત થયાનો જે ઠરાવ કાયદાસર પુરાવા ઉપરથી કરવામાં આવ્યો નહીં હોય તે ઠરાવના ગુણુદોષ ઉપર અપીલ ચાલશે. રાણી વિરૂદ્ધ પુરણચંદ્ર દાસ વીકલી રીપોર્ટ ૮ પ્ર. ૫૯

એક અમલદારે મુકદ્દમો અધુરો સાંભળી બીજાને ત્યાં ઇનસાફ સાફ મોકલ્યો હોય ત્યારે ઇનસાફ કરનાર માલ્સ્ટ્રેટે બધો પુરાવ સાંભળી ઇનસાફ કરવો પણ એક અમલદારને બીજાને દફતરમાં પુરાવ દાખલ કરેલો હોય તે ઉપરથી કમિટ કરવાનો અધિકાર છે. વીકલી રીપોર્ટ ૭ ફી. લેટર ૪.

તાળાનો માલ્સ્ટ્રેટ કલમ ૫૫૯ મુજબ ડીસ્મીક્ટ માલ્સ્ટ્રેટની પાસે મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે ડીસ્મીક્ટ માલ્સ્ટ્રેટે તે મુકદ્દમો ફર્સ્ટ ક્લાસ માલ્સ્ટ્રેટ તરફ ઇનસાફ થવાને માટે મોકલી શકે છે. મુબાઇ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૬ પ્ર. ૬૯.

ચોકશી અથવા ૩૪૭ કોષ્ટ માલ્સ્ટ્રેટની આગળ કોષ્ટપણ ચોકશીનું કામ ચાલે તેમાં ઇનસાફનું કામસર અથવા કોઈ માલ્સ્ટ્રેટની આગળ કોષ્ટપણ ઇનસાફનું કામ ચાલે તેમાં કંઈ પછી માલ્સ્ટ્રેટ સલાહ ઉપર સહી કરતાં પેહેલાં, તેને કોષ્ટપણ વખતે એમ જણાય કે સ્ટ્રેટને એમ જણાય તે કામનો ઇનસાફ સેશન કોર્ટે અથવા હાઇકોર્ટે કરવો જોઈએ, અને ય કે મુકદ્દમો કમિ- જે ઇનસાફ થવા સાફ કમિટ કરવાનો અખત્યાર તેને આપેલો હોય, તો ટ કરવો જોઈએ તેણે કામ અગાડી ચલાવવાનું બંધ કરવું અને આ કાયદામાં પાછળ ત્યારે કેમ કરવું. કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે તો હકુમતવાળાને કમિટ કરવો.

જે ઇનસાફ થવા સાફ કમિટ કરવાનો અખત્યાર સદરહુ માલ્સ્ટ્રેટને આપેલો ન હોય તો તેણે ૩૪૬ મી કલમ પ્રમાણે ચાલવું.

ટીકા—ન્યારે ડીસ્મીક્ટ માલ્સ્ટ્રેટ તરફ આ કલમ પ્રમાણે કામ મોકલવામાં આવે ત્યારે ડીસ્મીક્ટ માલ્સ્ટ્રેટે કાયદા પ્રમાણે ચોખ્ખા લાગે તેવો ઠરાવ, શિક્ષા કે હુકમ કરવો તેવી તેની ફરજ છે. સેશન કોર્ટમાં નવેસરથીજ તજવીજ કરવાને કેસ કમીટ કરવાનો અગર બીજા કોર્ટમાં કામ ચલાવવાને માટે હુકમ કરવાનો ડીસ્મીક્ટ માલ્સ્ટ્રેટને અધિકાર નથી. પરંતુ જે માલ્સ્ટ્રેટની રજા કામ ચાલી તજવીજ કરવામાં આવી હોય તે માલ્સ્ટ્રેટની હકુમત નથી એમ માલમ પડે તો ચોખ્ખા માલ્સ્ટ્રેટ તરફ તજવીજ કરવાને માટે કામ મોકલી સકાય, અને ૧૮૭૭ તા. ૩૦ મી માહે અગસ્ટના રોજનો મુબાઇ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ જુઓ.

જુના ફી. પ્રો કોડ કલમ ૪૬ (કલમ ૩૪૯) મુજબ ન્યારે કોઈ મુકદ્દમો (ચાલેલા કામ સાથે) ડીસ્મીક્ટ માલ્સ્ટ્રેટ તરફ મોકલવામાં આવે ત્યારે તે કામમાં પોતાની સમજણ

પ્રમાણે થોડા તથા જે કાયદેસર હોય તેવો ફેંસલો યા શિક્ષા યા હુકમ તેણેજ કરવો જોઈએ. સેશન કોર્ટ અગર ગાંધી કોર્ટ તે મુકદ્દમાનો ફરીયાદી ઈનસાફ કરવો એવો હુકમ કરવાનો તેને અખત્યાર નથી, પણ જે ગાંધીકોર્ટ આગળ તે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ થાય તેની હકુમતની ખાદારનો કોર્ટ ચુનંદો ગન્યો છે એવું ડિસ્ટ્રીક્ટ ગાંધીકોર્ટને લાગે તો તેવો (એ-ટલે ફરીયાદી ઈનસાફ કરવાનો) હુકમ કરવાને તેને અખત્યાર છે. બેસગામના સેશન જડજે સલાહ માટે મોકલેલું કામ નંબર ૮૦ સને ૧૮૭૭ મુંબાઈ હાઈકોર્ટ નો ઠરાવ. તા. ૩૦ આગષ્ટ સને ૧૮૭૭.

સગરજીરૂર એ સરકારી મોકર (અમલદાર) છે. પીનલકોડ કલમ ૨૮૮ પ્રમાણે તેનું કામ એ ન્યાયનું કામ છે અને પુરાવાના આકૃષ્ટમાં “કોર્ટ” જે એવો શબ્દ છે. તેમાં તે કોર્ટનો સમાવેશ થાય છે. પીનલકોડ કલમ ૨૨૮ માં જે બાબત કહેલી છે તેમાં જે કોર્ટ આગળ અપરાધ થયે તે કોર્ટે તે અપરાધની ચોક્કસી કરવી જોઈએ. પરંતુ તે કોર્ટે કામ ચલાવવું તે જુના કી. પ્રો. કો. ના બાબત ૩૨ પ્રમાણે ચલાવવું જોઈએ. પીનલકોડ કલમ ૨૨૮ માં કહેલો અપરાધ સગરજીરૂર આગળ થયા છતાં તેણે જે કલમ ૪૩૫, ૪૩૬ પ્રમાણે કામ નહીં ચલાવ્યું તો તે કામ ચલાવવાનો ગાંધીકોર્ટને અધિકાર નથી. સંધારીલાલ અરજદાર વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૧૦.

કેદની વધારે શિક્ષા થવા માટે બીજા વર્ગના એક માંજીરૂર એ કામ સને ૧૮૭૨ ના આ. ૧૦ ની ક ૪૬ પ્રમાણે ડેપુટી કમીશનર પાસે મોકલ્યું તે કામ ડેપુટી કમીશનરે હાઈકોર્ટમાં મોકલ્યું હાઈકોર્ટે તેમાં હાથ ધાવવાનું ના કયુલ કર્યું. કારણ કે સદરહુ કલમ ૭૫૨થી જ્ઞેતાં તે કામની ચોક્કસી ડેપુટી કમીશનરે પાંતે કરવી જોઈતી હતી અને કેદી વિરૂધ્ધ જે પુરાવા હતો તે પુરાવા ઉપરથી જે તોહમતની સાબીતી કરવી જરોર છે એવું તેને દેખાય તે અપરાધની સાબીતી તેનીપર કરવાની હતી અને તે કામ હાઈકોર્ટમાં મોકલ્યું નહોતું એવો હાઈકોર્ટનો અભિપ્રાય થયો. સોમીલાલ વિરૂધ્ધ અંદ્રેશી અને બીજા વીકલી રીપોર્ટ ૨૦ પ્ર. ૧૫

કલમ ૨૫૯ ની નીચે સરકાર વિરૂધ્ધ કદરૂપી અને બીજા (ઈન્ડિયન લા. રીપોર્ટ ૩, કલકત્તા ૪૬૫) ફેંસલો તથા કલમ ૩૪૫ નીચે રાણી વિરૂધ્ધ રેમત હાલસીંગનો ફેંસલો એ બે ફેંસલા બતાવવામાં આવ્યા છે તે જુઓ.

શિક્ષા, સ્ટાંપના ૩૪૮ હિંદુસ્તાનના ફેંસલો કાયદાના ૧૨ મા અથવા ૧૭ મા બાબત કાયદાતથા મિલકત પ્રમાણે જણ વરસની અથવા તે ઉપરાંતની મુદત સુધી કેદની શિક્ષા ત વિરૂધ્ધ ચુનંદો જે કરવા લાયક કોર્ટ ચુનંદો જે સખસની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો સખસોનીઉપરથી હોય તે સખસની ઉપર એ બેમાંના ગમે તે બાબત પ્રમાણે ત્રણ વરસની ગાંઠ ઈલાહોય તે અથવા તે ઉપરાંતની મુદત સુધી કેદની શિક્ષા કરવા લાયક કોર્ટ ચુનંદાનું સખસોનાઈનસાફ ફરીયાદી તોહમત આવ્યું હોય, ત્યારે જે ગાંધીકોર્ટની આગળ તે સખસની ઉપર તોહમત આવ્યું હોય તેની નજરમાં એમ આવે કે

તે સખસને ચુનંદો કરવાનો ટેવ છે, તો તેને સામાન્ય પ્રસંગ પ્રમાણે સેશન કોર્ટમાં અથવા હાઈકોર્ટમાં કમીટ કરવો; અથવા જે જુદામાં જુદા ગાંધીકોર્ટને ૩૦ થી કલમ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે જુદામાં તેનો ઈનસાફ સદરહુ ગાંધીકોર્ટની આગળ કરવો.

જોઈએ તેટલી ૩૪૯ જ્યારે બીજા અથવા ત્રીજા વરગના જે ગાંધીકોર્ટને હકુમત સખતશિક્ષાનો હુકમ હોય તે ગાંધીકોર્ટ ફરીયાદનું કામ ચલાવવાની તરફને તથા તોહમતવા-

કામ માછરોતરો જાની તરફનો સાહેલી પુરાવો સાંભળે ત્યાર પછી તેનો મત એવો થાય કે શકે નહીં ત્યારે કે તોહમતવાળો તકશીરવાર છે, અને તેને જે શિક્ષા કરવાની પોતાને અંગ કરવું. ધિકાર છે તેથી જુદી જનની અથવા તે કરતાં વધારે સખત શિક્ષા તે તોહમતવાળાને મળવી જોઈએ, અથવા તેને ૧૦૬ હી કલમ પ્રમાણે ખત કરી આપવાનું ફરમાવવું જોઈએ ત્યારે તે માછરોતર પોતાનો મત દફતરમાં દાખલ કરીને, પોતે અલાવેલું કામ તથા તોહમતવાળાને જે જલ્લા માછરોતરના અથવા પેટા હુકમી માછરોતરના તાઆમાં પોતે હોય તેની પાસે મોકલવા મુખત્યાર છે.

ટીકા—જે માછરોતરી પાસે તે કામ મોકલવામાં આવે તે માછરોતરને દુરસ્ત લાગે તો તે પક્ષકારોની જુગાની લેવાને તથા જે સાહેદ તે મુકદ્દમામાં સાહેદી આપી ચુક્યો હોય તે સાહેદોને પાછો મોલાવાને તેની જુગાની લેવાને મુખત્યાર છે; અને કાંઈ પણ વધારે પુરાવો માંગવાને તથા લેવાને મુખત્યાર છે. અને તે મુકદ્દમામાં પોતાને યોગ્ય લાગે એવો, અને કાયદા પ્રમાણે હોય એવો ફેસલો અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા હુકમ તે માછરોતરે કરવો; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ૩૨ મી તથા ૩૩ મી કલમ પ્રમાણે જેટલી શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર હોય તે કરતાં વધારે સખત શિક્ષા તેણે કરવી નહીં.

આ કલમના બીજા ભાગમાં જે “હુકમ” એ શબ્દ છે તેનો અર્થ આખરનો હુકમ છે એટલે વધારે સખત શિક્ષા થવાને કામ મોકલવામાં આવ્યું હોય તેના નિકાલ સમયથી તે આખરનો હુકમ સમજવાનો છે. જે માછરોતરી નજરમાં એમ આવે કે એ કેસ સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે તેવો છે અને તેથી સેશન કમીટ થવો જોઈએ ત્યારે સેશન કમીટ કરવાની તેમની સત્તાને આ કલમથી કાંઈ પ્રતિબંધ થતો નથી. રાજી વિ. અબ્દુલ, ઈ. લા. રી. વા. ૪ મુંબાઈ પ્ર. ૨૪૯ આ કેસથી વિરુદ્ધ રાજી વિ. બીખારી મુન્નીક. ૧૦ વુ. રી કી. ૩. ૫૦

થોડાક પુરાવોએ ૩૫૦ જ્યારે કોઈ મુકદ્દમાનો ચોક્કસીમાં અથવા ઈનસાફમાં સધળો ક માછરોતરે અને પુરાવો અથવા તેમાંનો કાંઈ ભાગ સાંભળ્યા પછી તથા દફતરમાં દાખલ થોડાક પુરાવો બી કયા પછી કોઈ પણ માછરોતરે તેમાં હુકમત સલાવતો બંધ પડે, અને જ માછરોતરે દફ તેની પછી તેની જગ્યા ઉપર બીજો જે માછરોતર આવે તેને સદરહુ હુકમતરમાં દાખલ ક ગત હોય અને તે સદરહુ હુકમત સલાવતો હોય, ત્યારે જે પુરાવો પોતાનો આગાઉના માછરોતરે એ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે પુ થોડાક પુરાવો રાવાને આધારે, અથવા જે પુરાવો થોડાક પોતાની આગાઉના માછરોતરે આગત અથવા ક અને થોડાક પોતા જનને દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે પુરાવાને આધારે, ગિટ કરવા આ સદરહુ પછીથી આવેલો માછરોતર કામ સલાવવાને મુખત્યાર છે; અથવા ખત. તે સાહેદોને ફરીથી સમન કરવાને અને તે ચોક્કસી અથવા ઈનસાફ ફરીથી સર કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

(અ) કોઈ પણ ઈનસાફનાં કામમાં તે બીજો માછરોતર પોતાનું કામ સર કરે ત્યારે સાહેદોને અથવા તેઓમાંના દરેકાંને ફરીથી સમન કરવાની તથા તેઓની જુગાની ફરીથી સાંભળવાની માગણી કરવાને તોહમતવાળો મુખત્યાર છે.

(બ) કોઈ માછલેટની આગળ ગુન્હો સાબિત થયો હોય તે સાબિતીને પુરાવા ઉપરથી થઈ તે સધળો તેણે લીધેલો નથી; તેથી તોહમતવાળાને મુદ્દાની બાબતમાં ન્યાય મળવામાં હ રકત થઈ છે એમ હાઈકોર્ટની, અથવા જે મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ જુદા માછલેટના તાબા માંહેના માછલેટો કરે તે મુકદ્દમામાં જુદા માછલેટની નજરમાં આવે, તો સદરહુ કોર્ટ અથવા જુદા માછલેટ તે ગુન્હો સાબિત થયાને ઠરાવ રદ કરવાને મુખ-ત્યારજે, પછી તે ઠરાવ ઉપર અપીલ થઈ હોય કે નહિ થઈ હોય તોપણ; અને નવે-સરથી ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યારજે.

જે મુકદ્દમામાં ૩૪૬ મી કલમ પ્રમાણે કામ આગળ ચલાવવાનું બંધ કર્યું હોય તે મુકદ્દમાઓને આ કલમ માંહેનો કોઈ પણ મચકુર લાગુ નથી.

ટીકા—આ કલમ આ કાયદાના ભાગ ૫ ના બાબ ૮, ૧૦, ૧૧ અને ૧૨ મુજબના કામને લાગુ પડે છે આ કલમમાં સધળો પુરાવો અથવા તેમાંનો કાંઈ પણ ભાગ સાંભળ્યા પછી જે શબ્દો છે તે રાણી વિરૂધ્ધ ખાન મહમદના કામમાં ઠરાવ થયો છે તેને અનુસરીને વધારવામાં આવ્યા છે. વીકલી રીપોર્ટ ૨૪૩ ૫૩

સુલેહનો બંધ ન કરે તેને સાર જાગીન લેવા સળંધી કલમ ૧૦૭ પ્રમાણેના કામ-ની ચોક્કસીના કામને આ કલમ લાગુ છે. જરોડા કનીરાય વિરૂધ્ધ કારીમુડી મુનશી કલકત્તા હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વાઈ પ્ર. ૪૫૨. આ કલમ પ્રમાણે જે સત્તા આપવામાં આવી છે તે સે-શન જડજને લાગુ નથી અને કદાપી કબુલ કરે તોપણ આ કલમમાં આપેલો અધિકાર સેશન જડજથી વાપરી શકાતો નથી. રાણી વિરૂધ્ધ ગોવીનાશીંગ વાંકકી રીપોર્ટ ૨૧૩ ૪૩

કોર્ટમાં હાજર થ ૩૫૧ કોઈ સખસ ફેજદારી કોર્ટમાં હાજર હોય, પછી તે પકડા-યેલા ગુન્હેગારોને ઇને અથવા સમન થઈને નહીં આવ્યો હોય તોપણ તે સખસે સદરહુ અટકાવી રાખવા કોર્ટ સાંભળી શકે એવો ફત્વાજો ગુન્હો થયો છે એવું પુરાવા ઉપરથી બાબત.

જણાય તે ગુન્હો બાબત તેની જુગાની લેવા સાર તેને અટકાવી રા-ખવાનો તે કોર્ટને અખત્યાર છે, અને જાણે તેને પકડેલો હોય અ-થવા સમન કરેલો હોય એવી રીતે તેની ઉપર કામ ચલાવવાનો અખત્યાર છે.

અટકાવી રાખવો તે ૧૮ મા બાબ પ્રમાણે ચોક્કસી ચાલતી હોય ત્યારે અથવા ઈન-સાફનું કામ ચાલવા માંડ્યા પછી રાખ્યો હોય ત્યારે તે સખસ બાબત કામ નવેસરથી ચલાવવું અને સાઈદોની જગાની ફરોથી સાંભળવી.

કોર્ટો ખુલી છે. ૩૫૨ કોઈ ગુન્હાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ કરવા સાર જે જગાએ કોઈ ફેજદારી કોર્ટ ખેઠી હોય તે જગા ખુલી કોર્ટ સમજવી, અને તેમાં વગર અડચણે માઈ શકે તેટલે સુધી સામાન્ય રીતે સચળા લોકોને તેમાં જવાનો અધિકાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈ પણ અમુક મુકદ્દમાની ચોક્કસી અથવા ઇનસાફ ચાલે ત્યારે કોઈપણ વખતે પ્રમુખ જડજ અથવા માછલેટ જે તેને યોગ્ય લાગે તો એવો હુ-કમ કરવાને મુખત્યાર છે કે સામાન્ય રીતે લોકોએ, અથવા કોઈ પણ અમુક સખસે કો-ર્ટના ઉપયોગ માંહેના ઓરડામાં અથવા મકાનમાં આવવું, રહેવું, અથવા હોવું નહીં.

ખાખ ૪૫ મો.

ચોકસી તથા ઈનસાફ કરતી વખતે પુરાવો લેવાની તથા દફતરમાં દાખલ કરાવવાની રીત ખાત.

પુરાવો તોહમત ૩૫૩ સ્પષ્ટરીતે જુદી રીતનો ઠરાવ કર્યો છે તે સિવાય ૧૮ મા, ૨૦ વાળાની સગક્ષ મા, ૨૧ મા, ૨૨ મા, અને ૨૩ મા ખાખ પ્રમાણે લેવાને સમજાવે પુરાવો લેવો. તોહમતવાળાની સગક્ષ લેવો, અથવા જ્યારે તેને જાને હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય, ત્યારે તેના પ્લીડરની સમક્ષ લેવો.

ટીકા—તોહમતવાળાની ૩૫૩ સાહેદોની જુગાનો લીધા વગર તોહમતદારને ગુન્હેગાર ઠરાવ્યો હોય તો તે શિક્ષા રદ થાય છે. રાણી વિરૂધ્ધ લાલાઓએ અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૨ પ્ર. ૪૯

માછલોએ એક કેસમાં તોહમતદાર હાજર નહોતો તે કેસની જુગાની સાહેદને વાંચી સંભળાવી અને તે ખરી છે એવું સાહેદોએ કહ્યું તેથી તેમની ફરી જુગાની તોહમતદાર ૩૫૩ લીધી નહી તે ગેરવ્યાજની હતી—રાણી વિરૂધ્ધ રાજકોસન મીતર. બેંગાળા, લો. રીપોર્ટ વા. ૧ પ્ર. ૩૬.

તોહમતદાર હાજર ન હોય તે વખતે લીધેલી જુગાની વાંચી સંભળાવી તેના ખરા-પણા વિશે ખાત્રી કરવામાં આવશે અને સાક્ષીઓએ પોતાની જુગાનીમાં જે કેદીનું નામ લખાવ્યું હોય તેને જાગળાવવામાં આવે એટલેથીજ પુરતું નથી. તોહમતદાર હાજર ન હોય તે વખતે લીધેલી સઘળી જુગાની ફરીથીજ લેવી જરૂર—રાણી વિરૂધ્ધ કેનાઇ સેપા. વીકલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૧ રાણી વિરૂધ્ધ અફઝુલ્લીન વિકલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૧૩.

એક ફાજદારી કાગળી ચોકસી ખુદ માછલો કરતો હતો તે દરમીયાન કોર્ટની બહાર તથા તોહમતદારની ગેરહાજરીમાં કેટલાએક સાહેદોની જુગાનીઓ પ્રતિજ્ઞા ઉપર લખી તે એવા વિચારથી કે જે તેઓ આગળ આપેલી જુગાનીથી પછી ખુદી કોર્ટમાં ફરીજમ નો તેઓના ઉપર ફાજદારી કાગ ચલાવવું તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે માછલોએ જે જુગાની લીધી તે ગેરવ્યાજની છે રાણી વિરૂધ્ધ જેઠા મણેશ અને બીજા. તા. ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૨ મુંબાઇ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ.

એક કેદી ઉપર એકજ વખતે ત્રણ જુદાં જુદાં તોહમત મુકી એકજ કેસ ચલાવવા માં આવ્યો એક કેસમાં પડેલા પુરાવ ઉપરથી કેદીને ગુન્હેગાર ઠરાવી બીજા એ કેસ સંબંધી કેદીનો જમ્યાવ સાંભળ્યો નહીં તેથી સઘળું કાગ રદ કરવામાં આવ્યું.—રાણી વિરૂધ્ધ બેક બેકારી. વી. રા. ૧ પ્ર. ૩૬

ઈલાકાના મુખ્ય ૩૫૪. આ કાયદા પ્રમાણે (પ્રેસિડેન્સી માછલો સિવાય બીજા) કો-શેહેરોની બહાર ઇ માછલો અથવા માછલોની આગળ સેશન જડજે અથવા સેશન સાહેદીદફતરમાં જડજની આગળ કરવાની ચોકસીઓમાં તથા તથા (સંક્ષેપ રીતે કરવા-ખસકરવાની રીત. ના ઈનસાફ સિવાય બીજા) ઈનસાફ ખાત સાહેદોની સાહેદી હેઠળ લખેલી રીતે દફતરમાં દાખલ કરવી.

સમનના મુકદ- ૩૫૫. પ્રેસિડેન્સી માછલો સિવાય બીજા કોઈ માછલોની આગળ માનું તથા અમુક સમનના જે મુકદમાઓનો ઈનસાફ કરવામાં આવે તેમાં, તથા ૨૬૦ મી ગુન્હા ખાત પેહે કલમની જ થી કે ક (એ જાને મુદ્દા) રકમોમાં કહેલા ગુન્હાઓનો ઈ-લા અને બીજા વ નસાફ પેહેલા અથવા બીજા વરગનો માછલો કરે ત્યારે તે ગુન્હાઓની ઈના માછલો ખાત તમાં દરેક સાહેદની જુગાની આગળી જમ્ય તેમ તેની સાહેદોની મત-

એ કરવાના ધન લખતી યાદ તે માછરો લખતી.
સાફનું દફતર.

તે યાદ માછરો પોતાના હાથે લખીને તે ઉપર સહી કરવી અને તે દફતરની સાથે રાખવી.

ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ જે તે માછરોને યાદ લખવામાં પ્રતિજ્ઞ થયો હોય તો તે રાખવી. પોતે કાં લખી શકતો નથી તેનું કારણ દફતરમાં દાખલ કરવું, અને ખુશી કોરટમાં પોતે મોહોડેથી બોલાવે, તે યાદ કરાવીને તે ઉપર સહી કરવી, અને તે યાદ દફતરની સાથે રાખવી.

ધનાકાના મુખ્ય ૩૫૬. સેશન કોર્ટનો આગળ તથા પ્રેસીડેન્સી માછરો સિવા-
શેહેરોની બાદર (ય પીઝન) માછરોનો આગળ પીઝન સઘળા મુકદમાઓનો ધનસાફ
પીઝન મુકદમાઓ સાથે તેમાં, અને ૧૨ મા તથા ૧૮ મા આગ પ્રમાણે ચોકસીઓ સાથે,
નું દફતર. તે સઘળામાં દરએક સાહેબની સાહેબી માછરો અથવા સેશન જડજે,
અથવા તેની હજુરમાં તે સાંભળે તેમ તેના ફરમાવ્યા મુજબ તથા તે-
ની નિગેડ્યાની નીચે કોર્ટનો બાપામાં લખી લેવી, અને તે ઉપર તે માછરો અથવા સે-
શન જડજે સહી કરવી.

અંગ્રેજીમાં આ બ્યારે સદરહુ સાહેબની સાહેબી અંગ્રેજીમાં આપવામાં આવે, ત્યારે માછ
પેલી સાહેબી. સ્વેટ અથવા સેશન જડજે તે સાહેબી પોતાને હાથે તે બાપામાં લખી લેવાને
મુખત્યાર છે, અને તોલમનવાળો અંગ્રેજી સારી રીતે જાણતો ન હોય,
અથવા કોર્ટની બાપા અંગ્રેજી ન હોય તો કોર્ટની બાપામાં સદરહુ સાહેબની સહી સાથેનો
તરજુમો દફતરમાં રાખવો.

બ્યારે માછરો જે કામોમાં તે માછરો અથવા સેશન જડજે પોતે સાહેબી લખી
અથવા જડજે લેતો ન હોય તે કામોમાં તેણે દરેક સાહેબની સાહેબી લેવાની જગ્યા તેમ
તે સાહેબી લખી સાહેબની જુગાનીની મનજગ્યાની એક યાદ કરવી અને તે માછરો અથવા
લીધી નહીં હોય સેશન જડજે પોતાને હાથે લખીને તેપર સહી કરવી, અને તે દફતર-
ત્યારે યાદ. ની સાથે રાખવી.

ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ તે માછરોને અથવા સેશન જડજેને યાદ લખવામાં પ્રતિજ્ઞ-
થયો હોય તો તે પોતે કાં લખી શકતો નથી તેનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું.

ટીકા—માછરો અંગ્રેજી બાપામાં જુગાની લે અને જુગાની આપનાર સાહેબ જે
બાપા સમજતો હોય તે બાપામાં તે જુગાની તેને વાંચી સંભળાવવામાં આવેલ છે એવી
યાદદાસ્ત તે જુગાની નીચે લખી લીધી ન હોય તો તે કાયદાની જુદા થઈ ગંજાય અને તેથી
તોલમનવારને ખરેખરી દરકત થઈ ગંજાય—રાખી વિરૂધ્ધ ઇસરાત અને પીઝનનો વીકલી
રોપોટ ૧ પ્ર. ૬૩

અમુક સાહેબો આગળ સાહેબ માફક દફતર કહે છે એટલી યાદદાસ્ત માત્ર લખવા
માં આવે તો તે કાયદાસર નથી દરેક સાહેબ શું કહે છે તે યાદદાસ્તમાં ખતાવવું જેમએ
રાણી વિ. લૈયા વલદ સરજન મું. હા. કો. રી. વા. ૧ પ્ર. ૬૧

જે રીતે પુરાવો લેવાનું ફરમાવ્યું છે તે રીતથી પુરાવો લીધો ન હોય તો તે મુદ્દાની

ચુક કહેવાય અને એટલા કારણથી સચળું પ્રોસીડીંગ નહ થઈ શકે—ખેતરમેની દાસી વિ.

શ્રીનાથ સરકાર, અને બીજો બા. હો. રી. વા. ૧૧ પ્ર. ૫

સાહેબના દફતર ૩૫૭. કોઈ જીલ્લામાં અથવા જીલ્લાના કોઈપણ ભાગમાં, અથવા કો-
રની ભાષા. ઇ સેશન કોરટની આગળ, અથવા કોઈ માજિસ્ટ્રેટની અથવા કોઈપણ મા-
જિસ્ટ્રેટના વરગની આગળ ચાલેલા કામમાં ૩૫૦મી કલમમાં કહેલો પ્રસંગે
દરેક સાહેબની સાહેબી સેશન જડજો અથવા માજિસ્ટ્રેટ પોતાને હાથે પોતાની ભાષામાં લખી
લેવી એવું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે, પણ કોઈ પુરતો કારણને લીધે કોઈ
પણ સાહેબની સાહેબી તેનાથી લખી ન લેવાય તો તેવું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું,
અને પોતે ખુલ્લી કોરટમાં મોઢેથી બોલીને તે સાહેબી લખાવવી એવું ફરમાવવાને સ્થા-
નિક સરકાર મુખત્યાર છે.

એ પ્રમાણે લખી લીધેલી સાહેબી ઉપર તે સેશન જડજો અથવા માજિસ્ટ્રેટ સહી ક-
રવી, અને તે દફતરના ભાગ દાખલ ગણવી જોઈએ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સેશન જડજો અથવા માજિસ્ટ્રેટ સાહેબી અંગ્રેજી ભાષામાં
અથવા કોરટની ભાષામાં લખી લેવી એવું તેને ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે,
તે ભાષા તેની સ્વભાષા ન હોય તોય પણ,

૩૫૫ મી કલમમાં ૩૫૮. ૩૫૫ મી કલમમાં કહેલી જાતના મુકદમામાં જો માજિસ્ટ્રેટને
હેનામુકદમામાં દુરસ્ત લાગે તો તે કોઈપણ સાહેબની સાહેબી ૩૫૬ મી કલમમાં ઠરાવે-
જિસ્ટ્રેટને છુટ. લી રીતે લખી લેવાને મુખત્યાર છે, અથવા જો સદરહુ માજિસ્ટ્રેટની
કુમતની સ્થાનિક દફતરી અંદર ૩૫૭ મી કલમમાં કહેલો હુકમ સ્થાનિક
સરકારે ક્યો હોય તો, તેજ કલમમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવાને મુખત્યાર છે.

૩૫૬ મી અથવા ૩૫૯. ૩૫૬ મી, અથવા ૩૫૭ મી કલમ પ્રમાણે લીધેલી સાહેબી
૩૫૭ મી કલમ પ્રમાણે કરીને સત્તા અને જગ્યાના રૂપમાં લખી લેવી નહીં, પણ ખ્યા-
માણે સાહેબી દફતરમાં દાખલ કરવાની રીતે.
તરમાં દાખલ કરવાની રીત.

માજિસ્ટ્રેટની અથવા સેશન જડજની નજરમાં આવે તો કોઈપણ અમુક સત્તા તથા
જગ્યા લખી લેવાને અથવા લખી લેવરાવવાને તે મુખત્યાર છે.

સદરહુ સાહેબી પુ ૩૬૦. ૩૫૬ મી અથવા ૩૫૭ મી કલમ પ્રમાણે લીધેલી દરેક સાહેબી
રીત થઈ રહે ત્યારે સાહેબી પુરી થાય ત્યારે જો તોદમતવાળો હાજર હોય તો તેની સમક્ષ,
તેના સખંધમાં કે અથવા તે પ્કીડર ગારફને હાજર હોય તો તેના પ્કીડરની સમક્ષ, તે
મ કરવું. સાહેબી સાહેબને વાંચી સંભળાવવી અને જરૂર હોય તો સુધારવી.

ખ્યારે તે સાહેબી સાહેબને વાંચી સંભળાવવામાં આવે ત્યારે તે સાહેબ તે સાહેબીના
કોઈ ભાગના ખરાયણની ના કહે, તો તે સાહેબી સુધારવાને ખર્ચે તે ભાગપર સાહેબે જે
હરકત લીધી હોય તેની ને ઉપર ચાલ કરી લેવાને માજિસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજ મુખત્યાર
છે, અને પોતાને જરૂર જણાય એવો અભિપ્રાય માજિસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજે લખવો.

જે ભાષામાં તે સાહેબી આપી હોય તેથી જુદી ભાષામાં તે લખી હોય, તો તે લખી

લોધેત્રી સાહેબી જે ભાષામાં આખી હોય તે ભાષામાં, અથવા જે ભાષા સમજતો હોય તે ભાષામાં તેને સમજાવવી.

તોહમતવાળાનેચ ૩૬૧. તોહમતવાળો સમજતો ન હોય એવી ભાષામાં કાંઈપણ સાહે-
અથવા તેના પ્હીડરને દી આપવામાં આવે, અને તેને જાતે હાજર હોય, ત્યારે તે સમજતો
સાહેબીનો અર્થકહેવો હોય એવી ભાષામાં તે સાહેબી તેને ખુદી કોરટમાં સમજાવવી.

જો પ્હીડરની મારફતે હાજર થાય અને તે સાહેબી કોરટની ભાષા સિવાય બીજી
કોઈ ભાષામાં આપવામાં આવે, અને તે ભાષા તે પ્હીડર સમજતો ન હોય તો તે સાહેબી
સદરહુ પ્હીડરને કોરટની ભાષામાં સમજાવવી.

ન્યારે પદ્ધતી પ્રમાણે પુરાવા સાથે દસ્તાવેજો રજુ કર્યા હોય, ત્યારે કોરટની નજર-
માં આવશે તો તે દસ્તાવેજના જેટલા ભાગનો તરજુમો કરીને સમજાવવાની જરૂર જણાય
તેટલા ભાગનો તરજુમો કરીને સમજાવવો.

પ્રેસિડેન્સી ગાજી ૩૬૨. જે મુકદમામાં કોઈ પ્રેસિડેન્સી ગાજીએટ યસેં રૂપિયાથી વત્તા
એટાની કોરટમાં દંડની, અથવા છ ચઢિનાથી વત્તા મુદત સુધી કેદની શિક્ષા કરે તેવા દરએક
સાહેબીનું દફતર. મુકદમામાં તેણે સાહેબીની સાહેબી પોતાને લાગે લખી લેવી, અથવા ખુદી કો
રટમાં પોતે મોઢેથી બોલીને લખી લેવડાવવી એ પ્રમાણે લખી લોધેત્રી સ
ધળી સાહેબી ઉપર તે ગાજીએટ સહી કરવી અને તેને દફતરના ભાગ દાખલ ગણવી જોઈએ.

એ પ્રમાણે લખી લોધેત્રી સાહેબી ધણું કરીને ખ્યાનના રૂપમાં દફતરમાં દાખલ કરવી
પણ ગાજીએટની નજરમાં આવે તો કોઈપણ અમુક સવાલ અથવા જવાબ લખી લેવાને
અથવા લખી લેવડાવવાને તે મુખત્યાર છે.

એકજ કામમાં ૩૫ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા શિક્ષાના હુકમ આ કલમના કારણ
સાથ, એકજ શિક્ષાના હુકમ દાખલ ગણવા જોઈએ.

સાહેબી વર્તણુક ૩૬૩. સેશન જરૂરે અથવા ગાજીએટ સાહેબની સાહેબી દફતરમાં
ખાતનનો શેરો. દાખલ કરી હોય ત્યારે તેણે સાહેબ સાહેબી આપતો હોય તે વખતની
તેની વર્તણુક સચાંધી પોતાને મુદાનો લાગે એવો કાંઈ શેરો હોય તો
તે શેરો પણ દફતરમાં દાખલ કરવો.

તોહમતવાળાની ૩૬૪. ન્યારે કોઈપણ ગાજીએટ અથવા રાયસુઆર્ટથી સ્થાપેલી
જુગ્યાની દફતરમાં હાઇકોર્ટ શિવાય અથવા પંચની ચાંફ કોર્ટ શિવાય બીજી કોઈપણ
કેવી રીતે દાખલ કોર્ટ તોહમતવાળાની જુગ્યાની લે, ત્યારે તેને પુછેલો દરએક સવાલ
કરવી.

અને તેણે આપેલો દરએક જવાબ સુધાં તે સચળી જુગ્યાની જે ભાષામાં
લોધી હોય તે ભાષામાં અથવા તેમ ન બની શકે તો કોરટની ભાષા

અથવા અંગ્રેજીમાં પુરેપુરી દફતરમાં નોંધવી, અને તે જુગ્યાની તે તોહમતવાળાને ખતાવવી
અથવા વાંચી સંભળાવવી, અથવા જે ભાષામાં તે જુગ્યાની લખેલી હોય તે ભાષા તે સ-
મજતો નહીં હોય તો જે ભાષા તે સમજતો હોય તે ભાષામાં તેને સમજાવવી અને તેના
જવાબો માંહની કોઈ વાતનો ખુલાસો કરવાને અથવા કાંઈ વાત વધારવાને તે મુખત્યાર છે.

તે સચળી જુગ્યાની બરોબર છે એવું તે કહે ત્યારે દફતર ઉપર તોહમતવાળાએ તથા

માજીસ્ટ્રેટ અથવા સદરહુ કોરટના જડને સહી કરવી, અને તે જુગ્યાની મારી સમક્ષ અને મારા સાંભળતાં લીધી છે તથા તોહમતવાળાએ કહેલા મજકુરનું પુરેપુરું તથા ખરું જ્યાન તે દફતરમાં છે એ પ્રમાણે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ અથવા જડને લખીને તેપર સહી કરવી.

જે મુકદ્દમામાં તોહમતવાળાની જુગ્યાની તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા જડને પોતાની બંને દફતરમાં દાખલ ન કરે તે મુકદ્દમામાં, જુગ્યાની લેવાતી જ્ય તો તેની યાદ કોરટની બા-પામાં, અથવા અંગ્રેજી ભાષા પોતાને જરાજર આવડતી હોય તો, તે ભાષામાં તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા જડને, પોતે પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ ન હોય તો કરવી જોઈએ; અને સદરહુ યાદ તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા જડને પોતાને હાથે લખીને તે ઉપર સહી કરવી, અને તે દફતરની સાથે રાખવી. ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ તે માજીસ્ટ્રેટથી અથવા જડજથી યાદ ન થાય તો, તે પો-તાથી ન થવાનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું.

આ કલમ માંહેનો કોષ્ટક મજકુર ૨૬૩ મી કલમ મુજબની કોષ્ટ તોહમતવાળા સ-ખસની જુગ્યાનીને લાયુ છે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા—તોહમતદાર પોલીસમાં હોય ત્યારે તેની કમુલત લેવાના શુ'નિયમ છે તે માટે જુઓ આ કાયદાની કલમ ૧૬૪ આ કલમ અને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૪૬ ના પારેઆફ ૧—૨—૩—૪ ને ગણતી છે.

૧. આ કલમમાં જુગ્યાની લેનાર અધિકારીએ સરટીફીકેટ લખવાનું ફરમાવેલું છે તે સરટીફીકેટ સવળું પોતાને હાથે લખેલું ન હોય પણ તે સરટીફીકેટ નીચે પોતાની સહી હોય તો પછી હરકત નથી—રાણી વિરૂધ્ધ—રોજ હુસેન અને બીમન એ વી. રી. ૮ પ્ર. ૫૫.

આરોપિત માણસે પોતાની જુગ્યાનીપર સહી દીધા નિશાની કરવી જોઈએ એવો ફરમાવે જો જુના કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ માં છે તેની પુર્વતા “અ. બ. (આરોપિત) એની સહી ક. ડ. એના હસ્તાક્ષર” એટલું લખ્યાથી થતી નથી આ કાગમાં તેવી રીતે કેદીએ કમુલત પર સહી કરી હતી અને તે ઉપરથી તોહમત સાબિત કર્યું હતું તેમાં હાઇકોર્ટ તે તોહમત રદ કરી એવું ઠરાવ્યું કે એવી કમુલત કોરટમાં હાજર કરવાની સેશન જડને મનાઇ કરવી હતી. સરકાર વિરૂધ્ધ દયા આનંદ અને રણછોડ ખોલા મુ'બાઇ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૯ માર્ચ ૧૮૭૪.

આરોપિતે તેને કમિટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ જો જુગ્યાની આપી તે નીચે તેની સહી જુના કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ પ્રમાણે ન લીધી તો તે કલમના અર્થ પ્રમાણે તે આરોપિતનું નુકશાન થયું એમ સમજવું નહીં. પણ કાગના ગુણદોષ ઉપરથી પોતાને જવાબ આપવાને જો તેને વાસ્તવિક રીતે પાપ આવ્યો હોય તોજ માત્ર તેમ સમજવું.

કેદીએ સેશન કોરટમાં પોતાની તરફે જવાબ આપવાને વકીલ રોક્યો હોય, અને તેની જુગ્યાની જે વખતે સેશન કોરટમાં લીધી તે વખતે કેદીના વકીલને હરકત લેવાને વખત છતાં તેણે તેની હરકત લીધી નહીં હોય તો કેદીને નુકશાન થયું છે એમ સમજવું નહીં. સરકાર વિરૂધ્ધ દયા દયાળ મુ'બાઇ હાઇકોર્ટ વા. ૧૧ પ્ર. ૨૩૭

તમારે કમુલત કરવા ખુશી હોય તો કરો પણ તમે જે હકીકત કહેશો તેનો ઉપયોગ તમારી વિરૂધ્ધ કરવામાં આવશે એવી ચેતવણી કમુલત લેનાર માજીસ્ટ્રેટે લીધી હતી એવું તે આક્ષેપ કાગના દફતર ઉપરથીજ જણાય તો આપીલ વખતે એવી ચેતવણી આપવામાં આવેલી હતી એ નિર્ણય કારક પરાવ છે તો પણ એ કમુલત જોર જુલમથી લેવામાં આવી નથી તથા બીકથી કરવામાં આવી નથી એવું બતાવવા માટે નિશ્ચયકર્ક પુરાવ નથી એટલે કે એવો જોર જુલમ અથવા બીક સાબિત કરવા પુરાવો આપી શકાય—રાણી વિરૂધ્ધ કાશીનાથ દીનકર મુ'બાઇ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર. ૧૨૬.

સહ તોહોમતદાર માફીનું વચન લઈ કાંઈ હકીકત કહે અને પછી એ હકીકતથી તે ફરી-
જ્ઞય તો પછી માફીનું વચન લઈ તોહોમતદાર વિરૂદ્ધ જે હકીકત કહી હોય તે તેની વિરૂદ્ધ
પુરાવામાં લેઈ શકાય નહીં—રાણી વિરૂદ્ધ હરદેવ. અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫૩૨. ૨૧૭

હાઇકોર્ટમાં સહ ૩૬૫ રાયલ આર્ટીકલ રજીસ્ટ્રી દરએક હાઇકોર્ટ તથા પંચાયતની ચીફ
હોદ્દાનું દફતર. કોર્ટ પેતાની આગળ જે મુકદ્દમા આવે તેમાં સાહેબી લેવાની રીત વખતે

વખતે સામાન્ય કાનુન કરીને ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અને એ પ્રમાણે
કાંઈ કાનુન કરવામાં આવી હોય તો સદરહુ કોર્ટના જરૂરેએ સાહેબી અથવા તેની મતલબ
તે કાનુન પ્રમાણે લખી લેવા.

બાબ ૨૬ મો.

ફેસલા બાબત.

ફેસલો આપવા ૩૬૬ અસલ હકુમતની કોમપણુ ફાજદારી કોર્ટમાં દરએક મુકદ્દમાના
ની રીત. ઇનસાફમાં ફેસલો ખુદી કોર્ટમાં તુરત અથવા ત્યાર પછી કોઈ વખતે

કહી સંભળાવવો. પણ પછીથી આપવો હોય તો વખતની યોગ્ય તોટીસ
પક્ષદારોને અથવા તેઓના ખ્વાડરોને આપવી; અને ફેસલો આપવામાં આવે તે સંભળવા
ગાટે, જે તોહમતવાળો પેહરામાં હોય તો, તેને આશુવો જોઈએ; અથવા જે તે પેહરામાં
ન હોય તો, તેને હાજર થવાનું ફરમાવવું જોઈએ, પણ ઇનસાફ ચાલે ત્યારે જતે હાજર
થવાનું તેને માફ કર્યું હોય અને ફક્ત દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તો તે પ્રસંગે
તે ફેસલો તેના ખીડરની સમક્ષ કહી સંભળાવવાનો અધિકાર છે.

ફેસલાની બાબા. ૩૬૭ આ કાયદાથી બીજી રીતેનો ઠરાવ સ્પષ્ટ રીતે કરેલો હોય તે સિ-

વાય, સદરહુ પ્રકારનો દરએક ફેસલો તે કોર્ટના પ્રમુખ અમલદારે કો-

ફેસલામાં શું લ ૨૮ની ભાષામાં અથવા અંગ્રેજીમાં લખવો; અને જે મુકદ્દમાની વાત
ખબુ જોઈએ. અથવા વાતો ઠરાવવાની હશે તે તથા તે વિશે કરેલો ઠરાવ, તથા તે

ઠરાવનાં કારણ તે ફેસલામાં લખવાં, અને તે ફેસલો કહી સંભળાવતી
વખતે પ્રમુખ અમલદારે ખુદી કોર્ટમાં તેની ઉપર તારીખ લખીને સહી કરવી.

તોહમતવાળાની ઉપર કોઈ ગુન્હો કર્યો હોય તો તે ગુન્હો, અને હિંદુસ્તાનના ફાજ-
દારી કાયદાની અથવા બીજા કાયદાની જે કલમ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુન્હો કર્યો હોય તે ક-
લમ, તથા તેની ઉપર જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શિક્ષા. એટલું તે ફેસલામાં લખવું જોઈએ.

વિકલ્પની રીતે જ્યારે હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદા પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો હોય, અને
ફેસલો. તે કાયદાની જે કલમોમાંની કઈ કલમમાં અથવા તે કાયદાની એકજ
કલમના જે ભાગોમાંના કયા ભાગમાં તે ગુન્હો આવે છે એ વિશે

શક હોય, ત્યારે કોર્ટે તે શક સ્પષ્ટ રીતે જતાવીને વિકલ્પની રીતે ફેસલો કરવો.

જે તે ફેસલામાં ગુન્હો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો તોહમતવાળાની ઉ-
પર જે ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે ગુન્હો તે ફેસલામાં લખવો અને તો-
હમતવાળાને છુટા કરવો એવું તેમાં ફરમાવવું.

જે ગુન્હો બાબત મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે ગુન્હો તોહમતવાળાની ઉપર ફરે,
અને તેની ઉપર મોતની શિક્ષા સિવાય બીજી કોઈ પણ શિક્ષાનો હુકમ તે કોર્ટ કરે, તો
મોતની શિક્ષાનો હુકમ નહીં કર્યાનું કારણ પોતાના ફેસલામાં તે કોર્ટે લખવું.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જુરીથી ઇનસાફ કર્યા હોય તેમાં ફેંસલો લખવાની કોરટને જરૂર નથી, પણ સેશન કોરટે જુરીને આપેલા આ દેશનાં મથાળાં દફતરમાં દાખલ કરવાં. તોહમતદારે કહેલી બે હકીકત માંહના કઇ હકીકત ખરી છે. એ નક્કી કરવું અશક્ય જણાય તોપણ વિકલ્પ રીતે ફેંસલો આપવો—રાણી વિરુદ્ધ—નારાયણદાસ વોકલી રી-પોટ ૧—પ્ર. ૧૫

જે ગુન્હેગાર ઠરાવવાનો ફેંસલો આપે તો કયા પુરાવા ઉપરથી ગુન્હેગાર ઠરાવે છે તે ફેંસલામાં બતાવવા જરૂરની ફરજ છે—રાણી વિ. ઈસર માનજી. વી. રી. ૫ પ્ર. ૧૭
તોહમતદાર ખરાબ ચાલનો છે એવું માજીસ્ટ્રેટ જાણતો હોય પણ એ કેસમાં કાંઇ પુરાવ પડ્યો ન હોય તો એ ખરાબ ચાલ વિશે ફેંસલામાં કાંઇ લખવું નહીં જોઇએ તે કેસમાં પડેલા પુરાવ ઉપરથી તે ગુન્હેગાર છે કે નહીં તેજ માજીસ્ટ્રેટે ફેંસલામાં ઠરાવી લખવું જોઇએ—રાણી વિ. વૈકંતરાય શ્રાનીવાસ. મું. હા. કો. રી. વા. ૭ પ્ર. ૧૦

એક સખસ ઉપર સેશન કોરટમાં ખોટી સાહેદી આપ્યાનો ગુન્હો સાબિત થયો તે એટલાજ સખસ ઉપરથી કે સેશનમાં જે જુજાની આપી તે માજીસ્ટ્રેટને ત્યાં આપેલી જુજાનીથી જુદી હતી, આ બાબતમાં ગુન્હો સાબિત થાય તો વિકલ્પ રીતે ફેંસલો આપવો જોઇએ—રાણી વિ. અમીના શાહજી. મું. હા. કો. નો ઠરાવ તા. ૨૦ અક્ટોબર સને ૧૮૭૭

જે ફેંસલો અપાલ કોરટનો હોય તો નીચલા કોરટે પોતાના ફેંસલાના આધારમાં જે તકરારો જતાવી હોય તે સઘળાં તકરારનો નીચેડો પોતાના ફેંસલામાં લખવાની જરૂર નથી—અપાલ કોરટે પોતાના ફેંસલાના કારણજી લખવા જોઇએ, ઇદ્રાજતી. કુમારી વિ. માન-ધવ યોધરા. બે. લો રી. વા ૧ સ્પેશિયલ અપીલ નંબર ૨.

મોતની શિક્ષાનો હુકમ જ્યારે કોઇ સખસની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં હુકમ આવે, ત્યારે તે શિક્ષાના હુકમમાં એમ ફરમાવવું કે એ સખસને મરતાં મુઘી ગળેથી લટકાવવો.

સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ. સમુદ્રપારની શિક્ષાના કોઇપણ હુકમમાં, જે સખસની ઉપર તે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખસને સમુદ્રપાર કઇ જગાએ લઇ જવો તે લખવું નહીં.

કોરટે ફેંસલામાં ફેરફાર કરવો નહીં. ૩૬૯ હાઈકોર્ટ મિયાય બીજી કોઇ કોરટે પોતાના ફેંસલા ઉપર સહી કરી એટલે પછી ૩૯૫ મી કલગમાં ઠરાવ્યું છે તે સિવાય અથવા કાઇ હસ્તદોશનો ચુક્ર સુધારવાની હોય તે સિવાય, તે કોરટે તે ફેંસલામાં ફેરફાર કરવો નહીં અથવા તે તપાસવો નહિં.

પ્રેસિડેન્સી માજી ૩૭૦. પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટે આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે ફેંસલો દફતરમાં દાખલ કરવાને બદલે, હેકળ લખેલા વિગત દફતરમાં દાખલ કરવી:—

(અ) મુકદ્દમાનો અનુક્રમે અદતો નંબર.

(બ) ગુન્હો કયોની તારીખ.

(ક) ફરીબાદા હોય તો તેનું નામ.

(ડ) તોહમતવાળા સખસનું નામ. અને (તોહમતવાળો રાણીની વિશ્વાયતી રખત ન હોય તો) તેના આપતું નામ અને રહેવાતું ઠેકાણું.

(ઈ) જે ગુન્હો વિશે ફરિયાદ થઈ હોય અથવા જે ગુન્હો સાબિત થયો હોય તે ગુન્હો;

(ફ) તોહમતવાળાનો જવાબ અને તેની જગ્યાની (જે હોયતો)

(ગ) આખરનો હુકમ;

(હ) સફરહુ હુકમની તારીખ; અને

(આઈ) જે મુકદમામાં તે માછરો કદની, અથવા બસે રૂપીઆથી વસતી ફેંકના અથવા
જે બન્નેની, શિક્ષા કરે તે સખા મુકદમામાં, ગુન્હો ઠરાવ્યાનાં કારણોની મુખ્ય-
સરમાં વિગત.

તોદમતવાળાને ૩૭૧ તોદમતવાળાને ફેંસલો સગળવવો, અને તેની અરજી ઉપરથી
ફેંસલો સગળવ ફેંસલાની એક નકલ, અથવા, તે માગે ત્યારે બીજી શકે તો તેની પોતાની
વે તથા નકલ બાધામાં, અથવા કોરટની બાધામાં તે ફેંસલાનો તરજુમો તેને વચ્ચે દીધે
આપવી. આપવાં. સમનના મુકદમા શિવાય બીજા કોઈપણ મુકદમામાં સદરજુ ન-
કલ મફત આપવી.

સેશન કોરટમાં જુરીથી ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં તોદમતવાળો માગે તો જુરીને
આપેલા આ દેશનાં મથાળાની એક નકલ તેને વચ્ચે દીધે અને મફત આપવી.

જે સખસની ઉ જ્યારે તોદમતવાળાની ઉપર સેશન જડજ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે,
પર મોતની શિક્ષા ત્યારે તે જડજે તેને એ પ્રમાણે કહેવું કે અપીલ કરવાની તમારી મરજી
નો હુકમકર્થી હોય હોય તો, આટલી મુદતમાં તમારે અપીલ કરવી.
તે સખસની ગાયત.

ફેંસલાનો તરજુ ૩૭૨ અસલ ફેંસલો કામના કાગળોની સાથે દફતરમાં દાખલ કર-
મો ક્યારે કરવો. વે અને, તે અસલ ફેંસલો કોરટની બાધાથી જુદી બાધામાં લખ્યો
હોય, અને તોદમતવાળો કહે ત્યારે, કોરટની બાધામાં તેનો તરજુમો
કરીને સદરજુ દફતરમાં દાખલ કરવો જોઈએ.

સેશન કોરટે ૩૭૩. સેશન કોરટે જે મુકદમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં,
રાવનીતથાશિક્ષા- તે કોરટે પોતાના ઠરાવની તથા (જે હોય તો) શિક્ષાના હુકમની એક
ના હુકમની નકલ નકલ જે જીલ્લા માછરોટની હકુમતનો ર્યાનિક હદમાં ઇનસાફ કર્યો
જીલ્લા માછરોટની હોય, તે જીલ્લા માછરોટની ઉપર મોકલવી.
ઉપર મોકલવી.

બાબ ૨૭ મો.

શિક્ષાના હુકમ મંજુર કરવા માટે મોકલવા ગાયત.

સેશન કોરટેમો- ૩૭૪. જ્યારે સેશન કોરટ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે ચલાવેલાં
તનીશિક્ષાનો હુક કામનાં કાગળ પત્ર હાઇકોરટમાં મોકલવા જોઈએ, અને તે શિક્ષાનો હુકમ-
મ(મંજુરથવામા હાઇકોરટે મંજુર કર્યા વગર અગલમાં લાવવો નહીં.
ટે)મોકલવાગાયત

ટીકા—જે બંદીઓ પોતાનાં નવાં જન્મેલાં બે બાળકને મારી નાંખ્યાં તેને સેશન જ-
ડજે મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હાઇકોરટે તે હુકમ ફેરવ્યો એટલા સળગ ઉપરથી કે કા-
યદા બાંધનારી સભાએ બે સળગ્યોનો ઠરાવ કરતાં ખુનમાં પણ દરજ્જા રહેલા છે એમ ક-
બુલ કર્યું છે. બાળકના જન્મ થયા પછી તરતજ સ્ત્રીના હુખ ઉપર વિચાર કરતાં અ-
ને આવા પ્રકારનાં અને એ રી તથા વેરને સાફ જાણી બુઝીને કરેલા ખુનમાં થતી નિ-
તી પ્રકૃતિનો મુકાબલો કરતાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે જીવતા સુધી સમુદ્રપારનાં શિક્ષા કરવી.
તે યોગ્ય શિક્ષા છે—રાણી વિરદ બીરાઇ, મદ્રાસ જુરીસ્ટ, વા. ૭ પ્ર. ૨૬૧.

જ્યારે મારી નાંખવાનો ઇરાદો ન હોય, પણ ફક્ત પ્રાણઘાતક હથિયારથી બે પ્રવાહી
હુમકો કરી શરીરને રાખીના નિયમ મુજબ ઘણું કરી મોત થાય એવું ગુન્શાન પોહોચા-

કુચ હોય ત્યારે મોતની શિક્ષા ન કરવી જોઈએ—રાણી વિરૂદ્ધ ખોયાઝ શેખ. વી. લી. રી-
પોર્ટ ૫ પ્ર. ૨૦

જ્યાં એક માણસની જોડે બીજા સાથે અયોગ્ય દોસ્તી કરી હતી અને તેના બાધએ
તેને તેના ધારની સંગાથે સુતી દીધી અને તેમને બંનેને મારી નાંખ્યાં આહીયાં ચીફ કોર્ટ
સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ ઠરાવ્યો—રાજ વિરૂદ્ધ અહમદ ૧ રેકર્ડ કી. જજમેન્ટ ૧૦૪

જે કેસમાં મોતની સજા થઈ હોય તેવા કેસ સિવાય બીજા કોઈ કેસમાં હાઈકોર્ટની
મંજુરી લેવાની જરૂર નથી—રાણી વિરૂદ્ધ અમાન અ. હા. કો. રી. વા. ૫ પ્ર. ૧૩૦

વધારે ચોકસી કે ૩૭૫. જ્યારે તે ચલાવેલાં કાગળો દફતર હાઈકોર્ટમાં મોકલવામાં આ-
રવાનું અથવા વ- વે ત્યારે જે હાઈકોર્ટ એમ ધારે કે જે સખસની ઉપર ગુન્હો ઠેરો છે
ધારે પુરાવો લેવાનું તે સખસ તકસીરવાર છે કે બીજા તકસીરવાર છે એ વિશેની ફલાણી
ફરમાવવાનો અ. બાબત સાફ વધારે ચોકસી કરવી જોઈએ, અથવા વધારે પુરાવો લેવો
ધિકાર. જોઈએ, તો તે સદરહુ ચોકસી બંને કરવાને અથવા સદરહુ પુરાવો બં-

તે લેવાને અથવા તે ચોકસી કરવાનું અથવા તે પુરાવો લેવાનું સેશનકો-
ર્ટને ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

જ્યુરીની અથવા આસેસરોની સમક્ષ સદરહુ ચોકસી કરવી નહીં અથવા સદરહુ પુ-
રાવો લેવો નહીં, અને હાઈકોર્ટ બીજી રીતના હુકમ ન કરે તો, જે સખસની ઉપર ગુન્હો
ઠેરો હોય તે સખસને તે ચોકસી કરતી વખતે અથવા તે પુરાવો લેતી વખતે હાજર નહીં
રાખશે તો ચાલશે.

જ્યારે હાઈકોર્ટ તે ચોકસી કરી નહીં હોય તથા તે પુરાવો જે હોય તો લીધો નહોતો
ત્યારે તે ચોકસીના પરિણામનું તથા તે પુરાવાનું સર્ટીફિકેટ તે કોર્ટને લખી જણાવવું.

શિક્ષાનો હુકમગા ૩૭૬. જે મુકદ્દમે ૩૭૪ માં કલમ પ્રમાણે મોકલ્યો હોય, તે મુકદ્દ-
માલ કરવાનો અ- માનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી અથવા જ્યુરીથી કરેલો હોય તે મુક-
થવા ગુન્હાની સા- દમામાં હાઈકોર્ટ.—

ખિતીનો ઠરાવ ૨૬

કરવાનો હાઈકોર્ટ

ટનો અખત્યાર.

(અ) શિક્ષાનો હુકમ ખાલાલ કરવા અથવા બીજા જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અ-
ધિકાર હોય તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, અથવા

(બ) ગુન્હાની સાખિતીનો ઠરાવ ૨૬ કરવાને તથા જે ગુન્હો તોહમતવાળાની ઉપર સાખિત
આનો ઠરાવ સેશનકોર્ટ કરી શકે તેવો કોઈ ગુન્હો તેની ઉપર સાખિત થયાનો ઠરાવ
કરવાને અથવા તેજ તોહમત બાબત અથવા સુધારેલાં તોહમત બાબત નવેસરથી ઇ-
નસાફ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અથવા

(ક) તોહમતવાળા સખસની ઉપર ગુન્હો ના સાખિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે અખીલ કરવા સાફ જે મુદત આપી હોય તે મુદત પુરી થા-
ય ત્યાં સુધી અથવા અખીલ સદરહુ મુદતની અંદર કરી હોય તો તે અખીલનો નિકાલ થાય
ત્યાં સુધી આ કલમ પ્રમાણે મંજુરિયતનો કાંઈપણ હુકમ કરવો નહીં.

મંજુરિયત ઉપ- ૩૭૭. એ પ્રમાણે મોકલેલા દરેક મુકદ્દમામાં તે શિક્ષાના હુકમની મં-

ર અથવા શિક્ષાના જુરિયત અથવા હાઇકોર્ટ ને નવી શિક્ષાનો હુકમ અપવા (બીજો) હુ-
નવા હુકમ ઉપર કમ કરે તે, સદરહુ કોર્ટમાં એ અથવા વધારે જડજો હોય ત્યારે તેઓના
એ જડજોએ સ- ઓછામાં ઓછા એ જડજોએ કરવો જોઈએ, કેહેવો જોઈએ અને તેની
હી કરવી. ઉપર સહી કરવી જોઈએ.

મતભેદ પડે ત્યારે ૩૭૮. જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કાષ્ટપણ્ય મુકદમાની સુનાવણી જડજોની
કેમ કરવું. એન્ડ આગળ થાય અને સદરહુ જડજોના એ પક્ષ થઈને તે એક પક્ષનાં
સરખા મત પડે ત્યારે તેઓના મત સુધાં તે મુકદમો બીજા કાષ્ટ જડ-
જની પાસે મુકવો, અને સદરહુ જડજો પોતાને યોગ્ય લાગે એરી તપાસણો તથા સુનાવ-
ણી કર્યા પછી પોતાનો મત આપવો, અને સદરહુ મતને અનુસરીને ફેસલો અથવા હુક-
મ થવો જોઈએ.

મંજુર થવા માટે ૩૭૯. મોતનો શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવા સાર સેશન કોર્ટ ને
હાઇકોર્ટમાં મોક મુકદમા હાઇકોર્ટમાં મોકલે તે મુકદમામાં હાઇકોર્ટ મંજુરિયતનો અથ-
લેલા મુકદમામાં કે વા બીજો હુકમ કરે ત્યાર પછી હાઇકોર્ટના યોગ્ય અગ્રણીએ તે હુકમ-
વી રીતે કામ અ- ની એક નકલ ઉપર હાઇકોર્ટની મોહોર કરીને પોતાના હોદ્દાની સહી
લાવવું. કરીને તે નકલ સેશન કોર્ટને વગર ટીકે મોકલી દેવી.

આસિસ્ટન્ટ સેશ- ૩૮૦. જે શિક્ષાનો હુકમ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજો અથવા ૩૪ મી
ન જડજો અથવા કલમ પ્રમાણે ચાવનારા કોર્ટ જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ ક્યો હોય તે શિક્ષાનો હુ
ફૂ મોકલમ પ્રમા કમ મંજુર થવા સાર સેશન જડજોની પાસે મોકલવામાં આવે, ત્યારે સ-
જોચાલનારે માજિ દરહુ સેશન જડજો.

એટ જે શિક્ષાનો
હુકમ કરે તેની મં
જુરિયત બાબત.

(અ) તે શિક્ષાનો હુકમ મંજુર કરવાને અથવા બીજા જે શિક્ષાનો હુકમ નીચલી કોર્ટ ક
રી શકત તે શિક્ષાનો બીજો કાષ્ટપણ્ય હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(બ) ગુન્હાનો સાબિતીના ઠરાવ રદ કરવાને, તથા જે ગુન્હો તોહમતવાળાની ઉપર સાબિત
થવાનો ઠરાવ નીચલી કોર્ટ કરી શકત તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થવાનો ઠરાવ
કરવાને, અથવા તેજ તોહમત બાબત અથવા સુધારેલાં તોહમત બાબત નવેસરથી
ધનસાફ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(ક) તોહમતવાળાની ઉપર ગુન્હો ના સાબિત થવાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(ડ) તોહમતવાળો તકસીરવાર છે કે બિન તકસીરવાર છે એ વિશેની ફલાણી બાબતસર
વધારે ચોકસી કરવાની અથવા વધારે પુરાવો લેવાની જરૂર છે એમ તેને લાગે તો,
તે પોતાની બતે સદરહુ ચોકસી કરવાને અથવા સદરહુ પુરાવો લેવાને મુખત્યાર છે,
અથવા તે ચોકસી કરવાનું અથવા તે પુરાવો લેવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

સેશન કોર્ટ બીજા રીતનો હુકમ ન કરે તો, જે સખસની ઉપર ગુન્હો ક્યો હોય તે
સખસને સદરહુ ચોકસી કરતી વખતે અથવા પુરાવો લેવાતી વખતે હાજર નહીં શખશે તો
ચાલશે અને તે શિક્ષાનો હુકમ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજો મોકલ્યો હોમ ત્યારે જુરિયતની અ-
થવા આસેસરીની સમક્ષ સદરહુ ચોકસી કરવી નહીં અથવા સદરહુ પુરાવો લેવો નહીં.

ન્યારે સેશન કોરટે તે ચોક્કસી કરી નહીં હોય અને તે પુષ્પો નો હોય તો લીધો નહીં હોય ત્યારે સદરહુ ચોક્કસીનું તથા પુરાવાનું પરિમાણ સર્ટિફિકેટ સાથે તે કોરટે લખી જણાવવું.

બાબ ૨૮ એ.

અમલમાં લાવવા બાબત.

૩૭૬ મી કલમ ૩૮૧. સેશન કોરટે મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે મંજુર થ-
પ્રમાણ કરેલો હુકમ વા સાર હાઈકોર્ટની પાસે મોકલ્યો હોય ત્યારે, તે ઉપરથી હાઈકોર્ટ
મ અમલમાં લાવ ને મંજુરિયતનો અથવા બીજો હુકમ કરે તે પોહોચેથી. સદરહુ સેશન
વા બાબત. કોરટે વારંટ કાઢાડીને અથવા બીજા ને ઉપાયો જરૂરના હોય તે ઉપાયો
કરીને સદરહુ હુકમ અમલમાં આણવવો.

ગર્ભવંતી સ્ત્રીને ૩૮૨. ને સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે ગર્ભવંતી છે
મોતની શિક્ષાનો હુકમ એવું દેખાય તો હાઈકોર્ટે તે શિક્ષાના હુકમનો અમલ બંધ રાખવાનો
કમ કર્યો હોય તે હુકમ કરવો. અને તે શિક્ષાને બદલે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો
બંધ રાખવો. હુકમ કરવાને હાઈકોર્ટ મુખત્યાર છે.

બીજા મુકદ્દમામાં ૩૮૩. ને મુકદ્દમા બાબત ૩૮૧ મી કલમમાં ઠગવ્યું છે તે મુકદ્દમા
સમુદ્રપારની અથ સિવાય બીજા મુકદ્દમામાં તો હાલતવાળાને સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિ-
વા કેદની શિક્ષાના હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે તે શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટે ને તુરંગ
હુકમ અમલમાં લાવવા માટે ગાં તેને કેદ રાખવો હોય તે તુરંગમાં તાબડોળ એક વારંટ મોકલવું,
વવા બાબત. અને તો હાલતવાળાને તે તુરંગમાં અગાઉ કેદ રાખેલો નહીં હોય તો તે
વારંટ સુધાં તેને તે તુરંગમાં મોકલવો.

અમલમાં લાવવા ૩૮૪. કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબતનું દરેક વારંટ
બાબતનું વારંટ કે ને તુરંગમાં અથવા બીજા જગ્યામાં કેદીને કેદ રાખ્યો હોય અથવા કેદ
ના નામનું કરવું. રાખવો હોય તે તુરંગ અથવા બીજા જગ્યા ને અમલદારના હવાલામાં
હોય તે અમલદારના નામનું કરવું.

વારંટ કોની પાસે ૩૮૫. ન્યારે કેદીને કોઈ તુરંગમાં કેદ રાખવો હોય, ત્યારે તે વારં-
રાખવું. ટ જેલરની પાસે રાખવું.

દંડ વસુલ કરવા ૩૮૬. કોઈ ગુન્હેગારની ઉપર દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે
બાબતનું વારંટ. ત્યારે તે દંડ ન આપવામાં આવે તો તે ગુન્હેગારને કેદ કરવો એમ તે
શિક્ષાના હુકમમાં ફરગાવ્યું હોય તોપણ તે શિક્ષાનો હુકમ કરનારે કો-
રટની નજરમાં આવે તો તે સદરહુ ગુન્હેગારની કાંઈપણ જગ્યા ગિલકત જપ્ત કરીને ત-
થા તે વેચીને તે દંડની રકમ વસુલ કરવાનું વારંટ કાઢાડવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ વારંટનું ૩૮૭. સદરહુ વારંટ સદરહુ કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં બળ-
ફળ. વી શકાશે, અને સદરહુ હદની બાહાર ને જલ્લા માજીસ્ટ્રેટની અથવા
ચીફ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં સદરહુ પ્રકારની
કાંઈપણ ગિલકત જે તે જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા ચીફ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ તે વારંટની
પાછળ શેરા કરશે એટલે તે વારંટ ઉપરથી તે ગિલકત જપ્ત કરીને વેચી શકાશે.

કેદની શિક્ષાનો હુકમ ૩૮૮ કોઈ ગુન્હેગારની ઉપર આમ દંડની શિક્ષાનો અને તે દંડ ન હુકમ અમલમાં આપે તો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય અને ૩૮૬ માં લાવવાનું બંધ રા કલમ પ્રમાણે કોરટ વારંટ કાઢાડે, ત્યારે તે કોરટને એવો અધિકાર છે ખવા બાબત.

કે તે કોરટ કેદની શિક્ષાનો હુકમ બળવવાનું મોકુફ રાખે અને સદરહુ વારંટના રિટર્ન માટે મુકરર કરેલે દિવસે સદરહુ કોરટની આગળ હાજર થવાની સરતનું એક ખત, તે કોરટને દુસ્ત લાગે તે પ્રમાણે જામીન સાથે કે વગર જામીને, તે ગુન્હેગાર પોતાની સદી સાથે કરી આપે એટલે તેને છુટો કરે, અને સદરહુ રિટર્ન સાર દિવસ મુકરર કરવો તે જે વખતે તે ખત કરી આપવામાં આવે તે વખતથી પંદર દિવસ કરતાં વધારે લાંબી મુદતનો નિમવો નહીં જોઈએ; અને તે દંડ વસુલ ન થાય તો તે કેદની શિક્ષાનો હુકમ તાપ્તાડતો જ બળવવો એવું ફરમાવવાનો અધિકાર તે કોરટને છે.

વારંટ કાઢાડવાનો ૩૮૯. જે જડજે અથવા ગાજુસ્ત્રેટ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે જ-કોનો અખત્યાર છે. જડજે અથવા ગાજુસ્ત્રેટને અથવા તેના હોદ્દા ઉપર જે સ્થાપન થાય તેને તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબતનું દરએક વારંટ કાઢાડનાનો અખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૭ ના છેલ્લા પેરેગ્રાફને મળતી છે. વારંટ કાઢવાને કોનો અધિકાર છે તેને માટે આ કલમ છે.

કેદને દંડની સજા થઈ હોય તો તે દંડ વસુલ કરવાનું વારંટ એ કોરટે કાઢવું જોઈએ. જડજે અથવા ગાજુસ્ત્રેટની બદલી થાય તો જે બદલે આવે તેણે વારંટ કાઢવું જોઈએ પણ જે કોરટ દંડ વસુલ કરે તે કોરટ દંડ કરનારી હોવી જોઈએ—ચંદરકુમાર મીતર વિરુદ્ધ સુધનરાય. વીકલી રીપોર્ટ ૯ પ્ર. ૫૦

ફક્ત ફટકા માર ૩૯૦ જ્યારે તોહોમતવાળાની ઉપર ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુ-વાની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે કોરટ ફરમાવે તેવી જગ્યાએ તથા વખતે તે કમ અમલમાં લા શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવો. વખા બાબત.

કેદ શિવાય વળી ૩૯૧. જે મુકદમામાં અપીલ ચાલી શકતી હોય તે મુકદમામાં તો-ફટકામારવાની શિ હોમતવાળાની ઉપર કેદ શિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ ક-ક્ષાનો હુકમ અ-યો હોય, ત્યારે તે શિક્ષાના હુકમની તારીખથી પંદર દિવસ સુધી, અ-મલમાં લાવવાના થવા તે મુદતમાં અપીલ કરી હોય તો તે શિક્ષાનો હુકમ અપીલ કોરટ-ખત. મંજુર કરે ત્યાં સુધી તે ફટકા મારવા નહીં; પણ પંદર દિવસ થયાપછી જેમ અને તેમ જલદીથી, અથવા અપીલ કરી હોય તો, શિક્ષાનો હુકમ મંજુર કરીને અપીલ કોરટનો હુકમ આવી પોહિચ્યા પછી જેમ અને તેમ જલદીથી તે ફટકા મારવા.

જડજે અથવા ગાજુસ્ત્રેટ તે ફટકા પોતાના દેખતાં મારવાનો હુકમ ન કરે તો જે અમલદારના હવાલામાં તુરંત હોય તે અમલદારના દેખતાં તે ફટકા મારવા.

ટીકા—કોઈ ગુન્હેગારને સેશન જડજે એક વરસની સખત મંજુરીની કેદની શિક્ષા કરી તેના છુટવાના અગાઉ એક હપતા ઉપર ૩૦ ફટકા મારવા એવી શિક્ષા કરી હતી તે કામમાં એ ફટકાની શિક્ષાનો અમલ એકદમ કરવો એવો હાઇકોર્ટે હુકમ કર્યો કેમકે ફટકા મા-રવાની શિક્ષા અમલમાં લાવવાનું લખુલ્લી રાખવાનો ઠરાવ કરવો તે સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૬ ના ઠરાવથી ઉલટો છે. સરકાર વિરુદ્ધ જગાલ વલદે નાનુભાઈ મુળાઈ હાઇ કોરટનો ઠરાવ તા. ૨૨ ડીસેમ્બર સને ૧૮૭૦.

ફટકા મારવાની સજા કરવાની જવાબદારી જે અમલદાર પર છે તે અગલદારે તે સજા કાયદામાં જણાવેલી મુદતો પુરી થતાંજ આપવી જોઈએ એવું જુદા કી. પ્રો. કો. ક. ૩૧૦ આ ક. ૩૯૧) મુજબ તે અગલદારનું કામ છે. પરંતુ જે કોષ્ટ આકસ્મિક બનાવથી અથવા ગફલતથી અથવા જાણી જોઈને (પોતાનું) કામ નહીં કરવાથી આ હુકમ અમાન્ય ક્યો હોય તો તેથી કરીને કેદની પોતાની જવાબદારીમાંથી છુટકારો કોઈપણ રીતે થતો નથી. અધુરી રહેલી સજા અગલમાં લાવવી જોઈએ. સજાનું વારંટ કોરટના અધિકારમાંનું નથી એવું હોદ્દા શિવાય તે વારંટ અમલમાં લાવવાને સને ૧૮૭૪ ના મુજબના આક્ટ ૨ ની ક. ૩૦ મુજબ જેલર જવાબદાર છે. વારંટ અગલમાં લાવવાને કોઈ વાતની હરકત જેલરને આવે તો એવો રિપોર્ટ જે કોરટમાં તે વારંટ નિઃખ્યું હોય તે કોરટને તેણે કરવો. સરકાર વિરૂદ્ધ માહાદુ ગોપાળ. મું. હા. કો. નો ઠરાવ. તા. ૫ અગષ્ટ સને ૧૮૭૮.

આગળના કામમાં હી. કો. કા. ની કલમ ૩૭૯ મુજબ સાધારણ ચોરી માટે કેદની સજા ભોગવી ગયો હોય અને પાછળથી કલમ ૩૮૦ મુજબ રહેવાના ઘરમાંથી ચોરીનું તો હામત આવે તો તેને કેદની સાથે ફટકાની સજા થઈ શકે નહીં—રાણી વિરૂદ્ધ આંબાવલધ સમરીયા. મુજબ હાઇકોર્ટ રિપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૬૮

કેદની સજા પુરી થયે ફટકાની સજાનો અગલ કરવો એવું ફેસલામાં ફરમાવવું તે વ્યાજબી નથી—રાણી વિરૂદ્ધ સેજ હુસેન વલદે સદરહીન. મુજબ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૩ નવેમ્બર સને ૧૮૭૨.

શિક્ષા કરવાની ૩૯૨. સોળ વરસની ઉમરનો અથવા તે કરતાં વતી ઉમરનો સખસ રીત. હોય ત્યારે જેનો વ્યાસ અડધા ઇંચ કરતાં ઓછો ન હોય એવી ઝીણી નેતર વડે સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તે રીતે અને શરીરના તે ભાગ ઉપર ફટકા મારવા, અને સોળ વરસ કરતાં ઓછો ઉમરનો માણસ હોય તો ઝીણી નેતર વડે શાળામાં શિક્ષા કરે છે તે રીતે ફટકા મારવા.

કેટલા ફટકા મા કોઈપણ પ્રસંગે સદરહુ શિક્ષા ૩૦ ફટકા કરતાં વતી હોવી નહીં રવા તેની હદ. જોઈએ.

કડકે કડકે અમ ૩૯૩. ફટકા મારવાની શિક્ષાનો કોઈપણ હુકમ કડકે કડકે અમલમાં લગાં લાવવો નહીં. લાવવો નહીં; અને હેઠળ લખેલા સખસોમાંના કોઈપણ સખસને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરી શકાશે નહીં (એટલે)—

ગાફી. (અ) સ્ત્રીઓને;

(ખ) જે મરદોની ઉપર મોતની અથવા સમુદ્રપારની અથવા શાસનિક દાસત્વની અથવા પાંચ વરસ કરતાં વતી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ ક્યો હોય તે મરદોને.

(ક) જે મરદો પીસતાલાસ વરસ કરતાં વતી ઉમરના છે એવું કોરટને લાગતું હોય તે મરદોને; ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ. ૩૯૪. ફટકા મારવાની શિક્ષા ખમવા લાયક ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ છે, તિ ઠીક નહીં હોય એવો દાખલો વૈધક અગલદાર હાજર હોય તો, તેણે આપ્યા વગર તો ફટકા મારવા અથવા વૈધક અગલદાર હાજર નહીં હોય તો માહિયેટ અથવા અમલ નહીં. દાર હાજર હોય તેની નજરમાં એ પ્રમાણે આપ્યા વગર સદરહુ શિક્ષા કરવી નહીં.

ફટકા મારવાનું ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવતો હોય ત્યારે પાકી ર-સોફર રાખવું. હેત્રી શિક્ષા ખમવા લાયક ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ નથી એવો દાખલો વૈધક અમલદાર આપે, અથવા માહિયેટ અથવા અમલદાર હાજર હોય તેની

નગરમાં એ પ્રમાણે આવે તો ફટકા મારવાનું છેક મોકુફ રાખવું.

૩૯૪ મી કલમ ૩૯૪ મી કલમ પ્રમાણે ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ મુદત પ્રમાણે શિક્ષાકર્તા અથવા થોડો ધણો અમલમાં અણુથો નહીં હોય, એવે કાષ્ટપણુ પ્રસ- તો નહીં હોય ત્યાં એ, જે કોરટ તે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે કોરટ તે હુકમ દુરસ્ત કરે રે કેમ કરવું. ત્યાં સુધી ગુન્હેગારને કેદમાં રાખવો; અને સદરહુ કોરટની નજરમાં આ-

વે તો તે સદરહુ શિક્ષા માફ કરવાને મુખત્યાર છે, અથવા ફટકા મારવા ને બદલે અથવા ફટકા મારવાની જેટલી શિક્ષાનો હુકમ અગલમાં આપ્યો નહીં હોય તેટલી શિક્ષાને બદલે બાર મહિના સુધીની હરકાંઈ મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, અને આ ફટકા મારવાને બદલે કરેલી શિક્ષા તેજ ગુન્હા બાબત ગુન્હેગાર ઉપર કાંઈપ-ણ બીજી શિક્ષા કરી હશે તે શિક્ષા ઉપરાંત યઈ સકશે.

કાયદા પ્રમાણે જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાને તોહમતવાળો લાયક હોય તેટલી મુદત કરતાં અથવા કોરટને જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદત કર-તાં મધતી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર તે કોરટને આ કલમ માંહેના કાષ્ટપણુ ગચકુર્યો છે એમ સમજવું નહીં.

ફરારી થએલાગુ ૩૯૬. જ્યારે કોઈ ફરારી થએલા ગુન્હેગારની ઉપર આ કાયદા પ્રમાણે ગુન્હેગારની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે જે સદરહુ શિક્ષા મોતની, દંડની શિક્ષાના હુકમ અ અથવા ફટકા મારવાનો હોય તો આ કાયદામાં પાછળ કહેલા ઠરાવોને અ- માં લાવવા આ નુસરીને તે તાબડોતોળ અમલમાં આવશે, અને જે સદરહુ શિક્ષા કેદની, સાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની હોય તો, તે હેઠળ લખેલી કાનુનો પ્રમાણે અમલમાં આવશે એટલે.—

જ્યારે નવી શિક્ષા ગુન્હેગાર ફરારી થયો ત્યારે જે શિક્ષા તે ભોગવતો હતો તે કરતાં વધારે સખત પ્રકારની હોય, તો તે નવી શિક્ષાનો હુકમ તાબડોતોળ અમલમાં આવશે.

જ્યારે નવી શિક્ષા તે ગુન્હેગાર ફરારી થયો ત્યારે જે શિક્ષા તે ભોગવતો હતો તે કરતાં વધારે સખત પ્રકારની ન હોય, ત્યારે તે ગુન્હેગાર ફરારી થયો તે વખતે તેની આ-ગલી શિક્ષાની જેટલી મુદત બાકી રહેલી હોય તેટલી બીજી મુદત સુધી તેણે કેદ અથવા સાસનિકદાસત્વ, અથવા સમુદ્રપાર, જેમ હોય તેમ, ભોગવ્યા પછી તે નવી શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવશે.

ખુલાસો—આ કલમનાં કારણુ સાર—

(અ) સમુદ્રપારની અથવા સાસનિકદાસત્વની શિક્ષા કેદની શિક્ષા કરતાં વધારે સખત છે

એમ સમજવું;

(બ) એકાંત કેદ સાથે કેદની શિક્ષા એકાંત કેદ વગર તેજ પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરતાં વ-

ધારે સખત છે એમ સમજવું; અને

(ક) સખત મજુરી સાથે કેદની શિક્ષા, એકાંત કેદ સાથે કે એકાંત કેદ વગર આપ્તાન કે-દની શિક્ષા કરતાં વધારે સખત છે એમ સમજવું.

ગુન્હેગાર શિક્ષા ૩૯૭ કોઈ સખત કેદની, સાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિ-ભોગવતોહોય તેને ક્ષા ભોગવતો હોય તેવામાં તેની ઉપર કેદની, સાસનિકદાસત્વની અથવા

બીજાગ્રાન્થબાજત સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે તેની ઉપર આગળ શિક્ષા. થએલા શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવેલી કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાની મુદત પુરી થયેથી સદરહુ કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા શરૂ થશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જો તે સખસ કેદની શિક્ષા ભોગવતો હોય. અને તેને જો પ્રમાણે પછવાડેથી ગુન્હેગાર ઠેરવીને કરેલી શિક્ષા સમુદ્રપારની હોય, તો તે કોરટની નજરમાં આવે તો આ બીજી શિક્ષાના હુકમનો અમલ તુરત શરૂ થાય એવું ફરમાવવાને અન્યથા તે સખસને આગળ કરેલી કેદની શિક્ષાનો મુદત પુરી થયેથી તે શરૂ થાય એવું ફરમાવવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

૩૯૬ મી તથા ૩૯૮, ૩૯૯ મી અથવા ૩૯૭ મી કલમ માંહેના ઠરાવ ઉપરથી એમ ૩૯૭ મી કલમે સમજવું નહીં કે કોર્ટપણ સખસ તેના આગલા કે પાછલા સાગિત બાજતવિશેષકરાવ થયેલા ગુન્હાને માટે જે શિક્ષાને લાયક થયો હોય તે શિક્ષાના કોઈપણ ભાગમાંથી તે સખસ બચી જશે. ની ના ઉમરના ગુ ૩૯૯. જ્યારે સાગ વરસ કરતાં ઓછી ઉમરના કોઈપણ સખસની નહેગારોને સન્મા ઉપર કોર્ટપણ ગુન્હા માટે કોર્ટપણ ફોર્મદારી કોરટ કેદની શિક્ષાનો હુર્ગ પ્રવર્તકશાખામાં કમ કરે ત્યારે, તેને ફોર્મદારી તુરંગમાં કેદ કરવાને ખદમે હેઠળ લખેલા કેદ કરવાબાજત. પ્રકારની કોઈપણ સન્માર્ગ પ્રવર્તકશાખામાં કેદ રાખવો એવો હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે, એટલે કેદ રાખવાની લાયક જગા રાખવ જે સન્માર્ગ પ્રવર્તકશાખા સ્થાનિક સરકારે કાઢાડી અને જેમાં ઘટિત કેળવણી આપવાના તથા કાંઈ ઉપયોગી ધંધો શિખવાના સાધન હોય, તેની સન્માર્ગ પ્રવર્તકશાખામાં, અથવા સન્માર્ગ પ્રવર્તકશાખામાં કેદ કરેલા સખસોને કેળવણી આપવા તથા શિખવા સંગ્રામી સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે એવા નિયમ પ્રમાણે આપવાને રાજી હોય એવા કોઈ સખસે જે સન્માર્ગ પ્રવર્તકશાખા રાખેલી હોય તેમાં કેદ કરવો એવો હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે. આ કલમ મુજબ કેદ કરેલા સખસોને ઉપર મુજબ ફરમાવેલા નિયમો લાગુ પડશે.

શિક્ષાનો હુકમ ૪૦૦ જ્યારે કોઈ શિક્ષાનો હુકમ પુરેપુરો બજી રહે, ત્યારે તે બનઅગલમાં લાવ્યા જવનાર અગલદારે, તે શિક્ષાનો હુકમ શી રીતે બજાવ્યો છે તે વિશે પછી વારંટપાછું પોતાની સદી સાથેનો તે વારંટની પાછળ શેરો કરીને તે વારંટ જે કોમોકલવા બાજત. રટમાંથી નિકળ્યું હોય તે કોરટમાં પાછું મોકલી દેવું.

બાબ ૨૯ મો.

શિક્ષા મોકુફ રાખવા, માફ કરવા તથા બદલવા બાજત.

શિક્ષા મોકુફ રા ૪૦૧. જ્યારે કોર્ટપણ સખસની ઉપર કાંઈ ગુન્હા બાજત શિક્ષાનો ખવાનો અથવા મા હુકમ કર્યો હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે બીન સરતે, અથવા જે સખસની ફ કરવાનો અધિકાર ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખસ કબુલ કરે એવી કાંઈ સરત કરીને તેની ઉપર જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે અગલમાં લાવવાનું.

મોકુફ રાખવાને અથવા જે શિક્ષાનો હુકમ તેની ઉપર કરેલો હોય તે સખસી શિક્ષા અથવા તેમાંનો કોઈપણ ભાગ માફ કરવાને ગવરનાર જગરલ ઇન કાંડસીલ અથવા સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

જ્યારે કોઈ શિક્ષા મોકુફ રાખવા અથવા માફ કરવા સારું ગવર્નરજનરલ ઇનકૌન્સિલને અથવા સ્થાનિક સરકારને અરજી કરવામાં આવે, ત્યારે જે કોરટની આગળ અથવા જે કોરટે ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ કર્યો હોય અથવા ગેન્ટુર કર્યો હોય તે કોરટના પ્રમુખ જડજનો, ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર જેમ હોય તેમ, એવું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે કે તે અરજી કમ્યુટ કરવી જોઈએ કે નાકમ્યુટ કરવી જોઈએ તે તે વિશે તમારો મત તથા તે મતનાં કારણ જણાવો.

જે સખસના લાભમાં કોઈ શિક્ષા મોકુફ રાખી હોય અથવા માફ કરી હોય તે સખસ ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલે અથવા સ્થાનિક સરકારે જે સરતો ઠરાવી હોય તે સરતો પ્રાણવાને સુદે તો સદરહુ શિક્ષા મોકુફ રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો હુકમ રદ કરવાને, ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર જેમ હોય તેમ, મુખત્યાર છે, અને તે પછી જે સદરહુ સખસ છુટો હોય તો, તેને કોઈપણ પોલીસ અમલદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખત્યાર છે, અને જાકી રહેલા લાગના શિક્ષા ભોગવવા માટે તેને પાછો કેદમાં મોકલવાનો અધિકાર છે.

શિક્ષા માફ કરવાનો અથવા મોકુફ રાખવાનો અથવા મુલતવી રાખવાનો અથવા ઝોલી કરવાનો મલાકામાઆઝમાને અધિકાર છે તે અધિકારને આ કલમ માંહેના કોઈપણ મત્તકુરથી બાંધ આવે છે એવું સમજવું નહીં.

શિક્ષા ખદલવાનો ૪૦૨. જે સખસની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખસની અધિકાર.

સંગતી વગર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકારે હેકળ કહેલી શિક્ષાઓમાંની કોઈપણ શિક્ષાને ખદલે તે શિક્ષાનો આગળ લખેલી બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે:—

મોત, સમુદ્રપાર, સાસનિકદાસત્વ, સખત ગમ્ગુરોની સાથે જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે સખસની ઉપર થઈ શકત તેટલી મુદત સુધીની કેદ, તેવીજ મુદત સુધીની આસાન કેદ, ઈંડ.

ખાખ ૩૦ મો.

અગાઉ બીન તકસીવાર અથવા તકસીરવાર ઠર્યા હોય તે બાબત.

જે સખસનીઉપ ૪૦૩. યોગ્ય હકુમતવાળી કોઈ કોરટે કોઈ ગુન્હા બાબત કોઈ સખસ રએકવખતગુન્હા સનો એક વખત ઈનસાફ કર્યો હોય, અને તે ગુન્હા તેની ઉપર સાબિત સાબિતથયાનોઅ થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે બંધાં સુધી તે થવાના સાબિતથ ગુન્હો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ અમલમાં રહે યાનો ઠરાવ થયો ત્યાં સુધી તે સખસ તેજ ગુન્હા બાબત ફરીથી ઇનસાફને પાત્ર થશે નહોય તે સખસનો હીં. અથવા તેની ઉપર મુકેલાં તોહમતખી કોઈ જુદુ તોહમત ખીજા જે તેજગુન્હાબાબત ગુન્હા બાબત તેની ઉપર ૨૩૬ માં કલમ મુજબ મુકી શકાત તે ગુન્હા ફરી ઇનસાફ કર બાબત. અથવા બીજો જે ગુન્હો ૨૩૭ માં કલમ મુજબ તેની ઉપર ઠરી વો નહીં. શકત તે ગુન્હા બાબત, તેને તેજ હકીકત ઉપરથી તે સખસ ફરીથી ઇનસાફને પાત્ર થશે નહીં.

જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુન્હો ના સાગિત થયાનો અથવા સાગિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસનો અગાઉ ઇનસાફ થયો તે વખતે જે જુદા ગુન્હા બાબત તેની ઉપર ૨૩૫ મી કલમના ૧ લા પારેચાફ મુજબ જુદું તોહમત મુકી શકતો તેના ગુન્હા બાબત પછી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

કોઈ સખસની ઉપર કાંઈ ગુન્હો સાગિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય અને જે કૃત્યથી તે ગુન્હો બનેલો હોય તે કૃત્ય તથા તે ઉપરથી થયેલા પરીણામ એ બેઉ મળીને એવો એક ગુન્હો થાય કે તે સદરહુ સખસની ઉપર સાગિત થયેલા ગુન્હાથી જુદો ગુન્હો હોય ત્યારે આ છેલા કહેલા ગુન્હા બાબત તે સખસનો પછી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે, એટલે તે સખસની ઉપર ગુન્હો સાગિત થયાનો ઠરાવ કર્યો તે વખતે સદરહુ પરીણામ થયેલાં નહતાં અથવા તે થયાં છે એવી કારતને બજાર નહતી એમ હોય તો.

કાંઈપણ કૃત્યથી બનેલો કાંઈ ગુન્હો જે સખસની ઉપર ના સાગિત થયાનો અથવા સાગિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસે તેજ કૃત્યોથી બનેલો બીજો જે ગુન્હો કન્યા હોય તે ગુન્હા બાબત આગળ તેની ઉપર સદરહુ ઠરાવ થયો હોય તોપણ તોહમત મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે, એટલે જે કારતથી તેનો પ્રથમ ઇનસાફ થયો તે કારતને તેનો ઉપર જે ગુન્હાનું તોહમત પછી મુક્યું તે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નહોતો એમ હશે તો.

ખુલાસો—કોઈ ફરિયાદ દાહાડી નાંખવી, અથવા ૨૪૯ મી કલમ મુજબ કામ ચલાવવાનું બંધ કરવું, અથવા તોહમતનાબાને છોડી મુકવા, અથવા ૨૭૩ મી કલમ પ્રમાણે તોહમતનામાં ઉપર નોંધ કરવી, એ આ કલમનાં કારણ સાફ ગુન્હો ના સાગિત થયાના ઠરાવ બરાબર નથી.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ એ ચાકર થઈને ચોરી કરી તે વિશેનાં તોહમત બાબત તેનો ઇનસાફ થયો અને તે બીન તકસીરવાર હ્યો. જ્યાં લગી તે ઠરાવ અમલમાં હોય ત્યાં લગી તેની ઉપર ચાકર થઈને ચોરી કર્યાનું અથવા તેની તેજ હકીકત ઉપરથી એકલી ચોરી કર્યાનું અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહમત પછી મુકશે નહીં.

(બ) ખુનાનાં તોહમત બાબત અ નો ઇનસાફ થયો અને તે બીન તકસીરવાર હ્યો. અપહરણ કરવાનું તોહમત તેની ઉપર નહીં હતું; પણ ખુન કર્યું. તે વખતે અ એ અપહરણ કર્યું એવું હકીકત ઉપરથી જણાય છે; અપહરણ કરવાનું તોહમત તેની ઉપર પછી મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

(ક) મહાવ્યથા કરવા બાબત અ નો ઇનસાફ થયો અને તે તકસીરવાર હ્યો જે સખસને નુકશાન કર્યું તે સખસ પછી મરણ પામ્યો. શિક્ષણીય મનુષ્યવધના ગુન્હા બાબત અ નો ફરીથી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

(ડ) બ નું શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યાનું તોહમત અ ની ઉપર સેશન કારતની આગળ મુકવામાં આવ્યું અને તેની ઉપર તે ગુન્હો સાગિત થયો. પછી તેજ હકીકત ઉપરથી બ ના ખુન બાબત અ નો ઇનસાફ કરી શકશે નહીં.

(ધ) બ ને બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવાનું તોહમત પેહેલા વર્ગના માળખેટ્ટે અ ની ઉપર મરીને

તે ગુન્હો તેની ઉપર સાગિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. તે કામને આ કલમનો ત્રીજો પારેશાદ લાગુ ન હોય તો બંને બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવા બાગત તેજ હકીકત ઉપરથી અ નો પાછો ફરીથી ઇનસાફ કરી શકાશે નહીં.

- (ક) બ ના શરીર ઉપરથી મિલકત ચોરવાનું તોહોમત બીજા વર્ગના માણસોએ અ ની ઉપર મુકીને તે ગુન્હો તેની ઉપર સાગિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. પછી તેજ હકીકત ઉપરથી અપહરણ કરવાનું તોહોમત અ ની ઉપર મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.
- (ગ) ડ તું અપહરણ કર્યાનું તોહોમત પેહેલા વર્ગના માણસોએ અ, બ તથા ક ની ઉપર મુકીને તે ગુન્હો તેઓનો ઉપર સાગિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. પછી તેજ હકીકત ઉપરથી ડાકાર્ઠટી કર્યાનું તોહોમત અ, બ તથા ક ની ઉપર મુકીને તેઓનો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૪૭ ના પેરેશાદ બીજા ૧૯૫ ના ખુલાસા ૨૧૫ ના ખુલાસા બીજા અને ૪૬૦ ને મળતી છે. જે સજાસની ઉપર એક વખત ગુન્હો સાગિત થયાનો અથવા ના સાગિત થયાનો ઠરાવ થયો તે સજાસનો તેજ ગુન્હો બાગત ફરીથી ઇનસાફ કરવો નહીં તેને માટે આ કલમ છે.

બ્યારે પ્રથમ ગુન્હો સાગિત થયાનો ઠરાવની અગર છોડી મુક્યાની તકરાર કરવામાં આવે ત્યારે એ વાત ધ્યાનમાં રાખવી કે બીજા કાંઈ ઇનસાફમાં મુકેલું તોહોમત પેહેલાં ઇ નસાફની વખતે મુકેલું તેજ તોહોમત છે કે કેમ; જે બંને તોહોમતો એકજ ન હોય તો પ્રથમ ગુન્હો સાગિત થયાનો ઠરાવ અથવા છોડી મુકવાનો ઠરાવ બીજા તોહોમત ઉપર ઇનસાફ થવાને અટકાવ નથી. બંને કામોમાં પુરાવો એક સરખોજ હોય તો પણ અટકાવ નથી. સરકાર વિ. દારકાંનાથ દત્ત. વીકલી રીપોર્ટ ૭ ૩. ૧૫.

એક તોહોમતવાળાના ઉપર હિં. ફો. કા. ની ક. ૩૫૨ મુજબ આપ્રાથ બળ વાપર્યાનો ગુન્હો કર્યાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હતું તેમાં તે નિરદોષ ઠર્યો હતો તો પછી તેને તે બાબતમાં વ્યથાનું તોહોમત રાખી શકાતું નથી. કાપટન વિરુદ્ધ રમીય. વીકલી રીપોર્ટ ૧૬ ૩. ૩.

પ્રથમ ચાલેલું ઇનસાફનું કામ કોર્ટની હકુમતની ખામીને લીધે અને ગેરકાયદેસર કરવામાં આવ્યું હતું તે સળગ્યો રદ કરવામાં આવ્યું હતું, તેથી બીજું ઇનસાફનું કામ જે ચાલે તેને બાધ આવશે નહીં. રાણી વિરુદ્ધ મથુરાપ્રસાદ પાન્ડે. વીકલી રીપોર્ટ ૨ ૩. ૧૦.

બ્યારે સેશન કોર્ટે એમ કહીને તોહોમતવાળાને છોડી મુક્યો હોય એવા કારણથી કે જે કામ ચાલેલું છે તે તમામ અનિયમસર અને ગેરકાયદેસર ચાલ્યું છે ત્યારે તે તોહોમતવાળાનો ફરી ઇનસાફ થવાને આ કલમનો કાંઈ પ્રતિબંધ નથી. રાણી વિરુદ્ધ વહીડા વી. ૧૩ વુ. રી. કો. ૩. ૪૨ વીકલી રીપોર્ટ ૧૩ પ્ર. ૩. ૪૨.

અધિકારવાળા માણસોએ તોહોમતવાળાને અયોગ્ય રીતે ગુન્હામાંથી મુક્ત કીધો હોય તેવા કામમાં હાઇકોર્ટ પોતાનો ફરી તપાસનો અધિકાર ચલાવો હોય ધ્યાનમાં નહીં અને નવા ચારજ ઉપરથી ફરી ઇનસાફ કરવા વિશે હુકમ કરશે નહીં. (જુ. કા. પ્રો. કો. ક. ૨૯૨ (ક. ૪૩૯) તથા ૪૬૦ (ક. ૪૦૩) એવા કામમાં જુ. કા. પ્રો. કો. ક. ૨૭૨ (ક. ૪૧૩) પ્રમાણે અપીલ કરવાનું સ્થાનિક સરકારે ફરમાવ્યું એ યોગ્ય ઇલાજ દેખાય છે. સરકાર વી. પીરખા નમાઝ વિગેરે મુખાઇ હાઈ કોર્ટનો ઠરાવ તા. ૨૧ મે સને ૧૮૭૩.

ભાગ ૭ મો.

અપીલ તથા લખી મોકલવા બાબત તથા તપાસ બાબત.

આપ ૩૧ મો.

અપીલો બાબત.

બીજીરીતે ઠરાવ્યું ૪૦૪. આ કાયદાથી અથવા બીજા કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી ઠરાવ્યું ન હોયતો અપીલ હોય તે શિવાય ફાળદારો કોરટના કોઈપણ ફેસલા અથવા હુકમ ઉપર ચાલશે નહીં. અપીલ ચાલશે નહીં.

જખત કરેલીમિત્ર ૪૦૫. ૮૯ મી કલમ મુજબ ગિલફત અથવા તેનાં વેચાણનું કલ્પન કતપાછી આપવા પાછું આપવા બાબતની જે સખસનો અરજ કોઈ કોરટે ના કબુલ કરે બાબતની અરજ રી હશે તે સખસને તે કોરટે કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર જે કોરટમાં જેનાહુકમથી ના સામાન્ય અપીલ ચાલતી હશે તે કોરટને અપીલ કરવાનો અધિકાર છે. કબુલ કરીહોય તે હુકમઉપરઅપીલ

સારીરીતેચાલવા ૪૦૬. જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ શિવાય બીજા બાબતનારણુમાગ કોઈ માજીસ્ટ્રેટે ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે સારી રીતે ચાલવા બાબત તા-વાનાહુકમ ઉપર રણુ આપવાનું જે સખસને ફરમાવ્યું હોય તે સખસ જલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

બીજા અથવા ત્રી ૪૦૭. બીજા અથવા ત્રીજા વરગના કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ ધનસાધન જવરગના માજી રીતે જે સખસની ઉપર ચુનંદા સાબિત થયાનો ઠરાવ કયો હોય તે સખસ, અથવા ૩૪૯ મી કલમ પ્રમાણે બીજા વરગના કોઈ પેટાદુકાદા માજીસ્ટ્રેટે જે સખસની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કયો હોય તે સખસ, જલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

પેહેલા વરગના આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ અપીલ અથવા સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટની પા-વરગની અપીલો જલ્લા માજીસ્ટ્રેટના તાબા માહેતા પેહેલા વરગના જે મા-સે અપીલો મોક જલ્લા માજીસ્ટ્રેટને સદરહુ અપીલો સાંભળવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારે આપ્યો લવા બાબત. હોય તે માજીસ્ટ્રેટે સાંભળવી એવું ફરમાવવાને જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર

છે, અને તે ઉપરથી સદરહુ અપીલ અથવા સદરહુ વરગની અપીલો તે તાબામાંહેતા માજીસ્ટ્રેટને કરવી, અથવા તે જલ્લા માજીસ્ટ્રેટને કરવામાં આવે ચુકી હોયતો તે સદરહુ પ્રકારના તાબામાંહેતા માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવી. એ પ્રમાણે કરેલી અથવા મોકલેલી કોઈપણ અપીલ અથવા કોઈપણ વરગની અપીલો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટના પાસેથી લઇ લેવાને જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—સરકાર જાહેરનામાથી એવું ફરમાવે કે કલેક્ટરની ગેરહાજરીમાં અમુક આ-સીસ્ટન્ટ કલેક્ટર કોજદારો બાબતમાં એ હવાકાતો મુખ્ય અમલદાર ગણાશે એ મુખ્ય અ-મલદારનો અર્થ ડીઓકટ માજીસ્ટ્રેટ છે તેથી કરી તે તાબાના માજીસ્ટ્રેટનો ફેસલા ઉપરની અપીલ તે આસીસ્ટન્ટ કલેક્ટર સાંભળી શકે.—રાણી વિરજા બાઈશંકર હરીરામ. મુંબઈ હાઇ કોરટ રીપોર્ટ વા. ૩૫. ૧૮

આસીસ્ટન્ટ સેશન ૪૦૮ આસીસ્ટન્ટ સેશન જડને અથવા જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પે-
ન જડને અથવા જેલા વરગના ધીમ માજીસ્ટ્રેટ ઇનસાફ કરીને જે સખસની ઉપર ગુન્હો
પેહેલા વરગનામાં સાળિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે સખસ, અથવા પેહેલા વરગના કોષ
જીસ્ટ્રેટ કરેલા શિ- માજીસ્ટ્રેટ ૩૪૯ મી કલમ પ્રમાણે જે સખસની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ ક-
ક્ષાના હુકમ ઉપર થો હોય તે સખસ, સેશન કોર્ટને અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.
ર અપીલ.

પણ જેલમાં લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

(અ) જ્યારે કોષપણ મુકદમાનો કોષ આસીસ્ટન્ટ સેશન જડને અથવા જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ
જે શિક્ષાના હુકમને સેશન કોર્ટની ગંજુરિયત જોષએ તે શિક્ષાનો હુકમ કરે ત્યારે
સદરહુ મુકદમામાં દરેક અપીલ હાઈકોર્ટમાં આવશે. પણ જ્યાં સુધી સેશન કોર્ટ તે મુ-
કદમાનો નિકાલ ન કર્યો હોય ત્યાં સુધી તે અપીલ કરવી નહીં.

(બ) રાણીની કોષ વિલાયતી રૈયત ઉપર એ પ્રમાણે ગુન્હો સાળિત થયાનો ઠરાવ થયો હો-
ય તે રદયત પોતાની નજરમાં આવે તે મુજબ હાઈકોર્ટને અથવા સેશન કોર્ટને
અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—ડીસ્ટ્રીક્ટના માજીસ્ટ્રેટ જુના કી. પ્રો. કોડની કલમ ૨૦ મુજબ પોતાની મા-
મુલ સત્તા ઉપરાંત કલમ ૩૬ મુજબ કામ ચલાવી શિક્ષા કરી હોય તો તે ઉપર અપીલ
હાઈકોર્ટને થઈ શકે છે.—ચંદાસીંગ અને ધીમ વિરૂદ્ધ રાજ રેકર્ડ કીમીનિલ જજમેન્ટ
વાલ્યુમ ૪ પ્ર. ૬૩.

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૩૭૯ મુજબ ચોરાનો ગુન્હો સાળિત ગણી ફ.
ક. માજીસ્ટ્રેટ ૧૫ માસનો સજા કરી તે ઉપર અપીલ થઈ તેમાં એમ ઠરાવ્યું કે શિક્ષા
ભારે છે તેથી તે રદ કરી ૩. ૫૦ દંડ કર્યો અને તેના આપે તો નવ માસ કેદ ભોગવે. આ
કામમાં હાઈકોર્ટ ઠરાવ્યું કે દંડના બદલે માજીસ્ટ્રેટ છ માસ કરતાં વધારે શિક્ષા કરી શકત
નહો તેથી સેશન જડને જે નવ માસની શિક્ષા કરી છે તે રદ કરીને તે બદલે છ માસની
શિક્ષા કરી—રાણી વિરૂદ્ધ દરી ધીમ વીઠોજી મુંગાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧ પ્ર. ૧૩૯

અપીલ ચુકવવામાં સેશન જડને ગુન્હાનું તોહમત એવી રીતે મુક્યું હોય કે જેનો તો-
હમતવાળો તકસીરવાર માલમ પડ્યો હોય તેવાજ ગુન્હાના ૩૫ ઉપર નજર રાખવાનો છે
અને તે સાળીત થયો છે કે નથી થયો તે નક્કી કરવાનું છે, પાછલા બનાવો ઉપરથી ગુ-
ન્હો ગમે તે ૩૫ ધારણ કરે પણ તેની સાથે તેમણે કાંઈ લેવા દેવા નથી જે ગુન્હાનો
બાબતમાં ઇનસાફ થતાં તોહમતવાળા સખસનો ગુન્હો ઠર્યો હોય તે ઉપરથી પાછળથી કરે.
લા એક તદ્દન જુના ગુન્હાને સાફ જે તકસીરવાર હોય તો તેને ગુન્હોગાર ઠેરવવા કંઈ અ-
ટકાવ નથી—રામજીદાસ વિરૂદ્ધ મીબાસન વીઠલી રીપોર્ટ ૯ ૩. ૬૫

સેશન કોર્ટનેક ૪૦૯. સેશન કોર્ટને અથવા સેશન જડને કરેલી અપીલ સેશન જ-
રેલી અપીલો કેવી ડને અથવા આડીશનલ અથવા બાઈટ સેશન જડને સાંભળવી.
રીતે સાંભળવી.

સેશન કોર્ટકરે ૪૧૦. કોષ સેશન જડને અથવા આડીશનલ અથવા બાઈટ સેશન
લા શિક્ષાના હુકમ જડને ઇનસાફ કરીને જે સખસની ઉપર ગુન્હો સાળીત થયાનો ઠરાવ
ઉપર અપીલ. કર્યો હોય તે સખસ હાઈકોર્ટને અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—જ્યુરીથી થયેલા ઇનસાફના કામમાં ન લેવાઈ શકે એવો પુરાવો લાધો હોય

ત્યારે તે ઈનસાફમાં ઠરેલા ગુન્હા ઉપર અપીલ ને અપીલમાં જડજની સુચનાર્ય થયો હોય અથવા જ્યુરીને ગરેબર સુચનાર્ય આપવામાં તેની કસુર થઇ હોય અને તેથી કેદની નુ-કશાન ન થયું હોય તેવી અપીલના ધોરણ ઉપર આ અપીલ મુકવવી જોઇએ. અપીલ કો-ર્ટ વિચાર કરવો જોઇએ કે અયોગ્ય રીતે ને પુરાવો લેવામાં આવ્યો છે તેથી જ્યુરીના મન ઉપર કાંઈ ખોટી અસર થઇ હશે કે નહીં અને જો થઈ હોય તો તેણે એમ વિચારવું જોઈએ કે ગુન્હાનો ઠરાવ જો તે ઈનસાફ આસેસરની મદદથી થયો હોય તો ખાલાલ રાખવો જોઈએ કે નહીં. જો ન લેવાઇ શકે તેવો ભાગ ખાલ કરતાં પુરાવો પાકો હોય તો તે ઠરાવ ખાલાલ રા-ખવો જોઈએ જે કામમાં પુરાવો એવી જાતનો હોય કે તે ઉપર છતપાર રાખી નહીં શ-કાય, ત્યારે ફરીથી ઇનસાફ થવા હુકમ થશે—રાણી વિ. રાતરવામાં મધાર મુખ્ય હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વાલ્યુન ૬ પ્ર. ૪૭

જે સખસનો ઈનસાફ જ્યુરીથી થયો હોય તે સખસને જો ગુન્હો હિંદુસ્તાનનો, ફો-જદારી કાયદો પાસ થયાં પેહેલાં ગન્યો હોય તો જાગેલી વાત ઉપર અપીલ કરવાનો હક છે—રાણી વિરુદ્ધ ગરશયંદર બંદુ વી. રી. ૬૦ ૩. ૧

જ્યુરીના મુકદમામાં એમ વાંધો જતાવે કે પુરાવો જસ નથી તો તે કાંઈ અપીલ ક-રવાનું કારણ નથી ભરસો રાખવા લાયક એક જ શાક્ષી હોય તો તેની જુગાની કાયદા પ્ર-માણે પસ છે—રાણી વિ. મદર સરદાર વી. રી. ૨૩. ૩

પુરાવા સિવાય ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય તે ગેરકાયદેસર છે અને તે જ્યુરીના ફેસલાને આ-ધારે કયો હોયનો પણ રદ કરવો જોઈએ—રાણી વિ. રતનદાસ અને દુરગાદાસ વી. રી. ૧૬ ૩ ૧૯ પ્રેસીડેન્સી ગાલ્ ૪૧૧. કોઈ પ્રેસિડેન્સી ગાલ્સ્ટ્રેટે ઇનસાફ કરીને કોઈપણ સખસને સ્ટ્રેટે ફરેલી શિક્ષા ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કયો હોય, ત્યારે જો તે ગાલ્સ્ટ્રેટે ના હુકમ ઉપરથી તે સખસની ઉપર છ મહિના કરતાં વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ પીત. અથવા જો રૂબીયા કરતાં વત્તી દંડની શિક્ષાનો હુકમ કયો હોય તો તે સખસ હાઇકોર્ટને અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

જે કામોમાં તોહ ૪૧૨. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જ્યારે તો-મતવાળો પોતે ત હમતવાળા સખસે પોતે તકસીરવાર છે એવો જવાબ આપ્યો હોય અને કસીર વારછે એવો સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી ગાલ્સ્ટ્રેટે સદરહુ જવાબ ઉપરથી તેની જવાબ આપેતેકા ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કયો હોય ત્યારે શિક્ષા બ્રણી છે અથવા મોમાં અપીલ આ કાયદામર નથી એવા સખસ સિવાય બીજા કોઈપણ સખસથી અપીલ લશે નહીં. આલશે નહીં.

ન્હાના મુકદમામાં ૪૧૩. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જે મુકદ-અપીલ નથી. મામાં સેશન કોર્ટ અથવા જલ્લા ગાલ્સ્ટ્રેટે અથવા પેહેલા વરગનો બી-જો ગાલ્સ્ટ્રેટે ફક્ત એક મહિના સુધી કેદની, અથવા ફક્ત પચાસ રૂ-પીઆ સુધી દંડની, અથવા ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરે, તે મુકદમામાં જે સખસની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસની અપીલ આલશે નહીં.

ખુલાસો—દંડ ન આપવામાં આવે તો કેદની જે શિક્ષાનો હુકમ સદરહુ કોર્ટે અથ-વા ગાલ્સ્ટ્રેટે કયો હોય તે શિક્ષાના હુકમ ઉપર, જ્યારે સ્વતંત્ર કેદની શિક્ષાનો હુકમ કયો ન હોય ત્યારે, કોઈપણ અપીલ આલશે નહીં.

ટીકા—એક કેસમાં બીજા તોહમતદારને એક માસ કરતાં વધુ સજા થઈ હોય પણ અમુક માણસોને એક માસની સજા થઈ હોય તોપણ એ એક માસવાળા કેદની અપીલ સંભાળાય નહીં. રાણી વિ. કાળાભાઈ મેઘાભાઈ ૭ મું. હા. ક્રા.સી. પ્ર. ૩૫ ફેબ્રુઆરી.

સંક્ષેપ રીતે યુ. ૪૧૪ આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જે મુકદ્દમો જોડાયા તથાવાનો માનો ઈનસાફ સંક્ષેપ રીતે કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં ૨૧૧ મી કલમ ઠરાવ કર્યો હોય તે પ્રમાણે કામ કરવાને જે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજી-
ગિપર અપીલ નથી. સ્ટ્રેટ ફક્ત ત્રણ મહીના સુધી કેદની, અથવા ફક્ત ગમે ૩૫ થી ૫૦ મહીના સુધી કેદની, અથવા ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરે તે મુકદ્દમામાં જે સખસની ઉપર ગુન્હો સાબીત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસની અપીલ ચાલશે નહીં.

ટીકા—આ કાયદામાં કેદાપર ગેરકાયદેસર મંડળીમાંના આશામી હોવા બદલ ડેપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટની ૩૫૨ આરોપ મુકદ્દમામાં આવ્યો હતો એમ પુરાવ ઉપરથી દેખાઈ આવ્યું હતું તેથી પી. કો. ક. ૧૪૪ પ્રમાણે શિક્ષા આપવાને પાત્ર તે ગુન્હો હતો. જે પુરાવથી કેદીપર એ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો સાબીત થવાને હતા તે પુરાવો અમાન્ય કર્યો. અને પી. કો. કલમ ૧૪૩ પ્રમાણે આ તોહમત છે એમ ગણી તેનો ઇનસાફ સંક્ષીપ્ત રીતે કર્યો. અને પ્રત્યેક કેદાને ત્રણ મહીનાથી કમો મુદતની કેદની શિક્ષા કરી. ડેપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટની ૩૫૨ આરોપ કામગીરી ખર્ચ સહન નહોતો થવાથી તેણે આ કામ ઘાઈકારટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેથી ઠરાવ્યું કે ગુના કી. પ્રો. કો. ક. ૨૭૪ (આ ક. ૪૧૪) માં કોઈ માજીસ્ટ્રેટ સંક્ષીપ્ત રીતે એકસી કરીને ઘણામાં ઘણી ત્રણ મહીનાની કેદની શિક્ષા કરી હોય તો તેમાં અપિલ આપી નથી એમ કહેવું છે, સખસ ઢાલના આ કાયદામાં કેદાને ત્રણ મહીનાની કેદની શિક્ષા કરી છે તેથી તેનો અપિલ કરવાનો હક નહીં જેવો થયો છે તે ગેરકાયદેસર મંડળીમાં જે એ મુખ્ય આશામી હતા તેઓ પાસે તત્તવાર હતા એમ ફરિયાદી તરફના પેલેસા સાક્ષીદારે પોતાની ગુનાનીમા સ્પષ્ટપણે કહેવું છે. સખસ કેવળ પોતાંસ ઇનસ્પેક્ટરના મુખ ગુનાન કહેવાપર તે માજીસ્ટ્રેટ બરોસો રાખીને કામ ચલાવવાનું નહોતું. અને ફરિયાદીએ કેદીપર જે તોહમત મુક્યું હતું તે સંક્ષીપ્ત રીતે ઇનસાફ કરવા એમ નહોતું. તેથી પી. કો. ક. ૧૪૩ પ્રમાણે તોહમત સાબીત ન કરતાં ક. ૧૪૪ પ્રમાણે જે તોહમત સાબીત કર્યું હોત તો કેદીને અપાલ કરવાને હક મળત સંક્ષીપ્ત રીતે ઇનસાફ કરવાનો પોતાનો અધિકાર મળવા માટે એકાદ અપરાધના ભાગ પાડવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી એમ આ કાર્ટે વારંવાર ઠરાવ્યું છે. જે તોહમતનો ઇનસાફ સંક્ષીપ્ત રીતે કરાતો નથી એવું તોહમત એકવાર મુકીને તેજ બદલ સાક્ષીદારને સોગત આપ્યા એટલે તેજ તોહમતપરથી કેદીનો ઇનસાફ કરવાની માજીસ્ટ્રેટની ફરજ છે, પરંતુ ફરિયાદીએ મુક્યું તોહમત જખર છે અને તે પર બરોસો રખાય તેમ નથી, એવું જે ફરિયાદીની ગુનાનીથી જરાજર દેખાય તો તે વાત ગુદી છે. પીનલકોડ કલમ ૧૪૪ પ્રમાણે આ આરોપ છે એમ ગણી ડેપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટ કામનો ઇનસાફ કરતો હતો પણ તેમ કર્યું નથી માટે આ કામ નીરર્થક છે એમ અમારે ઠરાવવું જોઈએ. ડેપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટ આ કામનો ફરી નવો ઇનસાફ કરવો સરકાર વિરુદ્ધ ગુનામ મહગદ ઇડિયન લા. રીપોર્ટ કલકતા વા. ૪ પ્ર. ૧૮. હવે તો વધારેમાં વધારે ત્રણ માસના શિક્ષા થઈ શકે છે. અને સાધારણ અપીલ જેમ થઈ શકે તેમ સંક્ષેપ તજવીજમાં કરેલા હુકમ ઉપર પણ અપીલ થઈ શકે છે.

૪૧૩ મી તથા ૪૧૫ ૪૧૩ મી અથવા ૪૧૪ મી કલમમાં કહેલા કોઈપણ શિક્ષાના ૪૧૪ મી કલમ હુકમથી તે કલમોમાં કહેલી કોઈપણ એ અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી

ખાખત વિશેષ ઠ- કરી હોય તે શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ કરવાનો અધિકાર છે; પણ જે રાખ.

શિક્ષાનો હુકમ ખીજી રીતે અપિલ થઈ શકતી નહીં હોય તે શિક્ષાના હુ-
કમ ઉપર, જે સખસનો ઉપર ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય તે સખસને સુલેહ રાખવા માટે તારણ આપવાનું ફરમાવ્યું હોય તેટલાજ સખગથો અપિલ કરવાનો અધિકાર નથી.

ખુલાસો—૬૩ ન આપવામાં આવે તો કેદની શિક્ષાથી આ કલમના અર્થ પ્રમાણે એ અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરવામાં આવી છે એમ સમજવું નહીં.

રાણીસાહેબનોવિ ૪૧૬. ૩૩ મા ખાખ પ્રમાણે રાણી સાહેબની વિલાયતી રખત ઉ-
લાયતીરૈયત ઉપર પર કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપરજે અપિલ કરવામાં આવે તે અપિલોને ૪૧૩
કરેલા શિક્ષાના હુ ગી તથા ૪૧૪ કલમ માંહેનો કોઈપણ મચકુર લાયુ નથી.

કમખાખતઅપવાદ.

ગુન્હોનાસાખીત ૪૧૭ હાઇકોર્ટ સિવાય ખીજી કોઈપણ કોર્ટે ગુન્હો નાસાખિત થયાનો
થયાનો ઠરાવ કર્યો ઠરાવ અસલ કામમાં અથવા અપિલમાં કર્યો હોય તે હુકમ ઉપર હાઇ
હોય તે ખાખતમાં કોર્ટને અપિલ કરવાનું પબ્લીક પ્રાસીકયુટરને ફરમાવવાને સ્થાનિક સર-
સરકારતરફથીઅ કાર મુખત્યાર છે.
પીખ.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૭૨ ના ૧ લા અને ખીજી
ખારેઆફને મળતી છે.

કોષપણુ આરોપિતને હાઇકોર્ટ સિવાયની ખીજી કોષપણુ કોર્ટે નીરદોષ કર્યો હોય તે
ખાખત સ્થાનિક સરકાર સિવાય ખીજી કોષપણુ અપિલકરી શકતું નથી સ્થાનિક સરકાર આવી
અપીલ કરવા ખંધાએલી નથી પણ તેઓની મરજી ઉપર છે વળી ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે
મુળ કોર્ટ અને અપિલ કોર્ટ એ બેઉના ફેસલા વિરુદ્ધ અપિલ કરવા માટે આ કલમથી છુટ
છે આવી અપીલ છ મહાનાગાં કરવી જોઇએ (જુઓ મુદતનો સને ૧૮૭૭નો આક્ટ ૧૫ મો.)

કેવી વાતોખાખત ૪૧૮. હકીકતની કોઈ વાત ખાખત તેમજ કાયદાની કોષ વાત
અપીલ દાખલથઇ ખાખત અપીલ કરવાનો અધિકાર છે, પણ જ્યારે ઇનસાફ જ્યુરીએ ક-
શકે; યો હોય ત્યારે ફક્ત કાયદાનીજ કોષ વાત ખાખત અપીલ ચાલશે;

ખુલાસો—કોષ શિક્ષાનો હુકમ સખત છે એવું કેહેવામાં આવ્યું હોય તે વાત આ
કલમનાં કારણુ સાફ કાયદાની વાત છે એમ સમજવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૭૧ ને મળતી છે. આ-
ને ખુલાસો નવો છે. આ કલમની મતલબ એવીછે કે ફ્રાન્સદારો કેસમાં અપીલ હકીકત અને
કાયદાની ખાખત ઉપર ચાલી શકે છે પણ જ્યુરીથી ઇનસાફ થયો હોય તો કાયદાની ખાખત
ઉપર અપીલ ચાલશે. અપીલની યાદીમાં શી રીતે કાયદા વિરુદ્ધ થયું છે તે લખવું જોઇએ;
રાણી વિરુદ્ધ ગોપાલ બીરીવાલા. વીક્લી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૨૧

એક કામમાં જ્યુરીએ એક કેદની કબુલત ઉપરથી તેને ટેકા મળ્યા વગર ખીજી કે-
દીને ગુન્હેમાર ઠરાવ્યો હતો એમ કરવા સામે જડજો જ્યુરીને ચેતવણી આપી હતી તેપણુ
જ્યુરીએ ખીજી સખસને ગુન્હેમાર ઠરાવ્યો હતો અપીલમાં તે સખ ગદાલ રહી—રાણી
વિરુદ્ધ મહીમાચંદ દાસ ખેંગાળા લા. રીપોર્ટ વા. ૬ પ્ર. ૧૦૮

ગુન્હેમાર ઠરાવવામાં પુરાવ પુરતો નથી એટલા કારણુ ઉપરથીજ અપિલ ચાલી શકે

નહી કેમકે ગુન્હેગાર ઠરાવવામાં એક સાહેબની બુથાની ઉપરથી પણ કાયદા પ્રમાણે ગુન્હે-
ગાર ઠરાવા શકાય છે—રાણી વિરૂદ્ધ મદન સીરદાર અને બીજાઓ વીકલી રીપોર્ટ ૨ પ્ર૦ ૩

તોહોમતદાર બાગી જવાથી ફરીયાદી તરફના સાહેબો તેની ગેરહાજરીમાં લેવામાં આવે
તે પકડાય ત્યારે તે સાહેબો મળી શકે તેમ હોય તેમ છતાં તેમને હાજર કરી તેમની બુ-
થાની તોહોમતદાર ૩૫૩ નહી લેતાં આગવી બુથાનીજ ચલાવી લેવામાં આવે તો તે કાયદા
ની બુલ થઇ શકાય—રાણી વિરૂદ્ધ બોચા ચોકીદાર; વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર૦ ૬૬
અપીલની અરજી.

૪૧૯ દરએક અપીલ લખેલી અરજીના રૂપમાં કરવી અને તે અરજી
અપેલેન્ટ અથવા તેના પ્લડીરે આપવી. અને (જે કોર્ટને તે અરજી
આપવામાં આવે તે કોર્ટ બીજી રીતે નહી ફરમાવે તો) જે ફેસલા ઉપર અથવા હુકમ
ઉપર અપીલ કરી હોય તે ફેસલાની અથવા હુકમની એક નકલ, અને જે મુકદમાનો ઈ-
નસાફ બ્યુરીએ કયો હોય તે મુકદમામાં ૬૬૭ મી કલમ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરેલાં
આ દેશનાં મથાળાંની એક નકલ, સદરહુ પ્રકારની દરએક અરજી સાથે આપવી;

ટીકા—તોહોમતદાર મરી ગયો હોય અથવા જીવતો હોય તો પણ તેના વારસ વકી-
લો કે બીજા તેના પ્રતિનીધો અગિલ કરી શકતા નથી. કેહીને માત્ર દંડ યથો હોય તોપણ
આવી અપિલ તેઓથી થઇ શકતી—કેસરેહીદ વીરૂદ્ધ દોંગાજી અંદાજી ઇડીયન લા. રીપોર્ટ
મુખાઇ વાં ૨ પ્ર૦ ૫૬ પણ એવા વારસ વકીલો વગેરે હાઇકોર્ટને તેની દેખ રેખ રાખ-
નારી કોર્ટ તરીકેની હુકમત ચલાવવા આ કાયદાની કલમ ૪૩૬ પ્રમાણે અરજ કરી શકે છે.

મુદત થઈ ગયા પછી અપિલ આપવામાં આવી હોય અને તેમાં અપિલ દાખલ કરતાં
શુ. ગાટે હીલ થઇ તે બાબત બતાવેલું કારણ પુરતુ ન હોય તો તે અપિલ અપેલેન્ટની
તકરાર સાંભળ્યા વગર મુદત બાહાર ગણી નામંજુર કરી શકાય છે—રાણી વિરૂદ્ધ શુલાય
કરીમ. મુખાઈ હાઇકોર્ટનો ઠરાવ તાં ૨૮ મી જાનેવારી સને ૧૮૭૫—રાણી વિરૂદ્ધ હવો
દર જોસ. વીકલી રીપોર્ટ ૫ પ્ર૦ ૪૦

મદ્રાસ હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે અપીલ દાખલ કરવા કોઇ ખાતગી માણસને નીચે
તો તેનાથી પણ અપીલ-દાખલ થઇ શકે છે. સનદો મળેલા વકીલથીજ તે કામ થાય એવું
કાંઇ નથી—મુખાઇ ગલા અને એક બામની બાબતમાં ઈ. લા. રી. (મ.) વા. ૧ પ્ર૦ ૩૦૪

અપેલેન્ટ તુરંગ ૪૨૦. જે અપેલેન્ટ તુરંગમાં હોય, તો જે અમલદારના હવાલામાં
માં હોય ત્યારે કે તે તુરંગ હોય તે અમલદારને તે પોતાની અપીલની અરજી તથા તેની
મ કરવું. સાથે જોડેલી નકલો આપવાને મુખત્યાર છે. અને પછી તે અમલદારે

સદરહુ અરજી તથા નકલો ચોગ્ય અપીલ કોર્ટની પાસે મોકલવી.

સંક્ષેપ રીતે અપી ૪૨૧. ૪૧૬ મી અથવા ૪૨૦ મી કલમ પ્રમાણે અરજી તથા નક-
લ નામંજુરકવા લ આપી એટલે અપીલ કોર્ટે તે વાંચી જોવી. અને તે કામમાં હાથ
બાંધવાનો કોઇ પુરતો સળગ નથી એમ તેની નજરમાં આવે તો તે

અપીલ સંક્ષેપ રીતે નામંજુર કરવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે, પણ
એવું ઠરાવ્યું છે કે ૪૧૬ મી કલમ પ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવે ત્યારે તેના ટકામ ત-
કરાર કહી સંભળાવવાની વ્યાજગી તક અપેલેન્ટને અથવા તેના પ્લડીરને આપ્યા વગર
તે અપીલ કાહાડી નાંખવી નહીં.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ અપીલ નામંજુર કરતાં પેહેલાં, સદરહુ કોર્ટ તે મુકદમા-
ના કાગળ પત્ર મંગાવવાને મુખત્યાર છે, પણ તેમ કરવાને તે બંધાયેલી છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—અપીલ કોર્ટની ફરજ છે કે અસલ કોર્ટની માફક હકીકતમાં ઉંડા ઉતરી પુરાવાનું સાચું જુદું આદેશો અને બાહારથી જરાબર પારખવું જોઈએ—ગોમાની અને બીજાઓના કેસમાં, વી. શી. ૧૭૩. ૫૬

અપીલનીનોટીસ ૪૨૨ જે અપીલ કોર્ટ તે અપીલ સંક્ષેપ રીતે નામજુર ન કરે, તે તે અપીલ સાંભળવાના વખતની તથા જગાની નોટીસ અપેલેન્ટને અથવા તેના પ્લીડરને તથા જે અગત્યદારને સ્થાનિક સરકાર આ બાબત નીમિ તેને કોર્ટ અપાવવી, અને અપીલના સળખોની એક નકલ સદરહુ અગત્યદાર માગે તો તેને કોર્ટ અપાવવી.

અને ૪૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કરેલી અપીલોની બાબતમાં તેવીજ એક નોટીસ તોલમતવાળાને અપીલ કોર્ટે અપાવવી.

અપીલનો નિકાલ ૪૨૩. પછી તે મુકદમાના કાગળ પત્ર અપીલ કોર્ટમાં આવી ચુક્યા કરવામાં અપીલ ન હોય તો તે કાગળ પત્ર તે કોર્ટે મંગાવવા. સદરહુ કાગળ પત્ર વાંચી કોર્ટને અધિકાર. જોયા પછી અપેલેન્ટ અથવા તેના પ્લીડર હાજર થાય તો તેની તકરાર તથા પબ્લીક પ્રોસિયુટર હાજર થાય તો તેની તકરાર અને ૪૧૭ મી કલમ મુજબ કરેલી અપીલની બાબતમાં તોલમતવાળો હાજર થાય તો તેની તકરાર સાંભળ્યા પછી જે તે કોર્ટની નજરમાં એમ આવે કે તે કામમાં હાથ ધાલવાનો કાંઈ પુરતો સળખ નથી, તો તે સદરહુ અપીલ કાઢાડી નાખવાને મુખત્યાર છે, અથવા

(અ) ગુન્હો નાસાળિત થયાના હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં સદરહુ હુકમ રદ કરીને વધારે એકસી કરવાનું ફરમાવવાને, અથવા તોલમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ કરવાનું અથવા તેને ઇનસાફ સાફ કમીટ કરવાનું, જેમ હોય તેમ, ફરમાવવાને અથવા તેને તકસીરવાર ઠરાવીને તેની ઉપર કાયદા પ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

(ખ) ગુન્હો સાબિત થયાના ઠરાવ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં (૧) ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ રદ કરીને તોલમતવાળાની ઉપર ગુન્હો નાસાળિત થયાનો ઠરાવ કરવાને અથવા તેને છોડી મુકવાને, અથવા પોતાના તાબા માંહેની યોગ્ય હકુમતવાળી ફલાણી કોર્ટે તેનો ફરીથી ઇનસાફ કરવો એમ ફરમાવવાને, અથવા તેને ઇનસાફ સાફ કમીટ કરવો એમ ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અથવા (૨) શિક્ષાનો હુકમ કાયમ રાખીને ઠરાવમાં ફેરફાર કરવાને, અથવા ઠરાવમાં ફેરફાર કરીને અથવા કયા વગર શિક્ષા ઓછી કરવાને મુખત્યાર છે, અથવા (૩) એ પ્રમાણે શિક્ષા ઓછી કરીને અથવા કયા વગર, તથા ઠરાવમાં ફેરફાર કરીને અથવા કયા વગર શિક્ષાના પ્રકારમાં ફેરફાર કરવાને મુખત્યાર છે, પણ તેથી તે શિક્ષા વધે એમ કરવી નહીં જોઈએ.

(ક) બીજા કોષ્ટકનું હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં સદરહુ હુકમમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને મુખત્યાર છે.

(ડ) આ કલમ માંહેના કોષ્ટકનું ગત્યકરથી જ્યુરીના ઠરાવમાં ફેરફાર કરવાનો અથવા તે રદ કરવાનો અધિકાર તે કોર્ટને છે એમ સમજવું નહીં; પણ તે કોર્ટના ગત પ્રમાણે જડજો ખોદેશ આદેશ કયાં તેથી અથવા તેણે કલ્પા પ્રમાણે કાયદો જ્યુરી ખોટા સમજી તેથી સદરહુ ઠરાવ ખૂલ બારેલો હોય તો અધિકાર છે.

ટીકા—જ્યાં સેશનના ઇનસાફમાં જડજ તોહમતદાર સખસને જે અથવા વધારે જુદા જુદા અને સ્પષ્ટ ગુનાના ગુનેગાર ઠરાવે અને એક ગુનાને સાફ મજબૂત શિક્ષા કરે, અને બાકીનાને સાફ દલિલથી શિક્ષા કરે. અપીલમાં ચીફ કોર્ટ જે સેશન જડજ તે તોહમતો ઉપર જુદી જુદી શિક્ષાના હુકમો કર્યા હોય તે ફરિયાવાને મુખત્યાર છે—કુરાખન વિ. રાબય મા. ૩ રેકર્ડ કી. જજમેંટ ૧૨૭.

તાબા માંહેની આ ૪૨૪. અસલ હકુમતની ફેજદારી કોર્ટના ફેસલા બાબત ૨૬ માં-પીલ કોર્ટના ફે- બાબ માંહેની કાનુનો બની શકે તેટલે સુધી, હાઇકોર્ટ વગર બીજી કોઈ સલા.

પણ અપીલ કોર્ટના ફેસલાને લાગુ પડશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે અપીલ કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ નહીં કરે તો ફેસલો આપવામાં આવે તે સાબળવા સાફ તોહમતવાળાને આંખુવો નહીં અથવા તેને હાજર થવા-નું ફરમાવવું નહીં.

અપીલમાં હાઇકોર્ટ ૪૨૫. જ્યારે આ બાબ પ્રમાણે હાઇકોર્ટ અપીલમાં કોઈ મુકદમા-રે કરેલા હુકમ નો ફેસલો કરે ત્યારે જે ઠરાવ અથવા શિક્ષાના હુકમ (બીજા) હુકમ ઉ-બાબતની ચીફ કોર્ટ પર અપીલ કરી હોય તે જે કોર્ટે દફતરમાં નોંધ્યો હોય અથવા કચે હો રહેને દાખલો આ ય તે કોર્ટને સદરહુ હાઇકોર્ટ પોતાના ફેસલા બાબત દાખલો આપ-વો. જે તે ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ જીલ્લા ગાજુસ્તેટ સિવાય બીજા કોઈ ગાજુસ્તેટે દફતરમાં નોંધ્યો હોય અથવા કચે હોય, તો તે દાખલો જીલ્લા ગાજુસ્તેટની મારફતે મોકલવો.

જે કોર્ટને હાઇકોર્ટ પોતાના ફેસલા બાબત અથવા હુકમ બાબત દાખલો આપે તે કોર્ટે તે ઉપરથી હાઇકોર્ટના ફેસલાને અથવા હુકમને અનુસરતા હુકમ કરવા; અને જ-રૂર હોય તો દફતરમાં તે પ્રમાણે સુધારો કરવો.

અપીલ ચાલુ હો ૪૨૬. જે સખસની ઉપર ગુનેહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય ય ત્યાં સુધી શિક્ષા તે સખસે કરેલી અપીલ ચાલતી હોય ત્યાં સુધી જે શિક્ષાના હુકમ ઉ-મોકુફ રાખવાના પર અથવા (બીજા) હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તે અમલમાં લાવવા બાબત.

નું મોકુફ રાખવાનો, અને જે તે સખસ કેદમાં હોય તો તેને જામીન ઉપર અથવા તેના પોતાના ખત ઉપર છોડવાનો હુકમ કરવાને અપીલ અપેલેન્ટને જ- કોર્ટ મુખત્યાર છે; પણ તેમ કરવાના કારણો દફતરમાં લખવાં જોઈએ. મીન ઉપર છોડ-વા બાબત.

આ કલમથી અપીલ કોર્ટને જે અધિકાર આપ્યો છે તે અધિકાર જે સખસની ઉ-પર ગુનેહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસે હાઇકોર્ટના તાબા માંહેની કોર્ટમાં અપીલ કરી હોય તે બાબતમાં હાઇકોર્ટને પણ ચલાવવાનો અખત્યાર છે.

જ્યારે અપેલેન્ટની ઉપર આખરે કેદની અથવા સાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્ધાર-ની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે જોટલો વખત તે એ પ્રમાણે છુટો રહેલો હોય તેટ-લો વખત તેની ઉપર સદરહુ કરેલા શિક્ષાના હુકમની મુદત ગણવામાં આવતલ કરવો.

ગુનેહો નાસાબિ ૪૨૭. જ્યારે ૪૧૭ મી કલમ પ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવે, ત્યારે

તથાતા ઠરાવ ઉ હાઇકોર્ટ વારંટ કાઢાડીને તેમાં તો હમતવાળાને પકડીને પોતાની આગ-
ખર અપીલ કરી હોય અથવા પોતાના તાળા માંહેની કોર્ટપણ કોર્ટની આગળ આણવાનું
ય તેમાં તો હમતવા દૂરમાવવાને મુખત્યાર છે, અને જે કોર્ટની આગળ તેને આણ્યો હોય તે
ળાને પકડવા બા કોર્ટ તે અપીલનો નિકાલ થતાં સુધી તેને કેદ કરવાને અથવા તેના જા-
ખત. મિન લેવાને મુખત્યાર છે.

ગુન્હો નાસાખિત થયાના ઠરાવ ઉપરથી અપીલ કરવામાં આવે તે બાબતમાં તો હમ-
તવાળાને પકડીને પોતાની આગળ અગર પોતાના તાળાની કોર્ટ આગળ આણવાનો હુકમ
કરવાનો અધિકાર આ કલમથી આપ્યો તેનું કારણ એ છે કે અપીલના પરિણામની બીકથી
ગુન્હેગારના નાશી જવાથી અપીલ વ્યર્થ ન જાય.

અપીલ કોર્ટ વ- ૪૨૮. આ બાબ પ્રમાણે કોર્ટપણ અપીલની તજવીજ કરવામાં જો
ધારેપુરાવો લેવાને અપીલ કોર્ટને જાસ્તી પુરાવાની જરૂર લાગે તો તે કોર્ટ સદરહુ પુરા-
અથવા લેવાનું ફ વો પોતાની જાતે લેવાને, અથવા તે લેવાનું કોઈ માજીસ્ટ્રેટને દૂરમાવવાને
રમાવવાને મુખ- અથવા અપીલકોર્ટ હાઇકોર્ટ હોય ત્યારે સેશનકોર્ટને અથવા કોઈ મા-
ત્યાર છે. જીસ્ટ્રેટને દૂરમાવવાને મુખત્યાર છે.

જ્યારે તે સેશન કોર્ટ અથવા તે માજીસ્ટ્રેટ જાસ્તી પુરાવો લે, ત્યારે તેણે અપીલકો-
ર્ટને તે પુરાવાનો દાખલો આપવો, અને તે પછી સદરહુ કોર્ટ તે અપીલનો નિકાલ કરવો.

અપીલ કોર્ટ બીજી રીતે દૂરમાવે નહીં, તો જ્યારે તે જાસ્તી પુરાવો લેવાય ત્યારે તો-
હમતવાળાએ અથવા તેના પ્લોડરે હાજર રહેવું; પણ સદરહુ પુરાવો જ્યુરરોની અથવા આ-
સેસરોની સમક્ષ લેવો નહીં.

આ કલમ પ્રમાણે પુરાવો લેવો તે ૨૫ મા બાબના કારણ સાર ચોકસી છે એમ
સમજવું.

અપીલ કોર્ટના ૪૨૯. જ્યારે અપીલકોર્ટના જડજોના બે પક્ષ થઈને એક પક્ષનાં સ-
જડજોના બે પક્ષ રખાં મત પડે ત્યારે તે મુકદ્દમા તેઓના અનુમત સુધી તેજ કોર્ટના બી-
થઈને એક પક્ષનાં જ કોર્ટ જડજની પાસે મોકલવો, અને તે જડજને ચોખ્ખ લાગે એવી
સરખાં મત પડે તપાસણી તથા સુનાવણી કર્યા પછી તેણે પોતાનો મત આપવો અને ફેં-
ત્યારે કાગ ચલા- સક્ષો અથવા હુકમ તે મત પ્રમાણે થવો જોઈએ.

વવાની રીત. ૪૩૦. અપીલ ઉપરથી જે ફેંસલા તથા હુકમ અપીલ કોર્ટ કરે તે
અપીલમાં કરેલા ફેંસલા તથા હુકમ આખરના છે એમ સમજવું, પણ ૪૧૭ મી કલમ-
હુકમો આખરના આખરના માં તથા ૩૨ મા બાબમાં જે બાબતો વિશે ઠરાવ્યું છે તે બાબતોમાં તે
મ સમજવું નહીં.

અપીલો રદ થવા ૪૩૧ ૪૧૭ મી કલમ મુજબ કરેલી દરએક અપીલ, જ્યારે તોહો-
બાબત. મતવાળો મરણ પામે ત્યારે બિલકુલ બંધ પડશે, અને આ બાબ પ્ર-
માણે કરેલી બીજી દરેક અપીલ જ્યારે અપેલેન્ટ મરણ પામે ત્યારે, બી-
લકુલ બંધ પડશે.

ટીકા—આ કલમ તદ્દન નવી છે અને તે ઇંડીયન લા રીપોર્ટ મુજબ વા. ર. આ. ૧૧૪ સરકાર વિરૂદ્ધ દોગાજી અદાલતના કેસ ઉપરથી રચવામાં આવેલી છે. આ કામમાં તોહોમતવાળાને આર વરસની કેદની અને રૂ. ૧૦૦૦ ના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવી હતી તે ઉપર તેણે મુજાઈ હાઇકોર્ટમાં અપીલ કર્યા બાદ અપીલેન્ટ ગુજરી ગયો છતાં પણ અપીલેન્ટનો વકીલ હાજર થયો અને એવી તકરાર કરી કે કેદીને થએલી શિક્ષામાં એક હજાર રૂપિયા દંડમાં આપવાના છે અને એ દંડ મરનારની મિલકતમાંથી વસુલ કરી ક્ષેત્રાને ખરકારને અઘાપી સુધી એટલે શિક્ષાની તારીખમાં છ વરસ સુધી હક છે સગળ તોહોમતમાં સંબંધે મરનારના વારસ વકીલનું વકીલ પત્ર દાખલ કરી અપીલના ગુણદોષ વિશે અમારી તકરાર સાંભળવી જોઈએ. એ કામમાં એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે મરનારના વારસ વકીલને અપીલનું કામ આગળ ચલાવવાનો હક કાયદાએ આપ્યો નથી તેથી અપીલ બંધ પાડવામાં આવી પણ વિશેષે એટલું ઠરાવવામાં આવ્યું કે તપાસણી કરીને સુક દુરસ્ત કરવાના હેતુએ કામમાંના કાળપત્ર મંગાવીને તપાસવાનો અને જરૂર દેખામતા હુકમ કરવાનો હાઇકોર્ટને અધિકાર છે.

ખાખ ૩૨ મો.

લખી મોકલવા બાબત તથા દુરસ્તી બાબત.

પ્રેસીડેન્સી માલુ— ૪૩૨. કોઇ પ્રેસીડેન્સી માલુએટને યોગ્ય લાગે તો તે પોતાની આગળ એટ હાઇકોર્ટને સહાયતા કોઇપણ મુકદ્દમાની સુતાવણી વખતે કાયદાની જે તકરાર નીકળે લખી મોકલવા તે તકરાર હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે લખી મોકલવાને મુખત્યાર છે. બાબત. અથવા એ પ્રમાણે લખી મોકલવા ઉપરથી હાઇકોર્ટ જે ઠરાવ કરે તે ઠરાવને પાત્ર રહે એવો સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ મુકદ્દમામાં ફેંસલો આપવાને મુખત્યાર છે; અને સદરહુ ઠરાવ થતાં સુધી, તોહોમતવાળાને તુરંગમાં પુરવાને અથવા બ્યારે તેને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે ફેંસલા માટે હાજર થવાને તેના જામીન લઈને તેને છોડવાને મુખત્યાર છે.

હાઇકોર્ટના ઠરાવ— ૪૩૩ બ્યારે એ પ્રમાણે કોઇ તકરાર લખી મોકલી હોય, ત્યારે તે ઉપરથી હાઇકોર્ટ પોતાને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવો, અને જે માલુ સ્ટ્રેટે તે તકરાર લખી મોકલી હોય તે માલુએટને સદરહુ હુકમની એક નકલ મોકલાવવી, અને તે માલુએટ સદરહુ હુકમને અનુસરીને તે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવો.

ખરચગાળત હુકમ— એ પ્રમાણે લખી મોકલવાનો ખરચ કોણે આપવો તે બાબત હાઇકોર્ટ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

હાઇકોર્ટની આ— ૪૩૪ એક કરતાં વધુ જડજોવાળી અને અસલ ફોજદારી હુકમન સહહુકમનમાં જે ચલાવનારી કોઇ હાઇકોર્ટના કોર્ટ જડજની આગળ કરેલા ઇનસાફમાં તકરારો નિકળે તે કોઇપણ સખસની ઉપર કંઈ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે તે સખસનો ઇનસાફ થતી વખતે કાયદાની જે તકરાર નિકળી હોય અને જેના નિકાલની અસર તે ઇનસાફના પરિણામ ઉપર થતી હોય તે તકરાર પોતાને યોગ્ય લાગે તો, અનુમાન રાખીને સદરહુ કોર્ટના બે અથવા વધારે જડજોવાળી કોઇ કોર્ટના ઠરાવ માટે લખી મોકલવાને મુખત્યાર છે.

જડબા સુખત્યાર છે.

તકરાર અનામત જો તે જડબા સદરહુ પ્રકારની કાંઈપણ તકરાર અનામત રાખી મુ-
શામીશુકલામાં આ કે તો તે તકરાર બાબત ઠરાવ થતાં સુધી, જે સખસની ઉપર ગુન્હો
વેરખાવેકેમકરવું. ક્યો હોય તે સખસને તુરંગમાં પાછો મોકલવો, અથવા જો તે જડબાને
યોગ્ય લાગે તો, તે સખસના જમીન લેવા.

અને મુકદ્દમો અથવા તેનો જેટલો ભાગ જરૂરનો હોય તેટલો ભાગ તપાસવાનો તથા
સદરહુ તકરારનો છેવટ નિકાલ કરવાનો, અને તે ઉપરથી, અસલ હકુમતવાળી કોરટ જે
શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શિક્ષાના હુકમમાં ફેરફાર કરવાનો, અને પોતાને યોગ્ય લાગે
એવો ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો અધિકાર તે હાઇકોર્ટને છે એમ સમજવું.

નીચા દરજ્જાની ૪૩૫. હાઇકોર્ટની અથવા કોઈપણ સેશન કોર્ટની અથવા જલ્લા મા-
કોર્ટનાં દફતર મ જલ્લાની અથવા જે પેટાદુકડી માજીસ્ટ્રેટને આ બાબત સ્થાનિક સરકારે
ગાવવાનો અધિકાર અખત્યાર આપ્યો હોય તેની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં આવેલા કોઈપણ
જી નીચા દરજ્જાની ફોજદારી કોર્ટે દફતરમાં દાખલ કરેલા કોઈપણ ઠ-
રાવ, અથવા તેણે કરેલા કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ અથવા (ખીજો) ખીજો હુકમ ખરો અથ-
વા કાયદેસર અથવા વારસીક છે કે નહીં તે બાબત, અને સદરહુ નીચા દરજ્જાની કોર્ટ-
માં ચલાવેલું કાંઈ કામ નિયમસર ચલાવેલું છે કે નહીં તે બાબત પોતાની ખાતરી કરવા
સાથે તે હાઇકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ અથવા જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટાદુકડી માજીસ્ટ્રેટ
સદરહુ નીચા દરજ્જાની કોર્ટ આગળ ચાલેલાં કોઈપણ કામનું દફતર મંગાવી તપાસી
જેવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ મુજબ ચાલનારા કોઈપણ પેટાદુકડી માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે
સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (ખીજો) હુકમ કાયદેસર અથવા વા-
સ્તવીક નથી, અથવા સદરહુ પ્રકારનું કોઈપણ કામ નિયમસર ચલાવેલું નથી તો તેણે તે
દફતર ઉપર જે શેરો પોતાને યોગ્ય લાગે તે શેરો કરીને જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ઉપર તે દફતર
મોકલી દેવું.

૧૪૩ મી તથા ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમો તથા ૧૭૬ મી કલમ મુજબ
ચલાવેલાં કામ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે ચલાવેલાં કામ નથી.

ટીકા—આ કલમથી જે પેટાદુકડી માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર આપ્યો છે તે તથા આ ક-
લમનો ખીજો ભાગ નવો છે. આ કલમ સન ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૬૪,
૨૬૫ ને મળતી છે.

આ કલમ ફક્ત ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા હુકમને લાગુ છે જજમેંટને લાગુ નથી
જો ઠરાવ શિક્ષાનો હુકમ કે હુકમ કાયદેસર નથી અથવા વાસ્તવીક નથી અથવા નિયમસર
કામ ચલાવેલું નથી એવા કારણથી, તે ફેરવવાને અગર રદ કરવાને હાઇકોર્ટને સત્તા છે
પણ, હકીકતની બાબત અપીલ ચાલી શકતી હશે તેવાં કામ સિવાય બીજા કામમાં જજમેં-
ટમાં હાથ ધાલવાનો હાઇકોર્ટને અધિકાર નથી કદાપી જજમેંટમાં જો કાંઈ ગેરકાયદે કે જ-
રવ્યાજથી થયું હશે તો જુદો બાબત છે. પુરાણની બાબતમાં નીચેની કોર્ટનો જે અભિપ્રાય
થયો તે કરતા હાઇકોર્ટનો વિરુદ્ધ અભિપ્રાય થયો હોય તો પણ હાઇકોર્ટને હાથ ધાલવાની
આ કલમ પ્રમાણે સત્તા નથી. સરકાર વિ. જે આર. બેલોયોસ વી. રી. ૨૦ ૩. ૬૧

કમિટ કરવાનું હ- ૪૩૬. બપોરે ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અથવા બીજી કોઇ રીતે કોઇ રમાવવાનો અ- પણ મુકદ્દમાનું દફતર તપાસી જોયા ઉપરથી સેશન કોર્ટની અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે ફક્ત સેશન કોર્ટ ઈનસાફ કરી શકે એવો સદરહુ મુકદ્દમો છે, અને નીચલી કોર્ટ તો હામતવાળા સમયસ ને જરૂરબાજી રીતે છોડી મુક્યો છે, સેશન કોર્ટ અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ તેને પકડવાને અને ત્યાર પછી નવેસરથી ચોક્કસ કરવાનું ફરમાવવાને બદલે પોતાના ગત પ્રમાણે જે બાબતમાં તેને જરૂરબાજી રીતે છોડી મુક્યો હોય તે બાબતપર ઈનસાફ થવાસાર તેને કમિટ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.--

- (અ) કે તો હામતવાળાને શા સાર કમિટ નહિં કરવો (જોઇએ તેનું) કારણ સદરહુ કોર્ટને અથવા માજિસ્ટ્રેટને બતાવવાની તક તો હામતવાળાને મળવી જોઈએ;
- (બ) કે પુરાવો જોતાં તો હામતવાળાએ બાંને કોઇ ગુન્હો કરેલો છે એમ સદરહુ કોર્ટ અથવા માજિસ્ટ્રેટ ધારે તો નીચલી કોર્ટને સદરહુ ગુન્હાની ચોક્કસી કરવાનું ફરમાવવા ને સદરહુ કોર્ટ અથવા માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૯૬ ના પારેઆફ ૨-૩ ને મળતી છે અને તેનો પ્રોવીઝો નવો છે અને તે ૧ ‘ઓ’ કલમ ૯૮ ઉપરથી દાખલ કરવા માં આવ્યો છે. બુના આક્ટમાં જે “સેશન કેસ” એવા શબ્દો હતા તે બદલે હવે “ફક્ત સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે તેવો કેસ” એ શબ્દો આ કલમમાં દાખલ કર્યા છે.

—આ કલમ પ્રમાણે સેશન જડજ સાંભળે કમીટ કરવાનો જે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમની અંદર જે અમુક ગુન્હાની બાબતમાં પક્ષકારોનો ઇનસાફ થવા સાર સેશન કોર્ટમાં તેમને કમીટ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે ગુન્હા તે હુકમમાં કેવા પ્રકારનો છે એમ જો ન જણાવ્યું હોય તો તે હુકમ રીતસર નથી. જેકરણસીંગ વિરૂધ માનપાટક વીકલી રીપોર્ટ ૨૧ પ્ર. ૪૧

ચોક્કસી કરવાનું ૪૩૭. ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અથવા બીજી કોઇ રીતે કોઈ પણ ફરમાવવાનો અધિકાર દફતર તપાસી જોયા ઉપરથી જાહકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ ૨૦૩ જ કલમ પ્રમાણે કાઢાડી નાંખેલી કોઇપણ ફરીયાદ બાબત અથવા જે તો હામતવાળાને છોડી મુકવામાં આવ્યો હોય તે તો હામતવાળાના મુકદ્દમા બાબત વધારે ચોક્કસી જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ પોતાની જાતે કરવી અથવા પોતાના તાબામાં હોના કોઇપણ માજિસ્ટ્રેટની પાસે કરાવવી એવું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અને જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ જાતે તે ચોક્કસી કરવાને અથવા કોઈપણ તાબામાં હોના માજિસ્ટ્રેટને તેમ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—આરોપિતે કોર્ટમાં બુધ્ધિપૂર્વક ખોટી પોતાની સાહેલી આખી માટે અમદાવાદના પેહેલા વરમતા માજિસ્ટ્રેટ ડાહ્યુ. આર. પ્રાટે તેના ઉપર તો હામત સાબીત ગણી. તેને એ વરસનો કેદની સજા કરી. અમદાવાદ જીલ્લાના માજિસ્ટ્રેટના સન ૧૮૭૩ ના બન્યુઆરી મહિનાના રિટરન હાઈ કોર્ટે તપાસ્યાં; ત ઉપરથી નામદાર જડજ બેઝ રીલે સદરહુ કામના કાગળપત્રો મંગાવ્યા અને તે પોહોંચ્યાથી તેનાં મુનાવણી જડજ બેઝ રીલે વેસ્ટ એઓની રૂબરૂ થઈ તેમાં નિચે પ્રમાણે તેઓએ ઠરાવ કર્યો. કોર્ટમાં ચાલતા કાગળ અયોગ્ય રીતે

છેત્ર આમના માટે કોઈએ કાંઈ ચલન કર્યું હોય તો તે પ્રત્યેક ચલનથી કોરટની બે અદલીયાય છે. અને ખોટી સાહેદી આપવી એ વાત તેવાજ પ્રકારની બે અદલી છે એવો કોરટનો અભિપ્રાય છે, એટલા માટે ખોટી સાહેદી આપવાનો ગુન્હો એકાદ માછલેટની રૂગર થયો હોય તો તેની ચોકસી કરવાનો અધિકાર તે, માછલેટને નથી. એ ગુન્હો સેશન કોરટેજ ચુકવે એમ નથી તેટલા માટે એવો ગુન્હો સેશન કોરટની રૂગર થયો હોય તો જુના કી. પ્રો. ક. ૪૭૨ અને ૪૭૩ ના આધારે તેની ચોકસી થવા માટે તે કામ એકાદ માછલેટ પાસે તે કોરટે મોકલવું જોઈએ, અને તેથી કરીને એવોજ ગુન્હો એકાદ માછલેટની રૂગર થયો હોય તો તેની ચોકસી થવા વાસ્તે તે કામ બીજી કોરટમાં ન મોકલ્યાં તેજ માછલેટ તે ગુન્હાની ચોકસી કરી અપ્રાધ સાબિત કરવો એમ કાયદા કરનારનો હેતુ હોય એમ અમારા સમજવામાં આવતું નથી. સળગ કલમ ૨૯૭ ના આધારે આ કામમાં થયેલી ચોકસી આ કોરટ ૨૬ કરે છે અને પહેલા વરગના માછલેટ કીવા સેશન બરડોની રૂગર તેની નવેસરથી ચોકસી થવા માટે આ કામ અમે પાંચ મોકલીએ છીએ. સરકાર વિરુદ્ધ નવરનમેગ દુલાબેગ મુંગાઇ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૧૦ પ્ર. ૭૩

હાઈકોર્ટનેરિપો. ૪૩૮ સેશન. કોરટને અથવા જલ્લા માછલેટને યેગ્ય લાગે તો તે ટ કરવાખાત. કોઈ ચલાવેલાં કામનું દફતર ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અથવા બીજી કોઈપણ રીતે તપાસી જોઈને તે તપાસનાં પરિણામોના રીપોર્ટ હાઈકોર્ટના હુકમ માટે કરવાને મુખત્યાર છે, અને બ્યારે સદરહુ રિપોર્ટમાં કોઈ શિક્ષાનો હુકમ ફેરવવાની ભલામણ કરવામાં આવે ત્યારે સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ અગત્યમાં લાવવાનું મોકુફ રાખવાનો; અને જો તોહોમતવાજો કેદમાં હોય તો તેને જનમીન ઉપર અથવા તેના પોતાનાં ખત ઉપર છેડવાનો, હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

લીકા—જે કામમાં માછલેટને કાયદાનો અને થયેલી વાતનો ધનસાફ કરવાનો પુર્ણ અધિકાર હોય છે, તે કામમાં માછલેટને પોતાની સાક્ષી દાખલ કરવાનો અધિકાર નથી.

માછલેટ પોતાની સાક્ષી આપી હોય અને તે ઉપરથી આરોપિતપર તોહોમત સાબિત કર્યું હોય તો તેના એમ કરવાથી તે તોહોમત રદ થશે. સરકાર વિરુદ્ધ ડોનેલી ઈડિયન લા. રિપોર્ટ કલકત્તા વા. ૨ પ્ર. ૪૦૫

તપાસકરવાનોહા. ૪૩૯ બ્યારે કોઈપણ ચાલેલા કામનું દફતર હાઈકોર્ટે પોતેજ મુંગા-ઈકોર્ટનોઅધિકાર. બ્યું હોય, અથવા હુકમ થવા માટે તે કામનો રિપોર્ટ આવ્યો હોય, અથવા

બીજી રીતે તે કામ હાઈકોર્ટના જાણવામાં આવે ત્યારે ૧૯૫ મી ૪૨૩ મી, ૪૨૬ મી, ૪૨૭મી, અને ૪૨૮ મી કલમથી અપીલ કોરટને અથવા ૩૩૮ મી કલમથી કોઈ કોરટને આપેલા અધિકારમાંનો કોઈપણ અધિકાર પોતાની નજરમાં આવે તો ચલાવવાને અને શિક્ષા વધારવાને, હાઈકોર્ટ મુખત્યાર છે, અને બ્યારે તપાસની કોરટના જરૂરોના બે પક્ષ યાદને બેઠના સરખા મત પડે, ત્યારે ૪૨૬ મી કલમથી ઠરાવેલી તે રીતે કામનો નિકાલ કરવો જોઈએ.

તોહોમતવાજાને પોતાના જવાબમાં જે કેહેવું હોય તે જાને અથવા પ્લીડરની મારફતે કદી સંભળાવવાની તેને તક આપ્યા વગર તેને તુકશાન થાવ એવો કાંઈપણ હુકમ આ કલમ પ્રમાણે કરવો નહીં.

જે શિક્ષાના હુકમની તબવીબ આ કલમ પ્રમાણે કરવામાં આવે તે શિક્ષાનો હુકમ ૩૬ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે સિવાય બીજી રીતે કામ કરનારા કોઈ માછલેટને કવો હોય

ત્યારે જે ગુન્હો તે કોરટના મત પ્રમાણે તોહમતવાળાએ કર્યો હોય તે ગુન્હો બાબત જેટલી શિક્ષા કોર્ટ પ્રેસીડેન્સી માલુસ્ત્રેટ અથવા પેહેલા વરગનો માલુસ્ત્રેટ કરી સકત તે કરતાં વધારે શિક્ષા તે ગુન્હો બાબત કોરટે કરવી નહીં.

આ કલમ માંહેના કોઈપણ મચકુર ૨૭૩ મી કલમ પ્રમાણે કરેલી નોંધને લાગુ પડતો નથી, અથવા આ કલમ માંહેના કોઈપણ મચકુરથી હાઇકોરટને ગુન્હો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ બદલીને ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે એમ સમજવું નહીં.

પક્ષકારોની હકી- ૪૪૦. બ્યારે કોઈપણ કોરટ તપાસ કરવાનો પોતાનો અધિકાર ચક્રિત સાંભળવી કે લાવતી હોય ત્યારે તેની આગળ જાતે અથવા પ્લીડરની મારફતે પોતાની જે કોરટની ની હકીકત કહી સંભળાવવાનો હક કોઈપણ પક્ષકારને નથી; પણ એવું મુખત્યારીઉપર છે. ઠરાવ્યું છે સદરહુ અધિકાર ચલાવતી વખતે કોઈપણ પક્ષકાર જાતે અથવા પ્લીડરની મારફતે જે કહે તે સંભળવાનું કોરટને દુરસ્ત લાગે તો, તે કોરટ સાંભળવાને મુખત્યાર છે. અને આ કલમ ઉપરથી ૪૩૯ મી કલમના બીજા પાર્ટે આપેલો બાધ આવે છે એમ સમજવું નહીં.

પ્રેસીડેન્સી મા- ૪૪૧. બ્યારે કોઈપણ પ્રેસીડેન્સી માલુસ્ત્રેટ ચલાવેલાં કોઈપણ કામનું જીસ્ત્રેટ પોતાના દફતર ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે હાઇકોરટ મંજૂર હોય, ત્યારે તે માલુ- ઠરાવનાં કારણોનો સ્ટ્રેટ પોતાનાં ઠરાવનાં અથવા હુકમનાં કારણોનો તથા જે હકીકત તક- મચકુર મોકલે તે રારી વાત બાબત પોતાને મુદ્દાની લાગે તે હકીકતનો મચકુર તે દફતર- હાઈકોરટે ધ્યા- રની સાથે મોકલવાને મુખત્યાર છે; અને સદરહુ ઠરાવ અથવા હુકમ નમાં લેવો. રદ કરતાં પેહેલાં અથવા નામંજુર કરતાં પેહેલાં તે કોરટે સદરહુ મ- ચકુર ધ્યાનમાં લેવો.

હાઇકોરટના હુક ૪૪૨. બ્યારે આ બાબત પ્રમાણે હાઈકોરટે કોઈ મુકદ્દમા તપાસ્યો હોય, મ બાબત નીચલી ત્યારે તપાસેલો ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ જે કોરટે કોરટને અથવા મા દફતરમાં દાખલ કરવો હોય અથવા કર્યો હોય તે કોરટને હાઈકોરટે જીસ્ત્રેટને દાખલો પોતાનો ઠરાવ અથવા હુકમ દાખલા સહીત લખી જણાવવો; અને પ- આપવો. છી જે કોરટને અથવા માલુસ્ત્રેટને તે ઠરાવ અથવા હુકમ એ પ્રમાણે

દાખલા સહીત લખી જણાવ્યો હોય તે કોરટે અથવા માલુસ્ત્રેટે એ પ્રમાણે દાખલા સહીત લખી જણાવેલા ઠરાવને અનુસરતો હુકમ કરવો; અને જરૂર હોય તો તે મુજબ દફતર સુધારવું.

ભાગ ૮ મો.

વિશેષ કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૩૩ મો.

યુરોપિયનો તથા અમેરિકનો ઊપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

રાણીસાહેબનીવિ ૪૪૩. જે માલુસ્ત્રેટ જસ્ટીસ આફ ધી પીસ ન હોય અને જીલ્લા લાયતીરખત ઉપ માલુસ્ત્રેટ અથવા (પ્રેસીડેન્સી માલુસ્ત્રેટની બાબતમાં સિવાય કરીને) ર મુકદ્દમાં તોહમત પેહેલા વરગનો માલુસ્ત્રેટ તથા રાણી સાહેબની વિલાયતી રખત ન હોય

પામત ચોકસી ત તેવા કોઈપણ માળસરે રાણી સાહેબની કોઈપણ વિભાવતી રઈયત ઉપર
ચાઈનસાફ કરવા મુકેલાં કોઈપણ તોહોમતની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવો નહીં.
ના અધિકાર ક્યા
માજીસ્ટ્રેટને છે.

સેશન જડજરાણી ૪૪૪ સેશન જડજરા સિવાય સેશન કોરટનો જે કોઈ પ્રમુખ જડજરા
સાહેબની વિભાવ પોતે રાણીસાહેબની વિભાવતી રઈયત ન હોય તેણે રાણીસાહેબની વિભા
તી રઈયત હોવી યતી રઈયત ઉપર હકુમત ચલાવવી નહીં; અને જો તે આસિસ્ટન્ટ સેશન
જેઈએ. જડજરા હોય તો તેણે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજરાના હુદા ઉપર ચોક્કામાં
આસિસ્ટન્ટસેશન ચોક્કા ત્રણ વરસ સુધી રહ્યા વગર અને આ બાબત સ્થાનિક તરફથી
જડજરા પોતાના હુદા ઉપર ત્રણ વર્ષ સુધી રહેશે હોવી પોતાને વિશેષ કરીને અધિકાર મળ્યા વગર સદરહુ હકુમત ચલાવવી નહીં.
જેઈએ અને તેને વિશેષ કરીને અધિકાર આપવો જોઈએ.

રાણી સાહેબની ૪૪૫. ૪૪૩ ગી અથવા ૪૪૪ ગી કલમ માંહેની કોઈપણ મચકુરથી
વિભાવતી રઈયતે એમ સમજવું નહીં કે બીજા કોઈ સખસે કોઈ ગુન્હો કર્યો હોત તો જે
કરેશે ગુન્હો સાં બાબતમાં તે ગુન્હો જે માજીસ્ટ્રેટ સાંભળી શકત તે માજીસ્ટ્રેટને તેવો ગુ-
બજવા બાબત. નહો રાણી સાહેબની કોઈપણ વિભાવતી રઈયતે કર્યો હોય, તો તે બા-
બતમાં તે સાંભળવાની મના છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે રાણીસાહેબની જે વિભાવતી રઈયત ઉપર કોઈ ગુન્હાનું તોહ
ગત આવ્યું હોય તે વિભાવતી રઈયતને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સારૂ જો તે માજીસ્ટ્રેટ
કોઈપણ પ્રોસેસ કાઢાડે, તો તે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની હકુમત જે મા-
જીસ્ટ્રેટને હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે સદરહુ પ્રોસેસ પાછું મોકલાય એમ કરવું.

જેશિક્ષાના હુકમક ૪૪૬. ૩૨ ગી અથવા ૩૪ ગી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં,
રવાનો અધિકાર જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈપણ
જીલ્લા માંહેના મા માજીસ્ટ્રેટે રાણી સાહેબના વિભાવતી રઈયત ઉપર ત્રણ મહીના સુધીની
જીસ્ટ્રેટને છે તે. કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધી દંડની, અથવા એ બનેની,
શિક્ષા સિવાય બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં. અને જીલ્લા
માજીસ્ટ્રેટે છ મહીના સુધીની મુદતની કેદની અથવા એ હજાર રૂપીઆ સુધી દંડની અથવા
એ બનેની શિક્ષા સિવાય એવી કોઈ બીજી શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

(તોહોમતવાળા ૪૪૭. બ્યારે કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ રાણીસાહેબની વિભાવતી ર-
નેસેશન કોરટમાં થયત ઉપર કોઈ ગુન્હાનું તોહમત આવ્યું હોય, અને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ
ક્યારે અને ક્યાં કોર ના ગત પ્રમાણે, તે ગુન્હો બાબત પોતે યોગ્ય શિક્ષા કરી શકતો નહીં
ગોંધારે કમીટકર- હોય, અને તે ગુન્હો મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને
વેલ- લાયક ન હોય, ત્યારે તોહોમતવાળાને કમીટ કરવો જોઈએ એમ પોતે ધારે

તો, તે માછલે તેને સેશન કોર્ટમાં કમીટ કરવો, અથવા, તે પ્રેસિ-
નસી માછલે હોય તો, હાઇકોર્ટમાં કમીટ કરવો જોઈએ.

જે ગુન્હો કરેલો જણાતો હોય તે ગુન્હો મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની
શિક્ષાને લાયક હોય ત્યારે તે હાઇકોર્ટમાં કમીટ કરવો જોઈએ.

જે ગુન્હાઓમાંનો ૪૪૮. બ્યારે ૪૪૭ માં કલમ પ્રમાણે હાઇકોર્ટમાં કમીટ કરેલા કો-
એક ગુન્હામોતની ઇ પણ સખસ ઉપર કેટલાએક ગુન્હાના તે હાઇકોર્ટમાં મુક્યાં હોય તેમાંનો
અથવા સમુદ્રપારની એક ગુન્હો મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક
શિક્ષાને લાયક હોય હોય, અને બીજા ગુન્હા ઓછી શિક્ષાને લાયક હોય, અને જે ગુન્હો
અને બીજા તેવી શિક્ષા મોતની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય તે ગુન્હા બાબત તે
ક્ષાને લાયક નહોતો સખસનો ઇનસાફ કરવો નહીં જોઈએ એમ હાઇકોર્ટની નજરમાં આવે
તે ગુન્હાઓનો ઇ ત્યારે તેમ હોય તે પણ બીજા ગુન્હાઓ બાબત તે સખસનો ઇનસાફ
નસાફ કરવાને હાઇકોર્ટ મુખત્યાર છે.

જે શિક્ષાના હુકમ ૪૪૯ ૩૨ માં કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં કોઇ પણ સેશન
કરવાને અધિકાર કોર્ટે રાજી સાહેબની કોઇ પણ વિભાગની રીઝત ઉપર એક વરસ સુધીની
સેશન કોર્ટને છે તે મુદતની કેદની. અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા સિવાય બીજી
કોઇ પણ શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

સેશન કોર્ટને પો ને કમિટ થયા પછી અને ફેસલા ઉપર સહી કરતાં પેહેલાં કોઇ પણ
તોના અધિકાર અ વખતે પ્રમુખ જડને એમ લાગે કે જે ગુન્હો સાબિત થયેલો જણાય
યોગ્ય જણાય ત્યારે છે તે ગુન્હો બાબત સદરહુ પ્રકારની શિક્ષાના હુકમથી પુરતી શિક્ષા થઇ
કેમ કરવું શકે એમ નથી. તો તેણે તેવી મતલબનો પોતાનો મત દફતરમાં દાખલ
કરવો અને તે મુકદ્દમા હાઇકોર્ટની પાસે મોકલી દેવો. સદરહુ જડને
ફરિયાદીને તથા સાહેદોને હાઇકોર્ટની આગળ હાજર થવા માટે પોતાની જાતે બાંધી લેવા,
અથવા બાંધી લેવાનું કમિટ કરનારા માછલેને ફરમાવવું.

સેશન કોર્ટ ૪૫૦. જે સેશન તુફરીમાં તે ગુન્હાનો ઇનસાફ સામાન્ય થઈ શકે તે
જી સાહેબની વિભાગ સેશન તુફરીમાં જડને રાજી સાહેબની વિભાગની રીઝત ન હોય, તો ક-
યતી રીઝત નહીં મિટ કરનારા માછલેને જે પ્રાંત માંહે સદરહુ તુફરી આવેલી હોય તે
હોય ત્યારે કેમકર- પ્રાંતની ઉંચામાં ઉંચી ફાજલારી અપીલની કોર્ટના હુકમ માટે તે મુકદ્દ-
મું માનો રીપોર્ટ કરવો.

બ્રિટિશ ગરમામાં રંગુનના રિઝર્વની કોર્ટ આ કલમમાં કારણો સારૂ ઉંચામાં ઉંચી
ફાજલારી અપીલની કોર્ટ છે એમ સમજવું.

આ કલમ સને ૧૮૮૪ ના આક્ટ બીજા ઉપરથી રદ કરવામાં આવી છે.

હાઇકોર્ટનો અધ્યક્ષ ૪૫૧. (૧) હાઇકોર્ટની અથવા સેશન કોર્ટની આગળ રાજીની વિ-
પાસેશન કોર્ટની લાયતી રીઝતનો ઇનસાફ કરવામાં આવે ત્યારે, પેહેલાં જુરુરને બોલા-
આગળ જુરુરીયા લાયતમાં આવે અને કમુલ રાખવામાં આવે તે પેહેલાં, અથવા પેહેલાં
થવા આસેસરો. આસેસરને નીમવામાં આવે તે પેહેલાં, જેમ હોય તેમ, એવી કોઇ રીઝ-
યત મિશ્ર જુરુરીયા પોતાનો ઇનસાફ કરવા માગે તો જે જુરુરીયા એમ

જામાં જોછા અડધા યુરોપિયન અથવા અમેરિકન હોય, અથવા યુરોપિયન અને અમેરિકન એ જાને જ્યુરીથી તે ઈનસાફ થવો જોઈએ.

“(૨) જ્યારે સેશન કોર્ટની આગળ એવો કોષ્ટ ઇનસાફ સાધારણ રીતે આસેસરોની મદદથી થવાનો હોય, ત્યારે રાજીની વિલાયતી રમ્યત જે તોહોમતદાર હોય તે, અથવા રાજીની વિલાયતી રમ્યત હોય એવા કેટલાક તોહોમતદારો હોય, તો તે સઘનાઓ એકત્રપણે પેટા કલમ (૧) પ્રમાણે મિશ્રિત જ્યુરી પોતાનો ઇનસાફ થવો જોઈએ એવું માગવાને બદલે જોછામાં જોછા અડધા આસેસરો યુરોપિયન અથવા અમેરિકન જોઈએ, અથવા યુરોપિયન અને અમેરિકન એ જાને જોઈએ, એવી માગણી કરવાને મુજબતાર છે.”

જુદા-માજીએટ ૪૫૧. આ. (૧) રાજીની વિલાયતી રમ્યતનો ઇનસાફ જુદા માજીની આગળ જ્યુરી રજેટની આગળ ચાલતો હોય ત્યારે, એવી કોષ્ટ રમ્યતને સમનના મુ-માગવાનો રાજીની કદમાં ૨૪૪ મી કલમ પ્રમાણે તેના જવાબમાં તેનું કહેવું સાંભળી વિલાયતી રમ્યત લેવાની અગાઉ, અથવા વારંટના મુકદમાં ૨૪૬ મી કલમ પ્રમાણે નો હક. જવાબ આપવાનું કામ તેણે શરૂ કર્યાની અગાઉ, ૪૫૧ મી કલમમાં ક-

હેલી રીતે લેરેલી જ્યુરીથી પોતાનો ઇનસાફ કરવો એવો દાવો કરવાનો

અખત્યાર છે.

“(૨) સમનના મુકદમાં તોહોમતદારનું કહેવું સાંભળી લેવાનું ૨૪૪ મી કલમ પ્ર-માણે માજીએટ સર કરતી વખતે, અથવા વારંટના મુકદમાં તોહોમતદારને પોતાનો જવાબ કરવાનું ૨૪૬ મી કલમ પ્રમાણે માજીએટ કહે તે વખતે પેટા કલમ (૧) પ્રમાણે દાવો કર્યો હોય તો ઉપર કલમ પ્રમાણે જ્યુરીથી ઇનસાફ થવા સારૂ જરૂરનો હુકમ માજીએટ તા-બક તોબ કરવો જોઈએ.

“(૩) જે સદરહુ પ્રકારનો દાવો, ચાલતાં કામમાં અગાઉને કોષ્ટ વખતે કર્યો હોય તો લખી લીધેલા પુરાવા ઉપરથી જ્યારે જ્યારે માજીએટને લાગે કે જ્યુરી આગળ જવા-બેગ મુકદમો છે ત્યારે ત્યારે તેણે તેવા પ્રકારનો હુકમ કરવો જોઈએ.

“(૪) એવા દરએક મુકદમાં માજીએટ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરવાની અગાઉ પદ્ધતિ પ્રમાણે તોહોમતનામું તથ્યાર કરવું જોઈએ, પછી ૨૪૨ મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તેની ચિંતા નથી.

“(૫) આ કલમ પ્રમાણે ચલાવવાના દરેક ઇનસાફની વખતે ફરિયાદી, તોહોમતદાર તથા સાહેદોને હાજર થવું પડે એમ કરવા સારૂ ૨૧૧ મી, ૨૧૬ મી, ૨૧૭ મી, ૨૧૯ મી, અને ૨૨૦ મી કલમના ઠરાવ, અને તેટલે સુધી લાગુ થશે.

“(૬) સેશન કોર્ટની આગળ જ્યુરીથી કરવાના ઇનસાફમાં કામ ચલાવવા સખધી આ કામદારી ઠરાવ, અને તેટલા પુરતા, આ કલમ પ્રમાણે ચલાવવાના દરેક ઇનસાફને એ પ્ર-માણે લાગુ છે કે જાણે જુદા-માજીએટ, સેશન-જુદા હોય અને તોહોમતદારને ઇનસાફ થવા સારૂ તેની કોર્ટમાં કમિટ કર્યો હોય.

“(૭) પેટા કલમ (૫) અથવા (૬) માં કહેલ કોષ્ટપણ ઠરાવ, તે પેટા કલમ ઉપર-થી તે લાગુ કર્યો હોય તેટલા પુરતા સઘની કોર્ટને પોતાની રજા ચાલતા કામને લાગુ

યાય એટલા સાડ અરથને યાધ ન આવે એવી રીતે, જરૂરનો કે યોગ્ય સાબિતક દેશીકર તેમાં કરીને લાયુ કરવાનો અપત્યાર છે.

“(૮) આ કલગમાં કહેલા કોષપણુ ઠરાવ ઉપરથી ૩૪૭ મી અથવા ૪૪૭ મી કલમ પ્રમાણે તોહમતદારને ઇનસાફ થવા સાડ કમીટ કરવાના માહિત્તરના અધિકારને યાધ આપે છે, એમ સમજવું નહીં.”

કોટલીએક આખ- “૪૫૧. બ. (૧) તોહમતદાર ૪૫૧ આ કલમ પ્રમાણે પોતાનો ઇતમાં બીજી કોરટ નસાફ જ્યુરીથી થયો એવો દાવો કરશે, અને જુદલા માહિત્તરના મમાં મોકલવા બા ત પ્રમાણે ૪૫૧ મી કલમમાં ફરમાવેલી રીતે રચાએલી હોય એવી બન.

જ્યુરી પોતાની આગળ ઇનસાફ થવા સાડ ભરવાનું અશક્ય છે. અથવા ધણો વિલંબ, ખરચ અથવા અગવડ પડ્યા વગર એ પ્રમાણે તે ભરી શકવાનું અશક્ય છે, તથા તેઓ વિલંબ ખરચ, અથવા અગવડ કરવી એ તે પ્રકરણની સ્થિતિ તરફ જોતાં ગેરવ્યાજબી છે એમ લાગવાનું કારણ હશે તો, જુદલા માહિત્તરે કલમ ૪૫૧ આ પ્રમાણે પોતાની સમક્ષ ઇનસાફ થવા બાબતનો હુકમ કરવાને બદલે, હાઈ કોરટે આ બાબત પોતે કરેલી તથા સ્થાનિક સરકારે મંજૂર કરેલી કાનુન મુજબ અથવા ખાસ હુકમ કરીને, વખતે વખતે ફરમાવે તેવા બીજા જુદલા માહિત્તર પાસે અથવા સેશન જડજ પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવાને મુખત્યાર છે.

“(૨) આ કલમ પ્રમાણે સેશન જડજની આગળ અથવા જુદલા માહિત્તરની આગળ મુકદ્દમો મોકલવામાં આવે ત્યારે તેણે તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ, પોતે કલમ ૪૫૧ આ પ્રમાણે કામ કરનારો જુદલા માહિત્તર હોય તે પ્રમાણે તેવાજ અધિકાર, (કમીટ કરવાના અધિકાર સહીત) ચલાવીને અને તેવીજ રીતે કામ ચલાવીને બનતી તાકીદ કરવો જોઈએ.”

રાણી સાહેબની ૪૫૨. રાણી સાહેબની કોઈ વિલાયતી રદયત ઉપર, રાણી સાહેબની વિલાયતી રદયત વિલાયતી રદયત ન હોય તેવા સખસની સાથે એકઠું તોહમત આવે ઉપર તથા દેશીકર અને રાણી સાહેબની સદરહુ વિલાયતી રદયતને હાઈકોરટની અથવા સેપરએકઠું તોહમત શન કોરટની આગળ ઇનસાફ થવા સાડ કમીટ કરવામાં આવે ત્યારે આવે ત્યારે તેઓ સદરહુ રદયતનો તથા સખસનો ઇનસાફ એકઠો કરવાનો અધિકાર છે, નોઈનસાફ કરવા અને રાણી સાહેબની સદરહુ વિલાયતી રદયતનો જુદો ઇનસાફ કર્યો હોય તો જે રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવામાં આવત તેજ રીતે સદરહુ ઇનસાફની વખતે કામ ચલાવવું.

દેશી જુદો ઇન- પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જો રાણી સાહેબની સદરહુ વિલાયતી રદ- સાફ થવાનો દાવો યત ૪૫૧ મી કલમ પ્રમાણે બિશ્ર જુરીથી અથવા બિશ્ર આસેસરીથી કરવાને ક્યારે મુખ પોતાનો ઇનસાફ કરવાનું માગે, અને જે શખસ રાણી સાહેબની વિ- ત્યાર છે. લાયતી રદયત ન હોય તે સખસ પોતાનો ઇનસાફ જુદો કરવાનું માગે, તો આ જુદલા સખસનો ઇનસાફ ૨૩ મા બાબતના ઠરાવો મુજબ જુદો કરવો.

જુદો રાણી સાહેબ ૪૨૩. બ્યારે કોઈ પણ સખસ રાણી સાહેબની વિલાયતી રદયત પ્ર-

ની વિલાયતીરૂઢિય માણે પોતાની તજવીજ થવી જોઈએ એવો દાવો કરે. ત્યારે જે માન-
તણુજીતેગારીતે પ્ર માણે તજવીજ આગળ ચોકસી અથવા ઈનસાફનાં કારણ સાથે તેને આજી-
માણે તજવીજ થવામાં આવે તે માણસને તે સખસી સદરહુ દાવાના સખસો જા-
વી જોઈએ એવો હેર કરવા, અને તે માણસને સદરહુ મચકુરનાં ખરાબજા બા-
કાઇસખસદાવો જાત ચોકસી કરવી, અને તે મચકુર ખરા છે એવું સાબીત કરવા માટે
કરે ત્યારે કેમકરવું. તે મચકુર કહેનાર સખસને યોગ્ય વખત આપવો, અને પછી તે રા-
ણી સાહેબની વિલાયતી રહયત છે કે નહી તે જાણત નિશ્ચય કરવો અને

તે પ્રમાણે તે સખસની તજવીજ કરવી. જે સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ સખસની ઉપર ગુ-
નહો સાબિત થયાનો ઠરાવ સદરહુ માણસનેટ કરે અને તે ઠરાવ ઉપર તે સખસ અપીલ
કરે, તો તે માણસનેટનો સદરહુ નિશ્ચય ખોટો છે એવું સાબિત કરવાનો ખોજો તે સખ-
સને માથે છે.

જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઇ પણ સખસને તે માણસનેટ સેશન કારટની આગળ ઇ-
નસાફ થવા સાથે કમીટ કરે, અને તે સખસ રાણી સાહેબની વિલાયતી રહયત પ્રમાણે
પોતાની તજવીજ થવી જોઈએ એવો દાવો સદરહુ કારટની આગળ કરે, ત્યારે કાંઇપણ જા-
રતી ચોકસી કરવાનું સદરહુ કારટને યોગ્ય લાગે તો તે કયાં પછી, તે સખસ રાણી
સાહેબની વિલાયતી રહયત છે કે નહી તે જાણત નિશ્ચય કરવો, અને તે મુજબ તે સખસની
તજવીજ કરવી. જે સદરહુ કારટ તે સખસની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરે અને
તે ઠરાવ ઉપર તે સખસ અપીલ કરે, તો તે કારટનો સદરહુ નિશ્ચય ખોટો છે એવું સા-
બિત કરવાનો ખોજો તેને માથે છે,

જે કારટની આગળ કોઇપણ સખસનો ઈનસાફ કરવામાં આવે તે કારટ એવો નિ-
શ્ચય કરે કે તે સખસ રાણી સાહેબની વિલાયતી રહયત નથી, ત્યારે સદરહુ ઇનસાફમાં જે શિ-
ક્ષાનો હુકમ અથવા (જીજો) હુકમ કરવામાં આવે તે ઉપર અપીલ કરવાને સદરહુ નિશ્ચય
એક સખસ યરી.

પોતાની સ્થિતિ ૪૫૪. જે જે માણસનેટની આગળ રાણી સાહેબની વિલાયતી રહયતનો
વિશે તકરાર નક ઇનસાફ કરવામાં આવે, અથવા જે માણસનેટ તે રહયતને કમીટ કરે તે
રવી એ હક છોડી માણસનેટ તેની તજવીજ રાણી સાહેબની વિલાયતી રહયતની પ્રમાણે કરવી
દેવા અસમ્મર છે. જોઈએ એવો દાવો તે ન કરે, અથવા જે સદરહુ દાવો કમીટ કરનારા
માણસનેટની આગળ કયાં છતાં તે માણસનેટ ના મંજુર કયાં પછી જે
કારટમાં તેને કમીટ કરવામાં આવે તે કારટની આગળ તે દાવો જે ફરીથી કરવામાં ન આ-
વે, તો તેણે રાણી સાહેબની વિલાયતી રહયત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવાનો પોતાનો
હક છોડી દીધો છે એમ ગણવું, અને તેજ મુકદ્દમો આવે તેમાં પછી કોઇપણ વખતે તે
હક તેણે ખાહેર કરવો નહી.

માણસનેટની આગળ જે સખસને આપ્યો હોય તે સખસ રાણી સાહેબની વિલાયતી
રહયત નથી એવું માનવાનું કારણ તે માણસનેટ ન હોય તે સખસ સદરહુ રહયત છે કે
નહી તે જાણત તેને તે માણસનેટ પુછવું.

જે સખસ રાણી ૪૫૫. જે સખસ રાણીસાહેબની વિલાયતી રમયત ન હોય તે સખસ-
સાહેબની વિલાયત ની તજવીજ આ બાબ મુજબ રાણીસાહેબની વિલાયતી રમયત પ્રમાણે
તરીકે રમયત ન હોય કરવામાં આવે, અને તે બાબત તે સખસ હરકત ન લે તે, તેની જો પ્ર-
માણ પ્રમાણે આ માણે તજવીજ કર્યામાં સખસગી, તેની ચોકસી અથવા તેને કમીટી કર-
વાનો હુકમ અથવા ઈનસાફ અથવા શિક્ષાનો હુકમ, જેમ હોય તેમ, જે-
સાફ કરવામાં આ રખાજમાં થશે નહીં.
વે તે બાબત.

રાણીસાહેબની વિલાયતી ૪૫૬. જ્યારે રાણીસાહેબની કોઈ વિલાયતી રમયતને કોઈપણ સખસ-
કામદાર વિરુદ્ધ પેહેલામાં અટકાવી રાખી હોય, ત્યારે જેવમજાએ, તે રઈ-
ટકાવી રાખી હોય તતને અટકાવી રાખી હોય તે જમાએ, રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી
ત્યારે પોતાને હાઈ રમયતે કરેલા કોઈપણ ચુન્દા બાબત તેની ઉપર જે હાઈકોર્ટને હકુમત
કોર્ટની આગળ હોય તે હાઈકોર્ટને, અથવા સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ચુન્દો તેની ઉપર
આજુવાનો હુકમ સાબીત થયાના કરાવ ઉપરથી જે હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરવાનો તે રમયત
થવા સાફ અરજ કરવાનો હક. ને હક હોય તે હાઈકોર્ટને સદરહુ રઈયત અથવા તેની તરફથી કોઈપણ
સખસ એવી અરજ કરવાને મુખત્યાર છે કે તે રઈયતને અટકાવી રાખ-
નાર માણસ, તેને તે હાઈકોર્ટની આગળ હાજર કરે અને તે કોર્ટની જો
જે હુકમ કરે તે પ્રમાણે તે માણસ ચાલે એવો હુકમ કરવો.

સદરહુ અરજ કરવામાં આવે ત્યારે ૪૫૭. સદરહુ હુકમ કરતાં પેહેલાં જે તે હાઈકોર્ટને યોગ્ય લાગે તો
જે સખસો પરથી તે હુકમ થવા બાબત અરજ કરી હોય તે સખસો
કેમ કરવું. વિશે, સોગનનામું લઈને અથવા બીજી રીતે ચોકસી કરીને પછી સદરહુ
અરજ કમુલ કરવાને અથવા ના કમુલ કરવાને તે હાઈકોર્ટ મુખત્યાર.

છે, અથવા તે હુકમ પ્રથમ કરીને પછી જ્યારે તે હુકમ થવા બાબત અરજ કરનારા સખસ
ને તેની આગળ આજુવામાં આવે ત્યારે તેને કોઈ પણ ચોકસી કરવાની જરૂર લાગે તો તે
કર્તા પછી તેને યોગ્ય લાગે એવો બીજો હુકમ તે કામમાં કરવાને તે હાઈકોર્ટ મુખત્યાર છે.
કયામુલકોમાં હાઈ ૪૫૮. હાઈકોર્ટને પોતાની અપેલેટ ફોર્જદારી હકુમતની રચના કહી
કોર્ટ સદરહુ પ્રકાર માંહેના મુલકોમાં, અને ગવરનર જનરલ ઇનકૌસિલ કરમાવે તેના બીજા
રના હુકમ કરવાને મુલકોમાં, સંબંધે ઠેકાણે સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાનો અખત્યાર છે.
મુખત્યાર છે.

માહિતીને અથવા ૪૫૯. આગલા પાછલા સખસ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તે
વા સેશન કોર્ટને હક ગવરનર જનરલ ઇનકૌસિલે અત્યાર સુધીમાં જે જે આક્ટો તથા કમિ-
કુમત આપનારા દાઓ કર્યા હોય અથવા હવે પછી તે કરે કે જેમાં ચુન્દાઓ સખસ
આક્ટો લાગુ પાડ હકુમત માહિતીને અથવા સેશન કોર્ટને આપી હોય તે સખસો આ-
વા બાબત. ક્ટો તથા કાયદાઓ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયતને લાગુ છે એમ સ-
ગજવું, પછી તે રમયત વિશે જે આક્ટોમાં સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું ન
હોય તો પણ.

આ કસમ માંહેના કોષપણ મજકુરથી, રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયતને જેટલી શિક્ષા કોષપણ કરી શકે તે બાબત આ બાબતી ઠરાવેલી હદ ઉપરાંત જવાનો તે કોરટને અધિકાર છે એમ સમજવું નહીં, અને જે માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન કોરટમાં પ્રમુખસ્થાને બેસી જનાર જે જડજ નસ્ટીસ આફ ધીપીસ ન હોય તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા જડજને હકુમત મળશે એમ સમજવું નહીં.

યુરોપીયન અથવા ૪૬૦. જે મુકદમાનો ધનસાફ જુરીથી અથવા આસેસરોની મદદથી થઈ અમેરિકનનો ધનસાફ શકે તેવા દરએક મુકદમામાં તોહોમતવાળો સખસ અથવા તોહોમતવાળો કરવામાં આવે જુરી. બાબતોમાં એક સખસ યુરોપીયન (રાણી સાહેબની વિલાયતી રઈયત ન હોય એવો) અથવા અમેરિકન હોય, ત્યારે બની શકે તો અને સદરહુ યુરોપીયન અથવા અમેરિકન દાવો કરે તો, બાબતોમાં બાબત અડધા જુરોરે અથવા આસેસરો યુરોપીયન અથવા અમેરિકન હોવા જોઈએ.

યુરોપીયન અથવા ૪૬૧. બ્યારે બ્યારે સેશન કોરટની આગળ કોષ યુરોપીયન અથવા વા અમેરિકન ઉપર અમેરિકન ઉપર, યુરોપીયન અથવા અમેરિકન ન હોય એવા સખસ સાથે એકદુ તોહોમત મુકદમામાં આવે, અને ૪૬૦ મી કલમ મુજબ કરેલા તના સખસ ઉપર દાવો મંજુર કરીને જેમાં બાબતોમાં બાબત અડધી સંખ્યા યુરોપીયનોની એકદુ તોહોમત મુકદમામાં અમેરિકનોની હોમ એવા જુરીથી અથવા એવા વરગના આસેસરો કવામાં આવે ત્યારે નો મદદથી સદરહુ યુરોપીયનોની અથવા અમેરિકનોની ધનસાફ કરવામાં આવે ત્યારે ત્યારે, જે સદરહુ બાબત કહેલો સખસ દાવો કરે તો, તેને ધનસાફ જુરી કરે.

૪૫૧ મી અથવા ૪૬૨. બ્યારે સેશન કોરટની આગળ કોષ મુકદમાનો ધનસાફ થવાનો ૪૬૦ મી કલમ પ્ર હોય અને તેમાં તોહોમતવાળો સખસને અથવા તોહોમતવાળો બાબતોમાં એક સખસને પોતાનો ધનસાફ ૪૫૧ મી અથવા ૪૬૦ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે રચેલી જુરીથી થવાનો હક હોય, ત્યારે અથવા ૪૫૧ અથવા ૪૫૧ બ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવનારા જલ્લામાં જલ્લા અથવા સેશન જડજની કોરટમાં ધનસાફ થવાનો હોય ત્યારે સદરહુ ધનસાફ કરવા માટે મુકરર કરેલા દિવસથી બાબતોમાં બાબત ત્રણ દિવસ પહેલાં તે કોરટે સદરહુ ધનસાફ સાફ જેટલા જોઈએ તેટલા યુરોપીયન તથા અમેરિકન જુરોરે, આ કાયદામાં બાબત ઠરાવેલી રીતે, સમન કરાવવા.

અને વળી તપાસેલી ટીપમાં બીજા જે સખસોનાં નામ લખ્યાં હોય તે સખસોમાંની તેટલીજ સંખ્યા તે કોરટે તેજ વખતે અને તેવીજ રીતે સમન કરાવવી; પણ જો તે સેશનમાં જુરીએ કરવાના ધનસાફ સાફ સદરહુ પ્રકારના બીજા સખસોની સદરહુ સંખ્યા સમન થઈ ચુકી હોય તો તેમ કરવાની જરૂર નથી.

સમન પોહોચાડીને જેઓનાં નામ રિટરન કર્યાં હોય તે સખસો સખસોમાંથી જુરી અથવા માટે ૨૭૬ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે બીડી કરીને જુરોરે પસંદ કરવા, અને જુરી માટે યુરોપીયનોની અથવા અમેરિકનોની ચોગ્ય સંખ્યા, અથવા બની શકે તેટલી સુધી તે સંખ્યાની લગભગ હોય એવી સંખ્યા, પુરી થઈ રહે ત્યાં સુધી તેમ કરવું.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુકદ્દમામાં યુરોપિયનોની અથવા અમેરિકનોની યોગ્ય સંખ્યા બીજી કોઈ રીતે પુરી ન થઈ શકે તો કોરટની ધ્યાનમાં આવે તો જુરી રચવા માટે જે સખસને ૩૨૦ મી કલમ મુજબ માફ કર્યાના સળગથી ટીપગાંથી જાતલ કર્યો હશે તેના કોઈપણ સખસને સમન કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

રાણીસાહેબની વિ ૪૬૩. બીજી રીતનો સ્પષ્ટ ઠરાવ કર્યો હોય તે સિવાય, સેશન કોરટની લાયતીરઈયત વિ તથા હાઈકોરટની આગળ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયત ઉપર, તથા ગેરેક્ટરફોજદારી રાણી સાહેબની વિલાયતી રઈયત ન હોય એવા યુરોપિયનો ઉપર તથા કામચલાવવાના અમેરિકનો ઉપર ફોજદારી કામ આ કાયદાના ઠરાવો પ્રમાણે ચલાવવું.

ખત.

બાબ ૩૪ મા.

ગાંડો માણસો જાખત.

તોહોમતવાજોમાં ૪૬૪. કોઈ મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરનારા માણસનેટને ડો હોયતો કેમ કે એમ માનવાનું કારણ હોય કે તોહોમતવાજો ગાંડો અને તેથી કરીને પોતાનો રવું.

જવાબ કરવાને અશક્ત છે, ત્યારે તે ગાંડપણની વાત જાણત તે માણસનેટ ચોકસી કરવી. અને તે જુદાના સિવિલ સરજન પાસે અથવા સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે એવા બીજા વેદક અમલદાર પાસે તે સખસની પરિક્ષા કરાવવી, અને તે ઉપરથી સદરહુ સરજન અથવા બીજા અમલદારની સાહેદ દાખલ જણાવી લેવી, અને તે જણાવી લખી લેવી.

તોહોમતવાજો ગાંડો છે અને તેથી કરીને પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત છે એવો સદરહુ માણસનેટનો મત થાય તો તેણે તે મુકદ્દમામાં આગળ કામ ચલાવવાનું મુલતવી રાખવું.

સેશન કોરટમાં ૪૬૫. સેશન કોરટમાં અથવા હાઈકોરટમાં ઇનસાફ થવા સાફ કથવાહાઈકોરટમાં મિટ કરેલો સખસ પોતાના ઇનસાફની વખતે તે કોરટને ગાંડો અને તેથી મિટ કરેલો સખસ કરીને પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત જણાય તો તે સખસ એ પ્રગાંડોહોય તોફેમ માણે ગાંડો તથા અશક્ત છે કે કેમ તે વાતનો જુરીએ અથવા આકરવું.

સેસરની મદદથી તે કોરટે પ્રથમ ઇનસાફ કરવો. અને તે સખસ એ પ્રમાણે ગાંડો તથા અશક્ત છે એવી તે કોરટની ખાત્રી થાય તો તેણે તે મુજબ ફેસલો કરવો. અને તે ઉપરથી તે ઇનસાફ મુલતવી રાખવો.

તોહોમતવાજો ગાંડો તથા અશક્ત છે કે નહીં તે વાતનો જે ઇનસાફ કરવામાં આવે તે સદરહુ કોરટની આગળ તોહોમતવાજાના ઇનસાફનો ભાગ છે એમ સમજવું.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કલમ ૪૨૪ને બદલે ઘડવામાં આવી છે. આવી તજવીજ જડજ એકલો કરી શકતો નથી પણ તેને જુરીની સાથે કરવી જોઈએ. સળી વિરૂદ્ધ બીકુ કલવર વીકલી રીપોર્ટ ૨૯ પ્ર. ૨૫

કેદનો ઇનસાફ ચાલતી વખતે તેણે ધણી ગાંડપણના ચિન્હ બતાવ્યાં એવું અને દેખાય છે માટે જે વખતે તેણે અપરાધ કર્યો તે વખતે તે ગાંડો હતો કે નહીં એ મુદ્દાનો આપણે ઠરાવ કરવો એવું સેશન જજે જુરીને કહ્યું તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે સેશન જજે આ મુદ્દા કાઢ્યા અગાઉ તેનો ઇનસાફ ચાલતો હતો તે વખતે તે ગાંડો હતો અને તોહોમતનો જવાબ આપવાને તે અસમર્થ હતો તે કારણથી તે ગાંડો છે કે નહીં એ સવાલનો નિકાલ

મેહેલા કરવા માટે સેશન જજે જુરીને કહેવું જોઈતું હતું—રાણી વિરૂદ્ધ દુર્યોધન સમતો.
બીકલી રીપોર્ટ ૧૯ પ્ર. ૨૬

તપાસઅથવા ઈ ૪૬૬. જ્યારે કોઈ તોહમતવાળો સખસ ગાંડો તથા પોતાનો જવાબ નસાદ થતાં સુધી કરવાને અશક્ત છે એવું ઠરે, ત્યારે જો તે મુકદ્દમો એવો હોય કે તેમાં આંડાસખસને છુટો જામીન લેવાનો અધિકાર છે તો તે સખસની ખરાબર સંભાળ લેવા કરવા જાયત. જાયત તથા તેની જાતને અથવા ખીજ કોઈ પણ સખસને નુકશાન

નહી કરવા દેવા જાયત, અને તે માહુસ્તની આગળ અથવા કોરટની આગળ અથવા આ જાયત જે અમલદારને તે માહુસ્ત અથવા કોરટ નીમે તેની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવા જાયત પુરતું તારણ આપેથી તે સખસને છુટો કરવાને તે માહુસ્ત અથવા કોરટ, જેમ હોય તેમ, મુખત્યાર છે.

આંડાને સંભાળી જો તે મુકદ્દમો એવો હોય કે તેમાં જામીન લેવાનો અધિકાર નથી, નેરાખવાજાયત. અથવા પુરતું તારણ આપવામાં નહીં આવે, તો તે માહુસ્તે અથવા કોરટે તે કામનો રિપોર્ટ સ્થાનિક સરકારને કરવો, અને સ્થાનિક સરકાર તોહમતવાળાને ગાંડા માણસના કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં અથવા સારા નપતાવાળી ખીજ ચો-ગ્ય જગામાં પુરી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે. અને તે માહુસ્તે અથવા કોરટે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવો.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે જે સખસ ગાંડો છે, એવું ઠરાવીને સ્થાનિક સરકારે ઠ-રાવેલી જગાએ મોકલી દીધો હોય તો પછી જે જગાએ મોકલી દીધો છે તે તે જગાએ તે સારો થયો છે એવું સરટિફિકેટ આપ્યા વગર ગાંડો છે એવું ઠરાવનારી કોરટનો નોંધ પર કોઈ અધિકાર નથી. કેસરે હિંદ વિરૂદ્ધ જેય હરી કુવેરા ઈડિયન લા. રીપોર્ટ (ક-લકતા) વા. ૩ પ્ર. ૩૫૬.

આ કલમ પ્રમાણે સરકારમાં રીપોર્ટ થયા પછી તે કેસ કાઢવ ઉપરથી દુર કરવો નહીં જોઈએ પણ ચાલતા કેસના રજીસ્ટરમાં તે દાખલ કરવો જોઈએ—રાણી વિરૂદ્ધ ર-ધુવા બી. રી. ૬ પ્ર. ૩

ચોકસી અથવા ૪૬૭. ૪૬૪ બી અથવા ૪૬૫ બી કલમ પ્રમાણે કાંઈ ચોકસી અથ-ધનસાદ પાછો જા વા ધનસાદનું કામ મુલતવી રાખવામાં આવે, ત્યારે તે માહુસ્ત અથવા રી કરવા જાયત. કોરટ, જેમ હોય તેમ, કોઈપણ વખતે તે ચોકસી અથવા ધનસાદ ખા-છો જાદી કરવાને તથા તોહમતવાળાને પોતાની આગળ હાજર થવાનું અથવા આજુવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

જ્યારે તોહમતવાળાને ૪૬૬ ગી કલમ પ્રમાણે છુટો કમ્પ હોય, અને તેને હાજર થવા જાયત જેઓ તેના જામીન થયા હોય તેઓ જે અમલદારને તે માહુસ્ત અથવા કોરટ આ જાયત નીમે તે અમલદારની આગળ તોહમતવાળાને રજુ કરે, ત્યારે તોહમતવાળો પો-તાનો જવાબ કરવાને શક્તીવાન છે એવું સદરહુ અમલદારનું સર્ટિફિકેટ પુરાવમાં લઈ શકાશે.

માહુસ્તની અથ ૪૬૮. જ્યારે તે માહુસ્તની અથવા કોરટની આગળ જેમ હોય તે-વા કોરટની આમ મ, તોહમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને ફરીથી આજુવામાં આવે, ત્યારે તે પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તીવાન છે એવું જો તે માહુસ્તની હાજર થાય ત્યારે અથવા કોરટની નજરમાં આવે તો તે ચોકસી અથવા ધનસાદ આગળ કેમ કરેવું. અક્ષાયે.

જે તોહમતવાળો પોતાનો જવાબ કરવાને હજી અશક્ત છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટની અ-
થવા કોર્ટની નજરમાં આવે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટે જેમ હોય તેમ, ૪૬૪ મી ક
લમના ઠરાવ પ્રમાણે પાછું કાગ ચલાવવું.

જ્યારે તોહમત ૪૬૯. જ્યારે ચોકસી અથવા ઇનસાફની વખતે તોહમતવાળો માંડો
બાળો દિવાનો જ નથી એમ જણાય, અને માજીસ્ટ્રેટની આગળ આપેલા પુરાવા ઉપરથી તે
જીણવત્વારે કેમકરવું ની એવી ખાત્રી થાય કે જે કલ્પ તોહમતવાળાએ કરેલું છે તે કલ્પ, જે
તે માંડો ન હોત તો, ગુન્હો થાત, અને જ્યારે તે કલ્પ કરેલું તે વખતે
માંડો હોવાને લીધે, તોહમતવાળો તે કલ્પનો પ્રકાર, અથવા તે જોડું અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ
છે એવું જાણવાને અશક્ત હતો એમ માનવાનું કારણ છે. ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટે તે મુકદ-
મો આગળ ચલાવવો, અને જે તોહમતવાળાને સેશન કોર્ટમાં અથવા હાઇકોર્ટમાં કમોટ
કરવો જોઈએ એમ હોય તો તેને સેશન કોર્ટની અથવા હાઇકોર્ટની આગળ જેમ હોય
તેમ, ઇનસાફ સાફ મોકલવો.

માંડાપણના સળ ૪૭૦. જ્યારે જ્યારે કોઈ માણસને એવાં કારણ ઉપરથી જીન તકસી-
ગપરથી તોહમત ઠરાવ કરાવવામાં આવે કે તેણે જે વખતે કોઈ ગુન્હો કર્યો હતો કે હવેમાં આ-
વાળાને જીન તક વ્યું હોય તે વખતે તે માંડો હોવાને લીધે, તેનું જે કલ્પ ગુન્હો થાય છે
સીરવાર ઠરાવવા એવું કેહેવામાં આવ્યું હોય તે કલ્પનો પ્રકાર જાણવાને, અથવા તે જો-
નો ફેંસલો. હું અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ છે એવું જાણવાને તે સખસ અશક્ત હતો ત્યારે
ત્યારે ઠરાવમાં તે સખસે તે કલ્પ કરેલું કે નહીં તે વિશેષે કરીને જાણવું.

સદરહુ સળખપર ૪૭૧. જ્યારે જ્યારે તે ફેંસલામાં એમ જણાવવામાં આવે કે, જે
થી જીન તકસીર કલ્પ કર્યો હતો કેહેવામાં આવ્યું હોય તે કલ્પ તોહમતવાળા સખસે કરેલું
વારઠારેલાસખ છે, ત્યારે ત્યારે જે મનની અશક્તિ ઠરાવવામાં આવી તે અશક્તિ ન હો
સનેસારા જપતા ત તો સદરહુ કલ્પ ગુન્હો થાત એમ હોય તો, જે માજીસ્ટ્રેટની અથવા
માંડાપણવાખત કોર્ટની આગળ તે સખસનો ઇનસાફ થયો હોય તે માજીસ્ટ્રેટે અથ-
વા કોર્ટને યોગ્ય લાગે એવી જગાએ તથા રીતે તે સદરહુ સખસને સ
રા જપતામાં રાખવાનો હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટે અથવા કોર્ટે કરવો, અને સ્થાનિક સરકારનો
હુકમ માટે તે મુકદમાનો રીપોર્ટ કરવો.

સ્થાનિક સરકાર સદરહુ સખસને માંડા માણસનાં કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં અથવા તુર-
ગમાં અથવા સારા જપતાવાળી જીજી યોગ્ય જગામાં પુરી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ૪૭૨. જ્યારે કોઈ સખસને ૪૬૬ મી અથવા ૪૭૧ મી કલમના
લે માંડા કેદીયોને ઠરાવો મુજબ કેદ રાખ્યો હોય ત્યારે, જે તે સખસને કોઈ તુરંગમાં કેદ
જોવા જવું. રાખ્યો હોય તો તુરંગના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ, અથવા જે માંડા માણસો-

ના આશ્રયસ્થાનમાં કેદ રાખ્યો હોય તો, માંડા માણસોના આશ્રયસ્થાન-
ના વિજીટરો, અથવા તેઓમાંના કોઈ એ, તે સખસના મનની સ્થિતિ કેવી છે એ નક્કી
કરવા સાફ તે સખસને જોવા જવાને મુખત્યાર છે; અને દર છ મહિનામાં આઠમાં આ-
છી એકવાર સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે અથવા ઉપર લખેલા વિજીટરોમાંના એ વિજીટરોએ

જઈને તે સખસને જોવો, અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે અથવા વિજીટરોએ તે સખસના મનની સ્થિતિ સળધી એક વિશેષ રીપોર્ટ સ્થાનિક સરકારને કરી મોકલવો.

ગાંડો ફેદીપોતાનો ૪૭૩. જો તે સખસને ૪૬૬ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે કેદ રાખ્યો જવાળા કરવાને શ હોય અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિજીટરો તે સખસ પોતાની જવાળા કરવાને શક્તિમાન છે એવા પોતાના અભિપ્રાયનો દાખલો આપે, ત્યારે તે માછલેટ અથવા કોરટ, જેમ હોય તેમ મુકરર કરે તે વખતે માછલેટની અથવા કોરટની પાસે તે સખસને લઇ જવો. અને માછલેટ અથવા કોરટે તે સખસની તજવીજ ૪૮૮ મી કલમના ઠરાવો મુજબ કરવી, અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલનું અથવા વિજીટરનું સર્ટિફિકેટ પુરાવમાં લઇ શકાશે.

૪૬૬ મી અથવા ૪૭૪. જો તે સખસને ૪૬૬ મી અથવા ૪૭૧ મી કલમના ઠરાવો મુજબ કેદ રાખ્યો હોય, અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિજીટરો એવો દાખલો આપે કે તેને છોડી મુકવામાં આવે તો તે પોતાની જાતને અથવા બીજા કોઈપણ સખસને નુકશાન કરે એવો ભય મુકવા લાયક છે એ નથી એવું અગારી નજરમાં આવે છે, તો તે દાખલા ઉપરથી સ્થાનિક મજલુર કરવામાં સરકાર તે સખસને છોડી મુકવાનો, અથવા કેદમાં અટકાવી રાખવાનો આપે ત્યારે કેમ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે; અથવા તેને ગાંડા ગાલુસોના કોઈ સરકારી આશ્રયસ્થાનમાં નહીં મોકલવો હોય તો તેવા કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં મોકલવો.

કલવાનો હુકમ કરવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે, અને સ્થાનિક સરકાર તેને આશ્રયસ્થાનમાં મોકલવાનો હુકમ કરે તો, એક ઈનસાફ ખાતાના અને બે વૈદક અમલદારનું કમિશન નિમવાને તે સરકાર મુખત્યાર છે.

જરૂર હોય તેવા પુરાવો લઈને સદરહુ કમિશને તે સખસનાં મનની સ્થિતિ વિશે પદ્ધતિ પ્રમાણે ચોક્કસી કરવી, અને સ્થાનિક સરકારને રિપોર્ટ કરવો, પછી પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે સ્થાનિક સરકાર તે સખસને છોડી મુકવાનો અથવા અટકાવી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

ગાંડા માણસને તે ૪૭૫. જ્યારે જ્યારે ૪૬૬ મી અથવા ૪૭૧ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે કેદ રાખેલા કોઈપણ સખસનો કોઈ સગો અથવા ગિત્ર તે સખસને સંભાળને માટે સ્વા પોતાની સંભાળમાં તથા કુળમાં લેવાની ખાચર જતાવે, ત્યારે ત્યારે તે સગો અથવા ગિત્ર અરજી કરે એટલે અને તે હવાલે કરેલા સખસની અરખર સંભાળ લેવા જાયત તથા તેની જાતને અથવા બીજા કોઈપણ સખસને નુકશાન નહીં કરવા દેવા જાયત સ્થાનિક સરકારની ખાત્રી લાયક તારણ આપે, એટલે તે સખસને સદરહુ સગા અથવા ગિત્રના હવાલામાં સોંપવાનો હુકમ કરવાને સદરહુ સરકાર મુખત્યાર છે.

જ્યારે તે સખસને એ પ્રમાણે હવાલે કરવામાં આવે, ત્યારે સ્થાનિક સરકાર ફરગાવે એવો અમલદાર તે સરકાર ફરગાવે એવે વખતે તે સખસને જોવા માટે તેને હાજર કરવામાં આવશે એવી સરતે તેને હવાલે કરવો.

૪૭૨ મી તથા ૪૭૪ મી કલમના ઠરાવો, જોષ્ઠો ફેરફાર કરીને આ કલમના ઠરાવો પ્રમાણે સંપેક્ષ સખસોને લાગુ પડશે; અને આ કલમ પ્રમાણે જે જોનાર અમલદાર નિમ-
લમાં આવે તેણે આપેલો દાખલો પુરાવામાં લેવામાં આવશે.

બાબ ૩૨^{મો}.

ઇનસાફ ચલાવવામાં હરકત થાય એવા કેટલાએક ગુન્હાની બાબતમાં

કામ ચલાવવા બાબત.

૧૯૫મી કલમમાં ૪૭૧. બ્યારે કોઇપણ દિવાની, ફાજદારી અથવા મુલકી કોર્ટને એમ કહેલા મુકદ્દમામાં લાગે કે ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલા તથા પોતાની આગળ કરેલા અથવા કામ ચલાવવાની ઈનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં પોતાનો નજર હેઠળ આ-
રીત.

જોવા કોઈ ગુન્હાની ચોકસી કરવાનો સખખ છે ત્યારે તે કોર્ટે કોઇપણ પ્રથમ ચોકસીની જરૂર હોય તો તે કયા પછી, ખસેમાં પાસેના પહેલા વર્ગના માહિતીની પાસે તે મુકદ્દમો ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવા સાફ મોકલવાને, તથા તેહોમતવાળાને પેહરામાં આપીને સદરહુ માહિતીની પાસે મોકલવાને, અથવા તે માહિતીની આગળ હાજર થવા બાબત તેની પાસેથી પુરતું તારણ લેવાને, મુખત્યાર છે; અને સ-
દરહુ ચોકસીની અથવા ઈનસાફની વખતે હાજર થઈને પુરાવો આપવા માટે કોઇપણ સખ-
સને બાંધી લેવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ માહિતીને પછી કાયદા મુજબ કામ ચલાવવું જોઈએ, અને ૧૯૨ મી કલમ પ્રમાણે મુકદ્દમા બીજાની પાસે મોકલવાનો તેને અધિકાર મળ્યો હોય તો બીજા કોઇ કોર્ટ અધિકારવાળા માહિતીની પાસે તે ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાનું કામ મોકલવાને તે મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૭૧—૪૭૨ ના પારેઆફ ૧—૩ અને ૪૭૭ ને મળતી છે આ કલમનો મતલબ એવો છે કે જે કોર્ટની સમક્ષ ગુન્હો બન્યો હોય તેનો મંજુરી સિવાય બીજા કોર્ટ કામ ચલાવવું નહીં, અમુક અધિકારીએ કામ ચલાવવું જોઈએ એવું લખાણ નહીં કરતાં દીવાની કોર્ટ ફાજદારી કોર્ટ તરફ કામની ચો-
ક્સી થવાને માટે કામ મોકલી શકે છે. દીવાની કોર્ટના અધિકારીની કોઇ તોહોમતની તપાસ થવાને લાંબી ગુલાની ઉપરથી દીવાની કોર્ટ કોઈ કેસ માહિતી તરફ મોકલે તે ફરિયાદ બરોબર છે. રાણી વીં ૦ માધવચંદ મીસર વીંકલ રીપાટ ૧૩—૫. ૪૫.

સદરહુ પ્રકારના ૪૭૭. ૪૪૪ મી કલમ માંહેના ઠરાવોને અનુસરીને, સેશન કોર્ટ ગુન્હા સેશન કોર્ટ ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલા અને પોતાની આગળ કરેલા અથવા કોઇ ઇન-
ની આગળ કરવા- સાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય ને દરમિયાનમાં તેની નજર હેઠળ આવેલા માં આવે ત્યારે તે ગુન્હા બાબત કોઇપણ સખસની ઉપર તોહોમત મૂકવાને, અને પોતે મુ-
સખધી તે કોર્ટ- કલમાં તોહોમત ઉપરથી તે સખસને કેદમાં મોકલવાને અથવા તેના જા-
નો અધિકાર. મિન લેવાને અને તેના ઈનસાફ કરવાને મુખત્યાર છે.

તે ચોકસીના કારણ સાફ કોઇપણ સાહેદોને હાજર કરાવવાનું માહિતીને ફરમાવવા ને સદરહુ કોર્ટ મુખત્યાર છે.

તપાસ પુરી કર ૪૭૮. બ્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઇપણ ગુન્હો કોઇ દિવાની અથવા

વાનો તથા હાઇકોર્ટ મુલકી કોર્ટની આગળ કરવામાં આવે, અથવા કોઈ ઈનસાફી મુકદ્દરમાં અથવા સેશન કોર્ટમાં કમિશન કોર્ટમાં કમિશન કોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ કરી શકે એમ હોય અથવા તે મુકદ્દમાનો હ તથા મુલકી કોર્ટ નસાફ હાઈકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ કરવો જોઈએ એમ સદરહુ દિવાનો અધિકાર. ની અથવા મુલકી કોર્ટ ધારે, ત્યારે સદરહુ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ ૪૭૬ મી કલમ પ્રમાણે કોષ્ટ માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો ચોકસી માટે ચોકસીવાને બદલે પોતાની જ મેળે તે ચોકસી પુરી કરવાને અને હાઇકોર્ટની અથવા સેશન કોર્ટની જગ્યા હોય તેમ, આગળ ઈનસાફ થવાસાથે તોહમતવાળા સખસને કમિટ કરવાને અથવા તેના જાગિન લેવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કોષ્ટ ચોકસી કરવાના કારણસાથે તે દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ ૪૪૩ મી કલમ માંહેના ઠરાવોને અનુસરીને માજિસ્ટ્રેટના સખણા અખત્યાર ચલાવવાને મુખત્યાર છે. અને સદરહુ ચોકસીમાંનું તે કોર્ટનું કામ બની શકે તેટલે સુધી ૧૮ માં જાળના ઠરાવો પ્રમાણે ચલાવવું અને તે કામ કોઈ માજિસ્ટ્રેટને ચલાવવું હતું એમ સમજવું.

સદરહુ પ્રકારના ૪૭૬. જ્યારે કોષ્ટ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ એ પ્રમાણે કોષ્ટપણ મુકદ્દમામાં દિવા- મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે તે કોર્ટે તોહમતનામું તથા મુકદ્દમો મોકલવા જાળની કોર્ટ કેમ કરવું. તનો હુકમ તથા તે મુકદ્દમાનું દફતર પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટની અથવા ઇનસાફ સાથે કમિટ કરવાનો અધિકાર મળે. જે માજિસ્ટ્રેટને હોય તે માજિસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવું, અને સદરહુ માજિસ્ટ્રેટે તે મુકદ્દમો તથા ફરિયાદી તરફના અને તોહમતવાળા તરફના સાહેબોને હાઇકોર્ટની અથવા સેશન કોર્ટની આગળ જગ્યા હોય તેમ આજુવા.

તિરસ્કારના કેટ ૪૮૦. જ્યારે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૭૫ મી, ૧૭૮ મી, લાએક મુકદ્દમામાં ૧૭૮ મી, ૧૮૦ મી, અથવા ૨૨૮ મી કલમમાં વર્ણવેલા કોષ્ટપણ ગુ- કેમ જીવું. નહો કોષ્ટપણ દિવાની ફોજદારી, અથવા મુલકી કોર્ટના દેખતાં અથવા તેની સમક્ષ કરવામાં આવે ત્યારે તે કોર્ટ ગુન્હેગારને પેહેલામાં અટકાવી રાખવાને મુખત્યાર છે. પછી તે ગુન્હેગાર રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયત હોય કે નહીં હોય તોપણ; અને તેજ દિવસે તે કોર્ટ ઉઠે તની પેહેલાં કોષ્ટપણ વખતે પોતાને દુરસ્ત માને તો, તે કોર્ટ તે ગુન્હે સાંભળવાને અને ગુન્હેગારને ઘણામાં ઘણા ખર્ચે રૂપિયા સુધી દંડનો, અને દંડ ન આપે તો, એક ગહિના સુધીની મુદતની આસાન કેદની શિક્ષા કરવાને મુખત્યાર છે. પણ જે સદરહુ દંડ તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં આપવામાં આવે તો તેને તુરત છોડી દેવો.

૪૪૩ મી અથવા ૪૪૪ મી કલમ માંહેનો કોષ્ટપણ ગજકુર આ કલમ પ્રમાણે ચલાવેલાં કામને લાગુ પડે છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૩૫ ના પારેચાક ૧ લાને ગણતી છે. સાહેબ ફેરફાર શખવાળુ બોલે અને તેને કરેલા સવાલનો જવાબ ન આપે તો તેણે કોર્ટનો તિરસ્કાર કર્યો મણાય એવું ઠર્યું છે—રાણી વિરૂધ્ધ જેમણે આવણ મું. હા. કો. રી. વા. ૧૦ પ્ર. ૬૬.

કોઇ અમલદાર કોઇ અમુક કામ કરતો હોય તેની આમળ હોઈ ફાજદારી કાયદાની કલમ ૨૨૮ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે તેવો તીરસ્કારનો ગુન્હો કોઇએ કર્યો હોય તો તે અમલદાર બીજો હોદ્દો ભોગવતો હોય તેની રૂયે તે તીરસ્કારના ગુન્હાની તબવીબ કરી શકતો નથી—રાણી વિરદ ચંદર સીકરરાય વીઠલા રીપોર્ટ ૧૨ પ્ર. ૧૮.

જે ફાજદારી કોર્ટ આ કલમ પ્રમાણે અમલ કરે તે ફાજદારી કોર્ટ જે દંડ કરે તો તેનાં કારણ અસુમ કરીને લખવાં જોઈએ. કંઈ હકીકતથી તીરસ્કાર થયો, કેદીએ તે વાંધે શું કહ્યું તે તથા ફેસલો અને ઠરાવ એટલાં વાનાં લખવાં જોઈએ—પચીનંદી તાબીરામ મદ્રાસ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૪ પ્ર. ૨૨૫.

સદરહુ પ્રકારના ૪૮૧. સદરહુ પ્રકારના દરએક મુકદમામાં; તે ગુન્હો જે હકીકતનો બ મુકદમાઓનું ૬- નેલો હોય તે હકીકત, તથા ગુન્હેગારે કાંઈ મચકુર જાહેર કર્યો હોય તો તે દત્તર. મચકુર. તેમજ ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ, એ તે કોર્ટે દફતરમાં દાખલ કરવું.

જે તે ગુન્હો હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૨૮ મી કલમ પ્રમાણે હોય, તો જે કોર્ટને હસ્ત કરી હોય અથવા જે કોર્ટની બે બાદબી થઇ હોય, તે કોર્ટ જે ઇનસાફી મુકદમો ચલાવવાને બેઠી હતી તે ઇનસાફી મુકદમાનો પ્રકાર તથા તેનો ભાગ, અને જે હસ્ત કરત અથવા બે બાદબી કરી હોય તેનો પ્રકાર તે દફતરમાં ખતાવવો.

મુકદમાની તબ- ૪૮૨. જે કોર્ટપણ કોર્ટને કોર્ટપણ કામમાં એમ લાગે કે ૪૮૦ નીજ ૪૮૦ મી ક- મી કલમમાં કહેલા ગુન્હાઓમાંનો કોઇપણ ગુન્હો પોતાના દેખતાં અલમ પ્રમાણે કરવી થવા પોતાની સમક્ષ કર્યાનું તોહમત જે સખસની ઉપર આવ્યું હોય નહીં જોઈએ એમ તે સખસને દંડ ન આપેથી કેદની શિક્ષા કરવામાં આવે તે સિવાય કોર્ટની નજરમાં બીજી રીતની કેદની શિક્ષા કરવી જોઈએ, અથવા ખસે રૂપિયા કરતાં વ- આવે ત્યારે કેમ ક- ધતો દંડ તેને કરવો જોઈએ, અથવા જે બીજાં કોર્ટપણ કારણને લી- રવું. ઘે તે કોર્ટનો ગત એમ હોય કે તે મુકદમાનો નિકાલ ૪૮૦ મી કલ-

મ પ્રમાણે કરવો નહીં જોઈએ, તો તે ગુન્હો આ કાયદામાં પાછળ ૬- રાવ્યા પ્રમાણે જે હકીકતનો બનેલો હોય તે હકીકત તથા તોહમતવાળાનો મજકુર દફતરમાં દાખલ કર્યા પછી સદરહુ કોર્ટ તે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવાની હકુમત જે માજિસ્ટ્રેટને હો- ય તે માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદમો મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને તે તોહમતવાળા સખસે સદરહુ માજિસ્ટ્રેટની આમળ હાજર થવા બાબત તારણ આપવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે અથવા પુરતુ તારણ આપવામાં ન આવે તો, તે કોર્ટે સદરહુ સખસને પેહેરામાં આપીને સદરહુ માજિસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવો.

જે માજિસ્ટ્રેટની પાસે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ પણ મુકદમો મોકલવામાં આવે તે માજિસ્ટ્રેટે તોહમતવાળા સખસની ઉપર થએલી ફરિયાદ આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રી- તે સાંભળવા માંડવી.

રજીસ્ટર અથવા ૪૮૩. સન ૧૮૭૭ ના હિંદુસ્તાનના નોંધવા બાબતના આક્ટ પ્ર- સજરજીસ્ટર ૪૮૦ માણે નિમેશો હરકોઈ રજીસ્ટર અથવા, હરકોઈ સજરજીસ્ટર, રથાનિક ગી કલમના અર્થ સરકાર એમ ફરમાવે ત્યારે ૪૮૦ મી તથા ૪૮૨ મી કલમના અર્થ પ્ર-

પ્રમાણે દિવાની કોઠા ભણે દિવાની કોરટ છે એમ સમજવું.
૨૬ છે એમ કમારે
સમજવું.

ગુન્હેગાર હુકમ ૪૮૪. કોઠા સખસને કાયદા મુજબ કોઈ વસ્તુ કરવાનું ફરમાવ્યું હોય માને અથવા માફ તે કરવાની તેણે ના કહી હોય અથવા કસુર કરી હોય અથવા જાણીએ માગે એટલે તેને ધને બે અદખી અથવા હરકત કરી હોય, તે જાળત કોઠા કોરટે ૪૮૦ છોડીદેવા જાળત. મી કલમ પ્રમાણે તેને શિક્ષા કરવાનો ઠરાવ કર્યો હોય, ત્યારે તે ગુન્હે-ગાર સદરહુ કોરટના હુકમને અથવા માગણીને તાબે થાય, અથવા તે કોરટની ખાત્રી થાય તે રીતે માફ માગે, એટલે પોતાની મરજી મુજબ તેને છોડીદેવાને અ-થવા શિક્ષા માફ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

જે સખસ જવા ૪૮૫. જે કોઈ ફાગદારો કોરટની આગળ કોઠપણુ સાહેદને જે સ-ખ દેવાની અથવા વાક્ષો પુછવામાં આવે તે સવાક્ષોના જવાબ દેવાની અથવા તે સખસના દસ્તાવેજ રજુ કર કળખ માંહેનો અથવા અખત્યાર માંહેનો જે દસ્તાવેજ રજુ કરવાનું તે વાતોના કહે તે સ-કોરટ તેને ફરમાવે તે દસ્તાવેજ રજુ કરવાની તે સખસ ના કહે, અને ખસને કેદ કરવા એ પ્રમાણે ના કેહેવાનું કોઈપણ વ્યાજની કારણુ તે સખસ ન જતાવે અથવા હવાલે કર તો સદરહુ કોરટ ધણામાં ધણા સાત દિવસ સુધી ગમે તે મુદત સુધી વાં જાળત. તે સાહેદને આસાન કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને અથવા પ્રમુખ માજી સ્ટ્રેટની અથવા જડજની સહીનું વારંટ કાઢાડી કોરટના કોઠા અગતિદાર ને હવાલે કરવાને મુખત્યાર છે; અને તેમ કરવાનાં કારણો તે કોરટે દફતરમાં લખવાં પણુ જે તે દરમિયાનમાં સદરહુ સખસ જુગાની આપવાને તથા જવાબ દેવાને અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ રજુ કરવાને કમુત્ર થાય તો ખાત્રીની શિક્ષા માફ કરવી. જે તે ઉપર મુજબ ના કહ્યા કરે તો ૪૮૦ મી અથવા ૪૮૨ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે તેની તજવીજ કરવાનો અ-ધિકાર છે, અને રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી કોઠા કોરટની જાળતમાં, તે સાહેદે તિરસ્કારનો ગુ-ન્હા કર્યો છે એમ સમજવું.

તિરસ્કારનાં કામો ૪૮૬. કોઠપણુ સખસને ૪૮૦ મી અથવા ૪૮૫ મી કલમ પ્રમાણે માં ગુન્હાની સાજી કોઠપણુ કોરટે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે આ કાયદામાં પાછળ ગમે તીના ઠરાવ ઉપર તે કહ્યું હોય તે છતાં, તે કોરટમાં કરેલા હુકમનાગા અથવા હુકમો ઉપર અધીસ. અપીલો સામાન્યતઃ જે કોરટને યદ્ય શક્તી હોયતે કોરટને તે સખસ અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી અપીલોને ૩૧ ગા જાળના ઠરાવો જેટલે સુધી લાયુ પડી શક્તા હોય. તેટલે સુધી લાયુ પડશે, અને જે ઠરાવ ઉપર અથવા જે શિક્ષાના હુકમ ઉપર અધીસ કરવામાં આવી હોય તે ઠરાવમાં ફરદાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને અથવા તે શિક્ષા ઓછી કરવાને અથવા તે રદ કરવાને અપીલ કોરટ મુખત્યાર છે.

ઈલાકાનાં કોઈ મુખ્ય શહેરોમાંની સમાલકાજ કોરટે એ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોયતે ઉપર અપીલ હાઇકોરટમાં ચાલશે, અને

ખીલ કોઠા સમાલકાજ કોરટે એ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય ત્યારે જે સેશન કુકડી

માંહે સદરહુ કોરટ આવેલી હોય તે સેશન તુકડીની સેશન કોરટમાં તે ઉપર અપીલ ચાલશે.

ઉપર કહ્યા મુજબ નિમેષા રજીસ્ટ્રાર અથવા સર્જનરજીસ્ટ્રાર તરીકે કોઇપણ અમલદારે એ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય, અને સદરહુ, અગલદાર કોર્ટ દિવાની કોરટનો જડજ પણ હોય, ત્યારે જે સદરહુ ઠરાવ તે અગલદારે સદરહુ પ્રકારના જડજ તરીકે પોતાના હુદાની રૂએ કરેલું હુકમનામું હોય તો આ કલમના પાછલા ભાગ પ્રમાણે, જે કોરટમાં અપીલ કરવામાં આવે તે કોરટને સદરહુ ઠરાવ ઉપર અપીલ કરવાનો અધિકાર છે, અને બીજા કામેમાં જુદા જડજને અથવા ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેરોમાં હાઇકોરટને તે અપીલ કરવાનો અધિકાર છે.

૧૯૫મી કલમમાં ૪૮૭, ૪૭૭ મી, ૪૮૦ મી અને ૪૯૫ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે કહેલા ગુન્હા કેટલા સિવાય બીજી રીતે કોઇ હાઇકોરટના જડજ સિવાય, તથા રંચનના રિ-એક્જેક્યુટીવ તથા કોરડર સિવાય, તથા પ્રેસિડેન્સી માલસ્ટ્રેટો સિવાય, બીજા કોઇ ફોજ-માલસ્ટ્રેટોની આ દારી કોરટના જડજે અથવા માલસ્ટ્રેટ ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલો કોર્ટ અળ કરવામાં આ પણ ગુન્હો તેની આગળ અથવા તેના અધિકારનો તિરસ્કાર થાય એવી વેત્યારેતેઓએતેણી રીતે કરવામાં આવે અથવા કોઇ ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે નહાઓતોઈનસાફી સદરહુ જડજ અથવા માલસ્ટ્રેટ તરીકે તેની નજર હેઠળ આંચુવામાં કરવો નહીં. આવે ત્યારે તે ગુન્હા બાબત કોઈપણ સખસનો ઇનસાફી કરવો નહીં.

૪૭૯ મી અથવા ૪૮૨ મી કલમ માંહેના કોઈપણ મત્તકરથી એગ સમજવું નહીં કે સેશન કોરટમાં અથવા હાઇકોરટમાં કમિટ કરવાનો અધિકાર જે માલસ્ટ્રેટને હોય તે માલસ્ટ્રેટને પોતેજ કોઇ પણ મુકદ્દમો સદરહુ કોરટમાં કમિટ કરે તેમાં, અથવા કોઇ પ્રેસિડેન્સી માલસ્ટ્રેટ કોઇપણ મુકદ્દમો બીજા કોઈ માલસ્ટ્રેટ પાસે ચોકસી કરવા સાથે મોકલવાને બદલે પોતાનીજ મેળે તે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરે તેમાં અટકાવ થશે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૭૩ ને મળતી છે. જ્યારે કોરટની નજરમાં એમ આવે કે કલમ ૧૯૫ માં કહેલા તોહોમતની ચોકસી કરવાનું કામ કારણ છે ત્યારે કોરટે આ કલમ પ્રમાણે કરવું જોઈએ. રાણી વિરૂદ્ધ ગોવરધનદાસ ઇલિયન લો. રીપોર્ટ અલ્ફાબાદ વા. ૩ પ્ર. ૬૨

‘અ’ નામના સખસે એક પોલીસ અગલદારની રૂબરૂ કેટલાક સખસોના ઉપર ચોરીનું તોહોમત રાખ્યું તે પોલીસ અગલદારે માલસ્ટ્રેટને જાહેર કર્યું. માલસ્ટ્રેટ હુકમ કર્યો કે ફરિયાદી ખરી છે કે ખોટી તેનો પોલીસે તપાસ કરવો તે ઉપરથી પોલીસને ખોટી ફરિયાદ કરી છે એવું માલમ પડ્યું તેથી એજ માલસ્ટ્રેટે ખોટી ફરિયાદી કર્યાનું કામ ચલાવ્યું અને આ ગુન્હાનો તેને ગુન્હેગાર ઠરાવ્યો આ કામમાં ઠરાવ્યું કે કાંઈ ગેરકાયદેસર થયું નથી રાણી વિરૂદ્ધ બળદેવ ઇલિયન લા. રીપોર્ટ અલ્ફાબાદ વા. ૩ પ્ર. ૩૩૨

સને ૧૮૬૨ ના મુબાઇ આક્ટ ૫ પ્રમાણે જે ચોકસીને સાથે મામલતદારની રૂબરૂ સમન કરી બોલાવેલા સખસોએ હાજર રહેવું તે વિશે તેમાં કાંઈ ઠરાવ નથી સખસ મામલતદારે તે આક્ટ પ્રમાણે કરેલા સમન મુજબ હાજર ન રહેવાના સખસથી થએલા તોહોમતની સાબિતી ગેરકાયદેસર છે. ઇનસાફી કરનાર માલસ્ટ્રેટની કોરટનોજ આ કામમાં તિરસ્કાર થએલો છે ત્યારે તેને ઇનસાફી કરવા અધિકાર નથી. આ સખસથી જી. કી. પ્રો. કોડ કલમ ૪૭૩ (કલમ ૪૮૭ પ્રમાણે તે તોહોમતની સાબિત ગેરકાયદેસર છે એગ પણ આ કામમાં ઠરાવવામાં આવ્યું છે. સરકાર વિરૂદ્ધ મહમદ ઇસ્માએલ વિગેરે. મું. હા. કોરટનો ઠરાવ તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૩

બાબ ૩૬ મા.

ઝોરતોનાં તથા બાળકોના યુજ્જરાન બાબત.

ઝોરતોનાં તથા ૪૮૮ જે કાંઈ સખસની પુરતી દ્રવ્ય શક્તી હોય, અને તે પોતાની ઝો-
બાળકોનાં યુજ્જરાન રતનુ અથવા પોતાની મેજે પોતાનું યુજ્જરાન ચલાવવાને અશક્ત હોય
બાબત હુકમ. એવા કોઈ કાયદાસર અથવા ગેરકાયદાસર બાળકનું યુજ્જરાન ચલાવવા-
ની ગફલત કરે અથવા ના કહે તો, એ પ્રમાણે ગફલત કર્યોનો અ-
થવા ના કહ્યાનો પુરાવો થયેથી, જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટ અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા
કોઈ પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો કોઈ માજિસ્ટ્રેટ તે સખસનો ઝોરતનાં
અથવા સદરહુ પ્રકારનાં બાળકનાં યુજ્જરાનને માટે દર મહીને એક દર પચાસ રૂપિયાથી વધારે
નહી હોય એવું જે લવાજમ સદરહુ માજિસ્ટ્રેટને ચોખ્ખ લાગે તે લવાજમ કાઢાડીને તે મા-
જિસ્ટ્રેટ વખતે વખતે ફરમાવે તેવા સખસને આપવાનો હુકમ સદરહુ સખસની ઉપર કર-
વાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ લવાજમ હુકમની તારીખથી આપવું પડશે.

હુકમ જગરીથી જે સખસને એ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તે સખસ તે હુકમ
અમલમાં લાવતા માનવાની બાજી બેઈને ગફલત કરે, તો તે હુકમ જેટલીવાર તોડવામાં
બાબત.

આવે તેટલીવાર લેહેણી રકમ દાંડ વસુલ કરવા માટે જે રીત આ કાય
દામાં પાછળ ઠરાવી છે તે રીત પ્રમાણે વસુલ કરવા માટે સદરહુ પ્રકાર-
નો કોઈપણ માજિસ્ટ્રેટ વારંટ કાઢાડવાને મુખત્યાર છે, અને તે વારંટ બબબધા પછી પાકો
રહેલું દરએક મહીનાનું લવાજમ તે સખસના લવાજમ બાબત અથવા તેના કોઈપણ ભાગ
બાબત ધણામાં ધણા એક એક મહીના પ્રમાણે સદરહુ સખસને કેદની શિક્ષાનો હુકમ ક-
રવાને તે માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—કોઈ મુસત્તામન ઉપર તેની સ્ત્રીને ખોરાકી પોશાકી આપવા ફરિયાદ થયો હોય
તો તેથી તે સ્ત્રીથી છુટા છેડા કરવા તેને પ્રતિબંધ આવતો નથી. અને પછી એવા છુટા છેડા
થાય તો માજિસ્ટ્રેટ કરેલા ખોરાકી પોશાકીનો હુકમ રદ બાતલ થાય છે—કાસમ પીરબાઈ
અને તેની ઝોરત હરગાઈના કામમાં. મુંબઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર. ૬૫.

પુરૂષનું ધાતકીપણું નકી સાબીત કરી શકે નહીંતો જુદી ખોરાકી પોશાકી મળી શકે
નહી—મસામત જરામત. વાંકત્રી રીપોર્ટ ૬ પ્ર. ૪૯ તથા થોમસનના કામમાં અલ્લાખાદ દા-
ખકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૬ પ્ર. ૨૦૫

જે છોકરું જન્મ્યું નથી તેની ખોરાકી પોશાકી માટે કાંઈ હુકમ થઈ શકતો નથી—મસા
મત લારલી વિરૂદ્ધ બનસી દીટચીત અલ્લાખાદ દાખકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૭૦

વિશેષ ઠરાવ. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે તે સખસ એમ કહે કે મારી ઝોરત

મારી સાથે રહે તો તેનું યુજ્જરાન ચલાવવાને હું તંદબાર છું, અને તેની
ઝોરત તેની સાથે રહેવાની ના કહે, તો એ પ્રમાણે ના કહેવાનાં જે કાંઈ કારણો તે ઝો-
રત જણાવે તે કારણો ધ્યાનમાં લેવાને સદરહુ માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને તે પ્રમાણે તે
સખસે પોતાની ખુસી બતાવ્યાં છતાં જે તે માજિસ્ટ્રેટની એવી ખાત્રી થાય કે સદરહુ સ-
ખસ છિનાળું કરે છે અથવા તે હમેશ પોતાની ઝોરતની સાથે નિર્દયપણાથી આલ્યો છે,
તો તે માજિસ્ટ્રેટ આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

જો કોઈ ઓરત છિનાળુ કરતી હશે, અથવા કાંઈ પુરતાં કારણ વિના પોતાના ધણી-ની સાથે રહેવાની ના કેહેશે, અથવા તેઓ બેડ માંદામાંહે સમગ્રજીતી કરીને જીવંત રહેતાં હશે, તો તે ઓરતને આ કલમ પ્રમાણે તેના ધણી પાસેથી કાંઈ લવાજમ મગવાનો હક થશે નહીં.

જે ઓરતના લાભમાં આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તે ઓરત છિનાળુ કરે છે અથવા પુરતાં કારણ વિના પોતાના ધણીની સાથે રહેવાની ના કેહે છે અથવા તેઓ બેડ માંદામાંહે સમગ્રજીતી કરીને જીવંત રહે છે એવી સાખીતી થયેથી તે માલુએ તે હુકમ રદકરવો.

આ જાળ પ્રમાણે સખજો પુરાવો, ધણીની અથવા જાપની, પ્રસંગ પ્રમાણે, સમક્ષ લેવો, અથવા તેને જાને હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય ત્યારે તેના પ્લીડરની સમક્ષ લેવો, અને સમનના મુકદ્દમાઓની જાળતમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવો.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કલમ ૫૩૬ ને બદલે રચવામાં આવી છે જુના આકટમાં 'યોગ્ય પુરાવ' એ શબ્દ હતા તેમાંથી 'યોગ્ય' શબ્દ કાઢી નાખ્યો છે. યોગ્ય પુરાવનો અર્થ કાયદેશર અને સોગન ઉપર આપેલો પુરાવ છે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું ગાંડા વિરૂદ્ધ પીરીદાસ, વીકલી રીપોર્ટ ૧૩ પ્ર. ૧૯.

આ કલમના ઠરાવ પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત રીતે ચોકસી થઈ શકતી નથી પણ સમન કેસ માફક ચોકસી કરવી જોઈએ. જુના કી પ્રો. કોડ કલમ ૫૨૬ મુજબ માલુએ ઠરાવ કરે ત્યાર પહેલાં ધણીની પાસે તેની સ્ત્રીની ખોરાકો પોશાકો પુરી પાડવાને પુછવામાં આવ્યું છે કે નહીં તે માલુએ નહીં કરવું જોઈએ. વીકલી રીપોર્ટ ૨૪ પ્ર. ૬૧.

આ કલમ મુજબ ચએલો હુકમ ૨૯૭ મી કલમના અર્થ મુજબ કોઈ એક ફોજદારી કોર્ટનો ધનસાક્ષી મુકદ્દમો છે, પણ તેના ઉપર અપીલ નથી. રાણી વિરૂદ્ધ યાકુઈરા મુખાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ પ્ર. ૮૧

એક માલુએ એક મુસલમાન ઉપર તેની બઈરીને મહીને મહીને ગુજરાન સાર કાંઈ લવાજમ આપવાનો હુકમ કરેલો. આ હુકમથી પોતાની બઈરીને છુટકારો આપવાનો તેનો હક કાંઈ જતો નથી અને આ પ્રમાણે છુટકારો આપ્યા પછી તે હુકમ જામીની શકાય નહીં. કસાની પીરબાઈ અને તેની બઈરી હીરજીની કામમાં મુખાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ પ્ર. ૯૫

એક સખસ ઉપર કલમ ૩૧૬ મુજબ ગુજરાન આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખસને મારી બઈરી છિનાળુ કરે છે એવા સખસ ઉપરથી તે હુકમ રદ કરાવવા માલુએને અરજ કરવા અટકાવ નથી છિનાળાની સાખીતી થઈ એટલે કુલપાવર માલુએ એ હુકમ રદ કરવાને મુખત્યાર છે. ચકુ વિરૂદ્ધ ઇશ્વર ભુધર. મુખાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર. ૧૨૪

આ કામમાં માલુએને જુ કી. પ્રો. કોડ કલમ ૫૩૬ પ્રમાણે એક બઈરીને તેના ધણીએ દર મહીને અમૂક રકમ આપવી એવો ઠરાવ કર્યો. આ હુકમ હાઈકોર્ટે એટલા સાર રદ કર્યો કે એ બઈરી પોતાના જાપને ઘેર રહેલી હતી અને નાણાની કાંઈ રકમ લીધા સિવાય એ બઈરીએ પોતાના ધણીને ત્યાં જવું નહીં એવી પોતાના જાપે તેણીને તાકીદ આપેલી તે ઉપરથી તથા એ બઈરીના ધણીને એ બઈરીનું જાન વસ્ત્ર પુર કરવાને તે જાપાર છે કે નહીં તે વિશેનો ખુલાસો લેવામાં આવ્યો નહોતો. જીમ વરગના માલુએને આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરવાનો અધિકાર નથી. મસાગત સોમરી વિરૂદ્ધ જીતનસોનાર વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૬૦

લવાજમમાં ફેર- ૪૮૯. ૪૮૮ મી કલમ પ્રમાણે માસિક લવાજમ જે સખસને ફારકરવાખાત. મળતું હોય તે સખસની, અથવા તેજ કલમ પ્રમાણે પોતાની ઓરતને અથવા જાળને માસિક લવાજમ આપવાનો હુકમ જે સખસની ઉપર કર્યો હોય તે સખસની હાલતમાં ફેરફાર થયો છે એવો પુસવો થએથી તે લવાજમ-

માં પોતાને યોગ્ય લાગે એવો ફેરફાર કરવાને તે માછરોટ મુખત્યાર છે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે એકંદર રૂકમ દર માસે પચાસ રૂપીઆથી વધારે થવી નહીં ભેદભે.

મુજસાનનો હુકમ ૪૯૦. મુજસાનનો હુકમ જે સખસના લાભમાં કયો હોય તે સખસને જગરીથી અમલ-અમલવા તેને કોષ વાલી હોય તો તેને, અથવા જે સખસને તે લવા માં લાવવાળાત. જગ આપવાનું હોય તેને વગર ખરચે તે હુકમની એક નકલ આપવી;

અને જે સખસની ઉપર તે હુકમ કયો હોય તે સખસ જે જગાએ હોય તે જગામાં કોષપણ માછરોટની એવી ખાત્રી થાય કે હુકમના પક્ષકાર તેજ છે, અને જે લવાજમ દેવું થયું છે તે લવાજમ આપ્યું નથી એટલે સદરહુ હુકમ અગલમાં લાવવાનો અધિકાર સદરહુ માછરોટને છે.

પાપ્ય ૩૭ મા.

હેળીયસ કાર્પસના જેવા પ્રકારના હુકમ બાબત.

હેળીયસકાર્પસના ૪૯૧. કલકતા, મદ્રાસ તથા મુંબાઈ માંહેની ઇનસાફની હાઈકોર્ટમાંની જેવા પ્રકારનો હુકમ કોષપણ હાઈકોર્ટને દુરસ્ત લાગે ત્યારે, તે હેઠળ લખ્યા મુજબ ફરમા મકહાડવાનો આ વવાને મુખત્યાર છે.

ખિકાર.

- (અ) પોતાની મામુલ અસલ દિવાની હકુમતની હદ માંહેના કોષ સખસની કાયદા મુજબ તજવીજ થવા માટે તેને પોતાની આગળ આણવો, એવું;
- (ખ) સદરહુ હદમાંહે સરકારી અથવા ખાતગી પેહરામાં ગેરકાયદેસર અથવા ગેરબજારની રીતે અટકાવી રાખેલા કોષ સખસને છોડી દેવું એવું;
- (ક) સદરહુ હદ માંહે આવેલા કોષપણ તુરંગમાં કોષ કેદીને અટકાવી રાખ્યો હોય તે કેદીને સદરહુ કોર્ટમાં જે કામ ચાલુ હોય અથવા જે કામની ચોક્કસી કરવાની હોય તે કામમાં સાહેદ દાખલ તપાસવા માટે તેને તે કોર્ટની આગળ આણવો એવું;
- (ડ) ઉપર કહ્યા મુજબ કોષ કેદીને અટકાવી રાખ્યો હોય તેને કોઈ કોર્ટ મારશિયલ ની આગળ અથવા ગવરનર જનરલ ઈનકૌસિલ તરફથી કાહાડેલાં કોષપણ કમિશનને આધારે કામ કરનારા કોષપણ કમિશનરોની આગળ તેનો ઇનસાફ થવા સાર અથવા સદરહુ કોર્ટ મારશિયલની અથવા કમિશનરોની આગળ જે બાબત ચાલુ હોય તે બાબત સખધી તેને તપાસવા સાર સદરહુ કોર્ટ મારશિયલની અથવા કમિશનરોની આગળ આણવો, એવું;
- (ઢ) સદરહુ હદમાંહેના કોષ કેદીનો ઇનસાફ થવા સાર તેને એક પેહરામાંથી ખસેડી ને બીજા પેહરામાં લઈ જવો એવું, અને
- (ઘ) પકડવાના હુકમ ઉપરથી શરીફ સિપીકાર્પસનું ફરિદન મોકલે એટલે સદરહુ હદ માંહેના કોષ પ્રતિવાદીને જાતે આણવો એવું,

સદરહુ પ્રકારની દરએક હાઈકોર્ટ આ કલમ મુજબની બાબતોમાં કામ ચલાવવાની રીત સખધી નિયમ કરવા સાર વખતે વખતે કાનુન કરવાને મુખત્યાર છે.

• જેને પકડવો હોય તેને કબજામાં લીધો છે એવું પત્રક.

આ કક્ષમ માંહેનો કોઈપણ મુદ્દા જાણના સન ૧૮૧૮ ના ૩ જ કાયદા પ્રમાણે અથવા મદ્રાસના સન ૧૮૧૬ ના ૨ જ કાયદા પ્રમાણે અથવા મુબાઇના સન ૧૮૨૭ ના ૨૫ મા કાયદા પ્રમાણે અથવા ગવર્નર જનરલ ઇનકોર્પોરેશનના સન ૧૮૫૦ ના ૩૪ મા અથવા સન ૧૮૫૮ ના ૩ જ આક્ટ પ્રમાણે અટકાવી રાખેલા સમસોને લાગુ નથી.

ભાગ ૯ મો,

પુરવણી કરાવો.

બાબ ૩૮ માં.

પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર જાણત (એટલે સરકારની તરફથી ફરિયાદ પહોંતું

કામ ચલાવવા સારૂ કરાવેલા માણસ જાણત.)

પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર ૪૬૨. સામાન્ય રીતે અથવા ગમે તે મુદ્દામાં અથવા ગમે તે વ-
ટરોનિમવાનો અ- રમના મુદ્દામાં સારૂ કોઈપણ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં એક અથવા વધારે અ-
ધિકાર. મલદારો નિમવાને ગવર્નર જનરલ ઇનકોર્પોરેશન અથવા સ્થાનિક સર-
કાર મુખત્યાર છે, અને તે અમલદારોને પબ્લિક પ્રીસિક્યુટર કહેવા.

સેશન કોર્ટમાં ઇનસાફ થવા સારૂ કોઈપણ મુદ્દામાં ફગિટ કર્યો હોય તેમાં પ-
બ્લિક પ્રાસિક્યુટર ગેરહાજર હોય, અથવા કોઈપણ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને નિમ્નોજ ન હોય
ત્યારે બીજો જે સખસ આસિસ્ટન્ટ ડિવિઝન સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટથી ઉતરતા દરજ્જાનો પોલીસ અ-
મલદાર ન હોય તે સખસને તે મુદ્દામાં કારણ સારૂ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર નીમવાને જલ્લા
માજિસ્ટ્રેટ અથવા જલ્લા માજિસ્ટ્રેટના નિર્ણય હેઠળ રહીને પેટા દુકડી માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર ૪૬૩. પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને સોંપેલા દરકોષ મુદ્દામાં ચોક્કસીનું અ-
દરપોતાને સોંપેલા થવા ઇનસાફનું અથવા અપોલનું કામ કોર્ટમાં ચાલુ હોય ત્યારે તેને
મુદ્દામાં સવગી તે કોર્ટમાં લખેલાં મુખત્યારનામાં વગર હાજર થઈને બોલાવાનો અ-
કોર્ટમાં બોલાવા ખત્યાર છે; અને સદરકુ પ્રકારના કોઈ પણ મુદ્દામાં કોઈ પણ
ને મુખત્યાર છેના સખસની ઉપર કોઈપણ કોર્ટમાં ફરિયાદ ચલાવવા માટે કોઈ
નગીરીતે કરેલા પ્લી પણ સખસ કોઈ પ્લીડરને નીમે, તો ફરિયાદનું કામ પબ્લિક પ્રાસિક્યુ-
ટરોએ તેના તાબા ટરે ચલાવવું, અને જે પ્લીડરને એ પ્રમાણે નિમ્નો હોય તે પ્લીડર
માં રહેવું તેના હુકમ પ્રમાણે તે મુદ્દામાં ચાલવું.

ટીકા—આ કલમમાં પ્લીડર પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરના હુકમ પ્રમાણે ચાલવું એવો જે
કરાવ છે તે ઉપરથી એમ સમજવું નહીં કે બારીસ્ટર એટરની અગર હાઇકોર્ટના વકીલને
પણ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરના હુકમ પ્રમાણે ચાલવાનું નથી તેઓએ પણ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરના
હુકમ પ્રમાણે મુદ્દામાં ચાલવું જોઈએ; કેમકે કલમ ૪ પ્રમાણે પ્લીડર એ શબ્દમાં બા-
રિસ્ટર, એટરની, અને હાઇકોર્ટના વકીલ એ શબ્દોનો સમાવેસ કરેલો છે.

ફોજદારી મુદ્દામાં પ્લીડર તો હોગતદારની તરફથી હાજર થાય એટલુંજ નહીં પણ
ખાનગી પ્રાસિક્યુટર તરફથી પણ હાજર થઈ શકે છે. ચંદ્રચરણ આતરજી વિદ્યુધ્વ ચંદ્રકુમાર
વીકલી રાપોટ ૧૪ પ્ર. ૨૩

બ્યારે ફરિયાદનું સાચપણું અથવા જુઠપણું નક્કી કરવા માજિસ્ટ્રેટ પોતાની ધ્યાનમાં

આવે તે રીતે ચોકસી કરવા ગંધાએલો હોય ત્યારે ફરિયાદીને વકીલથી હાજર થવા દેવો કે ના દેવો તે તેમની મરજી ઉપર છે મુખ્ય હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર. ૨૦૨

ફરિયાદનું કામ ૪૬૮. ગવરનર જનરલ મગફોન્સીએ અથવા સ્થાનિક સરકારે નિમેલો ચલાવવાનું છોડી કોર્ટપણુ પબ્લિક પ્રાસીક્યુટર જ્યુરીથી ઈનસાફ કરવાના મુકદ્દમાઓમાં દેવામાં આવેલું જ્યુરીનો ઠરાવ કદી સંભાળવાતાં પેટ્રાં અને બીજા મુકદ્દમાઓમાં ફેસલો પરિણામ. આપતાં પેટ્રાં કોર્ટની સંમતીથી કોર્ટપણુ સખસની ઉપર ફરિયાદનું કામ ચલાવવાનું છોડી દેવાને મુખત્યાર છે, અને આ પ્રમાણે છોડી દેવું તે;

(અ) જો તોહોમતનામું તપ્યાર કયાં પેટ્રાં એ પ્રમાણે છોડી દેવામાં આવે તો તે ઉપરથી તોહોમતવાળાને છોડી મુકવો;

(બ) જો તોહોમતનામું તપ્યાર કયાં પછી અથવા આ કાયદા પ્રમાણે તોહોમતનામાની જરૂર ન હોય ત્યારે જો એ પ્રમાણે છોડી દેવામાં આવે તો તોહોમતવાળાને ગિન ત-કસોરવાર ઠરાવવો.

ફરિયાદપક્ષનું કા ૪૬૫ કોર્ટપણુ માજીસ્ટ્રેટ કોર્ટપણુ મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનાસાફનું ચલાવવાની પ કામ કરતો હોય ત્યારે પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટરના દરજ્જા કરતાં ઉતરતા દર-રવાનગી. જાના પોલીસ અમલદાર (સિવાય બીજા કોર્ટપણુ સખસને ફરિયાદ પક્ષનું

કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવાને મુખત્યાર છે; પણ સદરહુ પરવા-નગી વગર એ પ્રમાણે કરવાનો હક, આડનોકેટ જનરલ અથવા સ્ટાંડીંગ કાઉન્સીલ અથવા સરકારી સોલીસીટર અથવા પબ્લિક પ્રાસીક્યુટર સિવાય અથવા બીજા જે અમલદારને સ્થા-નિક સરકારે આ બાબત સામાન્ય રીતે અથવા વિશેષ કરીને અધિકાર આપેલો હશે તે અ-મલદાર સિવાય બીજા કોર્ટપણુ સખસને નથી.

ફરિયાદ પક્ષનું કામ ચલાવનાર કોર્ટપણુ સખસ પોતાની જાતે અથવા કોઈ પ્લીડરની મારફતે એ પ્રમાણે કરવાને મુખત્યાર છે.

બાબ ૩૯ ઓ.

જાગીન બાબત.

જાગીન લખ શ ૪૬૬, જાગીન નહો લખ શકાય એવા કોઈ ગુન્હાનું તોહમત જે સ-કાય એવો ગુન્હો ખસ ઉપર આવ્યું હોય તે સખસ સિવાય બીજા કોર્ટપણુ સખસને જે હોય તો જાગીન અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અમલદાર વગર વારંટ લેવા બાબત. પકડે અથવા અટકાવી રાખે, અથવા કોઈ કોર્ટની આગળ તે સખસ

હાજર થાય અથવા તેને આજ્ઞામાં આવે, અને તે સખસ સદરહુ અ-મલદારની કદમાં હોય ત્યારે અથવા સદરહુ કોર્ટની આગળ કામ ચાલતું હોય ત્યારે કોર્ટપણુ વખતે તે સખસ જાગીન આપવાને તપ્યાર હોય ત્યારે તેને જાગીન ઉપર છોડવો; પણ એવું હરયું છે કે, જો સદરહુ અમલદારને અથવા કોર્ટને દુરસ્ત લાગે તો, તે સદરહુ સ-ખસની પાસે જાગીન લેવાને બદલે તે સખસ હાજર થવા બાબત આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે વગર જાગીને એક ખત કરી આપે એટલે તેને છોડી દેવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—પકડેલા સખસોને બ્યારે પોલીસે પોતાના જે હુકમથી પકડ્યો હોય અને ગુન્હો જાગીન લેવા લાયક છે ત્યારે આ કલમ મુજબ જાગીન ઉપર પોલીસને છોડી મુકવા અ-

વિકાર છે પણ જ્યારે પોલીસ ફક્ત માજીસ્ટ્રેટનું વારંટ બજાવતાં હોય ત્યારે પકડેલા સખ સને પોલીસે હુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટ આગળ લઇ જવો જોઈએ. જુડીસીયલ કમીશનર એન્ડ પ્રોવીન્સીસ ૧૮૨૨ સને ૧૮૪૪ ૩, ૯૪ પ્ર. ૨૬.

જમીન કલમ ૪૯૮ માં લખ્યા પ્રમાણે ભારે રકમના માગવા જોઈએ. તોહમતવાળાની સ્થિતિ તેમજ ગુન્હાનું સ્વરૂપ અને તોહમતવાળો નાશી જવાનો છે કે નહીં એ વિશેનું સંબંધપણ એટલી બાબતો જમીનની રકમ મુકરર કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ. શારે રકમના જમીન જે તોહમતવાળો આપી શકે નહીં એવા જમીન માગવા તે જમીન લેવાની ના પાડવાની બરાબર છે સારી ચાક્ષના જમીન લેવાના કામમાં જે તોહમતવાળાના પુરાવને માટે કામ બંધ રહેતું હોય તો ઠરાવેલી મુદતે હાજર થાય તેવા જમીન લેખ તોહમતવાળાને છોડવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. રાણી વિરૂદ્ધ ચોચીરાય અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટ રી. વા. ૬ પ્ર. ૩૬૬

જમીનનહીલમ ૪૯૭. જમીન નહીં લઈ શકાય એવા કોર્ટપણ ગુન્હાનું તોહમત શકાયએવોગુન્હો જે સખસની ઉપર આવ્યું હોય તે સખસને જે અમલદારના હવાલામાં હોયતો જમીનક કોઈ પોલીસ—પાણું હોય તે અમલદાર વગર વારંટ પકડે અથવા અચારેલેવાનો અધિકારી રાખે, અથવા કોર્ટ કોર્ટનો આગળ તે સખસ હાજર થાય અધિકાર છે. અથવા તેને આંજીવામાં આવે, ત્યારે તેને જમીન ઉપર છોડવાનો અધિકાર છે, પણ જે ગુન્હાનું તોહમત તે સખસની ઉપર મુક્યું હોય તે ગુન્હો તેણે કર્યો છે એમ માનવાના બ્યાજથી સગળ જણાય તો તેને એ પ્રમાણે છોડવો નહીં

જે તપાસ અથવા ચોકસી અથવા ઈનસાફ, જેમ હોય તેમ ચાલતો હોય ત્યારે કોઈ પણ વખતે સદરહુ અમલદારને અથવા કોર્ટને એમ જણાય કે તોહમતવાળાએ સદરહુ ગુન્હો કર્યો હોય એમ માનવાના બ્યાજથી સગળ નથી, પણ તેની તકશીર બાબત વધારે ચોકશી કરવાના પુરતા સગળ છે, તો સદરહુ ચોકશી થતાં સુધી તોહમતવાળાને જમીન ઉપર છોડવો, અથવા સદરહુ અમલદારની અથવા કોર્ટની નજરમાં આવે તો, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવ્યા પ્રમાણે તોહમતવાળો હાજર થવા માટે વગર જમીને ખત લખી આપે તો તો તેને છોડવો.

આ કલમ પ્રમાણે જે સખસને છોડવામાં આવ્યો હોય તે સખસને, આ કાયદા પ્રમાણે ચાલતા કામમાં પછી કોર્ટપણ વખતે, પકડાવવાતે અને તેને કેદમાં મોકલવાને હરકોઈ કોર્ટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—વીનાયક દીવાકર વિરૂદ્ધ બાર્ડ ઇજાના કામમાં માજીસ્ટ્રેટને એક સખસના કબજામાં ચોરેલી મિલકત છે એમ શક આવેલો તેથી તેને હાથમાં રાખવાને તેની બધરીના જમીન લીધા હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે બાર્ડ ઉપર કોઈ શક નહોતો તેથી માજીસ્ટ્રેટને સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૧૮ થી આશરો મળતો નથી. મુખ્ય હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૩૬ (અપીલ બાબત)

તોહમતવાળાના કામની એકથી પુરી થયે ગુન્હો સાબિત થતો નથી એમ કરી ઓપી મુકનાને હુકમ કર્યો બાદ તોહમતવાળા પાસેથી જમીન માગવાને માજીસ્ટ્રેટને કોઈ સત્તા નથી. રામલાલ લેવારી વિરૂદ્ધ સોદ્ધારામ વી. રી. ૧૦ પ્ર. ૩૪

જમીન લેવાનું ૪૯૮. આ બાબત પ્રમાણે કરી આપવાનાં દરેક ખતની રકમ મુકવે અથવા જમીનની માની હકીકત તરફ મોઝ્ય લક્ષ આપીને, મુકરર કરવી અને તે અતીશય

રકમ ઓછી કરવાનું બારે હોવી નહીં જોઈએ; અને કોર્ટપણ મુકદમામાં કોર્ટપણ સખસના ફરમાવવાનો અધિકાર જામીન લેવાનું અથવા કોર્ટપોલીસ અમલદારે અથવા ગાજીએટ માં કાર.

ગેલા જામીનની રકમ ઓછી કરવાનું ફરમાવવાને હાઈકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ મુખત્યાર છે, પછી તે મુકદમામાં ગુન્હો સાબિત થયાના ઠરાવ ઉપરથી અપીલ થાય કે નહીં તોપણ.

ટીકા—સન ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ માં આ કલમને બદલે કલમ ૩૯૦ તથા કલમ ૫૦૮ હતી. આ કલમમાં “તોહમતવાળા સખસને” બદલે “કોર્ટપણ સખસને” એ શબ્દો નવા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે તેથી સેશન જજ અગર હાઈકોર્ટ ગમે તે વખતે જામીન લેવાનો હુકમ કરી શકે છે. જામીન ન લેઈ શકાય તેવા કાગમાં ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કયા બાદ અપીલમાં જામીન લેવાનો હુકમ જુના કાયદા પ્રમાણે થઈ શકતા નહોતો તે હવે આ કલમ પ્રમાણે જામીન લેવાનો હુકમ થઈ શકે છે.

તોહમતવાળા સખસમાં ગુન્હેગારે સાબિત થએલા સખસનો સમાવેશ થતો નથી. જે સખસની ઉપર એક માસની કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય કે જે ઉપર કલમ ૪૧૧ મુજબ અપીલ નથી તે સખસ કલમ ૪૩૬ મુજબ તોહમતવાળો સખસ નથી કે બ્યારે તેનું કામ મોકલવામાં આવે ત્યારે તેને જામીન લઈ છોડી સકાય. બાઉલ મંગી વિરુદ્ધ મોહુદ્રો નારણ વીકલી રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૧૬.

તોહમતવાળાનું ૪૯૯. કોર્ટપણ સખસને જામીન ઉપર અથવા તેના પોતાના ખત તથા જામીનોનું ઉપર છોડતાં પેરેલાં જેટલો રકમ પોલીસ અમલદારને અથવા કોર્ટને, ખત.

જેમ હોય તેમ, બસ લાગે તેટલી રકમનું ખત સદરહુ સખસે કરી આપવું, અને તેને જામીન ઉપર છોડવામાં આવે ત્યારે એક અથવા વધારે પુરતા જામીનોએ સદરહુ ખત કરી આપવું એવી સરતે કે ફલાણે વખતે તથા જગાએ સદરહુ સખસ હાજર થશે, અને પ્રસંગ પ્રમાણે, તે પોલીસ અમલદાર અથવા કોર્ટ જુદી રીતે ફરમાવે ત્યાં સુધી તે તે પ્રમાણે હાજર થયા કરશે.

જરૂર હોય તો વળી જામીન ઉપર છોડેલા સખસને હાઈકોર્ટમાં અથવા સેશન કોર્ટમાં અથવા બીજી કોર્ટમાં તોહમતનો જવાબ દેવાને બ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવાને તેને તે ખતથી બાંધી લેવો.

પેરેલામાંથી છોડી ૫૦૦ તે ખત કરી આપવામાં આવે એટલે તુરત જે સખસે હાજર દેવ બાબત. થવા બાબત તે ખત કરી આપવામાં આવ્યું હોય તે સખસને છોડવો;

અને તે તુરંગમાં હોય ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે તુરંગ હોય તે અમલદારની ઉપર તોહમતવાળાના જામીન લેનારી કોર્ટે છોડી દેવાનો હુકમ મોકલવો, અને હુકમ પોહિંચેથી સદરહુ અમલદારે તેને છોડવો.

આ કલમ માંહેના અથવા ૪૯૬ મી અથવા ૪૯૭ મી કલમ માંહેના કોર્ટપણ મજબુરથી એમ સમજવું નહીં કે જે બાબતના સખસમાં તે ખત કરી આપ્યું હોય તે સિવાય બીજી કોર્ટ બાબત સાઈ અટકાવી રાખવા લાયક કોર્ટ સખસને છોડવાની જરૂર છે.

પ્રથમ લીધેલો ૫૦૧. જે બુલથી અથવા દમાને લીધે અથવા બીજી રીતે કાચા જામીન કાચો હોય મીન કપ્પલ કરવામાં આવ્યા હોય, અથવા પછવાડેથી તેઓ કાચા થાય, ત્યારે પ્રાકોજામીન તો કોર્ટ પકડવાનું વારંટ કાઢાડીને જામીન ઉપર છોડેલા સખસને પો-

આપવાનેહુકમ કરી સ્થાની આગળ આજીવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે. અને પાકા જમીન રવાનો અધિકાર. ખોળી આપવાનો તેને હુકમ કરવાને, અને એ પ્રમાણે કરવામાં તે કમર કરે તો તેને તુરંગમાં મોકલવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

જમીનને છુટા પાંચ. જમીન ઉપર છોડેલાં કોઈ સખસે હાજર રહેવા બાબત તથા કરવા બાબત. હાજર થવા બાબત જેઓ જમીન થયા હોય તે સધળા અથવા હરકોઈ જમીન સદરહુ ખત તદ્દન અથવા જેટલું પોતાની સાથે સળાંધ રાખતું

હોય તેટલું રદ કરવાની અરજી કોઈપણ વખતે કોઈ માલુસ્ત્રેટને કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ અરજી કર્યા ઉપરથી તે માલુસ્ત્રેટ પોતાનું પકડવાનું વારંટ કાઢાડીને એ પ્રમાણે છોડેલા સખસને પોતાની આગળ આજીવાનું ફરમાવતું બોધ્યો.

સદરહુ સખસ તે વારંટની રૂઢીએ હાજર થાય અથવા તે પોતાની મેળે આવીને તામે થાય એટલે તે માલુસ્ત્રેટ તે ખત તદ્દન અથવા જેટલું અરજદારની સાથે સળાંધ રાખતું હોય તેટલું રદ કરવાનું ફરમાવતું, અને સદરહુ સખસને બીજા પાકા જમીન ખોળી આપવાનું કહેવું, અને જો તે એ પ્રમાણે ન કરે, તો તેને પેહેરામાં મોકલવાને તે માલુસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે.

બાબ ૪૦ એ.

સાહેદની જગ્યાની લેવા સારૂ કમીશને બાબત.

સાહેદને હાજર પાંચ. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ ચોક્કસીનું અથવા ઈનસાફનું અથવા જવાનું ક્યારે મા જીજી કામ ચાલતું હોય તે દરગિયાનમાં કોઈ પ્રેસીડેન્સી માલુસ્ત્રેટને, ફરમાવવાનો અધિકાર હલ્લા માલુસ્ત્રેટને, સેશન કોરટને અથવા હાઈકોર્ટને એમ જણાય કે કારણે.

ઇનસાફનો હેતુ પારપાડવા માટે કોઈ સાહેદની જગ્યાની લેવાની જરૂર છે, અને ધણીવાર લાગ્યા વગર અથવા ધણો ખરચ થયા વગર અથવા ધણી અડચણ પડ્યા વગર સદરહુ સાહેદને હાજર કરી શકાતો નથી, અને તેટલી બધીવાર જગાડની અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદ્દમાની હકીકત ઉપરથી બ્યાન્કમીશનમોકલવું બી નથી, ત્યારે સદરહુ માલુસ્ત્રેટ અથવા કોરટ તે સાહેદ હાજર ન તથા તે મુજબકામ થાય તો ચાલે એવું ઠરાવવાને મુખત્યાર છે, અને જે જિલ્લા માલુસ્ત્રેટ ચલાવવાની રીત. ની અથવા પેહેલા વર્ગના માલુસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહે સદરહુ

સાહેદ રહેતો હોય તે જિલ્લા માલુસ્ત્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માલુસ્ત્રેટની ઉપર સદરહુ સાહેદનો પુરાવો લેવા સારૂ કમીશન મોકલવાને મુખત્યાર છે.

બ્યારે સાહેદ મલિકા માઆઝમાની સાથે સંપ રાખનારા કોઈપણ રામના અથવા સંસ્થાનના મુલકોમાં રહેતો હોય અને તેમાં હિંદુસ્તાનની બ્રિટીશસરકારતરફનો અમલદાર હોય ત્યારે કમીશન તે અમલદાર ઉપર મોકલવાનો અધિકાર છે.

જે માલુસ્ત્રેટના અથવા અમલદારની ઉપર તે કમીશન મોકલવામાં આવે તે માલુસ્ત્રેટ, અથવા અમલદાર અથવા જો તે જિલ્લા માલુસ્ત્રેટ હોય તો તેને અથવા પેહેલા વર્ગના જે માલુસ્ત્રેટને તે આ બાબત નિમે તે માલુસ્ત્રેટ જે જગ્યાએ તે સાહેદ હોય ત્યાંમાં જવું, અથવા તે સાહેદને પોતાની આગળ સમન કરવો, અને આ કાયદા પ્રમાણે વારંટના મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ કરવા સારૂ જગ્યાની લખી લેવાની જે રીત ઠરાવી છે તે રીતે જગ્યાની

લખી લેવી, અને સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ કરવા સાફ જે અધિકાર આપેલા છે તે અધિકાર આ કારણુ સાફ ચલાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમનો ખીજો ભાગ નવો છે, આ કલમથી ડીસ્ટ્રીક્ટ માજીસ્ટ્રેટને કમીશન કરવાનો જે અધિકાર આપવામાં આવ્યો છે તે નવો છે.

પરદેનસીન એસરતને એકાદ ફાઇનલરી કામમાં સાક્ષી વાસ્તે બોલાવ્યો છતાં તેને પોતાને કોરટમાં હાજર રહેવાની માફી મળવી જોઈએ અને કમીશન મોકલ્યાને તેની સાક્ષી લેવી જોઈએ એમ કહેવાનો તેનો હક છે. હરોમુદ્દરી ચઉધરેનની અરજીની બાબતમાં ઈડીયન લા. રી. ક. વા. ૪ પ્ર. ૨૪

સાક્ષીની સાહેદી કમીશનથી લીધી તે હાઇકોર્ટના કી. પ્રો. પ્રમાણે હાઇકોર્ટ કરેલા હુકમથી લીધી છે એમ બતાવ્યા સિવાય કિંવા પુરાવાના આઈટની કલમ ૩૩ પ્રમાણે પુરાવામાં લેવા સરખા હોવા સિવાય હાઇકોર્ટની ફર્ગ ચાલેલા ફાઇનલરી કામમાં હાઇકોર્ટ પુરાવામાં લેનાર નથી સરકાર વિ. દેવીપ્રસાદ ઈ. લા. રી. ક. વા. ૬ પ્ર. ૩૫૨

સાહેદ ધલાકાના ૫૦૪. જે તે સાહેદ કોર્ટપણ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થા મુખ્ય શહેર માંહે નિક હદ માંહે હોય, તે કમીશન કાઢાડનારે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોરટ હોય ત્યારે કમીશન તે કમીશન સદરહુ સાહેદ બાણે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની આગળ કોઇ બાબત. ચાલુ મુકદ્દમામાં સાહેદ હોય એ પ્રમાણે તેને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને અને તેની જગ્યાની લેવાને તે મુખત્યાર છે.

આ કલમ માંહેના કોર્ટપણ મંજૂરથી એમ સમજવું નહીં કે વિકટોરીઆની કાર-ઈન્દીના ૩૬ મા તથા ૪૦ મા સ્ટાટ્યુટના ૪૬ મા બાબતની ૩ જી કલમ પ્રમાણે કમીશનો કાઢાડવાનો હાઇકોર્ટને જે અધિકાર છે તેને બાધ થશે.

પક્ષકારો સાહેદની ૫૦૫. આ કાયદા પ્રમાણે ચલાવેલા કોર્ટપણ કામમાં કમીશન કાઢાડ જગ્યાની લેવાને મુ ૩૫૦ હોય તે કામના પક્ષકારો, જે સવાલો તે કમીશન મોકલનારે મા-ખત્યાર છે. જીસ્ટ્રેટ અથવા કોરટ તકરારી બાબતને લમતા ધારે તેવા પોતપોતાના સવાલો લખીને મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને જે માજીસ્ટ્રેટની અથવા અમલદારની ઉપર તે કમીશન મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા અમલદારે સદરહુ સવાલો ઉપરથી તે સાહેદની જગ્યાની લેવી જોઈએ.

સદરહુ પ્રકારનો હરકોઇ પક્ષકાર તે માજીસ્ટ્રેટનો અથવા અમલદારની આગળ ખી-ડરની મારફતે અથવા જે તે પેહેરામાં ન હોય તે બંને હાજર થવાને મુખત્યાર છે, અને સદરહુ સાહેદની તપાસણી, ઉલટ તપાસણી, તથા ફરી તપાસણી (જેમ હોય તેમ) કરવાને મુખત્યાર છે.

કમીશન મોકલ ૫૦૬. બ્યારે બ્યારે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ વાનીઅરજી કરવા સિવાય ખીજા કોર્ટપણ માજીસ્ટ્રેટની આગળ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ નો જિલ્લામાંનાતા ચોક્કસ અથવા ઇન્સાફ અથવા ખીજા કામ ચાલે તે દરમિયાનમાં એમ બાબત માજીસ્ટ્રેટ જણાય કે ઇન્સાફનો હેતુ પાર પાડવા માટે કોઇ સાહેદનો પુરાવો જરૂરનો છે તે સાહેદની જગ્યાની માટે એક કમીશન મોકલવું જોઈએ, આ ને ધણીવાર લાગ્યા વગર અથવા ધણી ખરચ થયા વગર અથવા ધણી

અડચણ પડ્યા વગર સદરહુ સાહેબને હાજર કરી શકાતો નથી અને તેટલી મધી બાર લાગાડવી અથવા ખર્ચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદમાની હકીકત ઉપરથી બ્યાજથી નથી, ત્યારે ત્યારે સદરહુ માહુસ્ત્રેટે જલ્દા માહુસ્ત્રેટને અરજી કરવી અને તેમાં તે અરજી કરવાનાં કારણ જણાવવાં; અને જલ્દા માહુસ્ત્રેટ આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે કમિશન મોકલવાને અથવા તે અરજી નાકલુત્ત કરવાને મુખત્યાર છે.

કમિશન પાછું ૫૦૭. ૫૦૩ જ અથવા ૫૦૬ હી કલમ પ્રમાણે મોકલેલું કોઈપણ મોકલવા બાબત. કમિશન યોગ્ય રીતે જાનવી રહ્યા પછી, જે કોરટમાંથી તે મોકલ્યું હોય તે કોરટની ઉપર કમિશન અને તે ઉપરથી તપાસેલા સાહેબની જગ્યાની.

એ પાછાં મોકલવાં, અને તે કમિશન તથા તેનું રિટર્ન (પરીણાગની હકીકત) તથા સદરહુ જગ્યાની સઘળે યોગ્ય વખતે જોવાની તે પક્ષકારોને છુટ છે એમ સમજવું; અને સઘળા બ્યાજથી અપનાદોને અનુસારોને તે કમિશન તથા તેનું રિટર્ન તથા તે જગ્યાનો ખેમાંના ગમે તે પક્ષકારને તે મુકદમામાં પુરાવામાં વાંચવાનો અધિકાર છે, અને તે દફતરનો ભાગ થશે.

ચોક્કસીઅથવા ૫૦૮. જે જે મુકદમામાં ૫૦૩ જ અથવા ૫૦૬ હી કલમ પ્રમાણે નસાઈ મુલતવીરા કમિશન મોકલવામાં આવે તે તે મુકદમામાં તે કમિશન જાનવવા તથા ખવા બાબત. રિટર્ન મોકલવા માટે જેટલો વખત બ્યાજથી રીતે જોઈએ તેટલા અમુક વખત સુધી ચોક્કસી અથવા ઈનસાફ અથવા બીજું કામ મુલતવીરાખવાનો અધિકાર છે.

આખ ૪૧ મા.

પુરાવા બાબત વિશેષ નિયમો.

વૈદક સાહેબનીજ ૫૦૯. કોઈ સિવિલ સરજન અથવા બીજા વૈદક સાહેબની જે જગ્યાની કોઈ માહુસ્ત્રેટે લીધી હોય અને જે ઉપર તે માહુસ્ત્રેટે તેહમત વાળાની સમક્ષ સહી કરી હોય તે જગ્યાની આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોક્કસી, ઈનસાફ અથવા બીજા કામમાં પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર છે, પછી તે જગ્યાની આપનારને સાહેબ દાખલ જોલાબ્યે ન હોય તોપણ હરકત નથી.

વૈદકસાહેબનેસમન જો કોરટને દુરસ્ત લાગે તો તે સદરહુ જગ્યાની આપનારને સમન કરવાનો અધિકાર. કરીને તેની જગ્યાનીના વિષય બાબત તેને તપાસવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—કોઈ તાજાના વૈદકીય અગત્યદારે કરેલો રીપોર્ટ સિવિલ સરજન તે સાથે મળતો હોય તોપણ તે પુરાવા નથી—ચીંતામણીતામના કામમાં બી. સી ૧૧ પ્ર. ૨

એક જુદી સાક્ષી આપવાના તોહમતવાળા કેદીને ઈનસાફ કરવામાં સેશન જડજે અમુક સાક્ષીઓના પુરાવાથી સાબીત થયેલી કેદીયત આનાદર કરી કારણ કે વધવકીલ સાક્ષીએ ખોતાનો એવા અભિપ્રાય આપ્યો કે સાક્ષીઓનું કહેવું ખરૂં હોય નહીં. આ કામમાં એમ ઠરાવ થયો કે વધવકીલ સાક્ષીઓ અગર કોઈ જાતની બાબતમાં કેળવાએલા સાક્ષીઓ જે કોઈ નિશ્ચય રીતે સાબીત થયેલી કેદીયત વિરુદ્ધ અભિપ્રાય આપે તે ઉપરજ કક્ત વિશ્વાસ રાખવો એ કોઈ મુકદમો ચલાવવાનો યોગ્ય રસ્તો નથી. આવા મુકદમામાં ખરેખરો રસ્તો એ છે કે કોઈ સખસનો કેદીયતની સાબીતી સિવાય આવા ચુન્દાનો ચુન્દેગાર ઠરાવી શકાય નહીં. હવે આ કેદીયત જો ખરી દાખલ કબુલ થાય તો તે ઉપરથી

લેહમતવાળા સખસે સોગન ઉપર આપેલી જુખાની ખરી માનવા લાયક નથી એટલું જ નહીં મધુ એ વાત ખરી હોય એમ જનવું અશક્ય છે. રાણી વિરૂદ્ધ અહમદખાની અને ખાન વી. રી. ૧૧ રૂ. ૨૫.

સોગન ઉપર લાંબેલા પુરાવ વગર સીવીલ સરજનનો અભિપ્રાય કાંઈ કાગનો નથી. સમીક્ષીન ઇડિયન લા રીપોર્ટ કલકત્તા વી. ૮ પ્ર. ૧૧૨.

કેમિકલ એક્ઝા- ૫૧૦. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ કાગ ચાલતું હોય તે દરમિયાન- ગિનોના રિપોર્ટ. માં, કાંઈ પદાર્થ અથવા વસ્તુની પરિક્ષા અથવા પૃથક્કરણ કરીને તે ખા- નત રીપોર્ટ કરવાનું કાગ સરકારના કેમિકલ એક્ઝામિનરને અથવા આ- સિસ્ટન્ટ કેમિકલ એક્ઝામિનરને બરાબર રીતે મોકલ્યું હોય તે ખાનત તેનો સહીવાળા રી- પોર્ટ તરીકે જે દસ્તાવેજ હોય તે દસ્તાવેજ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોક્કસી અથવા ઇ- નસાફ ખાન કામમાં પુરાવા દાખલ વાપરવાનો અધિકાર છે.

અગાઉ તકસિર ૫૧૧. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોક્કસી ઇનસાફ અથવા ખીજુ કા વાર અથવા ખિન મ આવે તેમાં. અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો અથવા ન સાબિત થયા- તકસીરવારકયાની નો ઠરાવ કોઈપણ ચાલુ કાયદામાં ઠરાવેલી ખીજુ કોઈપણ રીત સિવાય સાબિતી કેવી રી- વળી હેઠળ લખેલી રીતે સાબિત કરવાનો અધિકાર છે, એટલે— તે કરાય.

(અ) જે કોરટમાં સદરહુ ગુન્હો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે કોરટનાં દફતર જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદાર જે ઇન્ટેખાખ ખાનત પોતાની સહી કરીને દાખલો આપ્યો હોય કે એ ઇન્ટેખાખ શિક્ષાના હુકમની અથવા ખીજુ હુકમની નકલ છે તે ઇન્ટેખાખથી; અથવા

(બ) ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તો. જે તુરંગમાં શિક્ષા અથવા તેનો કોઈપ- ન્ણ ભાગ અમલમાં આણ્યો હતો તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અ- મલદારની સહીવાળા દાખલાથી અથવા કેદ કરવાના જે વારંટ પ્રમાણે શિક્ષા ભોગ- વવામાં આવી હતી તે વારંટ રજુ કર્યાથી;

અને આમાંના દરેક પ્રસંગે જે સખસની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થયા- નો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસ આજ તોફમતવાળો સખસ છે એવો પુરાવો આપ્યાથી.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૯ ની કલમ ૩૩૬ અને ૫૧૫ ની છે- લી રકમને મળતી છે તથા છેલ્લો ભાગ તદ્દન નવોજ છે. કેટલાક કેસોમાં એમ કહેવા કે ગુ- ન્હો સાબિત થતાં સુધી ગુન્હોગાર ઉપર આર્ગેજ ગુન્હો કયાં હતો એ ખાનત ખતાવવા માટે કામ ચાલતાની દરમિયાન દફતર રજુ કરવાં નહીં, વાંકલી રીપોર્ટ ૫ પ્ર. ૬૭ તેમજ રાણી વિરૂદ્ધ રીબુર્ગડા. વી. રી. ૩ પ્ર. ૩૮

ચોરીનો માલ બદલાતથી કબજામાં રાખ્યા બદલ તોફમત રાખી આરોપિતનો ઇન- સાફ જડને જ્યુરીની મદદે કયો. કાગની હકીકત જ્યુરીને કેહતાં તેણે તેમને એમ કહ્યું કે આરોપિતની વતીજુક કેવા છે એવા સખસે અનુમાન કરવા માટે સદરહુ આરોપિતપર અ- ગાઉ ચોરીનો ગુન્હો સાબિત થયો છે એ વાત વિચારમાં લેવાને હરકત નથી. તે કાગમાં ઇ- સખસ થયો કે એ પ્રમાણે જ્યુરીને કેહેવામાં જડને સુક કરી છે કારણ કે “ આરોપિતપર આર્ગેજ કોઈપણ ગુન્હાની સાબિતી થઈ હતી એ વાત લાયુ છે ” એવો પુરાવાના ૧૮૭૨

ના આકટ ૧ લાની કલમ ૫૪ માં ઠરાવ છે તોપણ તેજ કલમમાં તેની “વર્તણૂક સારી ન થી એ વાત લાગુ નથી” એમ લખેલું છે અને તેથી તે મુદ્દલનો પુરાવો લાગુ નથી માટે સેવા લાયક નથી. આરોપિતે અગાઉ જે અપ્રાધ કર્યો હતો તેજ અપ્રાધ હાલ ફરી તેણે કર્યો હોય તો તેને શિક્ષા કેટલી આપવી તેનો નિર્ણય કરવા માટે માત્ર તે અગાઉના ગુન્હાની સાબિતી બદલનો પુરાવો લેવામાં આવે છે. સરકાર વિરૂદ્ધ રોશન દુસાધ અને જીબ્બ ઇન્ડિયન લા રીપોર્ટ (કલકત્તા) વા. ૫ પ્ર. ૭૬૪.

તોહમતવાળાની ૫૧૨. જે એવું સાબિત થાય કે કોઇ તોહમતવાળો સખસ નાશી ગેરહાજરીમાં પુ- ગયો છે, અને તેને તાગડતોળ પકડવાની કાંઇ આશ્ના નથી, તો જે ગુ- રાવો દફતરમાં લ- ન્હાની ફરીવાર થઈ હોય તે ગુન્હા માટે સદરહુ સખસનો ઈનસાફ કર- ખી લેવા જાયત. વાને અથવા ઇનસાફ કરવા માટે કમિટ કરવાને જે કોર્ટ લાયક હોય તે

કોર્ટ તે સખસની ગેરહાજરીમાં ફરિયાદી તરફથી સાહેદો રજુ કર્યા હો- ય તો તેઓની જુગાની લેવાને અને તે જુગાનીઓ લખી લેવા મુખત્યાર છે. સદરહુ સ- ખસને પકડવામાં આવે એટલે જે તે જુગાની આપનાર મરણ પામ્યો હોય અથવા સાહે- દી આપવાને અશક્ત હોય અથવા ધણીવાર લાગ્યા વગર અથવા ધણો ખરચ થયા વગર અથવા ધણી અડચણ પાડ્યા વગર તેને હાજર કરી શકાતો નહીં હોય અને તેટલી જાણીવા- ર લગાડવી અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદ્દમાની હકીકત ઉપરથી વ્યાજની થતી નહીં હોય તો, જે ગુન્હાનું તોહમત મુકયું હોય તે ગુન્હા જાયત તોહમત- વાળાની એકસી અથવા ઇનસાફ થાય તે વખતે સદરહુ જુગાની તેની વિરૂદ્ધ પુરાવામાં આ- પવાનો અધિકાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૨૬ ને મળતી છે અને તેનો અમલ કરવાનો હોય ત્યારે આગળ જુગાની લેવામાં આવેલી તે વખતે તે તોહમત- વાળો નાસતો ફરેતો હતો અને તેની પાછળ ધણી શોધ કર્યા છતાં અને તેની પાછળ હો- ડ્યા છતાં તોહમતવાળો પકડી શકાતો નહોતો એમ સ્પષ્ટ સાબિત કરવું જોઈએ. રાણી વિરૂદ્ધ નટવાર ધારી વિકલી રીપોર્ટ ૨૧ ૩. ૧૨

ખાખ ૪૨ એ.

ખત સળંધી ઠરાવો.

મુચરકાને બદલે ૫૧૩. જ્યારે કોઇપણ કોર્ટ અથવા અમલદાર જાગીન સાથે અથવા નાણાંની રકમ અ- વગર જામીને ખત કરી આપવાનું કોઇ સખસને ફરમાવે, ત્યારે સારી નાગત મુકવાયા- રીતે સાક્ષવા જાયત ખત કરી આપવાનું હોય તે જાયત સિવાય ક- ખત. રીતે તે ખત કરી આપવાને બદલે નાણાંની અથવા સરકારી પ્રામિસરી (વ્યાજની) નોટની જેટલી રકમ સદરહુ કોર્ટ અથવા અમલદાર ઠરાવે તેટલી રકમ અનાગત મુકવાની પરવાનગી તે સખસને આપવાને સદરહુ કોર્ટ અથવા અમલદાર મુખત્યાર છે.

ખતનીસરત તો ૫૧૪. જ્યારે જ્યારે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સાબેત થાય અને જે કો- ડેથી કેમ કરવું. ૨૨ે આ કાયદા પ્રમાણે કાંઇ ખત લીધું હોય તેની, અથવા કોઇ પ્રેસી- ડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની અથવા પેહેલા વરગના માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટની ખાત્રીયાય.

અથવા ખત કોઈ કોર્ટની આગળ હાજર થવા જાયતનું હોય ત્યારે, તે કોર્ટની ખાત્રી થાય,

કે સદરહુ ખત દંડગાં લેવા જોગ થયું છે, ત્યારે સદરહુ કોરટે તે સાગિતીના સખ-
જ દફતરમાં દાખલ કરવા, અને તે ખતગાં કહેલો દંડ આપવાનું અથવા તે શા સાફ
નહી આપવો જોઈએ તેનું કારણ જતાવવાનું સદરહુ ખતથી બાંધી લીધેલા કોષપણ સ-
ખસ તે ફરગાવવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે,

જો પુરતુ કારણ જતાવવામાં ન આવે, અને સદરહુ દંડ આપવામાં ન આવે, તો
સદરહુ સખસની જંગમ મિલકત જમ કરવા તથા વેચવા સાફ વારંટ કાઢાડીને તે દંડ
વસુલ કરવાને તે મુખત્યાર છે.

સદરહુ વારંટ જે કોરટે કાઢાડયું હોય તે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદગાંહે તે વા-
રંટ જાળવવાનો અધિકાર છે; અને સદરહુ હદની બાહાર તે સખસની કાંધપણ જંગમ મિ-
લકત હોય તો જે જલ્લા માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદગાંહે સદરહુ મિલકત જડે તે
જલ્લા માજીસ્ટ્રેટ તે વારંટની ઉપર શેરા કરે એટલે તે મિલકત જમ કરીને વેચવાનો અ-
ધિકાર તે વારંટથી ગળશે,

જો સદરહુ દંડ આપવામાં નહી આવે, અને સદરહુ જમી તથા વેચાણથી તે વસુલ
કરી શકાય નહી, તો સદરહુ પ્રમાણે જે સખસને બાંધી લીધો હોય તે સખસ તે વારંટ
કાઢાડનારી કોરટના હુકમથી દિવાની તુરંગમાં છ મહિના સુધીની મુદતની કેદને લાયક થશે.

કોરટની નજરમાં આવે તો તે લખી આપેલા દંડનો કોષ પણ ભાગ માફ કરવાને
અને તે ફક્ત થોડાક ભાગજ વસુલ કરવાને મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૬૧-૩૬૭ ૩૬૮ ના પા-
રેઆફ ૧-૨ને ૫૦૨ ના ૧-૨-૩-૪-૫-૭ ને ૫૦૩ તથા ૫૧૪ ને ગળતી છે.

જો કે તોહોમતવાળા સખસના જમીન પાસેથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ક-
લમ ૧૭૪ મુજબ દંડ વસુલ કર્યો હોય તોપણ તે કલમ મુજબ તે તોહોમતવાળા સખસ
ઉપર સારવજનિક નોકરતો હુકમ તોડવાને સાફ કામ ચલાવવાને કાંઈ અટકાવ નથી.
તાજમુડી લાહોરી. વીકલી રીપોટ ૧૦ પ્ર. ૪

જે મુચરકાઓ જાળવવાને હુકમ કરવામાં આવે તે મુચરકાની રકમમાં કાંધપણ આ-
ધું કરવાને કાંધકોરટને સત્તા નથી. જો એ રકમ ઘણીજ ભારે હોય તો તે જાળવ સરકાર
માં લખવું જોઈએ. સરકાર વિરુદ્ધ તુર લહક ઇડિયન લા. રીપોટ કલકત્તા વા. ૩ પ્ર. ૭૭૫

સુલેહનો ભંગ ન કરે તે સાફ જે સાધારણ રીતે મોઘમ મુચરકા લીધા હોય ત્યારે
જો કે જેની ફરીયાદ ઉપરથી મુચરકા લેવામાં આવ્યા હોય તે સખસના ઉપર કાંધ હુકમો
કરવામાં ન આવ્યો હોય તોપણ કાંધપણ પ્રકારે તોહોમતવાળાએ સુલેહનો ભંગ કર્યો તે
પ્રસંગે મુચરકા જાળવી શકાય છે જહાજ્જ વીકલી રીપોટ ૧૫ પ્ર. ૧૪

એક માણસ ડીસ્ત્રીકટમાં માજીસ્ટ્રેટને સુલેહનો ભંગ એક અમુક માણસના સંબંધમાં
નહી કરવા સંબંધી મુચરકા લખી આપે છે. આ ડીસ્ત્રીકટની બાહાર બીજા ડીસ્ત્રીકટમાં તે-
જ માણસની ઉપર હુકમો મુચરકા લખી આપનાર બ્યારે કરે છે ત્યારે તેના ઉપર પેલા
ડીસ્ત્રીકટવાળા જે માજીસ્ટ્રેટને મુચરકા લખી આપવામાં આવ્યો તેમાંજ માજીસ્ટ્રેટ આ ક-
લમ પ્રમાણે કામ ચલાવી શકે છે, રાણી વિરુદ્ધ સ્થાગમુંદર ચોધરી. જંગાળા લા. રીપોટ
વા. ૨૦ પ્ર. ૧૧

મુચરકાનો અમલ કરતાં પેહેલાં મુચરકા શા માટે ન જાળવવો તેનું કારણ જતાવ-
વાનો સંપૂર્ણ લાય તોહોમતવાળાને અપ્રવો જોઈએ. દાસ માનજી ૧૧ જુ. રી. ૩૬ જન-

મીનને પાશુ કારણે ખતાવાનો લાગ સંપુરણ આપવો જોઈએ કુડી કોર્ટબસતની ૧૫ વુ રી. ૮૨, સપ્તી વિરુદ્ધ દુરગાદાસ ભટ્ટાચાર્ય. ખંગાળા લા. રીપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૩૭.

અમુક દિવસે હાજર રહેવાનો એક સખસનો મુચરકો લેવામાં આવ્યો હતો તે દીવસે તે હાજર થયો. બીજે દિવસે જે કામ કાઢાઈવામાં આવ્યું અને તેને મોકારવામાં આવ્યો તે દિવસે તે હાજર નહોતો. તેથી તે મુચરકો બખતવાનો જે હુકમ કરવામાં આવ્યો તે ચેરકાયદે છે. મદ્રાસ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ એપે પ્ર. ૪૪૯.

૫૧૪મી કલમ પ્ર ૫૧૫. પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા જોરેલાહુકમોકપ કોષ્ટ પશુ માજિસ્ટ્રેટે ૫૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા સઘળા હુકમો ઉપર અપીલોબાબતત ૨ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને અપીલ કરી શકાશે અથવા જો એ પ્રમાણે થતેહુકમોસપાસ અપીલ કરવામાં નહીં આવે તો તે હુકમો દુરસ્ત કરવાનો જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

કેટલાએકમુચર ૫૧૬. હાઈકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટમાં હાજર થવા તથા હાજર ર કાઉપરધીલેહેબીથ હેવા બાબતનાં ખત ઉપરથી લેહેણી થયેલી રકમ વસુલ કરવાનું કોષ્ટ પ થેલી રકમ વસુલક લુ માજિસ્ટ્રેટને ફરમાવવાને સદરહુ હાઈકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ મુરવાનુંફરમાવવાનો ખત્યાર છે.

અધિકાર.

આખ ૪૩ મો.

મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત.

જે મિલકત સ ૫૧૭ બ્યારે કોર્ટપણ ફાજદારી કોર્ટમાં કોષ્ટ ચોકશી અથવા ધનખંધી ચુનહો કર્યો સાકતું કાંગ પુર થઈ રહે, ત્યારે તે કોર્ટની આગળ રજુ કરેલા જે હોય તે મિલકતની દસ્તાવેજ અથવા બીજી મીલકત સખવિ કોષ્ટપણ ચુનહો કર્યાનું જણાતું વ્યવસ્થા કરવા બા હોય અથવા કોષ્ટપણ ચુનહો કરવા માટે જેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ખત હુકમ. હોય તેવા દસ્તાવેજની અથવા બીજી મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત પોતાને યોગ્ય લાગે એવો હુકમ કરવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે.

બ્યારે કોષ્ટ હાઈકોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરે, અને સદરહુ મિલકત ઉપર જે સખસનો હુક હોય તે સખસને તે મિલકત તે કોર્ટના પોતાના અમલદારની મારફતે સ્વાધીન કરવાનું સુગમ પડી શકતું નહીં હોય, ત્યારે જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટે તે હુકમ અગલમાં લાવવો એવું ફરમાવવાને સદરહુ કોર્ટ મુખત્યાર છે.

જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી હોય તે મુકદમામાં આ કલમ મુજબ કોઈ હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે (તે મિલકત જીવતાં બનવર નહીં હોય અથવા તે એની મેલે વેહેલી બચી જાય એવી નહીં હોય તો) સદરહુ અપીલ કરવા સાંર આપેલી મુદત વીતી જાય ત્યાં સુધી અથવા સદરહુ અપીલ તે મુદતની અંદર કરવામાં આવે ત્યારે સદરહુ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી સદરહુ હુકમ બખતવો નહીં.

ખુલાસો—આ કલમમાં “મિલકત” એ શબ્દમાં, જે મિલકત સખધી ચુનહો કર્યાનું જણાતું હોય તેવી મીલકત હોય તો, જે મિલકત અસલ કોષ્ટપણ પક્ષધારના કુખખમાં

અથવા અપચારમાં હોય તેવી મિલકતનોજ સમાસ થાય છે એટલુંજ નહીં, પણ તે મિલકતનું રૂપ ફેરવીને ખીજી જે મિલકત કરી હોય તેનો અથવા ખીજી જે મિલકત સાથે તે મિલકતનો બદલો કર્યો હોય તે મિલકતનો પણ સમાસ થાય છે, અને એ પ્રમાણે રૂપ ફેરવીને અથવા બદલો કરીને સાક્ષાત અથવા ખીજી રીતે મેળવેલી કાષ્ઠપણુ વસ્તુનો સમાસ થાય છે.

ટીકા—તોહમતદારને પુરાવાની ખામીને લીધે છોડી મુકવામાં આવી અથવા નિર્દોષ કરવામાં આવે ત્યારે જે મિલકત સંબંધી ગુન્હો થયો હોય તે મિલકત રોકી રાખવા કામ કરણુ ન હોય તો તે મિલકત તેને પાછી સોંપી દેવા કોરટ બંધાએલી છે—અનુપૂર્ણ પાછાના કામમાં ઇડીયન લા રીપોર્ટ મુજબ વા. ૧ પ્ર. ૬૩૦

જે મિલકત સંબંધી ગુન્હો થયો હોય તે મિલકત તોહમતદાર પાસેથી ત્રીજા સંબંધી પ્રમાણીકપણે લીધી હોય તોપણુ તે મિલકતનો કળને ખરીદ્દાર પાસે રહેવા દેવો નહીં એ ઇએ ખરીદ્દાર પાસે તે રહેવા ઈઈ ફરિયાદીને તેનું વળતર દંડમાંથી અપાવાય નહીં. નોખા-ફોસ્તો આચરણ વિરૂદ્ધ લાલચંદ સેખ વી, રી. ૨૦ પ્ર. ૩૮

આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૧૮ ને મળતી છે. આ કલમનો ત્રીજો ભાગ નવો છે અને તે મુજબની હાઇકોર્ટે હમણાં એક કાનુન કરેલી તે પ્રમાણે આ કલમમાં આ ફરિયાદ કર્યો છે.

ક એ અ ની એક નોટ ચોરી તે નોટના પૈસા બ એ ક ને ઇમાનથી અને પ્રમાણીકપણે આપ્યા. ક ઉપર ચોરીની સાળીની યજ્ઞ તે વખતે તે નોટ અ ને ના આપતાં માલુસ્ત્રે બ ને આપી. એ નોટ મુજબ માલિકને મળે કે બ ને મળે એ વિશે સેશન જડજને સંશય આવ્યો તેથી તેણે આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું. સેશન જડજનું

કહેવું એ હતું કે સન ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૯ ની કલમ ૧૦૮ ઉઘાડરણુ (અ) ઉપરથી નોટનાં તે નોટનું સ્વામિત્વ બ પાસે ગયું એમ થતું નથી સંબંધ તે નોટ અ ને મળવી જોઈએ. તેમાં હાઇકોર્ટે ફરાવ કર્યો કે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૯ ની કલમ ૭૬ અને ૧૦૮ એ આ કામને લાગુ પડતી નથી કારણ કે આ કામમાં બ એ જે નોટ લીધી તે ખરીદી લીધી નહીં છતાં ક પાસેથી નોટ લીધી અને તે નોટનું નાણું તેને આપ્યું એટલે એક તરફના પૈસા લઇને ખીજી તરફના પૈસા આપ્યા અને તે ક્રત તેણે તદ્દન પ્રમાણીકપણે કરેલું છે સંબંધ બ ને તે નોટ પાછી આપવી વ્યાજબી છે. સરકાર વિરૂદ્ધ મિચલ. ઈડીયન લા રીપોર્ટ (કલકત્તા) વા. ૩ પ્ર. ૩૭૯

પુધીપુર્યક ખોટા ઇરાદાથી ચોરીનો માલ લીધા બદલ કોઈનીપર તોહમત છતાં તે માલ ચોરીનો છે એ બદલ પુરાવો ન હોવાથી માલુસ્ત્રે આરોપિતને છોડી દીધો હોય અને માલ તો ચોરીનો છે એમ માલુસ્ત્રેની ખાત્રી થઇ હોય તો તે માલની કલમ ૪૧૮ પ્રમાણે વ્યવસ્થા કરવા વિશે હુકમ કરવાનો માલુસ્ત્રેને આધાર છે. જે ઠેકાણે અપીલ કોર્ટ છે તે ઠેકાણે તે કોર્ટમાં અપીલ કર્યા પૂછી હાઇકોર્ટને તપાસણી અરજ કરવી તે પહેલાં કરવી નહીં. સરકાર વિરૂદ્ધ નીલબંડ પાણુ ઇડીયન લા. રી. અલ્લાહાબાદ વા. ૨ પ્ર. ૩૫૨

જલ્લા માલુસ્ત્રે ૫૧૮. કોર્ટ ૫૧૭ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ પોતેજ કરવાને બદલે તે અથવા પેટા તુ- તે મિલકત જલ્લા માલુસ્ત્રેને અથવા પેટાતુકડી માલુસ્ત્રેને સ્વાધીન કરી માલુસ્ત્રેનેસે કરવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે, અને તે માલુસ્ત્રે, જ્યે પ્રસંગે, પવામી રીતે હુકમ જાણે તે મિલકત પોલીસે પકડેલી હોય અને તે પકડવાનો રિપોર્ટ આ કરવાનો અધિકાર કાશ્દામાં આગળ કહેલી રીતે પોતાને કર્યો હોય એવી રીતે તે મિલકત ર છે. મી તજવીજ કરવી.

નિરપરાધી ખરી ૫૧૮. જે ગુન્હામાં ચોરીનો અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનો સમા-

દદારનીતોહમતવા સ યતો હોય તે ગુન્હો, અથવા ને ગુન્હો ચોરી અથવા ચોરીની ગિલક-
ળાના શસીર ઉપર ત લેવી એવો યતો હોય તે ગુન્હો, કાંઈપણ સખસની ઉપર હસવવામાં
થી જડેલા પ્રધસા આવે અને એવું સાબિત થાય કે તે ગિલકત ચોરેલી છે એવું જાણ્યા
અથવા જાણત. વગર અથવા એવું માનવાનું કૌસ્થ હોવા વગર ખીજા કોઈ સખસો
તે ચોરીની ગિલકત તેની પાસેની ખરીદ કરેલી તથા નકશીરવાર ઠ-
રાવેલા સખસને પકડયો ત્યારે તેના કળગમાંથી કાંઈપણ પઈસા કાઢાડેલા છે ત્યારે સદ-
રહુ ખરીદદારની અરજ ઉપરથી અને ચોરીની ગિલકતનો કળગે લેવાનો ને સખસનો હક
હશે તે સખસને તે ગિલકત પાછી આપવામાં આવેથી સદરહુ ખરીદદારે આપેલી કિમત
કરતાં વતી ત હોય એવી એક નરકમ તેને સદરહુ પઈશમાંથી આપવી એવો હુકમ કર-
વાને કોરટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ ઘણી ઉપયોગી ને નિરપાધી ખરીદદારના લાભમાં છે. આ કલમ
મહારાણી વિક્ટોરીયા સરકારના રાજ્યના ૩૦ અને ૩૧ મા વરસમાં પસાર થયેલા સ્ટા-
ટ્યુટ જાળ ૩૫ ની કલમ ૧૦ ઉપરથી રચવામાં આવી છે.

૫૧૭ મી અથવા ૫૨૦. અપોલનો મંજુરીયતની લખીને મોકલવાની અથવા તપાસ-
૫૧૮ મી અથવા ની કાંઈપણ કોરટ ૫૧૭ મી, ૫૧૮ મી અથવા ૫૧૯ મી કલમ મુજ-
૫૧૯ મી કલમ મુજબ પોતાના તાજા માંહેની કોઈ કોરટે કરેલા કોઈ હુકમ જાણત પેતે
જળ કરેલા હુકમ વિચાર કરે ત્યાં સુધી તે હુકમ અગલમાં લાવવાનું અથવા રાખવું એવું
જાણતાં લાવવા ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અને તે હુકમ બદલવાને અથવા તેમાં ફેરફાર
તું અથવા સખસ કરવાને અથવા તે રદ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.
જાણત.

આખરેલેવાનેવી ૫૨૧. હિંદુસ્તાનના ફાઈદારી કાયદાની કલમ ૨૯૨ મી, ૨૯૩ મી,
તથા ખીજી જાણત ૫૦૧ અથવા ૫૦૨ જ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર-
નો નાશ કરવાના વામાં આવે, ત્યારે જે વસ્તુના સખધમાં તે ગુન્હો સાબિત થયો એવો
જાણત. ઠરાવ કર્યો હોય તે વસ્તુની જે નકલો કોરટના હવાલામાં હોય અથવા
તકશીરવાર ઠરેલા સખસના કળગમાં અથવા અખત્યારમાં રહેલા હોય તે સખળી નકલોનો
નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

તેવીજ રીતે હિંદુસ્તાનના ફાઈદારી કાયદાની ૨૭૨ મી, ૨૭૩ મી, ૨૭૪ મી અથ-
વા ૨૭૫ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે ત્યારે ખાવાની અ-
થવા ખીવાની જે વસ્તુના સખધમાં, અથવા જે વાસણના સખધમાં, અથવા તઈયાર કરે-
લાં જે ઔષધના સખધમાં, તે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તેનો નાશ કરવાનો
હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

સ્થાવર ગિલકત ૫૨૨. જે ગુન્હામાં સાપરાધ જળ વાપર્યું હોય તે ગુન્હો કોઈ સખ-
નો કળગે પાછો આ સની ઉપર ઠરાવવામાં આવે, અને સદરહુ જળથી કાંઈ સ્થાવર ગિલ-
પવાનો અધિકાર. કતનો કળગે કોઈ સખસની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યો છે એમ
તે કોરટને જણાય, ત્યારે તે કોરટ જે યોગ્ય ધારે તો તે ગિલકતનો
કળગે તે સખસને પાછો આપવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

આ પ્રકારના કોઈપણ હુકમ ઉપરથી કોઈ સખસ દિવાનીમાં ફરિયાદ કરીને તે સખસને મિલકત ઉપર કાંઈ હક અથવા તે મિલકતમાં કાંઈ હિત સખસ સાબિત કરી શકે તે હકને અથવા હિત સખસને હરકત પોહોંચશે નહીં.

૫૧ મી કલમ મુ ૫૨૩. ૫૧ મી કલમ મુજબ લીધેલી મિલકત અથવા કાંઈ મિલકત જળ લીધેલી મિલકત ચોરેલી છે એવું કહેવામાં આવે અથવા એવો શક નય તેવી મિલકત કતઅથવાચોરીની અથવા કાંઈપણ ગુન્હો થયાનો શક ઉત્પન્ન થાય એવી સ્થિતિમાં જડે-મિલકત પકડયા પા લી મિલકત કોઈપણ પોલીસ અમલદારના પકડવામાં આવે તે બાબત છીપોલીસેકેમકરવું તુરત કોઈ માજીસ્ટ્રેટને રીપોર્ટ કરવો, અને તે મિલકતનો કબજો લેવાનો જે સખસનો હક હોય તે સખસને તે મિલકત સ્વાધિન કરવા સખસી, અથવા સદરહુ સખસ કોણ છે તે નક્કી થઈ શકે નહીં, તો તે મિલકત પેહેરામાં રાખવા સખસી તથા રજુ કરવા સખસી પોતાને દુરસ્ત લાગે એવો હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટ કરવો. પકડેલી મિલકત જે સખસનો એ પ્રમાણે હક હોય તે સખસ માલમ પડ્યો હોય, નોંધણી માલમપ તો તે માજીસ્ટ્રેટને કાંઈ સરત કરવાનું દુરસ્ત લાગે તે શરતે મિલકત તે કબજામાં હોય ત્યા સખસને સ્વાધિન કરવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. જે રેકમ કરવું. સદરહુ સખસ માલમ નહીં પડ્યો હોય, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તે મિલકત અગ્રાવી રાખવાને મુખત્યાર છે. અને તે પ્રસંગે તે માજીસ્ટ્રેટ એક જ હેરનામું કાઢાડીને તે મિલકતમાં જે જે ચીજો હોય તે વિશેષે કરીને જણાવવી અને તેમાં એમ ફરમાવવું કે જે સખસનો એ મિલકત ઉપર દાવો હોય તે સખસે આ જાહેરનામું ની તારીખથી છ મહિનામાં હાજર થઈને પોતાનો દાવો સાબિત કરવો.

ટીકા—અરજદારના ઉપર ચોરીનું તોહમત આવ્યું તેમાંથી તે મુક્ત થયો ત્યારબાદ તકરારી મિલકતનો દાવાદાર હોય તેને કોરટની ખાત્રી કરી આપવી એટલે તે મિલકત તેને આપવામાં આવશે એવું જાહેરનામું કાઢાડવામાં આવ્યું હતું પણ કોઈ હાજર થયું નહીં પરંતુ એ અરજદારે પોતાનો દાવો બતાવ્યો અને સાક્ષીઓ બોલાવવાની દરખાસ્ત કરી પણ માજીસ્ટ્રેટ ના પાડી અને અરજદારની અરજ નામંજુર કરી. હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે સાક્ષી બોલાવવા જોઈતા હતા, મુખન સાહુ વિ. સરકાર વી. રી. ૧૮૩. ૫.

છ મહિનામાંકોઈ ૫૨૪. જે સદરહુ મુદતમાં કોઈ સખસ સદરહુ મિલકત ઉપર પો-દાવોકરનારહાજર તોનો દાવો સાબિત ન કરે, અને તે મિલકત જે સખસના કબજામાં નમાયતોશુંકરવું. થો જડેલી તે સખસને તે મિલકત કાયદાસર મળેલી એવું તે ખતાવી નહીં શકે તો તે મિલકતપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થશે. અને પ્રે-

સિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટના અથવા જલ્લા માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેટા હુકમી માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેહેલા વરગના જે માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબતે અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટના હુકમ પ્રમાણે તે મિલકત વેચવાનો અખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલા દરેક હુકમની બાબતમાં અપીલ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરનાર કોર્ટ શિક્ષાના જે હુકમો કરે તે હુકમો ઉપર અપીલો જે કોર્ટમાં ચાલતી હોય તે કોર્ટમાં ચાલશે.

બમડી બંધ એવી પરપાનને સદરહુ મિલકતનો કબજો લેવાનો જે સખસનો હક હોય મિલકત વેચવાનો તે સખસ માલગ પડ્યો ન હોય અથવા ગેરહાજર હોય, અને સદરહુ અધિકાર. મિલકત એની મેળે વેહેલી બગડી બંધ એવી હોય, અથવા જે માછ-એટને તે મિલકત પકડવાનો સંપોટ કર્યો હોય તે માછરેટનો મત એવો હોય કે તે મિલકત વેચવાથી તેના ધણીને ફાયદો થશે, તો તે માછરેટ ગમે તે વખતે તે વેચવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અને સદરહુ વેચાણની નકી ઉત્પન્નને પરક મી તથા પરક મી કલગના ઠરાવો જતી શકે તેટલે સુધી લાગુ પડશે.

બાબ ૪૪ એ.

ફોજદારી મુકદ્દમા બીજાની પાસે મોકલવા બાબત.

હાઈકોર્ટ મુકદ્દમા બીજાની પાસે મોકલવાને, અથવા પોતાની મેળે તેને ધનસાફ કરવાને મુખત્યાર છે. પરક બ્યારે હાઈકોર્ટને એવું દેખાડવામાં આવે કે,—

(અ) તેના તાબામાંહેની કોર્ટપણ ફોજદારી કોર્ટમાં કાંઈ ચોક્કસી અથવા ધનસાફ બ્યાનબી રીતે અને નિષ્પક્ષપાતથી થઈ શકશે નહીં, અથવા

(બ) કાયદાની અસાધારણ મુશ્કેલીવાળી કાંઈ તકરાર ઉઠે એવો સંભવ છે, અથવા

(ક) જે જગ્યાએ અથવા જે જગ્યાની પાસે કોર્ટપણ ગુંહો કરવામાં આવ્યો હોય તે જગ્યા સદરહુ ગુંહાની ખાત્રી લાયક ચોક્કસી અથવા ધનસાફ કરવા માટે જોવાની જરૂર પડે, અથવા.

(ડ) આ કલગ પ્રમાણે હુકમ કરવાથી પક્ષકારોને અથવા સાહેદોને સામાન્ય રીતે સગવડ પડશે,

(ધ) અથવા ધનસાફનાં કારણ સારૂ એવા પ્રકારનો હુકમ યોગ્ય છે.

ત્યારે તે હેઠલ લખ્યા મુજબ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.—

(૧) કોર્ટપણ ગુંહાની ચોક્કસી અથવા ધનસાફ, ૧૭૭ મી થી ૧૮૪ મી (એ બંને કલમો સુધી) કલમો પ્રમાણે અધિકાર મળેલો ન હોય એવી પણ તે ગુંહાની ચોક્કસી અથવા ધનસાફ કરવાને બીજી રીતે લાયક હોય એવી કોર્ટપણ કોર્ટ કરવો એવો;

(૨) કોર્ટપણ મુકરર ફોજદારી મુકદ્દમો અથવા અપીલ, અથવા કોર્ટપણ મુકરર વરગના સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમા અથવા અપીલો પોતાના અખત્યાર હેઠળની કોર્ટ ફોજદારી કોર્ટમાંથી ખસેડીને સમાન અથવા ઉચી હકુમતવાળી સદરહુ પ્રકારની બીજી કોર્ટપણ ફોજદારી કોર્ટની પાસે મોકલવી એવે; અથવા.

(૩) કોર્ટપણ મુકરર ફોજદારી મુકદ્દમો અથવા અપીલ પોતાની પાસે મોકલવી અને તેનો ધનસાફ પોતે કરે એવો;

અથવા—તોહમતદારને ધનસાફ થવા સારૂ પોતાની પાસે અથવા સેશનકોર્ટની પાસે મોકલવો એવો;

આ કલમથી આપેલો અધિકાર અલાયવા બાબતની દરએક અરજ દરખાસ્ત કરીને કરવી, અને અરજદાર આડેલોકેટ જનરલ ન હોય ત્યારે તે દરખાસ્તના ટેકામાં આફીડેવીટ (સોગનનામું) અથવા પ્રતિજ્ઞા કરવી.

આકલગ પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની કાઈપણ અરજી કરનારા દરએક તોહમતવાળા સખસે કરેલી અરજીની તે અરજીની લેખી નોટીશ તથા જે અધારે તે અરજી કરી હોય તે આ નોટીસ ખાલિક ધારોની એક નકલ ખાલિક પ્રોસીક્યુટરને આપવી; અને સદરહુ નોટીસ પ્રોસીક્યુટરનેઆ આપવામાં આવે ત્યારથી તે અરજીની સુનાવણી થતાં સુધીમાં ઓછામાં પવા ખાખત. ઓછા ચોવીસ કલાક ગયા વગર તે અરજીના શુણ્ણહોષ ઉપરથી કાઈપણ હકમ કરવો નહી.

પરં ૬ મી કલમ પ્રમાણે અરજી કરેલી વચમાં મુલતવી રાખવા બાબત. “પરં ૬. અ. કોઈ પણ ફોજદારી મુકદ્દમામાં અથવા અપીલમાં સુનાવણી સર થવાની અગાઉ પબ્લિક પ્રોસીક્યુટર, ફરીયાદી અથવા તો હોમ-તદાર ને કોરટમાં મુકદ્દમા અથવા અપીલ ચાલતી હશે તે કોરટને મુકદ્દમાના સળાધમાં પરં ૬ મી કલમ પ્રમાણે અરજી કરવાનો પોતાનો ઇરાદો

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૬૪ ને મળતી છે અને છેલ્લા બામ તરફ નવો છે તથા કલમ ૫૨૬ અ સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ બીજા ઉપરથી નવી દાખલ કલમમાં આવી છે.

કોઈ જુદા દસ્તાવેજ આપવા જુદી સાક્ષીના કેશમાં જે જડજ તે કેશનો ધનસાક કરવાનો હોય તે જડજે તે જુદા પત્તા છે એવા મત આપ્યો એટલાજ ઉપરથી તે કેશતેની પાસેથી જીજ કોરટમાં ધનસાક થવા મોકલાય નહીં પણ ધનસાકને કોઈ ગેરવ્યાજની હસ્ત થતી ન હોય અને પક્ષકારને તેના સાહેબને પણ કોઈ અગત્રડતાવાળું ન હોય તે તે જડજને ત્યાંથી તે કેશ જીજ જડજને ત્યાં ધનસાક થવા મોકલી શકાય-અરેના એવારેદીના કાગમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ પ્ર. ૨૧૨.

ફાળદારીમુકદ્દમા ૫૨૭. કોઈપણ મુકદ્દમા ફાળદારી મુકદ્દમો અથવા અપીલ એક હાઈ-
તથા અપીલેશી કોર્ટમાંથી બીજી કોર્ટ હાઈકોર્ટની પાસે અથવા એક હાઈકોર્ટના તાબામાં
બીજા પાસે મોકલવા માંહેની કોઈપણ ફાળદારી કોર્ટમાંથી બીજી કોર્ટ હાઈકોર્ટના તાબામાં
બાબતગવરનરજ હેતી સમાન અથવા ઉચ્ચ હકુમતવાળી બીજી કોર્ટ પણ ફાળદારી કો-
નરસધનકૌશિકનો રટની પાસે મોકલવાથી ન્યાયનો હેતુ પાર પડશે અથવા પક્ષકારોને અ-
અધિકાર. થતા સહોદનો સામાન્ય રીતે સગવડ પડશે એમ ગવરનર જનરલ ઇ-
નકૌસિલને જણાવ્યું, ત્યારે ગ્રાન્ટે આદ્ય ઇન્ડિયામાં બહેતામું પ્રસિદ્ધ કન-
રીને તે પ્રમાણે તે મુકદ્દમો અથવા અપીલ મોકલવી એવું ફરમાવવાને તે મુખત્યાર છે.

જે કોર્ટની પાસે સદરહુ મુકદ્દમો અથવા અપીલ મોકલવામાં આવે તે કોર્ટે બજે
તે મુકદ્દમો અસલ પોતાને ત્યાં માંહેલા હોય અથવા તે અપીલ પોતાને કરી હોય એવી
રીતે તેની તજવીજ કરવી.

મુકદ્દમોલઈલેવા ૫૨૮. કોઈપણ જલ્લા માજિસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટ પોતા
ને અથવાબીબને ના તાબામાં કોઈ પણ માજિસ્ટ્રેટની પાસેથી કોઈપણ મુકદ્દમોલઈ
સોંપવાનેજલ્લામાં લેવાને અથવા સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ માજિસ્ટ્રેટને જે મુકદ્દમો પોતે
જિસ્ટ્રેટઅથવાપેટા સોંપ્યો હોય તે મુકદ્દમો પાછો મંગારી લેવાને મુખત્યાર છે, અને તે
તુકડી માજિસ્ટ્રેટમુ મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ પોતે કરવાને, અથવા તેની ચોકસી
અથવા ઇનસાફ કરવાને લાયક હોય એવા સદરહુ પ્રકારના બીજા કોઈ
પણ માજિસ્ટ્રેટની પાસે ચોકસી અથવા ઇનસાફ થવા માટે તે મુકદ્દમો

મોકલવાને મુખત્યાર છે.

(કેટલાએક)વર્ગ જલ્લા માજિસ્ટ્રેટને પોતાના તાબામાં માંહેના માજિસ્ટ્રેટ પાસેથી પોતા
નામુકદ્દમોલઈલેવા ને દુરસ્ત લાગે એવા વરગના મુકદ્દમામાં અથવા મુકદ્દમા વરગના મુકદ્દમા
નો અધિકારજલ્લા લઈ લેવાનો અધિકાર આપવાને સ્થાનિ સરકાર મુખત્યાર છે.

માજિસ્ટ્રેટનેઆપ
વાનો અખત્યાર.

આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરનાર માજિસ્ટ્રેટ તેમ કરવાનું પોતાનું કારણ લખી મુ-
કદ્દમું જોઈએ.

ટીકા— આ કલમ પ્રમાણે ઇનસાફના કારણ સાર કામ જેથી લેવાને એક પક્ષ-
કાર અરજ કરે તો બીજા પક્ષકારને તે અજીર વિરુદ્ધ કારણ બતાવવાનો લાગ આપવો જો-
ઈએ. ઉગરાસીંગ વિરુદ્ધ ફકીરચંદ ઇન્ડિયન લા. રીપોર્ટ અલાહાબાદ વા. ૩૫. ૭૪૯

સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ ની કલમ ૩૬ પ્રમાણે પોતાના તાબામાં માંહેની કોઈ કોર્ટ-
ટમાંથી કાઢાડી લીધેલા સિવાયનો મુકદ્દમો ડિસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટથી કામ ચલાવવા સાર મુલ્યાન-
વર માજિસ્ટ્રેટ ઉપર સોંપી શકાય નહીં. થાણાના માજિસ્ટ્રેટના પત્ર ઉપરથી ચએલો એમ્બર
માંનો મુજાર્ઈ હાઈકોર્ટનો ઠરાવ તા. ૧૪ જુન સને ૧૮૭૦

જે પેહેલા વરગનો માજિસ્ટ્રેટ જલ્લાનો માજિસ્ટ્રેટ ન હોય અથવા જેને હવાલે જલ્લાને
કોઈ પણ બાગ ન હોય એવા પેહેલા વરગનો માજિસ્ટ્રેટ આ કલમ પ્રમાણે તજવીજ અથ-
સાર કોઈ મુકદ્દમો તાબાના માજિસ્ટ્રેટ પાસે મોકલી શકતો નથી—રાણી વિરુદ્ધ ફકીર ચી-
આપા. તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૬૯ મુજાર્ઈકોર્ટનો ઠરાવ.

આખ ૪૫ મી.

ગેરશિરસ્તે ચલાવેલા ખાખત.

ચલાવેલું કામ જોગે પરદા હેઠળ લખેલી વાતોમાંની કોઈપણ વાત કરવાનો અધિકાર કાયદા રદીસ્તાના સખ થી જ માહુરતેને ગળો હોય, એટલે:—

બધીરદયતુનથી તે
વાગેરસીરસ્તા ખા
ખત.

- (ખ) ૬૮ મી કલમ પ્રમાણે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવું એવો;
(બ) ૧૫૫ મી કલમ પ્રમાણે પોલીસને કોઈ ગુન્હાની તપાસ કરવાનું ફરમાવવું એવો;
(ક) ૧૭૬ મી કલમ પ્રમાણે ઇનકવેસ્ટ ભરવી એવો;
(ડ) પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં હેના કોઈ સખસે સદરહુ હદની ખાહાર કાંઈ ગુન્હો ક-
યો હોય તે સખસને પોતાની હદમાં પકડવા માટે ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે પ્રોસેસ
કાઢાડવી એવો;
(ધ) ૧૯૧ મી કલમની રકમ (અ) અથવા રકમ (બ) પ્રમાણે કોઈ ગુન્હો સાંભળવો એવો;
(ફ) ૧૯૨ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમો બીજાની પાસે મોકલવો એવો;
(મ) ૩૩૭ મી અથવા ૩૩૮ મી કલમ મુજબ માફીનું વચન આપવું એવો;
(દ) ૫૨૪ મી અથવા ૫૨૫ મી કલમ મુજબ ગિલકત વેચવી એવો; અથવા
(આઈ) ૫૨૮ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમો ખેંચી લેવો અને તેનો ઈનસાફ પોતાની
ખતે કરવો એવો;

તે માહુરતે ચુક કરીને સુધખુધિથી તે વાત કરે, તો તેને એવો અધિકાર ગળો ન-
હોતો એટલાજ સખગથી તેનું ચલાવેલું કામ રદ કરવું નહીં.

ચલાવેલું કામ જોગે પકડો. જો કોઈપણ માહુરતેને હેઠળ લખેલી વાતો કરવાનો અધિકાર
ગેરશિરસ્તાનાં સ કાયદાથી મળેલો ન હોય તે માંહેનો કોઈપણ વાત તે કરશે (એટલે:
બધીરદયધાવછેતે
વાગેરશિરસ્તા ખા
ખત.

- (અ) ૮૮ મી કલમ પ્રમાણે ગિલકત જખત કરીને વેચશે;
(બ) ટપાલ આફીસમાં કોઈ કાગળને માટે અથવા તાર ખાતામાં કોઈ તારને માટે ઝાડો
લેવાનું વારંટ કાઢાડશે.
(ક) સુલેહ રાખવા સાર તારણ માગશે;
(ડ) સારી રીતે ચાલવા ખાખત તારણ માગશે;
(ધ) સારી રીતે ચાલવાને કાયદાની રૂએ ખાંધી લીધેલા કોઈને સખસ છોડી દેશે;
(ફ) સુલેહ રાખવા ખાખતનું ખત રદ કરશે;
(મ) કોઈ સ્થાનિક અપકારક કૃત્ય સખધી ૧૩૩ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ હુકમ કરશે;
(દ) કોઈ લોકાપકારક કૃત્ય કરીથી નહીં કરવા ખાખત અથવા જારી નહીં રાખવા ખાખત
૧૪૩ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરશે;

(આઇ) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે કાંઈ હુકમ કાઢાડશે.

(જ) ૧૨ મા બાળ પ્રમાણે કાંઈ હુકમ કરશે.

(કે) ૧૬૧ મી કલમની રકમ (ક) પ્રમાણે કોઈ ગુન્હો સાંભળશે;

(લ) બીજા કોઈ માલ્સ્ટ્રેટે ચલાવેલાં તથા લખી લીધેલાં કામ ઉપરથી ૩૪૯ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરશે.

(મ) ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે કામ મંગાવશે.

(ન) ગુજરાત બાબત કાંઈ હુકમ કરશે.

(ઓ) ૫૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કરેલો કોઈ હુકમ ૫૧૫ મી કલમ પ્રમાણે તપાસશે;

(પ) કોઈ ગુન્હેગારનો ઇનસાફ કરશે;

(ઘ) સંક્ષેપ રીતે કોઈ ગુન્હેગારનો ઇનસાફ કરશે; અથવા

(૨) અપીલનો નિકાલ કરશે;

તો તેણે ચલાવેલું કામ રદ થશે.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૪ ની રકમ ૯ બાદ કરતાં બાકીના ભાગને મળતી છે અને રકમ (ક) અને રકમ (પ) નવી છે.

જે ગુન્હાનો ઇનસાફ સંક્ષિપ્ત રીતે કરવાનો પોતાનો અધિકાર નહોતો એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ માલ્સ્ટ્રેટે જી. કી. પ્રો. કોડના બાળ ૧૮ પ્રમાણે કૌંથી હાઇકોર્ટ કલમ ૩૪ પ્રમાણે માલ્સ્ટ્રેટે કરેલું કામ રદ બાતલ છે એમ ઠરાવ્યું છે. સરકાર વિરુદ્ધ ખેતરસોદાન ચારંગી. વીકલી રીપોર્ટ ૨૨ પ્ર. ૪૩

જે ગુન્હાને માટે કાયદા પ્રમાણે સેશન જડવને કમિટ કરવાનો અધિકાર ન હોય તેવા કામમાં જે કમિટ કરવામાં આવે તો તે અખત્યાર વગરનું છે અને કાંઈ ઉપયોગનું નથી. ઉમાચંદુલાનરજી વીકલી. રી. ૨૧ પ્ર. ૩૭

ફક્ત સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે તેવા ગુન્હાનો ઇનસાફ એક માલ્સ્ટ્રેટ કૌંથી અને તો-હાગતવાળાને શિક્ષા કરી ને ઉપર તોહાગતવાળાએ અપીલ કરી તેમાં તે શિક્ષા ફરવી કરી એમ ઠરાવ્યું કે માલ્સ્ટ્રેટે એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નથી. આ કામમાં જે કામ ચલાવવામાં આવ્યું તે રદ કરવામાં આવ્યું નહોતું તેથી પ્રથમ લીધેલા પુરાવ ઉપરથી માલ્સ્ટ્રેટે સેશન કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાને અધિકાર છે. રાણી વિરુદ્ધ હા-હીઅક્ષ ઇન્ડીયન સો, રીપોર્ટ અલ્લાહાબાદ વા. ૨ પ્ર. ૯૧૮

ખોટી જગાએ ચ પ૩૧ કોર્ટપણ ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજી કામ ચાલતું ચાલેલાં કામ બા હોય ત્યારે કોર્ટપણ ફ્રેન્ડરી કોર્ટનો ઠરાવ થયો હોય અથવા તે કો-બત.

૨૮ શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કૌંથી હોય ત્યારે તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજી કામ જે સેસન મુકદ્દીમાં અથવા જલ્લામાં અથવા પેટાદુકદ્દીમાં અથવા બીજા રયાનિક ક્ષેત્રમાં થયું જોઈએ ત્યાં નહીં થયું જોઈએ. લાજ સબળ ઉપરથી સદરહુ ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ રદ કરવો નહીં, પણ સદરહુ ચુકવી ઇનસાફ બરાબર થયો નહીં એમ જણાય તો જુદી વાત છે.

કમિટ કરવાનાહુ પ૩૨. જે કોર્ટપણ માલ્સ્ટ્રેટ અથવા બીજો અધિકારી જે અધિકાર કમગેરશિરસ્તેકથા પોતાને આપેલા ન હોય તે જાણે પોતાને યોગ્ય રીતે આપેલા છે એવી હોય તે કયાને વ્યવ રીતે તે અધિકાર ચલાવી. કોઈ તોહાગતવાળા સબસને સેસન કોર્ટ હારોપયોગી કરી અથવા હાઇકોર્ટની આગળ તેનો ઇનસાફ થવા સારું કમિટ કરે, તો

શકાય.

જે કોરટમાં તેને કમિટ કરવામાં આવે તે કોરટ, તે કામના કામગીરી પત્રો તપાસી જોયા પછી જો એમ ધારે કે તોહમતવાળાને નુકસાન થયું નથી તો તે કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાનો હુકમ કબુલ રાખવાને મુખત્યાર છે, પણ જો તે કામનો ચોક્કસી ચાકતા દરમિયાન અને કમિટ કરવાનો હુકમ થતાં પેહેલાં સદરહુ માનજીએટની અથવા બીજા અધિકારની હકુમત વિશે તોહમતવાળા તરફથી અથવા ફરિયાદી તરફથી હરકત લેવામાં આવી ન હોય તો માત્ર તેવો અધિકાર છે.

જો તોહમતવાળાને નુકસાન થયું છે એવું કોરટની નજરમાં આવે અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ હરકત લેવામાં આવી હોય, તો તેને કમિટ કરવાનો હુકમ રદ કરવો, અને કોઇ લાયક માજીસ્ટ્રેટને નવી ચોક્કસી કરવાનું ફરમાવવું.

૧૬૪ મી અથવા ૫૩૩. કોઇ તોહમતવાળા સખસની ૧૬૪ મી અથવા ૩૬૪ મી ક-૩૬૪મી કલમમાં લખ મુજબ લખી લીધેલી કમુલત અથવા બીજો મચકુર જે કોરટની હેના ઠરાવોમુજબ આગળ પુરાવામાં આપ્યો હોય તે કોરટ જો એવું ઠરાવે કે તે મચકુર નચાલવા બાબત. લખી લેનારો માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ કલમના ઠરાવો પ્રમાણે પુર્ણ રીતે ચાલેલો નથી તો તે કોરટે લખી લીધેલો મચકુર સદરહુ સખસે યોગ્ય રીતે કહ્યો હતો તે બાબતનો પુરાવો લેવો; અને હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૯૧ મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તોપણ જો તે ચુકથી તોહમતવાળાને તે મુકદ્દમાના અણુદોષ ઉપરથી પોતાનો જવાબ કરવામાં નુકસાન નહીં પોહોચ્યું હોય તો સદરહુ મચકુર પુરાવામાં લેવો જોઇએ.

૪૫૪મી કલમની ૫૩૪. ૪૫૪ મી કલમની ૨ જી રકમ લાગુ પડતી હોય એવી બા-રજીરકમથીફરમા બતમાં, તમે રાજીસાહેબના વિલાયતી રઈયત છો કે નહીં એમ કોઇ વેક્ષોસવાલનહીં પુ પણ સખસને જીજવામાં ન આવ્યું તેવી કોઇપણ ચક્ષાવેક્ષા કામના વ્ય-છવા બાબત. વહારપયોગીપણાને બાધ થશે નહિ.

તોહમતનામું ૫૩૫ કોઇ ઠરાવ કદી સંભળાવ્યો હોય અથવા કોઇ શિક્ષાનો હુકમ ધવારનહીં કરવાનું કર્યો હોય ત્યારે તોહમતનામું તઈયાર કર્યું નહોતું એટલાજ સખબ ફગ. ઉપરથી તે ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ વ્યવહારપયોગી નથી એમ સ-

મજવું નહીં, પણ જો તેથી ઇનસાફ બરાબર થયો નથી એમ અપીલ

કોરટની અથવા તપાસની કોરટનો નજરમાં ન આવે તો વ્યવહારપયોગી નથી એમ સમજવું નહીં.

જો અપીલ કોરટ અથવા તપાસની કોરટ એમ ધારે કે તોહમતનામું તઈયાર નહીં કરવાથી ઇનસાફ બરાબર જાય નથી, તો તેણે તોહમતનામું તઈયાર કરવાનો તથા તે તઈ-યાર કર્યા પછીના સમયના પર્યાયથી ઇનસાફ પાછો શરૂ કરવાનો હુકમ કરવો.

ટીકા—તોહમતનામું ફરમાવ્યા વગર માજીસ્ટ્રેટ એક તોહમતદારના ઉપર ઇનસાફનું કામ ચલાવી તેને ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. આવી રીતે તોહમતનામું નહીં ફર-માવ્યાથી કોઇ ઇનસાફને ખસેલ પોહોચ્યું નથી. તેથી જો ગુન્હો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે તે ઠરાવ તોહમતનામું નહીં ફરમાવવાના સખબથી છોડી મુકવાના ઠ-રાવ અર્શંબર નથી તેથી તેજી-ગુન્હાની બાબતમાં તેજ તોહમતવાળાનું ફરીથી કામ ચાલી શકે નથી. રાજીસાહેબના વિલાયતી રઈયત, ૬, લા. રી. અ. વા. ૩ પ્ર. ૧૨૯

આસેસરનીમદદથી ૫૩૬. આસેસરની મદદથી ઈનસાફ કરવો જોઈએ એવા કોઈ ગુન્હા-
યાઇનસાફ સ્પષ્ટતા નો ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવામાં આવે તો તેજ સજ્ય ઉપરથી તે ઈન-
કેએચ ગુન્હાનો ઇ સાફનું કામ જીન વ્યવહારપયોગી થશે નહીં.
નસાફ જ્યુરીથી કરવા બાબત.

જ્યુરીથી ઇનસાફ જ્યુરીથી ઇનસાફ કરવો જોઈએ એવા કોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ આ-
થક શકે એવા ગુ સેસરની મદદથી કરવામાં આવે તો કોરટ પોતાનો ઠરાવ દફતરમાં દા-
ન્હાનો ઇનસાફ આ બજ કરે તેની અગાઉ તે વિશે હરકત લેવામાં ન આવે તો તેજ સજ્ય-
સેસરનીમદદથીક બ ઉપરથી તે ઇનસાફનું કામ જીન વ્યવહારપયોગી થશે નહીં.
રવા બાબત.

ટીકા—અરજદારપર સને ૧૮૭૧ ના તોંધવાના આક્ટ ૭ ની કલમ ૩૮ પ્રમાણે તોહમત રાખી તેનો ઇનસાફ સેશન જડજે જ્યુરીની મદદ કરી તેનાપર તોહમત સાબિત કર્યું. અરજદારે હાઇકોરટમાં અપીલ કરી તકરાર કરી કે સદરહુ તોહમતનો ઇનસાફ જ્યુરીને કરવાને સરકારે ઠરાવ કર્યો નથી તો આ કામમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ કર્યો તે યરાયર નથી અરજદારનો ઇનસાફ આસેસરથી થવો જોઈતો હતો તેમ થયો નથી માટે તે રદ કરવો જોઈએ. તેમા હાઇકોરટે ઠરાવ કર્યો કે જે કામનો ઇનસાફ આસેસરથી થવાનો તે કામનો ઇનસાફ જ્યુરીથી થવો હોય તો તેટલાજ કારણથી તે ઇનસાફ કાયદેસર નથી એમ થતું નથી. પરંતુ આસેસરોએ જે તે કામનો ઇનસાફ કર્યો હોય તો તે કામમાંની થએલાં વાત ઉપરથી અપીલ કરવાનો જે કેદીને હક મળત તે હક નાનુદ થતો નથી. સરકાર વિ. મોહી-
ન ચર્દાચ અને બીજા ઇ. લા. રી. ક. વા. ૩ પ્ર. ૭૬૫

સેશન જડજે કેટલાએક તોહમત બાબત જ્યુરીની મદદથી અને કેટલાએક તોહમત આસેસરની મદદથી સેશન જડજે ઇનસાફ કરી શકે તેવા કામમાં જ્યુરીની મદદથી સેશન જડજે ઇનસાફનું કામ તોહમતવાળાનો સામે અનાવ્યું તેમાં સેશન જડજેનો અને જ્યુરીનો એકમત થયો નહીં તેથી જે તોહમત બાબત આસેસરની મદદથી ઇનસાફ કરી શકાય તેમ હતું તે બાબતમાં સેશન જડજે જ્યુરીનો ઠરાવથી વિરુદ્ધ પડી તોહમતવાળાને શિક્ષા કરી તે ગેરકાયદાસર છે એમ કર્યું. જુતનાદે ઇ. લા. રી. ક. વા. ૪ પ્ર. ૪૦૫

આસેસરની મદદથી કામ ચલાવી શકાય એવું કામ જ્યુરીની મદદથી ચલાવવામાં આવ્યું તેથી તે ચલાવેલું કામ તે સળગથી રદ કરવા સરખુ થતું નથી પણ જ્યુરીને જડજે જે સમજીત આપી હોય તે સમજીત જડજેનું જજમેન્ટ છે એમ ગણી કેદીની અર્પણ સાંભળી શકાય છે. રાણી વિ. દુરગાયરજીસો વી. રી. ૨૪ પ્ર. ૩૦

ઠરાવઅથવાશિક્ષા ૫૩૭. યોગ્ય હકુમતવાળી કોઈ કોરટે કોઈ ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ આ તોહકમતોહમતના થવા (બીજો) હુકમ કર્યો હોય તે, આ કાયદામાં પોજી કહેલા ઠરાવો-
મામાંઅથવાબીજાં નું ધોરણ રાખીને ૨૭ મા બાબ પ્રમાણે અપીલમાં અથવા તપાસમાં ચલાવેલાંકામમાંનું હેઠળ લખેલા કારણસર રદ કરવો નહીં અથવા ફેરવવો નહીં, એટલે—
કઅથવા કસુરનાજે બબથી ક્યારે રદ થઈ શકે.

ફરિયાદ અથવા સમનમાં અથવા વારંટમાં અથવા તોહમતનામમાં અથવા ફેસલા-
માં અથવા ઇનસાફ થતાં પેહેલાં અથવા ઇનસાફ થતો હોય ત્યારે ચલાવેલાં બીજાં કામમાં

અથવા આ કાયદા પ્રમાણે કઈપણ ચોક્કસીમાં અથવા બીજાં ચલાવેલાં કામગાં કાંઈપણ સુક અથવા કસુર અથવા ગેરસિરસ્તા થયાને લીધે, અથવા

૧૯૫ મી ક. પ્રમાણે જે મંજુરિયતની જરૂર હોય તે મંજુરિયત નહીં હોવાને લીધે, અથવા ૩૨૪ મી ક. પ્રમાણે જ્યુરસેની અથવા આસેસરોના ટીપ સુધારવાની કસુરને લીધે, અથવા

જ્યુરસે કરેલા આદેશમાં કાંઈપણ સુક થયાને લીધે;

પણ જો સદરહુ મુકથી, કસુરથી, ગેરસિરસ્તાથી, મંજુરિયત ન હોવાથી અથવા જ્યુરસે કરેલા આદેશ માંહેની મુકથી ગેર ઇનસાફ થયા ન હોય તો ન રદ કરવો અથવા ન ફેરવવો.
ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૨૦૩ ના પારેબ્રાફ ૩ ગ્વ-૨૮૩ ના—૧—૨—૩૦૦—૪૯૪—ના ૬-૭ ને ગળતી છે.

આ કલમમાં જે જે વિશેષ ઠરાવ છે તે વિશેષ ઠરાવ આ કાયદા મુજબ કરેલી ચોક્કસી તથા ચલાવેલા બીજા કામને હવે લાગુ પાડવામાં આવ્યા છે. ત્રીજી અને ચોથી કલમમાં જે વિશેષ ઠરાવ છે તે નવા છે.

એક કામમાં માલુમદે તોહમતનામું લખીને ફરમાવ્યું નહીં પણ તોહમતવાળાની બાબતમાં જે જે તોહમતો મુકવામાં આવ્યાં હતાં તેનો પ્રકાર જરાબર રીતે તોહમતવાળાને સમજાવવામાં આવ્યો હતો તેથી આ કામમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે ઉપર બતાવેલી ખામીને લીધે કાંઈ ઇનસાફને ખલેલ પોહોચ્યું નથી. બગવાન વિરુદ્ધ દયાલ ગોપ વીકલા રીપોર્ટ ૧૦ પ્ર. ૭

વારંટના મુકદમાઓના ઇનસાફમાં કેદીને પોતાના જવાબમાં કોઈ શાક્ષી હોય તેમને બોલવા કહેવા કસુર થઈ હોય તેથી ઠરાવને હરકત નથી. રાણી વિ. ટોટારામ. વી.સી. ૧૧ પ્ર. ૧૫.
તોહમતવાળા ઉપર ખીનલકોડની કલમ ૪૭૧ મુજબ બદલાવતથી ખોટા લેખ વાપરવા સંબંધી તોહમત આવ્યું હતું તેમાં એવો ઠરાવ થયો કે જ્યુરસે જરાબર સગળતી આપવામાં આવી નહોતી. ફરિયાદીએ સાબીત કરવું જોઈતું હતું કે કપટથી અને બદલાવત તથી ખોટા લેખ જાણી તે લેખ વાપર્યો છે. ખોરસેદ કાજી વિરુદ્ધ રાણી ઇન્ડિયન લો રીપોર્ટ કલકત્તા. વા. ૮ પ્ર. ૪૪૨.

ચોક્કસી ચાલતાની દરમ્યાનમાં એવી રીતે ગેરકાયદાસર થાય કે જે સેશન ક્રિમિનલ કરવાનો હુકમ થયો હોય, તે રદ કરવાને હાઇકોર્ટની નજરમાં યોગ્ય આવે તોપણ આવી ગેરકાયદાસર ચરતણુકથી ઇનસાફનું કામ ચાલ્યા પછી જે તોહમતવાળાને પોતાનો જવાબ ફરવામાં તથા ઇનસાફ મળવામાં નુકસાન થયું ન હોય તો જે શિક્ષા ફરવામાં આવી હોય તે શિક્ષા રદ કરવાને કાંઈ પુરતું કારણ નથી. જમસેદજી શાહાપુરજી. સુબાઇ. હાઇકોર્ટનો ઇન્ડિયન લો ૧૦ મી અગસ્ટ સને ૧૮૮૧.

અંતરેલાં કામમાં ૫૩૮ આ કાયદા પ્રમાણે કાંઈ જપ્તી કરવામાં આવે ત્યારે સમગ્રમાં, ખામીને લીધે અથવા ગુન્હાની સાચીતોના ઠરાવમાં, જપ્તીના હુકમમાં અથવા તે સંબંધી ચલાવેલાં બીજાં કામમાં કાંઈપણ ખામીને લીધે અથવા રીતની કસુરને લીધે જમી ગેરકાય તે જમી બીન બ્યવહારોપયોગી ગણવી નહીં, અને તે જપ્તી કરનાર સદરહુ યશી નહીં અથવા ખસને સાપરાધ પ્રવેશ કરનાર ગણતેના નહીં.
તે જપ્તી કરનાર સાપરાધ પ્રવેશ કે રનાર થશે નહીં.

ખાલ્યા ૪૬ એ.

પરચુરણ.

જે કોર્ટની તથા ૫૩૮. કાંઈપણ હાઇકોર્ટની આગળ અથવા સદરહુ કોર્ટના કાંઈપણ

સખસોની આગળ અમલદારની આગળ કમમાં લેવાના સોજનનામા તથા પ્રતિજ્ઞાઓ સ-
સોગનનામા કરવા દરહુ કોરટની આગળ અથવા કલારકઆફ ધી કોમની આગળ, અથવા
નો અધીકાર છે. તે કામ માટે નિમેલા કોર્ટપણુ કમિશનર અથવા બીજા સખસની
આગળ, અથવા કોર્ટપણુ જડત્તની આગળ, અથવા ક્ષિત્રીય ઇડિયામાં
રેકાર્ડની કોર્ટપણુ કોરટમાં કોર્ટપણુ સોગનનામા લેવા માટે નિમેલા કોર્ટપણુ કમિશનરની આ-
ગળ, અથવા ઈસ્ટમાં અથવા આયરલેન્ડમાં ચેન્સરીમાં સોગન આપવા માટે નિમેલા કોર્ટ
પણુ કમિશનરની આગળ, અથવા સ્કોટલેન્ડમાં સોગનનામા અથવા પ્રતિજ્ઞાઓ લેવાનો અધિ-
કાર જે માલસ્ટ્રેટને આપ્યો હોય તે માલસ્ટ્રેટની આગળ કરવાનો અધિકાર છે.

મુદાના સાહેબને ૫૪૦. આ કાયદા પ્રમાણે કોર્ટપણુ ચોકરી, ઇનસાફ અથવા બીજા
સમન કરવાનો, કામ ચલાવવામાં આવતું હશે ત્યારે ગમે તે સખતે કોર્ટપણુ કોરટ કોર્ટ
અથવા હાજર પણ સખસને સાહેબ દાખલ સમન કરવાને, અથવા કોર્ટપણુ સખસ
હોય એવા સખસ હાજર હોય તેને સાહેબ દાખલ સમન કર્યો ન હોય તોપણુ તેની જુગાની
ની જુગાની લેવા લેવાને મુખત્યાર છે; અથવા જે સખસની જુગાની લેવાઈ ચુકી હોય તે
નો અધિકાર. સખસને ફરીથી બોલાવીને તેની ફરી તપાસ કરવાને મુખત્યાર છે; અને
જે સદરહુ પ્રકારના કોર્ટપણુ સખસની સાહેબે તે મુકદમાનો વ્યાજબી
ફેસલો કરવા માટે તે કોરટને જરૂરની જણાય, તો તેણે તે સખસને સમન કરીને તેની
તપાસ કરવા અથવા તે સખસને ફરીથી બોલાવીને તેની ફરી તપાસ કરવી.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૬૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૫૧ ને બદલે ધડવામાં આવી છે.
ફરીયાદી તરફથી બતાવેલા સાહેબની જુગાની લીધા પછી બીજા વધુ સાહેબનો માલ-
સ્ટ્રેટને જરૂર જણાય તેથી તે તેમને બોલાવે તેઓ હાજર થાય નહીં તે કારણથી ફરીયાદી
તરફનો પુરાવ નબળો છે એવું ઠરાવી ફરીયાદીના ફરીયાદ કાઢી નાંખી શકે નહીં—રાણી
વિરુદ્ધ બાદર ઘોસ. બંગાળા લા. રીપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૬૧

જે સખસ ઉપર શક આવ્યો હોય અને કોર્ટ ગુંદાનું તો હોમત મુકયું હોય તેને
પુરાવાની ખામીને લીધે છોડા મુકવામાં આવ્યો હોય તે સખસની પાછળથી ફરીયાદીના સાહેબ
તરફે જુગાની લેઈ શકાય—રાણી વિરુદ્ધ બાદરીલાલ બોશ વીકલી રીપોર્ટ ૭ પ્ર. ૪૪

કેદા તરફનો પુરાવ અપાતો હોય તો વચમાં ફરીયાદ તરફના સાહેબ લેવાને ખાસ અને
ચોગ્ય કારણુ શિવાય આ કલમમાં આપેલો અધિકાર માલસ્ટ્રેટોએ ખમવવો નહીં નેહાંએ
રાણી વિરુદ્ધ કાશી શીંગ વીકલી રીપોર્ટ. ૨૧ પ્ર. ૯.

ખોલાસ તો હોમતદારને પકડા લાવે તે સાથે એક બીજા સખસને પકડી લાવેલ હોય
તેની જુગાના આ કલમ પ્રમાણે લઈ શકાય છે. પણ તે સાહેબ એ વખતે સહ તો હોમત-
દાર હોવો નહીં નેહાંએ રાણી વિરુદ્ધ નારાયણસુંદર મુંગાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૫ પ્ર. ૧

કેદની જગામુકરરક ૫૪૧ કોર્ટપણુ ચાલુ કાયદાથી બીજી રીતે ઠરાવ્યું નહીં હશે તો જે
રવાનો અધિકાર. સખસને આ કાયદા પ્રમાણે કેદ કરવાનો અથવા પેદરામાં મોકલવા ચોગ્ય
હશે તે સખસને કદ જગામાં કેદ રાખવો એ ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.
કેદીતુરંગમાં હોય ૫૪૨. સને ૧૮૬૯ ના કેદાઓની સાહેબ બાબતના આક્ટમાં ગમે તે
તેની જુગાની લેવા કદયું હોય તે છતાં કોર્ટપણુ પ્રેસીડેન્સી માલસ્ટ્રેટ પોતાની હકૂમતની સ્થા
માટે તેને આજુબા નિક હદમાં હેની કોર્ટપણુ તુરંગમાં કેદ રાખેલા કોર્ટપણુ સખસને ખોલા-
નો હુકમ કરવાનો નો આગળ કોર્ટપણુ ચાલુ મુકદમાના સાહેબ દાખલ અથવા તો હોમતવાળા
પ્રેસીડેન્સી માલસ્ટ્રેટ સખસ દાખલ તપાસવાની ખામશ રાખતો હોય તો સદરહુ તુરંગ જે
ટ અધિકાર. અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને હુકમ મોકલીને તે માલસ્ટ્રેટ

એવું ફરિયાદવાને મુખત્યાર છે કે તે કદીને અમારી આગળ તેની જગ્યાની લેવા સાફ યોગ્ય પેઢેરા સાથે ફલાણે વખતે આજાવે; તે વખતે તે હુકમમાં લખવો.

સદરહુ તુરંજ ને અમલદારના હવાલામાં કાયદા અમલદારે સદરહુ હુકમ પહોંચેથી તે મુજબ ચાલવું, અને તે ઉપર કહેલા કારણ સાફ ને તુરંજમાંથી કેદી જેરહાજર રહે તે દરમિયાનમાં તેને સારી રીતે જાળવવાનો રાખવા સાફ બંદોબસ્ત કરવો.

દુભાશીયાએ ખ ૫૪૩. જ્યારે કોઇ પુરાવો અથવા મજબુર સમજાવવા સાફ કોઇપણ ફેજદારી કોરટને કોઇ દુભાશીયાનો ઉપયોગ કરવો પડે, ત્યારે તે પુરાવાનો અથવા મજબુરનો ખરેખરો તરજુમો કરીને કહેવાની તે દુભાશીયાની ફરજ છે એમ સમજવું.

ફરિયાદીઓના ત ૫૪૪. એવરનર જનરલ ઇન કાઉન્સિલની આગાહી મજબુરી લખને થા સાહેબોના ખર રવાનિક સરકારે કાંઈપણ કાનુન કરી હોય તે કાનુનને અનુસરીને કોઇ પણ ફેજદારી કોરટ આ કાયદા પ્રમાણે પોતાની આગળ કોઇપણ ચોક્કસી ઇનસાફ અથવા ખીજી કામ ચલાવવામાં આવે તે કારણ સાફ કોઈપણ ફરિયાદી અથવા સાહેબ હાજર થાય તેનો વ્યાજબી ખરથ, સરકાર તરફથી આપવા નો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

૫૪૫. જ્યારે કોઈ ફેજદારી કોરટ કે ખીજી કાયદા પ્રમાણે દંડ અથવા નુકશાનીનો કરે અથવા અપીલમાં અથવા તબક્કાના અથવા ખીજી રીતે દંડની શિખા અથવા ને શિક્ષાનો એક ભાગ દંડ હોય તેવી શિક્ષા મજબુર કરે કોરટનો અધિકાર. ત્યારે ફેસજો કરતી વખતે તે કોરટ, ખીજી ફેસજો સહજો દંડ અથવા તેમાંનો ગમે તે ભાગ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઉપયોગમાં લેવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે:—

(અ) ફરીયાદીનું કામ ચલાવવામાં વ્યાજબી રીતે યથેસા ખરથ પુરો પાડવા સાફ;

(બ) જ્યારે, તે કોરટના મત પ્રમાણે, દિવાની દાવાથી નુકસાનનો ભારે બદલો મળી શકેતો હોય ત્યારે કરેલા ગુન્હાથી યથેસા નુકસાનનો બદલો આપવા સાફ.

જેમાં અપીલ થઇ શકે એવા કોઇ મુકદમામાં જો તે દંડ કરવામાં આવે તો અપીલ કરવા માટે આપેલી મુદત વીતી ગયા પેહેલાં, અથવા જો અપીલ કરવામાં આવે તો, તેનો ફેસજો થતાં પેહેલાં સદરહુ ખરથ અથવા નુકસાનનો અવેજ આપવો નહીં.

ટીકા—આ કલમ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૮ ના પારેઆફ ૧-૨-૩ ને મળતી છે.

જે ગણુસને નુકશાન થયું હોય તેનેજ આ કલમ પ્રમાણે નુકશાન અપાવાય જોને નુકશાન થયું હોય તે મરી ગયો હોય તો પછી તેના વારસને તે નુકશાન અપાવાય નહીં—

લાલશીંગ કેદીના કામમાં વીકલી રીપોર્ટ વા. ૧૦ પ્ર. ૩૯.

જોને નુકશાન આપવાનું હોય તેવું તેને નુકશાન અપાવવા લાયકની હરકત કેશ ચાલતાં નહીં થતાં જોઇએ તથા ફરીયાદીએ નુકશાન મળવા ને હકીકત કહી તે વિરુદ્ધ તોહોમતદારને કાંઈ હકીકત રજુ કરવા તેને તક આપવી જોઇએ—રાણી વિરુદ્ધ હરચરજીદાસ અને બીજાઓ વીકલી રીપોર્ટ ૧ પ્ર. ૫૩

ફરિયાદીને ગુન્હાગાર કરેલા ગુન્હાથી કાંઈ નુકશાન આપવા અથવા પૈસા સખંધી કાંઈ હાની થયા વગર આ કલમ પ્રમાણે દંડનો કાંઈ ભાગ અથવા આખો ભાગ અપાવાય નહીં રાણી વિરુદ્ધ સમસેન જાણજી. મુંબઈ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૩ પ્ર. ૪૩

તોહોમતદારે મફતીથી એક ખાડો ખોદેશો તેમાં પડી જવાથી એક સ્ત્રીનો ધણી મરી ગયો તે બાબતના કેશમાં એ સખસની સ્ત્રી (વીધવા) ને દંડમાંથી નુકશાન અપાવ્યું તે જેરબાજી ગણુવામાં આવ્યું છે—રાણી વિરુદ્ધ શીવયા સાપા મદ્રાસ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ

૮ વા. ૭ પ્ર. ૧૭.

જે ફરીયાદ અરજી ઉપર સ્ટાંપની જરૂર ન હોય તેમ છતાં ફરીસદીએ સ્ટાંપ વાપરી ફરીયાદ કરી હોય તો તે સ્ટાંપના નાણાં યએલા દંડમાંથી અપાવાય નહીં—રાખ્યા વિરૂધ્ધ આપજી બીજા મુ'બાઈ હાઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૮ પ્ર. ૨૨

એક ચોરના કામમાં ચોરીનો માલ શુદ્ધિથી ભેનાર સાહેબને આપવો પડ્યો તેમાં એ સાહેબને તો હાઈકોર્ટને કરેલા દંડમાંથી કીમત આપવી તે બ્યાબજી નથી એવું કહ્યું છે—મદ્રાસ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૭ પ્ર. ૧૩

પછી તેજ બાબત સંબંધી ફીવાની દાવો કરવામાં આવે તેમાં પછીયોદિવાનીમાં પૃષ્ઠશાનીનો અવેજ આપવાનો હુકમ કરતી વખતે ૫૪૫ મી કલમ પ્ર-કરેલી ફરીયાદમાંક પરમુખજી આપેલી માણે નુકસાનીના અવેજ દાખલ જે રકમ આપી હોય અથવા વસુલ રકમો હિસાબમાં કરી હોય, તે રકમ કોર્ટે હિસાબમાં લેવી.

જોપૈસા આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે દંડ બીજા) જે પૈસા આપવાના હશે તે બાજુ રંડ હોય એવી રીતે વસુલ રોકિત સુત્ર કરી શકે.

અલાવેલાંકામના કામબોની નકલો ૫૪૮ કોષ્ટ ફાજદારી કોર્ટે કરેલા કોષ્ટ ફેસલામાં અથવા હુકમમાં જે સખસનો સખધ હોય તે સખસ બ્યુરોને જડજે આ દેશ કર્યો હોય તેની અથવા કોષ્ટપણ હકુમતની અથવા જખાનીની અથવા કાગળ પત્રની બીજા કોષ્ટ ભાગની નકલ લેવાની ખાવસ રાખતો હોય, તો તે અરજી કરે એટલે તેને તે નકલ આપવી; પણ એવું કસબ્યું છે કે કોષ્ટ વિશેષ કારણસર તે નકલ મુકત આપવાનું કોર્ટને યોગ્ય લાગતું નહીં હોય તો તે સખસે તે નકલનો ખરચ આપવો.

કોર્ટ માર્શિયલ ૫૪૯. જે સખસોને લશ્કરી કાયદો લાગુ હોય તે સખસોનો ઇનસાફ થી ઇનસાફ થવા-ને પાત્ર હોય તે-વા સખસોને લશ્કરી અધિકારીયોને સ્વાધિન કરવા બાબતે ૫૪૯. જે સખસોને લશ્કરી કાયદો લાગુ હોય તે કોર્ટે કરવો જોઇએ કે કોર્ટ માર્શિયલથી કરવો જોઇએ તેવી બાબતો સખધી ગવરનર જનરલ ઇનકમ-ઉન્સીસ આ કાયદાને તથા સન ૧૮૮૧ ના આર્મી આક્ટને અથવા એ વા. હરકોષ્ટ ચાલુ કાયદાને અનુસરતી કાનુની કરવાને મુખત્યાર છે; અને બ્યારે કોષ્ટપણ સખસને કોષ્ટ માલુસ્ટ્રેટની આગળ આણ્યો હોય અને જે ચુન્દા બાબત સન ૧૮૮૧ ના આર્મી આક્ટની ૪૧ મી કલમ પ્ર-ખત.

માણે તેનો ઇનસાફ કોર્ટ માર્શિયલથી કરવા જોગ હોય તે ચુન્દાનું તો હકુમત તેની ઉપર મુક્યું હોય ત્યારે તે માલુસ્ટ્રેટે સદરહુ કાનુનો નજરમાં રાખવી, અને સો ગ્ય પ્રસંગે તે સખસને કોર્ટ માર્શિયલથી તેનો ઇનસાફ થવા માટે જે રેજીમેન્ટ પલટણ અથવા ટુકડીમાં તે સખસ હોય તે રેજીમેન્ટ, પલટણ અથવા ટુકડીના કમાન્ડીંગ અમલદારને અથવા પાસેમાં પાસેની લશ્કરી છાત્રણીમાં કમાન્ડીંગ અમલદારને જે ચુન્દાનું તો હકુમત તે સખસ ઉપર આણ્યું હોય તે ચુન્દાની એક હકીકત સાથે સ્વાધિન કરવો.

સદરહુ પ્રકારના સદરહુ પ્રકારની કોષ્ટપણ જગ્યાએ લશ્કરી સિપાઈની જે ટોચી છા-સખસોને પકડવા વખતે કરીને રહી હોય અથવા કામ કરતી હોય તે ટોચીનો કમાન્ડીંગ અ-મલદાર જે સખસની ઉપર સદરહુ ચુન્દાનું તો હકુમત આણ્યું હોય તે

સખસને પકડીને જખતામાં રાખવા સાથે સખેલાં દરખાસ્ત કરે તે મા-લુસ્ટ્રેટને પહોંચેથી તેણે તેમ કરવા સાથે ચોતાથી બનતી પરીકાળા કોશીસ કરવી. ૫૫૦. જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસપણ હોય તે અમલદાર પો પોલીસ અમલદાર તાના થાણાંની હકમાં જે અધિકાર ચલાવી શકે તેજ અધિકાર સદરહુ રોના અધિકાર અમલદારના હવાલા દરખાસ્તો અમલદારો જે સ્થાનિક હકમાં ચોતાને નિ મો હોય તે સ્થાનિક હકમાં હે સખે ઠેકાણે ચલાવવાને મુખત્યાર છે.

જે સ્ત્રીઓનું હરણ થયું હોય તે સ્ત્રીઓને છુટી કરી આ પવાની જરૂર પાડવાનો અધિકાર. ૫૫૧. કાંઈપણ ગેરકાયદેસર કારણ સાથે કોઈ સ્ત્રીનું અથવા અલગ વરસની અંદરની ઉમરની કોઈ છોકરીનું હરણ થયા વિશે અથવા તેને ગેરકાયદેસર અટકાવી રાખ્યા વિશે કોઈ પ્રેસીડેન્સી માલજેટને અથવા જલ્લા માલજેટને સોમન ઉપર ફરિયાદ કરવામાં આવે તે ઉપરથી સહરદુ સ્ત્રીને તુરત છુટી કરવાનો અથવા સહરદુ છોકરી તેના પશ્ચીમે માળાપને, વાલીને અથવા બીજા જે સખસના કાયદેસર હવાલામાં તે હોય

તે સખસને તુરત પાછી આપવાનો હુકમ કરવાને, અને તે હુકમ પ્રમાણે ચાલવાની જરૂર પાડવાને, અને જરૂર પડે તો બળ વાપરવાને, તે માલજેટ મુખત્યાર છે.

ઇલાકાનાં મુખ્ય પપર બ્યારે ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેરોમાં કોઈપણ સખસ બીજા કોઈ શહેરમાં વગરસખ સખસને કોઈ પોલીસ અગલદાર પાસે પકડાવે, ત્યારે જે માલજેટ તે બેજેસખસને હવા મુકદમે સાંભળે તે માલજેટને જે એમ જણાય કે એ યમાણે ૫૪૩-લામાં આપ્યો હોય વાનો કોઈ પુરતો સખસ નોહોતો, તો પચાસ રૂપિયા સુધી જેટલી નુક-તે સખસને નુકસા શાની તે માલજેટ યોગ્ય ધારે તેટલી નુકશાની એ પ્રમાણે પકડાવનાર ની આપવાના જાન. સખસે એ પ્રમાણે પકડેલા સખસને તેના વખતના નુકશાન જલ્લ તથા

તે બાજતમાં થએલા ખરચ જલ્લ આપવાનો હુકમ કરવાને તે માલજેટ મુખત્યાર છે.

સહરદુ પ્રકારના મુકદમામાં, જે એક કરતાં વધારે સખસોને પકડવામાં આવે અથવા એક કરતાં વધારે સખસોની ઉપર ફરિયાદ કરવામાં આવે, તો પચાસ રૂપિયા સુધી જેટલી નુકશાની સહરદુ માલજેટ યોગ્ય ધારે તેટલી નુકશાની, તેવીજ રીતે તેમાંના દરએક સખસને આપવાનો હુકમ કરવાને તે માલજેટ મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે જે નુકશાની આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે સઘળી નુકશાની, જાણે તે દંડ છે એવી રીતે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે, અને જે તે એ પ્રમાણે વસુલ થઈ શકે નહીં તો, જે સખસે તે આપવાની હોય તે સખસને ત્રીસ દીવસ સુધી જેટલી મુદત તે માલજેટ ફરમાવે તેટલી મુદત સુધીની આસાન કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો, પણ જે સહરદુ રકમ તે મુદત પુરી થતાં પહેલાં આપવામાં આવે તો તેને છોડી મુકવો.

તાબાગાંહેની કારટો ૫૫૩ કલકતાની હાઈકોર્ટ, ગવરનર જનરલ ઈનકોંડિસલની અગા-નાં દફતરતપાસવા ઉચ્ચ મંજુરી લખને અને રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી બીજી કોર્ટ હાઈકોર્ટ, સાઈકાનુનો કરવાનો. સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજુરી લખને તાબાગાંહેની કારટોનાં દફ-ચાર્ટર કોર્ટોને તર તપાસવા સાથે વખતે વખતે કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે.

અખત્યાર.

બીજી કોર્ટોને બી જે હાઈકોર્ટ રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી ન હોય તેવી દરએક હાઈકો-ર્ટનાં કાર્ટો સાઈકાનુ રટ, સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજુરી લખને વખતે વખતે, નોકરવાનો અધિકાર.

(અ) પોતાના તાબા ગાંહેની સઘળી ફાજદારી કાર્ટમાં જે ચોપડીઓ, નોંધો, તથા હિસા-બે રાખવાના હોય તે સરવે ચોપડીઓ, નોંધ તથા હિસાબો રાખવા માટે, તથા સ-હરદુ કાર્ટોએ જે રિટરનો અથવા વિગતો વધાર્યાર કરીને મોકલવાની હોય તે રિટર-નો અથવા વિગતો તઈયાર કરીને મોકલવા માટે, કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે; તથા

(બ) સહરદુ કાર્ટોમાં જે જે કામ ચલાવવા માટે કોઈ નમુના ઈરાવવો જોઈએ એવું પોતે ધારે તેવાં દરેક કામ માટે નમુના તઈયાર કરવાને મુખત્યાર છે; તથા

(ક) પોતાનો વલિયટ તથા કામ ચલાવવા માટે તથા પોતાના તાબા ગાંહેની સઘળી ફાજ-દારી કાર્ટોનો વલિયટ તથા કામ ચલાવવા માટે કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે; અને

(ડ) દંડ વસુલ કરવા સાથે આ કાયદા પ્રમાણે કાઢાડેલાં વારંટો જનવવા બાજત નિયમ કરવા સાથે કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ એવું ઈરાબું છે કે આ કલમ મુજબ કરેલી કાનુનો તથા નમુના આ કાયદાની.

અથવા બીજા કોઈપણ સાચા કાયદાથી વિરુદ્ધ ગણતા હોવા નહીં જોઈએ.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી સંઘર્ષી કાનૂનો સ્થાનિક સરકારી ખાતેમાં પ્રસિદ્ધ કરવીજોઈએ, નહીં.

પૃષ્ઠ ૪૫૩ થી કલમથી તથા વિક્ટોરિયાના કારકીદીના ચોવીસમા તથા પ્રજાસભાં વચ્ચેના સ્ટાફટના ૧૦૪ ખાખની ૧૩ થી કલમથી આ-પેલા અધિકારને અનુસરીને, પાંચમા પરિશિષ્ટમાં લખેલા નમુના તેમાં કહેલા કારણે સાર દરેક હકીકત પ્રમાણે જોઈતા ફેરફાર કરીને વાપરવા.

જે મુકદમામાં જ ૫૫૫. કોઈપણ જડને અથવા માલુસ્ટેટ. પોતાની કારટ ઉપર જે ડબ્બો અથવામા- કારટમાં અપીલ ચાલતી હશે તે કારટની રજા સીધા વગર. જે મુકદ- જુલોનો હિત સ ગાનો પોતે પક્ષકાર હોય અથવા જે મુકદમામાં પોતાનો હિત સંબંધ બંધોય તેમુકદમા હોય તે મુકદમાનો ધનસાફ કરવો નહીં, અથવા ધનસાફ થવા સાર તે ખાખ. મુકદમે કમિટ કરવો નહીં. અને કોઈપણ જડને અથવા માલુસ્ટેટ પો

તે જાને કરેલા કોઈપણ ફેરફાર ઉપર અથવા કલમ ઉપર અપીલ સાંભળવી નહીં.

ખુલાસો—કોઈ જડને અથવા માલુસ્ટેટ મ્યુનિસિપાલ કમિશનર છે એટલાજ સ- ખળથી જ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે કોઈ મુકદમાનો પક્ષકાર છે અથવા કોઈ મુકદમામાં તે નો પોતાનો હિત સંબંધ છે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા—નોહમતવાળાઓના ઉપર ફરિયાદ ચલાવવા જે જે માલુસ્ટેટ ભાગ લીધો હોય અને તોહમતવાળાનો ધનસાફ થવો જોઈએ કે નહીં એ ખાખતનો નિકાલ કરવાને માટે મુદ્દા સાહેદીઓના સાહેદી લાધી હોય તો તે કામમાં જે શિક્ષા કરવામાં આવી હોય તે ઉપર અ- પીલ સાંભળવાને તે માલુસ્ટેટને અધિકાર નથી. બી. રી. ૨૨ પ્ર. ૭૫

‘અ’ નામનો સમ્પત્ત કલકત્તામાં ખંજાળાના સને ૧૮૭૬ ના ૪ આક્ટ મુજબ પડવા નો લીધા વગર પોતાનો ધંધો કરતો હતો કારપોરેશનના નોકર અને જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ ‘અ’ નામના સમ્પત્તે કારપોરેશનના માટે સમન કાઢાડી એ ‘અ’ ને બોલાવ્યો. ‘અ’ એ જવાબદારી ધનકાર કરી અને પોતાના ખચાવના સાહેદ આપ્યા છતાં પણ તેને દંડની શિક્ષા કરી. આ શિક્ષા ગેરકાયદેસર કરી કેમકે ફરિયાદી કારપોરેશનને હતી અને ન્યાય ક રનાર જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ કારપોરેશનનો નોકર હતો તેથી તેનું હિત ફરિયાદના લાભમાં હોવું જોઈએ—વુડ વિ. ૬૧ ના રોહરની કારપોરેશન ઇ. લા. રી. વા. ૭ ક. પ્ર. ૩૨૨

સ્ટાપના કાયદા નિ. ૧૧ મુજબ કરનારા લોકોને ફોજદારીમાં એકલવાનો કલેક્ટરે સ દરહુ આક્ટ ઉપરથી જે જે અધિકાર આપ્યો હોય તેનોજ તેને ઈનસાફ કરવાને કલેક્ટરે નિમ્મલો નહીં તો નો કરવા માટે બીજા માલુસ્ટેટની નિમણૂક કરવી જોઈએ. સરકાર વિ. ગંગાધર જુ. ના ખાખ ઇ. લા. રી. વા. ૭ ક. પ્ર. ૧૨૩

કારટનીખાખાનકી ૫૫૬. જે મુલકોનો રાજ્ય કારભાર સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હોય કરવાનો અધિકાર. તે મુલકોમાંની રાયલ ચાટરથી સ્થાપેલા કોઈકારટો સિવાય બીજા દરેક કારટ- નો લાખા, આ કાયદાના કરણસાર, ફલાણી સમજવી તે નક્કી કરવાને સદરહુ સરકાર મુખ્યત્વાર છે.

ગવર્નરને જનરલ ૫૫૭. આ કાયદાથી ગવર્નર જનરલ ઈન કાઉન્સિલને અથવા સ્થા- નકાઉન્સિલનાં તથા નિક સરકારને આપેલા સંઘળા અધિકારો જેમ પ્રસંગ પડે તેજ વખતે સ્થાનિક સરકારના વખતે ચલાવવાનો અખત્યાર છે.

અધિકારસ્વખતેય ખતેચલાવીશકાય.

સાચું મુકદમા.

૫૫૮. આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે કોઈપણ ફોજદારી કારટમાં જે મુકદમા ગાયું હોય તે સંઘળા મુકદમાને આ કાયદાના ઈલાખે, બની શકે તેટલે સુધી લાગુ પડશે.

પરિશિષ્ટ ૧ છું.

આક્ટો ૨૬ કયાં તે.

(અ)—સ્ટાટ્યુટ.

વર્ષ. કારકીર્દી તથા બાબ	મથાળુ	કેટલો ૨૬ કીધો
૩ જનર્જ બાદશાહની કારકીર્દીના ૧૩ મા વર્ષના સ્ટાટ્યુટનો ૩૬ મો બાબ	હિંદુસ્તાનમાં તેમજ યુરોપમાં ઇબ્ટઈડીઆ કંપનીના માગલા સંબંધી વહિવટ વધારે સારી રીતે ચલાવવા માટે કેટલાઈક ધારા બાંધવા બાબતનો આક્ટ	૩૮ મી કલમ.

(બ)—ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલના આક્ટો.

નંબર તથા વર્ષ.	મથાળુ	કેટલો ૨૬ કીધો.
૧૮૪૦ નો ૨૩ મો ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો. ૧૮૬૧ નો આક્ટ ૫ મો.	પ્રોસેસની બજાવણી. ... ફોજદારી કાયદો... પોલીસનો આક્ટ ...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો ૨૧૪ મી કલમનાં ડ્રબ્યુન્ટો ૬ ઠી કલમ તથા ૨૪ મી કલમમાંના “અને આખ રનો ફેસલો થાય તહાં સુ ધી ગુન્હેગાર ઊપર ફરિ યાદનું કામ ચલાવવાને” આ શબ્દો ૩૫ મી કલ મના આરંભથી તે “પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે”એ શ બ્દો સુધી અને એ શ બ્દો સુધી
૧૮૬૨ નો ૧૮ મો	સુપ્રીમ કોર્ટમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો
૧૮૬૪ નો ૬ ઠી	ફટકા મારવાનો	૭ મી કલમ
૧૮૬૬ નો ૨ જો	જસ્ટીસ આફ ધી પીસ	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો
૧૮૭૦ નો ૨૨ મો	સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવાની હકુમત આપવા બાબતના આક્ટો રાણી સાહેબની વિલાયતી રહ્યોતોને લાયુ પાડવા બાબત પંખાબના કાયદા ...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો પંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો
૧૮૭૨ નો ૪ થો		
૧૮૭૨ નો ૧૦ મો	ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો

(૨)

(ખ) — ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સિલના આક્ટો. — ચાલુ.

નંબર તથા વર્ષ	મથાળું	ફટલો રદ કીધો.
૧૮૭૪ નો ૧૧ મો	ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો	સંધર્ભો
૧૮૭૪ નો ૧૫ મો	સુધારવા બાબત ... .. કાયદાઓની સ્થાનિક વ્યાપ્તિ, ...	અંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો
૧૮૭૫ નો ૧૦ મો.	હૈ કોર્ટોમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત	૧૪૪મી કલમ સિવાય તથા ૧૪૬મી કલમનો જેટલો ભાગ બાકીનો સંબંધી છે તેટલો ભાગ સિવાય, સંધર્ભો આક્ટ.
૧૮૭૫ નો ૨૦ મો	સેન્ટલ પ્રાવિનિસસલાજી (મધ્ય પ્રાંતોના કાયદા)	અંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો
૧૮૭૬ નો ૧૮ મો	અધોધ્યાના કાયદા	એજન
૧૮૭૭ નો ૪ થો	પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટો	૫૭ મી કલમ સિવાય સંધર્ભો આક્ટ
૧૮૭૬ નો ૨૧ મો	અપરાધિઓને સ્વાધીન કરવા બાબત	૩ જો બાબ
૧૮૮૧ નો ૧૦ મો	કારોનર	૮મી તથા ૯ મી કલમો

(૩) — રેગ્યુલેશન.

નંબર તથા વર્ષ	મથાળું	ફટલો રદ કીધો.
અંગાળાના ૧૮૨૫ નો ૨૦ મો રેગ્યુલેશન	કોર્ટ માસ્ટર્સની હકુમત	જેટલો રદ થયો નથી તેટલો
૧૮૭૨ નો ૩ જો	સોતર પર્ગણા સેટલમેન્ટ	૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આક્ટ સંબંધી જેટલો છે તેટલો
૧૮૭૪ નો ૬ મો	આરાધાન ટેકરીઓની ડિસ્ટ્રિક્ટના કાયદા	૧૮૬૯ ના ૨૦ તથા ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા તથા ૧૮૭૪ ના ૧૧ મા આક્ટ સંબંધી, જેટલો છે તેટલો
૧૮૭૭ નો ૨ જો	અજમેરના કાયદા	અંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો

(૪) — મદ્રાસના ગવર્નર ઇન કાઉન્સિલના આક્ટો.

નંબર તથા વર્ષ	મથાળું	ફટલો રદ કીધો
૧૮૬૭ નો ૮ મો	પોલીસ	૯ મી કલમ

ਪ੍ਰਤਿਨਿਸ਼ ੨ ਭਾਈ.

ગુનહાઓની વિગતનું ક્રા. ૭૩૨.

પ્રુદાસો. — ‘‘ગુન્હા’’ તથા હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ શિક્ષા’’ જોડવાં મળાણાનાં આ પરિશિષ્ટનાં બીજા તથા સાતમા આસન મધ્યે ને ગર્જકૃર લખ્યો છે તે તેમના સંબંધની હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની જુદી જુદી કલમોમાં બ્યાન કરેલા ગુન્હાઓ તથા શિક્ષાઓની વ્યાખ્યા દાખલ લખ્યો છે એમ, આગતા તે કલમોના સાર દાખલ લખ્યો છે એમ પણ, સગા-જવં નહીં; તે તે પહેલાં આસન મધ્યે ને કલમમાં શો નિયમ છે તેહની માત્ર સુચનાર્થ લખ્યો છે.

આ પરિશિષ્ટનું ત્રીજું આસન કલકત્તા તથા મુંબાઈ શહેરની પોલીસને લાગુ છે.

બાબ ૫ એ-મદદગારી બાબત.

[illegible]

૧૧૭	લોક પાસે અથવા દસથી વધારે માણસો પાસે કાંઇ ગુન્હો કરાવવામાં મદદગારી કરવી.	એજ	એજ	એજ	દત સુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને	એજ
૧૧૮	ભોતની અથવા જીવતા સુધી સુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કાંઇ ગુન્હો કરવાની ધારણા છુપાવવી, અગર તે ગુન્હો થાય તો અગર તે ગુન્હો નહીં થાય તો	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ
૧૧૯	જે ગુન્હો આટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એવો કાંઇ ગુન્હો કરવાની ધારણા કોઈ સરકારી નોકરે છુપાવવી, અગર તે ગુન્હો થાય તો.	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ	એજ
	અગર તે ગુન્હો મોત અથવા સુદ્રપારની શિક્ષા જોગ હોય, તો અગર ગુન્હો નહીં થાય તો.	એજ	એજ	એજ	૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તે ગુન્હો મોત કરાવેલા પ્રકારની તથા ધણામાં ધણી મૃત ને કરાવેલા હોય તેની રૂ મૃત સુધી કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને	એજ એજ

૧૨૦	કેદની શિક્ષા થતી શરૂ જોડેવો કાલ ગુન્હા કરવાની ધારણા છુપાવવી, આગર તે ગુન્હા થાય તો આગર નહીં થાય તો.	એજ	એજ	શકાય નહીં તે નહીં.	એજ	એજ	એજ
		એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

બાબ ૬૪—શબ્દો વિરુદ્ધ ગુન્હા.

૧૨૧	રાણીની સામા લઢાઈ કરવી, અથવા લઢાઈ કરવાની કોશિશ કરવી, અથવા લઢાઈ કરવામાં મદદગારી કરવી	વારંટ	અમિન નહીં હોય ત્યાં	અમિન નહીં હોય ત્યાં	એજ	એજ	એજ
૧૨૧અ	રાજ્ય વિરુદ્ધ કેટલાએક ગુન્હાકરવા સાથે સંપ કરવો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૧૨૨	રાણીની સામા લઢાઈ કરવાના પ્રયાસથી હથિયારોવગરે ઝોકાં કરવાં	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

૧૨૩	સાંઘાણવું-કાંમ સેહેલ કરવાનાં ઇરાદાથી લઢાણની ધારણી છુપાવવી	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ	ઝોન
૧૨૪	કાંમ કાયદેસર આખ્યાર અમલગાં આણવવાના અથવા નહીં આણવાનાં રાદાથી ગવર્નેર નરલ, ગવર્નર વિગેરે પર હુમલો કરવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	ઝોન
૧૨૫	એલિટી ઉત્પન્ન કરવો, અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિસ કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	જીવતાં સુધી અથવા હરકાઈ થોડી મુદત સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા તથા દંડ અથવા કવષે સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ, અથવા દંડ.	ઝોન
૧૨૬	રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનારા એશિયાના કોઈ રાજની ઉપર લઢાણ કરવી અથવા તેહવી લઢાણ કરવામાં મદદગારી કરવી	ઝોન	ઝોન	ઝોન	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ અથવા દંડ.	ઝોન
૧૨૭	રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનાર કોન રાજના મુલકપર છૂટ કરવી	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા કાંમ સુદુર ગિલકત સરકાર નેતથવી	ઝોન
૧૨૮	૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમાં લખ્યા પ્રમાણે લઢાણ અથવા છુટથી મળેલો ગીલકતલેવી	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન

૧૨૮	સરકારી તોફરખાંધિપૂર્વક પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજકીય અથવા લગાણના કદીને નાહાસી જવા દે તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝવતોં સુધી સસુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ	ઝોન
૧૨૯	સરકારી તોફર ગફલતથી પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજકીય અથવા લગાણના કદીને નાહાસી જવા દે તો.	ઝોન	ઝોન	ખમિન લઈ શકાય	ઝોન	૩ વરસ સુધી આસન સેસન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માલ્સ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગ તો માલ્સ્ટ્રેટ સેસન કોર્ટ.	ઝોન
૧૩૦	તેહિવા કદીને નાશી જવામાં સાલ કરવું છોડાવવું, અથવા ધરમાં રાખવું, અથવા તેહિને ખા છો પકડે તેહિમાં સામા થવું	ઝોન	ઝોન	ખમિન નહી લઈ શકાય	ઝોન	ઝવતોં સુધી સસુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	ઝોન

ખાખ ૭ એ.—જમીનપરની તથા દરીયાઈ શેન સંબંધી ગુન્હા.

૧૩૧	ખંડમાં મદદગારી કરવી, અથવા વગર વારંટ પાસે કોઈ આદિસરતે અથવા સોલ જરતે કે ખલાસીને પોતાની તોફરીથી અથવા પ્રજાધર્મથી બંધ કરવાની કેશિય કરવી અંડ કરવામાં મદદગારી કરવાથી જો બંડ થાય, તો.	વારંટ	ખમિન નહી લઈ શકાય	ખંડીવાળી નહી શકાય	ઝોન	ઝવતોં સુધી સસુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેસન કોર્ટ
૧૩૨		ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	સોત, અથવા ઝવતોં સુધી સસુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ	ઝોન
૧૩૩	કોઈ ઉપરી અગવહાર પોતાનો હુલા ચલાવતો હોય તે દરમિયાનમાં તેહિની ઉપર કોઈ ઝોન દિસર, સોલજર, અથવા ખલા	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેસન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માલ્સ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગ તો

૧૩૪	શીઝે હુમલો કરવામાં મદદગારી કરતી અગર તે મદદગારી કરેથી હુમલો થાય તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ	માહિતી સેશન કોર્ટ.
૧૩૫	કોઈ ઓફીસર, સોલ્ડર અથવા ખંડાસીને નાહાસી જવામાં મદદગારી કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૨ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ અથવા બંને	પ્રિસિડેન્સી માહિતી અથવા ૧લા અથવા ૨જ વર્ગનો ગાહિતી.
૧૩૬	નાહાસી આવેલા સદરહુ પ્રકારના કોઈ આ-ફિસર, સોલ્ડર, અથવા ખંડાસીને ધરમાં રાખવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧૦૦ રૂપિયા દંડ	ઝોન
૧૩૭	કોઈ વેપારીનાં વાહાણમાં ગાસ્તરની અથવા અગર વારં જોના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તેની ગફલત પકડાય તથા કોઈ નાશી જનારો સંતાયો હોય તો	ઝોન	ઝોન	સમન.	ઝોન	ઝોન	૧૦૦ રૂપિયા દંડ	ઝોન
૧૩૮	કોઈ ઓફીસર, સોલ્ડર અથવા ખંડાસીને અગર વારં ના ફરમાનીનું કોઈ કાગ કરવામાં મદદગારી કરવી, તે ગુન્હો થાય તો	ઝોન	ઝોન	વારંટ	ઝોન	ઝોન	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ અથવા બંને	ઝોન
૧૪૦	સોલ્ડરમાં ખપવાના દરદાથી સોલ્ડરનો પોશાક પહેરવો, અથવા સોલ્ડરનું કોઈ ચિન્હ ધારણ કરવું.	ઝોન	ઝોન	સમન.	ઝોન	ઝોન	૩ મહિના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૫૦૦ રૂપિયા દંડ, અથવા બંને	કોઈ પણ માહિતી.

ખાખ ૮ મો—લોકની સમાધાની વિરૂધ્ધ ગુન્હા બાબત.

૧૪૩	કાયદા વિરૂધ્ધ ગંડગીના અંગણુત હોવું	વગર વારંટ પકડી શકે	સમન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને	કોઈ પણ માહિતી.
૧૪૪	જીવ લે એવું કોઈ હથેયાર પાસે છતાં કોઈ કાયદા વિરૂધ્ધ ગંડગીમાં સામિલ થવું	ઝોન	વારંટ	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૨ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ અથવા બંને	ઝોન
૧૪૫	કોઈ કાયદા વિરૂધ્ધ ગંડગીને વિખરાઈ જવાનું	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૨ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ અથવા બંને	ઝોન

૧૫૨	હંગામો બંધ પાડવા વગેરેનું કામ કરતો હોય તેવામાં કોઈ સરકારી નોકરની ઉપર હુમલો કરવો અથવા તેને હરકત કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વરષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	મિશન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માલ્સ્ટ્રેટ અથવા જાવર બંને માલ્સ્ટ્રેટ.
૧૫૩	હંગામો કરવાના દરિયાથી દુષ્ટતાથી કાદના મનમાં ક્રોધ ઊત્પન્ન કરવો, અથવા હંગામો થાય તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ વરષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોર્ટ પબ્લિ માલ્સ્ટ્રેટ.
૧૫૪	જમીનનો ગાયેક અથવા કમ્પેન્સેટર હંગામોથી વગરવારે પકડાય નહીં.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૬ ગહિના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	ઝોન
૧૫૫	જે શખસના ફાયદાને શાહ અથવા જંગીવતી કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે શખસ અગર તે અટકાવવાને સઘળા કાયદેશર કસા નો નહીં કરે તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧,૦૦૦ રૂપીઆનો દંડ.	પ્રેસિડેન્સી માલ્સ્ટ્રેટ અથવા જાવર બંને અથવા જાવર વરગના માલ્સ્ટ્રેટ.
૧૫૬	જે માલિક અથવા કમ્પેન્સેટરના ફાયદાને શાહ કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે શખસે તે સખત્યાર અગર તે અટકાવવાને સઘળા કાયદેશર હક્કો નહીં કરે તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	દંડ	ઝોન
૧૫૭	કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ ગંડગીને શાહ પદશા આપવા કરીને રાખેલા શખસોને ધરમાં રાખવા પકડી શકે.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૬ ગહિના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	ઝોન
૧૫૮	કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ ગંડગીમાં અથવા હંગામાં શાખિસ થવા શાહ પદશા લેવા કરીને રહેલું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
	અથવા હથિયારનું ધરતો ફરવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	બે વરષ સુધી બેમાંના ગમે.	ઝોન

૧૬૬	કોષ સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોષ સરકારી નોકરે કાંઈ કાયદાનો હુકમ નહીં માનવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ વરપ સુધીની આસાન કેદ અથવા દંડ અથવા બંને.	ઝોન
૧૬૭	નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોષ સરકારી નોકરે કાંઈ બેટો લેખ બનાવવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વરપ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને	સેસન કોર્ટ અથવા મેજિસ્ટ્રેટની માલ સટ અથવા ૧ લા વરગતો ગાલુલ્લેટ
૧૬૮	સરકારી નોકરે કાયદા વિરૂધ્ધ વેપાર કરવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ વરપ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને,	મેજિસ્ટ્રેટની માલુલ્લેટ અથવા ૧ લા વરગતો ગાલુલ્લેટ
૧૬૯	સરકારી નોકરે કાયદા વિરૂધ્ધ કાંઈ મિલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ વરપ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને, તથા મિલકત ખરીદ કરી હોય તો તે મિલકત સરકાર જપ્ત થતી	ઝોન
૧૭૦	કોષ સરકારી નોકરનો વેશ લેવો.	વગરવાર ટેપકડીલકે	વર્સટ	ઝોન	ઝોન	૨ વરપ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ, અથવા બંને	કોષ પશુ ગાલુલ્લેટ
૧૭૧	કોષ સરકારી નોકર જેવો પોશાક પહેરતો હોય અથવા જેવી નિશાની સાથે રાખતો હોય તેવો, પોશાક અથવા તેવી નીશાણી દર્શાવનાર ઇરાદાથી પહેરવો અથવા સાથે રાખવી.	ઝોન	સગન	ઝોન	ઝોન	૩ મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	ઝોન

આખ ૧૦ મા—સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખતિયારનો તિરકાર.

૧૭૨	કોષ સરકારી નોકરનો તરફથી થયેલા સગન કે હુકમ નહીં પોતે એટલા માટે નાશીજવું અગર તે સગન અથવા તોટીસમાં કોષ શ—	વગરવાર ટેપકડાય નહીં	સગન	ઝોન	ઝોન	૧ મહિના સુધીના આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	સરકોષ ગાલુલ્લેટ
		ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૬ મહિના સુધીની આસાન	ઝોન

૧૮૧	મચકર ઉપર સહી કરવાનો કાયદા સુનળ કરમાવ્યા છતાં તેમ કરવાની ના કહેલી કાઈ સરકારી તોફરની આગળ સોગળ ખાદનો બુદ્ધિ મળકર જાણી ભુક્ષીત કહેવો-	ઝોન	વારંદ	ઝોન	ઝોન	કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને. ૩ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ	સેસન ફારટ અથવા પ્રિસિડેન્સી માલ્ટ્રેટ અથવા ૧૬૫ વરગનો માલ્ટ્રેટ. પ્રિસિડેન્સી માલ્ટ્રેટ. અથવા ૧૬૫ વરગના માલ્ટ્રેટ.
૧૮૨	કાલ સરકારી તોફર પાસે તેનો કાયદેસર અખર આપવી.	ઝોન	સમત.	ઝોન	ઝોન	૬ મહીના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ; અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	ઝોન
૧૮૩	કાઈ સરકારી તોફરના કાયદેસર અખર આપવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ મહિના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	ઝોન
૧૮૪	કાઈ સરકારી તોફરના અખર આપવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ મહિના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	ઝોન
૧૮૫	કાઈ સરકારી તોફરના અખર આપવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ મહીના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	ઝોન
૧૮૬	કાઈ સરકારી તોફરનો તેનાં સરકારી કામ કરવામાં અડચણ કરવી	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ મહીના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	ઝોન
૧૮૭	કાયદા સુનળ મદદ કરવાની ફરજ છતાં કાઈ	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧ મહીના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	ઝોન

૧૯૪	અથવા ખોટા પુરાવો બનાવવો. દેહાત શિક્ષા નોગ ગુન્હો કાઢીની ઉપર સા- નીતી કરાવવાના ધરાદાથી ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટા પુરાવો બનાવવો. અગર તેમ કરવાથી કોર્ટ ને ગુન્હા સખસ ની ઉપર ગુન્હા સાબિત થઇને તેનો જીવ દેવામાં આવે તે.	ઝોન	ઝોન	અમીત ન કીલઈશ- કાય ઝોન	ઝોન	તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ જીવતા સુધી સસુક્રપાર સેશન કોર્ટ. અથવા ૧૦ વરષ સુધી સખત કેદ, તથા દંડ સાત અથવા ઉપર મળજી	ઝોન
૧૯૫	જીવતાં સુધી સસુક્રપારની અથવા સાત વરસ ની અથવા તે કરતાં વધારે કેદની શીક્ષા થઇ શકે એવો ગુન્હો કાઢીની ઉપર સાનીત કરાવવાના ધરાદાથી ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટા પુરાવો બનાવવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	તે ગુન્હાને માટે હોય તેજ	ઝોન
૧૯૬	કોર્ટ ઇનસાફના કામમાં બનાવટી અથવા ખો- ટા બાણેલો પુરાવો વાપરવો.	ઝોન	ઝોન	તેવી શાસ- તીઆપના બાગુનાને માટેઅમી નલઈશકા તોહાયતો કઈશકાય નહાતો ન હી	ઝોન	ખોટી સાહેદી આપવા અથવા થવા ખોટા પુરાવો બના- વવા માટે ને હોય તેજ સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રે ટ અથવા ૧લાવર ગતોમાજિસ્ટ્રેટ.	ઝોન
૧૯૭	જે હકીકતના પુરાવામાં કાયદા મુજબ તેવું સરટીફિકેટ લઈ શકાયું હોય તે હકીકત બા- બત બાબતીબુજીને કાંઈ ખોટું સરટીફિકેટ આ- પવું અથવા તે ઉપર સહી કરવી.	ઝોન	ઝોન	અમીન કઈશકાય	ઝોન	ખોટી સાહેદી આપવામાટે ને હોય તેજ	ઝોન
૧૯૮	કોર્ટ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છો એવું બાણે- લું સરટીફિકેટ ખરાની માફક વાપરવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન		ઝોન
૧૯૯	કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઈ શકાય એવા કા-	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન		ઝોન

૨૦૦	૪ એ કસરમાં લખેલી ખોટી કદીયત અથવા કાંઈ ખોટા નખેલો *ઝોકરાટ ખુરાની માફક વાપરવો	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૦૧	કાંઈ ગુન્હા કરનારને બચાવવાના ધરાદારી તે ગુનો થયાનો પુરાવો ઉઠાવવો, અથવા તે બ- ખત ખોટી ખબર આપવી, તે ગુનો દેહાંત શિક્ષા નોગ હોય તો જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા નોગ, અથવા ૧૦ વરસની કેદની શિક્ષા નોગ હોય, તો	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૦૨	૧૦ વરસથી ઓછી મુદતની કેદની શિક્ષા નો ગ હોય તો,	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૦૩	કાંઈ ગુન્હા બાળત ખબર આપવાની બેની ક રન હોય તેણે ધરાદારી તે બાળત ખબર આપવામાં કસ્ટ કરવી	સમન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૦૪	કાંઈ ગુનો થયો હોય તેની ખોટી ખબર આ- પવી	વારંટ	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૦૫	કાંઈ લેખને પુરાવા દાખલ હાબર થતો અટકા વવાને તેનો નાશ કરવો, અથવા તેને સંતા ડવો કાંઈ દીવાની કે ફોજદારી મુકદમા મધે કાંઈ કામ કરવા સાર અથવા બાંમીન થવા સા-	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

૭ વરસ સુધી બેમાંના ગમે સેશન કોરટ.
તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ

૩ વરસ સુધી બેમાંના ગમે સેશન કોરટ અથવા
મે તે પ્રકારની કેદ, ત-
થા દંડ
પ્રેસિડેન્સી માલ્લેટ
૨ અથવા ૧ લા વ
રગતો માલ્લેટ

તે ગુના માટે ઠરાવેલા પ્રેસિડેન્સી માલ્લેટ
કારની તથા ઘણામાં ધ
ણી મુદત ને ઠરાવી હોય
તેહની ૨ મુદત સુધીની કે
દ અથવા દંડ અથવા બંને
કોરટ.

૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમે પ્રેસિડેન્સી માલ્લેટ
મે તે પ્રકારની કેદ. અથ
વા દંડ અથવા બંને
તો માલ્લેટ

બેવરસ સુધી બેમાંના ગમે પ્રેસિડેન્સી માલ્લેટ
તે પ્રકારની કેદ, અથવા
દંડ, અથવા બંને
ઝોન

૧ વરસ સુધી બેમાંના ગમે સેશન કોરટ અથવા
તે પ્રકારની કેદ, અથવા પ્રેસિડેન્સી માલ્લેટ

૩ ખોટા વેશ લેવો

૨૦૬	કાંઈ મિલકત સરકાર જપ્ત થતી, અથવા શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસૂલ થતી અથવા હુકમનામું બળવવામાં લેવાતી અટકાવવા સાર તે મિલકત દગલબાજીથી ખસેડવી અથવા છુપાવવી, વગેરે	ઝોન	ઝોન	ઝોન	વા દંડ અથવા બંને રવરપ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને	અથવા ૧ લા વરગતો માહિત્તે પરેસીડેન્સી માહિત્તે અથવા ૧ લા વરગતો માહિત્તે
૨૦૭	કાંઈ ગીલકત શરકાર જપ્ત થતી, શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસૂલ થતી; અથવા હુકમનામું બળવવામાં લેવાતી, અટકાવવા સાર દગલબાજીથી તે મિલકત પર હુક નહી છતો દાવો કરવો, અથવા તેના કાંઈ હક બાબત દગાઈ કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૦૮	જે રકમ લેહેણી નથી તેને શાર દગલબાજીથી હુકમનામું થવા દેવું, અથવા હુકમનામું પૂર થયા પછી તે બજવા દેવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	પરેસીડેન્સી માહિત્તે ૨ અથવા ૧ લા વરગતો માહિત્તે
૨૦૯	કાંઈ ઇનશાફની કોરટમાં ખોટો દાવો કરવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૧૦	જે રકમ લેહેણી નહી હોય તેને સાર દગલબાજીથી હુકમનામું કરાવી લેવું અથવા હુકમનામું પૂર થયા પછી તે બળવવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૧૧	મુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ગુન્હાનું ખોટું તો હોમત મુકવું	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
	આગર ગુન્હાનું તો હોમત મુકવું હોય તે ગુનો દેહાંત શિક્ષા નોગ, અથવા જીવતા સુધી સ મુકપારની નિક્ષા નોગ, અથવા સાત વરસ થી વધારે સુદતનીકેદની શિક્ષા નોગ હોય તેમ કામ ગુન્હેગારને ધરમાં રાખવો, તે ગુન્હા નોગ દેહાંત શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૨૧૨	કાંઈ ગુન્હેગારને ધરમાં રાખવો, તે ગુન્હા નોગ દેહાંત શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન

તે ગ્રુન્હો ને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વરષ સુધી કેદની શિક્ષા નોગ હોયતો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	૩ વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ,	એજ વરગના માલજેદ
અગર તે ગ્રુન્હો ૧૦ વરષ સુધી નહી પહોં ૧ વરષ સુધી કેદની શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	તે ગુનાને માટે દરાવેલા પ્રકારની તથા ધણીમાં ધણી સુદત ને દરાવી હોય તે હેની ૩ મુદત સુધી કેદ અથવા દંડ, અથવા બંને	પરેશીડેન્સી માલજેદ અથવા ૧ લા વરગ નો માલજેદ અથવા ને કારટથી ગુન્હાનો ખનસાફ થ શકતો હોય તે કારટ.
૨૧૩ કાર્ફ શખસને શિક્ષાથી બચાવવાને બલિશ વતગરવારે જરે લેવી, તે ગ્રુન્હો દહાત શિક્ષા નોગ હોયકડાય ન હી. ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ,	સેસન કારટ સેસન કારટ અથવા પ્રસીડેન્સી માલજેદ, અથવા ૧ લા ગેનો માલજેદ
અગર ૧૦ વરષ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષા એમ હોય, તો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	તે ગુનાને માટે દરાવેલા પ્રકારની તથા ધણીમાં ધણી સુદત ને દરાવી હોય તે હેની ૩ મુદત સુધી કેદ, અથવા દંડ તથા બંને	પરેશીડેન્સી માલજેદ અથવા ૧ લા વરગ નો માલજેદ અથવા ને કારટથી ગુન્હાનો ખનસાફ થ શકતો હોય તે કારટ
૨૧૪ કાર્ફ ગ્રુન્હોગરને બચાવવાના બદલામાં કાર્ફ બલિશ પાછી આપવી અથવા બલિશ આપવી	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	૭ વરષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ; તથા	સેશન કારટ

આપવી, તે યુતો ને દેહાંત શિક્ષા નોગ હોય તો. તે યુન્હો ને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા ૧૦ વરષ સુધી કેદની શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	૬૩ ૩ વરસ સુધી બેમાંનાગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૩, ઓજ	સેસન કોરટ અથવા પ્રેસીડેન્સી માલ્ટ્રેટ, અથવા ૧ લા. ડીનો માલ્ટ્રેટ
અગર ૧૦ વરષ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	પ્રેસીડેન્સી માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ નો માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ ને કોરટથી તે યુન્હોનો પ્રતિસાદ્ય ન શકતો હોય તે કોરટ.
યુન્હાથી થયેલી ચિલકત પાછી મેળવવામાં મદદ કરવા સાર કામ બક્ષીસ લેવી અને યુતે-ગારને પકડી નહીં આપવો. જો યુતેગાર કેદમાંથી નાઠો હોય અથવા જતેગારવારે પકડવાતો હુકમ થયો હોય તે યુતેગારને ધરપકડી શકે માં રાખવો, તે યુતો દેહાંત શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	પ્રેસીડેન્સી માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ નો માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ ને કોરટથી તે યુન્હોનો પ્રતિસાદ્ય ન શકતો હોય તે કોરટ.
જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વરસ સુધી કેદની શિક્ષા નોગ હોય તો.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	પ્રેસીડેન્સી માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ નો માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ ને કોરટથી તે યુન્હોનો પ્રતિસાદ્ય ન શકતો હોય તે કોરટ.
અમર ૧૦ વરસ નહીં પણ ૧ વરષ સુધી કેદની શિક્ષા નોગ હોય તો	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	પ્રેસીડેન્સી માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ નો માલ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરસ ને કોરટથી તે યુન્હોનો પ્રતિસાદ્ય ન શકતો હોય તે કોરટ.

૨૧૭ બચુર અથવા આસેસરનો વેપ લેવો.

ઝોન

ઝોન

ઝોન

ઝોન

૨ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે પેસીડેન્સી માલુમદરે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે

બાળ ૧૨ એ—સીક્રા તથા સરકારી રતાંપ સંબંધી ગુન્હા.

૨૩૧	શિક્કો જોટો બનાવવો, અથવા તે ક્રિયાનો વગરવારેટો પકડી શકે.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે
૨૩૨	રાણીનો શિક્કો જોટો બનાવવો, અથવા તે ક્રિયાનો કાંઈપણ ભાગ કરવો,	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીની સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ તથા ૬ વરષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે
૨૩૩	શિક્કો જોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિયાર બનાવવાં, ખરીદવાં, અથવા વેચવાં.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે
૨૩૪	રાણીનો શિક્કો જોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિયાર બનાવવાં, ખરીદવાં, અથવા વેચવાં	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે
૨૩૫	શિક્કો જોટો બનાવવાનાં કારણસર કાંઈ હથિયાર અથવા સામન પાસે રાખવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે
૨૩૬	રાણીનો શિક્કો બનાવવાનાં કારણસર હોય તો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે
૨૩૭	હિંદુસ્તાનમાં રહીને હિંદુસ્તાનની બહાર કાંઈ શિક્કો જોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧ લા વર અથવા બંને ગતો માલુમદરે

૨૩૭	ખોટા શિક્ષકો જાણી પુઝીને આ દેશમાં લાવ વો અથવા આ દેશમાંથી બહાર લઈ જવો	એજ	એજ	એજ	એજ	૬૬ગારી કરવાને માટે ને શિક્ષા કરાવી છે તે શિક્ષા કરવ સુધીની બેમાંના ગેસેશન કોર્ટ અથવા મે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ
૨૩૮	રાણીના શિક્ષકો ખોટા બનાવેલો જાણી પુઝીને આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી હાર લઈ જવો	એજ	એજ	એજ	એજ	જીવના સુધી સમુદ્રપાર અ થવા ૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ
૨૩૯	કોઈ શિક્ષકો ખોટા છે એમ તે લેતી વખત જાણીને રાખવો, તથા તે બીજાને આપવે વગેરે	એજ	એજ	એજ	એજ	૫ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ ત થા દંડ.
૨૪૦	રાણીના કોઈ શીકા બાબત તેમ કરવું	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધીની બેમાં ગમે તે પ્રકારની કેદ ત થા દંડ
૨૪૧	કોઈ ગાળુસની પાસે કાંઈ શિક્ષકો પેહલાં આવે તે વખતે તે એમ જાણીને નહી હો અ કે આ શિક્ષકો ખોટા છે, તે શિક્ષકો તે માણસે કોઈને ખરા લાખલ આપવો	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથ વા બેટલી કિમતનો તે ખોટા શિક્ષકો કરવો હોયતે ચીદશગણોદ અથવા બેને
૨૪૨	કોઈ શિક્ષકો કોઈ શખસની પાસે આવતી વખ તે તેણે એમ જાણીને હોય કે આ શિક્ષકો ખો ટા છે તે શખસે તે ખોટા શિક્ષકો પાસે રા ખવો	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ
૨૪૩	રાણીના કોઈ શિક્ષકો કોઈ શખસની પાસે આ વતી વખતે તેણે એમ જાણીને હોય કે	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ

સેશન કોર્ટ અથવા
પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રે
ટ અથવા ૧ લાવર
ગનો માજિસ્ટ્રેટ.

સેસન્સ કોર્ટ

સેશન કોર્ટ અથવા
પ્રેસિડેન્સી માજિ
સ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા
વરગનો માજિસ્ટ્રેટ

એજ

પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ
રેટ અથવા ૧ લા
અથવા ૨ જ વર
ગનો માજિસ્ટ્રેટ

સેશન કોર્ટ, પ્રેસિડે.
ન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથ
વા ૧ લાવર ગનો મા
જિસ્ટ્રેટ.

એજ

૨૫૪	જે શિક્ષા કાંઈ માણસની પાશે પહોંચ્યાં આવી વતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે બંધુનું નહીં હોય તે શિક્ષા તેણે બીજાને ખરા શિક્ષા દાખલ આપેલી.	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વરસ સુધી બેમાંના પ્રિન્સીપીલ માલિકોએ ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા પલાઅથવા ૨ થયા જેટલી કિમતનો તે બંધારના માલિકોએ (શિક્ષકો) હોય તેથી દસ ગણો દંડ	એજ	એજ	૨ વરસ સુધી બેમાંના પ્રિન્સીપીલ માલિકોએ ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા પલાઅથવા ૨ થયા જેટલી કિમતનો તે બંધારના માલિકોએ (શિક્ષકો) હોય તેથી દસ ગણો દંડ
૨૫૫	સરકારી સ્ટાંપ જોટા બતાવેલો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૫૬	કાંઈ સરકારી સ્ટાંપ જોટા બતાવવાના કારણે સર કાંઈ હથિયાર અથવા સામાન પાસે રાખેલો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૫૭	કાંઈ સરકારી સ્ટાંપ જોટા બતાવવાના કારણે સર હથિયાર બતાવવું, ખરિદવું, અથવા વેચવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૫૮	સરકારી સ્ટાંપ જોટા બતાવેલો વેચવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૫૯	સરકારી સ્ટાંપ જોટા બતાવેલો પાસે રાખવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૬૦	કાંઈ સરકારી સ્ટાંપ જોટા બતાવેલો છે એમ બંધુના છતાં તે ખરા દાખલ વાપરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૬૧	સરકારને ગેરબ્યાનબી હાનિ કરવાના કારણે દારૂ નેપર સરકારી સ્ટાંપ હોય એવા કાંઈ પદાર્થ ઉપરથી કાંઈ લખાણો કેરી નાખવું અથવા કાંઈ લેખને માટે કાંઈ સ્ટાંપ વાપરવો હોય તે સ્ટાંપ તે લેખ ઉપરથી કાઢી નાખવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૬૨	કાંઈ સરકારી સ્ટાંપ આગળ વાપરેલો છે એમ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

૨૧૬	મ નળ્યા છતાં તે પાછા વાપરતો	ઓજ	ઓજ	ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, તથા દંડઅથવાળંતે	૨૪૨૯ અથવા ૧ લા વરગતો માછ ૨૪૨૯
૨૧૭	ચાંપ વાપરેલો છે એવી રીતની કાંઈ નિશાની હોતી નાંખવી	ઓજ	ઓજ	૩ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, અથવા દંડ, અથવા બંતે	સેશન ક્રારટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માછલે ૮ અથવા ૧ લા ૫ રગતો માછલે ૮

બાબ ૧૩ મો—કાટલાં તથા માપ સંબંધી ગુન્હા.

૨૧૪	તોળવાનું પોટું યત્ર દગલખાલથી વાપરવું	વગરવારટું પકડાય નહીં	સગન	ખતમાન લાગીડીવાળા ૧ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, અથવા ૧ લા અથવા ૨ નવરગન માછલે ૮	ઓજ
૨૧૫	પોટું કાટલું અથવા માપ દગલખાલથી વાપરવું	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ
૨૧૬	પોટાં કાટલાં અથવા માપ દગલખાલથી વાપરવાને પાસે રાખવાં	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ
૨૧૭	પોટાં કાટલાં અથવા માપ દગલખાલથી વાપરવાને બનાવવાં. અથવા વેચવાં	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ

બાબ ૧૪ મો—લોકની નંદુરસ્તી, સલામતી, અનુકુળતા, લજ્જા, તથા નીતી સંબંધી ગુન્હા.

૨૧૮	જીંદગીને જોખમ પોચે એવા રોગનો એપિડેમીયોલોજીસ્ટ પસરે એવું ગણતરીનું કામ	વગરવારટું પેપકડી શકે	સગન	ખતમાન લાગીડીવાળા ૧ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, અથવા ૧ લા અથવા ૨ નવરગ તો માછલે ૮	ઓજ
૨૧૯	જીંદગીને જોખમ પોચે એવા રોગનો એપિડેમીયોલોજીસ્ટ પસરે એવું દેખાડીનું કામ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ

૨૭૧	રોગના સળગથી દૂર રહેવા સળધીની કાંઠાનગર વારે કાનું નહીં માનવી	એન	એન	એન	૬ મહીના સુધીની બેમા- ના ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને	એન
૨૭૨	વેચવાને કસ્ટે રાખેલી માણસને ખાવાની અથવા પીવાની વસ્તુમાં કાંઈ ભેગ કરવી	એન	એન	એન	૬ મહીના સુધી બેમાના ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	એન
૨૭૩	માણસને ખાવાની અથવા પીવાની કાંઈ વસ્તુ અવગુણ કારક હિ એમ જાણીતે વેચવી	એન	એન	એન	એન	એન
૨૭૪	કાંઈ વેચવાનાં વસ્તુઓમાં અથવા ઓસડમાં ભેગ કરવી જોઈતી રીતે ક્રે તેથી તેના ગુણ ઓછા થાય, અથવા તેની અસર બદલાય, અથવા તે અવગુણકારક થાય	એન	એન	એન	એન	એન
૨૭૫	બેમાં થયેલાં વસ્તુઓ અથવા ઓસડ વેચવાં અથવા કાંઈ દવાખાનામાંથી ભેગ થયેલું વસ્તુ ક્રે ઓસડ જાણી યુક્તિ આપવું	એન	એન	એન	એન	એન
૨૭૬	જાણી યુક્તિ કાંઈ વસંતોને અથવા ઓસડને તે વસ્તુ વસાણુ અથવા તપ્યાર કરેલુઓમાં હોય એ રીતે વેચવું અથવા દવાખાનામાંથી આપવું	એન	એન	એન	એન	એન
૨૭૭	સાંવળનિક કરા અથવા જલાશયનું પાણી એ વગરવારે પકડીશક	એન	એન	એન	૩ મહીના સુધી બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ક્રેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપિ યાનો દંડ અથવા બંને. ૫૦૦૩ રૂપિયાનો દંડ	એન
૨૭૮	હવાને તનદુસ્તીમાં ગિગાડ કરે એવી કરવી વગર વાનું ભેગાય નહીં	એન	એન	એન	એન	એન
	શરિયાત દસ્તાવેજો ક્રીકરાણીમાં હાંકવું, આયમરવારે	એન	એન	એન	૬ મહીના સુધીની બેમા-	એન

૨૮૦	થવા સ્વારી કરવી, એવી રીતે કે તેથી માપકદીશક શુસની નિર્દેશી નોખામાં રહે, વગેરે.	એ	એ	એ	ના ગમેતે પ્રકારની ફેદાગી થવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૧	એ દિકરાઈથી વાહાણ ચલાવવું; એવી રીતે કે તેથી ગાણુસતી નિર્દેશી નોખામાં રહે, વગેરે.	એ	વારંટ	એ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા, તથા દંડ,	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૨	પણો ભાર ભરેલાં અથવા દેશનાનાં વાહાણોમાં ભાડુ કરીતે કોઈ શખશતે જળ માંગે લાઇ જવો, જેથી તેની જાંદગી નોખામાં રહે	એ	સગત	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને, ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૩	શરિયાત રસ્તામાં અથવા વાહાણના રસ્તામાં ભય અથવા જીંદગી અથવા નુકશાન કરવું	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૪	કાંઈ જેવી પદાર્થ સંબંધી એવું કામ કરવું કે તેથી ગાણુસતી જાંદગી વગેરે નોખામાં રહે	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૫	અગ્નિ અથવા સીંચ બતાવનારી પદાર્થ સંબંધી એવું કામ કરવું કે તેથી ગાણુસતી પકડી શકે	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૬	જાંદગી વગેરે નોખામાં રહે	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૭	અગ્નિ સાથે પુટે એવા કાંઈ પદાર્થ સંબંધી એવું કામ કરવું	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૮	કાંઈ સાંતા સંબંધી એવું કામ કરવું	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ
૨૮૯	જે પ્રમાણે તેની પાકના અથવા મરાગત	એ	એ	એ	૬ મહિના સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની ફેદા અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલ્લેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ના વર્ગનો ગાલ્લેટ

૨૮૯	કરવાને ને શખસનો હક હોય તે શખસ અગર તે ઇમારત ફેરી પછીને માણસની જિંદગીને ને વૃક્ષાન થવાનો સંભવ હોય તે નવી થવા દેવાનો બંદોબસ્ત કરવામાં કસુર કરે તે	વગરવારે પકડીશકે	એજ	એજ	એજ	એજ	કોઠાપણુ માલસેટ
૨૯૦	કોણ શખસના કળજમાં કાંઈ જનવર હોય તે જનવરથી માણસની જિંદગીને કાંઈ નુ-ફશાન થાય નહીં અથવા તેથી કોણને મહા વ્યથા થાય નહીં એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં તે શખસ કસુર કરે તે	વગરવારે પકડાય નહીં	એજ	એજ	એજ	૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ	એજ
૨૯૧	અંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક ક-ત્ય જારી રાખવું	વગરવારે પકડીશકે	એજ	એજ	એજ	૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને	ત્રિસાંડની માલસેટ અથવા પલા અથવા ૨૦૦ વર્ગનો માલસેટ
૨૯૨	બીભસ્ત પુસ્તકો વગરેતુ વેચાણુ, વગેરે	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ મહિના સુધીની બેમાર્ગી ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને	એજ
૨૯૩	વેચાણુ અથવા દેખાડવા સાર બીભસ્ત પુસ્તક વીગરે કળજમાં રાખવું	એજ	વારંદ.	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૯૪	બીભસ્ત ગીતો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૯૫	સોરટીની આક્રીસ રાખવી.	વગરવારે પકડાય નહીં	સમન	એજ	એજ	૬ મહિના સુધી બેમાર્ગી ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ,	કોઠાપણુ માલસેટ
૨૯૬	સોરટી બાખતના ઠરાવ પ્રસિધ્ધ કરવા	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ,	એજ

બાબ ૧૫ મા—ધર્મ સંબંધી ગુન્હા.

૨૯૫	કોઈ અજ્ઞાનીના લોકોના ધર્મને અપમાન કરવાગરવારે વાના ઇરાદાથી કોઈ પુત્રનાં દેકાણાંનો આ પકડીશકે થવા પવિત્ર વસ્તુનો નાશ કરવા, અથવા તેને નુકશાન કરી અથવા તેને બ્રહ્મકરવી, કોઈ ધર્મ સંબંધી મંડળી પુત્રનાં કામમાં છતાં તેને અડચણ કરવી	એજ	એજ	ગાંડીવાળી ર નડીશકાય	વરસ સુધીની ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૬ મહાદડ, અથવા બીજી ૧ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૬ મહાદડ અથવા બીજી	પરેસીડેન્સીમાં બ્રહ્મકરેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જ વરસ ગતો માહિયરેટ
૨૯૬	પુત્રની જગા અથવા કબરસ્તાનમાં વગર રજાએ જવું, અથવા કોઈ શખસના મનને દુષ્ટ કરવા અથવા તેના ધર્મને અપમાન કરવાના ઇરાદાથી પરેત સંસ્કાર થતો હોય ત્યાં ગરબડ કરવી અથવા કોઈ પરેતનું અપમાન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૯૭	ધર્મ સંબંધી કોઈ અજ્ઞાન શખસનું દિલ દુખાવવાના વગર વાર પાકારી રાદાથોતે સભિજ્ઞે તેમ કોઈ શબ્દ બોલવો કે અથવા ધનની કરવો અથવા તે દેખે તેમ કાંઈ અથવા કરવા અથવા કોઈ વસ્તુ ચૂકવી.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

બાબ ૧૬ મા માણસના શરીર સંબંધી ગુન્હા.

છંદગી સંબંધી ગુન્હા.

૩૦૨	પ્રિન	વગરવારે પકડી શકે	વારંટ.	અંગીત ના માંડીવાળાં કાય.	માંડીવાળાં નડીશકાય	મોત, છવતાં સુધી સમુદ્ર-શિક્ષન કારટ
૩૦૩	અન્યપના ગુનેગાર કરેલું પ્રિન	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૦૪	પ્રિનથી ઉતરતા દરજ્જાનો શિક્ષણીય મનુષ્યના અગર જે કામથી મોત થયું હોય તેમના આજીવાનાં ઇરાદાથી કર્યું હોય. તો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

૩૦૪	અગર તે કાગ મોત આણવના ઇરાદાથી નહીં પછોતેથી મોત થવો સંભવ છે. એમ જાણીને કરસું હોય તો, ગફલતી મોત આણવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ આ થવા દંડ આથવા બંને રવરસ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, આ રની કુદ, આથવા દંડ, આ થવા બંને	એજ	સેશન કોર્ટ, પરેશીડેન્સી ગાઉએટ અથવા ૧ લાવરગનો માસ્ટર, સેસન કોર્ટ
૩૦૫	કોઈ બાળક આથવા દિવાના આથવા ચળેલગ થવા જન્મથી જ ગાંઠ આથવા કુદવાળા શખસને આત્મક્રાંત કરવામાં ગદદગારી કરવી	એજ	એજ	એજ	એજ	મોત. આથવા જીવતા સુધી સમુદ્રપાર આથવા ૧૦ વરસ સુધી કુદ, તથા દંડ ૧૦ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ તથા દંડ	એજ	એજ
૩૦૬	આત્મક્રાંત કરવામાં ગદદગારી	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૦૭	ખુનની કોશીસ અગર તે કામથી કોઈ શખસને વ્યથા થાયતો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૦૮	જન્મથી પના કુદીએ ખુનની કોશીસ કરવી. અગર તેથી વ્યથા થાય તો શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરવાની કોશીસ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૦૯	અગર તે કામથી કોઈ શખસને વ્યથા થાયતો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૧૦	આત્મક્રાંત કરવાની કોશીસ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૧૧	હમ હોલુ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

પરેશીડેન્સી માં
એટ અથવા ૧ દંડ
અથવા ૨ નવ વ-
રગનો માસ્ટરેટ
સેશન કોર્ટ

ગર્ભિણી કરવા બાબત, નહીં જન્મેલાં બચ્ચાંઓને નુકશાન બાબત, બચ્ચાંઓને ખુદેલાં મુકવા બાબત, તથા જન્મ છુપાવવા બાબત.

૩૧૨	ગર્ભિણી કરવો.	વગરવારડે અકડાય નહી	વારડે	જન્મીન લઈશકાય નહીસકાય	માંડીવળી	૧ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, અથવા દંડ અથવા બંને	૨ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, અથવા દંડ અથવા બંને
૩૧૩	અગર તે સ્ત્રી ચલિત ગર્ભો થઈ હોય તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૫ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૧૪	સ્ત્રી રત્નીજન્મદી વગર ગર્ભિણી કરવો	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૧૫	ગર્ભિણી કરવાના ઇરાદાથી કરેલાં કાંઈ કામથી થયેલું મોત	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૧૬	તે સ્ત્રીની રત્નીજન્મદી વગર તે કામ કર્યું હોય તો	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૧૭	કોઈ બચ્ચું જન્મતાં બાદમાં બાકીના બાળકોને આપવાના, અથવા જન્મ્યા પછી તે મરો જાય એવું કરવાના ઇરાદાથી કરેલું કામ.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૧૮	તે કામ શિલ્પીય મનુષ્યવધ ગણાવે હોય એવા કામથી કોઈ નહીં જન્મેલા જન્મિણીને આપવાનું મોત આપવું	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૧૯	કોઈ બાદ વરસથી કોઈ જિમરનાં બચ્ચાંને તેના મા બાપે અથવા જીરવનાં હાથનાં માં તે બચ્ચું હોય તે શખસે તેને તજ દેવાના ઇરાદાથી ખુદી મુકવું	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, તથા દંડ	એજ
૩૨૦	સુદ્ધ છાતી રીતે વગ કરી દધને જન્મ છુપાવવો	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વરસ સુધી બેમાંના ગર્ભિણીને સેશન કોર્ટ તે પ્રકારની ક્રિદા, અથવા બંને	એજ

વ્યથા સંબંધી.

ક્રમ	લુધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.	વગર વાર ટેપકડાવના હી	સમન	જામીન સહાયકાય	માંડાવાળી શકાય.	૧ વરસ સુધીની જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ આથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા જવાબદારી	કાકાપશુ માલિક્ષેટ
૩૨૩	અંધકર શસ્ત્ર આથવા સાધનવડે લુધિ પૂર્વક વ્યથા કરવી.	વગર વાર ટેપકડાવના હી	ઓળ	ઓળ	જે કારટ ગાંધારાયા-હીનું કામ ચાલુ હોય તે કારટ પર વાનગી બાપે તે માંડીવાળી શકાય	૩ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, તથા દંડ આથવા બંને	સેસન કોર્ટ આથવા પ્રિસિડેન્સી માલિક્ષેટ આથવા ૧ લા રગનો માલિક્ષેટ.
૩૨૪	લુધિપૂર્વક ગઢાવ્યા કરવી	ઓળ	ઓળ	ઓળ	માંડાવાળી નહીં સકાય	૭ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, તથા દંડ આથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ	સેસન કોર્ટ આથવા પ્રિસિડેન્સી માલિક્ષેટ
૩૨૬	અંધકર શસ્ત્ર આથવા સાધનવડે લુધિ પૂર્વક માલિક્ષેટ કરવી	ઓળ	ઓળ	જામીન નહીં સકાય	માંડાવાળી નહીં સકાય	૭ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, તથા દંડ આથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ	સેસન કોર્ટ આથવા પ્રિસિડેન્સી માલિક્ષેટ
૩૨૭	જળપાણીથી કાંઈ મિલકત આથવા કીમતી વસ્તુ વેળે કઢાડાવવા સારું આથવા કાંઈ ગુનો કરવો સહેલ થાય એવું કાયદાવિરૂધ્ધ કામ કરાવવા સારું લુધિપૂર્વક વ્યથા કરવી	ઓળ	ઓળ	ઓળ	માંડાવાળી નહીં સકાય	૭ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, તથા દંડ આથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ	સેસન કોર્ટ આથવા પ્રિસિડેન્સી માલિક્ષેટ
૩૨૮	વ્યથા કરવાના ઇરાદાથી જોહોશ કરે એકવી કાંઈ વસ્તુ ખવડાવવી	ઓળ	ઓળ	ઓળ	માંડાવાળી નહીં સકાય	૭ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, તથા દંડ આથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ	સેસન કોર્ટ આથવા પ્રિસિડેન્સી માલિક્ષેટ
૩૨૯	જળપાણીથી કાંઈ મિલકત આથવા કીમતી વસ્તુ વેળે કઢાડાવવા સારું આથવા કાંઈ ગુનો કરવો સહેલ થાય એવું લુધિપૂર્વક વ્યથા કરવી	ઓળ	ઓળ	ઓળ	માંડાવાળી નહીં સકાય	૭ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કુદ, તથા દંડ આથવા ૧૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ	સેસન કોર્ટ આથવા પ્રિસિડેન્સી માલિક્ષેટ

૩૩૦	કરાવવા સાર મુદ્દિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી જળરદસ્તીથી કમુલાન કરાવવા અથવા કાંઈ ખગર મેળવવા કે ગિલકત પાછી આપાવવા સાર મુદ્દિપૂર્વક વ્યથા કરવી બીજે	ઝોજ	જમીન લા ઈશકાય	ઝોજ	ની કેદ તથા દંડ ૭ વરસ સુધીની બેમાંનાગ મે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ	ઝોજ
૩૩૧	જળરદસ્તીથી કમુલાત કરાવવા અથવા કાંઈ ખ ખર મેળવવા કે ગિલકત પાછી આપાવવા સાર મુદ્દિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી	ઝોજ	જમીન ન હીતઈશ- કાય	ઝોજ	૧૦ વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ; તથા દંડ.	સેશન ટ્રસ્ટ
૩૩૨	કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો આગલ ક રતો બંધ રાખવાને મુદ્દિપૂર્વક વ્યથા કરવી	ઝોજ	જમીન લા ઈશકાય	ઝોજ	૩ વરસ સુધી બેમાંના ગમે મેસન કોરઅર્થવા તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને	પ્રેસીડેન્સી માજી- સ્ટ્રેટ, અથવા ૧ લા ર્ડનો માજીસ્ટ્રેટ
૩૩૩	કાંઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો આગલ ક રતો બંધ રાખવાને મુદ્દિપૂર્વક મહાવ્યથા કર વી.	ઝોજ	જમીન ન હી લઈશ કાય	ઝોજ	૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ.	મેસન કોરઅર્થવા પ્રેસીડેન્સી માજી- સ્ટ્રેટ, અથવા ૧ લા ર્ડનો માજીસ્ટ્રેટ
૩૩૪	મારે તથા આફરિગ ક્રોધ ઇતપન્ન થયેથી વગરવારે ક્રોધ ઇતપન્ન કરનાર શિવાય બીજને વ્યથાક પકડાયના- રવાનો ઇરાદો નહી છતાં મુદ્દિપૂર્વક વ્યથા કરવી હી .	સગન.	જમીન લા ઈશકાય	ઝોજ	૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ.	મેસન કોરઅર્થવા પ્રેસીડેન્સી માજી- સ્ટ્રેટ, અથવા ૧ લા ર્ડનો માજીસ્ટ્રેટ
૩૩૫	મારે તથા આફરિગ ક્રોધ ઇતપન્ન થયેથી વગરવારે ક્રોધ ઇતપન્ન કરનાર સિવાય બીજને વ્યથા પકડીશકે કરવાનો ઇરાદો નહી છતાં મહાવ્યથા કરવી	ઝોજ	ઝોજ	ઝોજ	૬ વરસ સુધીની બેમાં- ના ગમે તે પ્રકારની કેદ; અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	મેસન કોરઅર્થવા પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ ખગરગના માજીસ્ટ્રેટ.
૩૩૬	મારે કામથી માણસની છંદગી બંને ખગમાં આ વે, અથવા બીજાઓનાં શરારની સહીમતી બેખગમાં આવે તે કામ કરવું	ઝોજ	ઝોજ	ઝોજ	૩ મહીના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અ- થવા ૨૫૦ રૂપિયા	કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ

૩૩૭	માણસની છાંદગી વગેરે જોખમમાં આવેલો કામ કરીને વ્યથા કરવી	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	તો દંડ અથવા બંને ૬ મહિના સુધી જેમાંના મે તે પ્રકારની ક્રેડ થવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	પ્રેસીડેન્સી માલિક ૨ અથવા ૧ લા અ થવા ૨ જી વર- ગનો માલિક છે.
૩૩૮	માણસની છાંદગી વગેરે જોખમમાં આવેલો વુ કાગ કરીને ગઢાવ્યથા કરવી	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	૨ વરસ સુધીની જેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ક્રેડ અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયા દંડ અથવા બંને	જોખ

ગેરવ્યાજની અટકાવ તથા ગેરવ્યાજની ક્રેડ બાબત.

૩૪૧	કોઈને ગેરવાજની અટકાવ કરવા	ગેરવાજ ટપકડી શકે	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	કોઈ પાણી માલિક છે ૧ મહિના સુધીની આસા ન ક્રેડ, અથવા ૩૦૦૦ દંડ અથવા બંને
૩૪૨	કોઈને ગેરવાજની ક્રેડ કરવા	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	પ્રેસીડેન્સી માલિક અથવા ૧ લા અ થવા ૨ જી વરગ નો માલિક છે.
૩૪૩	ત્રણ અથવા વધારે દીવસ ગેરવાજની ક્રેડ.	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ
૩૪૪	દશ અથવા વધારે દીવસ ગેરવાજની ક્રેડ.	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	જોખ	સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી માલિક જોખ અથવા ૧ લા ૨ જી વરગનો માલિક છે.

૩૪૫	જે શખસને છોડવાનો હુકમ સાદર થયો જાવગર વાર પુરો હોય તે શખસને ગેરવાજબી કદમોટે પકડાય રાખવો.	એજ	એજ	એજ	૨ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદમોટે બીજા કોઇ કસમ મૂળ્ય ને કદ થતી હોય તે એજ	એજ
૩૪૬	છાની ગેરવાજબી કદ.	એજ	એજ	એજ	૩ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ થા દડ એજ	એજ
૩૪૭	જળરદસ્તીથી કાંઈ મિલકત કહડાવવાનાં અથવા કાંઈ કાયદા વિરુદ્ધ કામ કરાવવાનાં કારણસર ગેરવાજબી કદ.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૪૮	જળરદસ્તીથી કમુલત કરાવવાના અથવા ખ ખર કહડાવવાનાં અથવા કાંઈ મિલકત પાછો આપાવવાનાં કારણસર ગેરવાજબી કદ.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૪૯	ભારે કોષ ઉત્પન્ન નહી કરયા છતાં કોઈની વગરવારે ઉપર સાપરાધ બળ વાપરવું અથવા હુમલો પકડાય ન કરવો.	એજ	એજ	એજ	૩ મહીના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ થવા પૃ૦૦ રૂપીઆ તોદડ અથવા ખતે એજ	એજ
૩૫૦	કોઇ સરકારી નોકરને ડરાવતે તેનો અગમ વગર વાર કરતો બંધ રાખવાને સાપરાધ બળ વાપરે પકડી શકે, અથવા હુમલો કરવો.	એજ	એજ	એજ	૨ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કદ થવા દડ અથવા બંને એજ	એજ
૩૫૧	કોઇ સ્ત્રીની લાજ લેવાના દરાદાથી તેની ઉપર હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૫૨	ભારે તથા આકસ્મિક કોષ નહી ઉત્પન્ન કરવાને પકડાય ન રયા છતાં કોઇ શખસને બે આળસ કરવાના પકડાય ન દરાદાથી હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.	સગન	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૫૩	કોઇ શખસે કાંઈ વસ્તુ પેહેરી હોય અથવા વગરવારે લઈ જતા હોય તે વસ્તુની ચોરી કરવાની પકડી શકે કોશીશ કરવામાં હુમલો, અથવા સપરાધ બળ.	વારંટ	એજ	એજ	એજ	એજ

કોઇપણ માલુસ્ટરેટ

૩૫૭	કોષ્ટ શખસને ગેરવ્યાજની કૃદ કરવાની કોશિસમાં હુમલો અથવા સ્તપરાધ બળ વાપરવું.	એજ	આગીન લાઈ શકાય.	એજ	૧ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ, અથવા ૧૦૦૩૫૫૫નો દંડ, અથવા બંને	એજ
૩૫૮	કોષ્ટ એ બારે તથા આકસ્મિક કોષ્ટ ઉત્પન્ન વગરવાર કરવા પરથી તેની ઉપર હુમલો કરવો અટોપકડાયન થવા સાપરાધ બળ વાપરવું.	એજ	સગન	એજ	ગાંડીવાળી શકાય.	એજ

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુલામી તથા વેડ બાબત.

૩૬૩	મનુષ્યહરણ.	ગરવારે વારં વારં કિડીશકે.	ગમીન નહીં લઈ શકાય.	ગાંડીવાળી નહીં શકાય.	૭ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ તથા દંડ.	એજ	સેસન કારટ, પ્રેસીડેન્સીમાં કાર્ટ અથવા ૧૩૫૫૫નો ગાલ્ટ્રેટ.
૩૬૪	ખુન કરવા માટે મનુષ્ય હરણ અથવા મનુષ્ય નયન.	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરસ સુધી સખત કૃદ, તથા દંડ.	એજ	સેસન કારટ.
૩૬૫	કોષ્ટ શખસને છાતી રિતે ગેર વ્યાજની કૃદ કરવાના ધરાદારથી તેનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ, તથા દંડ.	એજ	એજ
૩૬૬	કોષ્ટ સ્ત્રીનાં ગુદાગ્રથી લગ્ન કરાવવાં અથવા તેની ઉપર ગુસ્સા કરાવવો વગેરે કોષ્ટ સાથે તે સ્ત્રી હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ, તથા દંડ.	એજ	સેસન કારટ.
૩૬૭	કોષ્ટ શખસને મહાવ્યથા થાય, તેને ગુલામ કરવામાં આવે, વગેરે કારણસર તેનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૬૮	હરણ થયેલા શખસને સંતાડવો અથવા કૃદ માં રાખવો.	એજ	એજ	એજ	મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્યનયનનો શિક્ષા.	એજ	એજ
૩૬૯	કોષ્ટ બન્ધ્યાનાં શરીરપરથી કોષ્ટ મિશ્રકન થોડા રવાના ધરાદારથી તે બન્ધ્યાનું હરણ અથવા	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ.	એજ	એજ

૩૭૦	નાયન કરવું. કોષ્ટ શખસને યુક્તિમ દાખલ ખરીદવો આગરવાર પકડાય ન થયા આપવો.	ઓજ	જાગીન લઈ શકાય	ઓજ	તથા હંડ.	ઓજ
૩૭૧	નિત્ય યુક્તિમનો વેપાર કરવો.	ઓજ	જાગીન નહીં લઈ શકાય	ઓજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્સ સુધી બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા હંડ.	ઓજ
૩૭૨	જર કર્મને માટે કોષ્ટ જાળકને વેચવું, અથવા ભાડે આપવું વગેરે.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	૧૦ વર્સ સુધીની બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, પરસેશીડેન્સી માલ્ટરેટ અથવા ૧૬૫ વરગતો માલ્ટરેટ	ઓજ
૩૭૩	જાર કરગતે માટે કોષ્ટ જાળકને ખરીદ કરવું. અથવા કુળજમાં લેવું.	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ
૩૭૪	કાયદા વિરુદ્ધ જાળકથી ગળુશી કરાવવી.	ઓજ	જાગીન નહીં લઈ શકાય	ઓજ	૧ વર્સ સુધીની બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા હંડ અથવા જાળ	કોષ્ટપણુ માલ્ટરેટ

ખજાના સંભોગ વિશે.

૩૭૬	ખજાના સંભોગ.	વારં	જાગીન નહીં લઈ શકાય	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર આશિસન કોરટ
		વારં	જાગીન નહીં લઈ શકાય	થવા ૧૦ વર્સ સુધી બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા હંડ.

સુધીકમ વિરુદ્ધ ગુના.

૩૭૭	સુધીકમ વિરુદ્ધ ગુના.	વારં	જાગીન નહીં લઈ શકાય	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર આશિસન કોરટ
		વારં	જાગીન નહીં લઈ શકાય	થવા ૧૦ વર્સ સુધી બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા હંડ.

આખ ૧૭ એ—મિલકત વિરૂદ્ધ શુન્હા આખત

ચોરી વિશે

૩૭૬ ચોરી.	વગરવારે પકડીશકે	વારંટ	જામીન નામાંડીવાળી કી લઈશકાય	૩ વરસ સુધીની જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૦, અથવા બંને	જોમાંના કોઈપણ ગાળસ્ટરેટ
૩૮૦ કોઈ ઇમારત, તેમજ અથવા વાહાણમાં ચોરી.	જોઈ	જોઈ	જોઈ	૭ વરસ સુધીની જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦.	જોઈ
૩૮૧ સેઠના કુળજી ગાંઢેલી ગીલકતની મેહુતા અથવા આકરે ચોરી કરવી.	જોઈ	જોઈ	જોઈ	જોઈ	સેશનકોર્ટ, પરેશી ડેન્સીગાલસ્ટરેટ અથવા ૧ સા અથવા બીજી વરગતોમાલસ્ટરેટ
૩૮૨ ચોરી કરવા સાર, અથવા નાશી જવા સાર, અથવા મિલકત પાશે રાખવા સાર, મોત, વ્યથા અથવા અટકાવ કરવાની, અથવા મોત, વ્યથા, કે અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની તઈયારી કરીને પછી ચોરી કરવી.	જોઈ	જોઈ	જોઈ	૧૦ વરસ સુધીની સખત કેદ, તથા ૬૦	સેશનકોર્ટ.

(૪૪)

જખરાઈથી કહડાવવા આખત

૩૮૪ જખરાઈથી કહડાવવું.	વગરવારે પકડાયનહી	વારંટ	જામીન નામાંડીવાળી કી લઈશકાય	૩ વરસ સુધીની જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૦, અથવા બંને	સેશન કોર્ટ, પરેશી ડેન્સીગાલસ્ટરેટ અથવા ૧ સા અથવા બીજી વરગતોમાલસ્ટરેટ
૩૮૫ જખરાઈથી કહડાવવાનો શુન્હા કરવા સારકોઈ રાખસને તુકશાનનો ભય ઉત્પન્ન કરેલા. અથવા તેમ કરવાની કોશિશ કરવી.	જોઈ	જોઈ	જોઈ	૨ વરસ સુધી જોમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૦, અથવા બંને	જોઈ

૩૮૬	મોતઆથવા મદાવ્યતાનો ભય કોઈ શખસને પમાડીને જળરાઈથી કહડાવવાનો યુતો કરવો.	એજ	એજ	જાગીનન હીસાલશય	એજ	૧૦ વરસ સુધીની એમાં સેસન કારદ.
૩૮૭	જળરાઈથી કહડાવવાનો યુતો કરવા સાથે કોઈ શખસને મોત આથવા મદાવ્યતાનો ભય ઉત્પન્ન કરવો, આથવા તેમ કરવાની કોઈ શિશ કરવી.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધીની એમાંના એમાં ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.
૩૮૮	મોત આથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર આથવા ૧૦ વરસની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા યુનાનું તોમત મૂકવાનો ડર દેખાડીને જળરાઈથી કહડાવવાનો યુતો કરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધીની એમાંના એમાં ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.
૩૮૯	અગર સૂઈકમગ નિરૂદ્ધ યુનાનો ડર દેખાડેથી હોય, તે.	એજ	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર.
૩૯૦	જળરાઈથી કહડાવવાનો યુતો કરવા સાથે મોત, આથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર આથવા ૧૦ વરસની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા યુનાનું તોમત મૂકવાનો કોઈ શખસને ડર દેખાડવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધીની એમાંના એમાં ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.
૩૯૧	આગર તે સૂઈકમગ નિરૂદ્ધ યુતો હોય, તે.	એજ	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર.

આપહરણ તથા હાકાઈડી બાળન.

૩૯૨	આપહરણ	વગરવારે પકડીશકે	વારં	જાગીનન માડીવાળી હી લઈશનહીશકાય કાય	૧૦ વરસ સુધીના સખતસેસન કારદ, પ્રસીડે ન્સી માહુજેટ આ થવા લવાવર્ગનોવા જુલેટ.
૩૯૩	આગર સુરજ આથમા પછી તથા સુરજ ઉમા પેહવાં કોઈ ધોરી રસ્તાપર કરસુ હોયતો આપહરણ કરવાની કોશિશ.	એજ	એજ	એજ	૧૪ વરસ સુધીની સખત કેદ, તથા દંડ.
૩૯૪	આપહરણ કરવામાં આથવા આપહરણની કોઈ	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની સખત કેદ, તથા દંડ.
૩૯૫	આપહરણ કરવામાં આથવા આપહરણની કોઈ	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર,

૪૧૨	આ ડાકાદી કરતાં ગણેલી ગિલકર્ત છે એ મ જાણીતે તે ચોરીની ગિલકત બદલ્યાના તથી લેવી	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	હવતાં સુધી સમુદ્રપાર, આથવા ૧૦ વરસ સુધી સખત કેદ, તથા ૬૩. હવતાં સુધી સમુદ્રપાર આથવા ૧૦ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૩. ૩ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ આથવા ૬૩ આથવા બંને, ૧લાવર્ગનો માલસેટ.	થવા ૨ જા વર ગતો માલસેટ.
૪૧૩	નિચ ચોરીની મિલકતનો ધંધો કરવો	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	હવતાં સુધી સખત કેદ, તથા ૬૩. ૧૦ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૩.	ઓજ
૪૧૪	ચોરીની મિલકત જાણીતે તે સંતાડવામાં આ થવા વગેરે વાગ્યાં મદદ કરવી	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	૩ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ આથવા ૬૩ આથવા બંને, ૧લાવર્ગનો માલસેટ.	ઓજ

હગાઇ વિશે.

હગાઇ	પગર વાર ટપકડાય નહી.	વાસ્તુ.	નદામાન હ પ શકાય.	માડી વાળ હી શકાય.	૧ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, આથવા ૬૩ આથવા બંને ૩ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, આથવા ૬૩, આથવા બંને.	પરેસીડેન્સી માલસેટ રેટ. આથવા ૧ લા આથવા ૨જાવર્ગનો માલસેટ.
૪૧૮	જેનો લાભ જાળીયાની કાયદાથી કે કાયદે સર કારથી ને સખસની ફરજ હોય તે શખસે હગાઇ કરવી	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	સેસન કોર્ટ, પ્રેસીડે ન્સી માલસેટ આ થવા ૧ લા આથવા ૨જાવર્ગનો માલસેટ.
૪૧૯	ત્રેશ લેવેને હગાઇ કરવી	ઓજ	ઓજ	ઓજ	ઓજ	સેસન કોર્ટ, પ્રેસી ડેન્સી માલસેટ આ થવા ૧ લા વરગ- નો માલસેટ
૪૨૦	હગાઇ કરીને બદલ્યાનતથી કાંઇ મિલક ત આપાવવી આથવા કાંઇ કીંગતી દસ્તાવેજ ફેરવવો આથવા તેનો નાશ કરવો	ઓજ ઓજ	ઓજ ઓજ	ઓજ ઓજ	ઓજ ઓજ	સેસન કોર્ટ, પ્રેસી ડેન્સી માલસેટ આ થવા ૧ લા વરગ- નો માલસેટ

૪૨૭	જિગાડ કરીને ૫૦ રૂપીઆની આથવા વધારે નુકશાની કરવી	જોન	વારંદ.	જોન	૨ વરસ સુધીની જેમાંના પરેસી ડેન્સીમાં જીરૂ ગમે તે પ્રકારની કુદ આથવા ૧લા વર આથવા ૬૦ આથવા બંને ગતોમાં જીરૂ રેટ.	જોન
૪૨૮	દશ રૂપીઆની કે તેથી વધારે કિંમતના કાષ્ટ નવગરવાર જાનવરને મારી નાખીને આથવા જીરૂ રેટ પ્રકારના- દઈને આથવા લાંગડું લેવું કરીને કે નિરૂપકામ થોગી કરીને બીગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	જોન	જોન
૪૨૯	કાષ્ટ પશુ કિંમતના હાથી ઉટ ઘોડા વગેરે ને આથવા ૫૦ કે વધારે રૂપીઆની કિંમતના કાષ્ટ જાનવરને મારી નાખીને આથવા જીરૂ રેટ દઈને આથવા લાંગડું લેવું કરીને નિરૂપ થોગી કરીને જિગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	૫ વરસ સુધીની જેમાંના સેશન કોરટ, પરેસી ગમે તે પ્રકારની કુદ આ ડેન્સી માં જીરૂ રેટ થવા દેડ, આથવા બંને આથવા ૧લા આ થવા રજા વરગ નો માં જીરૂ રેટ.	જોન
૪૩૦	ખેતીનાં કામોને પાણીનું પોહોળવું આજી ક રીને જિગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	જોન	જોન
૪૩૧	મુશાફરી કરવાને આથવા માસ લાઇ નવાને જોખમ બરેશો થાય જોખ આથવા આગમ્ય થાય જોખ કાષ્ટ સરિયાગ રસ્તાને પુલને નરીને આથવા વાહાજી બાલે જોવી નેહરને નુકસાન કરીને જિગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	જોન	જોન
૪૩૨	નુકસાની થામ જોખ રીતે કાષ્ટ સરીઆમ ગરર નેહલાવીને આથવા બંધ કરીને જિગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	જોન	જોન
૪૩૩	કાષ્ટ દાંડીતો દોવો આથવા દરિયામ નીસાણી હોમ તેનો નાસ કરીને તેને ખશેડીને આ થવા જોખી ઉપયોગી કરીને આથવા જોન- ડી રોશની બનાવીને જિગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	જોન	જોન
૪૩૪	સરકારી અપ્પારથી ઉભી કરેલી કાંઈ જ ભોનની નિશાણીનો નાશ કરી તેને ખશે- ડી વગેરે કરીને જિગાડ કરવો	જોન	જોન	જોન	૧ વરસ સુધી જેમાંના પરેસી ડેન્સી માં ગમે તે પ્રકારની કુદ, આથવા ૬૦ આથવા બંને વરગતો માં જીરૂ રેટ.	જોન

+ સને ૧૮૭૪ ના ૧૧ મા આક્ટની ૪ થી કલમ જુઓ.

૪૩૩	૧૦૦ રૂપિયાની કે વધારે નુકશાની અથવા સગરવારે બેતીની ઉત્પન્નની બાબતમાં ૧૦ રૂપિયા પકડી શકે ના કે વધારે નુકશાની કરવાના પ્રાદાથી અગિયવડે અથવા અવાજ સાથે પુટે એવા કાંઈ પદાર્થ વડે બિગાડ કરવો.	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના સેસન ઠાર.
૪૩૬	કાંઈ ધર વગેરેનો નાશ કરવાના પ્રાદાથી અગિયવડે અથવા અવાજ સાથે પુટે એવા પદાર્થ વડે બિગાડ કરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૩૭	પુતકવાળાં વાહણોને અથવા ૨૦ ટનના ભાર ના વાહણોનો નાશ કરવાના પ્રાદાથી અથવા તેવા વાહણોને બેખગ બરેલું કરવાના પ્રાદાથી બિગાડ કરવો	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૩૮	છેલ્લી કસમમાં ગયાન કરેલો બિગાડ અગતી વડે અથવા અવાજ સાથે પુટે એવા કાંઈ પદાર્થ વડે કરવો હિય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૩૯	ચોરી વગેરે કરવાના પ્રાદાથી વાંહણોને કિ નાશ પર ચઢાડવી દેવું	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૪૦	ચોત અથવા વ્યથા કરવાની છપારી કરીને બિગાડ કરવો વગેરે	એજ	એજ	એજ	એજ

સાપરાધ પ્રવેશ (વરી

૪૪૭	સાપરાધ પ્રવેશ	સમન.	એજ	એજ	૧૦ મહીના સુધીની બેમાંના કાંઈપણુમાં છુટરેટ
૪૪૮	પ્રાદ પ્રવેશ	એજ	એજ	એજ	એજ

૪૫૫	જ્યથા અથવા હુમસો વગેરે કરવાની તર્કિયા રી કરીને ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ધર ફોડવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	સેસન કોરટ, ધરેસી ડેનસી માલ્ટરેટ અથવા ૧ લા વર-તો માલ્ટરેટ સેસન કોરટ, ધરેસી ડેનસી માલ્ટરેટ અથવા ૧ લા વર-તો માલ્ટરેટ
૪૫૬	રાતે ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરતો, અથવા ધર ફોડવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૩ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા ફંડ.
૪૫૭	ફેદની શિક્ષા થઇ શકતી હોય એવો ગુનો કરવા સારૂ રાતે ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર ફોડવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૫ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા ફંડ.
૪૫૮	જ્યથા વગેરે કરવાની તપચારી કરીને રાતે ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર ફોડવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧૪ વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા ફંડ.
૪૫૯	ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ અથવા ફોડવાનો ગુનો કરતાં ફોઈને મહાવ્યથા કરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	સેસન કોરટ, ધરેસી ડેનસી માલ્ટરેટ અથવા ૧ લા વર-તો માલ્ટરેટ
૪૬૦	જ્યથા શખસો રાતે ધર ફોડવા વગેરેમાં શામિલ હોય, અને તેઓમાંનો કોઈ એક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે, તે.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	જીવતાં સુધી સસુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરસ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, તથા ફંડ.
૪૬૧	કોઈ બંધ કરેલાં નિધાનમાં કાંઈ મિલકત હોય, અથવા કાંઈ મિલકત છે એમ ધરાયું હોય, તે નિધાનને બદલાતરથી ફોડીને અથવા બીજી રીતે હાથાડવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૨ વરસ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧ લા વર-તો માલ્ટરેટ

૪૬૨	તેજ ગુનો બ્યારે તે નિધાન જતે સોંખ્યું હું. ય તે માણસ કરે, ત્યારે.	એજ	એજ	એજ	૩ વરંશ સુધીની બેગાંના સેશન કોર્ટ, પરેશી ગમેતે પ્રકારની કેદ, અ અથવા ૧ લા અ અથવા ૨ ના વરંશ તો ગાજરુરે.
-----	--	----	----	----	--

આખ ૧૮ મો—લેખ સંબંધી તથા વેપારની અથવા મિલકતુની નીશાણીઓ સંબંધી ગુન્હા

ક્રમ	લેખ જોડો બનાવવો.	વગરવાર પકડાયના કો.	વારંટ	નગરોના કાય અથવા અન્ય કાય	માહિતી પ્રાપ્ત કાય	માહિતી પ્રાપ્ત કાય
૪૬૫	કોઈ ઈનસાફની કોર્ટમાં દફતર, અથવા ન નમ વગેરે બાબતોનો સરકારો નોંધ રાખતો હોય તેવો રજીસ્ટર જોડો બનાવવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૬૭	કોઈ કિંમતી દસ્તાવેજ અથવા વિલ અથ વા કોઈ કિંમતી દસ્તાવેજ જોડો બનાવ વો કે કેમના નોંધપર કરી આપવાનો, અથવા કોઈ નાણાં વગેરે લેવાનો અપ્પેલ ર જોડો બનાવવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૬૮	કોઈ કિંમતી દસ્તાવેજ છડિયા સરકારની પ્રામિ સરી નોટ હોય, તો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૬૯	કોઈ કરવાનાં કાર્યોસર જોડો લેખ બનાવવો પકડાયનાહી	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૭૦	કોઈ શખસની આગળનો હાતિ કરવાનાં કાન બુસર, અથવા તેટલા માટે વાપરવામાં આ વશે એમ જાણીતો, જોડો લેખ બનાવવો	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૭૧	જાણીતું જોડો લેખ બનાવવો વાપરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૪૭૨	કોઈ જોડો બનાવવો લેખ છડિયા સરકારની વગરવાર પ્રામિસરી નોટ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ

ડીને તેની નીચે દર્શાવી ભાવે રહેવું.

૪૯૪ વર અથવા વહુનો હયાતીમાં કરેલી લગ્ન કરવું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૭ વર્ષ સુધીની બેમાંનાગમેતે પ્રકારની કેદ. તથા દંડ.	ઝોન
૪૯૫ પતેજ ગુન્હો, પણ જે સખસની સાથે પાછળનું લગ્ન થાય તેનાથી આગળનાં લગ્નની વાત છુપાવીને કરેલો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૧૦ વર્ષ સુધીની બેમાંનાગમેતે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	ઝોન
૪૯૬ કાયદા મુજબ લગ્ન નહીં થતાં કોઇ સખસ દગલગાળના પ્રસાદથી થવા દીધેલા લગ્ન-વિધી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૭ વર્ષ સુધીની બેમાંનાગમેતે પ્રકારની કેદ. તથા દંડ.	ઝોન
૪૯૭ છીનાળું.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	પ્રેસીડેન્સી ગાલ્ફસ્ટેડ અથવા ૧ લા વર્ષના ગાલ્ફસ્ટેડ.	ઝોન
૪૯૮ સાપરાધ હિંસાથી કોઈ પરણેલી સ્ત્રીને ફેસલાવી-લઈ નવી, અથવા રોકો રાખવો.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન	૨ વર્ષ સુધીની બેમાંનાગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧ લા વર્ષના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	ઝોન

બાળ ૨૧ માં આખર લેવા બુખર્ત.

૫૦૦ આખર લેવી.	વગર વાર વારં વારં	જામીન લાગાડવાની છશકાય.	૨ વર્ષ સુધીની આસન કેસેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી ગાલ્ફસ્ટેડ અથવા ૧ લા વર્ષના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા બંને.	ઝોન
૫૦૧ કોઈ બાળક આખર લેવાનેથી છે. એવું જાણીને તે છાપવી, અથવા ફાતરવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન
૫૦૨ આખર લેવાનેથી બાળકથી છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુ તે તેવી છે એમ જાણ્યા છતાં વેચવી.	ઝોન	ઝોન	ઝોન	ઝોન

બાળ ૨૨ માં સાપ્રાપ્ત થમકી, તિરસ્કાર. તથા કુખ બાખત.

૫૦૩ અસુલેહના ભગકરાવવાના છતાં કોઈના તિરસ્કાર વારં વારં.	જામીન લાગાડવાની છશકાય.	૨ વર્ષ સુધીની બેમાંનાગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧ લા વર્ષના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા બંને.
--	------------------------	---

૫૦૪ બાંધ અથવા લોકની સુલેહની વિરુદ્ધ કાંઈ ગુન્હા કરાવવાના પ્રતિજ્ઞાથી જોડી યુગ અથવા વાત ચલાવવી.	એજ	એજ	અમીન ના માંડીવાળી હી લાઇ નહી શકાય.	વા દંડ, અથવા બંને એજ	પ્રેસીડેન્સી મહાસત્રે અથવા ૧ લા અથવા ૨ ની વરગતો માહસત્રે.
૫૦૬ સાપસાંધ ધમકી.	એજ	એજ	અમીન લા માંડીવાળી ઈ શકાય એજ	એજ	એજ
એ તે ધમકી મોત અથવા મહાવ્યથા વગેરે કરાવવાની હુકમ તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની બેમાંના સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી મહાસત્રે અથવા ૧ લા વરગતો માહસત્રે.
૫૦૭ નામાં સંદેશાની ગારફતે, અથવા ધમકી ક્રમાંકોથી આવે છે તેની ખર નહી પડે એવી તદ્દત્તીર જરૂરે, એવી સાપસાંધ ધમકી આપવી.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની બેમાંના સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી મહાસત્રે અથવા ૧ લા વરગતો માહસત્રે.
૫૦૮ ગાહારી ઉપર હથેરની અપસંસા થશે એ વે બાય ઉત્પન્ન કરીને કોષ્ટ સખસ પાસે કાંઈ કામ કરાવવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧ વરસ સુધીની બેમાંના સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી મહાસત્રે અથવા ૧ લા વરગતો માહસત્રે.
૫૦૯ કોઈ સ્ત્રીને લગવવાના પ્રતિજ્ઞાથી બોલેલા શબ્દ અથવા કરેલા આજ્ઞા.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧ વરસ સુધીની બેમાંના સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી મહાસત્રે અથવા ૧ લા વરગતો માહસત્રે.
૫૧૦ કોષ્ટ બંદેર જગા વગેરેમાં પોતે આવવું, અને કોષ્ટ સખસને હુકમ દેવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૨૪ કલાક સુધીની બેમાંના સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી મહાસત્રે અથવા ૧૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.

આ બધું રૂઝે સા. ગુન્હા કરવાની કાસીસા બાબત.

૫૧૧ ને યુનાઓને ગાટે સમુદ્રપાર કરવાની અથવા કે-
દની શિક્ષા કરાવી છે તે યુના કરવાની કોણિશો ગાટે વગર ને ગાટે ધોતો તકશીર કરવાની કો
કરવી, તથા તે કોણિશો કરવામાં તે યુના કરવા વારં વારં પકડી કોણિશો કરવો નિ કરશે હોય તે યુના ગા
તરફ કાંઈ કામ કરવું.

તે યુનાને ને યુના ને યુના ને યુનાને યુના ગાટે કરાવેલા પ્રકાશિસ કરેલા યુના
ગાટે વગર ને ગાટે ધોતો તકશીર કરવાની કો કરાવી તથા ધણીમાં ધ
વારં વારં પકડી કરો નિ કરશે હોય તે યુના ગા ણી સુદત ને કરાવી હો
ડવાનો પો સગ નિ કરશે હોય તે યુના ગા ય તેની આડમાં સુદત સુ
લીસને આકળતો હો તે યુનાને ડોવાળી શ ધીની કેદ, અથવા સમુ
અતિયાર ય તો સગાં માટે નજીક કોતો હોય દ્રપાર, અથવા દંડ, અથવા
હોય તો પ ન અતે વા ન લઈ જાય તો ગાંડીવા બને.

બીજા કાયદાકોતોડીને કરેલા યુના.

મોતની અથવા સમુદ્રપાર કરવાની અથવા સાત વગર વારં વારં.
વર્ષ સુધી અથવા ને કરતાં વતી સુદતની કેદની પકડી શિક્ષા.
શિક્ષા ભોગ હોય, તો. ઓળે
તે વરસ કરતાં વતી સુદતની આને ૭ વરસથી ઓળે
ઓછાં સુદતની શિક્ષા ભોગ હોય તો.

જનમોન ન ગાંડીવાળી
હો લઈ શ નહીં શિકાય
પ્રાય. •
ઓળે
સન ૧૮૭૮
નાહિંડુસ્તા
નના હિમિ
યારખાળતે
આકટની૯
મી કલગમુ
જળનામુ
કદગાઓ,
ને જનમોન
સપ્તશકાયતે
વાછેતે સિના
પનાળીજન.

આ કાયદાની
૨૯ મી કલમના
કાય પ્રમાણે.

આ કાયદાની
૨૬ થી કલમના
દરાવ પ્રમાણે.

તથા વરણથી આછી મુદતની શિક્ષા નોગ હોય તો	વગર વા	વારંટ.	જમીનના ગાંડી વા
એકલા દંડની શિક્ષા નોગ હોય તો	રૂંટ પકડી	કાય.	હી લપસાગી નહીશ
	શકિ.	એજ	કાય.
	એજ	એજ	એજ

પરિશિષ્ટ ૩ નું.

જીલ્લામાંના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

૧—ત્રીજી વરગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) યુન્હોગારને પકડવાનો અથવા પેતાની સમક્ષ પકડવાનું ફરગાવવાનો અખત્યાર કલમ ૬૫ મી.
- (૨) વારંટ ઉપર શેરો લખવાનો અખત્યાર, અથવા વારંટની રૂબરૂ પકડેલા કોઈ તોફાન-તણાણ સખસને ખસેડવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૩ મી, ૮૪ મી તથા ૮૬ મી.
- (૩) પોતાની આગળ ન્યાયાધિકારની રૂબરૂ આવેલા કામોમાં જાહેરનામાં ફાંદાડવાનો અખત્યાર; કલમ ૮૮ મી.
- (૪) પોતાની આગળ ન્યાયાધિકારની રૂબરૂ આવેલા કામોમાં મિલકત જપ્ત કરીને વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૭ મી.
- (૫) જપ્ત કરેલી મિલકત પાછી આપવાનો અધિકાર, કલમ ૮૯ મી.
- (૬) આડો લેવાનું વારંટ ફાંદાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૬ મી.
- (૭) આડો લેવાના વારંટ ઉપર શેરો કરવાનો, તથા જરૂરી વસ્તુ આપવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૯ મી.
- (૮) પોલીસની તપાસ ચાલતી હોય તે વખતે કબજાતો અથવા મજકુરો લખી લેવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૬૪ મી.
- (૯) પોલીસની તપાસ ચાલતી હોય તે વખતે કોઈ સખસને અટકાવી રાખવાનો અધિકાર આપવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૬૭ મી.
- (૧૦) તોફાનતવાળો સખસ કોરટમાં ગાલુગ પડે તેને અટકાવી રાખવાનો અખત્યાર કલમ ૩૫૧ મી.
- (૧૧) શકવાળી મિલકત ખગડી જાય એવી હોય તેને વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૫ મી.

૨—બીજી વરગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) બીજી વરગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર,
- (૨) જે મુકરદમામાં તે માજીસ્ટ્રેટને ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઈનસાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો હુકમ હોય તે મુકરદમામાં યુન્હોગારની તપાસ કરવાનો પોલીસને હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૫૫ મી.

૩—પેલેસા વરગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) બીજી વરગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર,
- (૨) કાંઈ ચોક્કસ ચાલતી હોય તે પવંગ શિવાય બીજે પ્રસંગે આડો લેવાના વારંટ ફાંદાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૮ મી,
- (૩) ગેરવ્યાજબી રીતે કેદ કરેલા સખસોના સોધ કરવા સાર આડો લેવાનું વારંટ ફાંદાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૦ મી.

- [૪] સુલેહ રાખવા બાબત તારણ મારવાનો અખત્યાર. કલમ ૧૦૭ મી.
- [૫] સારી રીતે ચાલવા બાબત તારણ મારવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૯.
- [૬] કબૂલનાં કામોમાં હુકમો વિગરે કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૫ મી, ૧૪૬ મી, તથા ૧૪૭ મી,
- (૭) ઇનસાફ થવા માટે કમીટ કરવાનો અખત્યાર કલમ ૨૦૬ ઠી,
- (૮) ફરીયાદ ન હોય ત્યારે કામ બંધ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૪૯ મી,
- [૯] ગુજરાત બાબત હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૮૮ મી તથા ૪૮૯ મી;
- (૪-પેટા) ટુકડી માલસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર;
- (૧) પેહેલા વરગના માલસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર;
- [૨] જમીનદારના નામનાં વારંટ લખવાનો અખત્યાર કલમ ૭૮ મી,
- (૩) સ્થાનિક અપકારક કૃત્યો સંબંધી હુકમો કરવાનો અખત્યાર કલમ ૧૩૩ મી.
- (૪) અપકારક કૃત્ય ફરિયાદ કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમો કરવાનો અખત્યાર કલમ ૧૪૩ મી;
- [૫] ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર,
- (૬) ૬ તબવીબો કરવાનો અખત્યાર. કલમ ૧૭૪ મી.
- [૭] સ્થાનિક હકુમત માહેના જે શખસે તે હકુમતની બાહાર કાંઈ ગુન્હો કર્યો હોય તે સખસને માટે પ્રોસેસ કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૮૬ મી.
- [૮] ફરીયાદો દાખલ કરવાનો અખત્યાર કલમ ૧૯૧ મી;
- (૯) પોલીસ રીપોર્ટો લેવાનો અખત્યાર. કલમ ૧૯૧ મી
- (૧૦) ફરીયાદ વગર મુકદમા દાખલ કરવાનો અખત્યાર.
- (૧૧) દાખા માહેના માલસ્ટ્રેટની પાસે મુકદમા મોકલવાનો અખત્યાર કલમ ૧૯૨.
- [૧૨] તાબા માહેના માલસ્ટ્રેટ લખી લીધેલાં કામ ઉપરથી રીક્ષાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર કલમ ૩૪૯ મી.
- [૧૩] ફલાણી મીલકત ચોરી વિગરેની છે એવું કેહેવામાં આવ્યું હોય અથવા એવું શક આવ્યો હોય તે મિલકત વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૪ મી.
- (૧૪) અપીલો શિવાય બીજા મુકદમા લઈ લેવાનો તથા તેઓનો ઇનસાફ થવા માટે બીજા પાસે મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૮;
- ૫—જલ્લા મીલસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.
- (૧) પેહેલા વરગનો માલસ્ટ્રેટ હોય એવા પેટા ટુકડી માલસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.
- (૨) ટપાલ ખાતાના અથવા તારખાના અધિકારીઓના કબજામાં હસ્તાલેખ માટે જાહેરાતો લેવાના વારંટો કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૬ મી;
- [૩] સારી રીતે ચલાવવાને અથવા સુલેહ રાખવાને બંધી ક્ષીધિસા સખસને હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૨૪ મી.
- [૪] સુલેહ રાખવા બાબતનું ખત રદ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૨૪ મી.

- (૫) સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૬૦ મી.
- (૬) કેટલાએક સુકદમાં ગુનાની સાબિતીના ઠરાવ રદ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૫૦ મી.
- (૭) સારી રીતે ચાલવા બાબતનું તારણ માગવા બાબતના હુકમ ઉપર અપીલ સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૬ મી.
- (૮) રજા તથા ૩ બી વરગના માહિત્રોએ ગુનાની સાબિતીના જે ઠરાવ કર્યા હોય તે ઉપરથી ફરેલી અપીલો સાંભળવાનો અથવા બીજા પાસે મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૭ મી.
- (૯) ચલાવેલાં કાગળો ફક્ત મંજૂર માંડવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૩૫ મી.
- (૧૦) ૫૧૪ મી કલમ પ્રમાણે ફરેલા હુકમ સુધારવાનો અખત્યાર, ૫૧૫ મી કલમ.

પરિશિષ્ટ ૪ થી.

જલ્દામાંના માહિત્રોને જે જાસ્તી અખત્યાર આપી શકાય તે.

સ્થાનિક સર
કારથી

- (૧) સારી રીતે ચાલવા બાબતનું તારણ માગવાનો અખત્યાર કલમ, ૧૧૦ મી.
- (૨) સ્થાનિક અધિકારક કૃત્યો સંબંધી હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૩૩ મી.
- (૩) અપકારક કૃત્યો કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.
- (૪) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૫) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.
- (૬) સ્થાનિક હકુમત મોહેના જે સખસે સ્થાનિક હકુમત ની બાહાર કાંઈ ગુનો કર્યો હોય તે સખસને માટે પ્રોસેસ કહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૮૬ મી.
- (૭) ફરિયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
- (૮) પોલીસના રીપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
- (૯) ખજર ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
- (૧૦) સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર કલમ ૨૬૦ મી.
- (૧૧) બીજા તથા ત્રીજા વરગના માહિત્રોએ ગુનાની સાબિતીના જે ઠરાવ કર્યા હોય તે ઉપર અપીલો સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૭ મી.

પેહેલા વર
ગના માણસને
ટને જે અધિક
કાર આપીશ-
કાય તે.

જીલ્લા માણસને
ટથી.

સ્થાનિક સર-
કારથી.

ત્રીજા વરગ
ના માણસને
ને જે અધિક
ર આપી શકાય

જીલ્લા માણસને
ટથી.

(૧૨) કુલાણી નિલકત યોરી વિગેરેની છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા એવો શક આવ્યો હોય તે નિલકત વેચવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૫૨૪ મી.

(૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમ કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.

(૨) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અપ્પ્યાર.

(૩) તજવીજો કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.

(૪) ફરિયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૫) પોલીસના રિપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૬) મુકદ્દમા મોકલવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૨ મી.

(૧) ફટલા મારવાની શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૩૨ મી.

(૨) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમો કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.

(૩) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અપ્પ્યાર.

(૪) તજવીજો કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.

(૫) ફરિયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૬) પોલીસના રિપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૭) ખર્ચ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૮) ઈનસાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૨૦૬ ઠી,

(૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમો કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.

(૨) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અપ્પ્યાર.

(૩) તજવીજો કરવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.

(૪) ફરિયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૫) પોલીસના રિપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અપ્પ્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

બીજા વર્ગ ના માણ- સને જે અધિકાર આપીશ- કાય તે.	સ્થાનિક સર- કારથી ગુલ્લા માણ- સથી.	(૧) અપકારક કત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબત ના હુકમો કરવાનો અખતિયાર, કલમ ૧૪૩ મી. (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરવાનો અખતિયાર (૩) તજવીજી કરવાનો અખતિયાર, કલમ ૧૭૪ મી. (૪) ફરિયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખતિયાર, કલ મ ૧૯૧ મી. (૫) પોલીસના ફોર્પોટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ- તિયાર, કલમ ૧૯૧ મી. (૬) ઇનસાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો અખતિયાર, ક લમ ૨૦૬ ઠી (૧) અપકારક કત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબત ના હુકમો કરવાનો અખતિયાર, કલમ ૧૪૩ મી (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખતિયાર (૩) તજવીજી કરવાનો અખતિયાર, કલમ ૧૭૪ મી. (૪) ફરિયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખતિયાર, ક લમ ૧૯૧ મી. (૫) પોલીસના ફોર્પોટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ તિયાર, કલમ ૧૯૧ મી. દફતર માગવાનો અખતિયાર; કલમ ૪૩૫
પેટા તુકડી માણસને જે અધિકાર આ- પીશકાય તે	સ્થાનિક સરકારથી	

પરિશિષ્ટ ૫ મું.

નમુના

૧—તોહમતવાળા સખસની ઉપર સગન.

(૬૮ મી કલમ જુઓ)

ના રહેવાસી

જોગ

(આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં જે ગુનાનું તોહમત મુદ્દયુ હોય તે ગુનો લખવો) નાં તોહમ-
તનો જવાબ દેવા સાર તમારે હાજર થવું જરૂર છે માટે તમને આ સમન ઉપરથી ફ-
રમાવણામાં આવવે છે કે તમે જાતે અથવા ખાડરની મારફતે હાજર થવાનું ફરમાવવું
હોય તો અમલુ કે ખાડરની મારફતે ના (માજસતરેટની) આગળ
ની તારીખે હાજર થજો એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરશો નહીં

તારીખ માહે
(મોહર)

સન ૧૮

(સહી)

૨-પકડવાનું વારંટ.

(૭૫ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે સખસ અથવા સખસો તે વારંટ જનવવાના હોય તે સખસ અથવા સખસોનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું). જોગ ના રહેવાસી ની ઊપર (આ ઠેકાણે જે યુતો હોય તે લખવો) ના યુનાનું તોહમત છે માટે તમને આ વારંટ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમે સદરહું ને પકડીને હમારી આગળ હાજર કરો એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરશો નહીં.
 તારીખ માહે સને ૧૮
 (મોહોર) (સહી)

(૭૬ મી કલમ જુઓ.)

એ વારંટની પાછળ નીચે મુજબ શેરો લખી શકાય—

સદરહું જોગ હમારી આગળ ની તારીખે હાજર થવા સાર અને અમે બીજી રીતનો હુકમ કરીએ ત્યાં લગી એ પ્રમાણે હાજર થવા સાર પોતે રકમની જમીની લખી આપે અને તેની સાથે રકમનો એક જમીન (અથવા એ જમીન દર એક રકમનો) આપે તે તેને છોડવાનો અધિકાર છે.
 તારીખ માહે સને ૧૮
 (સહી)

૩-વારંટની રીતએ પકડયા પછી ખત તથા જમીન ખત.

(૮૬ મી કલમ જુઓ.)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નો રહેવાસી ના તોમતનો જવાબ દેવા સાર મને હાજર થવાની જરૂર પાડતાને કાઢાડેલાં વારંટની રીતએ ના જલા માલસતરેટ નો (અથવા જે હોય તેની) આગળ મને આજ્યા ઉપરથી આ ખત લખી આપીને બુઘાઉ છું કે સદરહું તોમતનો જવાબ દેવાને આવતા ની તારીખે ની કોરટમાં હું હાજર થઈશ અને કોરટ બીજી રીતનો હુકમ કરે ત્યાં લગી એ પ્રમાણે હાજર થવા કરીશ; અને એ બાબતમાં જો હું કસુર કરું તો હું બ'ધાઉ છું કે મલીકામાઆઝમા રાણીસાહેબ કેસરેહિંદને રૂપીયાની રકમ મારે યુનેગારીમાં આપવી.
 તારીખ માહે સને ૧૮
 (સહી)

આ ઊપરથી હું જાહેર કર છું કે હું ઉપર લખેલા ના રહેવાસી નો જમીન ધાઉ છું કે જે તોમત ઉપરથી એને પકડવામાં આવ્યો છે તે તોમતનો જવાબ દેવાને તે ની કોરટમાં ની આગળ આવતા ની તારીખે હાજર થશે તથા કોરટ બીજી રીતનો હુકમ કરે ત્યાં લગી એ પ્રમાણે હાજર થવા કરશે અને એ બાબતમાં જો એ કસુર કરે તો આ ઉપરથી હું બ'ધાઉ છું કે મલીકામાઆઝમા રાણી સાહેબ કેસરેહિંદને રૂપીયાની રકમ મારે યુનેગારીમાં આપવી.
 તારીખ માહે સને ૧૮
 (સહી)

૪ — તોમતવાળા રાખસને હાજર થવાનું ફરમાવવા આજનું જાહેરનામું

(૮૭મી કલમ જુઓ)

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવેલી કે આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) હોદ્દાસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની કલમ પ્રમા. જે શિક્ષા કરવા લાયક નો ગુનો કર્યો છે (અથવા કર્યો એવો શક આવ્યો છે) અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કાઢાડેલું તે ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદર હુ(આ ઠેકાણે નામ લખવું)જડનો નડતો નથી અને મારી ખાત્રી કરીને બતાવવામાં આવ્યું છે કે સદર હુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું)નાસી ગયો છે, અથવા સદર હુ વારંટ પોતાની ઉપર બજે નહીં તેટલા માટે સંતાઈ બેસ્યો છે)

વાસ્તે આ જાહેરનામું કરીને ફરમાવવામાં આવેલું કે સદર હુ ના રહેવાસી એ આ ભારીખથી દિવસ માંહે સદર હુ ફરિયાદનો જવાબ દેવાને(આ ઠેકાણે જગા લખવી)આ કોરટની આગલ(અથવા મારી આગળ)હાજર થવું તારીખ માંહે સન ૧૮ (મોહોર) (સહી)

૫—શાહેદને હાજર થવાનું ફરમાવવા આજનું જાહેરનામું

(૮૭ મી કલમ જુઓ)

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું [આ ઠેકાણે જાણતસરમાં ગુનો લખવો] નો ગુનો કર્યો છે (અથવાકર્યો એવો શક આવ્યો છે)અને (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ, તે કાણુ છે તે તથા તેનું ઠેકાણું લખવું) ને સદર હુ ફરિયાદી આખત સંબંધી જગ્યાની આપવા આ કોરટની આગળ હાજર થવાની જરૂર પાડવાને વારંટ કાઢાડવામાં આવ્યું છે, અને સદર હુ વારંટ નો ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદર હુ (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ લખવું) ની ઉપર બજાવણી થઇ શકતી નથી અને મારી ખાત્રી કરીને બતાવવામાં આવ્યું છે કે તે નાંહાસી ગયો છે (અથવા સદર હુ વારંટ પોતાની ઉપર બજે નહીં એટલા માટે સંતાઈ બેસ્યો છે)

વાસ્તે આ જાહેર નામું કરીને ફરમાવવામાં આવેલું કે સદર હુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના ગુનાની ફરિયાદ થઇ છે તે ગુના સંબંધી જગ્યાની આપવા માટે આવતા માસની તારીખે કલાકે (આ ઠેકાણે જગા લખવી)માં ની કોરટની આગળ હાજર થવું તારીખ માંહે સન ૧૮ (મોહોર) (સહી)

૬—શાહેદને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સાક્ષીઓનો હુકમ,

(૮૮ મી કલમ જુઓ)

નુ પોલીસ—યાણુ જે પોલીસ—

અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જેમ

આ કોરટની આગળ એક યાણુ ફરિયાદ સંબંધી શાહેદી આપવા માટે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું)ને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને વારંટ મેમ્ રીતે કાઢાડવામાં આવ્યું છે અને સદર હુ વારંટની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદર હુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના ગુનાની ફરિયાદ થઇ છે તે ગુના સંબંધી જગ્યાની આપવા માટે આવતા માસની તારીખે કલાકે (આ ઠેકાણે જગા લખવી)માં ની કોરટની આગળ હાજર થવું તારીખ માંહે સન ૧૮ (મોહોર) (સહી)

ખાઈ આવ્યો છે કે તે બખરી શકાય તથા અને મારી ખાત્રી કરીને એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે તે નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બળે એટલા માટે સંતોષ બધ છે) અને તે ઉપરથી એક બહરનામુ યોગ્ય રીતે કહાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં નકલેલી વખતે તથા બગાએ હાજર થઈને શાહેદી આપવાનું સદરહુ

ને ફરમાવ્યું છે અને તેણે હાજર થવામાં કસુર કરી છે, વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવામાં આવે છે કે સદરહુ ની રૂખીઆની કિમતની જે જંગમ મિલકત બિલ્લામાં તમને જરૂર તે તમારે પકડીને જપ્ત કરવા અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી સદરહુ મિલકત તમારે જપ્તમાં રાખવી અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

તારીખ

માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

તોમતવાળા સખસને હાજર થયાની જરૂર પાડવા સાર જપ્તનો હુકમ.

(૮૮મો હુકમ ગુઓ)

(આ ઠેકાણે જે સખસ અથવા સખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તે સખસ અથવા સખસોનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) બેગન.

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણુ કરવું તથા રહેતાનું ઠેકાણું લખવું) હિદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાનો કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો નોંધ કર્યો છે કરવાનો શક આવ્યો છે), અને તે ઉપરથી પકડાવવાનું વારંટ કહાડેલું તેની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જરૂર નથી; અને મારી ખાત્રી કરાને એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાશી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બળે એટલા માટે સંતોષ બધ છે) અને તે ઉપરથી એક બહરનામુ યોગ્ય રીતે કહાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં એવું ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ એ દિવસમાં સદરહુ તોહિમતનો જવાબ દેવાને હાજર થવું; અને જલ્દાના મામમાં (અથવા કરવામાં) સરકારને મેહેસૂલ આપનારી જમીન સિવાય બીજી હેઠળ લખેલી મીલકત સદરહુ ના કબજામાં છે, એટલે, એને તે મીલકત જપ્ત કરવા સાર હુકમ કરવામાં આવ્યો છે, —

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ મિલકત પકડીને જમ કરવી અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી તેને જપ્તમાં રાખવો અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું

તારીખ

માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

ઉપ્યુદી કમિશનરને કલેક્ટર તરીકે જપ્ત કરવાનો અધિકાર આપવા બાબતનો હુકમ

(૮૮ થી હુકમ ગુઓ)

જલ્દા ઉપ્યુદી કમિશનર બેગ

મારી આગળ એવી ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર-

જીન કરવું તથા રહેતીનું ઠેકાણું લખવું) હાંદુસ્તાનના ફોગદારી કાયદાની કલમ ૩૪ માં સિદ્ધાંત યાદ રાખે એવો નોંધ કર્યો છે (અથવા કરવાનો શક આપ્યો છે) અને તે ઉપરથી પ્રકરણ વારંદ કાઢાડેલું તેની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે સદર હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જુદો નથી અને મારી ખાત્રી કરીને એવું અત્યવશમાં આવ્યું છે કે સદર હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાહાસી ગયો છે (અથવા સદર હું વારંદ પોતાની ઉપર ન બળે એટલા માટે સંતાઈ ગયો છે અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું થોડા સમય રીતે ફાડીને તથા પ્રતિષ્ઠ કરીને તેમાં ફરગાવ્યું છે કે સદર હું એ જાણના ગામમાં (અથવા કરગામી) સરકારને મેહસુલ આપનારી અમુક જમીન સદર હું ના કબજામાં છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા અરજી કરવામાં આવે છે કે તમારે સદર હું જમીન જપ્ત કરાવવી, અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી તે જમીન જમિમાં રખાવવી, અને આ હુકમની રૂબરૂ તમે જે કર્યું હોય તે ખાખત લગર દીધે લખા મોકલવું.

તારીખ

માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૭—શાહેદને લઈ આવવા સાર પ્રથમજ વારંદ

(૬૦ મી કલમ જુઓ)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદાર અથવા બીજો સખસ અથવા સખસો જે વારંદ બળવવાના હોય તેનું નામ અથવા જોડાનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે ના રહેવાશી એ (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનો લખવો) નો ગુનો કર્યો છે (અથવા કરવાનો શક આપ્યો) અને (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ તથા તેનું વરણન લખવું) સદર હું ફરિયાદ સખધી શાહેદ દી આપો શરૂ કર્યો એવો સંભવ છે; અને સદર હું ફરિયાદની સુનાવણી વખતે તેને શાહેદ દાખલ હાજર થવાની જરૂર પડવામાં નહીં આવે તો તે એ પ્રમાણે હાજર વશે નહીં એમ માનવાનું મને સાર અને પુરતું કારણ છે,

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરગાવવામાં આવે છે કે તમારે સદર હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પકડવો, અને જે ગુનાની ફરિયાદ થઈ છે તે નમુના સખધી તેની જગ્યાની લેવા માટે તેને ની તારીખે આ કોરટની આગળ આણવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે

તારીખ

માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૮—કોઈ મુકરર ગુનાની ખબર આવ્યા પછી કાઢો લેવાનું વારંદ

(૬૧મી કલમ જુઓ)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદાર અથવા બીજો સખસ અથવા સખસો તે વારંદ બળવવાનાં હોય તેનું નામ અથવા જોડાનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનો લખવો) નો ગુનો કરવા વિશે (અથવા કોઈનો શક

આવ્યા વિશે) મારી આગળ ખગર કરવામાં આવી છે (અથવા ફરિયાદ કરવામાં આવી છે) અને સદરહુ મુનાની (અથવા ચક્રવાળા મુનાની) ને ચોકસી હાલ ચાલે છે (અથવા આ લવાની તપ્પારી છે) તે ચોકસી માટે (આ ઠેકાણે ને વસ્તુ હોય તે વસ્તુ સપ્પટ રીતે લખવી) રજુ કરવાની જરૂર છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

વાસ્તે આ ઊપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તે વસ્તુ લખવી) માટે (આ ઠેકાણે ને ધરનો અથવા જગાનો અથવા તેના ને ભાગનો ઝાડો લેવો હોય તેનું વરણન કરવું) માં રોકાઈ કરવો અને તે જડે તો તાબડોતપ આ કારટની આગળ તે રજુ કરવી અને આ વારંટ બળવવામાં આવે એટલે તરત તમે એ વારંટની રૂઈએ ને કરવું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કારટની મોહોર કરીને આપ્યું છે

તારીખ
(મોહોર)

માહે

સન ૧૮

(સહી)

૯— ને જગામાં ચોરીની ગિલકત વિગેરે મુકવાનો શક આવ્યો હોય

તે જગાનો ઝાડો લેવાનું વારંટ

(૯૮મી કલમ, ગુઓ)

(આ ઠેકાણે કાન્સ્ટેબલથી જાંચા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારનું નામ તથા તેને હુકમ લખવો) નેગ

મારી આગળ ખગર રજુ કરવામાં આવી છે અને તે ઊપરથી ચોગ્ય રીતે કરેલી ચોકસી ઊપરથી મારો મત થયો છે કે આ ઠેકાણે ને ધર અથવા બીજી જગા હોય તેનું વરણન કરવું (ચોરીની ગિલકત મુકવાની (અથવા વેચવાની જગ્યા દાખલ વપરાય છે (અથવા તે કલમમાં જણાવેલાં બીજાં કારણોમાંનાં ગમે તે કારણસાથ તે ધર અથવા બીજી જગ્યા સપરાતી હોય તો તે કલમના શબ્દોમાં તે કારણ લખવું)

વાસ્તે આ ઊપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે કે તથા ફરમાવામાં આવે છે કે તમારે જેટલી મદદ જોઈએ તેટલા મદદ લઈને સદરહુ ધરમાં (અથવા બીજી જગામાં) પેસવું અને તે કારણ સાથે જરૂર પડે તો ચોગ્ય જખરી કરવી અને સદરહુ ધરમાં અથવા બીજી જગાના અથવા ઝાડો યોડા એક ભાગનો લેવો હોય તો તે ભાગ સપ્પટ રીતે લખવો. દર એક ભાગનો ઝાડો લેવો અને કાંઈ પણ મીલકત (અથવા દસ્તાવેજો અથવા સ્ટાંપો અથવા મોહોરો અથવા શિક્કાઓ જેમ હોય તેમ) પકડીને કબજે લેવી (ને પ્રસં) જે જરૂર હોય તે પ્રસંજે હેડના લખ્યા પ્રમાણે ઉમેરવું એટલે બનાવટના દસ્તાવેજ અથવા ખોટા સ્ટાંપો અથવા ખોટી મોહોરો અથવા ખોટા શિક્કા (જેમ હોય તેમ) બનાવવા માટે ફક્ત હથિયારો તથા સાહિત્ય રાખવામાં આવે છે એમ તમને વ્યાજબી રીતે લાગે તે હથિયારો તથા સાહિત્ય પણ પકડીને કબજે લેવાં અને સદરહુ વસ્તુઓમાંની જેટલી કબજે લેવાય તેટલી વસ્તુઓ તાબડોતપ આ કારટની આગળ આણવી અને આ વારંટ બળવવામાં આવે એટલે તરત તમે એ વારંટની રૂઈએ ને કરવું હોય તે શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કારટની મોહોર કરીને આપ્યું છે

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૧૦—સુલેહ રાખવા બાબત ખત

(૧૦૬ ઠી કલમ જુઓ)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાસી.
 ની મુદત સુધી સુલેહ રાખવા બાબત ખત કરી આપવાનું મને ફરમાવવામાં આવ્યું છે વા
 સ્તે આ ખતથી બંધાઉં છું કે હું સદરૂ મુદતની દરમિયાનમાં હું સુલેહનો ભંગ નહીં કરે અ-
 થવા જેથી સુલેહનો ભંગ થઈ કરીને થાય એવું કાંઈ પુણ્ય કત્ય નહીં કરે અને એ બાબત
 માં હું કસુર કરે તો હું બંધાઉં છું કે રૂપીઆની રકમ મારે મલિકામાઆઝમા રા-
 જી સાહેબ કેસરેહિંદને ગુનેગારીમાં આપવી
 તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી) •

૧૧—સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત

(૧૮૦ મી તથા ૧૧૦ મી કલમ જુઓ)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાસી મલિકામાઆઝમા
 રાજી સાહેબ કેસરેહિંદ તરફ તથા તેમની સધળી રહયત તરફ (આ ઠેકાણે મુદત લખવી)
 ની મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત કરી આપવાનું મને ફરમાવવામાં આ-
 વ્યું છે, વાસ્તે આ ખતથી બંધાઉં છું કે હું મલિકામાઆઝમા તરફ તથા તેમની સ-
 ધળી રહયત તરફ સદરૂ મુદત સુધી સારી રીતે ચાલીશ અને એ બાબતમાં હું કસુર કરે
 તો હું બંધાઉં છું કે રૂપીઆની રકમ મારે મલિકામાઆઝમાને આપવી.
 તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી) •

(જમીનો સાથે ખત કરી આપવાનું હોય ત્યારે હેઠળ લખેલો મયકુર ઉમેરવો) આ
 ઉપરથી અમે જાહેર કરીએ છીએ કે અમે ઉપર લખેલા ના જમીન
 થઈએ છીએ કે તે સખસ સદરૂ મુદત સુધી મલિકા માઆઝમા રાજી સાહેબ કસરે
 હિંદ તરફ તથા તેમની સધળી રહયત તરફ સારી રીતે ચાલશે અને એ બાબતમાં તે
 સખસ કસુર કરે તો અમે એકઠા તથા જુદા જુદા બંધાઈએ છીએ કે
 રૂપીઆની રકમ અમારે મલિકા માઆઝમાને ગુનેગારીમાં આપવી.
 તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી)

૧૨,—સુલેહનો ભંગ થવાના સંભવ વિશે ખબર આપ્યા ઉપરથી સમન.

(૧૧૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાસી

જેમ

ખાત્રી લાયક ખબર ઉપરથી મને એવું દેખાડવામાં આવ્યું છે કે (આ ઠેકાણે તે ખબર
 નો સાર લખવો) અને તમે સુલેહનો ભંગ અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ થઈ કરીને થશે
 એવું કાંઈ કત્ય કરશે એવો સંભવ છે. વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે
 કે ની મુદત સુધી તમે સુલેહ રાખશો એવું એક ખત
 રૂપીઆનું કરી આપવાનું (જમીનો જોઈતા હોય ત્યારે આ પ્રમાણે ઉમેરવું— અને વળી
 એક (અથવા બે, જેમ હોય તેમ લખવું) જમીન પાસે (અથવા એક કરતાં વધારે જમ-)

મીનો હોય તો લખવું કે દરજ્જાની પાસે) રૂબીઆતે રકમનું ખત લખાવી આપીને તારણ આપવાનું, તમને શા સાર નદી ફરમાવવું જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાને તમારે સન ૧૮ ના ની તારીખે સવારમાં દસ કલાકે ના માહિતીની ઓફીસમાં જાતે (અથવા કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળા મુખત્યારની મારફતે) ઢાબરે થવું. મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરી આપો છે. તારીખ માહે સને ૧૮ મોહોર) (સહી)

૧૩.—સુલેહ રાખવા બાબત કારણ જોળી આપવામાં કસુર દરેથી કેદ કરવાનું વારંટ. (કલમ ૧૨ જુઓ.)

સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) એમ. ની તુરંગ (આ ઠેકાણે નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) ની કપર સમન કાઢીને તેને ફરમાવેલું કે મહીનાની મુદત સુધી તમે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સુલેહ રાખશો તે બાબત એક જામીન સાથે રૂપી પાનું ખત અથવા રૂપીઆનો દરેક એવા બે જામીન સાથે ખર્ત) તમારે શા સાર નદી ફરી આપવું જોઈએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, તે સમનની રૂધએ તે ની તારીખે મારી આગળ પોતાની જાતે (અથવા પોતાના અધિકારવાળા મુખત્યાર મારફતે) ઢાબરે થએલા અને તે બખતે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને હુકમ કરીને એવું ફરમાવેલું કે તમારે સદરહુ ખત લખી આપવું તથા સદરહુ જામીન જોળી આપવો (હુકમમાં ફરમાવેલું તા રજૂ સર્મનમાં લખેલા તારણથી જુદું હોય ત્યારે તે લખવું), અને તેણે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવામાં કસુર કરી છે.

વાસ્તે આ કીપરથી તમને સદરહુ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહી સલામતે રાખવો પણ જો દરમિયાનમાં તે પોતાની જાતે તથા પોતાના જામીન અથવા (જામીનો) સાથે સદરહુ ખત લખી આપે તો તે લેવું અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) અને છુટો કરવો અને આ વારંટ કેવી રીતે જાળવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી)

૧૪.—સારી રીતે ચાલવા બાબત તારણ જોળી આપવામાં કસુર દરેથી કેદ કરવાનું વારંટ. (૧૨૩ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) એમ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ના જવામાં સંભાળ કરે છે તથા સંભાળ છે, અને તેની પાસે યુજાનનું કોઈ સાધન જણાવું નથી (અથવા, અને તે પોતાને વિશે કોઈ ખાતરી ભરેલા જવાબ આપી શકતો નથી) એવું અને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

અથવા

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું) ની સામાન્ય આખર વિષે પુરાવો આ રી આગળ આપ્યો છે અને દફતરમાં દાખલ કર્યો છે તે ઉપરથી જણાય છે કે તેને અ પદરણ કરવાની (અથવા ધર ફાડવાની વગેરે જેમ હોય તે પ્રમાણે લખવું) ટેવ છે,

અને દફતરમાં એક હુકમ દાખલ કર્યો છે તેમાં સદરહ વાત જણાવી છે અને સદરહ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને ફરમાવ્યું છે કે તમારે (આ ઠેકાણે મુદત લખી.) ની મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સાથે એક જમીન સાથે (અથવા જે અથવા વધારે જમીન સાથે, જેમ હોય તેમ) એક ખત તમારી જાતને માટે રૂપીયાનું અને સદરહ જમીન માટે (અથવા સદરહ જમીનોમાંના દરએક જણને માટે) રૂપીયાનું લખી આપીને તારણ આપવું, અને સદરહ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સદરહ હુકમ પ્રમાણે ચાલવામાં કસુર કરી છે, અને સદરહ કસુર માટે એવું ફરમાવ્યું છે કે તેણે (આ ઠેકાણે મુદત લખવી) સુધી કેદ ભોગવવી, પણ જો તે મુદત પૂરી થતાં પહેલાં સદરહ તારણ આપવામાં આવે તો પછી તેમ કરવું પડશે નહીં.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ મુદત તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહ તુરંગમાં (આ ઠેકાણે કેદના મુદત લખવી) ની સદરહ મુદત સુધી સહી સલામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે પોતાની જાતે તથા પોતાના જમીન સાથે (અથવા જમીનો સાથે) સદરહ ખત લખી આપીને સદરહ હુકમ પ્રમાણે ચાલે તો તે ખત લેખુ અને સદરહ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને છુટા કરવો અને આ વારંટ કેવી રીતે જમવું તેની શેરા લખીને પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ

ગાહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૧૫—તારણ આપવામાં કસુર કરેથી કેદ કરેલા સખસને છોડી મુકવાનું વાગ્યું.

(૧૨૩ મી તથા ૧૨૪ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) અથવા બીજા જે અમલદારના હવાલામાં તે સખસ હોય તે અમલદાર) જોગ

(આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું તથા વરણન કરવું) ને ની તારીખનાં આ કોરટના વારંટની રીતે તમારા હવાલામાં સોંપેલો અને ત્યાર પછી તેણે ફાજલારી કામ ચલાવવાની રીતે બાબતના કાયદાની કલમ મુજબ યોગ્ય રીતે તારણ આપ્યું છે, અથવા

અને લોકોને જેખમ પોહોંચાડ્યા વગર તેને છુટા કરી શકાશે એમ માનવાના પુરતા સખખ મને જણાયા છે,

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને બીજા કોઈ કારણસર અટકાવી રાખવો યોગ્ય નહીં હોય તો તેને તમારા હવાલામાંથી તાબડતોબ છોડી મૂકવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ

ગાહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૧૬—અપકારક વસ્તુ ખસેડવા બાબત હુકમ.

(૧૨૩ મી કક્ષમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણનું કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ

જે સારવજનિક રસ્તે (અથવા બીજી સારવજનિક જગા) વગેરે (આ ઠેકાણે તે રસ્તાનું અથવા સારવજનિક જગાનું વરણનું કરવું) તે વાગરનારા લોકોને વગેરે (આ ઠેકાણે તે અડચણ અથવા અપકારક કૃત્ય શાથી થાય છે તે લખવું) તમે અડચણ કરીછે (અથવા અપકારક કૃત્ય) કર્યું છે, અને સદરહું અડચણ (અથવા અપકારક કૃત્ય) હતું ચાલુ છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

અથવા

‘તમે ધર્મી અથવા વહાવરદાર દાખલ (આ ઠેકાણે મુકરર વેપાર અથવા ધંધો લખવો તથા જે જગાએ તે ચલાવવામાં આવતો હોય તે જગા લખવી) નો વેપાર અથવા ધંધો ચલાવો છો, અને (આ ઠેકાણે મૂળનેસરમાં કેવી રીતે નુકશાનકારક અસર થાય છે તે લખવું) સખળી તે વેપાર અથવા ધંધો લોકોની તનદુરસ્તીને (અથવા સુખને) નુકશાનકારક છે, અને તે બંધ પાડવો જોઈએ અથવા બીજી જગાએ લઈ જવું જોઈએ એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

અથવા

તમે (આ ઠેકાણે સારવજનિક રસ્તાનું વરણનું કરવું) સારવજનિક રસ્તાની પાસેના એક તળાવ (અથવા કુવા અથવા ખાડા) નો ધણી છો (અથવા તે તમારા કબજામાં અથવા આબવારમાં છે) અને સદરહું વળાવને (અથવા કુવાને અથવા ખાડાને) વાડ નથી (અથવા જોખમ ભરેલી રીતે વાડ કરેલી છે) તે સખળથી લોકોની સલામતીને જોખમ પોહોંચ્યું છે.

અથવા

વગેરે, વગેરે, (જેમ હોય તેમ)

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરે છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માહે (આ ઠેકાણે તે અપકારક કૃત્ય બંધ કરવા માટે શું કરવું જોઈએ તે લખવું) અથવા આવતા ની તારીખે માં ની કારટમાં હાજર થવું, અને આ હુકમ શા સાર અમલમાં નહીં લાવવો જોઈએ તેનું જોરણ બતાવવું.

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરે છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માહે સદરહું જગાએ સદરહું વેપાર અથવા ધંધો ચલાવવાનું બંધ કરવું. ને ફરીથી તે ચલાવવા નહીં અથવા જે જગાએ સદરહું વેપાર હાલ ચલાવવામાં આવે છે તે જગાએથી તે ખસેડવો અથવા હાજર થવું વગેરે.

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરે છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માહે (આ ઠેકાણે વાડનો પ્રકાર તથા વાડ કરવાનો ભાગ લખવો) પાછી વાડ કરવી અથવા હાજર થવું વગેરે

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરે છું તથા ફરમાવું છું કે વગેરે વગેરે, (જેમ હોય તેમ લખવું).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૧૧—જ્યુરી રચવા ખાખત માલસ્ટરેટનો હુકમ.

(૧૩૮ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું)ની ઉપર સન ૧૮ ના ની તારીખે એક હુકમ કાઢાડીને તેને ફરમાવેલું કે [આ ઠેકાણે તે હુકમની મતલબ લખવી] અને સદરહુ હુકમ વ્યાજબી અને યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ઈન્સાફ કરવા માટે જ્યુરી નિમંત્રવાને હુકમ કરવા ખાખત સદરહુ આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની તારીખની અરજી મ ને કરી છે વાસ્તે સદરહુ તકરાર સંબંધી ઈન્સાફ કરીને ઠરાવ કરવા સાડે હું આ ઉપરથી (આ ઠેકાણે પાંચ અથવા વધારે જ્યુરેશનાં નામ વગેરે લખવાને જ્યુરી નિમુ છું અને સદરહુ જ્યુરીને ફરમાવું છું કે તેમણે ચોતાના ઠરાવનો રિપોર્ટ આ હુકમની તારીખથી દીવસમાં. ગાં મારી આદિસમાં મોકલવો. મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે, તારીખ માહે સને ૧૮ (મોહોર) (સહી)

૧૨—જ્યુરીનો ઠરાવ થાય પછી માલસ્ટરેટની નોટીસ તથા સખત હુકમ.

(૧૪૦ મી કલમ જુઓ,

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણુન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) નેગ. આ ઉપરથી હું તમને નોટીસ આપુ છું કે ની તારીખે તમે કરેલી અરજી ઉપરથી યોગ્ય રિતે નિમેલી જ્યુરીએ એવું ઠરાવ્યું છે કે ની તારીખે હુકમ કાઢાડીને [આ ઠેકાણે તે હુકમમાં જે ફરગાવ્યું હોય તેનો સાર લખવો] એ અરજી તમને ફરમાવેલું તે હુકમ વ્યાજબી અને યોગ્ય છે તે હુકમ નક્કી કર્યો છે અને હું તમને હુકમ કરે છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી)માં હે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવું અને જે તે પ્રમાણે નહીં ચાલે તો તે ખાખત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાથી ઠરાવેલા શિક્ષાને પાત્ર થશે. મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે, તારીખ માહે સને ૧૮ (મોહોર) (સહી)

૧૩—જ્યુરીની ચોકશી થતા સુધી તુરત ન જોખમ થાય એવો

ખંદોળસ્ત કરવા ખાખત તાકીદ હુકમ.

(૧૪૨ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણુન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) નેગ.

સન ૧૮ ના ની તારીખે કાઢાડેલો મારો હુકમ વ્યાજબી અને યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ઈન્સાફ કરવાને નિમેલી જ્યુરીની ચોકશી હજી ચાલે છે. અને સદરહુ

હુંકમમાં કહેલું અપકારક કલ્પ લોકને તુરત યાચ એમ ભારે જોખમવાળું છે જેથી તે જોખમ અટકાવવા માટે તાબડતોબ છલાજ કરવાની જરૂર છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે, વાસ્તે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૧૪૨ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે હું તમને આ ઉપરથી ફરમાવું છું તથા તાકીદ આપું છું કે જ્યુરીની સ્થાનિક ચોકસીનું પરિણામ જણાતાં સુધી તમારે તાબડતોબ (આ ઠેકાણે થોડી મુદત સાડુ રક્ષણ દાખલ ને કરવાનું હોય તે સ્પષ્ટ રીતે લખવું).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૨૦—અપકારક કલ્પ ફરીથી કરવા વિગેરેની મના કરવા બાબતેનો હુકમ
(૧૪૩ મી કલમ જુઓ)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ
મને એવું દેખાડ્યું છે કે વગેરે (આ ઠેકાણે પ્રસંગ પ્રમાણે ૧૯ મા નંબરના અ-
થવા ૨૧ મા નંબરના નમૂના પ્રમાણે યોગ્ય મચકુર લખવો,

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી સખત તાકીદ આપું છું કે તથા ફરમાવું છું કે (આ
ઠેકાણે જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે લખવું) ફરીથી મુકીને અથવા મુકવાને અથવા મૂકવા
દધને તમારે સદરહુ અપકારક કલ્પ ફરીથી કરવું નહીં.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૨૧—અડચણ, હંગામો વગેરે અટકાવવા બાબતેનો હુકમ.

(૧૪૪ મી કલમ જુઓ)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ

(આ ઠેકાણે મિલકતનું સ્પષ્ટ રીતે વરણન કરવું) તમારા કબજામાં (અથવા વહિવટ
માં) છે, અને તમે સદરહુ જમીનમાં એક મોરી ખોદીને તેમાંથી નિકળેલી માટી તથા
પથરાનો કેટલોક ભાગ પાસેના સારવજનિક રસ્તા બીપર નાખવાની અથવા મુકવાની તઈ-
યારીમાં છો જેથી તે રસ્તો વાપરનારા માણસોને અડચણ થવાનું જોખમ યાચ એમ છે.
એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

અથવા

તમે તથા બીજા કેટલેકિક માણસો (આ ઠેકાણે જે વરગના માણસો હોય તે વ-
રગ લખવો મળીને ધરમ સંબંધી સ્વારીમાં સારવજનિક રસ્તા આગળથી જવાની તઈ-
યારીમાં છો. વગેરે (જેવી હકીકત હોય તેમ લખવું), અને સદરહુ સ્વારીથી હંગામો અ-
થવા બખેડો થવાનો સંભવ છે, એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

અથવા

વગેરે, વગેરે, (જેવી હકીકત હોય તેમ લખવું)

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી ફરમાવું છું કે તમારે તમારી જમીનમાંથી ખોદેલી મા

દી અથવા પથરાનો કાંઈ પણ ભાગ સદરહું રસ્તાના કોઈ પણ ભાગમાં મુકવો નહીં અથવા મુકવા દેવો નહીં.

અથવા

હું આ ઉપરથી તે સવારીને સદરહું રસ્તા આગળથી જવાની મના કરું છું, અને તમને સુખત ચેતવણી તથા તાકીદ આપું છું કે તમારે સવારીમાં કાંઈ પણ ભાગ લેવો નહીં (અથવા જે બાબત લખી હોય તેમાં જોઈએ તેમ લખવું).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

મોહોર

—

(સહી)

૨૨—તકરારી જમીન વગેરેના કબજો રાખવાનો હક કયા પક્ષકારનો છે તે ઠરાવવા બાબત માથેજોરનો હુકમ.

(૧૪૫ મી કલમ જુઓ)

સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ રહે એવી એક તકરાર મારી હકુમતની સ્થાનિક હદ માંહે આવેલી અમુક (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) સંબંધી (આ ઠેકાણે નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખીને અથવા તકરાર ગામના લોકોની ટોળીઓ વચ્ચે હોય તો ફક્ત રહેવાનું ઠેકાણું લખીને, પક્ષકારને વરણન કરવું) ની વચ્ચે થયેલી એવુ દફતરમાં યોગ્ય રીતે દાખલ કરેલા કબજો ઉપરથી મને જણાયાથી સદરહું સરવે પક્ષકારને ફરમાવેલું કે તમારે સદરહું (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) ના ખરેખરા કબજાની વાત સંબંધી પોત પોતાના દાવાની લખેલી કેફીયત આપવી, અને તે ઉપરથી; કબજો કરવાના કાયદેસર હક સંબંધી સદરહું પક્ષકારોમાંના કોઈ પણ પક્ષકારના દાવાના ગુણદોશ તરફ નજર ન કરતાં યોગ્ય રીતે કરેલી ચોકસી ઉપરથી મારી ખાત્રી થઇ છે કે સદરહું (આ ઠેકાણે નામ લખવું અથવા નામો લખવાં અથવા વરણન કરવું) ખરેખરા કબજાનો જે દાવો કર્યો તે ખરો છે.

વાસ્તે હું ઠરાવું છું તથા જણાવું છું કે સદરહું (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કબજો તેની (અથવા તેઓની) પાસે છે, અને કાયદાની યોગ્ય રીતે કઢાડી મુકવામાં આવે ત્યાં સુધી સદરહું કબજો રાખવાનો તેનો (અથવા તેઓનો) હક છે અને દરમિયાન તેના (અથવા તેઓના) કબજામાં કાંઈ પણ અડચણ કરવાની હું સખત મના કરું છું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૨૩—જમીન વગેરેના કબજા સંબંધી તકરારની બાબતમાં જપ્તિનું વારંટ.

(૧૪૬ મી કલમ જુઓ.)

તુ પોલીસ થાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ (અથવા ના કલેક્ટર જોગ)

સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ રહે એવી એક તકરાર મારી હકુમતની સ્થાનિક હદ માંહે આવેલી અમુક (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) સંબંધી (આ ઠેકાણે નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખીને, અથવા જે તે તકરાર ગામના લોકોની ટોળીઓ

વચે હોયતો, ફક્ત ૧૬નાં ઠેકાણું લખીને પક્ષકારોનું વરણન કરવું) વચે હતી એવું મનેદે ખાડવામાં આવ્યું છે, અને તે ઊપરથી સદરહુ પક્ષકારોને યોગ્ય રીતે ફરમાવેલું કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) ના ખરેખરા કળનની વાત સંબંધી તમારે પોત પોતાના દાર્થી લખીને જાહેર કરવા, અને સદરહુ ફાજ સંબંધી યોગ્ય રીતે ચોકસી કરવા ઊપરથી મેં ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કળને સદરહુ પક્ષકારોમાંના કોઈ પક્ષકારની પાસે નથી (અથવા સદરહુ પક્ષકારોમાંના કયા પક્ષકારનો સદરહુ પ્રમાણે કળને હતો! એ વિશે મિત્રો ખાત્રી થઈ શકતી નથી),

વાસ્તે આ ઊપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કળને લખીને તથા રાખીને જરૂર કરવી. અને પક્ષકારોના હક્કો અથવા કળનના દાવાનો નિકાલ કરવા બાબત કોઈ યોગ્ય અધિકાર વાળી કોરટનું હુકમનામું અથવા હુકમ મેળવવામાં આવે ત્યાં સુધી સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) રાખવી; અને આ વારંટ કેવી રીતે બનવ્યું તે નો શેરા લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું.

તારીખ ગાહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૨૪—જગીન અથવા પાણી ઊપર કાંઈ પણ વસ્તુ કરવાની

મના કરવા બાબત માહિતીરેટનો હુકમ

(૧૪૭ મી કલમ જુઓ)

મારી હકુમતની હદમાં આવેલી (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) વાપરવાના હક સંબંધી તકરાર ઉત્પન્ન થઈ છે અને તે જગીન (અથવા પાણી) નો કળને સમજાવો પોતે લેવાનો દાવો (આ ઠેકાણે જે સખસ અથવા રાખસો હોય તેનું અથવા તેઓનું વરણન કરવું) કર્યો છે અને તે બાબતમાં યોગ્ય રીતે ચોકસી કરવા ઊપરથી જ ને જણાવ્યું છે કે સદરહુ જગીન (અથવા પાણી) એ પ્રમાણે વાપરવાનો ભોગવટો કરવા ની છૂટ લોકોને (અથવા જે કોઈ રાખસ હોય અથવા કોઈ વરગના માણસો હોય તેઓ) નું અથવા તેઓનું વરણન કરવું છે; અને (જે તે ભોગવટો આપ્યા વરસમાં થઈ શકે એવો હોય તે) સદરહુ એ કરીને પ્રારંભ થતાં પહેલાં અથવા અગાનીયાં ફેલાવવા ૧૩૬ નો તે ભોગવટો ફક્ત અમુક મોસમમાં થઈ શકે એવો હોય તો, કહેવું કે “જે મોસમો માં સદરહુ ભોગવટો કરી શકતો હોય તેમાંની છેલ્લી મોસમમાં” સદરહુ ભોગવટો કરવામાં આવ્યો છે.

વાસ્તે હુ હુકમ કરું કે સદરહુ (કળનનો દાવાદાર અથવા દાવાદારો) કળન કરવાનો હક ફક્ત પોતાનો જ છે એવું ઠરાવવા બાબત કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી કોરટનું હુકમનામું અથવા હુકમ મેળવે ત્યાં સુધી તેણે (અથવા તેઓએ) અથવા તેઓના હિલ સંબંધમાંના કોઈ પણ ઊપર કહ્યા મુજબ વાપરવાના હકનો ભોગવટો કાઢાડી નાંખીને સદરહુ જગીન (અથવા પાણી) નો કળને લેવો (અથવા રાખવો) નહીં.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે

તારીખ ગાહે

સને ૧૮

મોહોર

સહી

૨૫—પૌલીસ અગલદારની આગળ પ્રથમ ચોકશી થયાં ઉપરથી ખત તંબાં બનીનખત
(૧૧૬ મી કલમ જુઓ)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), નો રહેવાસી, મહી ઉપર
ના ગુનાનું તોમત મુક્યા ઉપરથી, અને ચોકશી કર્યા પછી ના મા-
જુસ્તેની આગળ હાજર થવાનું મને દરમાવ્યાથી.
અને ચોકશી કર્યા પછી, મને જવારે દરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવા સાર મા-
રો પોતાનો મૂલકકો કરી આપવાનું મને દરમાવ્યાથી.
આ ઉપરથી જાંઘાઉ છું કે સરહુ તોમતનો વધારે જવાબ દેવાને માં
ની ફોરટમાં આવતા ની તારીખે (અથવા જે દિવસે હાજર થવાનું મને હવે પછી
દરમાવવામાં આવે તે દિવસે) હાજર થઈશ. અને આ ખાતામાં જો હું કસુર કરું તો હું
જાંઘાઉ છું કે મલીકા માઆઝમાં રાણી સાહેબ કદસરે હિંદને રૂપીઆની રકમ
મારે ગુનેગારીમાં આપવી.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(સહી)

આ ઉપરથી હું એકરાર કરું છું (અથવા અમે દરએક એકઠા તથા જુદા જુદા એક
રાર કરીએ છીએ કે ઉપર કહેલાં માટે હું જાગૈત થાઉં છું કે (અ-
થવા અમે જાગૈત થઈએ છીએ કે તે પોતાની ઉપરના આતુ તોહામતનો વધારે જવાબ
દેવાને માં ની ફોરટમાં આવતા ની તારીખે (અથવા જે દિવસે હાજર થવાનું તેને હવે પછી દરમાવવામાં આવે તે દિવસે)
હાજર થશે અને એ જાણતમાં જો તે કસુર કરે તોઆ ઉપરથી હું જાંઘાઉ છું અથવા
ઉપરથી અમે જાંઘાઉએ છીએ કે મલીકા માઆઝમાં રાણી સાહેબ કદસરે હિંદને
રૂપીઆની રકમ મારે (અથવા અમારે) ગુનેગારીમાં આપવી.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(સહી)

ફરીયાદનું કામ ચલાવવા અથવા શાહેદી આપવા જાણત ખત,
(૧૭૦ મી કલમ જુઓ)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાસી, આ ઉપરથી જાં.
જાંઘાઉ છું કે હું માં ની ફોરટમાં આવતા ની તારીખે
કલાકે હાજર થઈશ, અને તેજ વખતે તથા તેજ ઠેકાણે આ બે નામના થખસ
ની ઉપર નાં તોમતની જાણતમાં ફરીયાદનું કામ ચલાવીશ (અથવા ફરીયાદનું કા
મ ચલાવીશ તથા શાહેદી આપીશ અથવા શાહેદી આપીશ. જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે
લખવું), અને આ જાણતમાં કસુર કરું તો હું જાંઘાઉ છું કે મલીકા માઆઝમાં રાણી સા.
હેબ કદસરે હિંદને રૂપીઆની રકમ મારે ગુનેગારીમાં આપવી.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(સહી)

૨૭—કમિટ કર્યા જાણત માલુએટ સરકારી પ્લીડરને નોટિસ આપવા જાણત.
(૨૧૮મી કલમ જુઓ)

ના માલુસ્ટરેટ આ ઉપરથી નોટિસ આપે છે કે તેમણે

નામનાઓ

કે સખસને આંતરીક્ષેશનમાં ઈન્સાફ થવા સારું કમિટ કરવો છે; અને તે માલ્ટરેટ સદર હુ મુકદમામાં ફરિયાદનું કામ ચલાવવા બાબત સરકારી પ્લીડરને આ ઉપરથી સુચના આપે છે.

તોહોમતવાળાની બીપર તોહોમત એવું છે કે, વગેરે (આ ટેકાણે તોહોમતનામાં ને પ્રમાણે હોય તે પ્રમાણે ગુન્હો લખવો.) તારીખ માહે સન ૧૮ (સદી)

૨૮- તોહોમતનામાં.

(૨૨૧મી, ૨૨૨મી, ૨૨૩મી કલમ બુઝો.)

(૧૭-એક મથાળાં વાળાં તોહોમતનામાં.

(અ) હું, (આ ટેકાણે માલ્ટરેટ વગેરેનું નામ તથા હુદો લખવો,) તમે (આ ટેકાણે તોહોમતવાળાનું નામ લખવું) ઉપર હુકમ લખ્યા મુજબ તોહોમત મુકદ્દમો:—

(ખ) કે તમે

ની તારીખે અથવા તે અરસામાં

મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈસરેહિંદની સામુ લગાધ કરી, અને

ફાજદારી કાયદાની તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૨૧ મી કલમ પ્રમાણે

૧૨૧ મી કલમ શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (જ્યારે તોમતનામુ કોષ્ટ

ઉપરથી પ્રેસીડેન્સી માલ્ટરેટ હરુહોય ત્યારે સેસન કોર્ટને બદલે) હે "કોર્ટ"

એ શખ્તો દાખલ કરવા) સાંભળી શકે એવો ગુન્હો કર્યો

(ક) અને આ બીપરથી હું ફરમાવું છું કે સદરહુ તોમત બાબત સદરહુ કોર્ટે તમારો, ઇનસાફ કરવો,

(માલ્ટરેટની નસહી તથા મોહોર)

(ખ) ને બદલે દાખલ કરવું:—

(૨) કે તમે

ની

તારીખે અથવા તે અરસામાં માં હિંદુસ્તા

નના મવરનર જનરલની કૌન્સિલના મેમ્બર નામદાર અ. બ. પેત્રી.

૧૪૪ મી કલમ મુજબ ના હુદાની રૂએ કાયદેસર અખતિયાર ચલાવે નહીં એમ તેમને લ

લચાવવાનાઈરાદાથી સદરહુ મેમ્બર બીપર હુમલો કર્યો અને તે હિ

પરથી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૨૪ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો તથા

સેશન કોર્ટ (અથવા હાઇકોર્ટ સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો,

(૩) કે તમે

ખાતામાં સરકારી નોકર છતાં હુદાને લમતુ કાંઈ કત્ત નહીં કરવા

ની હિતુથી પ્રત્યક્ષ (આ ટેકાણે નામ લખવું) ની પાસેથી બીબ-

૧૬૧ મી કલમ મુજબ એક શખ્સ (આ ટેકાણે નામ લખવું) સાર કાયદેસર મેહેનત સિ-

વાઈ બીબ પ્રકારનો અવેજ કપુલ કર્યો, અને તે ઉપરથી હિંદુ-

સ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૬૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન

કોર્ટ (અથવા હાઇ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

(૪) કે તમે

ની તારીખે અથવા તે અરસામાં

માં

કર્યું (અથવા કરવામાં કસ્ટર કરી, જેમ હોય તેમ લખવું) અને

૧૬૬ મી કલમ મુજબ સદરહુ વરતણક આકટની કલમ

ના ઇરાવોની વિરુદ્ધ હતી, અને તે મુકશાનકારક

છે એવું તમે જાણતા હતા, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૧૧ માં કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનો કર્યો.

(૫). કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ની આજ્ઞા નો ઈનસાફ સાબતી વખતે શાહે ૧૬૩મી કલમ મુજબ દીમાં કહ્યું કે “ ”, અને એ મજકુર ખોટો છે એવું. તમે જાણેલું અથવા માનેલું, અથવા તે ખરો છે એવું તમે માનેલું નહીં અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૬૩મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો યુનો કર્યો.

(૬) કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં નું મોત આણીને ખુનથી ઉતરતાં દરજ્જાનું શિક્ષણીય મનુષ્યવર્ષ કર્યું. અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૪મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૭) કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં અ. બ. નામનો એક સખસ નિશાના આવેશમાં હતો તેનો આત્મઘાત કરવામાં મદદગારી કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના રીકયાન્સપર દાની ૩૦૬ હી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૮). કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ને બુધ્ધિપુરવક મહાવ્યથા કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૫ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો યુનોહ કર્યો.

(૯). કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં (આ ટેકાણે નામ લખવું) નું અપહરણ કર્યું, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો યુનોહ કર્યો.

(૧૦). કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૫મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો ડાકાઈટીનો સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો યુનોહ કર્યો.

(જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ માલુમતો કરે તે મુકદ્દમામાં “ સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે એવો” એ શબ્દોને બદલે “ સારાથી સાંભળી શકાય એવો” એ શબ્દો દાખલ કરવા. અને (ક) માં “ સદરહુ કોર્ટ” એ શબ્દો મુકી દેવા.)

(૨) — એ અથવા વધારે.

મથાળાવાળાં લેખમતનામાં.

(અ) હું (અ) ટેકાણે માછલો પગેરું નામ તથા હેઠા લખવો) તમે (આ ટેકાણે તો-
હમતવાળા સખસનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા મુજબ તોહમત મુકુ છું:—

(બ) પહેલું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં એક
શિક્ષકો ખોટો છે એવું જાણીને અ. બ. નામના બીજા એક સખ-
૨૪૧મી કલમ મુજબ સને તે શિક્ષકો ખરા શિક્ષકો દાખલ આપ્યો, અને તે ઉપરથી હિં
દુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૪૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ
શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈ કોર્ટ) સાંભળી શકે
એવો ગુન્હો કર્યો.

બીજું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં એક શિ-
ક્ષકો ખોટો છે એવું જાણીને અ. બ. નામના બીજા સખસને તે શિક્ષકો ખરા શિક્ષકો દાખ-
લ લેવને લલચાવવાની કોશીસ કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૪૧
મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શ-
કે એવો, ગુન્હો કર્યો.

(ક). અને આ ઉપરથી હું ફરમાવું છું કે સદરહુ તોહમત આપત સદરહુ કોર્ટે ત-
મારો ઈનસાફ કરવો. (માછલોની સહી તથા મોહોર).

(બ) તે બદલે દાખલ કરવું:—

(૨) પહેલું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં
નું મોત આણીને ખુન કર્યું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફાજ-
૩૦૨જી તથા ૩૦૪ થી દારી કાયદાની ૩૦૨ જી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, ત-
કલમ મુજબ, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુન્હો કર્યો.

બીજું કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં નું
મોત આણીને ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાનું શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યું, અને તે ઉપરથી હિં
દુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૩૦૪ થી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કો-
ર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુન્હો કર્યો.

(૩) પહેલું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી
૩૭૬મી તથા ૩૮૨ મી કરી અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૩૭૬ મી ક-
લમ મુજબ, લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હા-
ઈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુન્હો કર્યો.

બીજું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી ક-
રી, અને સદરહુ ચોરી કરવા માટે એક સખસનું મોત આણવાની તઈયારી કરેલી, અને તે
ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૩૮૨મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, ત-
થા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુન્હો કર્યો.

ત્રીજું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી,
અને સદરહુ ચોરી કરવા પછી તમે નાસી જવા માટે એક સખસને અટકાવ કરવાની તઈ-
યારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૩૮૨ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા
થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુન્હો કર્યો.

ચોથું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી ક-
રી, અને સદરહુ ચોરીથી લીધેલી ચિલકત રાખવા માટે એક સખસના મનમાં વ્યથાની બી-

૬૬૩ પેદા કરવાની તકવારી કરેલી અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઇ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુનો કર્યો.

(૪).—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં ૧૯૩ મી કલમ મુજબ વિ માં ની આગળ ની કદમની રીતે તોડામનો. ચોકસી ચાલતી વખતે સાહેદીમાં કહ્યું કે “

” અને તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ની આગળ નો દન- સાક ચાલતી વખતે સાહેદીમાં કહ્યું કે “

” અને આમાંનો એક મત્તકર ખાટો છે એવું તમે જાણેલું અથવા માનેલું, અથવા તે ખરો છે એવું હમે માનેલું નહીં, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનની ફોજદારી કાયદાની ૧૯૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઇ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુનો કર્યો.

(જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ માલ્ગેટ કરે તે મુકદ્દમામાં, “સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે એવો” એ શબ્દોને બદલે “મારાથી સાંભળી શકાય એવો” એ શબ્દો દાખલ કરવા, અને (ક) માં સદરહુ કોર્ટ” એ શબ્દો મુકી દેવા) •

(૩).—અગાઉ ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયા પછી ચોરી બખત તોડામતનામું. હું (આ ઠેકાણે માલ્ગેટ વિગેરેનું નામ તુલા હોદ્દા લખવો) આ ઉપરથી તમે (આ ઠેકાણે તોડામતવાળા શખસનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે તોડામત મુકેલું:— કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૭૯ મી કલમ મુજબ { હાઈ કોર્ટ } શિક્ષા થઈ શકે એવો તથા સેશન કોર્ટ (અથવા જેમ હોય તેમ માલ્ગેટરેટ.) લખવું) સાંભળી શકે એવો ગુનો કર્યો.

અને તમે સદરહુ (આ ઠેકાણે તોડામતવાળાનું નામ લખવું) ઉપર વળી એવું તોડામત મુક્યામાં આવે છે કે સદરહુ ગુનો કરતાં પહેલાં, એટલે ની તારીખે

માં (આ ઠેકાણે જે કોર્ટે ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ કર્યો હોય તે લખવી) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૭ મા બાબ પ્રમાણે મળેલ વરસની મુદત મુધી કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુનો, એટલે રાતરે ઘર ફાડવાનો ગુનો (આ ઠેકાણે જે કલમ પ્રમાણે તોડામતવાળાની ઉપર ગુનો હર્યો હોય તે કલમમાં વાપરેલા શબ્દોમાં તે ગુનાહનું વર્ણન કરવું) તમારી ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો, તે ઠરાવ હજી પુરા અમલમાં છે, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૫૫મી કલમ પ્રમાણે વધારેલી શિક્ષાને પાત્ર છો.

અને હું આ ઉપરથી ઈન્સાફ વિગેરે કરવો.

૨૯—કેદની અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ કોઈ માલ્ગેટ કર્યો હોય તો તે ઉપરથી કેદ કરવાનું વારંદ.

(૨૪૫મી અને ૨૫૮મી કલમ મુજબ.)

ની તુરંગના સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ. તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ હું (આ ઠેકાણે નામ ત- થા હોદ્દા લખવો) ની આગળ સન ૧૮ ના કાબેડરના નંબરના મુકદ્દમામાં

(૧ લા, ૨ નં, ૩ નં, જેમ હોય તેમ લખવું) કેદી (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની (અથવા આક્ટની) કલમ (અથવા કલમે પ્રમાણે (આ ઠેકાણે મુખતેસરના ગુનો અથવા ગુના લખવા)નો ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને (આ ઠેકાણે જે શિક્ષા હોય તે પુરપુરી તથા સ્પષ્ટ રીતે લખવી) ની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવેલો:

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવા માં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધ્ધાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને ત્યાં ઉપર કહેલી શિક્ષાનો હુકમ કાયદા પ્રમાણે લાવવો,

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,
તારીખ માએ સને ૧૮
(મોહોર.)

(સહી)

૩૦—જાગિરથી નુકશાનીનો અવેજ વસુલ નહી થયેથી કેલ્ચું વારંટ.

(૨૫૦ મી કલમ, જુઓ)

તુરંગના સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ. ની
આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા તેનું વરણન કરવું (આ ઠેકાણે તોમતવાળા શખસનું નામ લખવું તથા તેનું વરણન કરવું) ઉપર શરિયાદ કરી છે કે (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તે શરિયાદ લખવી), અને તે નજવી (અથવા તરદી આપે એવી) ગણીને કહાડી નાખવામાં આવી છે, અને જે હુકમથી તે શરિયાદ કહાડી નાખવામાં આવી તે હુકમમાં ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે શરિયાદનું નામ લખવું) રૂપીયાની રકમ નુકશાનીના અવેજ દાખલ આપવી; અને સદરહુ રકમ આપવામાં આવી નથી અને સદરહુ (આ ઠેકાણે શરિયાદ નામ લખવું) ની જંગમ મિલકત જમ કરવી તે રકમ વસુલ થઈ શકતી નથી અને જિવો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે કે તેને (દિવસની મુદત સુધી તુરંગમાં આસાન કેદમાં રાખવો, પણ જે તે મુદત પુરી થતા પહેલાં ઉપર કહેલી રકમ આપવામાં આવે તો પછી તેને એ પ્રમાણે રાખવો નહી.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધ્ધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ના સદરહુ મુદત સુધી હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૯ મી કલમના ઠરાવોને અનુસરીને સહીસલામત રાખવો, પણ જે સદરહુ રકમ તે મુદત પુરી થતાં પહેલાં આપવામાં આવે તો તે પોહિંચે એટલે તાખડતોય તેને છોડી મુકવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે ખજાનું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,
તારીખ માએ સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૩૧—સાહેબની ઉપર સખા.

(૧૮ મી તથા ૨૫૨મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાસી

જેઝ

મારી આગળ શ્રિયાદ કરવામાં આવી છે કે ના રહેવાસી એ [આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનોહ તથા તેને વખત તથા જગા એટલું લખવું] નો ગુનોહ કર્યો છે [અથવા કર્યાનો શક આવ્યો છે,) અને મને જણાય છે કે તમે શ્રિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફથી મુદાનો પુરાવો ઘણું કરીને આપશો. . . .

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી સમન કરવામાં આવે છે કે સદરહુ શ્રિયાદની આખત સંબંધી તમે જે જાણતા હો તેની સાહેદી આપવાને તમારે આવતા તારીખે સવારમાં દસ કલાકે આ કોરટની આગળ હાજર થવું, અને કોરટની રજૂ વગર ત્યાંથી જવું નહીં; અને આ ઉપરથી તમને તાકીદ આપવામાં આવે છે કે જો તમે વ્યાજબી કારણ વગર સદરહુ તારીખે હાજર થવાની ગણત કરશો અથવા તેમ કરવાની ના કહેશો, તો તમને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સાર વારંટ કાઢાડવામાં આવશે.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે

સને ૧૮

(મોહોર) •

(સહી.)

૩૨.—જ્યુરરો તથા આસેસરોને સમન કરના આખત જુદા માજીસ્ટ્રેટની ઉપર પ્રીસેપ્ટ.

(૩૨૬ મી કલમ જુઓ.)

ના જુદા માજીસ્ટ્રેટ જેઝ.

માં કોરટના મકાનમાં આવતા તારીખે ફાજલારી સેશન બરવાનું ઠરાવ્યું છે, અને આમાં લખેલા સખસોનાં નામ, જ્યુરરો તથા આસેસરોની તપાસેલી ટીપ આ કોરટને આપેલી તેમાં જે સખસોનાં નામ લખ્યાં છે તે સખસોમાંથી ચીઢી કરીને બરાબર ચુટી કાઢાડ્યાં છે, વાસ્તે તમને આ ઉપરથી શરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ તારીખે સદરહુ સખસોને સવારના દસ કલાકે સેશન કોરટમાં હાજર થવા સાર તમારે સમન કરવા. અને આ પ્રીસેપ્ટ રૂઢિએ તમે એ પ્રમાણે કર્યું છે તે આખત સદરહુ તારીખની અંદર તમારે દાખલો આપવો.

(આ ઠેકાણે જ્યુરરોનાં તથા આસેસરોનાં નામ નોંધવાં).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૩૩.—આસેસર અથવા જ્યુરરની ઉપર સમન.

(૩૨૮ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રહેવાસી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જેઝ.

ની સેશન કોરટે મારી ઉપર મોકલેલા પ્રીસેપ્ટ તમને આવતી ફાજલારી સેશનમાં આસેસર (અથવા જ્યુરર) દાખલ હાજર થવાનું શરમાવ્યું છે તે કુકમની રૂઢિએ આ ઉપરથી તમને સમન કરવામાં આવે છે કે તમારે આવતા.

તારીખે સવારમાં દસ કલાકે (આ ઠેકાણે જગા લખવી) માં સદરહુ સેશન કોર્ટ-
માં હાજર થવું.

મારી સહી તથા હોદ્દાની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૩૪.- મોતની શિક્ષાના હુકમ પ્રમાણે કેદ કરવાનું વારંટ.

(૩૭૪ મી કલમ જુઓ)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કોપર) જંગ.

મારી આગળ તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ ભરેલી સેશનમાં કાલે-
ન્ડરના નંબરના મુકદ્દમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ
ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે ખુ
ન થતું હોય એવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનો યોગ્ય રીતે સાબીત થયાનો ઠરાવ કરવામાં
આવેલો, અને તેની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને તે શિક્ષાનો હુકમ
ની કોર્ટની મંજૂરી થવા સાથે રાખેલો;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કોપરને), અધિકાર આ-
પવામાં આવે છે તથા શરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ
લખવું) ને આ વારંટ સુધાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં લેવા, અને સદરહુ
કોર્ટનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત આ કોર્ટનું બીજું વારંટ અથવા હુકમ તમને
પોહોંચે ત્યું સુધી તેને તે તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો.

મારી સહી તથા તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૩૫.- મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયેથી તે અમલમાં લાવવા બાબત વારંટ.

(૩૮૧ મી કલમ જુઓ)

ની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કોપર) જંગ.

મારી આગળ તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ ભરેલી સેશનમાં,

કલેન્ડરના નંબરના મુકદ્દમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા જેમ હોય તેમ) કેદી (આ
ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને મોતની શિક્ષાના હુકમ પ્રમાણે ની
તારીખના આ કોર્ટના વારંટથી તમારે હવાલે કરવામાં આવ્યો છે, અને ની

કોર્ટનો હુકમ આ કોર્ટને પોહોંચ્યો છે તેમાં સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ મંજૂર કર્યો.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કોપરને) અધિકાર આપ-
વામાં આવે છે તથા શરમાવવામાં આવે છે કે તમારે (આ ઠેકાણે અમલમાં લાવવાનો વ-
ખત તથા જગા લખવી) માં સદરહુ મરી જાય ત્યાં સુધી તેને ગળે શંસો દેવડા-
વીને સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવો, અને તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવે
છે એવો શેરો લખીને આ વારંટ કોર્ટની પાસે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૩૬. શિક્ષાનો હુકમ બદલ્યા પછી વારંટ.

(૩૮૧ મી તથા ૩૮૨ મી કલમ જુઓ.)

હી તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) નેમ.

તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ ભરેલી સેશનમાં કાલેન્ડર

ના નંબરના મુકદમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩જા, જેમ હોય તેમ) કેહી (આ) ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક

ર નો ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને તેની ઉપર ની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને તે ઉપરથી તેને તમારે હવાલા કરેલો; અને

તે સદરહુ હુકમથી ઠરાવેલી શિક્ષા ની કોરટના હુકમથી (જેની કુપ્લિકેટ આ વારંટને જોડેલી છે) બદલીને જવતાં સુધી સમુદ્રપારની (અથવા જેમ હોય તેમ) શિક્ષા ઠરાવવામાં આવી છે.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા પ્રમાણવામાં આવે છે કે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે સમુદ્રપારની શિક્ષા બોખવા સાર સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને તમે યોગ્ય અધિકારીને તથા યોગ્ય હવાલામાં સોંપીએલાં સુધી તમારે કાયદામાં પ્રમાણે છે તે પ્રમાણે, તેને સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં સહી સલામત રાખવો.

અથવા

જો તે ઓછી કરેલી શિક્ષા કેદની હોય તો: “સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં સહી સલામત રાખવો” એ શબ્દો પછી લખવું કે “અને ત્યાં સદરહુ હુકમ મુજબ કેદની શિક્ષા કાયદા પ્રમાણે અમલમાં લાવવી.”

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૩૭.—જમિ તથા વેચાણ કરીને દંડ વસુલ કરવા આજત વારંટ.

(૩૮૧ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે પોલીસ અમલદારનું અથવા ખીજે જે સખસ અથવા સખસો તે વારંટ બખવવાના હોય તેનું નામ અથવા હુદો અથવા તેઓનાં નામ અથવા હુદા લખવા) જોગ.

(આ ઠેકાણે ગુંહેગારનું નામ લખવું તથા વરણન કરવું) ની ઉપર તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ મારી ઝાંખાળ (આ ઠેકાણે ગુંહે મુખ્તેસરમાં લખવો) નો ગુંહે સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો અને તેની ઉપર, રૂપીયાનો

દંડ આપવાની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને સદરહુ દંડ આપવાનું સદરહુ આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પ્રમાણે તોપણ તેણે તે દંડ અથવા તેમાંનો કાંઈ પણ ભાગ આપ્યો નથી;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા પ્રમાણવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત માં જહામાં જડે તે જંગમ મિલકત તમારે લઈને જમ કરવી; અને જો સદરહુ જમિ કર્યા પછી (આ ઠેકાણે આપેલા દિવસ અથવા કલાકની સંખ્યા લખવી) માહે (અથવા તાબડતોખ) સદરહુ રકમ આપવામાં ન આવે તો તમારે તે જમ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ

રહુ દંડ પુરો કરી આપવાને બસ થાય તેટલી મિલકત વેચવી; અને આ વારંટની રકમ તમે જે કર્યું હોય તે બાબતનો શેરો, એ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત, લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી બસરી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર)

(સહી.)

૩૮.—તિરસ્કારના કેટલાએક કુલમામાં જ્યારે દંડની શિક્ષા કરવામાં આવે ત્યારે કેદ કરવાનું વારંટ.

(૪૮૦મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

આજ રોજ મારી આગળ ભરેલી કોરટમાં (આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) તથા વરણુન કરવું (કોરટની સમક્ષ) અથવા દેખતાં જણી જોઈને તિરસ્કાર કર્યો; અને એ પ્રમાણે કરેલા તિરસ્કાર માટે પૂખીમાનો દંડ આપવાની, અથવા તે આપવામાં કસુર કરે તો (આ ઠેકાણે મહિના અથવા દિવસની સંખ્યા લખવી) ની મુદત સુધી આ સાન કેદ, ભોગવવાની, શિક્ષા સદરહુ (આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) ની હપર કોરટે કરાવી છે;

વાસ્તે આ વારંટથી તમને સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા શરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સલામત રાખવો. પણ જો તે મુદત પૂરી થતાં પહેલાં સદરહુ દંડ આપવામાં આવે તો પછી તેમ કરવું નહીં; અને તે દંડ પોહોંચ્યા તુરત તમારે તેને છોડી દેવો. અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખી તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર)

(સહી.)

૩૯.—જવાબ દેવાની ના કહેનારા શાહેદને કેદ કરવાનું માજિસ્ટ્રેટનું અથવા જડજનું વારંટ.

(૪૮૫ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે કોરટના અમલદારનું નામ તથા તેનો હુદો લખવો) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણુન કરવું) ને શાહેદ દાખલ સમન કરવામાં આવેલો (અથવા આ કોરટની આગળ આજોલો) અને એક ગુન્હો થયાનું કહેવામાં આવેલું તે ગુન્હાની એકથી વખતે શાહેદી આપવાનું તેને આજ રોજ શરમાવવામાં આવેલું તે છતાં સદરહુ કહેવામાં આવેલા ગુન્હા સંબંધી તેને પુછીને દરતરમાં બરાબર દાખલ કરેલા એક અમુક સવાલનો (અથવા અમુક સવાલોનો) જવાબ દેવાની તેણે ના કહી, અને એ પ્રમાણે ના કહેવાનું કોઈ પણ બાજબી કારણ કહ્યું નહીં, અને તેણે એ પ્રમાણે કરેલા તિરસ્કાર માટે તેને (આ ઠેકાણે અટકાવી રાખવાની જે મુદત કરાવી હોય તે લખવી) સુધી પેદેસમાં અટકાવી રાખવાની શિક્ષા કરાવી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પેહરામાં લેવો, અને દિવસની સુદત સુધી તેને તમારા હવાલામાં સહી સહામત રાખવો, પણ જો તે દરમીયાનમાં તો જાણી આ પવાને અને તેને પુછેલા સવાલોના જવાબ દેવાને કબુલ થાય તો પ્રછી તેમ કરવું નહીં, અને સદરહુ દિવસોમાંના છેલા દિવસે, અથવા સદરહુ કબુલાત જાણવામાં આવે એટલે તા-ખડતોય, તેની કાયદા પ્રમાણે તજવીજ કરવામાં આવે એટલા માટે તેને આ કોરટની આ-ગળ આણવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરી આપ્યું છે.

તારીખ માહે સને ૧૮
(મોહોર)

(સહી)

૪૦.—ગુજરાતનું લવાજમ આપવામાં કસુર થયેથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૪૮૮ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) ની પાસે પોતાની ઓરતનું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) અથવા પોતાનું બાળક (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે કારણ લખવું) ના સમ્બંધી પોતાની મેળે પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાને અશક્ત છે તે બાળકનું ગુજરાન ચલાવવાની, જોખમે તેટલી દ્રવ્યશક્તિ છે, અને તેણે તેમ કરવાની ગણત કરી છે (અથવા ના કરી છે), એવું મારી આગળ સાબિત થયું છે અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) યોગ્ય રીતે હુકમ કરીને ફરમાવ્યું છે કે તમારે તમારી સદરહુ ઓરતને (અથવા બાળકને) ગુજરાન બદલ રૂપિયાની રકમનું લવાજમ દર મહીને આપવું, અને વળી એવું સાબિત થયું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સદરહુ હુકમ બાજી જોખને ગણકાર્યો નથી અને મહિના (અથવા મહિનાઓ) નાં લવાજમની રકમના રૂપિયા આપવામાં કસુર કરી છે; અને તે ઉપરથી એક હુકમ કરીને એવું ફરમાવ્યું છે કે તેણે ની સુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં આસાન (અથવા સખત મજુરી સાથે) કેદ ભોગવવી.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધ્ધાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા પેહરામાં લેવો, અને ત્યાં સદરહુ હુકમ કાયદાં પ્રમાણે અમલમાં લાવવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સને ૧૮
(મોહોર)

(સહી)

૪૧.—જમિ તથા વેચાણ કરીને ગુજરાતનું લવાજમ જખરીથી અપાવવા બાબતનું વારંટ.

(૪૮૮ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદારે અથવા ખીજા બ્રખસે તે વારંટ બજાવવાનું હો-

ય તેવું નામ તથા હુદો લખવો) નોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને ચોચ રીતે હુકમ કરીને શરમાવ્યું છે કે તમારે તમારી સદરહુ ઓરતને (અથવા બાળકને) ગુજરાન બદલ રૂપીયાની રકમનું લવાજમ દર મહીને આપવું, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) એ સદરહુ હુકમ ગણી જોઈને ગણકારવો નથી અને મહિના (અથવા મહિનાઓ) ના લવાજમની રકમના રૂપિયા આપવામાં કસુર કરી છે;.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા શરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ત્રી જે જંગમ મિલકત. જીલ્લામાં જડે તે તમારે લઈને જત કરવી, અને જો સદરહુ જમી કર્યા પછી (આ ઠેકાણે આપેલા દિવસ અથવા કંઠાકની સંખ્યા લખવી) માંહે (અથવા તાબડોતો) સદરહુ રકમ આપવા માં ન આવે તો તમારે તે જમ કરેલી જંગમ મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ પુરી કરી આપવાને બસ થાય તેટલી વેચવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એ ટલે તુરત તમે તેની રૂઠ્ઠાએ જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરી આપ્યું છે.

તારીખ માંહે સને ૧૮

(મોહર)

(સહી)

૪૨.—માજીસ્ટ્રેટની આગળ પ્રથમ ચોકશી કરતી વખતે ખત તથા જમીન ખત.
(૪૯૬ મી અને ૪૯૯ મી કલમ જુઓ)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાશી ના ગુનાહનું તોહોમત મારી ઉપર મુકીને મને (જેમ હોય તે માંખણે લખવું) ના માજીસ્ટ્રેટ ના આગળ આજીને તેમની કોરટમાં તથા સેશન કોરટમાં જરૂર પડે તો હાજર થવા સા ૩ તારણ આપવાનું મને શરમાવ્યા ઉપરથી બંધાઈ છું કે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની કોરટમાં સદરહુ તોહોમતની પ્રથમ ચોકશી ચાલે ત્યારે દરરોજ હું હાજર રહીશ, અને જો તે મુકદ્દમા સેશન કોરટની પાસે ઇન્સાફ થવા સાર મોકલવામાં આવે તો મારી ઉપર મુકેલાં તો હોમતનો જવાબ દેવાને બ્યારે શરમાવવામાં આવે ત્યારે સદરહુ કોરટની આગળ હું હાજર હોઈશ તથા હાજર થઈશ, અને આ બાબતમાં જો હું કસુર કરે તો હું બંધાઈ છું કે મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કંઈસરેહીદને રૂપીયાની રકમ મરે ગુનેહગારી માં આપવી

તારીખ

માંહે

સને ૧૮

સહી

આ ઉપરથી હું એકતર કર છું (અથવા અમે દરેક જણ એકઠા તથા જુદા જુદા એકરાર કરીએ છીએ) કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નો હું જમીન થાઉ છું (અથવા અમે જમીન થઈએ છીએ) કે તેની ઉપર જે ગુનાહનું તોહમત મુક્યું છે તે ગુનાહની પ્રથમ ચોકશી ચાલે ત્યારે દરરોજ ની કોરટમાં તે હાજર રહેશે, અને જો તે મુકદ્દમા સેશન કોરટની પાસે ઇન્સાફ થવા સાર મોકલવામાં આવે તો તેની ઉપર મુકેલાં તો મતનો જવાબ દેવાને તે સદરહુ કોરટની આગળ હાજર હશે તથા હાજર થશે અને એ આ બાબતમાં જો તે કસુર કરે તો હું બંધાઈ છું (અથવા અમે બંધાઈ છીએ) કે મલીકા મા-

આજમા રાણીસાહેબ કઈસરે હિંદને
ગુનેહગારીમાં આપવી.

રૂપિઆની રકમ મારે (અથવા અમારે)

તારીખ માહે

સને ૧૮

(સહી)

૪૩—તારણ આપવામાં કસુર થયેથી કેદ કરેલા સખસને છોડી મુકવાનું વારંટ.
(૫૦૦ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કોપર) જોગ (અથવા બીજા જે અમલદારના હવાલામાં) તે સખસ હોય તે અમલદાર જોગ.

(આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું તથા તેનું વરણન કરવું) ને તારીખનાં આ કોરટનાં વારંટની રૂએ તમારે હવાલે કસ્વામાં આવેલો, અને ત્યાર પછી તે જે ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની કલમ મુજબ પોતાના જમીન (અથવા જમીનો) સાથે એક ખત યોગ્ય રીતે લખી આપ્યું છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને બીજી કોઈ બાબત સાર અટકાવી રાખવો યોગ્ય નહીં હોયતો તેને તમારા હવાલામાંથી તાજાનોખ છોડી મુકવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ

માહે

સને ૧૮

(સહી)

૪૪—ખતનો અમલ જખરીથી કરાવવા માટે જમિનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ થાણુ જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય ને

પોલીસ અમલદાર જોગ

(આ ઠેકાણે જે સખસ હોય તેનું નામ લખવું તથા

વરણન કરવું તથા તેનું રહેવાનું ઠેકાણુ લખવું) પોતાના મુચરકાની રૂએ (આ ઠેકાણે પ્રસંગ હોય તે લખવો) હાજર થવામાં કસુર કરી છે, અને તે સદરહુ કસુરને લીધે મલીકા મુઆજમાં રાણી સાહેબ કઈસરે હિંદને (આ ઠેકાણે ખત માંહેનો દંડ લખવો) રૂપિઆની રકમ ગુનેહગારીમાં આપવાને પાત્ર થયો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જગમ મિલકત જલ્દમાં તમને જડે તે જગમ મિલકત લઈને તથા અટકાવી રાખીને તમારે જખ કરવી, અને જે સદરહુ રકમ ત્રણ દિવસ માંહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જખ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી ઉપર કહેલી રકમ વસુલ કરવાને અસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તેનો શેરો તમારે લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ

માહે

સને ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૪૫—ખતની શરત તોડેથી જમીનને નોટીસ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાસી

નેગ.

તમે તારીખ માહે સને ૧૮ ને રોજ (આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રહેવાસી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના જમીન થયલા કે તે ની તારીખે આ કોરટની આજ્ઞા હાજર થશે, અને તમે બંધાયલા કે તે તેમાં કસુર કરશે તો હું મલીકા માઆજ્ઞા રાણી સાહેબ કઈસરેહિંદને રૂપિયાની રકમ ગુનેહગારીમાં આપીશ; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) આ કોરટની આજ્ઞા હાજર થવામાં કસુર કરી છે, અને સદરહુ કસુરનાં કારણથી તમે સદરહુ રૂપિયાની રકમ ગુનેહગારીમાં આપવને પાત્ર થયા છો.

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ દંડ આપવો અથવા સદરહુ રકમ તમારી પાસે શા સાર જખરીથી નહીં અપાવવી જોઈએ તેનું કારણ આ જારિખથી દિવસ માહે બતાવવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૪૬—સારી રીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની શરત તોડ્યા વિશે જમીનને નોટીસ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ)

ના રહેવાસી

નેગ.

તમે તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ એક ખત લખી આપીને (આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રહેવાસી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના જમીન થયલા કે તેની

મુદત સુધી સારી રીતે ચાલશે અને તમે બંધાયલા કે તે એ બાબતમાં કસુર કરશે તો હું રૂપિયાની રકમ મલીકા માઆજ્ઞા રાણી સાહેબ કઈસરેહિંદને ગુનેહગારીમાં આપીશ; અને તમે એ પ્રમાણે જમીન થયા ત્યાર પછી (આ ઠેકાણે જે ગુનો થયો હોય તે મુખતેસરમાં લખવો) નો ગુનોહ કરવામાં આવેલા તે ગુનોહ સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની ઉપર સાબીત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે, જેથી તમારા જમીન ખતની શરત તોડવામાં આવી છે;

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ રૂપિયાને દંડ આપવો, અથવા તે શા સાર નહીં આપવો જોઈએ તેનું કારણ દિવસમાં દિવસ બતાવવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

૪૭—જમીનની ઉપર જમીનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ)

નેગ.

(આ ઠેકાણે ખતની શરત લખવી) એ હાજર થવા બાબત (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જમીન તરીકે બંધાયે છે,

માહેનો દંડ લખવો) રૂપિયાની રકમ મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કચસરેહિંદને આપવાને પાત્ર થયો છે.

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત જુલામાં તમને જરૂરે તે લખને તથા અટકાવી રાખીને તમારે જમ કરવી; અને જે સદરહુ રકમ ત્રણ દિવસ માંહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જમ કરેલી મિલકત અથ્થા તેમાંની જેટલી ઉપર કહેલી રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રકમ તમે જે કરચુ હોય તેની સેરા લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર)

(સહી)

૪૮.—જે તોહમતવાળા શખસના જામીન લીધા હોય તેના જામીનને કેદ કરવાનું વારંટ (૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની તુરંગનાં સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર જોગ.

(આ ઠેકાણે ખતની સરત લખવી) એ હાજર થયા બાબત (આ ઠેકાણે જામીનનું નામ લખવું તથા તેનું વરણન કહેવું) જામીન તરીકે બંધાયેલો છે, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) એ બાબતમાં કસુર કરે છે, જેથી સદરહુ ખતમાં લખેલા દંડ ઉપર મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કચસરેહિંદનો દાવો થયો છે, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે જામીનનું નામ લખવું) ને યોગ્ય નોટીસ આપ્યા છતાં તેણે સદરહુ રકમ આપવામાં તેમજ તે રકમ એની પાસે શા સાફ જામીનીથી નહીં અપાવવી જોઈએ તેનું પુરતુ કારણ બતાવવામાં કસુર કરી છે, અને તેની જંગમ મિલકતની જમિ તથા વેચાણથી સદરહુ રકમ વસુલ થઈ શકતી નથી, અને (આ ઠેકાણે) મુદત વિશેષ કરીને લખવી) સુધી તેને દીવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધ્ધાં તમારા હવાલામાં લેવો અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરા લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર)

(સહી.)

૪૯.— મુલેહ રાખવા બાબતનાં ખતની સરત તોડ્યા વિશે મુખ્યને નોટિસ

(૫૧૫ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.
તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ તમે (આ ઠે

કાણે તે ખતૂમાં જેમ હોય તેમ લખવું નહીં કરવા આપતનું ખત લખી આપેલું, અને તે માંહેની શરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે અને દશતરમાં બરાબર દાખલ કરવામાં આવી છે.

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી પ્રમાણવામાં આવે છે કે તમારે રૂપિયાનો સદરહુ દંડ આપવો; અથવા તે શા સાર તમારી પાસે જરૂરીથી નહીં અપાવવો જોઈએ તેનું કારણ દિવસ માહે મારી આગળ બતાવવું.

તારીખ
(મોહોર)

માહે

સન ૧૮

(સહી)

૫૦—સુલેહ રાખવા આપતનાં ખતની સરત તોડેથી મુખ્ય

ની મિલકત જમ કરવા આપતનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ)

ના પોલીસ—થાણાના (આ ઠેકાણે પોલીસ—અમલદારનું) નામ તથા હુદો લખવો) જેમ તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણ કરવું) સુલેહનો ભંગ નહીં કરવા વગેરે (ખતમાં હોય તે પ્રમાણે લખવું) આપત રૂપિયાની રકમનું ખત લખી આપીને બધાએલો, અને સદરહુ ખતની સરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દશતરમાં દાખલ કરવામાં આવી છે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને નોટિસ આપીને પ્રમાણવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ રકમ સા સાર નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, અને તેમ કરવામાં તેમજ સદરહુ રકમ આપવામાં તેણે કસુર કરી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા પ્રમાણવામાં આવે છે કે સદરહુ આ ઠેકાણે નામ લખવું (ની રૂપિયાની કિંમતની જે જંગમ મિલકત જલામાં તમને જડે તે તમારે લઈને જમ કરવી, અને જે સદરહુ રકમ માહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જમ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂઈએ તમે જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવેલ

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે, તારીખ માહે સન (મોહોર) (સહી.)

૫૧.—સુલેહ રાખવા આપતનાં ખતની સરત તોડેથી કેદનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ની દીવાની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કોપર) જેગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણ કરવું) સુલેહ રાખવા આપત પોતે લખી આપેલાં ખતની સરત તોડી છે એવી સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દશતરમાં દાખલ કરવામાં આવી છે તેથી તે મલીકામાઆજમા રાણી સાહેબ કઈસરેહિંદને, રૂપિયાની રકમ ગુનેહગારીમાં આપવાને પાત્ર થયો છે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સદરહુ રકમ આપવાનું અથવા તે શા સાર નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તેને યોગ્ય રીતે પ્રમાણેલું તે છતાં તેમ કરવામાં કસુર કરી છે. અને તેની જંગમ મિલકત જમ કરીને તે રકમ વસુલ કરી શકાતી નથી, અને સદર

૬ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને (આ ઠેકાણે કંદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ દિવની તુરંગના (સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ અથવા કોપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા રૂબાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધી તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કંદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો, અને આ વારંટ ફેલી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૫૨—સારી રીતે ચાલવા બાબતના ખતની સરત તોડેથી જામી તથા વેચાણ કરવાનું વારંટ (૫૧૪ મી કલમ જુઓ).

નું પોલીસથાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ, (આ ઠેકાણે મુખ્ય નામ વગેરે લખવું) સારી રીતે ચાલે તે બાબત આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) તારીખ માહે

સન ૧૮ ને રોજ

રૂપીયાની રકમનું ખત લખી આ પીને તારણ આપેલું, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નો ગુ-

ન્હો કરવાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવી છે જેથી સદરહુ ખતની સરત તોડવામાં આવી છે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને નોટીસ આપીને ફરમાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ રકમ શા સાર નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, અને તેણે એ મુજબ કરવામાં તેમજ સદરહુ રકમ આપવામાં કસુર કરી છે.

• વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની રૂપીયાની કિંમતની જે જંગમ મિલ-ખત તમને જુદામાં જડે તે લઈને તમારે જામ કરવી, અને જો સદરહુ રકમ માહે આપવામાં ન આવે, તો એ પ્રમાણે જામ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી.)

૫૩—સારી રીતે ચાલવા બાબતની ખતની સરત તોડેથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની તુરંગના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કોપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે મુખ્ય નામ વગેરે લખવું) સારી રીતે ચાલે તે બાબત (આ ઠેકાણે નામ લખવું) તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) તા. માહે સન

૧૮ ને રેજી ઇપીઆની રકમનું ખત લખી આપીને તારણ આપેલું અને સદરહુ ખતની શરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવી છે (આ ઠેકાણે નામ લખવું) મલીકામાઆઝમા રાણી સાહેબ કઈસરે હીંદને ઇપીઆની રકમ ગુનહેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયો છે; અને સદરહુ રકમ આપવાનું અથવા તે શા સાફ નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ ખતાવવાનું તેને યોગ્ય રીતે શરમાવવામાં આવેલું તે છતાં તેમ કરવાની તેણે કસુર કરી છે, અને તે રકમ તેની જગમ મિલકત જમૂ કરીને વસુલ થઈ શકતી નથી, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા શરમાવવામાં આવે છે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુદ્ધાં તમારા હવાલામાં લેવો, રખાને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સીંહી સલામત રાખવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બળવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર)

(સહી)

(સહી) આર જી. કાર્ટવેટ.

આશિશિએટીંગ સેક્રેટરી નિસખત ઇંડિયા સરકાર.

(True Translation.)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

હડિયાના ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉસિલનો હેઠળ લખેલો આકટ આર્લીન્ગનાખ ગવર્નર જનરલ સાહેબે સને ૧૮૮૪ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૨૫ મી તારીખે મંજૂર કર્યો તે સઘળા લોકોને જાણ થવા સાડ છપાવી પ્રસિધ્ધ કર્યો છે.

સને ૧૮૮૪ નો આકટ ૩ નો.

સને ૧૮૮૨ નો ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો સુધારવા બાબતનો આકટ.

જે અરથે સને ૧૮૮૨ નો ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો સુધારવો યોગ્ય છે, તે અરથે આ ઉપરથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે. —

૨૫ મી કલમ ૧. ૨૫ મી કલમમાં “બ્રિટીશ હડિયાને માટે જસ્ટિસ આફ ધી પીસ નો સુધારો. છે એવું સમજવું” આ શબ્દો પછી હેઠળ લખેલા શબ્દો દાખલ કરવા:—

“સેશન-જડવો અને જીલ્લા-માજિસ્ટ્રેટો, તેઓ જે સ્થાનિક સરકારના તાબામાં નોકરી કરતા હશે તે સરકારના વહીવટમાં હોના સઘળા મુલકમાં તથા મુલકને માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ છે. એવું સમજવું.”

૧૯૧ મી કલમમાં ૨. ૧૯૧ મી કલમમાં હેઠળ લખેલો મજકુર વધારવો, એટલે:—
વધારેલો મજકુર,

“(ક) રકમ પ્રમાણે બ્યારે કોઈ માજિસ્ટ્રેટ ગુન્હો સાંભળે ત્યારે, તો હોમતદારને, અથવા, બ્યારે ઘણા તો હોમતદાર હોય ત્યારે, તેઓમાંના હરકોઈને, મુકદ્દમાનો ઈનસાફ એવા માજિસ્ટ્રેટ કરવાને બદલે તે મુકદ્દમો કાંતો ખીજ માજિસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાનું કહેવાનો અર્થવા સેસન-કોર્ટમાં કમિટ કરવાનું કહેવાનો હક છે.”

૪૪૩ મી કલમ ૩. ૪૪૩ મી કલમમાં “પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની” આ શબ્દોની નો સુધારો. અગાઉ “જીલ્લા-માજિસ્ટ્રેટ અથવા” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

૪૪૪ મી કલમ ૪. ૪૪૪ મી કલમમાં “સેસન-કોર્ટનો” આ શબ્દોની અગાઉ નો સુધારો. “સેસન-જડવજ શિવાય” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

૪૪૬ મી કલમ ૫. (૧) ૪૪૬ મી કલમમાં “પ્રેસિડેન્સી-માજિસ્ટ્રેટ” આ શબ્દોની અમનો સુધારો. ગળ “જીલ્લા-માજિસ્ટ્રેટ અથવા” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

(૨) તેજ કલમમાં હેઠળ લખેલો મજકુર વધારવો એટલે:—

“અને જીલ્લા-માજિસ્ટ્રેટ છ મહીના સુધીની મુદતની રૂઢની, અથવા બે હગ્ગર રૂપીઆ સુધી દંડની, અથવા એ બન્નેની શિક્ષા શિવાય એવી કોઈ બીજી શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.”

૪૫૦ મી કલમ ૬. ૪૫૦ મી કલમ આ આકટ ઉપરથી રદ કરી છે.
રદ કરવી.

૪૫૧ મી કલમ ૭. ૪૫૧ મી કલમને બદલે હેઠળ લખેલી કલમ દાખલ કરવી:—
ને બદલે નવી કલમ દાખલ કરી.

હાઈકોર્ટની અથ “૪૫૧ (૧) હાઈકોર્ટની અથવા સેશન-કોર્ટની આગળ રાષ્ટ્રીની

વા સેશન ડરેંટની વિલાયતી રઘયતનો ઇનસાફ કરવામાં આવે ત્યારે, પેહેલાં જ્યુરરને બો-
જ્યુરી અથવા આ લાવવામાં આવે અને કબુલ રાખવામાં આવે. તે પેહેલાં, અથવા પેહે-
સેસરો. લા, આસેસરને નિમવામાં આવે તે પહેલા, જેમ હોય તેમ, એવી કોઈ

રૈયત મિશ્ર જ્યુરીથી પોતાનો ઇનસાફ કરવાનું માગે તો જે જ્યુરીમાં
ઓછામાં ઓછા અડધા યુરોપીયન અથવા અમેરિકન હોય, અથવા યુરોપીયન અને અમે-
રિકન એ બન્ને હોય તે જ્યુરીથી તે ઇનસાફ થવો જોઈએ.

“(૨) જ્યારે સેશન-કોર્ટની આગળ એવા કોઈ ઇનસાફ સાધારણ રીતે આસેસરોની
મદદથી થવાનો હશે, ત્યારે રાણીની વિલાયતી રૈયત જે તોહોમતદાર હોય તે, અથવા રાણીની
વિલાયતી રૈયત હોય એવા ફેટલાફ તોહોમતદાર હોય, તો તે સઘળાઓ એકત્રપણે પેટા કલમ
(૧) પ્રમાણે મિશ્ર જ્યુરીથી પોતાનો ઇનસાફ થવો જોઈએ એવું માગવાને બદલે ઓછામાં
ઓછા અડધા આસેસરો યુરોપીયન અને અમેરિકન જોઈએ, અથવા યુરોપીયન અમેરિકન
એ બન્ને જોઈએ, એવી માગણી કરવાને મુખત્યાર છે.”

૪૫૧ મી કલમ ૮. ૪૫૧ મી કલમ પછી હેટળ લખેલો મજકુર દાખલ કરવો,
પછી દાખલ ક- એટલે:—
રવાની નવી ક-
લમો.

જિલ્લા-માજી “ ૪૫૧ અ. (૧) રાણીની વિલાયતી રઘયતનો ઇનસાફ જિલ્લા-
સ્ટરેટની આગળ માજીસ્ટરેટની આગળ ચાલતો હોય ત્યારે, એવી રઘયતને, સમનના કોઈ
જ્યુરી માગવાનો મુકદમામાં ૨૪૪ મી કલમ પ્રમાણે તેના જવાબમાં તેનું કહેવું સાંભળી
રાણીની વિલાય- લેવાની અગાઉ, અથવા વારંટના મુકદમામાં ૨૫૬ મી કલમ પ્રમાણે જ-
તી રઘયતનો હક વાળ આપવાનું કામ તેણે સર કરવાની અગાઉ, ૪૫૧ મી કલમમાં કહે-
લી રીતે ભરેલી જ્યુરીથી પોતાનો ઇનસાફ કરવો એવો દાવો કરવાનો
અખત્યાર છે.

“(૨) સમનના મુકદમામાં તોહોમતદારનું કહેવું સાંભળી લેવાનું ૨૪૪ મી કલમ
પ્રમાણે માજીસ્ટરેટ સર કરતી વખતે, અથવા વારંટના મુકદમામાં તોહોમતદારને પોતાનો
જવાબ કરવાનું ૨૫૬ મી કલમ પ્રમાણે માજીસ્ટરેટ કહે તે વખતે પેટા કલમ (૧) પ્રમાણે
દાવો કર્યો હોય તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જ્યુરીથી ઇનસાફ થવા સાર જરૂરનો હુકમ મા-
જીસ્ટરેટે તાપ્પડોતોપ કરવો જોઈએ.

“(૩) જે સદરહુ પ્રકારનો દાવો, ગાલિતાં કામમાં અગાઉને કોઈ વખતે કર્યો હોય
તો લખી લીધેલા પુરાવા ઉપરથી જ્યારે માજીસ્ટરેટને લાગે કે જ્યુરી આગળ જવાબે મુક-
દમો છે ત્યારે ત્યારે તેણે તેવા પ્રકારનો હુકમ કરવો જોઈએ.

“(૪) એવા દરએક મુકદમામાં માજીસ્ટરેટ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરવાની આગાહી
પદ્ધતિ પ્રમાણે તોહોમતનામું તઈયાર કરવું જોઈએ, પછી ૨૪૨ મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું
હોય તેની ચિંતા નથી.

“(૫) આ કલમ પ્રમાણે ચલાવવાના દરેક ઇનસાફની વખતે ફરિયાદી, તોહોમતદાર
તથા સાહેદોને હાજર થવું પડે એમ કરવા સાર ૨૧૧ મી, ૨૧૬ મી, ૨૧૭ મી, ૨૧૯ મી,

અને ૨૨૦ મી કલમના ઠરાવ, અને તેટલે સુધી, લાગુ થશે.

“(૬) સેશનકોર્ટની આગળ જ્યુરીથી કરવાના ઈનસાફમાં કામ ચલાવવા સંબંધી આ કાયદાના ઠરાવ, અને તેટલા પુરતા, આ કલમ પ્રમાણે ચલાવવાના દરેક ઈનસાફને એ પ્રમાણે લાગુ છે કે જાણે જિલ્લા-માજિસ્ટ્રેટ, સેશન-જજ હોય અને તોહોમતદારને ઈનસાફ થવા સાર તેની કોર્ટમાં કમિટ કરીયો હોય.

“(૭) પેટા કલમ (૫) અથવા (૬) માં કહેલા કોઈપણ ઠરાવ, તે પેટા કલમ ઉપરથી તે લાગુ કરવા હોય તેટલા પુરતા, સવળી કોર્ટને, પોતાની રૂબરૂ ચાલતા કામને લાગુ થાય એટલા સાર, અરથને બાધ ન આવે એવી રીતે, જરૂરનો કે જોગ્ય શાબ્દિક ફેરફાર તેમાં કરીને લાગુ કરવાનો અખત્યાર છે.

“(૮) આ કલમમાં કહેલા કોઈ પણ ઠરાવ ઉપરથી, ૩૪૭ મી અથવા ૪૪૭ મી કલમ પ્રમાણે તોહોમતદારને ઈનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાના માજિસ્ટ્રેટના અધિકારને બાધ આવે છે એમ સમજવું નહીં.”

કેટલીએક બાબ- “૪ પી. (૧) તોહોમતદાર ૪૫૧ અ કલમ પ્રમાણે પોતાનો ઈ તમાં બીજા કોર્ટ- નસાફ જ્યુરીથી થવો એવે દાવો કરશે, અને જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટના મ ટમાં મોકલવા બા- ત પ્રમાણે ૪૫૧ મી કલમમાં ફરમાવેલી રીતે રચાયેલી હોય એવી જ્યુ અત.

રી પોતાની આગળ ઈનસાફ થવા સાર ભરવાનું અશક્ય છે, અથવા ઘ- ણે વિલાયત, ખરચ અથવા અગવડ પડ્યા વગર એ પ્રમાણે તે ભરી શકવાનું અશક્ય છે તથા તેઓ વીલમ, ખરચ અથવા અગવડ કરવી એ તે પ્રકરણની સ્થિતિ તરફ જોતાં ગેરબ્યાજબી છે એમ લાગવાનું કારણ હશે તો, જિલ્લા-માજિસ્ટ્રેટ કલમ ૪૫૧ અ પ્રમાણે પોતાની સમક્ષ ઈનસાફ થવા બાબતનો હુકમ કરવાને બદલે, હાઈકોર્ટ આ બાબત પોતે કરેલી તથા સ્થાનિક સરકારે મંજૂર કરેલી કાનૂન મુજબ અથવા ખાસ હુકમ કરીને, વખતે વખતે ફરમાવે તેવા બીજા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ પાસે અથવા સેશન જજ પાસે તે મુદ્દાનો મોકલવાને મુખત્યાર છે.

“(૨) આ કલમ પ્રમાણે સેશન જજની આગળ અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટની આ- ગળ મુદ્દાનો મોકલવામાં આવે ત્યારે તેણે તે મુદ્દામાંનો ઈનસાફ, પોતે કલમ ૪૫૧ અ. પ્રમાણે કામ કરનારો જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ હોય તે પ્રમાણે તેજાગ અધીકાર, (કમિટ કરવાના અધીકાર સહીત) ચલાવીને અને તેવીજ રીતે કામ ચલાવીને અનતી તાકાદે કરવો જોઈએ.”

૪૫૬ મી કલમ ૯. ૪૫૬ મી કલમના “અથવા ઇલાકાના મુખ્ય શેહરોની બહાર નો સુધારો.” જે કોઈ માજિસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જજ રાજીસાહેબની વિલાયતી રઈ-

યત ન હોય તે માજિસ્ટ્રેટને અથવા સેશન જજને,” આ શબ્દો આ ઉપરથી રદ કરવા છે; અને તેજ કલમમાંના “અને જે માજિસ્ટ્રેટ નસિસ આફ ધી પીસ ન હોય તે માજિસ્ટ્રેટને” આ શબ્દોને બદલે “અને જે માજિસ્ટ્રેટ અથવા સેશન કોર્ટમાં પ્રમુખસ્થાને બિરાજનાર જે જજ નસિસ આફ ધી પીસ ન હોય તે માજિસ્ટ્રેટ અથવા જજને” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

૪૬૨ મી કલમ- ૧૦. ૪૬૨ મી કલમમાં “૪૬૦ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે રચેલી મનો સુધારો. જ્યુરીથી થવાનો હક્ક હોય ત્યારે” આ શબ્દો તથા આંકડા પછી હેલ્થ લખેલો મજકુર વધારવો એટલે:—

“અર્થવા ૪૫૧ અ. અથવા ૪૫૧ બ. કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવનારા જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટની અથવા સેશન જજની કોરટમાં ઇનસાફ થવાનો હોય, ત્યારે.”

૫૨૬ મી કલમ- ૧૧. (૧) ૫૨૬ મી કલમમાં (૩) રકમ પછી હેઠળ લખેલો મળ-મનો સુધારો. કુર દાખલ કરવો, એટલે:—

“અથવા

“(૪) ઇનસાફનાં કારણસારે એવા પ્રકારનો હુકમ થોડો છે.”

(૨) તેજ કલમમાં રકમ (૩) પછી હેઠળ લખેલો મળકુર દાખલ કરવો, એટલે:—

“અથવા

“(૪) તોહોમતદારને ઇનસાફ થવા સાર પોતાની પાસે અથવા સેશન કોરટની પાસે બોલાવેલો એવો.”

૫૨૬ મી કલમ- ૧૨. ૫૨૬ મી કલમ પછી હેઠળ લખેલી કલમ દાખલ કરવી, એમ પછી નવી કલમ દાખલ કરી.

૫૨૬ મી કલમ “૫૨૬ અ. કોઈપણ ફેજદારી મુકદ્દમામાં અથવા અપીલમાં, સુનાવણી અરજી કરી શકે તેવાની અગાઉ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર, ફરિયાદી અથવા તોહોમતદાર વચમાં મુકદ્દમા જે કોરટમાં મુકદ્દમો અથવા અપીલ ચાલતી હશે તે કોરટને મુલતવી રાખવા કદમના સંબંધમાં ૫૨૬ મી કલમ પ્રમાણે અરજી કરવાનો પોતાનો ઇરાદો બાબત. છે એવું જાહેર કરશે. તો તોહોમતદારને તેનો જવાબ કરવાનું કેહેવાની અગાઉ, અથવા, અપીલની બાબતમાં, અપીલની સુનાવણી થવાની અગાઉ અરજી કરી શકાય અને તે ઉપર હુકમ મેળવી શકાય એટલો વખત મળે એવી રીતે કોરટ કલમ ૩૪૪ માં આપેલો શરતી અથવા વચમાં મુલતવી રાખવાનો અધિકાર ચલાવવા બેઠેલો.”

૫૨૮ મી કલમ- ૧૩. ૫૨૮ મી કલમમાં હેઠળ લખેલો મળકુર વધારવો, એટલે:— મમાં વધારેલો મળકુર.

“આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરનારા માજીસ્ટ્રેટે તેમ કરવાનું કારણ લખી મુકવું બેઠેલો.”

અરથની કલમ. ૧૪. (૧) આ આકટમાં “કલમ” શબ્દનો અર્થ સને ૧૯૮૨ ના ફેજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની કલમ એવો સમજવો.

(૨) આજ ખુદી પૂસ થએલા અથવા હવે પછી પાસ થાય તે કાયદામાં સદરહુ કાયદા ઉપર આપેલા સુધારા હવાલા તે કાયદો આ આકટ ઉપરથી સુધાર્યો છે તેવા તે કાયદા ઉપર આપ્યા છે એમ સમજીને વાંચવા.

કુંકુ નામ અને ૧૫. આ આકટને સને ૧૯૮૪ નો ફેજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો સુધારવા બાબતનો આકટ કેહેવો, અને તે સને ૧૯૮૪ ના મે મહિનાની પેહેલી તારીખે અમલમાં આવશે.

(True Translation.)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Govrenment.

ઇંડિયાના ગવનર જનરલ ઇન કૉન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવરનર
જનરલ સાહેબે સન ૧૮૮૬ ના માર્ચ મહિનાની ૧૨ મીં તારીખે
મંજૂર કર્યો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવાસાડ આ ઉપરથી
પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સને ૧૮૮૬ નો આક્ટ. નંબર ૧૦ મો.

સન ૧૮૮૨ નો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદો તથા
બીજા કેટલાક પોલીસ સુધારવા વિશેનો આક્ટ.

જે અર્થે સને ૧૮૮૨ નો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદો, અને
બીજા કેટલાક કાયદા સુધારવા યોગ્ય છે; તે અર્થે આ ઉપરથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરા-
વ્યું છે:—

સન ૧૮૮૨ નો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદો

ફોજદારી કામ ચ ૧. સને ૧૮૮૨ ના ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કા-
લાવવાની રીતના યદાની ૩૧ મીં કલમના છેલ્લા પારેઆશમાંના “ત્રણ વર્ષ કરતાં વત્તી મુ-
બતના કાયદાની દતની કેદની શિક્ષાનો” આ શબ્દોને બદલે “ચાર વર્ષ કરતાં વત્તી મુદ્દ-
૩૧ મીં કલમનો તની કેદની શિક્ષાનો અથવા કોઈપણ સમુદ્રપારની શિક્ષાનો” આ શબ્દો
સુધારો. દાખલ કરવા.

૩૪ મીં કલમને ૨. તેજ કાયદાની ૩૪ કલમને બદલે હેઠળ લખેલી કલમ દાખલ કર-
બદલેની કલમ વી, એટલે:—
દાખલ કરવી.

“૩૪. ૩૦ મી કલમ પ્રમાણે વિશેષે કરીને અધિકારઆપેલા કોઈપણ જજામાજમે-
ટની કોર્ટને મોતની શિક્ષા, અથવા સાત વર્ષ કરતાં વત્તી મુદ્દતની સમુદ્રપારની શિક્ષા અ-
થવા સાત વર્ષ કરતાં વત્તી મુદ્દતની કેદની શિક્ષા વગર બીજા જે કોઈ શિક્ષા કરવાનો અ-
ધિકાર કાયદાથી હશે તે બીજા શિક્ષા કરવાનો અખત્યાર છે; પણ ચાર વર્ષ કરતાં વત્તી મુ-
દતની કેદની શિક્ષાનો અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાની કોઈપણ હુકમ કર્યો હોય તે કાયમ થ-
વાને સેશન જરૂરની મંજૂરી નેઈશે.”

કલમ ૫૫ અને ૩. તેજ કાયદાની કલમ ૫૫ મી અને ૫૬ મી પછી નીચેનું વધારતું,
૫૬ માં વધારો. એટલે:—

“આ કલમ કલકત્તા અને મુંબઈ શહેરમાંની પોલીસને લાય છે.”

૮૮મી અર્થપરિચય ૪. તેજ કાયદાની ૮૮ મી તથા ૫૧૪ મી કલમોમાં “જલ્લા-માજલ્લે-મી કલમોમાં વધારો. ટના” આ શબ્દો પછી “અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજલ્લે ટના” અને “જલ્લા માજલ્લે” આ શબ્દો પછી “અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજલ્લે ટ” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

૧૧૦ મી કલમ ૫. તેજ કાયદાની ૧૧૦ મી કલમમાં “પેટા તુકડી માજલ્લે ટને અથવા નો સુધારો. પેટુલા વર્ગના માજલ્લે ટને” આ શબ્દોને બદલે “અથવા જે પેટા તુકડી માજલ્લે ટને અથવા પેટુલા વર્ગના જે માજલ્લે ટને” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

૧૫૨ મી કલમ નો સુધારો.

૧૭૩ મી કલમ ૭. તેજ કાયદાની ૧૭૩ મી કલમના બીજા પારિબ્રાહ્મને બદલે હેઠળ નો સુધારો. લખેલો પારિબ્રાહ્મ દાખલ કરવો.

“જ્યારે ૧૫૮ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ ઊંચા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારને નીમ્નો હોય, ત્યારે સદરહુ રિપોર્ટ જે પ્રસંગોમાં સ્થાનિક સરકાર સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ કરીને તેમ કરવાનું શરમાવે તે પ્રસંગોમાં આપ્યાથી તે અમલદારની મારફત મોકલવો જોઈએ, અને તે માજલ્લે ટનો હુકમ થતાં સુધી, જે અમલદારને હવાલે” તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને વધારે તપાસ કરવાનું શરમાવજો સદરહુ અમલદાર મુખત્યારછે.”

૨૬૬ મી કલમ ૮. તેજ કાયદાની ૨૬૬ મી કલમમાંના “૩૦૭ મી કલમ સિવાય” નો સુધારો. આ શબ્દ તથા આંકડાને બદલે “૨૭૬ મી તથા ૩૦૭ મી કલમ સિવાય” આ શબ્દો તથા આંકડા દાખલ કરવા.

કલમ ૨૬૯ નો ૬ તેજ કાયદાની કલમ ૨૬૯ મીના બીજા પારિબ્રાહ્મને બદલે નિચેનું સુધારો. દાખલ કરવું, એટલે:-

“જ્યારે ફેટલાએક ગુન્હાનું તોહોમત તોહોમતવાળા ઉપર એકજ ધનસાફની બખતે મુકવામાં આવ્યું હોય અને તેમાંના થોડા એક ગુન્હાઓનો ધનસાફ જ્યુરીથી થઈ શકે અને થોડા એકનો ધનસાફ તેવી રીતે ન થઈ શકે એમ હોય ત્યારે તે ગુન્હાઓમાંના જેટલાનો જ્યુરીથી ધનસાફ થઈ શકે એમ હોય તેટલાને સાફ તેનો જ્યુરીથી ધનસાફ થશે, અને તેમાંના જેટલાનો જ્યુરીથી ધનસાફ થઈ શકે એમ નહિ હોય તેટલાને સાફ તેનો સેશનકોર્ટથી જ્યુરોની આસેસરોતરીકે મદદથી ધનસાફ થશે.

કલમ ૩૯૮ મીને ૧૦૧ તેજ કાયદાની કલમ ૩૯૮ મીને બદલે નિચેની દાખલ કરવી, એટલે:- બદલે નવી કલમ મુકવી.

કલમ ૩૫ મી “૩૯૮ (૧) ૩૯૬ મી અથવા ૩૯૭ મી કલમ સાંહેના હાજર ઉપરથી ૩૮૬ મી તથા ૩૯૭ એમ સમજવું નહિ કે કોઈપણ સખસ તેના આગલા કે પાછલા સાબિતીના પુરવણી ત થયેલા ગુન્હાને માટે જે શિક્ષાને લાયક થયો હોય તે શિક્ષાના કોઈપણ હોવા. ભાગમાંથી તે સખસ બચી જશે.

* ગુજરાતીમાં આ સુધારો કરવાની જરૂર નથી.

(૨) કેદની શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાને માટે કરેલી કેદની અથવા સમુદ્રપારની અથવા સાસનીકદાસત્વની મુખ્ય શિક્ષાની સાથે દંડ આપવામાં ચુક કરે તો તે બદલ કેદ કરાવી હોય, અને શિક્ષા ભોગવનારો સખસ તે ભોગવ્યા પછી, કેદની, સમુદ્રપારની અથવા સાસનીકદાસત્વની બીજી મુખ્ય શિક્ષા અથવા શિક્ષાઓ ભોગવવાનો હોય તો દંડ આપવો ચુકવા બદલની કેદનો હુકમ તે સખસ સરકાર વધારાની શિક્ષા અથવા શિક્ષાઓ ભોગવી રહે ત્યાં લગી અમલમાં આવશે નહિ.

૪૦૧ લી કલમ ૧૧. (૧) તેજ કાયદાની ૪૦૧ બી કલમના ત્રીજા પારેઆફને બદલે નો સુધારો. હેઠળ લખેલો પારેઆફ દાખલ કરવો, એટલે:—

“જે કોઈપણ શરતે કોઈ શિક્ષા મોકુફ રાખી હોય અથવા માફ કરી હોય તે શરત પાળવામાં નથી આવી એમ ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને અથવા સ્થાનિક સરકારને લીગે તો આ પ્રમાણે મોકુફ રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો હુકમ, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર રદ કરે, અને તે પછી જે સખસ બાબત તે શિક્ષા મોકુફ રાખી હોય અથવા માફ કરી હોય તે સખસ છુટો હોય તો તેને કોઈપણ પોલીસ-અમલદાર વગર વાગટે પકડવાને અને બાકી રહેલા ભાગના શિક્ષા ભોગવવા માટે તેને પાછો કેદમાં મોકલવાને સુખત્યાર છે.

(૨) “તેજ કલમના ત્રીજા પારેઆફ પછી હેઠળ લખેલો પારેઆફ દાખલ કરવો એટલે:—

“જે શરતે કોઈ શિક્ષા આ કલમ પ્રમાણે મોકુફ રાખી હોય અથવા માફ કરી હોય તે શરત જે સખસ બાબત તે શિક્ષા મોકુફ રાખી હોય અથવા માફ હોય તેણે પુરી કરવી એવી હોય, અથવા એની ઈચ્છા ઉપર આધાર ન રાખે તેવી હોય.”

૪૭૫ મી કલમ ૧૨. તેજ આક્ટની ૪૭૫ મી કલમ પછી હેઠળ લખેલી કલમો દાખલ કરવી, એટલે:—

નવી કલમો.

સ્થાનિક સરકારના હુકમથી કેદ રાખેલા ગાંડા કેદીઓને એક પ્રાંતમાંથી બીજા પ્રાંતમાં લઈ જવાનો હુકમ કરવાનો અવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને અધિકાર. “૪૭૫ અ. ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને એવું ફરમાવવાનો અધિકાર ર છે કે જે કોઈ સખસને સ્થાનિક સરકારે આ બાબતપ્રમાણે ગાંડાઓના આશ્રયસ્થાનમાં, તુરંગમાં અથવા સારા જાણતામાં રાખવાની બીજી જગ્યામાં પુરી રાખવાનો હુકમ કર્યો હશે, તેને જે જગ્યામાં પુરી રાખ્યો હશે તે જગ્યાએથી બ્રિટિશ ઇન્ડિયા માંહેના કોઈપણ ગાંડાઓના આશ્રયસ્થાનમાં, તુરંગમાં અથવા સારા જાણતામાં રાખવાની બીજી જગ્યાએ લઈ જવો.

રવાનો અવર્નર

જનરલ ઇન કૌન્સિલને અધિકાર.

ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ

નરલને અમુક

૪૭૫ બ. કલમ ૪૬૬મી અથવા કલમ ૪૭૧ મી મુજબ જે તુરંગમાં કોઈ સખસને કેદ રાખ્યો હોય તે તુરંગ જેના તાબામાં હોય તે

કામમાંથી છુટા, અમલદારને કલમ, ૪૭૨, કલમ ૪૭૩, અથવા કલમ ૪૭૪ મુજબનાં કરવાને સ્થાનિ- ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પ્રિન્સિપલ સધળાં અથવા કોઈ કામે કરવાના ક સરકારને અ- અખત્યાર સ્થાનિક સરકાર આપે.
ખતીયાર.

“કલમ ૪૬૫ ૧૩. (૧) તેજ કાયદાની કલમ ૪૬૫ મીના પેહેલા વાંચ્યોને બદલે નો સુધારો. નિચેનું દાખલ કરવું એટલે:—

“કોઈપણ મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઈનસાફનું કામ કરતો કોઈપણ માજિસ્ટ્રેટ ગવર્ન- ર જનરલ ઈન્ફોર્સિસની પ્રથમ મંજૂરીથી સ્થાનિક સરકાર જે દરજ્જે દરોવે તેવા દરજ્જાથી ઉતરતા દરજ્જા પોલીસ અમલદાર શિવાય ખીજ કોઈપણ સખસને ફરિયાદ પહોંચાડી કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવાને મુખતીયારુ છે.”

(૨) તેજ કલમના છેલ્લા વાચ્ય પછી નિચેનું વધારવું, એટલે:—

“ જે ગુન્હાને સાર તોહોમતદાર જાપર ફરિયાદ ચાલતી હોય તે ગુન્હા વિશેની તપાસમાં કોઈ પણ ભાગ લીધો હોય તેવા પોલીસ અમલદારને ફરિયાદ પહોંચાડી કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે નહિ.

૫૧૦મી કલમ- ૧૪ તેજ કાયદાની ૫૧૦મી કલમ માંહેના “ક્રિમિકલ એકઝામિનર” નો સુધારો. આ શબ્દો ન્યાં પેહેલા ખાવે છે ત્યાં તે શબ્દોની આગળ “કોઈ શબ્દો વધારો.

૫૪૧ મી કલમ- ૧૫ તેજ કાયદાની ૫૪૧ મી કલમ પછી હેઠળ લખેલી કલમ દાખલ થી નવી કલમદા- કરવી, એટલે:—
ખલ કરવી.

જે તોહોમતદાર ૫૪૧ અ. (૧) જે આ કાયદા પ્રમાણે તુરંગમાં નાખવાને અથવા રો અથવા તક- કેદમાં આપવાને પાત્ર હોય એવો કોઈ સખસ દિવાની તુરંગમાં કેદમાં શીરવાર ઠરેલાં હોય, તો તે સખસને ફાજદારી તુરંગમાં લઇ જવો એવું ફરમાવવાનો માણસો દિવાની અધિકાર જે કોરટે અથવા માજિસ્ટ્રેટ તુરંગમાં નાખવાનો અથવા કેદમાં તુરંગમાં કેદમાં આપવાનો હુકમ કર્યો હશે તે કોરટને અથવા માજિસ્ટ્રેટને છે.
હશે તેઓને ફા-
જદારી તુરંગમાં,
લઈ જવા, તથા
તેઓને દિવાની
તુરંગમાં પાછા
લાવવા.

“ (૨) જ્યારે કોઈ સખસને પેટા કલમ (૧) પ્રમાણે ફાજદારી તુરંગમાં લઈ ગયા હોય ત્યારે, તેને ત્યાંથી છોડી મુક્યા પછી, દિવાની તુરંગમાં પાછો મોકલવો, પણ હેઠળ લખેલી બે વાત પછી કોઈપણ વાત બનેલી ન હોય તો, એટલે:—

(અ) તેને ફાજદારી તુરંગમાં લઈ ગયા પછી ત્રણ વરસ થઇ ગયાં હોય. તેમ થયું હોય તો

દિવાની ઈન્સાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ડેક્રી મી કલમ પ્રમાણે તેને દિવાની તુરંગમાંથી છોડી મુક્યો છે એમ સમજવું; અથવા

(બ) જે કોર્ટે તેને દિવાની તુરંગમાં રાખવાનો હુકમ કર્યો હશે તે કોર્ટે જે અમલદારને સ્વાધીન ફોજદારી તુરંગ હોય તે અમલદારને એવો દાખલો લખી આપ્યો હોય કે તેને દિવાની ઈન્સાફનું કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ડેક્રી મી કલમ પ્રમાણે છોડી મુકવામાં આવે એવો તેને હક છે.”

કલમ ૫૫૮ મી ૧૬. તેજ કાયદાની કલમ ૫૫૮ મી પછી નિચેલી કલમ વધારની એટલે:-
પછી નવી કલમ ઉમેરવી.

વેચાણમાં સંખ “૫૫૮. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ માલમિલકતના વેચાણના સંખ-
ધમાં આવેલા અ ધમાં કોઈપણ દરજ અબજવાની હોય એવા કોઈ જાહેર નોકરે તે માલ-
મલદારેએ મિલકત મિલકત વેચાતી લેની નહિ અથવા તેની માગણી કરવી નહિ.
તવેચાતીલેવી અ
થવા તેની માગ-
ણી કરવી નહિ.

પરિશિષ્ટ ૨ માં ૧૭ તેજ કલદાનાં બીજાં પરિશિષ્ટમાં હિંદુસ્તાનના ફોજરી કાયદાની રહી ગયલો મળ ૨૧૧ કલમની સામેના મળફરની બે લીડી છે તેઓની દરમિયાન હુકમ કર સુધારવો. લખ્યું છે તે દાખલ કરવું એટલે:-

આસન ૨.	આસન ૩.	આસન ૪.	આસન ૫.	આસન ૬.	આસન ૭.	આસન ૮.
“જે શુદ્ધાનું તોહોમ ત મુક્યું હોય તે શુ નહો સાત વરસ સુ-ધીની કદની શિક્ષા નોગ હોય તો.	એજન.	એજન.	એજન.	એજન.	બેમાંના ગમે તે પ્રકારની સાત વરસ સુધીની કદ તથા દંડ.	સંસન કોર્ટ પ્રે-સિડેન્સીમાંજે અથવા પેટે-લા વર્ગનો મા-સ્કેટ.”

પરિશિષ્ટ નોંવ ન ૧૮૫ તેજ પરિશિષ્ટમાં કલમ ૨૨૬ આ અને તેની સામેના મજકુરોની
ધારે સુધારો હારને બદલે નિચેનું દાખલ કરવું એટલે:—

આસન ૧.	આસન ૨.	આસન ૩.	આસન ૪.	આસન ૫.	આસન ૬.	આસન ૭.	આસન ૮.
૨૨૫ અ.	બિજી રીતે ઠરા વ નહી કરેલો હો ય એવા પ્રસંગો માં સરકારી નોક ર કોઈ સખસને પકડવામાં કસુર ક રે અથવા નાસી જવા દેતો.						
	(અ) ધરાદાથી કસુર કરે અથવા જવા દેતો.	વગર વા ર પકડામ નહિ.	એજન.	ભમીન લ- ઈ શક.ય.	એજન.	૩ વર્ષ સુધી ની ખેમાંથી ગ મે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ ૩, અથવા બન્ને વા ૧ લા ૧ ગેનો માણ એટ.	સેશન કો ર્ટ, પ્રેસિડે ન્સી માણ એટ અથ- વા ૧ લા ૧ ગેનો માણ એટ.
	(બ) ગફલતથી કસુર કરે અથવા જવા દેતો.	એજન.	સમન.	એજન.	એજન.	૨ વર્ષ સુધી ની આસાન કે દ, અથવા દંડ અથવા બન્ને લા અથવા રજાવગેનો માણ એટ.	પ્રેસિડેન્સી માણ એટ અથવા ૧ લા અથવા રજાવગેનો માણ એટ.
“૨૨૫ બ.	બીજી રીતે ઠરા વ નહિ કરેલો હો ય એવા પ્રસંગો માં કોઈ સખસ ને કસુર કસુર પકડતા હોય તો માં સામા યવું અથવા હરકત ક રવી અથવા ના- શી જવું અથ- હોડવવું.	વગર વા ર પકડા રેટ પકડા	વારંટ.	એજન.	એજન.	૧ મહીના સુ ધીની ખેમાંથી ગમે તે પ્રકારની શિક્ષા અથવા દંડ અથવા બન્ને	એજન.”

ત્રીજા પરિશિ- ૧૯. તેજ કાયદાના ત્રીજા પરિશિષ્ટના “૪.—પેટા તુકડી માણસરેટ-
ષ્ટમાં રહી ગય- ના સાધારણ અખત્યાર” આ નામના ભાગમાં હેઠળ લખેલો મજકુર

ભો મજકુર સુ- ખીજી કલમ પછી દાખલ કરવો, એટલે:—
ધારવો.

“(૨ અ) સારી ચાલ ચાલવા બાબત તારણ ભાગવાનો અખત્યાર કલમ ૧૧૦”

સને ૧૮૬૭ નો મુબારકના ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ આક્ટ.

મુબારકના ડિ- ૨૦. સને ૧૮૬૭ ની મુબારકના ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ આક્ટની ૨૩ મી ક-
લમમાંના “અને આખરનો ફેસલો થાય ત્યાંસુધી તે માણસની ઉપર ૫-
આક્ટ સુધારવો. રિયાદીનું કામ ચલાવવાનો” આ આર શબ્દો આ ઉપરથી રદ કર્યા છે.

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો.

હિંદુસ્તાનના ફો ૨૧. (૧) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૪૦ મીની બિજી રકમમાં
જદારી કાયદાની “૬૬મી” અને “૭૧મી” એ આંકડાઓ વચ્ચે “૬૭મી” એ આંકડાઓ
કલમો ૪૦ અને દાખલ કરવા.

૬૪ મીનો સુધારો.

(૨) તેમજ કાયદાની કલમ ૬૪ મીના બીજી રકમમાં “ફકત દંડની” એ શબ્દો પે-
હેલાં “ફકતની અથવા દંડની અથવા” એ શબ્દો ઉમેરવા.

હિંદુસ્તાનના ફો ૨૨. તેજ કાયદાની કલમ ૭૫ માં “અથવા એ પ્રમાણે ન બન્યું
જદારી કાયદાની હોય તો” એ શબ્દો અને ત્યાર પછીના કલમ પુરી થતાં સુધીના શ-
લમ ૭૫ મીનો ખદલો બદલે નીચેનું દાખલ કરવું.
સુધારો.

“અથવા ૧૦ વર્ષ સુધીની જેમાંથી ગમે તે પ્રકારની ફેદને લાયક થશે.”

હિંદુસ્તાનના ફો ૨૩. તેજ કાયદાની કલમ ૨૧૬મીના પેહેલા પેરેગ્રાફ પછી નીચેનું
જદારી કાયદાની દાખલ કરવું, એટલે:—

કલમ ૨૧૬મીમાં
વધારો.

આ કલમમાં “ગુન્હો” એ શબ્દમાં કોઇ સખસે હિંદુસ્તાનની બહાર કરેલા એવા દ-
કે કામ અથવા કસુરનો સમાવેશ થાય છે કે જે કામ અથવા કસુર તેણે જો હિંદુસ્તાનમાં
કરી હોત તે સખધી ગુન્હા તરીકે શિક્ષા કરી શકાય અને જેને માટે તે અકસ્માતિશને લ-
ગતા કોઇ કાયદાની અથવા સને ૧૮૮૧ના ફસુલ્લીવ ઓફેન્સિવ આક્ટની ૩૪એ બ્રિટિશ
હિંદુસ્તાનમાં પકડવાને અથવા ફેદમાં રાખવાને પાત્ર હોય; અને એવું દરેક કામ અથવા
કસુર, તે કામ અથવા કસુર તોહોમતદારે હિંદુસ્તાનમાં કર્યું હોય તે મુજબ આ કલમને સાફ
શિક્ષાને પાત્ર ગણાશે,

હિંદુસ્તાનની ફો ૨૪. (૧) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૨૫ અ કલમને બદલે હે-
જદારી કાયદાની ૬૭ લખેલી કલમો દાખલ કરવી, એટલે:—

૨૨૫ અ કલમ-
ને બદલે નવી ક-
લમો દાખલ ક-
રવી અને દિવાની-

કામ ચલાવવાની
રીતના કાયદાની
૬૫૧ મી કલમ
૨૬ કરવી.

ખિજી રીતે ઠ- “૨૨૫ અ. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અને કલમ ૨૨૧ મી, રાવ નહિ કરેલો કલમ ૨૨૨ મી, અથવા કલમ ૨૨૩ મીમાં અથવા તે વખતે ચાલુ હોય એવા પ્રસંગમાં એવા કોઈ કાયદામાં ઠરાવ નહિ કરેલો એવા કોઈ પ્રસંગમાં કોઈ સખગોમાં સરકારી સને પકડવાની અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસની પોતાના સરકારી નોકર કોઈ સ- હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે તે સખસને પકડવામાં કસુર ખસુર પકડવામાં કરે અથવા તે સખસને કેદમાંથી નાશી જવા દે તો તે માણસને નિચે કસુર કરે અથવા મુજબ શિક્ષા થશે.— નાસી જવા દે તો.

“(અ) જે તે ઈરાદાથી તેમ કરે તો ૩ વરસ સુધીની જેમાંથી ગમે તે પ્રકારની શિક્ષા અથવા દંડ અથવા બન્ને; અને

(બ) જે તે ગફલતથી તેમ કરે તો બે વરસ સુધીની આસાન જે, અથવા દંડ અથવા બન્ને.

ખિજી રીતે ઠરાવ “૨૨૫ બ. ૨૨૪ મી કલમમાં અથવા ૨૨૫ મી કલમમાં અથવા ખીજી નહિ કરેલો હોય કોઈ ચાલુ કાયદામાં જે વિશે ઠરાવ કરેલો નહિ હોય એવા કોઈપણ પ્રસંગમાં એવા પ્રસંગોમાં જે કોઈ સખસ પોતાને અથવા ખીજી કોઈ સખસને કાયદાસર કાયદાસર પકડવાની ઈરાદાથી સામે થાય અથવા તેમાં કાયદા વિરુદ્ધ કાંઈ અડચવાની સ્પષ્ટ થયું હોય કે, અથવા તેને કાયદાસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી નાહાશી જાય અથવા નાહાશી જવાની કોશિશ કરે અથવા ખીજી કોઈ સચલુ કરવી અથવા ખસુર કાયદાસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી તેને છોડાવી મુનાશી જવું અથવા કવાની કોશિશ કરે તો તેને ૭ મહિના સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બન્નેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.”

(૨) દિવાની કામ ચલાવવાની રીત આખતના કાયદાની ૬૫૧ મી કલમ આ ઉપરથી રદ કરી છે.

સને ૧૮૭૧ ના કેદાઓના આકટ.

કેદીઓના આ- ૨૫. સને ૧૮૭૧ ના કેદીઓના આકટની ૩૦મી ૩૧મી અને ૩૨મી કલમે તે બદલે હેઠળ લખેલી કલમો દાખલ કરવી, એટલે:—
કેદીઓના આ- ૩૦મી ૩૧મી તથા ૩૨મી કલમે તે બદલે ન-
વી કલમો દાખલ કરવી.

સ્થાનિક સરકાર “૩૦ જ્યારે કોઈપણ માણસની ઉપર કોઈપણ કોર્ટ કેદની શિક્ષાની હુકમનું હોય તો, અથવા કોઈપણ કોર્ટ કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય, અથવા સુબે

એક મુલકમાં એક રાખવા સાર અથવા સારી ચાલ ચાલવાસાર તારણ આપવાને ચુક્યા-
તુરંગમાંથી બી- બાબત તેને સન ૧૮૮૨ના ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના
જી તુરંગમાં લઈ કાયદાની ૧૨૩ મી કલમ પ્રમાણે તુરંગમાં મોકલ્યો હોય અથવા અટકા-
જવું. વી રાખ્યો હોય, ત્યારે સ્થાનિક સરકાર અથવા (તે સરકારના હુકમને
પાત્ર રહીને અથવા નિર્બંધમાં રહીને) તુરંગના ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ તે મા-
ણુસને જે મુદતની કેદની શિક્ષા ફરમાવી હોય તે મુદતસુધી, અથવા જે
મુદતમાં તેણે તારણ આપવું એવો હુકમ કર્યો હોય તે મુદતસુધી, જે-
મ હોય તેમ, તેને, જે તુરંગમાં અથવા જગામાં કેદ હોય તે તુરંગમાંથી અથવા જગામાંથી
તેજ સ્થાનિક સરકારના તાબામાંહેના મુલકમાંની બીજી કોઈપણ તુરંગમાં અથવા કેદની જ-
ગામાં મોકલવાનો હુકમ કરી શકે.

ગાંડા કેદીઓને “૩૧. (૧) કોઈ માણસે અથવા કોઈ કાંઈ હુકમ અથવા શિક્ષાનો
ખસેડવા બાબત. ઠરાવ કીધો હોય તે ઉપરથી કોઈ માણસને અટકાવી રાખ્યો હોય અથવા
કેદમાં રાખ્યો હોય તે ચળી ગયો હોય એવું સ્થાનિક સરકારની નજર-
માં આવે ત્યારે તે માણસ ચળી ગયાનું માનવાના સમયો હોય તે લ-
ખીને વારંટ આપીને પોતાના તાબામાંહેલા મુલક મધ્યેના ગાંડા માણસ-
ના હરકોઈ આશ્રયસ્થાનમાં અથવા સંભાળીને રાખવાની બીજી કોઈ જગાએ, જે મુદતને
સાર તેને અટકાવી રાખવાનો હુકમ કર્યો હોય અથવા કેદમાં રાખવાનો શિક્ષાનો ઠરાવ કર્યો
હોય તે મુદતમાંની જેટલી બાકી હોય તેટલી મુદતને સુધી, અથવા તે મુદત પુરી થયેથી
જે વૈધકીય અમલદાર એવો દાખલો આપે કે તે કેદીના અથવા બીજા માણસના બચાવ
સાર હજી વધારે તેનું જતન કરાવવાની અથવા તેને આસપાસી કરાવવાની જરૂર છે તો
તે કાયદા પ્રમાણે છુટે ત્યાંસુધી તેને રાખવા સાર અને પોતે ફરમાવ્યું હોય તે પ્રમાણે તેને
ચલાવવા સાર મોકલવાનો હુકમ કરવાને તે સ્થાનિક સરકાર મુખતીયાર છે.

(૨) તે કેદી તે કેદાણે આવ્યો છે એવું સ્થાનિક સરકારની નજરમાં આવે ત્યારે
તે જે માણસના હવાલામાં હોય તે માણસના નામનું વારંટ આપીને તે કેદી હજી કેદમાં
રહેવાનું પાત્ર હોય તો જે તુરંગમાંથી તેને મોકલ્યો હોય તે તુરંગમાં અથવા તેજ સ્થાનિક
સરકારના તાબાના મુલકમાંહેના બિજા કોઈ તુરંગમાં તેને તે સરકારે પાછો મોકલવો અથ-
વા જે તે વધારે વાર લગી કેદમાં રાખવાને પાત્ર હોય નહિ તો તેને છોડી મુકવાનો હુક-
મ કરવો.

“(૩) જે દરેક માણસને તેને જે મુદતસાર અટકાવી રાખવાનો અથવા કેદમાં રા-
ખવાનો હુકમ થયો હોય અથવા શિક્ષાનો ઠરાવ થયો હોય તે મુદત પુરી થયા પછી પેટા
કલમ ૧ લીની ૩એ ગાંડાના આશ્રયસ્થાનમાં કેદ રાખ્યો હોય તેને સને ૧૮૫૮ ના (ગાંડા
માણસોના આશ્રયસ્થાન બાબતના) આક્ટ ૩૬માંની કલમ ૯મીના ઠરાવો લાગુ છે; અને જે
વખતસુધી કોઈ કેદીને તે પેટા કલમની ૩એ ગાંડા માણસના આશ્રયસ્થાનમાં કેદ રાખ્યો
હોય તે વખત, તેને માણસે અથવા કોઈ જે મુદતસુધી અટકાવી રાખવાનો અથવા કેદ
કરવાનો હુકમ અથવા શિક્ષા ઠરાવ કર્યો હોય તે મુદતનો ખાત્તો ગણાશે.

“૪. જે કોઇ બાબતમાં સ્થાનિક સરકાર પેટા કલમ ૧ લી પ્રમાણે કોઇ કેદની, પોતાના તાબેના મુલકોમાંહેના કોઈ ગાંડાઓના આશ્રયસ્થાનમાં અથવા બીજી કોઇ સારી જગ્યા તાબેના મોકલવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, તે બાબતમાં તેને બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના કોઇ પણ ભાગમાંના કોઇ ગાંડાઓના આશ્રયસ્થાનમાં અથવા સારા જગ્યા તાબેના બીજી જગ્યામાં મોકલવાનો હુકમ કરવાના અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઈન કૌન્સિલને છે, એને સ્થાનિક સરકારના હુકમ પ્રમાણે મોકલેલા કેદીને જગ્યામાં રાખવા, અટકાવી રાખવા, પાછો કેદમાં મોકલવા તથા છોડી દેવાસંબંધી આ કલમમાંહેના ઠરાવ, ગવર્નર જનરલ ઈન કૌન્સિલના હુકમ પ્રમાણે મોકલેલા કેદીને જામૂ કરી શકાય તેટલા તે લાજૂ થશે.”

કેદીઓને, એક “૩૨. જ્યારે કોઈપણ માણસ ઉપર કોઈપણ કોર્ટ કેદની શિક્ષા કર- સ્થાનિક સરકાર- માં અથવા કોઈપણ કોર્ટ કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય, અથવા, સારી ચા- ના તાબેના મોકલવા સાર તારણ આપવાને સુચાવદલ તેને સને ૧૮૮૨ના ફો- મુલકમાંથી બી- નંદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૧૨૩ મી કલમ પ્ર- ૭ સ્થાનિક સ- માણે તુરંગમાં મોકલેલો હોય” અથવા અટકાવી રાખેલો હોય ત્યારે તે સરકારના તાબેના માણસને જે સુદતની કેદની શિક્ષા કરાવી હોય તે સુદતસુધી અથવા માંહેના મુલક- જે સુદતમાં તેણે તારણ આપવું એવો હુકમ કર્યો હોય તે સુદતસુધી, જે માં મોકલવા. મ હોય તેમ, તેને જે તુરંગમાં અથવા જગ્યામાં કેદ હોય તે તુરંગ- માંથી અથવા જગ્યામાંથી બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાંની બીજી કોઈપણ તુરંગમાં અથવા કેદની જગ્યામાં મોકલવાનો હુકમ ગવર્નર જનરલ ઈન કૌન્સિલ કરી શકે.

(સહી) એસ. હારવે જેમ્સ.

આશી. સેક્રે. નિસબત ઇન્ડિયા સરકાર.

હિંદુસ્તાન સરકાર.

કાયદા કરનારું ખાતું.

નિચે લખેલો હિંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ અને કૌન્સિલનો આકટ નામદર ગવર્નર જનરલે સને ૧૮૮૭ ના જાનેવારી મહીનાની તારીખ ૨૮ મી એ મંજૂર કર્યો, અને સર્વ લોકને જાણ થવા સારૂ આ ઉપરથી પ્રસિદ્ધ કર્યો છે:—

સને ૧૮૮૭ નો આકટ નંબર ૫.

સને ૧૮૮૨ ના ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કાયદો સુધારવાનો આકટ.
સને ૧૮૮૨ નો આ જ અર્થ સને ૧૮૮૨ નો ફેબ્રુઆરી કામ ચલાવવાની રીત બાબતનો કટ નંબર ૧૦. કાયદો સુધારવાની જરૂર છે તે અર્થે આ ઉપરથી નીચેપ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—
કલમ ૪ થી નો ૧. સદરૂ કાયદાની કલમ ૪ થી ની રકમ (એ.) માંની “જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર” એ શબ્દોની વ્યાખ્યામાં “તેમાંથી” એ શબ્દને બદલે “થાણાના-મકાનમાંથી” તથા “પોલીસ-થાણામાં હાજર હોય” એ શબ્દોને બદલે “થાણાના-મકાનમાં હાજર હોય” એ શબ્દો દાખલ કરવા.
કલમ ૩૧૨ માં ૨. સદરૂ કાયદાની કલમ ૩૧૨ માં “બસે” એ શબ્દને બદલે નો સુધારો. “ચારસે” એ શબ્દ દાખલ કરવો.

(સહી.) એમ. હાર્વે જેમ્સ,

ઓફીશીયલ સેક્રેટરી નિસબત હિંદુસ્તાન સરકાર.

(True Translation.)

Y. M. KELKAR,

Acting Oriental Translator to Government.

